The Mahabharata of Vyasa

(Proză tradusă în română)

UDYOGA PARVA

(Book 5)

Kisari Mohan Ganguli

Mahabharata

lui

Vyasa

Cartea 5 - Udyoga Parva

Tradusă în română după textul englez
a lui

Kisari Mohan Ganguli

[1883-1896]

NOTIFICARE DE ATRIBUIRE

Scanat la sacred-texts.com, 2004. Corectat de John Bruno Hare, octombrie 2004. Acest text este în domeniul public. Aceste fișiere pot fi utilizate în orice scop necomercial, cu condiția ca această notificare de atribuire să fie lăsată intactă.

CUPRINS

Introducere

Udyoga Parva (secțiunile 1 – 40)
Sanat-Sujata Parva (secțiunile 41 - 71)
Bhagwat Yana Parva (secțiunile 72 - 160)
Uluka Dutagamana Parva (secțiunile 161 - 199)

INTRODUCERE

În clasificarea în 18 părți a Mahabharatei, Udyoga Parva este a cincea. Cuvântul **udyoga** înseamnă *efort*, *străduință* sau *perseverență*. Odată cu sfârșitul perioadei de exil, se fac eforturi pentru a le oferi Pandavilor o parte din regat și pentru a evita războiul iminent. Acest lucru explică denumirea *parvei*. Când acest lucru nu funcționează, *parva* se încheie cu pregătirile pentru război. *Udyoga Parva* are 199 de secțiuni.

La curtea lui Drupada au loc consultări cu privire la următoarele acțiuni. În pregătirea pentru război, Kurușii și Pandavașii trimit mesaje aliaților lor. Cu toate acestea, preotul lui Drupada este trimis la Kuruși ca mesager. Duryodhana și Arjuna se duc la Krishna pentru a-i cere ajutorul. Arjuna optează pentru Krishna, care nu va lua parte la luptă, iar Duryodhana acceptă cu bucurie armata lui Krishna. Balarama spune că va rămâne neutru, în timp ce Kritavarma îl ajută pe Duryodhana. Duryodhana îl convinge pe Shalya să treacă de partea Kouravilor. Cu toate acestea, Shatya îi promite lui Yudhishthira că îl va distrage pe Karna când Karna și Arjuna se vor lupta. Shatya le povestește Pandavilor povestea lui Trishira, Vritra, Indra și Nahusha. Kouravas adună unsprezece *akshouhinis* de soldați, în timp ce Pandavii adună șapte *akshouhinis*. Preotul lui Drupada transmite mesajul. Dhritarashtra promite să se gândească la asta și îl trimite pe Sanjaya înapoi ca mesager.

Ultimul capitol *Uluka Dutagamana Parva* este un episod scurt ce conține povestea lui Amva, care s-a reîncarnat în Shikhandi. Această secțiune încheie Uayoga Parva și totul este pregătit pentru război.

UDYOGA PARAVA

SECȚIUNEA I

OM! După ce ne-am închinat lui Narayana, lui Nara, cel mai înălțat dintre bărbați, și zeiței Saraswati, trebuie rostit cuvântul *Jaya*.

Vaisampayana a spus: Atunci, acei descendenți viteji ai lui Kuru, care aparțineau aceluiași partid (cu Virata), după ce au sărbătorit cu bucurie nunta lui Abhimanyu și s-au odihnit în acea noapte, s-au prezentat la răsărit, foarte mulțumiți, la curtea lui Virata. Camera regelui Matsya era plină de bogății și împodobită cu pietre prețioase și semiprețioase, cu scaune aranjate metodic, decorate cu ghirlande și umplute cu parfumuri. Toți acei puternici monarhi ai oamenilor au venit în acel loc, iar pe scaunele din față stăteau cei doi regi, Virata și Drupada. Și venerabilii și bătrânii conducători ai pământului, și Valarama și Krishna împreună cu tatăl lor, toți stăteau acolo. Și lângă regele Panchala stătea marele erou al neamului Sini, împreună cu fiul lui Rohini. Și alături de regele Matsya stăteau Krishna și Yudhishthira, și toți fiii regelui Drupada, și Bhima și Arjuna, și cei doi fii ai lui Madri, și Pradyumna și Samva, amândoi viteji în luptă, și Abhimanyu cu fiii lui Virata. Iar acei prinți, fiii lui Draupadi, rivalizând cu tații lor în vitejie, forță, grație și îndemânare, stăteau pe scaune excelente, incrustate cu aur. Și când acei eroi puternici, purtând ornamente și robe strălucitoare, s-au așezat, acea adunare fastuoasă de regi arăta frumoasă ca firmamentul presărat cu stele strălucitoare. Și acei bărbați viteji, adunați împreună, după ce au discutat între ei despre diverse subiecte, au rămas pentru o vreme într-o dispoziție meditativă, cu ochii ațintiți asupra lui Krishna. Și la sfârșitul discuției, Krishna le-a atras atenția asupra problemelor Pandavilor. Și acei regi puternici au ascultat împreună discursul lui Krishna, plin de sens și măreț. Și Krishna a spus: „Știți cu toții cum Yudhishthira a fost învins în mod înșelător la zaruri de fiul lui Suvala, cum a fost jefuit de regatul său și cum a fost stipulat exilul său în pădure. Și, deși erau capabili să cucerească pământul cu forța, fiii lui Pandu au rămas ferm în credința lor. Și, în consecință, timp de șase și șapte ani, acești oameni incomparabili au îndeplinit sarcina crudă care le-a fost impusă. Iar acest ultim an, al treisprezecelea, a fost extrem de greu pentru ei. Cu toate acestea, fără a fi recunoscuți de nimeni, l-au trecut, după cum știți, suferind greutăți insuportabile de tot felul. Acest lucru este cunoscut de voi toți. Acești oameni iluștri au petrecut al treisprezecelea an, angajați în slujba altora. În aceste condiții, este de datoria ta să te gândești la ce ar fi bine atât pentru Yudhishthira, cât și pentru Duryodhana, și la ce ar fi în conformitate cu regulile dreptății și bunului simț în ceea ce privește Kurușii și Pandavii, și ce ar fi pe placul tuturor. Virtuosul rege Yudhishthira nu ar râvni în mod nedrept nici măcar împărăția cerească. Dar, în mod drept, el ar accepta să conducă chiar și un singur sat. Cum fiii lui Dhritarashtra l-au jefuit în mod fraudulos de împărăția tatălui său și cum el a dus o viață de greutăți insuportabile, este cunoscut de toți regii adunați aici. Fiii lui Dhritarashtra sunt incapabili să-l învingă prin forță pe Arjuna, fiul lui Pritha. Cu toate acestea, regele Yudhishthira și prietenii săi nu au altă dorință decât binele fiului lui Dhritarashtra. Acești bravi fii ai lui Kunti și cei doi fii ai lui Madri cer doar ceea ce ei înșiși, obținând victoria în luptă, au câștigat de la regii învinși. Tu, fără îndoială, știi foarte bine cum acei dușmani ai Pandavilor — cu scopul de a pune mâna pe regat — au încercat prin diverse mijloace să-i distrugă, când aceștia erau încă niște copii. Atât de răi și de răzbunători erau. Gândiți-vă cât de lacomi sunt ei și cât de virtuos este Yudhishthira. Gândiți-vă și la relația care există între ei. Vă rog pe toți să vă consultați împreună și să vă gândiți și separat. Pandavii au respectat întotdeauna adevărul. Ei și-au îndeplinit promisiunea întocmai. Dacă acum ar fi tratați nedrept de fiii lui Dhritarashtra, i-ar ucide pe toți, chiar dacă s-ar uni împotriva lor. Ei au prieteni care, fiind informați despre tratamentul nedemn la care sunt supuși din partea altora, le-ar fi alături, s-ar lupta cu persecutorii lor și i-ar ucide de bunăvoie, chiar dacă ar pierde propria viață pentru asta. Dacă crezi că sunt prea puțini pentru a putea învinge dușmanii, trebuie să știi că, uniți și urmați de prietenii lor, ar face fără îndoială tot posibilul pentru a-i distruge pe acești dușmani. Nu se știe exact ce gândește Duryodhana, nici ce ar putea face. Când nu se cunoaște intenția celeilalte părți, ce părere poți avea tu despre ce ar fi mai bine de făcut? Prin

urmare, lasă o persoană virtuoasă, onestă, de origine respectabilă şi prudentă, un ambasador capabil, să se ducă să-i implore cu blândeţe să-i convingă să-i dea jumătate din regat lui Yudhishthira.” După ce a ascultat discursul lui Krishna, caracterizat de prudenţă şi respect pentru virtute şi care arăta un spirit paşnic şi imparţial, fratele său mai mare s-a adresat adunării, lăudând cuvintele fratelui său mai mic.

SECŢIUNEA II

Baladeva a spus: Aţi ascultat cu toţii discursul celui care este fratele mai mare al lui Gada, caracterizat prin virtute şi prudenţă, şi benefic atât pentru Yudhishthira, cât şi pentru regele Duryodhana. Aceşti fii viteji ai lui Kunti sunt gata să renunţe la jumătate din regatul lor şi fac acest sacrificiu de dragul lui Duryodhana. Prin urmare, fiii lui Dhritarashtra ar trebui să renunţe la jumătate din regat şi ar trebui să se bucure şi să fie extrem de fericiţi alături de noi că disputa poate fi soluţionată în mod satisfăcător. Aceste persoane puternice, după ce au obţinut regatul, ar fi, fără îndoială, împăcate şi fericite, cu condiţia ca partea adversă să se comporte bine. Împăcarea lor va contribui la bunăstarea oamenilor. Şi aş fi foarte mulţumit dacă cineva de aici, cu scopul de a pacifica atât Kuruşii, cât şi Pandavii, ar întreprinde o călătorie şi ar afla care este părerea lui Duryodhana şi ar explica punctul de vedere al lui Yudhishthira. Să-l salute cu respect pe Bhishma, descendentul eroic al neamului Kuru, şi pe magnanimul fiu al lui Vichitravirya, şi pe Drona împreună cu fiul său, şi pe Vidura şi Kripa, şi pe regele Gandhara, împreună cu fiul lui Suta. Să-şi prezinte omagiile şi tuturor celorlalţi fii ai lui Dhritarashtra, tuturor celor renumiţi pentru puterea şi învăţătura lor, devotaţi îndatoririlor lor, eroici şi familiarizaţi cu semnele vremurilor. Când toate aceste persoane vor fi adunate şi când vor fi adunaţi şi cetăţenii în vârstă, să rostească cuvinte pline de umilinţă şi care să servească intereselor lui Yudhishthira. În orice caz, să nu fie provocaţi, pentru că au preluat controlul asupra regatului cu mână forte. Când Yudhishthira avea tronul, s-a uitat pe sine însuşi, angajându-se în jocuri de noroc, şi a fost deposedat de regatul său de către ei. Acest viteaz Kuru, acest descendent al lui Ajamida, Yudhishthira, deşi nu era priceput la zaruri şi deşi a fost descurajat de toţi prietenii săi, l-a provocat la joc pe fiul regelui Gandhara, un adept al zarurilor. În acel loc se aflau mii de jucători de zaruri pe care Yudhishthira îi putea învinge într-o partidă. Totuşi, fără să le acorde atenţie, el l-a provocat la joc pe fiul lui Suvala, dintre toţi oamenii, şi astfel a pierdut. Şi deşi zarurile erau constant împotriva lui, el îl voia în continuare doar pe Sakuni ca adversar. Concurând cu Sakuni în joc, el a suferit o înfrângere zdrobitoare. Pentru aceasta, Sakuni nu poate fi învinuit. Mesagerul să folosească cuvinte caracterizate de umilinţă, cuvinte menite să-l împace pe fiul lui Vichitravirya. Mesagerul poate astfel să-l convingă pe fiul lui Dhritarashtra să-i împărtăşească punctul de vedere. Nu căuta războiul cu Kurus; adresează-te lui Duryodhana numai într-un ton conciliant. Obiectivul poate să nu fie atins prin război, dar poate fi atins prin conciliere, şi prin acest mijloc poate fi atins în mod durabil.

Vaisampayana a continuat: În timp ce acel viteaz descendent al neamului lui Madhu îşi continua discursul, curajosul fiu al neamului lui Sini s-a ridicat brusc şi a condamnat cu indignare cuvintele celui dintâi prin următoarele cuvinte ale sale.

SECŢIUNEA III

Satyaki a spus: Aşa cum este inima unui om, aşa vorbeşte el! Tu vorbeşti în strictă conformitate cu natura inimii tale. Există oameni curajoşi şi, la fel, oameni laşi. Oamenii pot fi împărţiţi în aceste două clase bine definite. Aşa cum pe un singur copac mare pot exista două ramuri, una care dă roade, iar cealaltă nu, tot aşa, din aceeaşi linie de strămoşi pot proveni persoane imbecile, precum şi persoane înzestrate cu o mare forţă. O, tu, care porţi semnul plugului pe steagul tău, nu condamn, într-adevăr, cuvintele pe care le-ai rostit, ci îi condamn pur şi simplu pe cei, O, fiu al lui Madhu, care ascultă cuvintele tale! Cum poate, într-adevăr, cel care îndrăzneşte fără ruşine să arunce chiar şi cea mai mică vină asupra virtuosului rege Yudhishthira să fie lăsat să vorbească în

mijlocul adunării? Persoane pricepute în jocul de zaruri l-au provocat pe magnanimul Yudhishthira, nepriceput în joc, iar el, având încredere în ei, a fost învins! Se poate spune că astfel de persoane au câştigat jocul în mod virtuos? Dacă ar fi venit la Yudhishthira în timp ce juca în această casă cu fraţii săi şi l-ar fi învins acolo, atunci ceea ce ar fi câştigat ar fi fost câştigat în mod corect. Dar ei l-au provocat pe Yudhishthira, care era obligat din conştiinţă să respecte regulile observate de casta militară, şi au câştigat printr-o şmecherie. Ce este drept în comportamentul lor? Şi cum poate acest Yudhishthira, care a îndeplinit până la capăt condiţiile stabilite prin miza jocului, eliberat de promisiunea de a rămâne în pădure şi, prin urmare, îndreptăţit la tronul strămoşesc, să se umilească? Chiar dacă Yudhishthira ar fi râvnit posesiunile altora, tot nu i s-ar cuveni să cerşească! Cum se poate spune că sunt drepţi şi că nu intenţionează să uzurpe tronul când, deşi Pandavii şi-au trăit şederea ascunsă fără a fi recunoscuţi, ei totuşi spun că aceştia din urmă au fost recunoscuţi? Au fost implorați de Bhishma şi de magnanimul Drona, dar încă nu au consimţit să le înapoieze Pandavilor tronul care le aparţine de drept din naştere. Mijloacele cu care i-aş implora ar fi săgeţi ascuţite. Voi lupta şi, cu mână puternică, îi voi forţa să se prosterneze la picioarele ilustrului fiu al lui Kunti. Dacă, totuşi, nu se vor înclina la picioarele înţeleptului Yudhishthira, atunci ei şi partizanii lor vor trebui să meargă în tărâmurile lui Yama. Când Yuyudhana (eu însumi) este înfuriat şi hotărât să lupte, ei, cu siguranţă, nu vor putea să-i reziste, aşa cum munţii nu pot rezista fulgerului. Cine poate să-i reziste lui Arjuna în luptă, sau celui care are discul ca armă în bătălie, sau mie însumi? Cine poate să-i reziste lui Bhima, cel de neapropiat? Şi cine, având grijă de viaţa sa, s-ar apropia de fraţii gemeni care ţin ferm arcurile şi seamănă cu Yama, cel care aduce moartea, în ceea ce priveşte inteligenţa? Cine s-ar apropia de Dhrishtadyumna, fiul lui Drupada, sau de aceşti cinci fii ai Pandavilor care au adăugat strălucire numelui lui Draupadi, rivalizând cu taţii lor în vitejie, egali cu ei în toate privinţele şi plini de mândrie marţială, sau de cel cu arcul puternic, fiul lui Subhadra, irezistibil chiar şi pentru zei; sau Gada, sau Pradyumna, sau Samva, asemănători cu Yama sau cu fulgerul sau focul? Îi vom ucide pe fiul lui Dhritarashtra, pe Sakuni şi pe Karna în luptă şi îl vom pune pe Pandava pe tron. Nu este păcat să-i ucidem pe cei care sunt hotărâţi să ne ucidă, dar a fi cerşetor în faţa duşmanilor este atât necuvios, cât şi infam. Vă rog să fiţi sârguincioşi în a face ceea ce doreşte din toată inima Yudhishthira. Fiu al lui Pandu să recupereze regatul cedat de Dhritarashtra! Fie Yudhishthira îşi recuperează regatul chiar astăzi, fie toţi duşmanii noştri vor zăcea pe pământ, ucişi de mine!

SECŢIUNEA IV

Drupada a spus: O, tu, cel cu braţele puternice, fără îndoială că va fi aşa cum ai spus! Duryodhana nu va renunţa niciodată la regat prin mijloace paşnice, iar Dhritarashtra, care îşi iubeşte fiul, îi va urma dorinţa. La fel vor face şi Bhishma şi Drona, din imbecilitate, şi Karna şi Sakuni, din nebunie. Cuvintele lui Valadeva se impun judecăţii mele; calea indicată de el ar trebui, într-adevăr, urmată de un om care doreşte o soluţionare paşnică. Dar Duryodhana nu ar trebui niciodată abordat cu cuvinte blânde. Fiind rău din fire, cred că nu poate fi adus la raţiune prin blândeţe. În ceea ce priveşte un măgar, blândeţea este potrivită; dar în ceea ce priveşte animalele din specia bovină, ar trebui să se recurgă la severitate. Dacă cineva i-ar vorbi cu blândeţe lui Duryodhana, acel om rău, rău din fire, l-ar considera pe vorbitor un imbecil. Dacă se adoptă o atitudine blândă faţă de el, prostul va crede că a câştigat. Să facem chiar şi asta, să ne pregătim; să trimitem veste prietenilor noştri ca să adune o armată pentru noi. Să trimitem mesageri rapizi la Salya, Dhrishtaketu, Jayatsena şi prinţul Kekayas. Şi Duryodhana, la rândul său, va trimite veste tuturor regilor. Oamenii cu mintea dreaptă, însă, răspund la cererea celor care îi imploră mai întâi. De aceea, vă rog să vă grăbiţi să vă adresaţi mai întâi acestor conducători ai oamenilor. Mi se pare că ne aşteaptă o mare întreprindere. Trimiteţi repede veste către Salya şi către regii care îi sunt subordonaţi, către regele Bhagadatta, de o vitejie nemăsurată, care locuieşte pe coasta de est a mării, către ferocele Hardikya şi Ahuka, către regele Mallas, de o înţelegere puternică, şi către Rochamana. Să fie chemaţi Vrihanta şi regele Senavindu, Vahlika şi Mudjakesa şi conducătorul Chedis, Suparsva, Suvahu; şi marele erou, Paurava; şi, de asemenea, regii Sakas, Pahlavas şi Daradas, Surari, Nadija, regele

Karnavest, Nila și viteazul rege Viradharman; și Durjaya, și Dantavakra, și Rukmi, și Janamejaya; și Ashada și Vayuvega, și regele Purvapali; și Bhuritejas, și Devaka, și Ekalaya cu fiii săi; și, de asemenea, regii din neamul Krausha, și viteazul Kshemamurti, și regii triburilor Kamboja și Richika, și ai coastei vestice a mării; și Jayatsena și regele Kashi, și conducătorii țării celor cinci râuri, și mândrul fiu al lui Kratha, și conducătorii regiunilor montane, și Janaki, și Susarman și Maniman, și Potimatsyaka, și viteazul Dhrishtaketu, și conducătorul regatului Pansu; și Paundra, și Dandadhara, și curajosul Vrihatsena; și Aparajita, și Nishada și Srenimat și Vasumat; și Vrihadvala, cel de mare putere, și Vahu, cuceritorul orașelor ostile; și războinicul rege Samudrasena cu fiul său; și Uddhava, și Kshemaka și regele Vatadhana; și Srutayus, și Dridhayus, și viteazul fiu al lui Salwa; și regele Kalingas, și Kumara, de neînvins în luptă. Trimite repede vestea acestora. Asta mi se pare cel mai potrivit. Și trimite-l pe preotul meu, învățatul Brahmana, la Dhritarashtra, O, rege. Spune-i ce să spună și ce să-i transmită lui Duryodhana; și cum să se adreseze lui Bhishma și lui Drona, cel mai bun dintre războinicii cu carul!

SECȚIUNEA V

Krishna a spus: Aceste lumi sunt demne de șeful tribului Somaka și sunt menite să promoveze interesele fiului lui Pandu, care are o forță nemăsurată. Deoarece dorim să adoptăm o politică, aceasta este, fără îndoială, prima noastră datorie; un om care ar acționa altfel ar fi un mare prost. Dar relația noastră atât cu Kurușii, cât și cu Pandușii este egală, indiferent de modul în care aceste două părți se comportă una față de cealaltă. Atât voi, cât și noi am fost invitați aici cu ocazia unei căsătorii. Căsătoria fiind acum celebrată, să mergem acasă mulțumiți. Tu ești cel mai important dintre regi, atât ca vârstă, cât și ca învățătură; iar noi toți, fără îndoială, suntem ca și elevii tăi. Dhritarashtra v-a purtat întotdeauna un mare respect; și sunteți, de asemenea, prietenul învățătorilor Drona și Kripa. Prin urmare, vă rog să trimiteți un mesaj (către Kuru) în interesul Pandava. Cu toții suntem hotărâți să trimiteți un mesaj către ei. Dacă șeful neamului Kuru va face pace în condiții echitabile, atunci sentimentele frățești dintre Kuras și Pandus nu vor avea de suferit. Dacă, pe de altă parte, fiul lui Dhritarashtra va deveni arogant și, din nebunie, va refuza să facă pace, atunci, după ce îi veți chema pe ceilalți, chemați-ne și pe noi. Atunci, deținătorul *Gadivei* va fi cuprins de mânie, iar Duryodhana, cel prost și rău, împreună cu partizanii și prietenii săi, își vor întâlni soarta.

Vaisampayana a spus: Regele Virata, după ce l-a onorat pe Krishna, l-a trimis acasă împreună cu urmașii și rudele sale. Și după ce Krishna a plecat spre Dwaraka, Yudhishthira și urmașii săi, împreună cu regele Virata, au început să facă pregătiri pentru război. Virata și rudele sale au trimis veste tuturor monarhilor, iar regele Drupada a făcut la fel. La cererea acelor lei ai neamului Kuru, precum și a celor doi regi ai Matsyas și Panchalas, mulți domni ai pământului, înzestrați cu o mare putere, au venit la locul respectiv cu inima veselă. Când fiii lui Dhritarashtra au auzit că Pandava adunaseră o armată numeroasă, au adunat și ei mulți conducători ai pământului. Și, O, rege, în acel moment, întreaga țară a fost invadată de conducătorii pământului care mărșăluiau pentru a susține cauza Kuru sau Pandava. Țara era plină de trupe militare compuse din patru tipuri de forțe. Și din toate părțile au început să se adune forțele. Și zeița Pământ, cu munții și pădurile ei, părea să tremure sub pașii lor. Și regele Panchalas, după ce s-a consultat cu Yudhishthira, l-a trimis la Kurus pe propriul său preot, care era bătrân atât ca vârstă, cât și ca înțelepciune.

SECȚIUNEA VI

Drupada a spus: Dintre ființe, cele înzestrate cu viață sunt superioare. Dintre ființele vii, cele înzestrate cu inteligență sunt superioare. Dintre creaturile inteligente, oamenii sunt superiori. Dintre oameni, cei născuți de două ori sunt superiori. Dintre cei născuți de două ori, studenții *Vedei* sunt superiori. Dintre studenții *Vedei*, cei cu înțelegere cultivată sunt superiori. Dintre oamenii cultivați, persoanele practice sunt superioare. Și, în sfârșit, dintre oamenii practici, cei care cunosc Ființa Supremă sunt superiori. Mi se pare că tu te afli în vârful celor care au o înțelegere cultivată.

Te distingi atât prin vârstă, cât şi prin învăţătură. Eşti egal în intelect cu Sukra sau Vrihaspati, fiul lui Angiras. Ştii ce fel de om este şeful neamului Kuru şi ce fel de om este Yudhishthira, fiul lui Kunti. Cu ştirea lui Dhritarashtra, Pandavii au fost înşelaţi de adversarii lor. Deşi instruit de Vidura, el încă îşi urmează fiul! Sakuni l-a provocat în mod deliberat pe Yudhishthira la un joc de noroc, deşi acesta din urmă era nepriceput în jocuri de noroc, în timp ce primul era un adept al acestora. Nepriceput în joc, Yudhishthira era sincer şi ferm în respectarea regulilor ordinului militar. După ce l-au înşelat astfel pe virtuosul rege Yudhishthira, ei nu vor renunţa în niciun caz de bunăvoie la regat. Dacă îi vei spune cuvinte drepte lui Dhritarashtra, vei câştiga cu siguranţă inimile luptătorilor săi. Vidura va folosi şi el cuvintele tale şi va câştiga astfel inimile lui Bhishma, Drona, Kripa şi ale celorlalţi. Când ofiţerii statului sunt îndepărtaţi şi luptătorii sunt reticenţi, sarcina inamicului va fi să le recâştige inimile. Între timp, Pandavii se vor ocupa cu uşurinţă şi din toată inima de pregătirea armatei şi de strângerea proviziilor. Şi când adepţii inamicului sunt îndepărtaţi, iar tu te ocupi de ei, cu siguranţă nu vor putea face pregătiri adecvate pentru război. Această cale pare oportună în acest sens. La întâlnirea ta cu Dhritarashtra, este posibil ca Dhritarashtra să facă ceea ce îi spui. Şi, întrucât eşti virtuos, trebuie să te comporţi cu virtuozitate faţă de ei. Iar celor miloşi, trebuie să le povesteşti despre diversele greutăţi pe care le-au îndurat Pandavii. Şi trebuie să îndepărtezi inimile persoanelor în vârstă discutând despre obiceiurile familiale care erau urmate de strămoşii lor. Nu am nici cea mai mică îndoială în această privinţă. Nici nu trebuie să te temi de vreun pericol din partea lor, pentru că eşti un brahman, versat în *Vede*, şi te duci acolo ca ambasador şi, mai ales, eşti un om în vârstă. De aceea, îţi cer să pleci fără întârziere spre Kauravas cu scopul de a promova interesele Pandavilor, programându-ţi plecarea în timpul combinaţiei (astrologice) numită *Pushya* şi în acea parte a zilei numită *Jaya*!

Vaisampayana a continuat: Astfel instruit de magnanimul Drupada, preotul virtuos a pornit spre Hastinapura (oraşul numit după elefant). Şi acel om învăţat, bine versat în principiile ştiinţei politicii, a pornit împreună cu discipolii săi spre Kurus, cu scopul de a promova bunăstarea fiilor lui Pandu.

SECŢIUNEA VII

Vaisampayana a spus: După ce l-au trimis pe preot în oraşul numit după elefant, au trimis mesageri la regii din diferite ţări. Şi după ce au trimis mesageri în alte locuri, eroul Kuru Dhananjaya, acel taur printre oameni şi fiul lui Kunti, a pornit el însuşi spre Dwaraka. Şi după ce Krishna şi Valadeva, descendenţii lui Madhu, au plecat amândoi spre Dwaraka cu toţi Vrishni, Andhaka şi Bhoja, cu sutele, fiul regal al lui Dhritarashtra, trimiţând emisari secreţi, s-a informat despre toate durerile Pandava. Aflând că Krishna era pe drum, prinţul s-a îndreptat spre oraşul Dwaraka călare pe cai nobili, rapizi ca vântul, şi luând cu el un număr mic de soldaţi. În aceeaşi zi, fiul lui Kunti şi Pandu, Dhananjaya, a ajuns şi el repede în frumosul oraş al ţării Anarta. Şi cei doi descendenţi ai neamului Kuru, acei tigri printre oameni, ajungând acolo, au văzut că Krishna dormea şi s-au apropiat de el în timp ce acesta era întins. Şi în timp ce Krishna dormea, Duryodhana a intrat în cameră şi s-a aşezat pe un scaun frumos la capul patului. Şi după el a intrat purtătorul diademei, magnanimul Arjuna. Şi stătea în spatele patului, plecându-se şi împreunându-şi mâinile. Şi când descendentul lui Vrishni, Krishna, s-a trezit, şi-a îndreptat mai întâi privirea spre Arjuna. Şi după ce i-a întrebat dacă au călătorit în siguranţă şi după ce i-a salutat cum se cuvine, ucigaşul lui Madhu i-a întrebat care era motivul vizitei lor. Atunci Duryodhana s-a adresat lui Krishna, cu o înfăţişare veselă, spunând: „Se cuvine să-mi acorzi ajutorul tău în războiul care se apropie. Arjuna şi cu mine suntem amândoi prietenii tăi. Şi tu, descendent al lui Madhu, ai aceeaşi relaţie cu amândoi. Şi astăzi, ucigaş al lui Madhu, eu am fost primul care a venit la tine. Persoanele cu mintea dreaptă iau apărarea celui care vine primul la ele. Aşa au procedat strămoşii noştri. Şi, O, Krishna, tu te afli în fruntea tuturor persoanelor cu mintea dreaptă din lume şi eşti mereu respectat. Îţi cer să urmezi regula de conduită respectată de oamenii cu mintea dreaptă. La aceasta, Krishna a răspuns: „Nu mă îndoiesc deloc că tu ai venit primul, O, rege. Dar, O, rege, fiul lui Kunti, Dhananjaya, a fost văzut

primul de mine. Având în vedere că tu ai sosit primul și că eu l-am văzut pe Arjuna primul, voi acorda, fără îndoială, ajutorul meu, O, Suyodhana, amândurora. Dar se spune că cei mai tineri ar trebui să aibă dreptul la prima alegere. Prin urmare, Dhananjaya, fiul lui Kunti, are dreptul la prima alegere. Există un număr mare de păstori, zece milioane, care mă rivalizează în forță și sunt cunoscuți sub numele de Narayanas, toți fiind capabili să lupte în mijlocul bătăliei. Acești soldați, de neînvins în luptă, vor fi trimiși unuia dintre voi, iar eu, hotărât să nu lupt pe câmpul de luptă, voi depune armele și mă voi duce la celălalt. Tu, O, fiu al lui Kunti, poți alege mai întâi pe oricare dintre cele două părți care ți se pare mai potrivit. Căci, conform legii, tu ai dreptul la prima alegere.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de Krishna, Dhananjaya, fiul lui Kunti, l-a ales pe Kesava, care nu urma să lupte pe câmpul de luptă, chiar pe Narayana însuși, ucigașul dușmanilor, necreat, născut printre oameni din propria voință, cel mai de seamă dintre toți Kshatriya și mai presus de toți zeii și Danava. Iar Duryodhana a ales pentru sine întreaga armată (compusă din Narayanas). Și, O, descendent al lui Bharata, după ce a obținut acele trupe numeroase, a fost extrem de încântat, deși știa că Krishna nu era de partea lui. Și după ce și-a asigurat acea armată dotată cu o teribilă vitejie, Duryodhana s-a dus la fiul lui Rohini, cel cu mare putere, și i-a explicat scopul vizitei sale. Descendentul lui Sura i-a răspuns fiului lui Dhritarashtra cu următoarele cuvinte: „Tu ar trebui să-ți amintești, O, tigrule printre oameni, tot ce am spus la ceremonia de nuntă celebrată de Vitrata. O, tu, bucuria neamului Kuru, pentru binele tău, l-am contrazis atunci pe Krishna și am vorbit împotriva opiniilor sale. Și am făcut referire în repetate rânduri la egalitatea relației noastre cu ambele părți. Dar Krishna nu a adoptat opiniile pe care le-am exprimat atunci; și nici eu nu mă pot separa de Krishna nici măcar pentru o clipă. Și văzând că nu pot acționa împotriva lui Krishna, aceasta este hotărârea pe care am luat-o, și anume că nu voi lupta nici pentru fiii lui Kunti, nici pentru tine. Și, O, taur al Bharatas, născut în neamul Bharata, onorat de toți regii, du-te și luptă în conformitate cu regulile bunului simț.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, Duryodhana l-a îmbrățișat pe eroul care mânuia un plug ca armă de luptă și, deși știa că Krishna fusese luat de lângă el, îl considera pe Arjuna deja învins. Iar fiul regal al lui Dhritarashtra s-a dus apoi la Kritavarman. Și Kritavarman i-a dat o armată de o mie de soldați. Și înconjurat de acea oaste militară, teribilă la vedere, Kaurava a mărșăluit înainte, încântându-și prietenii. Și după ce Duryodhana a plecat, Krishna, Creatorul lumii, îmbrăcat în haine galbene, s-a adresat lui Kiritin, spunând: „Din ce motiv m-ai ales pe mine, care nu voi lupta deloc?”

Atunci Arjuna a răspuns: Nu pun la îndoială faptul că ești capabil să-i ucizi pe toți. Și eu sunt capabil să-i ucid, O, cel mai bun dintre oameni. Dar tu ești o persoană ilustră în lume, iar acest renume te va însoți. Și eu sunt un pretendent la faimă, de aceea te-am ales pe tine. Întotdeauna mi-am dorit să te am ca vizitiu al meu. De aceea, te rog să-mi îndeplinești dorința pe care o nutresc de mult timp.

Fiul lui Vasudeva a spus atunci: Se potrivește bine cu tine, O, fiu al lui Kunti, să te compari cu mine. Voi fi vizitiul tău; dorința ta va fi îndeplinită.

Vaisampayana a continuat: Apoi, cu inima bucuroasă, fiul lui Kunti, însoțit de Krishna și de floarea neamului Dasarha, s-a întors la Yudhishthira.

SECȚIUNEA VIII

Vaisampayana a spus: O, rege, după ce a aflat vestea de la mesageri, Salya, însoțit de o mare armată și de fiii săi, toți puternici în luptă, s-a îndreptat spre Pandavi. Tabăra lui acoperea o suprafață de un *yojana* și jumătate, atât de mare era forța celui mai bun dintre oameni. El era stăpânul, O, rege, al unui Akshauhini și avea o mare pricepere și vitejie. În armata sa se aflau eroi

purtând armuri de diferite culori, cu diverse tipuri de steaguri, arcuri, ornamente, care și animale, toți purtând ghirlande excelente, rochii și ornamente diverse. Și sute și mii dintre cei mai de seamă Kshatriya erau conducătorii trupelor sale, îmbrăcați și împodobiți în maniera țării lor natale. Și el a înaintat cu marșuri lente, oferind odihnă trupelor sale, spre locul unde se afla Pandava. Și creaturile pământului se simțeau oprimate, iar pământul tremura sub pașii trupelor sale. Și regele Duryodhana, auzind că eroul mărinimos și puternic era pe drum, s-a grăbit spre el și i-a adus onoruri, O, cel mai bun dintre neamul Bharata, și a dispus construirea unor locuri de divertisment frumos decorate în diferite locuri pentru primirea sa, în locuri frumoase, unde mulți artiști au fost îndrumați să distreze oaspeții. Și acele pavilioane conțineau ghirlande și carne și cele mai alese bucate și băuturi, și fântâni de diferite forme, capabile să învioreze inima, și rezervoare de diferite forme, și produse comestibile, și apartamente spațioase. Și ajungând la acele pavilioane, și servit ca un zeu de către servitorii lui Duryodhana aflați în diferite locuri, Salya a ajuns la o altă casă de divertisment strălucitoare ca un refugiu al celor cerești. Și acolo, întâmpinat cu confortul potrivit pentru ființe superioare omului, s-a considerat superior chiar și zeului însuși și l-a considerat pe Indra inferior în comparație cu el. Și acel Kshatriya, foarte mulțumit, a întrebat servitorii: „Unde sunt acei oameni ai lui Yudhishthira, care au pregătit aceste locuri de odihnă? Aduceți-mi pe cei care le-au pregătit. Îi consider demni de a fi răsplătiți de mine. Trebuie să-i răsplătesc, dacă fiul lui Kunti este de acord!” Servitorii, surprinși, au prezentat întreaga chestiune lui Duryodhana. Și când Salya era extrem de mulțumit și gata să-i acorde chiar și viața, Duryodhana, care rămăsese ascuns, a ieșit în față și s-a arătat unchiului său matern. Și regele din Madras l-a văzut și a înțeles că Duryodhana era cel care se străduise să-l primească. Salya l-a îmbrățișat pe Duryodhana și i-a spus: „Acceptă orice îți dorești.”

Duryodhana a spus atunci: O, tu, cel norocos, să-ți fie cuvântul adevărat, acordă-mi o favoare. Îți cer să fii conducătorul întregii mele armate.

Vaisampayana a continuat: Auzind aceasta, Salya a spus: „Așa să fie! Ce altceva se poate face?” Iar fiul lui Gandhari a repetat de mai multe ori: „S-a făcut.” Iar Salya a spus: „O, Duryodhana, O, cel mai bun dintre oameni, du-te în orașul tău. Eu voi merge să-l vizitez pe Yudhishthira, cuceritorul dușmanilor. O, rege, mă voi întoarce repede, O, stăpân al oamenilor. Trebuie să-l vizitez neapărat pe cel mai bun dintre oameni, pe Yudhishthira, fiul lui Pandu.” Și auzind aceasta, Duryodhana a spus: „O, rege, O, stăpân al pământului, după ce îl vei vedea pe Pandava, întoarce-te repede. Mă bazez în totalitate pe tine, O, rege al regilor. Amintește-ți binecuvântarea pe care mi-ai acordat-o.” Și Salya a răspuns: „Fie ca binele să te însoțească! Mă voi întoarce repede. Întoarce-te în orașul tău, O, protector al oamenilor.” Și atunci cei doi regi, Salya și Duryodhana, s-au îmbrățișat. Și după ce l-a salutat astfel pe Salya, Duryodhana s-a întors în orașul său. Iar Salya s-a dus să-i informeze pe fiii lui Kunti despre această acțiune a sa. Ajuns la Upaplavya și intrat în tabără, Salya i-a văzut acolo pe toți fiii lui Panda. Și puternicul Salya, după ce i-a întâlnit pe fiii lui Panda, a acceptat, ca de obicei, apă pentru a-și spăla picioarele și darurile obișnuite de onoare, inclusiv o vacă. Și regele Madrasului, ucigașul dușmanilor, i-a întrebat mai întâi ce mai fac, apoi i-a îmbrățișat cu mare bucurie pe Yudhishthira, Bhima, Arjuna și pe fiii surorii sale, cei doi frați gemeni. Și când toți s-au așezat, Salya i-a vorbit lui Yudhishthira, fiul lui Kunti, spunând: „O, tigrule printre regi, O, tu, bucuria neamului Kuru, ești bine? O, cel mai bun dintre învingători, cât de norocos ai fost să-ți petreci perioada de ședere în sălbăticie, O, rege, O, stăpân al monarhilor, a fost o sarcină extrem de grea pe care ai îndeplinit-o locuind în sălbăticie împreună cu frații tăi și cu această nobilă doamnă de aici. Și o sarcină extrem de dificilă a fost și șederea ta acolo, perioada de ascundere, sarcină pe care ai îndeplinit-o, O, descendent al lui Bharata, căci pentru cel detronat nu există altceva decât greutăți. O, rege, unde ar putea găsi fericirea? O, tu care îi chinui pe dușmanii tăi, ca despăgubire pentru toată această mare suferință provocată de fiul lui Dhritarashtra, vei obține fericire proporțională după ce îți vei ucide dușmanii, O, mare rege, O, stăpân al oamenilor, căile lumii îți sunt cunoscute. De aceea, fiul meu, nu te lăsa niciodată condus de lăcomie în niciuna dintre acțiunile tale. O, descendent al lui Bharata, urmează pașii vechilor regi sfinți. Fiul meu, Yudhishthira, rămâi ferm pe calea generozității, a renunțării de sine și a adevărului.

Și, O, regalule Yudhishthira, milostenia și stăpânirea de sine, adevărul și compasiunea universală, și tot ce este minunat în această lume, se găsesc în tine. Ești blând, generos, religios și liberal, și consideri virtutea ca fiind binele suprem. O, rege, multe sunt regulile virtuții care prevalează printre oameni, și toate acestea îți sunt cunoscute. O, fiul meu, O, chinuitor al dușmanilor, tu știi de fapt totul despre această lume. O, rege, O, cel mai bun din neamul Bharata, ce noroc că ai ieșit din această dificultate a ta. Ce noroc, O, rege, O, cel mai important dintre monarhi, O, stăpâne, că te văd, suflet atât de virtuos, comoară a dreptății, eliberat împreună cu urmașii tăi de aceasta."

Vaisampayana a continuat: Apoi, O, descendent al lui Bharata, regele a vorbit despre întâlnirea sa cu Duryodhana și a dat o relatare detaliată cu privire la promisiunea sa și la binecuvântarea pe care el însuși i-a acordat-o. Iar Yudhishthira a spus: „O, viteaz rege, ai făcut bine că, fiind mulțumit în sufletul tău, i-ai promis adevărul tău lui Duryodhana. Dar fie ca binele să te însoțească, O, stăpân al pământului, îți cer să faci un singur lucru. O, rege, O, cel mai bun dintre oameni, va trebui să-l faci numai pentru mine, deși s-ar putea să nu fie potrivit să-l faci. O, viteazule, ascultă ce-ți spun. O, mare rege, ești egal cu Krishna pe câmpul de luptă. Când, O, cel mai bun dintre regi, va avea loc lupta unu la unu între Karna și Arjuna, nu am nicio îndoială că va trebui să conduci carul lui Karna. Cu acea ocazie, dacă ești dispus să-mi faci un bine, trebuie să-l protejezi pe Arjuna. O, rege, trebuie să acționezi astfel încât fiul lui Suta, Karna, să fie descurajat și victoria să fie a noastră. Fără îndoială că este nepotrivit, dar, O, unchiule, trebuie să o faci." Salya a spus: „Fie ca binele să te însoțească. Ascultă, O, fiu al lui Panda. Îmi spui să acționez astfel încât viciosul fiu al lui Suta să fie descurajat în luptă. Cu siguranță, voi fi vizitiul lui pe câmpul de luptă, pentru că el mă consideră întotdeauna egal cu Krishna. O, tigrule, descendent al lui Kuru, cu siguranță îi voi vorbi, când va dori să lupte pe câmpul de luptă, cuvinte contradictorii și pline de răutate, astfel încât, lipsit de mândrie și vitejie, să poată fi ușor ucis de adversarul său. Îți spun asta cu sinceritate. La cererea ta, sunt hotărât să fac asta, O, fiul meu. Orice altceva voi putea face, voi face pentru binele tău. Orice necazuri ai suferit împreună cu Draupadi cu ocazia jocului de zaruri, cuvintele grosolane și inumane rostite de fiul lui Suta, suferința provocată de *Asura* Jata și de Kichaka, O, ilustrule, toate suferințele îndurate de Draupadi, asemenea celor îndurate anterior de Damayanti, se vor sfârși, O, eroule, în bucurie. Nu trebuie să fii mâhnit de aceasta, căci Destinul este atotputernic în această lume; și, O, Yudhishthira, persoanele cu suflet nobil trebuie să îndure nenorociri de tot felul, ba chiar și zeii înșiși, O, rege, au suferit nenorociri. O, rege, O, descendent al lui Bharata, se povestește că Indra, cel cu sufletul înalt, șeful celor cerești, a trebuit să îndure împreună cu soția sa o suferință foarte mare, într-adevăr."

SECȚIUNEA IX

Yudhishthira spuse: O, cel mai mare dintre monarhi, doresc să știu cum se face că ilustrul Indra și regina sa au trebuit să îndure o suferință atât de mare și de nemaiîntâlnită.

Salya a spus: Ascultă, O, rege, povestea mea despre evenimentele din vremurile străvechi, despre cum, O, descendent al lui Bharata, Indra și soția sa au fost loviți de nenorocire. Odată, Twashtri, stăpânul creaturilor și cel mai important dintre zeii, se dedica practicării unor austerități riguroase. Se spune că, din antipatie față de Indra, el a creat un fiu cu trei capete. Și acea ființă de formă universală, posedată de o mare strălucire, tânjea după tronul lui Indra. Și posedând acele trei fețe îngrozitoare, asemănătoare cu soarele, luna și focul, el citea *Vedele* cu o gură, bea vin cu alta și privea cu a treia ca și cum ar fi vrut să absoarbă toate punctele cardinale. Și dedicat practicii austerităților, fiind o ființă blândă și stăpână pe sine, el era hotărât să ducă o viață de practici religioase și austerități. Și practica sa de austerități, O, cuceritor al dușmanilor, era rigidă și teribilă și de un caracter extrem de sever. Și văzând austeritățile, curajul și sinceritatea acestei ființe posedată de o energie nemăsurată, Indra a devenit neliniștit, temându-se că acea ființă îi va lua locul. Și Indra s-a gândit: „Cum poate fi făcut să se dedice plăcerilor senzoriale; cum poate fi făcut să înceteze practica unor astfel de austerități rigide? Căci dacă ființa cu trei capete ar deveni

puternică, ar absorbi întregul univers". Și astfel medita Indra în mintea sa; și, O, cel mai bun din neamul Bharata, înzestrat cu inteligență, el a poruncit nimfelor celeste să-l ispitească pe fiul lui Twashtri. Și le porunci, zicând: „Grăbiți-vă și mergeți fără întârziere, și ispitiți-l astfel încât ființa cu trei capete să se cufunde în plăcerile senzuale până la extrem. Înzestrate cu șolduri captivante, îmbrăcați-vă în veșminte voluptoase și împodobiți-vă cu coliere fermecătoare, arătați gesturi și lingușeli de dragoste. Înzestrate cu frumusețe, ispitiți-l și alinați-mi frica. Mă simt neliniștit în inima mea, O, frumoase domnișoare. Îndepărtați, doamnelor, acest pericol îngrozitor care planează asupra mea. Fie ca binele să vă însoțească."

Atunci nimfele au spus: O, Indra, O, ucigaș al lui Vala, vom depune toate eforturile pentru a-l seduce, astfel încât să nu mai ai nimic de temut din partea lui. Acel recipient al austerității, care stă acum de parcă ar arde totul cu privirea, O, zeu, îl vom ispiti împreună. Vom încerca să-l aducem sub controlul nostru și să punem capăt temerilor tale.

Salya a continuat: La porunca lui Indra, ele s-au dus la ființa cu trei capete. Ajunse acolo, frumoasele domnișoare l-au ispitit cu diverse gesturi de dragoste, etalându-și siluetele frumoase. Dar, angajat în practica unor austerități extrem de severe, deși le privea, el nu era influențat de dorință. Cu simțurile stăpânite, era ca oceanul, plin până la refuz, în gravitate. Și nimfele, după ce au încercat tot ce au putut, s-au întors la Indra. Și toate, cu mâinile împreunate, i-au vorbit stăpânului celeștilor, spunând: „O, acea ființă inaccesibilă este incapabilă să fie tulburată de noi. O, ființă înalt înzestrată, poți face ceea ce ți se pare potrivit acum." Indra, cu mintea înaltă, le-a onorat pe nimfe și apoi le-a alungat, reflectând, O Yudhishthira, numai la alte mijloace de a-și distruge dușmanul. Și, înzestrat cu inteligență, s-a hotărât asupra unui plan pentru a distruge ființa cu trei capete. Și a spus: „Astăzi voi arunca asupra lui fulgerul meu. Astfel, el va fi ucis rapid. Chiar și o persoană puternică nu ar trebui să neglijeze un dușman în ascensiune, oricât de disprețuibil ar fi el." Și astfel, reflectând asupra lecțiilor inculcate în tratatele de învățătură, el era ferm hotărât să ucidă acea ființă. Apoi Indra, înfuriat, aruncă asupra ființei cu trei capete fulgerul său, care arăta ca focul și era teribil de privit, și care inspira teamă. Și lovit cu forță de acel fulger, el a fost ucis și a căzut, așa cum cade pe pământ vârful slăbit al unui deal. Și văzându-l ucis de fulger și întins ca un deal uriaș, șeful celor cerești nu a găsit pace și s-a simțit ca și cum ar fi fost ars de înfățișarea strălucitoare a mortului; căci, deși ucis, el avea o înfățișare strălucitoare și arăta ca unul viu. Și, ciudat de spus, deși era fără viață, capetele sale păreau să fie vii, așa cum erau văzute întinse pe câmp. Și extrem de speriat de acea strălucire, Indra rămase cufundat în gânduri. Și în acel moment, O, mare rege, purtând un topor pe umăr, un tâmplar veni în pădure și se apropie de locul unde zăcea acea ființă. Și Indra, stăpânul lui Sachi, care era speriat, îl văzu pe tâmplar venind acolo din întâmplare. Și pedepsitorul lui Paka i-a spus imediat: „Fă ce-ți poruncesc. Taie repede capetele acestei ființe". Tâmplarul a răspuns: „Umerii lui sunt lați: acest topor nu va putea să le taie. Nici nu voi putea să fac ceea ce este condamnat de oamenii drepți". Și Indra a spus: „Nu te teme, fă repede ce-ți spun. La porunca mea, toporul tău va fi la fel de puternic ca fulgerul". Tâmplarul a spus: „Cine ești tu, cel care a făcut această faptă îngrozitoare astăzi? Vreau să aflu, spune-mi adevărul". Și Indra a spus: „O, tâmplarule, eu sunt Indra, șeful zeilor. Să știi asta. Fă exact cum ți-am spus. Nu ezita, O, tâmplarule!" Tâmplarul spuse: „O, Indra, cum se face că nu ți-e rușine de această faptă inumană? Cum se face că nu te temi de păcatul uciderii unui brahman, după ce l-ai ucis pe acest fiu al unui sfânt?" Indra spuse: „Voi îndeplini ulterior o ceremonie religioasă riguroasă pentru a mă purifica de această pată. Acesta era un dușman puternic al meu, pe care l-am ucis cu fulgerul meu. Chiar și acum sunt neliniștit, O, tâmplarule; într-adevăr, îl tem chiar și acum. Taie-i repede capetele, și îți voi acorda favoarea mea. În cadrul sacrificiilor, oamenii îți vor da capul animalului sacrificat ca parte a ta. Aceasta este favoarea pe care ți-o acord. Fă repede ceea ce doresc."

Salya a spus: Auzind aceasta, tâmplarul, la cererea marelui Indra, a tăiat imediat capetele celui cu trei capete cu toporul său. Și când capetele au fost tăiate, din ele au zburat o serie de păsări, și anume potârnichi, prepelițe și vrăbii. Iar din gura cu care obișnuia să recite *Vedele* și să bea sucul

Soma, au ieşit potârnichi în succesiune rapidă. Şi, O, rege, O, fiu al lui Pandu, din gura cu care obişnuia să privească punctele cardinale ca şi cum le-ar fi absorbit pe toate, au ieşit o serie de prepelițe. Şi din gura ființei cu trei capete care obişnuia să bea vin, au zburat o mulțime de vrăbii şi şoimi. Şi după ce capetele au fost tăiate, Indra a fost eliberat de neliniştea sa şi s-a dus în ceruri, bucuros în sufletul său. Şi tâmplarul s-a întors şi el la casa sa. Iar ucigaşul *Asurilor,* după ce şi-a ucis duşmanul, a considerat că şi-a atins scopul. Când stăpânul creaturilor, Twashtri, a auzit că fiul său fusese ucis de Indra, ochii i s-au înroşit de furie şi a rostit următoarele cuvinte: „Deoarece Indra l-a ucis pe fiul meu, care nu comisese nicio ofensă, care se dedica constant practicării austerităților, care era milostiv, stăpân pe sine şi cu pasiuni stăpânite, pentru distrugerea lui Indra, îl voi crea pe Vritra. Lăsați lumile să vadă ce putere posed şi cât de puternică este practica austerităților! Lăsați şi acel zeu inuman şi rău să fie martor la acelaşi lucru!” Şi spunând acestea, cel înfuriat, renumit pentru austeritățile sale, şi-a spălat gura cu apă, a adus ofrande focului, l-a creat pe teribilul Vritra şi i-a vorbit, spunând: „O, ucigaş predestinat al lui Indra, creşte în putere chiar şi din forța ritualurilor mele austere.” Şi acel *Asura* a crescut în putere, înălțându-se spre firmament şi asemănându-se cu fiul focului. Şi el a întrebat: „Răsărit ca soarele zilei de judecată, ce să fac?” „Ucide-l pe Indra”, a fost răspunsul. Şi apoi a plecat spre regiunile celeste. Şi a urmat o mare luptă între Vritra şi Indra, amândoi aprinşi de mânie. Şi a avut loc o luptă teribilă, O, cel mai bun dintre neamul lui Kuru. Şi eroicul Vritra l-a prins pe stăpânul celest care adusese o sută de sacrificii. Şi plin de mânie, l-a învârtit pe Indra şi l-a aruncat în gura sa. Şi când Indra a fost înghițit de Vritra, zeii în vârstă, terifiați, posedați de o mare putere, l-au creat pe Jrimbhika pentru a-l ucide pe Vritra. Şi când Vritra a căscat şi gura lui s-a deschis, ucigaşul *Asura*, Vala, şi-a contractat diferitele părți ale corpului şi a ieşit din gura lui Vritra. Şi de atunci, căscatul se ataşează de suflul viu al ființelor animate din cele trei lumi. Şi zeii s-au bucurat de ieşirea lui Indra. Şi a început din nou lupta teribilă între Vritra şi Indra, amândoi plini de mânie. Şi a fost purtată multă vreme, O, cel mai bun dintre descendenții lui Bharata. Şi când Vritra, inspirat de spiritul puternic al lui Twashtri şi înzestrat cu forță, a câştigat avantajul în luptă, Indra s-a întors. Şi în timpul retragerii sale, zeii au devenit extrem de îngrijorați. Şi toți, împreună cu Indra, au fost copleşiți de puterea lui Twashtri. Şi toți s-au consultat cu sfinții, O, descendent al lui Bharata. Şi au deliberat asupra a ceea ce era potrivit să se facă şi au fost copleşiți de teamă. Şi aşezați pe vârful muntelui Mandara, hotărâți să-l ucidă pe Vritra, s-au gândit doar la Vishnu, cel indestructibil.

SECȚIUNEA X

Indra a spus: Întregul univers indestructibil, O, zei, a fost invadat de Vritra. Nu există nimic care să poată să se opună lui. În trecut eram capabil, dar acum sunt incapabil. Ce bine vă pot face? Cred că este de neatins. Puternic şi mărinimos, posedând o forță nemăsurată în luptă, el ar fi capabil să înghită toate cele trei lumi cu zeii, *Asurii* şi oamenii. De aceea, ascultați, locuitori ai cerului, aceasta este hotărârea mea. Mergând la lăcaşul lui Vishnu, în compania acelei Ființe înalte, trebuie să ne consultăm şi să stabilim mijloacele de a ucide acest nemernic nemilos.

Salya a continuat: După ce Indra a vorbit astfel, zeii, împreună cu oastea de *Rishi*, s-au îndreptat către puternicul zeu Vishnu pentru a se pune sub protecția acelui protector al tuturor. Şi, chinuiți de teama lui Vritra, i-au spus Supremului Domn al zeilor: „În vremurile de demult, ai acoperit cele trei lumi cu trei paşi. Tu ai procurat hrana ambrozială, O, Vishnu, şi ai distrus *Asurii* în luptă. Tu l-ai legat pe marele *Asura* Vali şi l-ai ridicat pe Indra pe tronul cerului. Tu eşti stăpânul zeilor, şi întregul univers este pătruns de tine. Tu eşti Dumnezeul, Zeitatea puternică, salutată de toate persoanele. Fii tu refugiul tuturor celor cereşti împreună cu Indra, O, cel mai bun dintre zei. Întregul univers, O, ucigaş al *Asurilor,* a fost pătruns de Vritra.” Şi Vishnu a spus: „Fără îndoială, sunt obligat să fac ceea ce este pentru binele vostru. Prin urmare, vă voi spune despre un plan prin care el poate fi anihilat. Mergeți împreună cu *Rishii* şi Gandharvasii la locul unde se află Vritra, purtătorul formei universale, şi adoptați față de el o politică conciliantă. Astfel, veți reuşi să-l răsturnați. În virtutea puterii mele, victoria, zeilor, va fi câştigată de Indra, pentru că, rămânând

invizibil, voi intra în fulgerul său, cea mai bună dintre arme. O, cei mai de seamă dintre zei, plecați împreună cu Rishii și Gandharvasii. Să nu fie nicio întârziere în realizarea păcii între Indra și Vritra."

Salya a continuat: După ce a vorbit astfel, Rishii și celeștii l-au pus pe Indra în fruntea lor și, uniți, au plecat. Apropiindu-se de Indra, l-au văzut pe Vritra strălucind și splendid, parcă ardea cele zece puncte și înghițea toate cele trei lumi, asemănându-se cu soarele sau luna. Apoi, Rishii s-au apropiat de Vritra și i-au vorbit în termeni conciliatori, spunând: „O, ființă de neînvins, întregul univers a fost pătruns de energia ta. Totuși, nu ești în stare să-l învingi pe Indra, O, cel mai bun dintre ființele puternice. A trecut mult timp de când ați început să luptați. Toate ființele, împreună cu zeii, Asurii și oamenii, suferă de pe urma efectelor luptei. Fie ca între tine și Indra să existe o prietenie eternă. Vei fi fericit și vei locui veșnic în regiunile lui Indra". Și puternicul Vritra, auzind cuvintele sfinților, și-a plecat capul în fața lor. Și Asura a spus: „Am auzit ceea ce voi, O, ființe înzestrate, și toți acești Gandharva spuneți. Voi, ființe nepătate, ascultați și voi ce am de spus. Cum poate exista pace între noi doi, Indra și mine? Cum poate exista prietenie, voi, zei, între două puteri ostile?" Rishii au spus: „Prietenia între persoanele drepte se naște la o singură întâlnire. Este un obiectiv dezirabil. După aceea se va întâmpla ceea ce este sortit să se întâmple. Ocazia de a lega prietenie cu o persoană dreaptă nu trebuie sacrificată. De aceea, prietenia celor drepți trebuie căutată. Prietenia celor drepți este (ca) o bogăție excelentă, pentru că cel înțelept va da sfaturi atunci când este nevoie. Prietenia unei persoane bune este de mare folos; de aceea, o persoană înțeleaptă nu ar trebui să dorească să ucidă pe cineva drept. Indra este onorat de cei drepți și este refugiul persoanelor mărinimoase, fiind sincer și fără vină, cunoscând ce este virtutea și având o judecată rafinată. Fie ca între tine și Indra să existe o prietenie eternă, așa cum este descris mai sus. În acest fel, ai credință (în el); nu lăsa ca inima ta să se îndrepte în altă parte."

Salya a spus: Auzind aceste cuvinte ale marilor Rishi, ilustrul Asura le-a vorbit: „Fără îndoială, Rishi, înzestrați cu puteri supranaturale, trebuie să fie respectați de mine. Fie ca ceea ce voi spune, voi, zei, să fie îndeplinit în întregime; atunci voi face tot ceea ce mi-au spus (acești) cei mai buni dintre Brahmani. Voi, domni ai rasei Brahmana, hotărâți ca Indra însuși sau zeii să nu mă omoare cu ceva uscat sau ud, cu piatră sau cu lemn, cu o armă potrivită pentru luptă corp la corp sau cu un proiectil, în timpul zilei sau noaptea. În aceste condiții, pacea eternă cu Indra mi-ar fi acceptabilă." — Foarte bine! i-au spus Rishi, O, cel mai bun dintre rasa Bharata. Astfel, pacea fiind încheiată, Vritra a fost foarte mulțumit. Și Indra a devenit, de asemenea, mulțumit, deși era constant ocupat cu gândul de a-l ucide pe Vritra. Și șeful zeilor și-a petrecut timpul în căutarea unei portițe, neliniștit (în minte). Și într-o anumită zi, când era seară și ora era îngrozitoare, Indra l-a zărit pe puternicul *Asura* pe malul mării. Și s-a gândit la binecuvântarea care i-a fost acordată ilustrului *Asura*, spunând: „Este o seară îngrozitoare; nu este nici zi, nici noapte; și acest Vritra, dușmanul meu, care m-a lipsit de tot, trebuie fără îndoială să fie ucis de mine. Dacă nu-l ucid pe Vritra, acest Asura mare și puternic, cu o statură gigantică, chiar și prin înșelăciune, nu va fi bine pentru mine. Și în timp ce Indra se gândea la toate acestea, având în minte pe Vishnu, a zărit în acel moment în mare o masă de spumă mare cât un deal. Și el a spus: „Aceasta nu este nici uscată, nici umedă, nici o armă; să o arunc spre Vritra. Fără îndoială, el va muri imediat." Și el a aruncat spre Vritra acea masă de spumă amestecată cu fulgerul. Și Vishnu, intrând în acea spumă, a pus capăt vieții lui Vritra. Și când Vritra a fost ucis, punctele cardinale au fost eliberate de întuneric; și a suflat și o briză plăcută; și toate ființele au fost foarte mulțumite. Și zeitățile, împreună cu Gandharvas, Yakshas și Rakshasas, cu marii șerpi și sfinți, l-au glorificat pe puternicul Indra cu diverse imnuri laudative. Și salutat de toate ființele, Indra a rostit cuvinte de încurajare pentru toți. Și inima lui era bucuroasă, la fel ca și a tuturor zeilor, pentru că ucisese dușmanul. Și cunoscând natura virtuții, el l-a venerat pe Vishnu, cel mai demn de laudă dintre toate obiectele din lume. Acum, când puternicul Vritra, teribil pentru zei, a fost ucis, Indra a fost copleșit de falsitate și a devenit extrem de trist; și a fost, de asemenea, copleșit de păcatul brahmanicidului, din cauza faptului că l-a ucis pe fiul cu trei capete al lui Twashtri. Și s-a retras la marginea lumilor și a rămas lipsit de simțuri și conștiință.

Copleşit de propriile păcate, el nu putea fi recunoscut. Şi zăcea ascuns în apă, ca un şarpe care se zvârcolea. Şi când stăpânul ceresc, apăsat de groaza uciderii lui Brahman, dispăru din vedere, pământul părea ca şi cum ar fi trecut peste el un dezastru. Şi a devenit lipsit de copaci, iar pădurile sale s-au uscat; cursul râurilor a fost întrerupt; rezervoarele şi-au pierdut toată apa; şi animalele erau în suferinţă din cauza încetării ploilor. Zeii şi toţi marii Rishi erau cuprinşi de o teamă extremă; lumea nu mai avea rege şi era copleşită de dezastre. Atunci zeii şi sfinţii divini din ceruri, separaţi de şeful zeilor, au devenit îngroziţi şi s-au întrebat cine va fi regele lor. Şi nimeni nu avea vreo înclinaţie să acţioneze ca rege al zeilor.

SECŢIUNEA XI

Salya a spus: Atunci toţi Rishii şi zeii superiori au spus: „Să fie încoronat frumosul Nahusha ca rege al zeilor. El este puternic şi renumit şi devotat virtuţii mai mult ca oricând.” Şi toţi s-au dus şi i-au spus: „O, stăpân al pământului, fii tu regele nostru.” Iar Nahusha, preocupat de bunăstarea sa, le-a spus zeilor şi sfinţilor însoţiţi de strămoşii (omenirii): „Sunt slab; nu sunt capabil să vă protejez; un om puternic ar trebui să fie regele vostru; Indra este cel care a avut întotdeauna putere”. Şi toţi zeii, conduşi de sfinţi, i-au spus din nou: „Ajutat de virtutea austerităţii noastre, stăpâneşte regatul cerurilor”. Nu există nicio îndoială că noi toţi avem temerile noastre. Fii încoronat, O, stăpâne al monarhilor, ca rege al cerului. Orice fiinţă se va afla în faţa ta, fie că este un zeu, un Asura, un Yaksha, un sfânt, un Pitri sau un Gandharva, tu îi vei absorbi puterea şi (astfel) vei deveni puternic. Punând întotdeauna virtutea înaintea (tuturor celorlalte lucruri), fii tu stăpânul lumilor. Protejează şi Brahmarsis (sfinţii Brahmana) şi zeii din ceruri.” Atunci, O, stăpân al monarhilor, Nahusha a fost încoronat rege în ceruri. Şi punând virtutea înaintea (oricărui altceva), el a devenit stăpânul tuturor lumilor. Şi deşi avea întotdeauna o dispoziţie virtuoasă, totuşi, când a obţinut acel dar preţios şi împărăţia cerurilor, Nahusha a căpătat o înclinaţie senzuală. Şi când Nahusha a devenit regele zeilor, s-a înconjurat de nimfe celeste şi de fecioare de origine celestă şi s-a dedat la plăceri de tot felul, în pădurile Nandana, pe muntele Kailasa, pe creasta Himavat, pe Mandara, pe dealul alb Sahya, Mahendra şi Malaya, precum şi pe mări şi râuri. Şi asculta diverse povestiri divine care îi captivaseră atât urechea, cât şi inima, şi muzica diferitelor instrumente muzicale, precum şi dulcele cântec al vocilor. Şi Viswavasu şi Narada şi stoluri de nimfe celeste şi trupe de Gandharvas şi cele şase anotimpuri în forme vii îl însoţeau pe regele zeilor. Şi brize parfumate, răcoroase şi revigorante, suflau în jurul lui. Şi în timp ce acel nenorocit se bucura astfel, într-o ocazie, zeiţa care era regina preferată a lui Indra i-a apărut în faţa ochilor. Şi acel suflet vicios, după ce s-a uitat la ea, a spus curtenilor: „De ce această zeiţă, regina lui Indra, nu mă însoţeşte? Eu sunt monarhul zeilor şi, de asemenea, stăpânul lumilor. Sachi să se grăbească şi să mă viziteze la casa mea”. Întristată auzind aceasta, zeiţa i-a spus lui Vrihaspati: „Protejează-mă, O, Brahmana, de acest Nahusha. Vin la tine ca refugiu. Tu spui mereu, O, Brahmana, că am pe mine toate semnele de bun augur, fiind favorita regelui divin; că sunt castă, devotată stăpânului meu şi destinată să nu devin niciodată văduvă. Toate acestea despre mine le-ai spus şi înainte. Fie ca cuvintele tale să se împlinească. O, stăpân al puterilor mari, O, domnule, tu nu ai rostit niciodată cuvinte deşarte. De aceea, O, cel mai bun dintre brahmani, ceea ce ai spus trebuie să fie adevărat.” Atunci Vrihaspati i-a spus reginei lui Indra, care era înnebunită de frică: „Ceea ce ţi-am spus eu se va împlini, fii sigură, O, zeiţă. Îl vei vedea pe Indra, stăpânul zeilor, care se va întoarce în curând aici. Îţi spun sincer, nu ai de ce să te temi de Nahusha; în curând te voi reuni cu Indra.” Acum Nahusha a aflat că regina lui Indra se refugiase la Vrihaspati, fiul lui Angiras. Şi la auzul acestei veşti, regele s-a înfuriat foarte tare.

SECŢIUNEA XII

Salya a spus: Văzând furia lui Nahusha, zeii conduşi de sfinţi i-au vorbit: „Cine era acum regele lor cu înfăţişare înfricoşătoare? O, rege al zeilor, renunţă la mânia ta. Când eşti înfuriat, O, stăpâne, Universul, cu Asurii şi Gandharvii, Kinnarii şi şerpii mari, se cutremură. Renunţă la această mânie, fiinţă dreaptă. Persoanele ca tine nu se expun. Această zeiţă este soţia altcuiva. Calmează-te,

O, stăpâne al zeilor! Renunță la intenția ta de a comite păcatul de a viola soția altuia. Tu ești regele zeilor, prosperitate ție! Protejează-ți supușii cu toată dreptatea!" Astfel abordat, el nu a dat ascultare cuvintelor, care au devenit fără sens din cauza poftei. Și regele a vorbit zeilor, făcând aluzie la Indra: „Ahalya, de o faimă nepătată, soția unui sfânt, a fost ultragiată de Indra în timp ce soțul ei era în viață. De ce nu l-ați împiedicat? Multe au fost faptele de inumanitate, de nedreptate, de înșelăciune, comise de Indra în vremurile de demult. De ce nu l-ați împiedicat? Lăsați zeița să-mi facă pe plac; asta ar fi binele ei permanent. Și astfel, același lucru se va întoarce mereu spre siguranța voastră, zei!"

Zeii au spus: Îți vom aduce regina lui Indra, așa cum ai poruncit, O, stăpâne al cerului! Renunță la această mânie, suflet viteaz! Liniștește-te, O, stăpâne al zeilor!

Salya a continuat: După ce i-au vorbit astfel, zeii și sfântul s-au dus să-i informeze pe Vrihaspati și pe regina lui Indra despre vestea respectivă. Și au spus: „Știm, O, cel mai de seamă dintre brahmani, că regina lui Indra s-a refugiat în casa ta, pentru a găsi protecție, și că tu i-ai promis protecție, O, cel mai bun dintre sfinții divini! Dar noi, zeii, gandharvașii și sfinții, te implorăm, O, tu, cel de mare strălucire, să o dai pe regina lui Indra lui Nahusha. Nahusha, regele zeilor, de mare strălucire, este superior lui Indra. Las-o pe acea doamnă cu siluetă și tenul perfect să-l aleagă pe el ca stăpân al ei!" Astfel abordată, zeița a izbucnit în lacrimi; și, suspinând zgomotos, a jelit cu accente înduioșătoare. Și i-a spus lui Vrihaspati: „O, cel mai bun dintre sfinții divini, nu doresc ca Nahusha să fie stăpânul meu. M-am refugiat sub protecția ta, O, Brahmana! Scapă-mă de acest mare pericol!"

Vrihaspati a spus: Hotărârea mea este următoarea: nu voi abandona pe cel care mi-a cerut protecția. O, tu, cu viața ta fără prihană, nu te voi abandona, virtuoasă cum ești și cu o fire sinceră! Nu doresc să fac un act necorespunzător, mai ales că sunt un brahman care știe ce este dreptatea, care respectă adevărul și care cunoaște preceptele virtuții. Nu voi face niciodată asta. Mergeți pe drumul vostru, voi, cei mai buni dintre zei. Ascultați ce a cântat odinioară *Brahma* cu privire la problema de față. Cel care predă unui dușman o persoană îngrozită și care cere protecție nu obține protecție atunci când el însuși are nevoie de ea. Sămânța lui nu crește la vremea semănatului și ploaia nu vine la el în sezonul ploilor. Cel care predă unui dușman o persoană îngrozită și care cere protecție nu reușește niciodată în nimic din ceea ce întreprinde; lipsit de sens, el cade paralizat din cer; zeul refuză ofrandele făcute de el. Descendenții lui mor prematur, iar strămoșii lui se ceartă mereu (între ei). Zeii, împreună cu Indra și conducătorul lor, aruncă fulgerul asupra lui. Știți că așa este, nu o voi preda pe Sachi, regina lui Indra, faimoasă în lume ca fiind soția lui preferată. O, voi, cei mai buni dintre zei, vă rog să faceți ceea ce este bine atât pentru ea, cât și pentru mine. Nu o voi preda niciodată pe Sachi!"

Salya a continuat: Atunci zeii și Gandharvas au spus aceste cuvinte învățătorului zeilor: „O, Vrihaspati, gândește-te la ceva care să fie în conformitate cu o politică sănătoasă!" Vrihaspati a spus: „Lasă această zeiță cu înfățișare auspicioasă să ceară timp de la Nahusha pentru a se hotărî asupra propunerii sale. Acest lucru va fi spre binele reginei lui Indra și al nostru, de asemenea. Timpul, zeilor, poate da naștere la multe impedimente. Timpul va trimite timpul mai departe. Nahusha este mândru și puternic datorită binecuvântării care i-a fost acordată!"

Salya a continuat: După ce Vrihaspati a vorbit astfel, zeii, încântați, au spus: „Bine ai spus, O, Brahmana. Acest lucru este spre binele tuturor zeilor. Nu există nicio îndoială în privința asta. Numai că această zeiță trebuie împăcată". Apoi, zeii adunați, conduși de Agni, având în vedere bunăstarea tuturor lumilor, i-au vorbit reginei lui Indra într-un mod calm. Și zeii au spus: „Tu susții întregul univers al lucrurilor mobile și imobile. Ești castă și sinceră: du-te la Nahusha. Acea ființă vicioasă, pofticioasă după tine, va cădea în curând: și Indra, O, zeiță, va obține suveranitatea zeilor!" Constatând că acesta era rezultatul deliberării, regina lui Indra, pentru a-și atinge scopul, s-a

dus timid la Nahusha, cu înfățișarea lui înfricoșătoare. Și viciosul Nahusha, orbit de poftă, a văzut cât de tânără și frumoasă era ea și a devenit foarte mulțumit.

SECȚIUNEA XIII

Salya a spus: Atunci Nahusha, regele zeilor, s-a uitat la ea și a spus: «O, tu, cu zâmbetul dulce, eu sunt Indra al celor trei lumi. O, tu, cu coapsele frumoase și tenul frumos, acceptă-mă ca stăpânul tău!» Zeița castă, astfel abordată de Nahusha, s-a înspăimântat și a tremurat ca o tulpină de bananier într-un loc bătut de vânt. Ea și-a plecat capul în fața lui *Brahma* și, împreunându-și mâinile, i-a spus lui Nahusha, regele zeilor, cu înfățișare înfricoșătoare: „O, stăpâne al zeilor, doresc să obțin timp. Nu se știe ce s-a întâmplat cu Indra sau unde se află. După ce voi afla adevărul despre el, dacă, O, stăpâne, nu voi obține vești despre el, atunci te voi vizita; îți spun asta ca pe un adevăr." Astfel abordat de regina lui Indra, Nahusha a fost mulțumit. Și Nahusha a spus: „Să fie așa, O, doamnă cu șolduri frumoase, așa cum îmi spui. Vei veni, după ce vei afla veștile. Sper că îți vei aminti adevărul pe care l-ai promis". Lăsată să plece de Nahusha, ea, cu înfățișare auspicioasă, a ieșit; și acea doamnă faimoasă s-a dus la lăcașul lui Vrihaspati. Și, O, cel mai bun dintre regi, zeii, cu Agni în frunte, când au auzit cuvintele ei, au deliberat, concentrați asupra a ceea ce ar promova interesele lui Indra. Apoi s-au alăturat puternicului Vishnu, zeul zeilor. Și pricepuți în a ține discursuri, zeii neliniștiți i-au spus următoarele cuvinte: „Indra, stăpânul tuturor zeilor, a fost copleșit de păcatul uciderii lui Brahman. Tu, O, stăpân al zeilor, ești primul născut, stăpânul universului și refugiul nostru. Tu ai luat forma lui Vishnu pentru a proteja toate ființele. Când Vritra a fost ucis prin energia ta, Indra a fost copleșit de păcatul uciderii lui Brahman. O, cel mai bun dintre toți zeii, prescrie mijloacele de a-l elibera." După ce a auzit aceste cuvinte ale zeilor, Vishnu a spus: „Lasă-l pe Indra să-mi aducă jertfe. Chiar și eu îl voi purifica pe cel care deține fulgerul. Pedepsitorul lui Paka, după ce va fi îndeplinit sfântul sacrificiu al calului, își va recâștiga fără teamă demnitatea de stăpân al zeilor. Iar Nahusha, cel rău la inimă, va fi condus la distrugere de faptele sale rele. Pentru o anumită perioadă, voi, zei, trebuie să fiți răbdători, fiind în același timp vigilenți." După ce au auzit aceste cuvinte ale lui Vishnu, cuvinte care erau adevărate și plăcute ca ambrozia pentru urechile lor, zeii, împreună cu învățătorul lor și cu Rishii, s-au îndreptat spre locul unde Indra era neliniștit de frică. Și acolo, O, rege, a fost săvârșit un mare sacrificiu de cal, capabil să îndepărteze păcatul uciderii lui Brahman, pentru purificarea înaltului și marelui Indra. Și stăpânul zeilor, O, Yudhishthira, a împărțit păcatul uciderii lui Brahman între copaci și râuri și munți și pământ și femei. Și după ce l-a împărțit astfel între aceste ființe și s-a despărțit de el, Indra a fost eliberat de febră. Și, eliberat de păcatul său, și-a revenit în fire. Și în acel loc, ucigașul lui *Asura* Vala, s-a cutremurat când l-a privit pe Nahusha, în fața căruia toate ființele animate se simțeau intimidate și care era de neatins datorită binecuvântării pe care i-o acordaseră Rishii. Și soțul divin al lui Sachi a dispărut din nou din vedere. Și invizibil pentru toate ființele, el a rătăcit așteptând momentul potrivit. Și Indra dispărând, Sachi a căzut în tristețe. Și extrem de nefericită, ea a plâns: „Vai! O, Indra, dacă vreodată am făcut un dar, sau am adus ofrande zeilor, sau mi-am împăcat călăuzele spirituale, dacă există vreun adevăr în mine, atunci mă rog ca castitatea mea să rămână neștirbită. Mă închin acestei zeițe Noapte, sfântă, pură, care își urmează cursul în timpul acestei călătorii nordice a soarelui,[1] lasă dorința mea să se împlinească". Spunând acestea, ea, într-o stare purificată a trupului și sufletului, s-a închinat zeiței Noapte. Și, în numele castității și adevărului ei, a recurs la divinație.[2] Și a întrebat: „Arată-mi locul unde se află regele zeilor. Fie ca adevărul să fie verificat de adevăr". Și astfel s-a adresat zeiței Divinației.

SECȚIUNEA XIV

Salya a spus: Atunci zeița Divinației s-a apropiat de acea doamnă castă și frumoasă. Și văzând acea zeiță, tânără și frumoasă, stând în fața ei, regina lui Indra, bucuroasă în sufletul ei, i-a

1 Adică trecerea soarelui de la solstițiul de iarnă la solstițiul de vară.

2 Divinația era practicată prin observarea stelelor pe cerul nopții.

adus omagiu și a spus: „Doresc să știu cine ești, O, tu, cu chipul frumos”. Iar Divinația a spus: „Eu sunt Divinația, O, zeiță, apropie-te de mine. Deoarece ești sinceră, O, doamnă cu suflet înalt, eu îți apar în fața ta. Deoarece ești devotată stăpânului tău, ocupată cu controlul de sine și angajată în practicarea riturilor religioase, îți voi arăta zeul Indra, ucigașul lui Vritra. Vino repede după mine, ca să-ți fie de bine! Vei vedea pe cel mai bun dintre zei.” Apoi Divinația a pornit și regina divină a lui Indra a mers după ea. Ea a traversat pădurile cerești și mulți munți; apoi, după ce a traversat munții Himavat, a ajuns în partea de nord a acestora. Ajunsă la mare, care se întindea pe multe *yojane*, a dat de o insulă mare, acoperită cu diverși copaci și plante. Acolo a văzut un lac frumos, cu aspect ceresc, acoperit de păsări, lung de opt sute de mile și la fel de lat. Și pe el, O, descendent al lui Bharata, erau lotuși înfloriți, de aspect ceresc, de cinci culori, înconjurați de albine și numărându-se cu miile. Și în mijlocul acelui lac, era o adunare mare și frumoasă de lotuși, având în mijlocul ei un lotus alb mare, care stătea pe o tulpină înaltă. Pătrunzând în tulpina de lotus, împreună cu Sachi, ea l-a văzut pe Indra acolo, care intrase în fibrele sale. Și văzându-l pe stăpânul ei zăcând acolo într-o formă minusculă, Sachi a luat și ea o formă minusculă, la fel și zeița divinației. Și regina lui Indra a început să-l glorifice recitând faptele sale celebre din trecut. Și astfel glorificat, divinul Purandara i-a vorbit lui Sachi: „Cu ce scop ai venit? Cum am fost descoperit?” Atunci zeița a vorbit despre faptele lui Nahusha. Și ea a spus: „O, tu, cel care ai săvârșit o sută de sacrificii, după ce ai obținut suveranitatea celor trei lumi, puternic și arogant și cu un suflet rău, el mi-a poruncit să-l vizitez, iar ticălosul crud mi-a stabilit chiar și o oră precisă. Dacă nu mă vei proteja, O, stăpâne, el mă va aduce sub puterea sa. Din acest motiv, O, Indra, am venit la tine înspăimântată. O, tu, cel cu brațe puternice, ucide-l pe teribilul Nahusha, cu suflet vicios. Descoperă-te, O, ucigaș al Daityas și Danavas. O, stăpâne, asumă-ți propria putere și stăpânește împărăția celestă.”

SECȚIUNEA XV

Salya a spus: Astfel abordat de Sachi, ilustrul zeu i-a răspuns din nou: „Nu este momentul să dai dovadă de curaj. Nahusha este mai puternic decât mine. O, frumoasă doamnă, el a fost întărit de Rishi cu meritele ofrandelor aduse zeilor și Pitrișilor. Acum voi recurge la politică. Tu va trebui să o pui în aplicare, O, zeiță. O, doamnă, trebuie să o faci în secret și să nu o dezvălui nimănui. O, doamnă cu talie frumoasă, mergi la Nahusha în particular și spune-i: «O, stăpân al Universului, trebuie să mă vizitezi călare pe un vehicul frumos purtat de Rishis. În acest caz, voi fi mulțumit și mă voi pune la dispoziția ta.» Asta trebuie să-i spui.” Și astfel abordată de regele zeilor, soția sa cu ochi de lotus și-a exprimat consimțământul și s-a dus la Nahusha. Iar Nahusha, văzând-o, i s-a adresat zâmbind, spunând: „Îți urez bun venit, O, doamnă cu coapse frumoase. Care este dorința ta, O, tu cu zâmbetul dulce? Acceptă-mă, O, doamnă cu priviri promițătoare, care îți sunt devotat. Care este voința ta, O, doamnă plină de viață? Îți voi îndeplini dorința, O, doamnă cu priviri propice și talie subțire. Nu trebuie să fii timidă, O, tu, cu șolduri frumoase. Ai încredere în mine. În numele adevărului, jur, O, zeiță, că îți voi îndeplini dorința.”

Sachi a spus: O, stăpân al Universului, am dorit timpul pe care mi l-ai alocat. După aceea, O, stăpân al zeilor, vei fi soțul meu. Am o dorință. Ascultă-mă, O, rege al zeilor. Îți voi spune ce este, O, rege, pentru ca tu să faci ceea ce îmi place. Aceasta este o indulgență pe care o cer din dragostea ta pentru mine. Dacă mi-o vei îndeplini, voi fi la dispoziția ta. Indra avea cai care îl transportau, elefanți și care. Vreau ca tu, O, rege al zeilor, să ai un vehicul nou, cum nu a avut niciodată Vishnu, Rudra, Asura sau Rakshasa, O, stăpâne. Lasă un număr de Rishi foarte demni, uniți împreună, să te poarte într-un palanchin. Asta mi se pare potrivit. Nu ar trebui să te compari cu Asura sau cu zeii. Tu absorbi puterea tuturor prin propria ta putere, de îndată ce te privesc. Nu există nimeni atât de puternic încât să poată sta în fața ta.

Salya a continuat: Astfel abordat, Nahusha a fost foarte mulțumit. Și stăpânul zeilor i-a spus acelei doamne cu trăsături impecabile: „O, doamnă cu tenul cel mai frumos, ai vorbit despre un vehicul despre care nu s-a auzit niciodată. Îmi place foarte mult, O, zeiță. Sunt în puterea ta, O, tu,

cea cu chipul frumos. Nu poate fi o persoană slabă cel care angajează Rishis să-l poarte. Am practicat austerități și sunt puternic. Sunt stăpânul trecutului, prezentului și viitorului. Universul nu ar mai exista dacă aș fi furios. Întregul Univers este întemeiat în mine. O, tu, cu zâmbetul dulce, zeii, Asurii și Gandharvii, șerpii și Rakshasas nu pot face față împreună când sunt furios. Pe oricine privesc, îl lipsesc de energia sa. Prin urmare, îți voi îndeplini fără îndoială cererea, O, zeiță. Cei șapte Rishi, precum și Rishi regenerați, mă vor purta. Vezi măreția și splendoarea noastră, O, doamnă cu tenul frumos."

Salya a continuat: După ce s-a adresat astfel zeiței cu chipul frumos și după ce a alungat-o, el a îmbrăcat în carul său ceresc un număr de sfinți devotați practicii austerităților. Disprețuitor al brahmanilor, înzestrat cu putere și îmbătat de mândrie, capricios și cu suflet vicios, el i-a angajat pe acei sfinți să-l transporte. Între timp, respinsă de Nahusha, Sachi s-a dus la Vrihaspati și i-a spus: „Dar mai rămâne puțin din termenul pe care mi l-a alocat Nahusha. Dar ai milă de mine, care te respect atât de mult, și găsește-l repede pe Indra."

Ilustrul Vrihaspati i-a spus atunci: „Foarte bine, nu trebuie să te temi, O, zeiță, de Nahusha, cel cu sufletul rău. Cu siguranță, el nu-și va păstra mult timp puterea. De fapt, nenorocitul a dispărut deja, fiind nepăsător față de virtute și pentru că, O, frumoasă doamnă, i-a angajat pe marii sfinți să-l transporte. Și eu voi aduce un sacrificiu pentru distrugerea acestui nenorocit rău, și îl voi găsi pe Indra. Nu trebuie să te temi. Rămâi cu bine." Și Vrihaspati, cel cu mare putere, a aprins apoi un foc în forma prescrisă și a pus pe el cele mai bune ofrande pentru a afla unde se afla regele zeilor. Și după ce a pus ofrandele, O, rege, el a spus Focului: „Caută-l pe Indra". Și atunci, acel zeu venerat, mâncătorul de ofrande arse, a luat din proprie inițiativă o formă feminină minunată și a dispărut din vedere chiar în acel loc. Și, înzestrat cu viteza minții, el a căutat peste tot, în munți și păduri, pe pământ și în cer, și s-a întors la Vrihaspati într-o clipită. Și Agni a spus: „Vrihaspati, nicăieri în aceste locuri nu-l găsesc pe regele zeilor. Mai rămân de căutat doar apele. Eu sunt întotdeauna reticent în a intra în ape. Nu am acces acolo. O, Brahmana, ce să fac pentru tine?" Învățătorul zeilor i-a spus atunci: „O, zeu ilustru, intră în apă".

Agni a spus: Nu pot intra în apă. Acolo mă așteaptă dispariția. Mă pun în mâinile tale, O, tu, cel de mare strălucire. Fie ca tu să ai parte de bine! Focul a ieșit din apă, casta militară a ieșit din casta preoțească, iar fierul și-a avut originea în piatră. Puterea acestora, care poate pătrunde toate celelalte lucruri, nu are niciun efect asupra surselor din care izvorăsc.

SECȚIUNEA XVI

Vrihaspati a spus: Tu ești gura, O, Agni, a tuturor zeilor. Tu ești purtătorul ofrandelor sacre. Tu, ca un martor, ai acces la sufletele interioare ale tuturor creaturilor. Poeții te numesc unic și, din nou, triplu. O, mâncător de ofrande arse, abandonat de tine, Universul ar înceta imediat să mai existe. Brahmanii, închinându-se ție, câștigă împreună cu soțiile și fiii lor o regiune eternă, răsplata faptelor lor meritorii. O, Agni, tu ești purtătorul ofrandelor sacre. Tu, O, Agni, ești tu însuți cea mai bună ofrandă. Într-o ceremonie sacrificială de ordin suprem, pe tine te venerează cu daruri și ofrande neîncetate. O, purtător de ofrande, după ce ai creat cele trei lumi, tu, când vine ceasul, le consumi în forma ta neaprinsă. Tu ești mama întregului Univers; și tu, O, Agni, ești sfârșitul lui. Înțelepții te numesc identic cu norii și cu fulgerul; flăcările care ies din tine susțin toate creaturile. Toate apele sunt depozitate în tine; la fel și întreaga lume. Ție, O, purificatorule, nimic nu-ți este necunoscut în cele trei lumi. Fiecare trup îl acceptă cu bunătate pe progenitorul său; intră în ape fără teamă. Te voi face puternic cu imnurile eterne ale *Vedei*. Astfel glorificat, purtătorul de ofrande arse, cel mai bun dintre poeți, mulțumit, a rostit cuvinte lăudabile către Vrihaspati. Și el a spus: „Îți voi arăta pe Indra. Îți spun asta ca pe un adevăr."

Salya a continuat: Apoi Agni a intrat în ape, inclusiv în mări și iazuri mici, și a ajuns la acel

rezervor, unde, O, cel mai bun dintre descendenții lui Bharata, în timp ce căuta flori de lotus, l-a văzut pe regele zeilor zăcând în fibrele unei tulpini de lotus. Și, întorcându-se curând, l-a informat pe Vrihaspati cum Indra se refugiase în fibrele unei tulpini de lotus, luând o formă minusculă. Atunci Vrihaspati, însoțit de zei, sfinți și Gandharvas, s-a dus și l-a glorificat pe ucigașul lui Vala, referindu-se la faptele sale anterioare. Și a spus: „O, Indra, marele *Asura* Namuchi a fost ucis de tine; și acei doi Asura de o forță teribilă, și anume Samvara și Vala. Fii puternic, O, cel care ai săvârșit o sută de sacrificii, și ucide-ți toți dușmanii. Ridică-te, O, Indra! Iată, aici sunt adunați zeii și sfinții. O, Indra, O, mare stăpân, ucigând Asura, ai eliberat lumile. Având spuma apelor, întărit cu energia lui Vishnu, l-ai ucis pe Vritra. Tu ești refugiul tuturor creaturilor și ești adorabil. Nu există nici o ființă egală cu tine. Toate creaturile, O, Indra, sunt susținute de tine, tu ai construit măreția zeilor. Eliberează-i pe toți, împreună cu lumile, asumându-ți puterea, O, mare Indra.” Și astfel glorificat, Indra a crescut puțin câte puțin; și, după ce și-a asumat propria formă, a devenit puternic și i-a vorbit învățătorului Vrihaspati care stătea în fața lui. Și el a spus: „Ce treabă mai ai de făcut? Marele Asura, fiul lui Twashtri, a fost ucis, la fel și Vritra, care era extrem de mare și care a distrus lumile.”

Vrihaspati a spus: Omul Nahusha, un rege, care a obținut tronul cerului datorită puterii sfinților divini, ne cauzează mari necazuri.

Indra a spus: Cum a obținut Nahusha tronul cerului, atât de greu de obținut? Ce austerități a practicat? Cât de mare este puterea lui, O, Vrihaspati!

Vrihaspati a spus: Zeii, fiind înspăimântați, și-au dorit un rege al cerului, pentru că tu renunțaseși la înalta demnitate de stăpân al cerului. Atunci zeii, Pitrișii universului, sfinții și principalii Gandharva s-au adunat cu toții, O, Indra, și s-au dus la Nahusha și i-au spus: „Fii regele nostru și apărătorul Universului!” Nahusha le-a răspuns: „Nu sunt în stare; umpleți-mă cu puterea voastră și cu virtutea austerităților voastre!” Auzind aceasta, zeitățile l-au întărit, O, rege al zeilor! Și astfel Nahusha a devenit o persoană de o forță teribilă și, devenind astfel stăpânul celor trei lumi, el i-a pus pe marii sfinți în hamuri, iar nenorocitul călătorește astfel din lume în lume. Fie ca tu să nu-l vezi niciodată pe Nahusha, care este teribil. El emite otravă din ochi și absoarbe energia tuturor. Toți zeii sunt extrem de speriați; ei umblă ascunși și nu-l privesc nici măcar o dată!

Salya a continuat: În timp ce cel mai bun dintre descendenții lui Angira vorbea astfel, au sosit păzitorul lumii, Kuvera, precum și Yama, fiul lui Surya, și vechiul zeu Soma, și Varuna. Ajunși acolo, i-au spus marelui Indra: „Ce noroc că fiul lui Twashtri a fost ucis, și Vritra de asemenea! Ce noroc, O, Indra, că te vedem teafăr și nevătămat, în timp ce toți dușmanii tăi au fost uciși!' Indra i-a primit pe toți acești păzitori ai lumilor și, cu inima bucuroasă, i-a salutat în mod cuviincios, cu intenția de a le cere ajutorul în legătură cu Nahusha. Și a spus: „Nahusha, cu înfățișarea lui teribilă, este regele zeilor; ajutați-mă în această privință.” Ei au răspuns: „Nahusha are o înfățișare îngrozitoare; privirea lui este otrăvitoare; ne este frică de el, O, Dumnezeule. Dacă îl învingi pe Nahusha, atunci vom avea dreptul la partea noastră din ofrandele sacrificiale, O, Indra”. Indra a spus: „Așa să fie. Tu și stăpânul apelor, și Yama, și Kuvera veți fi încoronați astăzi împreună cu mine. Ajutați de toți zeii, să-l răsturnăm pe dușmanul Nahusha, cu privirea lui teribilă.” Atunci Agni i-a spus lui Indra: „Dă-mi o parte din ofrandele sacrificiale. Și eu îți voi oferi ajutorul meu.” Indra i-a răspuns: „O, Agni, și tu vei primi o parte din marile sacrificii — va fi o singură parte (în astfel de sacrificii) atât pentru Indra, cât și pentru Agni.”

Salya a continuat: Astfel, ilustrul lord Indra, pedepsitorul lui Paka, dătătorul de binecuvântări, după deliberare, i-a acordat lui Kuvera suveranitatea asupra Yakshas și toată bogăția lumii; lui Yama, suveranitatea asupra Pitris; iar lui Varuna, suveranitatea asupra apelor.

SECȚIUNEA XVII

Salya a spus: Când marele Indra, inteligentul conducător al zeilor, se sfătuia cu păzitorii lumii și cu alte zeități asupra mijloacelor de a-l ucide pe Nahusha, a apărut în acel loc venerabilul ascet Agastya. Agastya l-a onorat pe stăpânul zeilor și a spus: „Ce noroc că tu prosperi după distrugerea acelei ființe de formă universală, precum și a lui Vritra. Și ce noroc, O, Purandara, că Nahusha a fost aruncat de pe tronul cerului. Ce noroc, O, ucigaș al lui Vala, că te văd cu toți dușmanii tăi uciși.”

Indra a spus: Călătoria ta până aici a fost plăcută, O, mare sfânt, sunt încântat să te văd. Acceptă de la mine apă pentru a-ți spăla picioarele și fața, precum și Arghya și vaca.

Salya a continuat: Indra, foarte mulțumit, a început să-l întrebe pe cel mai bun dintre sfinți și cel mai mare dintre brahmani, când acesta s-a așezat pe un scaun după ce a primit onorurile cuvenite, astfel, O, venerat sfânt, O, cel mai bun dintre brahmani, doresc să-mi reciti cum Nahusha, cu sufletul său rău, a fost aruncat din cer.

Agastya a spus: Ascultă, O, Indra, plăcuta poveste despre cum Nahusha, rău și vicios, îmbătat de mândria puterii sale, a fost aruncat din ceruri. Brahmanii cu spiritul curat și sfinții cerești, în timp ce îl cărau, obosiți de efort, l-au întrebat pe cel vicios, O, cel mai bun dintre învingători, spunând: „O, Indra, există anumite imnuri în *Vede*, care trebuie recitate în timp ce se stropesc vacile. Sunt ele autentice sau nu? Nahusha, care își pierduse mințile din cauza acțiunii lui Tamas, le-a spus că nu erau autentice”. Sfinții au spus atunci: „Tu te îndrepți spre nedreptate; nu urmezi calea dreaptă. Cei mai mari sfinți au spus mai înainte că sunt autentice, O, Indra”. Și incitat de Necunoaștere, m-a atins pe cap cu piciorul. La aceasta, O, stăpâne al lui Sachi, el a fost lipsit de putere și de înfățișare frumoasă. Apoi, întrucât era agitat și copleșit de frică, i-am spus: „Întrucât ai declarat false imnurile ireproșabile ale *Vedei*, care au fost recitate de Brahmarsis (sfinții Brahmana), și întrucât mi-ai atins capul cu piciorul, și întrucât tu, O, nenorocitule ignorant, ai transformat acești sfinți inaccesibili, egali cu *Brahma*, în animale care să te care, de aceea, O, nenorocitule, fii lipsit de strălucirea ta și, aruncat cu capul înainte, cade din cer, efectul tuturor faptelor tale bune fiind epuizat. Timp de zece mii de ani, tu vei rătăci pe pământ sub forma unui șarpe uriaș. Când această perioadă se va încheia, te vei putea întoarce în ceruri.” Astfel, acel nenorocit a fost aruncat de pe tronul ceresc, O, învingător al dușmanilor. Ce noroc, O, Indra, că acum prosperăm. Acel spin al brahmanilor a fost ucis. O, stăpâne al lui Sachi, întoarce-te în ceruri, protejează lumile, supune-ți simțurile, supune-ți dușmanii și fii glorificat de marii sfinți.

Salya a continuat: Atunci, O, stăpân al oamenilor, zeii și grupurile de mari sfinți au fost extrem de mulțumiți. La fel au fost și Pitrișii, Yakșii, Șerpii, Rakșasas, Gandharvas și toate grupurile de nimfe celeste. Și rezervoarele, râurile, munții și mările au fost, de asemenea, foarte mulțumiți. Și toți s-au ridicat și au spus: „Cât de norocos ești, O, ucigaș de dușmani, că prosperi! Cât de norocos ești că inteligentul Agastya l-a ucis pe viciosul Nahusha! Cât de norocos ești că individul vicios a fost transformat într-un șarpe care rătăcește pe pământ!”

SECȚIUNEA XVIII

Salya a spus: Atunci Indra, glorificat de grupurile de Gandharvas și nimfe celeste, s-a urcat pe Airavata, regele elefanților, caracterizat prin semne de bun augur. Și ilustrul Agni, și marele sfânt Vrihaspati, și Yama, și Varuna, și Kuvera, stăpânul bogățiilor, l-au însoțit. Și stăpânul Sakra, ucigașul lui Vritra, s-a dus apoi în cele trei lumi, înconjurat de zei, împreună cu Gandharvas și nimfele celeste. Și cel care a săvârșit o sută de sacrificii, regele zeilor, s-a unit astfel cu regina sa. Și a început să protejeze lumile cu o bucurie nemărginită. Apoi, ilustrul sfânt divin Angiras a sosit în adunarea lui Indra și l-a venerat cum se cuvine, recitând imnurile *Atharva*. Și marele zeu Indra a fost mulțumit și i-a acordat o binecuvântare lui Atharvangiras. Și Indra a spus: „Vei fi cunoscut ca

un Rishi cu numele Atharvangiras în *Atharva Veda* și vei primi și o parte din sacrificii". Și după ce l-a onorat astfel pe Atharvangiras, marele lord Indra, cel care a săvârșit o sută de sacrificii, s-a despărțit de el, O, mare rege. Și el a onorat toate zeitățile și toți sfinții înzestrați cu bogăția ascetismului. Și, O, rege, Indra, mulțumit, a guvernat poporul cu virtute. Astfel a fost îndurată suferința de Indra și soția sa. Și, cu scopul de a-și ucide dușmanii, chiar și el a trebuit să petreacă o perioadă în ascuns. Nu trebuie să-ți iei în seamă faptul că tu, O, rege al regilor, ai suferit alături de Draupadi și de frații tăi nobili în marea pădure. O, rege al regilor, O, descendent al lui Bharata, O, bucurie a neamului Kuru, îți vei recăpăta regatul în același mod în care Indra și-a recăpătat regatul, după ce l-a ucis pe Vritra. Viciosul Nahusha, acel dușman al brahmanilor, cu mintea rea, a fost răsturnat de blestemul lui Agastya și redus la nimic pentru ani nesfârșiți. În mod similar, O, ucigaș al dușmanilor, dușmanii tăi, Karna și Duryodhana și alții cu suflete vicioase vor fi distruși rapid. Atunci, O, eroule, te vei bucura de întreaga lume, până la mare, împreună cu frații tăi și cu Draupadi. Această poveste despre victoria lui Indra, egală cu *Veda* în caracterul ei sacru, ar trebui ascultată de un rege dornic de victorie și atunci când forțele sale au fost aliniate în ordine de luptă. De aceea, O, cel mai bun dintre învingători, ți-o recit pentru victoria ta, O, Yudhishthira. Persoanele cu suflet înalt ating prosperitatea atunci când sunt glorificate. O, Yudhishthira, distrugerea Kshatriyilor cu suflet înalt este iminentă din cauza crimelor lui Duryodhana și datorită puterii lui Bhima și Arjuna. Cel care citește această poveste a victoriei lui Indra cu inima plină de credință religioasă, este curățat de păcatele sale, ajunge într-o regiune a fericirii și obține bucurie atât în această lume, cât și în cea viitoare. El nu se teme de dușmanii săi; nu devine niciodată un om fără fii, nu întâlnește niciun pericol și se bucură de o viață lungă. Peste tot victoria îi este favorabilă și el nu știe ce înseamnă înfrângerea.

Vaisampayana a continuat: O, cel mai bun dintre descendenții lui Bharata, regele, cel mai drept dintre oameni, încurajat astfel de Salya, l-a onorat în mod cuvenit. Iar Yudhishthira, fiul lui Kunti, cu brațe puternice, după ce a auzit cuvintele lui Salya, i-a spus regelui Madras următoarele cuvinte: „Nu există nicio îndoială că vei acționa ca vizitiu al lui Karna. Trebuie să-i stârnești spiritul lui Karna, povestindu-i laudele lui Arjuna."

Salya a spus: Așa să fie. Voi face exact cum îmi spui. Și voi face pentru tine orice altceva voi putea face.

Vaisampayana a continuat: Apoi Salya, regele Madrasului, și-a luat rămas bun de la fiii lui Kunti. Și acel bărbat chipeș s-a dus apoi cu armata sa la Duryodhana, O, învingător al dușmanilor.

SECȚIUNEA XIX

Vaisampayana a spus: Atunci Yuyudhana, marele erou al neamului Satwata, a venit la Yudhishthira cu o mare armată de infanteriști, cai, care și elefanți. Soldații săi, de mare vitejie, proveneau din diverse țări, purtau diverse arme de război și, cu înfățișarea lor eroică, înfrumusețau armata Pandava. Armata arăta splendid datorită topoarelor de luptă, rachetelor, sulițelor, lăncilor, ciocanelor, bâtelor, bastoanelor, corzilor, săbiilor inoxidabile, pumnalelor și săgeților de diferite feluri, toate de cea mai bună calitate. Armata, înfrumusețată de aceste arme și asemănătoare ca culoare cu cerul înnorat, arăta ca o masă de nori cu fulgere în mijlocul ei. Armata număra un *Akshauhini* de soldați. Și când a fost absorbită de trupele lui Yudhishthira, a dispărut complet, la fel cum dispare un râu mic când se varsă în mare. În mod similar, puternicul șef al Chedis, Dhrishtaketu, însoțit de un *Akshauhini*, a venit la fiii lui Pandu, de o forță nemăsurată. Și regele Magadha, Jayatsena, de mare putere, a adus cu el pentru Yudhishthira o *Akshauhini* de trupe. Și, în mod similar, Pandya, care locuia pe coastă, lângă mare, a venit însoțit de trupe de diferite feluri la Yudhishthira, regele regilor. Și, O, rege, când toate aceste trupe s-au adunat, armata sa, îmbrăcată elegant și extrem de puternică, a căpătat un aspect plăcut ochiului. Și armata lui Drupada era, de asemenea, înfrumusețată de soldați viteji care veniseră din diferite țări, precum și de fiii săi

puternici. În mod similar, Virata, regele Matsyas, un lider al trupelor, însoțit de regele regiunilor muntoase, a venit la fiii lui Pandu. Și pentru fiii Pandu, cu sufletul înalt, s-au adunat astfel din diferite direcții, șapte *Akshauhini* de trupe, înarmate cu steaguri de diferite forme. Și dornici să lupte cu Kurușii, ei au bucurat inimile Pandavilor. Și în același mod, regele Bhagadatta, bucurând inima fiului lui Dhritarashtra, i-a dat un *Akshauhini* de trupe. Și masa de neînvins a trupelor sale, aglomerată de Chini și Kirata, toate arătând ca niște figuri de aur, avea o frumusețe asemănătoare cu cea a unei păduri de copaci Karnikara. Și astfel, vitejii Bhurisravas și Salya, O, fiu al lui Kuru, au venit la Duryodhana, fiecare cu o trupă de *Akshauhini*. Și Kritavarman, fiul lui Hridika, însoțit de Bhojas, Andhas și Kukuras, a venit la Duryodhana cu o trupă de soldați numită *Akshauhini*. Și trupa sa de soldați, compusă din acei soldați puternici, care purtau pe ei ghirlande de flori multicolore, arăta la fel de grațioasă ca o mulțime de elefanți jucăuși care trecuseră printr-o pădure. Iar alții, conduși de Jayadratha, locuitorii țării Sindhusauvira, au venit cu o forță atât de mare încât dealurile păreau să tremure sub pașii lor. Și forța lor, numărând un *Akshauhini*, arăta ca o masă de nori mișcați de vânt. Și Sudakshina, regele Kambhojas, O, stăpân al oamenilor, însoțit de Yavanas și Sakas, a venit la șeful Kuru cu o trupă de *Akshauhini*. Și trupa sa, care arăta ca un roi de lăcuste, întâlnindu-se cu forța Kuru, a fost absorbită și a dispărut în ea. Și la fel a venit și regele Nila, locuitorul orașului Mahishmati, cu soldați puternici din țara sudică, care purtau arme de frumoasă factură. Și cei doi regi ai Avanti, însoțiți de o forță puternică, au adus la Duryodhana, fiecare câte un *Akshauhini* separat de trupe. Și acei tigri printre oameni, cei cinci frați regali, prinții din Kekaya, s-au grăbit la Duryodhana cu o trupă *Akshauhini* și i-au bucurat inima. Și de la ilustrul rege, din alte părți, au venit, O, cel mai bun dintre neamul Bharata, trei mari divizii de trupe. Astfel, Duryodhana avea o forță care număra unsprezece *Akshauhinis*, toate dornice să lupte cu fiii lui Kunti și împânzite cu steaguri de diferite forme. Și, O, descendent al lui Bharata, în orașul Hastinapura nu era loc nici măcar pentru principalii lideri ai armatei lui Duryodhana. Și din acest motiv, țara celor cinci râuri și întreaga regiune numită Kurujangala, pădurea Rohitaka, care era în întregime sălbatică, Ahichatra și Kalakuta, malurile Gangei, Varana și Vatadhana, și dealurile de la granița Yamuna — întreaga această întindere vastă — plină de grâne și bogății abundente, a fost complet acoperită de armata Kauravas. Și acea armată, astfel aranjată, a fost văzută de preotul care fusese trimis de regele Panchalas la Kurus.

SECȚIUNEA XX

Vaisampayana a spus: Atunci preotul lui Drupada, după ce s-a apropiat de șeful Kaurava, a fost onorat de Dhritarashtra, precum și de Bhishma și Vidura. Și, după ce a dat mai întâi vestea despre bunăstarea Pandavilor, a întrebat despre bunăstarea Kauravilor. Și a rostit următoarele cuvinte în fața tuturor liderilor armatei lui Duryodhana: „Datoriile veșnice ale regilor vă sunt cunoscute tuturor. Dar, deși sunt cunoscute, le voi recita totuși ca introducere la ceea ce voi spune. Atât Dhritarashtra, cât și Pandu sunt cunoscuți ca fiind fii ai aceluiași tată. Nu există nicio îndoială că partea fiecăruia din averea paternă ar trebui să fie egală. Fiii lui Dhritarashtra au obținut averea paternă. De ce fiii lui Pandu nu au primit deloc partea lor paternă? Știți cu toții cum, în trecut, fiii lui Pandu nu au primit averea paternală, care a fost uzurpată în întregime de fiii lui Dhritarashtra. Aceștia din urmă au încercat în diverse moduri să-i îndepărteze pe fiii lui Pandu din calea lor, recurgând chiar și la unelte criminale; dar, întrucât termenul lor de viață nu se încheiase încă, fiii lui Pandu nu au putut fi trimiși în lăcașul lui Yama. Apoi, când acei prinți cu suflet nobil și-au construit un regat prin propriile forțe, fiii răutăcioși ai lui Dhritarashtra, ajutați de fiul lui Suvala, i-au jefuit de acesta prin înșelăciune. Dhritarashtra a aprobat chiar și acest act, așa cum era obișnuit să facă. Și timp de treisprezece ani au fost trimiși să locuiască în marea sălbăticie. În sala consiliului, ei au fost supuși la diverse umilințe, împreună cu soțiile lor, deși erau viteji. Și mari au fost și suferințele pe care au trebuit să le îndure în pădure. Acei prinți virtuoși au trebuit să îndure și nenorociri de nedescris în orașul Virata, cum numai oamenii răi le îndură atunci când sufletele lor se reîncarnează în forme de ființe inferioare. Voi, cei mai buni dintre neamul Kuru, trecând cu vederea toate aceste jigniri din trecut, ei nu doresc nimic altceva decât o înțelegere pașnică cu Kurușii! Amintindu-și

comportamentul lor și pe cel al lui Duryodhana, prietenii acestuia ar trebui să-l roage să consimtă la pace! Eroicii fii ai lui Pandu nu sunt dornici de război cu Kuru. Ei doresc să-și recupereze partea care li se cuvine fără a implica lumea în ruină. Dacă fiul lui Dhritarashtra invocă un motiv în favoarea războiului, acesta nu poate fi niciodată un motiv întemeiat. Fiii lui Pandu sunt mai puternici. Șapte *Akshauhinis* de trupe au fost adunate în numele lui Yudhishthira, toate dornice să lupte cu Kurușii, și acum așteaptă ordinul său. Alții sunt tigri printre oameni, egali în putere cu o mie de *Akshauhinis*, precum Satyaki și Bhimasena, și frații gemeni de o forță uriașă. Este adevărat că aceste unsprezece divizii de trupe sunt aliniate pe o parte, dar acestea sunt echilibrate pe cealaltă parte de puternicul Dhananjaya, cu forme multiple. Și așa cum Kiritin depășește în forță chiar și toate aceste trupe la un loc, la fel face și fiul lui Vasudeva, de mare strălucire și intelect puternic. Cine ar lupta, având în vedere magnitudinea forței adverse, vitejia lui Arjuna și înțelepciunea lui Krishna? De aceea, vă rog să dați înapoi ceea ce trebuie dat, așa cum dictează moralitatea și pactul. Nu lăsați ocazia să treacă!”

SECȚIUNEA XXI

Vaisampayana a spus: După ce i-a auzit cuvintele, Bhishma, înțeleptul și strălucitorul, i-a adus omagiu și apoi a rostit cuvinte potrivite ocaziei. El a spus: „Ce noroc că toți sunt bine, alături de Krishna! Ce noroc că au obținut ajutor și că sunt înclinați spre o cale virtuoasă! Ce noroc că acești descendenți ai neamului Kuru doresc pacea cu verii lor! Nu există nicio îndoială că ceea ce ai spus este adevărat. Cu toate acestea, cuvintele tale sunt extrem de aspre, probabil pentru că ești un brahman. Fără îndoială, fiii lui Pandu au fost foarte hărțuiți atât aici, cât și în pădure. Fără îndoială, potrivit legii, ei au dreptul să primească toate proprietățile tatălui lor. Arjuna, fiul lui Pritha, este puternic antrenat în mânuirea armelor și este un mare războinic. Cine, într-adevăr, poate rezista în luptă lui Dhananjaya, fiul lui Pandu? Nici chiar cel care mânuiește fulgerul nu poate — ceilalți arcași nici nu merită menționați. Credința mea este că el este un adversar pe măsură pentru toate cele trei lumi!” Și în timp ce Bhishma vorbea astfel, Karna îl întrerupse furios și insolent, uitându-se la Duryodhana și spunând: „Nu există nicio creatură în lume, O, Brahmana, care să nu fie informată despre toate aceste fapte. Ce rost are să le repeți iar și iar? În numele lui Duryodhana, Sakuni a câștigat anterior la jocul de zaruri. Yudhishthira, fiul lui Pandu, s-a dus în pădure conform unei înțelegeri. Acum nu mai ține cont de acea înțelegere, dar, încrezător în ajutorul Matsyas și Panchalas, dorește să-și recupereze tronul ancestral. O, om învățat, Duryodhana nu ar ceda nici măcar un metru pătrat de pământ dacă i-ai face apel la temerile sale, dar dacă dreptatea o cere, ar renunța la întregul pământ chiar și în favoarea unui dușman. Dacă doresc să-și recupereze tronul ancestral, ar trebui să petreacă perioada de timp specificată în pădure, așa cum a fost stipulat. După aceea, să trăiască ca dependenți ai lui Duryodhana, în siguranță și sănătoși. Din cauza prostiei lor, însă, să nu-și îndrepte mintea spre o cale absolut nedreaptă. Dacă, totuși, abandonând calea virtuții, doresc războiul, atunci când se vor întâlni în luptă cu acești Kuru demni de laudă, își vor aminti cuvintele mele.”

Bhishma a spus: La ce bun vorbele tale, O, fiu al Radhei? Ar trebui să-ți amintești de ocazia aceea când fiul lui Pritha, singur, a învins în luptă șase războinici cu carele lor. Dacă nu vom acționa așa cum a spus acest brahman, cu siguranță vom fi toți uciși de el în luptă!

Vaisampayana a continuat: Atunci Dhritarashtra l-a liniștit pe Bhishma cu cuvinte de rugăminte, l-a mustrat pe fiul lui Radha și a rostit următoarele cuvinte: ”Ceea ce a spus Bhishma, fiul lui Santanu, este benefic pentru noi, precum și pentru Pandavi și, de asemenea, pentru întregul univers. Totuși, după ce voi delibera, îl voi trimite pe Sanjaya la fiii lui Pandu. Așadar, nu trebuie să aștepți. Du-te astăzi la fiul lui Pandu.” Apoi, șeful Kaurava l-a onorat pe preotul lui Drupada și l-a trimis înapoi la Pandavi. Și, chemându-l pe Sanjaya în sala de consiliu, i s-a adresat cu următoarele cuvinte.

SECȚIUNEA XXII

Dhritarashtra a spus: Se spune, O, Sanjaya, că Pandavii au ajuns la Upaplavya. Du-te şi întreabă de ei. Trebuie să-l saluți pe Ajatasatru cu următoarele cuvinte: „Prin norocul tău (ieşit din pădure) ai ajuns într-un astfel de oraş. Şi tuturor trebuie să le spui, O, Sanjaya, aceste cuvinte. Sunteți bine, după ce ați petrecut acea perioadă chinuitoare de ședere, voi care nu eraţi demni de un astfel de chin?" În scurt timp, ei se vor împăca cu noi, pentru că, deşi au fost trataţi cu perfidie (de către duşmani), totuşi sunt drepți şi buni. În niciun caz, O, Sanjaya, nu am întâlnit vreodată vreo necinste din partea Pandavilor. Prin propria lor vitejie au câştigat toată prosperitatea lor şi (totuşi) mi-au fost mereu devotați. Deşi le-am examinat cu atenție comportamentul, nu am putut găsi niciodată vreo vină la ei, nici măcar una singură pentru care să-i putem învinovăți. Ei acționează întotdeauna conştienți de virtute şi bogăție; nu cedează niciodată iubirii pentru plăcerile senzuale, frigului, foamei sau setei; ei învinq mândria, lenea, mânia, bucuria şi nepăsarea. Fiii lui Pritha, conştienți atât de virtute, cât şi de bogăție, sunt întotdeauna plăcuți tuturor. La ocaziile potrivite, ei împart averea lor prietenilor. Prietenia cu ei nu-şi pierde niciodată ardoarea din cauza trecerii timpului, pentru că ei acordă onoruri şi bogăție fiecăruia după meritele sale. Niciun membru al neamului Ajamida nu le poartă ură, cu excepția acestui Duryodhana josnic, capricios şi prostănac, şi cu excepția lui Karna, care este şi mai răutăcios. Aceştia doi întăresc mereu energia celor cu suflet înalt, care au fost lipsiți atât de prieteni, cât şi de fericire. Întreprinzător şi crescut în lux, Duryodhana consideră că toate acestea sunt bine făcute. Este copilăresc din partea lui Duryodhana să creadă că este posibil să-i jefuiască pe Pandavi de partea lor dreaptă atâta timp cât sunt în viață. Este înțelept să-i cedezi lui Yudhishthira partea care i se cuvine înainte de război, lui, pe care îl urmează Arjuna şi Krishna şi Bhima şi Satyaki şi cei doi fii ai lui Madri şi războinicii din neamul Srinjaya. Acel mânuitor al lui *Gandiva*, Savyasachin, aşezat pe carul său, ar fi capabil să devasteze singur întreaga lume. La fel şi victoriosul şi înaltul Krishna, stăpânul celor trei lumi, incapabil de înfrângere, este capabil să facă acelaşi lucru. Ce muritor ar putea sta în faţa celui care este cea mai vrednică persoană din toate lumile şi care lansează multitudinea sa de săgeți care urlă ca norii, acoperind toate părțile, ca roiurile de lăcuste care zboară repede? Singur pe carul său, ținând *Gandiva*, el a cucerit regiunile nordice, precum şi pe Kuruşii din nord, şi a luat cu el toate bogățiile lor. El a convertit poporul din ţara Dravida pentru a face parte din propria sa armată. Falguna, cel care mânuia *Gandiva*, a fost cel care i-a învins în pădurea Khandava pe toți zeii, împreună cu Indra, şi a adus ofrande lui Agni, sporind onoarea şi faima Pandavilor. Dintre toți cei care mânuiesc buzduganul, nimeni nu se poate compara cu Bhima; şi nimeni nu este atât de priceput în călăritul elefanților. Se spune că, în car, el nu cedează nici măcar lui Arjuna; iar în ceea ce priveşte puterea braţelor, el este egal cu zece mii de elefanți. Bine antrenat şi activ, el, care a devenit din nou extrem de ostil, i-ar distruge pe Dhartarashtras în furia sa în cel mai scurt timp. Mereu furios şi puternic în luptă, el nu poate fi învins în bătălie nici măcar de Indra însuşi. Cu inima mare, puternici şi înzestraţi cu o mare agilitate a mâinilor, cei doi fraţi (gemeni), fiii lui Madri, antrenaţi cu grijă de Arjuna, nu ar lăsa niciun duşman în viață, asemenea unei perechi de şoimi care vânează stoluri mari de păsări. Armata noastră, atât de numeroasă, ca să-ți spun adevărul, nu va mai fi nicăieri când îi va întâlni. De partea lor va fi Dhrishtadyumna, dotat cu o mare activitate, unul care este considerat ca fiind unul dintre Pandavi înşişi. Şeful tribului Somaka, împreună cu adepții săi, este, din câte am auzit, atât de devotat cauzei Pandavilor, încât este gata să-şi dea viaţa pentru ei. Cine ar putea să-i reziste lui Yudhishthira, care îl are ca lider pe cel mai bun din tribul Vrishni (Krishna)? Am auzit că Virata, şeful Matsyas, cu care Pandavas au trăit o vreme şi ale cărui dorințe au fost îndeplinite de ei, bătrân, este devotat, împreună cu fiii săi, cauzei Pandava şi a devenit un adept al lui Yudhishthira. Detronați de pe tronul țării Kekaya şi dornici să fie repuşi pe tron, cei cinci fraţi puternici din acea ţară, mânuind arcuri puternice, îi urmează acum pe fiii lui Pritha, gata de luptă. Toți cei viteji dintre domnii pământului s-au adunat şi sunt devotați cauzei Pandava. Am auzit că sunt curajoşi, demni şi respectuoşi, cei care s-au aliat cu virtuosul rege Yudhishthira din sentimentul de ataşament faţă de el. Şi mulți războinici care locuiesc pe dealuri şi în fortăreţe inaccesibile, şi mulţi care sunt de neam înalt şi în vârstă, şi multe triburi *Mlechcha* care mânuiesc arme de diferite feluri, s-au adunat şi sunt devotați cauzei Pandavilor. Şi a venit şi Pandya, care, aproape egal cu Indra pe câmpul de luptă, este

urmat când luptă de nenumăraţi războinici de mare curaj. Remarcabil de eroic şi înzestrat cu o vitejie şi o energie fără egal, el este devotat cauzei Pandava. Acelaşi Satyaki care, din câte am auzit, a obţinut arme de la Drona şi Arjuna şi Krishna şi Kripa şi Bhishma, şi despre care se spune că este egal cu fiul lui Krishna, este devotat cauzei Pandava. Şi regii adunaţi ai triburilor Chedi şi Karusha au luat cu toţii partea Pandavilor, cu toate resursele lor. Cel din mijlocul lor, care, fiind înzestrat cu o frumuseţe strălucitoare, strălucea ca soarele, pe care toţi îl considerau de neînvins în luptă şi cel mai bun arcaş de pe pământ, a fost ucis de Krishna într-o clipă, cu ajutorul propriei sale mari puteri, şi fără să ţină seama de spiritul îndrăzneţ al tuturor regilor Kshatriya. Kesava şi-a îndreptat privirea asupra lui Sishupala şi l-a lovit, sporind faima şi onoarea fiilor lui Pandu. Acelaşi Sishupala era foarte onorat de acei regi, în fruntea cărora se afla regele tribului Karusha. Apoi, ceilalţi regi, considerându-l pe Krishna de neînvins atunci când era aşezat pe carul său tras de Sugriva şi de alţi cai, l-au părăsit pe şeful Chedis şi au fugit ca nişte animale mici la vederea unui leu. Şi astfel, cel care, din îndrăzneală, a încercat să se opună şi să-l înfrunte pe Krishna într-o luptă corp la corp, a fost ucis de Krishna şi a zăcut fără viaţă, asemănându-se cu un copac Karnikara dezrădăcinat de o furtună. O Sanjaya, o fiu al lui Gavalgana, ceea ce mi s-a spus despre activitatea lui Krishna în cauza fiilor lui Pandu şi ceea ce îmi amintesc despre realizările sale din trecut nu-mi dau pace. Niciun duşman nu este capabil să le reziste, celor care sunt sub conducerea acelui leu al tribului Vrishni. Inima mea tremură de frică când aflu că cei doi Krishna sunt aşezaţi pe acelaşi car. Dacă fiul meu prostănac se abţine să lupte cu cei doi, atunci poate că va avea noroc, altfel cei doi vor distruge neamul Kuru, aşa cum Indra şi Upendra au distrus oştile Daitya. Dhananjaya este, după părerea mea, egal cu Indra, iar cel mai mare din neamul Vrishni, Krishna, este însuşi Vishnu cel Etern. Fiul lui Kunti şi Pandu, Yudhishthira, este virtuos şi curajos şi evită faptele care aduc ruşine. Înzestrat cu o mare energie, el a fost nedreptăţit de Duryodhana. Dacă nu ar fi fost mărinimos, ar fi ars de furie pe Dhritarashtras. Nu mă tem atât de mult de Arjuna, Bhima, Krishna sau de fraţii gemeni, cât mă tem de mânia regelui, O, Suta, când furia lui este stârnită. Austeritatea lui este mare; el este devotat practicilor *Brahmacharya*. Dorinţele inimii lui vor fi cu siguranţă împlinite. Când mă gândesc la mânia lui, O, Sanjaya, şi iau în considerare cât de justă este, sunt cuprins de teamă. Du-te repede cu o căruţă, trimis de mine, acolo unde sunt cantonate trupele regelui Panchalas. Îl vei întreba pe Yudhishthira despre starea lui de sănătate. Îi vei vorbi în mod repetat cu afecţiune. Îl vei întâlni şi pe Krishna, O, copilule, care este şeful tuturor oamenilor curajoşi şi care este înzestrat cu un suflet mărinimos. Îl vei întreba şi pe el, din partea mea, despre starea lui de sănătate şi îi vei spune că Dhritarashtra doreşte pacea cu fiii lui Pandu. O, Suta, nu există nimic pe care Yudhishthira, fiul lui Kunti, să nu-l facă la porunca lui Krishna. Kesava le este la fel de drag ca şi ei înşişi. Posedând o mare învăţătură, el este mereu devotat cauzei lor. Tu vei întreba, de asemenea, despre starea de bine a tuturor fiilor lui Pandu adunaţi, a Srinjayaşilor, a Satyaki, a Virata şi a tuturor celor cinci fii ai Draupadi, pretinzând că eşti un mesager al meu. Şi orice altceva consideri oportun şi benefic pentru neamul Bharata, toate acestea, O, Sanjaya, trebuie să le spui în faţa acelor regi — totul, într-adevăr, ceea ce nu este neplăcut sau provocator de război.

SECŢIUNEA XXIII

Vaisampayana a spus: După ce a auzit aceste cuvinte ale regelui Dhritarashtra, Sanjaya s-a dus la Upaplavya pentru a-i vedea pe Pandava, cei cu putere nemăsurată. Şi, apropiindu-se de regele Yudhishthira, fiul lui Kunti, i s-a închinat mai întâi şi apoi a vorbit. Iar fiul lui Gavalgana, numit Sanjaya şi de casta Suta, i-a vorbit vesel lui Ajatasatru: „Ce noroc, O, rege, că te văd sănătos, înconjurat de prieteni şi puţin inferior marelui Indra. Bătrânul şi înţeleptul rege Dhritarashtra, fiul lui Ambika, a întrebat de starea ta de sănătate. Sper că Bhimasena este bine, şi că Dhananjaya, cel mai important dintre Pandavi, şi aceşti doi fii ai lui Madri, sunt bine. Sper că şi prinţesa Krishna, fiica lui Drupada, este bine, ea care nu se abate niciodată de la calea adevărului, acea doamnă de mare energie, acea soţie a eroilor. Sper că este bine împreună cu fiii ei, ea în care se concentrează toate bucuriile tale cele mai dragi şi pentru a cărei bunăstare te rogi constant.”

Yudhishthira a spus: O, Sanjaya, fiul lui Gavalgana, ai ajuns cu bine aici? Ne bucurăm să te vedem. Te întreb, la rândul meu, ce mai faci. Eu, O, învăţatule, sunt în stare excelentă de sănătate, împreună cu fraţii mei mai mici. O, Suta, după mult timp primesc acum veşti despre bătrânul rege al Kurus, descendentul lui Bharata. Văzându-te pe tine, O, Sanjaya, mă simt ca şi cum l-aş fi văzut pe rege însuşi, atât de mulţumit sunt! Bătrânul nostru bunic Bhishma, descendentul lui Kuru, înzestrat cu mare energie şi cea mai înaltă înţelepciune şi mereu devotat practicilor propriului său ordin, O, sire, este sănătos? Sper că îşi păstrează încă toate obiceiurile de odinioară. Sper că înaltul rege Dhritarashtra, fiul lui Vichitravirya, este sănătos, împreună cu fiii săi. Sper că marele rege Vahlika, fiul lui Pratipa, înzestrat cu o mare învăţătură, este şi el sănătos. Sper, O, sire, că Somadatta este sănătos, şi Bhurisravas, şi Satyasandha, şi Sala, şi Drona cu fiul său, şi Brahmana Kripa sunt, de asemenea, bine. Sper că toţi aceşti arcaşi puternici sunt feriţi de boli. O, Sanjaya, toţi aceşti arcaşi mari şi cei mai buni, înzestraţi cu cea mai înaltă inteligenţă şi versaţi în litere, şi ocupând vârful celor care mânuiesc arme, s-au ataşat de Kurus. Sper că aceşti arcaşi primesc onorurile cuvenite. Sper că sunt feriţi de boli. Cât de fericiţi sunt cei în al căror regat locuieşte arcaşul puternic şi frumos, fiul bine crescut al lui Drona! Sper că Yuyutsu, fiul extrem de inteligent al lui Dhritarashtra şi al soţiei sale Vaisya, este sănătos. Sper, O, domnule, că sfetnicul Karna, ale cărui sfaturi sunt urmate de Suyodhana, cel cu mintea înceată, este sănătos. Sper că bătrânele, mamele neamului Bharata, şi servitoarele din bucătărie, sclavele, nurorile, băieţii, fiii surorilor şi surorile, precum şi fiii fiicelor din casa lui Dhritarashtra sunt cu toţii feriţi de necazuri. O, sire, sper că regele le permite în continuare brahmanilor să trăiască aşa cum trăiau înainte. Sper, O, Sanjaya, că fiul lui Dhritarashtra nu a confiscat darurile pe care le-am făcut brahmanilor. Sper că Dhritarashtra şi fiii săi vor întâmpina cu îngăduinţă orice comportament arogant din partea brahmanilor. Sper că nu va neglija niciodată să le asigure cele necesare, aceasta fiind singura cale către rai. Căci aceasta este lumina excelentă şi clară pe care Creatorul a oferit-o în această lume a fiinţelor vii. Dacă, ca nişte persoane cu mintea înceată, fiii lui Kuru nu tratează brahmanii cu indulgenţă, distrugerea totală îi va cuprinde. Sper că regele Dhritarashtra şi fiul său vor încerca să aibă grijă de funcţionarii statului. Sper că nu vor avea duşmani care, deghizaţi în prieteni, vor conspira pentru ruinarea lor. O, sire, sper că niciunul dintre aceşti Kuru nu va vorbi despre faptele noastre criminale. Sper că Drona şi fiul său şi eroicul Kripa nu vor vorbi despre vinovăţia noastră în vreun fel. Sper că toţi membrii tribului Kuru îl respectă pe regele Dhritarashtra şi pe fiii săi ca protectori ai tribului lor. Sper că, atunci când vor vedea o hoardă de tâlhari, îşi vor aminti faptele lui Arjuna, liderul în toate domeniile de luptă. Sper că îşi vor aminti săgeţile trase din *Gandiva*, care zboară prin aer pe o traiectorie dreaptă, împinse înainte de coarda întinsă a arcului în contact cu degetele mâinii sale şi scoţând un zgomot puternic ca cel al tunetului. Nu am văzut niciun războinic care să-l depăşească sau măcar să-l egaleze pe Arjuna, care poate trage dintr-o singură mişcare a mâinii şaizeci şi unu de săgeţi ascuţite şi cu vârfuri ascuţite, prevăzute cu pene excelente. Îşi amintesc oare şi de Bhima, care, înzestrat cu o mare activitate, face ca oştile inamice aliniate în luptă să tremure de frică, ca un elefant cu tâmple sfâşiate care agită o pădure de stuf? Îşi amintesc de puternicul Sahadeva, fiul lui Madri, care în Dantakura a cucerit Kalingas, trăgând cu săgeţi atât cu mâna stângă, cât şi cu cea dreaptă? Îşi amintesc de Nakula, care, O, Sanjaya, a fost trimis, sub ochii tăi, să cucerească Sivis şi Trigartas, şi care a adus regiunea vestică sub puterea mea? Îşi amintesc oare de ruşinea pe care au suferit-o când, sub influenţa unor sfaturi rele, au venit în pădurile din Dwaitavana sub pretextul că vor să le ia vitele? Acei răi, care au fost învinşi de duşmanii lor, au fost eliberaţi ulterior de Bhimasena şi Arjuna, eu protejând spatele lui Arjuna (în lupta care a urmat) şi Bhima protejând spatele fiilor lui Madri, iar cel care mânuia *Gandiva* ieşind nevătămat din lupta aprigă, după ce a măcelărit o mare parte din oastea inamică — îşi amintesc ei asta? Nu printr-o singură faptă bună, O, Sanjaya, se poate atinge fericirea aici, când, cu toate eforturile noastre, nu reuşim să-l învingem pe fiul lui Dhritarashtra!

SECŢIUNEA XXIV

Sanjaya a spus: Este chiar aşa cum ai spus, O, fiu al lui Pandu! Te întrebi despre starea de

bine a celor din neamul Kuru şi a celor mai de seamă dintre ei? Cei mai de seamă dintre cei din neamul Kuru, despre care te întrebi, O, fiu al lui Pritha, sunt feriţi de orice fel de boală şi au un spirit excelent. Să ştii, O, fiu al lui Pandu, că există cu siguranţă oameni drepţi şi în vârstă, precum şi oameni păcătoşi şi răi în jurul fiului lui Dhritarashtra. Fiul lui Dhritarashtra ar face cadouri chiar şi duşmanilor săi; prin urmare, este puţin probabil ca el să retragă donaţiile făcute brahmanilor. Este obişnuit pentru voi, Kshatriya, să urmaţi o regulă potrivită pentru măcelari, care vă determină să faceţi rău celor care nu vă poartă pică; dar această practică nu este bună. Dhritarashtra şi fiii săi ar fi vinovaţi de păcatul disensiunii interne, în care el, ca un om rău, vă poartă pică vouă, care sunteţi drepţi. El nu aprobă această răutate (făcută vouă); îi pare nespus de rău pentru asta; bătrânul suferă în sufletul său, O Yudhishthira, pentru că, după ce a comunicat cu brahmanii, a aflat că provocarea disensiunilor interne este cel mai mare dintre toate păcatele. O, rege al oamenilor, ei îşi amintesc de vitejia ta pe câmpul de luptă şi de cea a lui Arjuna, care conduce pe câmpul de luptă. Ei îşi amintesc de Bhima mânuind buzduganul său când sunetul cochiliei şi al tobei se înalţă la cea mai înaltă intensitate. Ei îşi amintesc de acei puternici războinici, cei doi fii ai lui Madri, care pe câmpul de luptă se năpustesc în toate direcţiile, trăgând fără încetare cu săgeţi asupra oştilor inamice şi care nu ştiu ce înseamnă să tremuri în luptă. Cred, O, rege, că ceea ce viitorul rezervă unei anumite persoane nu poate fi cunoscut, întrucât tu, O, fiu al lui Pandu, care eşti înzestrat cu toate virtuţile, a trebuit să suferi necazuri de o natură atât de insuportabilă. Toate acestea, fără îndoială, O, Yudhishthira, le vei compensa din nou cu ajutorul inteligenţei tale. Fiii lui Pandu, toţi egali cu Indra, nu ar abandona niciodată virtutea de dragul plăcerii. Tu, O, Yudhishthira, îţi vei folosi inteligenţa astfel încât toţi, adică fiii lui Dhritarashtra şi Pandu şi Srinjayas, precum şi toţi regii care s-au adunat aici, să ajungă la pace. O, Yudhishthira, ascultă ceea ce tatăl tău Dhritarashtra, după ce s-a consultat cu miniştrii şi fiii săi, mi-a spus. Fii atent la aceste cuvinte.

SECŢIUNEA XXV

Yudhishthira a spus: Aici s-au întâlnit Pandavii şi Srinjaya, Krishna, Yuyudhana şi Virata, O, fiu al lui Suta Gavalgana, spune-ne tot ce Dhritarashtra ţi-a poruncit să spui.

Sanjaya a spus: Îi salut pe Yudhishthira, pe Vrikodara şi pe Dhananjaya, pe cei doi fii ai lui Madri, pe Vasudeva, descendentul lui Sura, pe Satyaki, pe bătrânul conducător al Panchalas şi pe Dhrishtadyumna, fiul lui Prishata. Să asculte toţi cuvintele pe care le spun din dorinţa de a aduce bunăstare Kurus. Regele Dhritarashtra, bucurându-se de şansa păcii, a grăbit pregătirea carului meu pentru această călătorie. Să fie acceptabil pentru regele Yudhishthira, fraţii şi fiii săi şi rudele sale. Fie ca fiul lui Pandu să prefere pacea. Fiii lui Pritha sunt înzestraţi cu toate virtuţile, cu statornicie, blândeţe şi sinceritate. Născuţi într-o familie înaltă, ei sunt umani, liberali şi reticenţi în a face orice faptă care ar aduce ruşine. Ei ştiu ce este potrivit să facă. O faptă josnică nu vi se potriveşte, pentru că sunteţi atât de mărinimoşi şi aveţi o armată atât de redutabilă. Dacă ai comite o faptă păcătoasă, aceasta ar fi o pată pe numele tău curat, ca o picătură de *coliriu* pe o pânză albă. Cine ar putea fi vreodată vinovat, în cunoştinţă de cauză, de o faptă care ar duce la un măcel universal, care ar fi păcătoasă şi ar duce la iad, o faptă care constă în distrugerea (oamenilor), o faptă al cărei rezultat, fie că este victorie sau înfrângere, are aceeaşi valoare? Binecuvântaţi sunt cei care au servit cauza rudelor lor. Ei sunt adevăraţii fii, prieteni şi rude (ai neamului Kuru) care şi-ar da viaţa, viaţă care poate fi abuzată prin fapte rele, pentru a asigura bunăstarea neamului Kuru. Dacă voi, fiii lui Pritha, veţi pedepsi pe cei din neamul Kuru, învingându-vă şi ucigându-vă toţi duşmanii, viaţa voastră ulterioară va fi echivalentă cu moartea, căci ce mai înseamnă viaţa după ce v-aţi ucis toate rudele? Cine, chiar dacă ar fi Indra însuşi, cu toţi zeii de partea sa, ar putea să vă învingă pe voi, care sunteţi ajutaţi de Kesava şi Chekitanas şi Satyaki şi protejaţi de armele lui Dhrishtadyumna? Cine, O, rege, poate învinge în luptă pe Kuruşii care sunt protejaţi de Drona şi Bhishma, şi Aswatthaman, şi Salya, şi Kripa şi Karna, cu o oaste de regi Kshatriya? Cine, fără să sufere pierderi, este capabil să ucidă vasta forţă adunată de fiul lui Dhritarashtra? De aceea, nu văd niciun bine nici în victorie, nici în înfrângere. Cum pot fiii lui Pritha, ca nişte persoane josnice de neam inferior, să comită un act de

nedreptate? De aceea, mă supun, mă prosternez în faţa lui Krishna şi a bătrânilor din neamul Panchalas. Mă încredinţez ţie ca refugiu, cu mâinile împreunate, pentru ca atât Kuruşii, cât şi Srinjayaşii să aibă de câştigat. Nu este probabil ca Krishna sau Dhananjaya să nu acţioneze conform cuvintelor mele. Oricare dintre ei şi-ar da viaţa, dacă ar fi rugat (să o facă). De aceea, spun acest lucru pentru succesul misiunii mele. Aceasta este dorinţa regelui şi a consilierului său Bhishma, ca pacea între voi (şi Kuru) să fie confirmată.

SECȚIUNEA XXVI

Yudhishthira a spus: Ce cuvinte ale mele, O, Sanjaya, ai auzit, care să indice război, încât să te temi de război? O, tată, pacea este preferabilă războiului. Cine, O, vizitiu, având altă alternativă, ar dori să lupte? Știu, O, Sanjaya, că dacă un om ar putea avea toate dorinţele inimii sale fără a fi nevoit să facă nimic, el nu ar dori să facă nimic, chiar dacă ar fi ceva foarte uşor, cu atât mai puţin să se angajeze într-un război. De ce ar merge vreodată un om la război? Cine este atât de blestemat de zei încât ar alege războiul? Fiii lui Pritha, fără îndoială, îşi doresc propria fericire, dar comportamentul lor este întotdeauna marcat de dreptate şi favorabil binelui lumii. Ei doresc doar fericirea care rezultă din dreptate. Cel care urmează cu dragoste îndrumarea simţurilor sale şi doreşte să obţină fericirea şi să evite nefericirea, se angajează în acţiuni care, în esenţa lor, nu sunt altceva decât nefericire. Cel care tânjeşte după plăcere face ca trupul său să sufere; cel care este liber de o astfel de dorinţă nu ştie ce este nefericirea. La fel cum un foc aprins, dacă i se adaugă mai mult combustibil, arde din nou cu o forţă sporită, tot aşa dorinţa nu este niciodată satisfăcută prin dobândirea obiectului său, ci capătă forţă ca un foc neaprins când se toarnă unt clarificat peste el. Comparaţi toată această bogăţie de plăceri pe care o are regele Dhritarashtra cu ceea ce avem noi. Cel nefericit nu câştigă niciodată victorii. Cel nefericit nu se bucură de sunetul muzicii. Cel nefericit nu se bucură de ghirlande şi parfumuri! Nici cel nefericit nu se poate bucura de unguente răcoroase şi parfumate! Şi, în cele din urmă, cel nefericit nu poartă haine frumoase. Dacă nu ar fi fost aşa, nu am fi fost alungaţi niciodată din Kurus. Cu toate acestea, deşi toate acestea sunt adevărate, nimeni nu a preţuit chinurile inimii. Regele, fiind el însuşi în dificultate, caută protecţie în puterea altora. Acest lucru nu este înţelept. Totuşi, să primească de la alţii acelaşi comportament pe care îl afişează el faţă de ei. Omul care aruncă un foc aprins la amiază, în sezonul primăverii, într-o pădure cu tufişuri dense, va avea cu siguranţă, când focul va izbucni cu ajutorul vântului, să se întristeze pentru soarta sa, dacă doreşte să scape. O, Sanjaya, de ce se plânge acum regele Dhritarashtra, deşi are toată această prosperitate? Pentru că a urmat la început sfaturile fiului său rău, cu suflet vicios, dependent de căi strâmbe şi confirmat în nebunie. Duryodhana a ignorat cuvintele lui Vidura, cel mai bun dintre binevoitorii săi, ca şi cum acesta ar fi fost ostil faţă de el. Regele Dhritarashtra, dorind doar să-şi satisfacă fiii, a ales în mod conştient să urmeze o cale nedreaptă. Într-adevăr, din cauza dragostei sale pentru fiul său, el nu a dat ascultare lui Vidura, care, dintre toţi cei din familia Kuru, era cel mai înţelept şi cel mai bun dintre toţi cei care îi doreau binele, având o vastă erudiţie, fiind inteligent în vorbire şi drept în fapte. Regele Dhritarashtra dorea să-şi satisfacă fiul, care, în timp ce căuta onoruri de la alţii, era invidios şi mânios, încălca regulile pentru dobândirea virtuţii şi bogăţiei, avea o limbă murdară, urma întotdeauna dictatele mâniei sale, avea sufletul absorbit de plăcerile senzuale şi, plin de sentimente ostile faţă de mulţi, nu se supunea niciunei legi, iar viaţa lui era rea, inima implacabilă şi înţelegerea vicioasă. Pentru un astfel de fiu, regele Dhritarashtra a abandonat în mod conştient virtutea şi plăcerea. Chiar şi atunci, O, Sanjaya, când eram angajat în acel joc de zaruri, am crezut că distrugerea Kurus era iminentă, pentru că, atunci când a rostit acele cuvinte înţelepte şi excelente, Vidura nu a obţinut nicio laudă din partea lui Dhritarashtra. Atunci, O, vizitiu, necazul a cuprins Kurus când au ignorat cuvintele lui Vidura. Atâta timp cât s-au pus sub conducerea înţelepciunii sale, regatul lor a fost într-o stare înfloritoare. Ascultă-mă, O, vizitiule, cine sunt acum consilierii lacomului Duryodhana. Ei sunt Dussasana, Sakuni, fiul lui Suvala, şi Karna, fiul lui Suta! O, fiu al lui Gavalgana, priveşte nebunia lui! Deşi mă gândesc la asta, nu văd cum ar putea exista prosperitate pentru Kuru şi Srinjaya, când Dhritarashtra a luat tronul de la alţii, iar Vidura, cel cu viziune îndepărtată, a fost exilat în altă parte. Dhritarashtra şi fiii săi caută acum o

suveranitate extinsă şi necontestată asupra întregii lumi. Prin urmare, pacea absolută este de neatins. El consideră că ceea ce a obţinut deja este al său. Când Arjuna îşi ia arma în luptă, Karna crede că este capabil să-i facă faţă. În trecut au avut loc multe bătălii mari. De ce nu le-a fost atunci de folos Karna? Karna, Drona şi bunicul Bhishma, precum şi mulţi alţi Kuru, ştiu că nu există niciun arcaş comparabil cu Arjuna. Toţi conducătorii pământului adunaţi aici ştiu cum a obţinut Duryodhana suveranitatea, deşi Arjuna, cel care îi înfrângea pe duşmani, era în viaţă. Fiul lui Dhritarashtra crede cu insistenţă că este posibil să-i jefuiască pe fiii lui Pandu de ceea ce le aparţine, deşi ştie, fiindcă el însuşi a fost pe câmpul de luptă, cum Arjuna s-a consolat când nu avea altceva decât un arc lung de patru coţi ca armă de luptă. Fiii lui Dhritarashtra sunt în viaţă pur şi simplu pentru că nu au auzit încă sunetul arcului *Gandiva*. Duryodhana crede că şi-a atins deja scopul, atâta timp cât nu-l vede pe furiosul Bhima. O, tată, chiar şi Indra s-ar abţine să ne răpească suveranitatea atâta timp cât Bhima şi Arjuna şi eroicul Nakula şi răbdătorul Sahadeva sunt în viaţă! O, vizitiu, bătrânul rege şi fiul său încă mai cred că fiii lor nu vor pieri, O, Sanjaya, pe câmpul de luptă, consumaţi de mânia aprinsă a fiilor lui Pandu. Tu ştii, O, Sanjaya, ce suferinţe am îndurat! Din respect pentru tine, i-aş ierta pe toţi. Tu ştii ce s-a întâmplat între noi şi acei fii ai lui Kuru. Tu ştii cum ne-am consolat faţă de fiul lui Dhritarashtra. Dacă aceeaşi stare de lucruri va continua, voi căuta pacea, aşa cum mă sfătuieşti tu să fac. Lasă-mă să am Indraprastha ca regat. Lasă ca acesta să-mi fie dat de Duryodhana, şeful neamului Bharata.

SECŢIUNEA XXVII

Sanjaya a spus: O, Pandava, lumea a auzit că te-ai comportat cu dreptate. Şi eu văd că aşa este, O, fiu al lui Pritha. Viaţa este trecătoare şi se poate sfârşi într-o mare infamie; având în vedere acest lucru, nu ar trebui să pieri. O, Ajatasatru, dacă fără război, Kurusii nu-ţi vor ceda partea care ţi se cuvine, cred că este mult mai bine pentru tine să trăieşti din milă în regatul Andhakas şi Vrishnis decât să obţii suveranitatea prin război. Deoarece această existenţă muritoare este doar pentru o perioadă scurtă, şi foarte pasibilă de vină, supusă suferinţei constante şi instabilă, şi deoarece nu este niciodată comparabilă cu un nume bun, de aceea, O, Pandava, nu comite niciodată un păcat. Dorinţele, O, conducător al oamenilor, sunt cele care se lipesc de oamenii muritori şi sunt o piedică în calea unei vieţi virtuoase. De aceea, un om înţelept ar trebui să le ucidă pe toate dinainte şi astfel să câştige o faimă nepătată în lume, O, fiu al lui Pritha. Setea după bogăţie nu este altceva decât un lanţ în această lume; virtutea celor care o caută va suferi cu siguranţă. Înţelept este cel care caută numai virtutea; odată cu creşterea dorinţelor, omul trebuie să sufere în preocupările sale temporale, O, tată. Punând virtutea înaintea tuturor celorlalte preocupări ale vieţii, omul străluceşte ca soarele când splendoarea lui este mare. Un om lipsit de virtute şi cu suflet vicios este copleşit de ruină, chiar dacă ar obţine întreaga lume. Tu ai studiat *Vedele*, ai trăit viaţa unui brahman sfânt, ai îndeplinit ritualuri sacrificiale, ai făcut acte de caritate pentru brahmani. Chiar şi amintindu-ţi de cea mai înaltă poziţie (pe care o pot atinge fiinţele), ţi-ai dedicat sufletul ani şi ani întregi căutării plăcerii. Cel care, dedicându-se excesiv plăcerilor şi bucuriilor vieţii, nu se angajează niciodată în practica meditaţiei religioase, trebuie să fie extrem de nefericit. Bucuriile sale îl părăsesc după ce averea lui se risipeşte, iar instinctele sale puternice îl împing spre căutarea obişnuită a plăcerii. În mod similar, cel care, nefiind niciodată cumpătat, părăseşte calea virtuţii şi comite păcate, nu are credinţă în existenţa unei lumi viitoare. Plictisit cum este după moarte, el are parte de chinuri (ca soartă). În lumea de dincolo, indiferent dacă faptele cuiva sunt bune sau rele, aceste fapte nu sunt în niciun caz anihilate. Faptele, bune şi rele, preced agentul (în călătoria sa către lumea de dincolo); agentul este sigur că va urma calea lor. Munca ta (în această viaţă) este celebrată de toţi ca fiind comparabilă cu acea mâncare, savuroasă şi delicioasă, care este potrivită pentru a fi oferită cu reverenţă brahmanilor - mâncarea care este oferită în ceremoniile religioase cu donaţii mari (preoţilor oficianţi). Toate faptele sunt săvârşite, atâta timp cât acest corp dăinuie, O, fiu al lui Pritha. După moarte nu mai este nimic de făcut. Tu ai săvârşit fapte măreţe care îţi vor fi de folos în lumea ce va veni şi care sunt admirate de oamenii drepţi. Acolo (în lumea ce va veni) omul este liber de moarte, de bătrâneţe şi de frică, de foame şi de sete şi de tot ceea ce este neplăcut minţii; nu

este nimic de făcut în acel loc, decât să-ți bucuri simțurile. De acest fel, O, stăpân al oamenilor, este rezultatul faptelor noastre. De aceea, nu mai acționa din dorință în această lume. Nu te apuca, O, fiu al lui Pandu, de acțiuni în această lume și astfel să te îndepărtezi de adevăr, sobrietate, sinceritate și umanitate. Poți să îndeplinești sacrificiile *Rajasuya* și *Aswamedha*, dar nu te apropia nici măcar de o acțiune care în sine este păcat! Dacă după atâta timp, voi, fiii lui Pritha, cedați acum urii și comiteți fapta păcătoasă, în zadar ați trăit ani și ani în pădure, în atâta mizerie, pentru virtute! În zadar ați plecat în exil, după ce v-ați despărțit de toată armata voastră, pentru că această armată era atunci în întregime sub controlul vostru. Iar aceste persoane care vă ajută acum v-au fost întotdeauna ascultătoare — acest Krishna, Satyaki și Virata cu carul de aur, din țara Matsya, cu fiul său în fruntea războinicilor. Toți regii, pe care i-ai învins în trecut, ți s-ar fi alăturat de la început. Având resurse puternice, fiind temut de toți, având o armată și fiind urmat de Krishna și Arjuna, ai fi putut să-ți ucizi cei mai de seamă dușmani pe câmpul de luptă. Ai fi putut (atunci) să-l umilești pe Duryodhana. O, Pandava, de ce ai permis dușmanilor tăi să devină atât de puternici? De ce ți-ai slăbit prietenii? De ce ai trăit în pădure ani și ani? De ce ești acum dornic să lupți, după ce ai lăsat să-ți scape ocazia potrivită? Un om nechibzuit sau nedrept poate câștiga prosperitate prin luptă; dar un om înțelept și drept, dacă este lipsit de mândrie pentru a se angaja în luptă (împotriva instinctului său), nu face decât să se abată de la calea prosperității. O, fiu al lui Pritha, înțelegerea ta nu te îndreaptă spre o cale nedreaptă. Din mânie ai comis mereu fapte păcătoase. Atunci care este cauza și care este motivul pentru care acum ești hotărât să faci această faptă, împotriva dictatelor înțelepciunii? Mânia, O, puternic rege, este un medicament amar, deși nu are nimic de-a face cu boala; ea provoacă o boală a minții, jefuiește pe cineva de faima sa și duce la fapte păcătoase. Ea este băută (controlată) de cei drepți și nu de cei nedrepți. Te rog să o înghiți și să renunți la război. Cine s-ar înclina spre mânia care duce la păcat? Răbdarea ți-ar fi mai benefică decât dragostea pentru plăceri, în care Bhishma ar fi ucis, împreună cu Drona și fiul său, Kripa, fiul lui Somadatta, Vikarna și Vivingsati, Karna și Duryodhana. După ce i-ai ucis pe toți aceștia, ce fericire ai putea obține, O, fiu al lui Pritha? Spune-mi asta. Chiar dacă ai câștiga întregul pământ înconjurat de mare, nu vei fi niciodată liber de decrepitudine și moarte, plăcere și durere, fericire și nefericire. Știind toate acestea, nu te angaja în război. Dacă dorești să urmezi această cale, pentru că și consilierii tăi doresc același lucru, atunci renunță la (tot) în favoarea lor și fugi. Nu trebuie să te abați de la această cale care duce spre tărâmul zeilor!

SECȚIUNEA XXVIII

Yudhishthira a spus: Fără îndoială, O, Sanjaya, este adevărat că faptele drepte sunt cele mai importante dintre toate acțiunile noastre, așa cum spui tu. Totuși, ar trebui să mă asiguri mai întâi că am stabilit dacă ceea ce practic este virtute sau viciu. Când viciul ia aspectul virtuții și virtutea însăși pare în întregime viciu, iar virtutea, din nou, apare în forma sa naturală, cei învățați ar trebui să le distingă prin intermediul rațiunii lor. Deci, din nou, virtutea și viciul, care sunt amândouă eterne și absolute, își schimbă aspectul în perioadele de suferință. Omul ar trebui să urmeze fără abatere îndatoririle prescrise pentru ordinul căruia aparține prin naștere. Știi, O, Sanjaya, că îndatoririle în perioadele de suferință sunt altfel. Când mijloacele sale de trai sunt complet epuizate, omul, care este sărac, ar trebui să dorească cu siguranță acele alte mijloace prin care ar putea să-și îndeplinească îndatoririle sancționate ale ordinului său. Cel care nu este lipsit de mijloacele sale de trai, precum și cel care se află în suferință, O, Sanjaya, sunt amândoi de blamat, dacă acționează ca și cum starea fiecăruia ar fi altfel. Când Creatorul a rânduit ispășirea pentru acei brahmani care, fără a dori autodistrugerea, se dedau unor acte neaprobate pentru ei, acest lucru dovedește că oamenii pot, în vremuri de suferință, să se dedea unor acte neaprobate pentru ordinele din care fac parte. Și, O Sanjaya, ar trebui să-i consideri demni pe cei care respectă practicile propriului ordin în vremuri obișnuite, precum și pe cei care nu le respectă în vremuri de necaz; ar trebui să-i condamni pe cei care acționează altfel în vremuri obișnuite, în timp ce respectă practicile prescrise în vremuri de necaz. În ceea ce privește oamenii care doresc să-și controleze mintea, atunci când se străduiesc să dobândească cunoașterea de sine, practicile care sunt prescrise pentru

cei mai buni, adică brahmanii, sunt prescrise în mod egal și pentru ei. În ceea ce îi privește însă pe cei care nu sunt brahmani și care nu se străduiesc să dobândească cunoașterea de sine, aceștia ar trebui să urmeze practicile prescrise pentru ordinele lor respective în vremuri de necaz sau în alte circumstanțe. Aceasta este calea urmată de părinții și bunicii noștri înaintea noastră și de cei care au trăit înaintea lor. În ceea ce privește cei care doresc cunoașterea și evită să acționeze, chiar și aceștia au aceeași părere și se consideră ortodocși. Prin urmare, nu cred că există o altă cale. Orice bogăție ar exista pe acest pământ, orice ar exista printre zei sau orice ar fi de neatins pentru ei — regiunea lui Prajapati, raiul sau regiunea lui Brahma însuși —, eu, O, Sanjaya, nu aș căuta-o prin mijloace nedrepte. Iată-l pe Krishna, cel care dăruiește roadele virtuții, care este isteț, politic, inteligent, care i-a slujit pe brahmani, care știe totul și sfătuiește diverși regi puternici. Lasă-l pe celebrul Krishna să spună dacă aș fi condamnabil dacă aș renunța la orice idee de pace, dacă luptând aș abandona îndatoririle castei mele, căci Krishna caută binele ambelor părți. Acest Satyaki, aceşti Chedi, Andhaka, Vrishni, Bhoja, Kukura, Srinjaya, adoptând sfaturile lui Krishna, își ucid dușmanii și îi bucură pe prietenii lor. Vrishni și Andhaka, în frunte cu Ugrasena, conduși de Krishna, au devenit ca Indra, plini de energie, devotați adevărului, puternici și fericiți. Vabhru, regele Kasi, după ce l-a obținut pe Krishna, cel care împlinește dorințele, ca frate al său, și asupra căruia Krishna revarsă toate binecuvântările vieții, precum norii asupra tuturor creaturilor pământești, când sezonul cald se termină, a atins cea mai înaltă prosperitate, O, sire, atât de mare este acest Krishna! Pe el trebuie să-l cunoști ca pe marele judecător al corectitudinii sau incorectitudinii tuturor faptelor. Krishna ne este drag și este cel mai ilustru dintre oameni. Nu ignor niciodată ceea ce spune Krishna.

SECȚIUNEA XXIX

Krishna a spus: O, Sanjaya, îmi doresc ca fiii lui Pandu să nu fie distruși, ci să prospere și să-și îndeplinească dorințele. În mod similar, mă rog pentru prosperitatea regelui Dhritarashtra, care are mulți fii. O, Sanjaya, dorința mea a fost întotdeauna să nu le spun nimic altceva decât că pacea ar fi acceptabilă pentru regele Dhritarashtra. Consider că acest lucru este potrivit și pentru fiii lui Pandu. Fiul lui Pandu a dat dovadă de o dispoziție pașnică extrem de rară în această chestiune. Cu toate acestea, când Dhritarashtra și fiii săi sunt atât de lacomi, nu văd de ce ostilitatea nu ar trebui să crească. Nu poți pretinde, O, Sanjaya, că ești mai versat decât mine sau Yudhishthira în subtilitățile binelui și răului. Atunci de ce rostești cuvinte de reproș cu privire la conduita lui Yudhishthira, care este întreprinzător, conștient de datoria sa și atent, încă de la început, la bunăstarea familiei sale, în conformitate cu poruncile (tratatelor de moralitate)? În ceea ce privește subiectul în discuție, brahmanii au avut opinii de diferite feluri. Unii spun că succesul în lumea viitoare depinde de muncă. Unii declară că acțiunea trebuie evitată și că mântuirea se poate obține prin cunoaștere. Brahmanii spun că, deși cineva poate avea cunoștințe despre lucrurile comestibile, foamea lui nu va fi potolită decât dacă mănâncă efectiv. Ramurile cunoașterii care ajută la îndeplinirea muncii dau roade, dar nu și altele, deoarece rodul muncii este demonstrabil cu ochiul liber. O persoană însetată bea apă și, prin acest act, setea îi este potolită. Acest rezultat provine, fără îndoială, din muncă. Aici rezidă eficacitatea muncii. Dacă cineva consideră că altceva este mai bun decât munca, consider că munca și cuvintele sale sunt lipsite de sens. În lumea cealaltă, zeii prosperă datorită muncii. Vântul suflă datorită muncii. Datorită muncii, Surya, cel care nu doarme niciodată, răsare în fiecare zi și devine cauza zilei și a nopții, iar Soma trece prin luni și săptămâni și combinații de constelații. Focul se aprinde de la sine și arde datorită muncii, făcând bine omenirii. Zeița Pământ, care nu doarme niciodată, susține cu forța această povară foarte mare. Râurile care nu dorm niciodată, satisfăcând toate ființele (organizate), își transportă apele cu viteză. Indra, care nu doarme niciodată, posedând o forță puternică, revarsă ploaia, răsunând în cer și în punctele cardinale. Dorind să fie cel mai mare dintre zei, el a dus o viață de austeritate, așa cum o duce un brahman sfânt. Indra a renunțat la plăceri și la toate lucrurile plăcute inimii. El a prețuit cu sârguință virtutea și adevărul, autocontrolul, îngăduința, imparțialitatea și umanitatea. Prin muncă a atins cea mai înaltă poziție (dintre toate). Urmând cursul vieții de mai sus, Indra a obținut suveranitatea supremă asupra zeilor. Vrihaspati, cu atenție și autocontrol, a dus în mod corespunzător viața de austeritate pe care o duce

un brahman. El a renunțat la plăceri și și-a controlat simțurile, obținând astfel poziția de învățător al celor cerești. În mod similar, constelațiile din lumea cealaltă, prin virtutea muncii, și Rudras, Adityas, Vasus, regele Yama și Kuvera, și Gandharvas, Yakshas și nimfele celeste, toate au atins poziția lor actuală prin muncă. În lumea cealaltă, sfinții strălucesc, urmând o viață de studiu, austeritate și muncă (combinate). Știind, O, Sanjaya, că aceasta este regula urmată de cei mai buni dintre Brahmani, Kshatriya și Vaisya, și tu fiind unul dintre cei mai înțelepți oameni, de ce faci acest efort în numele acelor fii ai lui Kuru? Trebuie să știi că Yudhishthira este constant angajat în studiul *Vedelor.* El este înclinat spre sacrificiul calului și *Rajasuya*. De asemenea, călărește cai și elefanți, poartă armură, urcă într-un car și mânuiește arcul și tot felul de arme. Acum, dacă fiii lui Pritha pot vedea o cale de acțiune care nu implică uciderea fiilor lui Kuru, ei ar adopta-o. Virtutea lor ar fi atunci salvată și ar realiza și un act de merit religios, chiar dacă ar trebui să-l forțeze pe Bhima să urmeze o conduită marcată de umanitate. Pe de altă parte, dacă, făcând ceea ce au făcut strămoșii lor, ar întâlni moartea ca destin inevitabil, atunci, încercând din răsputeri să-și îndeplinească datoria, o astfel de moarte ar fi chiar demnă de laudă. Presupunând că tu aprobi numai pacea, aș dori să aud ce ai de spus în legătură cu această întrebare: «care este porunca legii religioase, adică este potrivit ca regele să lupte sau nu?» Tu trebuie, O, Sanjaya, să iei în considerare împărțirea în patru caste și schema îndatoririlor respective alocate fiecăreia. Trebuie să asculți cursul de acțiune pe care Pandava îl vor adopta. Apoi poți lăuda sau critica, după cum dorești. Un brahman trebuie să studieze, să ofere sacrificii, să facă acte de caritate și să locuiască în cele mai bune locuri sfinte de pe pământ; el trebuie să învețe, să slujească ca preot în sacrificiile oferite de alții demni de un astfel de ajutor și să accepte daruri de la persoane cunoscute. În mod similar, un Kshatriya ar trebui să protejeze oamenii în conformitate cu poruncile legii, să practice cu sârguință virtutea carității, să ofere sacrificii, să studieze întreaga *Veda*, să ia o soție și să ducă o viață virtuoasă de cap de familie. Dacă are un suflet virtuos și dacă practică virtuțile sfinte, el poate atinge cu ușurință religia Ființei Supreme. Un Vaisya ar trebui să studieze și să câștige și să acumuleze cu sârguință bogăție prin comerț, agricultură și creșterea vitelor. El trebuie să acționeze astfel încât să mulțumească brahmanii și kșatriii, să fie virtuos, să facă fapte bune și să fie cap de familie. Următoarele sunt îndatoririle declarate pentru un *sudra* din vremurile străvechi. El trebuie să slujească brahmanii și să se supună lor; nu trebuie să studieze; sacrificiile îi sunt interzise; trebuie să fie harnic și să fie mereu întreprinzător în a face tot ceea ce este pentru binele său. Regele îi protejează pe toți aceștia cu grijă (cuvenită) și îi pune pe toți membrii castelor să-și îndeplinească îndatoririle respective. El nu trebuie să se dedice plăcerilor senzuale. El trebuie să fie imparțial și să-și trateze toți supușii în mod egal. Regele nu trebuie să se supună niciodată dictatelor unor dorințe care sunt contrare dreptății. Dacă există cineva mai demn de laudă decât el, care este bine cunoscut și înzestrat cu toate virtuțile, regele trebuie să-și instruiască supușii să-l vadă. Un rege rău, însă, nu ar înțelege acest lucru. Devenind puternic și inuman și transformându-se într-o țintă pentru mânia destinului, el ar arunca o privire lacomă asupra bogățiilor altora. Atunci vine războiul, pentru care au fost create armele, armurile și arcurile. Indra a inventat aceste dispozitive pentru a-i ucide pe jefuitori. El a inventat, de asemenea, armuri, arme și arcuri. Meritul religios se dobândește prin uciderea tâlharilor. Multe rele îngrozitoare s-au manifestat din cauza faptului că cei din neamul Kuru au fost nedrepți și nepăsători față de lege și religie. Acest lucru nu este corect, O, Sanjaya. Acum, regele Dhritarashtra și fiii săi au confiscat în mod nejustificat ceea ce aparținea de drept fiului lui Pandu. El nu ține seama de legea străveche respectată de regi. Toți Kurușii îi urmează. Un hoț care fură bogății pe ascuns și unul care le confiscă cu forța, în plină zi, sunt amândoi condamnabili, O, Sanjaya. Care este diferența dintre ei și fiii lui Dhritarashtra? Din lăcomie, el consideră că ceea ce intenționează să facă este drept, urmând dictatele mâniei sale. Partea Pandavilor este, fără îndoială, stabilită. De ce ar trebui ca acea parte a lor să fie confiscată de acel nebun? În această situație, ar fi lăudabil pentru noi să fim chiar uciși în luptă. Un regat paternal este preferabil suveranității primite de la un străin. Aceste reguli de drept consacrate de timp, O, Sanjaya, trebuie să le propui Kurus, în mijlocul regilor adunați — mă refer la acei proști cu mintea încețoșată care au fost adunați împreună de fiul lui Dhritarashtra și care sunt deja în ghearele morții. Privește încă o dată cea mai josnică dintre toate faptele lor — comportamentul Kurus în sala de consiliu. Că acei Kuru, în frunte cu Bhishma, nu au

intervenit când iubita soție a fiilor lui Pandu, fiica lui Drupada, renumită pentru viața sa pură și comportamentul demn de laudă, a fost răpită, în timp ce plângea, de acel sclav al poftei. Toți Kuru, tineri și bătrâni, erau prezenți acolo. Dacă ar fi împiedicat atunci acea umilință adusă ei, aș fi fost mulțumit de comportamentul lui Dhritarashtra. Ar fi fost și pentru binele final al fiilor săi. Dussasana a dus-o cu forța pe Krishna în mijlocul sălii publice, unde erau așezați socrii ei. Dusă acolo, așteptându-se la simpatie, nu a găsit pe nimeni care să-i ia partea, cu excepția lui Vidura. Regii nu au scos niciun cuvânt de protest, doar pentru că erau o adunătură de imbecili. Numai Vidura a rostit cuvinte de opoziție, din simțul datoriei, cuvinte concepute în dreptate, adresate acelui om (Duryodhana) fără minte. Tu nu ai spus atunci, O, Sanjaya, ce sunt legea și moralitatea, dar acum vii să-l înveți pe fiul lui Pandu! Krishna, însă, venind în sală în acel moment, a îndreptat totul, pentru că, asemenea unei corăbii pe mare, ea i-a salvat pe Pandavi, precum și pe ea însăși, din acel ocean (de nenorociri) care se aduna! Apoi, în acea sală, în timp ce Krishna stătea în picioare, fiul vizitiului i s-a adresat în prezența socrilor ei, spunând: „O, fiică a lui Drupada, nu ai niciun refugiu. Mai bine te-ai duce ca sclavă în casa fiului lui Dhritarashtra. Soții tăi, fiind învinși, nu mai există. Ai un suflet iubitor, alege pe altcineva ca stăpân al tău.” Aceste cuvinte, rostite de Karna, erau ca o săgeată ascuțită, care tăia toate speranțele, lovind cele mai sensibile părți ale organizației și provocând teamă. Ele s-au înfipt adânc în inima lui Arjuna. Când fiii lui Pandu erau pe punctul de a îmbrăca hainele confecționate din pielea cerbilor negri, Dussasana a rostit următoarele cuvinte aspre: „Toți aceștia sunt niște eunuci meschini, ruinați și condamnați pentru o lungă perioadă de timp”. Iar Sakuni, regele țării Gandhara, i-a spus lui Yudhishthira în timpul jocului de zaruri următoarele cuvinte, ca pe o șmecherie vicleană: „Nakula a fost câștigat de mine de la tine, ce mai ai? Acum ar fi bine să pariezi pe soția ta, Draupadi”. Tu știi, O, Sanjaya, toate aceste cuvinte jignitoare care au fost rostite în timpul jocului de zaruri. Doresc să mă duc personal la Kuru, pentru a rezolva această chestiune dificilă. Dacă, fără a leza cauza Pandava, voi reuși să aduc pacea cu Kuru, voi fi săvârșit un act de merit religios, care va aduce binecuvântări foarte mari, iar Kuru vor fi scăpați din ghearele morții. Sper că, atunci când voi vorbi Kurusilor cuvinte de înțelepciune, bazate pe regulile dreptății, cuvinte pline de sens și lipsite de orice tendință de inumanitate, fiul lui Dhritarashtra le va asculta în prezența mea. Sper că, atunci când voi ajunge, Kurusii îmi vor acorda respectul cuvenit. Altfel, poți fi sigur că acei fii răi ai lui Dhritarashtra, deja arși de propriile lor fapte rele, vor fi arși de Arjuna și Bhima, gata de luptă. Când fiii lui Pandu au fost învinși (la joc), fiii lui Dhritarashtra le-au adresat cuvinte dure și nepoliticoase. Dar când va veni timpul, Bhima va avea grijă, fără îndoială, să-i amintească lui Duryodhana acele cuvinte. Duryodhana este un copac mare al pasiunilor rele; Karna este trunchiul său; Sakuni este ramurile sale; Dussasana formează florile și fructele sale abundente; (în timp ce) înțeleptul rege Dhritarashtra este rădăcinile sale. Yudhishthira este un copac mare al dreptății; Arjuna este trunchiul său; iar Bhima este ramurile sale; fiii lui Madri sunt florile și fructele sale abundente; iar rădăcinile sale sunt eu însumi, religia și oamenii religioși. Regele Dhritarashtra și fiii săi constituie o pădure, în timp ce, O, Sanjaya, fiii lui Pandu sunt tigrii ei. Nu tăiați pădurea cu tigrii ei și nu alungați tigrii din pădure. Tigrul, ieșit din pădure, este ușor de ucis; și pădurea, fără tigri, este ușor de tăiat. Prin urmare, tigrul este cel care protejează pădurea, iar pădurea este cea care adăpostește tigrul. Dhritarashtras sunt ca niște plante cățărătoare, în timp ce, O, Sanjaya, Pandavas sunt copaci Sala. O plantă cățărătoare nu poate înflori niciodată dacă nu are un copac mare în jurul căruia să se încolăcească. Fiii lui Pritha sunt gata să-l servească pe Dhritarashtra, întrucât, într-adevăr, acești reprimatori ai dușmanilor sunt pregătiți pentru război. Fie ca regele Dhritarashtra să facă acum ceea ce este potrivit pentru el. Fiii virtuoși și înalți la suflet ai lui Pandu, deși sunt capabili să se angajeze în luptă, sunt încă la locul lor (împreună cu verii lor). O, om învățat, prezintă toate acestea cu sinceritate (lui Dhritarashtra).

SECȚIUNEA XXX

Sanjaya a spus: Mi-am luat rămas bun de la tine, O, divin conducător al oamenilor. Acum voi pleca, O, fiu al lui Pandu. Fie ca prosperitatea să fie a ta. Sper că nu m-am lăsat purtat de sentimentele inimii mele și nu am rostit nimic jignitor. Aș dori, de asemenea, să-mi iau rămas bun

de la Janardana, de la Bhima şi Arjuna, de la fiul lui Madri, de la Satyaki şi de la Chekitana, şi să plec. Fie ca pacea şi fericirea să fie ale tale. Fie ca toţi regii să mă privească cu ochi plini de afecţiune.

Yudhishthira a spus: Cu permisiunea noastră, O Sanjaya, poţi pleca. Pace ţie! O, om învăţat, tu nu gândeşti niciodată rău despre noi. Atât ei, cât şi noi ştim că eşti o persoană cu inima curată în mijlocul tuturor celor din curtea (Kuruşilor). În plus, fiind acum ambasador, O, Sanjaya, eşti credincios, iubit de noi, cu vorbire plăcută şi comportament excelent, şi binevoitor faţă de noi. Mintea ta nu este niciodată întunecată şi, chiar dacă ţi se adresează cu asprime, nu te laşi niciodată cuprins de mânie. O, Suta, tu nu rosteşti niciodată cuvinte aspre şi tăioase, sau cuvinte false sau amare. Ştim că cuvintele tale, lipsite de răutate, sunt întotdeauna pline de moralitate şi de importanţă gravă. Dintre trimişi, tu eşti cel mai drag nouă. Pe lângă tine, mai este unul care ar putea veni aici, şi acela este Vidura. În trecut, te vedeam mereu. Tu eşti, într-adevăr, un prieten la fel de drag nouă ca Dhananjaya. Continuând de aici, O, Sanjaya, cu toată viteza, ar trebui să-i aştepţi pe acei brahmani de energie pură şi devotaţi studiului conform modului *Brahmacharya*, şi anume pe cei care sunt devotaţi studiului *Vedelor* în timp ce duc o viaţă de cerşetorie, pe acei asceţi care locuiesc în mod obişnuit în păduri, precum şi pe cei în vârstă din alte clase, toţi ar trebui să fie abordaţi de tine în numele meu, O Sanjaya, şi apoi ar trebui să te interesezi de bunăstarea lor. O Suta, adresându-te preotului regelui Dhritarashtra, precum şi învăţătorilor şi *Ritwijas*, ar trebui să îi întrebi despre starea lor de bine. Chiar şi printre cei care, deşi nu sunt de viţă nobilă, sunt cel puţin în vârstă, plini de energie, cu un comportament bun şi puternici, care îşi amintesc de noi şi practică, în măsura puterilor lor, chiar şi cea mai mică virtute, ar trebui să fie informaţi mai întâi despre pacea mea, O Sanjaya, şi apoi ar trebui să te interesezi de starea lor de bine. Ar trebui să întrebi şi despre starea celor care trăiesc în regat şi se ocupă cu comerţul, precum şi a celor care trăiesc acolo şi ocupă funcţii importante în stat. Învăţătorul nostru iubit Drona, care este pe deplin versat în moralitate, care este sfătuitorul nostru, care a practicat jurământul *Brahmacharya* pentru a stăpâni *Vedele*, care a perfecţionat din nou ştiinţa armelor şi care este întotdeauna binevoitor faţă de noi, ar trebui să fie salutat de tine în numele nostru. Tu ar trebui, de asemenea, să întrebi de starea de bine a lui Aswatthaman, înzestrat cu o mare învăţătură, devotat studiului *Vedelor*, care duce un mod de viaţă *Brahmacharya*, posedând o mare activitate şi asemănător unui tânăr din rasa Gandharva şi care, în plus, a completat din nou ştiinţa armelor. Tu trebuie, de asemenea, O, Sanjaya, să te îndrepţi spre lăcaşul lui Kripa, fiul lui Saradwat, acel puternic războinic şi cel mai de seamă dintre toţi cei care au cunoaşterea de sine, şi, salutându-l în repetate rânduri în numele meu, să-i atingi picioarele cu mâna ta. Tu trebuie, de asemenea, atingându-i picioarele, să mă reprezinţi ca fiind sănătos în faţa celui mai de seamă dintre Kuru, Bhishma, în care se îmbină curajul, abţinerea de la rău, ascetismul, înţelepciunea şi buna purtare, învăţătura vedică, măreţia şi fermitatea. Salută-l şi pe înţeleptul, venerabilul şi orbului rege (Dhritarashtra), care posedă o mare învăţătură şi respect pentru bătrâni, fiind liderul Kurus. Tu ar trebui, de asemenea, O, Sanjaya, să întrebi, O, sire, despre bunăstarea celui mai mare dintre fiii lui Dhritarashtra, Suyodhana, care este rău, ignorant, înşelător şi vicios şi care acum guvernează întreaga lume. Ar trebui să întrebi şi despre starea de bine a răului Dussasana, acel arcaş puternic şi erou printre Kuru, care este mai tânăr decât Duryodhana şi care are un caracter similar cu cel al fratelui său mai mare. Ar trebui, O, Sanjaya, să-l saluţi şi pe înţeleptul şef al Vahlikas, care nu are altă dorinţă decât aceea ca pacea să domnească printre Bharata. Cred că ar trebui să-l venerezi şi pe Somadatta, care este înzestrat cu numeroase calităţi excelente, care este înţelept şi are o inimă miloasă şi care, din afecţiunea sa pentru Kuru, îşi controlează întotdeauna mânia faţă de ei. Fiul lui Somadatta este demn de cea mai mare veneraţie printre Kuruşi. El este prietenul meu şi fratele nostru. Un arcaş puternic şi cel mai de seamă dintre războinicii care luptă în car, el este demn în toate privinţele. Tu, O, Sanjaya, ar trebui să te interesezi de starea lui de sănătate, împreună cu cea a prietenilor şi consilierilor săi. Alţii sunt tineri şi respectaţi printre Kuru, care au o relaţie cu noi ca şi fiii, nepoţii şi fraţii. Fiecăruia dintre aceştia trebuie să-i spui cuvinte pe care le consideri potrivite, întrebându-l, O, Suta, despre starea lui de bine. Trebuie să întrebi şi despre starea de bine a acelor regi care au fost adunaţi de fiul lui Dhritarashtra pentru a lupta cu

Pandava, şi anume Kekaya, Vasati, Salwaka, Amvashtha şi Trigarta, precum şi de cei înzestraţi cu mare curaj care au venit din est, nord, sud şi vest, şi de cei care au venit din ţările muntoase, de fapt, de toţi cei dintre ei care nu sunt cruzi şi care duc o viaţă bună. Tu ar trebui, de asemenea, să le spui tuturor acelor persoane care călăresc elefanţi, cai şi care luptă pe jos, acea oaste puternică compusă din oameni onorabili, că eu sunt bine, iar apoi trebuie să te interesezi de starea lor de bine. Trebuie să te interesezi şi de bunăstarea celor care slujesc regelui în ceea ce priveşte veniturile sale, fie ca portari, fie ca lideri ai trupelor sale, fie ca contabili ai veniturilor şi cheltuielilor sale, fie ca ofiţeri ocupaţi constant cu alte treburi importante. Tu trebuie, O, sire, să te interesezi şi de bunăstarea fiului lui Dhritarashtra cu soţia sa Vaisya, acel tânăr care este unul dintre cei mai buni din neamul Kuru, care nu greşeşte niciodată, care posedă o înţelepciune vastă, care este înzestrat cu toate virtuţile şi care nu nutreşte niciodată simpatie pentru acest război! Tu ar trebui să întrebi şi despre starea lui Chitrasena, care este de neegalat în trucurile cu zarurile, ale cărui trucuri nu sunt niciodată descoperite de alţii, care joacă bine, care este bine versat în arta mânuirii zarurilor şi care este de neînvins în joc, dar nu şi în luptă. Tu trebuie, de asemenea, O, sire, să întrebi despre starea de bine a lui Sakuni, regele Gandharas, acel nativ al ţării deluroase, care este de neegalat în jocurile înşelătoare cu zarurile, care sporeşte mândria fiului lui Dhritarashtra şi a cărui înţelegere duce în mod natural la falsitate. Trebuie să te interesezi şi de starea lui Karna, fiul lui Vikartana, acel erou care este gata să-i învingă, singur şi fără ajutor, călare pe carul său, pe Pandavi, pe care nimeni nu îndrăzneşte să-l atace în luptă, acel Karna care este de neegalat în a-i înşela pe cei care sunt deja înşelaţi. Trebuie să te interesezi şi de starea lui Vidura, O, sire, care este singurul care ne este devotat, care este învăţătorul nostru, care ne-a crescut, care este tatăl, mama şi prietenul nostru, a cărui înţelegere nu întâlneşte niciun obstacol, a cărui perspicacitate ajunge departe şi care este sfătuitorul nostru. Trebuie să saluţi, de asemenea, toate doamnele în vârstă şi pe cele cunoscute pentru meritele lor, precum şi pe cele care sunt ca nişte mame pentru noi, întâlnindu-le adunate într-un singur loc. Trebuie să le spui, O, Sanjaya, mai întâi aceste cuvinte: „Voi, mamele fiilor în viaţă, sper că fiii voştri vă consolează într-un mod amabil, grijuliu şi demn.” —Apoi trebuie să le spui că Yudhishthira se descurcă bine cu fiii săi. Acelor doamne, O, Sanjaya, care sunt în rangul soţiilor noastre, trebuie să le întrebi despre bunăstarea lor, adresându-le şi aceste cuvinte: „Sper că sunteţi bine protejate. Sper că faima voastră frumoasă nu a suferit niciun prejudiciu. Sper că locuiţi în casele voastre fără reproş şi cu grijă. Sper că vă purtaţi cu socrii voştri într-un mod amabil, demn de laudă şi atent. Trebuie să adoptaţi în mod constant o astfel de conduită care vă va ajuta să câştigaţi favoarea soţilor voştri!” Acele tinere domnişoare, O Sanjaya, care au o relaţie cu noi asemenea celei cu nurorile tale, care provin din familii înstărite, care sunt merituoase şi care sunt mame, trebuie să le întâlneşti pe toate şi să le spui că Yudhishthira le transmite salutări cordiale. Trebuie, O Sanjaya, să îmbrăţişezi fiicele casei tale şi să le întrebi despre starea lor de bine în numele meu. Trebuie să le spui: „Fie ca soţii voştri să fie buni şi agreabili; fie ca voi să fiţi agreabile soţilor voştri; fie ca voi să aveţi podoabe, haine, parfumuri şi curăţenie; fie ca voi să fiţi fericite şi să aveţi la dispoziţie bucuriile vieţii; fie ca înfăţişarea voastră să fie frumoasă şi cuvintele voastre plăcute”. Trebuie să întrebi, O, sire, femeile din casă despre starea lor de bine. Trebuie, de asemenea, să le spui servitoarelor şi servitorilor de acolo, poate din familia Kuru, şi, de asemenea, celor mulţi cocoşaţi şi şchiopi dintre ei, că eu sunt bine, şi trebuie apoi să le întrebi despre starea lor de bine. Trebuie să le spui: „Sper că fiul lui Dhritarashtra vă acordă în continuare acelaşi tratament amabil. Sper că vă oferă confortul vieţii.”—Trebuie să le spui şi celor cu membre defecte, celor imbecili, piticilor cărora Dhritarashtra le dă hrană şi îmbrăcăminte din motive umanitare, celor orbi şi tuturor celor în vârstă, precum şi celor mulţi care nu pot folosi decât mâinile, fiind lipsiţi de picioare, că eu fac bine şi că îi întreb despre bunăstarea lor, adresându-le următoarele cuvinte: ”Nu vă temeţi şi nu vă descurajaţi din cauza vieţilor voastre nefericite, pline de suferinţe; fără îndoială, aţi comis păcate în vieţile voastre anterioare. Când îmi voi înfrânge duşmanii şi îmi voi bucura prietenii, vă voi mulţumi cu daruri de mâncare şi haine.” —Tu, de asemenea, O, sire, la cererea noastră, ar trebui să întrebi de bunăstarea celor fără stăpân şi slabi, a celor care se străduiesc în zadar să-şi câştige existenţa şi a celor ignoranţi, de fapt, a tuturor celor care se află în circumstanţe demne de milă. O, vizitiu, întâlnindu-i pe ceilalţi, care vin din diferite părţi şi au căutat protecţia Dhritarashtras, şi, de

fapt, pe toți cei care merită salutările noastre, ar trebui să te interesezi și de bunăstarea și pacea lor. Ar trebui să te interesezi și de starea celor care au venit la Kuru din proprie inițiativă sau care au fost invitați, precum și de starea tuturor ambasadorilor sosiți din toate părțile, și apoi să le spui că sunt bine. În ceea ce privește războinicii pe care i-a obținut fiul lui Dhritarashtra, nu există alții egali cu ei pe pământ. Virtutea, însă, este eternă, iar virtutea este puterea mea pentru distrugerea dușmanilor mei. Tu, O, Sanjaya, ar trebui să-i spui și lui Suyodhana, fiul lui Dhritarashtra, următoarele: *dorința ta care îți chinuie inima, și anume dorința de a domni peste Kuru fără rival, este foarte nerezonabilă. Nu are nicio justificare. În ceea ce ne privește, noi nu vom acționa niciodată într-un mod care ți-ar putea displăcea! O, cel mai de seamă dintre eroii Bharatas, fie îmi dai Indraprastha, fie lupți cu mine*.

SECȚIUNEA XXXI

Yudhishthira a spus: O, Sanjaya, cei drepți și cei nedrepți, cei tineri și cei bătrâni, cei slabi și cei puternici, toți se află sub controlul Creatorului. Acel Domn Suprem este cel care împărtășește cunoașterea copiilor și copilăria celor învățați, după voia Sa. Dacă Dhritarashtra te întreabă despre puterea noastră, spune-i totul cu sinceritate, după ce te-ai consultat cu toți cei de aici și ai aflat adevărul. O, fiu al lui Gavalgana, ducându-te la Kuruși, îl vei saluta pe puternicul Dhritarashtra și, atingându-i picioarele, îl vei întreba despre starea lui de sănătate, vorbind în numele nostru. Și când vei fi așezat în mijlocul Kurus, spune-i din partea noastră. —Fiii lui Pandu, O, rege, trăiesc fericiți datorită vitejiei tale. Prin harul tău, O, învingător al dușmanilor, acei copii de vârste fragede au obținut un regat. După ce le-ai dăruit mai întâi un regat, nu ar trebui să fii acum indiferent față de ei, căci distrugerea i-ar ajunge! Întregul regat, O, Sanjaya, nu este potrivit să fie deținut de o singură persoană. Spune-i din nou, din partea noastră. — O, tată, dorim să trăim uniți. Nu te lăsa învins de dușmani. — Ar trebui să te apleci din nou, O, Sanjaya, și să-l saluți în numele meu pe bunicul Bharatas, Bhishma, fiul lui Santanu. După ce l-a salutat pe bunicul nostru, ar trebui să i se spună. — Prin tine, când neamul lui Santanu era pe cale să se stingă, acesta a fost reînviat. De aceea, O, sire, fă ceea ce consideri potrivit, astfel încât nepoții tăi să poată trăi în armonie unii cu alții. Ar trebui să te adresezi și lui Vidura, sfetnicul Kurus, spunând: —Sfătuiește pacea, O, amabilule, din dorința de a-i face bine lui Yudhishthira. —Ar trebui să te adresezi și prințului Duryodhana, care nu știe să ierte, când este așezat în mijlocul Kurus, implorându-l din nou și din nou, spunând: —Insultele pe care le-ai adresat nevinovatei și neajutoratei Draupadi în mijlocul adunării, le vom suporta în tăcere, pur și simplu pentru că nu dorim să vedem Kurus uciși. Și celelalte jigniri, atât dinainte, cât și de după aceea, fiii lui Pandu le suportă în tăcere, deși au puterea să se răzbune. Toate acestea, într-adevăr, Kauravașii le știu. O, tu, cel amabil, tu ne-ai exilat chiar îmbrăcați în piei de cerb. Și asta o suportăm, pentru că nu vrem să vedem Kurușii uciși. Dussasana, ascultându-te, l-a târât pe Krishna, fără să țină seama de Kunti. Și acest act va fi iertat de noi. Dar, O, pedepsitor al dușmanilor, trebuie să avem partea noastră cuvenită din regat. O, taur printre oameni, întoarce-ți inima lacomă de la ceea ce aparține altora. Atunci, O, rege, pacea va fi între noi, bucuroși. Dorim pace; dă-ne măcar o singură provincie din imperiu. Dă-ne chiar Kusasthala, Vrikasthala, Makandi, Varanavata și, pentru a cincea, orice alta îți place. Chiar și asta va pune capăt certurilor. O, Suyodhana, dă-le celor cinci frați ai tăi cel puțin cinci sate. O, Sanjaya, O, tu, cel de mare înțelepciune, să fie pace între noi și verii noștri. Spune-i și lui: „Fratele să urmeze fratele, tatăl să se unească cu fiul”. Lasă Panchalas să se amestece cu Kurus în râsete vesele. Dorința mea este să-i văd pe Kurus și Panchalas întregi și sănătoși. O, taur al neamului Bharata, cu inimi vesele să facem pace. O, Sanjaya, sunt la fel de capabil de război și de pace. Sunt pregătit să dobândesc bogăție, precum și să câștig virtute. Sunt destul de potrivit pentru severitate, precum și pentru blândețe.”

SECȚIUNEA XXXII

Vaisampayana a spus: După ce a fost salutat de Pandavi, Sanjaya a plecat spre (Hastinapura), după ce a îndeplinit toate poruncile ilustrului Dhritarashtra. Ajuns la Hastinapura, a

intrat repede și s-a prezentat la poarta apartamentelor interioare ale palatului. Adresându-se portarului, el a spus: „O, portar, spune-i lui Dhritarashtra că eu, Sanjaya, tocmai am sosit, venind de la fiii lui Pandu. Nu întârzia. Dacă regele este treaz, atunci numai atunci să-i spui, O, portar, pentru că îmi place să intru după ce l-am informat mai întâi de sosirea mea. În cazul de față, am ceva foarte important de comunicat." Auzind aceasta, portarul s-a dus la rege și i s-a adresat, spunând: „O, stăpâne al pământului, mă închin ție. Sanjaya este la porțile tale, dorind să te vadă. El vine, aducând un mesaj de la Pandavi. Dă-ți poruncile, O, rege, cu privire la ceea ce ar trebui să facă."

Regele a spus: Spune-i lui Sanjaya că sunt fericit și sănătos. Lasă-l să intre. Bine ai venit, Sanjaya. Sunt întotdeauna gata să-l primesc. De ce ar trebui să rămână afară, când accesul lui nu este niciodată interzis?

Vaisampayana a continuat: Apoi, cu permisiunea regelui, după ce a intrat în acel apartament spațios, fiul lui Suta, cu mâinile împreunate, s-a apropiat de fiul regal al lui Vichitravirya, care era protejat de multe persoane înțelepte, viteze și drepte și care era atunci așezat pe tronul său. Și Sanjaya i s-a adresat, spunând: „Eu sunt Sanjaya, O, rege. Mă închin în fața ta. O, conducător al oamenilor, mergând mai departe, i-am găsit pe fiii lui Pandu. După ce ți-a adus salutări, fiul lui Pandu, inteligentul Yudhishthira, te-a întrebat de sănătate. Și, mulțumit, te-a întrebat și el de fiii tăi și te-a întrebat dacă ești fericit cu fiii și nepoții tăi, cu prietenii și consilierii tăi și, O, rege, cu toți cei care depind de tine."

Dhritarashtra a spus: O, copilule, binecuvântându-l pe Ajatasatru, te întreb, O, Sanjaya, dacă acel rege al Kauravas, fiul lui Pritha, se simte bine alături de fiii, frații și consilierii săi.

Sanjaya a spus: Fiul lui Pandu se simte bine alături de consilierii săi. El dorește să recâștige posesiunile pe care le avea odinioară. El caută virtutea și bogăția fără a face nimic reprobabil, posedă inteligență și o vastă erudiție și, în plus, este prevăzător și are o dispoziție excelentă. Pentru fiul lui Pandu, abținerea de la rău este chiar superioară virtuții, iar virtutea este superioară acumulării de bogăție. Mintea lui, O Bharata, este întotdeauna înclinată spre fericire și bucurie și spre acțiuni virtuoase și favorabile scopurilor înalte ale vieții. La fel ca o păpușă trasă încoace și încolo de fire, omul (în această lume) se mișcă, influențat de o forță care nu este a lui. Văzând suferințele lui Yudhishthira, consider că forța destinului este superioară efectului efortului uman. Văzând din nou faptele tale nevrednice, care, pe lângă faptul că sunt extrem de păcătoase și de nedescris, vor duce cu siguranță la suferință, mi se pare că cineva de natura ta câștigă laude numai atâta timp cât dușmanul său capabil așteaptă momentul potrivit. Renunțând la toate păcatele, la fel cum un șarpe își aruncă pielea uzată pe care nu o mai poate păstra, eroicul Ajatasatru strălucește în perfecțiunea sa naturală, lăsându-ți ție povara păcatelor sale. Gândește-te, O, rege, la faptele tale care sunt contrare atât religiei și profitului, cât și comportamentului celor drepți. Tu, O, rege, ți-ai câștigat o reputație proastă în această lume și vei culege suferință în cea viitoare. Ascultând sfaturile fiului tău, speri să te bucuri de această proprietate îndoielnică, ținându-i la distanță. Această faptă nedreaptă este răspândită cu voce tare în lume. De aceea, O, cel mai de seamă dintre Bharati, această faptă este nedemnă de tine. Calamitatea îl lovește pe cel care este lipsit de înțelepciune, sau care este de origine umilă, sau care este crud, sau care nutrește ostilitate pentru o lungă perioadă de timp, sau care nu este constant în virtuțile Kshatriya, sau este lipsit de energie, sau are o dispoziție rea, de fapt, pe cel care are astfel de trăsături. Datorită norocului, o persoană se naște într-o familie bună, devine puternică, faimoasă, versată în diverse cunoștințe, posedă confortul vieții, devine capabilă să-și stăpânească simțurile sau să facă diferența între virtute și viciu, care sunt întotdeauna legate între ele. Ce persoană ar fi aceea care, însoțită de cei mai buni consilieri, dotată cu inteligență, capabilă să facă distincția între virtute și viciu în momente de suferință, care nu este lipsită de ritualurile religiei și care își păstrează toate facultățile, ar comite fapte crude? Acești consilieri, mereu devotați muncii tale, așteaptă aici uniți. Chiar și aceasta este hotărârea lor fermă (și anume, că Pandavii nu își vor recupera partea care li se cuvine). Distrugerea Kurusilor este, așadar,

certă, fiind determinată de forța circumstanțelor. Dacă, provocat de ofense, Yudhishthira îți dorește suferință, atunci Kurusii vor fi distruși prematur, în timp ce, transferându-ți toate păcatele sale, vina pentru această faptă va fi a ta în această lume. Într-adevăr, ce altceva există în afară de voința zeilor, pentru că Arjuna, fiul lui Pritha, părăsind această lume, s-a înălțat la ceruri și a fost onorat acolo foarte mult. Acest lucru dovedește că efortul individual nu înseamnă nimic. Nu există nicio îndoială în privința aceasta. Văzând că atributele nașterii înalte, curajul etc. depindeau pentru dezvoltarea lor sau altfel de fapte și văzând, de asemenea, prosperitatea și adversitatea, stabilitatea și instabilitatea (în persoane și posesiunile lor), regele Vali, în căutarea cauzelor, nefiind în măsură să descopere un început (în lanțul de fapte din viețile anterioare, una după alta), a considerat Esența eternă ca fiind cauza tuturor lucrurilor. Ochiul, urechea, nasul, simțul tactil și limba sunt porțile cunoașterii unei persoane. Dacă dorința ar fi stăvilită, acestea ar fi satisfăcute de la sine. Prin urmare, cu veselie și fără să se plângă, omul ar trebui să-și controleze simțurile. Alții gândesc diferit. Ei susțin că, dacă faptele unei persoane sunt bine aplicate, acestea trebuie să producă rezultatul dorit. Astfel, copilul zămislit prin actul mamei și al tatălui crește când este îngrijit corespunzător cu mâncare și băutură. Oamenii din această lume sunt supuși iubirii și urii, plăcerii și durerii, laudelor și blamului. Un om este lăudat când se comportă cinstit. Te blamez, deoarece aceste disensiuni ale Bharatas (a căror rădăcină ești tu) vor aduce cu siguranță distrugerea a nenumărate vieți. Dacă pacea nu va fi încheiată, atunci din vina ta, Arjuna va consuma Kurus ca un foc aprins care consumă o grămadă de iarbă uscată. O, stăpân al oamenilor, tu singur din întreaga lume, cedând fiului tău pe care nicio restricție nu-l poate orbi, te-ai considerat încununat de succes și te-ai abținut să eviți disputa în momentul meciului la zaruri. Iată acum rodul acelei (slăbiciuni a tale)! O, monarhule, respingând consilierii fideli și acceptându-i pe cei care nu merită încredere, acest imperiu vast și prosper, O, fiu al lui Kuru, nu poți să-l păstrezi din cauza slăbiciunii tale. Obosit de călătoria mea rapidă și foarte epuizat, îți cer permisiunea să mă culc acum, O, leu al oamenilor, pentru că mâine dimineață, Kurușii, adunați în sala de consiliu, vor asculta cuvintele lui Ajatasatru.

SECȚIUNEA XXXIII

Vaisampayana a spus: Regele Dhritarashtra, înzestrat cu o mare înțelepciune, i-a spus atunci ordonanței: „Doresc să-l văd pe Vidura. Adu-l aici fără întârziere.” Trimis de Dhritarashtra, mesagerul s-a dus la Kshatri și i-a spus: „O, tu, cel cu mare înțelepciune, stăpânul nostru, puternicul rege, dorește să te vadă.” Astfel abordat, Vidura (a plecat și) venind la palat, i-a spus ordonanței: „Anunță-l pe Dhritarashtra de sosirea mea.” Atunci ordonanța s-a dus la Dhritarashtra și a spus: „O, cel mai mare dintre regi, Vidura este aici la porunca ta. El dorește să-ți vadă picioarele. Poruncește-mi ce trebuie să facă.” Atunci Dhritarashtra a spus: „Lasă-l pe Vidura, cel cu mare înțelepciune și previziune, să intre. Nu sunt niciodată reticent sau nepregătit să-l văd pe Vidura”. Ordonanța a ieșit și i-a spus lui Vidura: „O, Kshatri, intră în apartamentele interioare ale înțeleptului rege. Regele spune că nu este niciodată reticent să te vadă”.

Vaisampayana a continuat: După ce a intrat în camera lui Dhritarashtra, Vidura a spus cu mâinile împreunate acelui conducător al oamenilor care era atunci cufundat în gânduri: „O, tu, cel cu mare înțelepciune, eu sunt Vidura, am venit aici la porunca ta. Dacă este ceva de făcut, iată-mă, poruncește-mi!”

Dhritarashtra a spus: O, Vidura, Sanjaya s-a întors. A plecat după ce m-a mustrat. Mâine va transmite, în fața curții, mesajul lui Ajatasatru. Astăzi nu am reușit să aflu care este mesajul eroului Kuru. De aceea, trupul meu arde, iar asta mi-a provocat insomnie. Spune-ne ce ar putea fi bun pentru o persoană care nu poate dormi și arde de nerăbdare. Tu, O, copilule, ești versat atât în religie, cât și în profit. De când Sanjaya s-a întors de la Pandavi, inima mea nu mai cunoaște pacea. Plin de anxietate cu privire la ceea ce ar putea transmite, toate simțurile mele au fost tulburate.

Vidura a spus: Insomnia îi cuprinde pe hoți, pe cei pofticioși, pe cei care și-au pierdut toată averea, pe cei care nu au reușit să obțină succesul și pe cei slabi, care au fost atacați de o persoană puternică. Sper, O, rege, că niciuna dintre aceste grave calamități nu te-a cuprins. Sper că nu te întristezi, râvnind averea altora.

Dhritarashtra a spus: ”Doresc să aud de la tine cuvinte benefice și pline de înaltă moralitate. În această rasă de Rishi regali, numai tu ești venerat de cei înțelepți”. **Vidura a răspuns**: „Regele (Yudhishthira), înzestrat cu toate virtuțile, este demn să fie suveranul celor trei lumi; totuși, O, Dhritarashtra, oricât de demn ar fi să fie ținut lângă tine, el a fost exilat de tine. Tu, însă, ai calități care sunt exact opuse celor pe care le are el. Deși virtuos și versat în moralitate, nu ai totuși dreptul la o parte din regat din cauza pierderii vederii. Ca urmare a caracterului său inofensiv și a bunătății, a dreptății, a iubirii pentru adevăr și a energiei sale, precum și a respectului pe care ți-l poartă, Yudhishthira suportă cu răbdare nenumărate nedreptăți. După ce le-ai încredințat lui Duryodhana, fiului lui Suvala, lui Karna și lui Dussasana conducerea imperiului, cum poți spera la prosperitate? Cel care nu este servit de la înălțimile vieții cu ajutorul cunoașterii de sine, efortului, răbdării și statorniciei în virtute este numit înțelept. Acestea sunt din nou semnele unui om înțelept, și anume: aderarea la fapte demne de laudă și respingerea celor condamnabile, credința și respectul. Cel pe care nici mânia, nici bucuria, nici mândria, nici falsa modestie, nici stupefacția, nici vanitatea nu-l pot îndepărta de scopurile înalte ale vieții, este considerat înțelept. Cel ale cărui acțiuni intenționate și sfaturi propuse rămân ascunse de dușmani și ale cărui acțiuni devin cunoscute numai după ce au fost făcute, este considerat înțelept. Cel ale cărui acțiuni propuse nu sunt niciodată obstrucționate de căldură sau frig, de teama atașamentului, de prosperitate sau de adversitate, este considerat înțelept. Cel ale cărui judecată, disociată de dorință, urmează atât virtutea, cât și profitul, și care, ignorând plăcerea, alege scopuri utile în ambele lumi, este considerat înțelept. Cei care depun toate eforturile și acționează cu toată puterea lor, fără a ignora nimic ca fiind nesemnificativ, sunt numiți înțelepți. Cel care înțelege repede, ascultă cu răbdare, își urmărește obiectivele cu judecată și nu din dorință și nu își irosește energia pe treburile altora fără să i se ceară, se spune că posedă cea mai importantă trăsătură a înțelepciunii. Cei care nu se străduiesc să atingă obiective de neatins, care nu se întristează pentru ceea ce s-a pierdut și a dispărut, care nu permit minții lor să fie întunecată de calamități, sunt considerați a poseda intelectul înzestrat cu înțelepciune. Cel care se străduiește, odată ce a început ceva, până când îl duce la bun sfârșit, care nu își irosește niciodată timpul și care își controlează sufletul, este considerat înțelept. Cei înțelepți, O, taur al neamului Bharata, se bucură întotdeauna de fapte cinstite, fac ceea ce le aduce fericire și prosperitate și nu disprețuiesc niciodată ceea ce este bun. Cel care nu se bucură de onoruri, nu se întristează din cauza disprețului și rămâne calm și neagitat ca un lac pe cursul Gangei, este considerat înțelept. Omul care cunoaște natura tuturor creaturilor (adică faptul că totul este supus distrugerii), care cunoaște și legăturile dintre toate faptele și care este priceput în cunoașterea mijloacelor la care pot recurge oamenii (pentru a-și atinge scopurile), este considerat înțelept. Cel care vorbește cu îndrăzneală, poate conversa pe diverse subiecte, cunoaște știința argumentării, posedă geniu și poate interpreta semnificația a ceea ce este scris în cărți, este considerat înțelept. Cel ale cărui studii sunt reglementate de rațiune, a cărui rațiune urmează scripturile și care nu se abține niciodată de la a arăta respect celor buni, este numit om înțelept. Pe de altă parte, cel care este ignorant în privința scripturilor, dar vanitos, sărac, dar mândru, și care recurge la mijloace necinstite pentru a-și atinge scopurile, este un nebun. Cel care, renunțând la ale sale, se preocupă de ale altora și care practică mijloace înșelătoare pentru a-și servi prietenii, este numit nebun. Cel care dorește lucruri care nu ar trebui dorite și renunță la cele care pot fi dorite în mod legitim și care poartă ură celor puternici este considerat un suflet nebun. Cel care își consideră dușmanul ca fiind prietenul său, care urăște și poartă ură prietenului său și care comite fapte rele este considerat o persoană cu suflet nebun. O, taur al neamului Bharata, cel care își divulgă planurile, se îndoiește de toate lucrurile și petrece mult timp făcând ceea ce ar putea face într-un timp scurt, este un prost. Cel care nu îndeplinește ritualul *Sraddha* pentru Pitri, nu venerează zeitățile și nu-și face prieteni nobili, este considerat o persoană cu suflet prost. Cel mai rău dintre oameni, cel care intră într-un loc fără să fie invitat, vorbește mult

fără să fie întrebat şi se încrede în persoane nedemne de încredere, este un prost. Omul care, fiind el însuşi vinovat, aruncă vina asupra altora şi care, deşi neputincios, dă frâu liber mâniei, este cel mai prost dintre oameni. Omul care, fără să-şi cunoască propria forţă şi fără să aibă nici virtute, nici profit, doreşte un obiect greu de obţinut, fără să adopte mijloace adecvate, este considerat lipsit de inteligenţă. O, rege, cel care pedepseşte pe cineva care nu merită pedeapsa, aduce omagiu persoanelor fără ştirea lor şi serveşte avari, este considerat lipsit de bun simţ. Dar cel care, după ce a dobândit bogăţie şi prosperitate imense sau a dobândit (vaste) cunoştinţe, nu se poartă cu aroganţă, este considerat înţelept. Cine este mai lipsit de inimă decât cel care, deşi posedă bogăţie, mănâncă şi poartă haine excelente fără a-şi împărţi averea între cei care depind de el? În timp ce o persoană comite păcate, mulţi culeg avantajele rezultate din acestea; (însă, în final) numai celui care a comis păcatul i se atribuie vina, în timp ce cei care se bucură de roadele sale scapă nevătămaţi. Când un arcaş trage cu arcul, el poate sau nu să reuşească să ucidă chiar şi o singură persoană, dar când un individ inteligent îşi foloseşte inteligenţa (în mod rău intenţionat), aceasta poate distruge un întreg regat împreună cu regele. Discriminând cele două prin intermediul uneia, supune-le pe cele trei prin intermediul a patru, cucereşte-le pe cele cinci şi cunoaşte-le pe cele şase, abţine-te de la cele şapte şi fii fericit. Otravă ucide o singură persoană, la fel şi o armă; însă sfaturile rele distrug un întreg regat, cu rege şi supuşi. Nimeni nu ar trebui să consume singur mâncare gustoasă, să reflecteze singur la preocupări legate de profit, să plece singur într-o călătorie sau să rămână singur treaz printre tovarăşi adormiţi. Fiinţa care este Una fără a doua şi pe care, O, rege, nu ai putut să o înţelegi, este însăşi Adevărul şi Calea către cer, asemenea unei bărci în ocean. Există un singur defect în a ierta persoanele, şi niciun altul; acel defect este că oamenii consideră o persoană iertătoare ca fiind slabă. Totuşi, acel defect nu ar trebui luat în considerare, pentru că iertarea este o mare putere. Iertarea este o virtute a celor slabi şi un ornament al celor puternici. Iertarea supune (pe toţi) în această lume; ce este acolo ce iertarea nu poate realiza? Ce poate face o persoană rea celui care poartă sabia iertării în mână? Focul care cade pe un teren fără iarbă se stinge de la sine. Iar individul neiertător se pângăreşte cu multe atrocităţi. Dreptatea este singurul bine suprem; iar iertarea este singura pace supremă; cunoaşterea este singura mulţumire supremă; iar bunătatea, singura fericire. Aşa cum un şarpe devorează animalele care trăiesc în vizuini, pământul devorează pe aceştia doi, şi anume un rege care este incompetent să lupte şi un brahman care nu locuieşte în locuri sfinte. Un om poate dobândi renume în această lume făcând două lucruri, şi anume abţinându-se de la vorbele aspre şi ignorându-i pe cei răi. O, tigrule printre oameni, aceştia doi nu au voinţă proprie, şi anume femeile care râvnesc bărbaţii doar pentru că aceştia sunt râvniţi de alte femei, şi persoana care venerează pe altcineva doar pentru că acesta este venerat de alţii. Aceştia doi sunt ca spinii ascuţiţi care chinuie trupul, şi anume dorinţele unui om sărac şi mânia celui neputincios. Aceste două persoane nu strălucesc niciodată din cauza faptelor lor incompatibile, şi anume, un cap de familie fără efort şi un cerşetor ocupat cu intrigi. Aceste două persoane, O, rege, trăiesc (ca să zicem aşa) într-o regiune mai înaltă decât cerul însuşi, şi anume, un om puternic înzestrat cu iertare şi un om sărac care este caritabil. Dintre lucrurile obţinute în mod cinstit, aceste două trebuie considerate ca fiind folosite în mod abuziv, adică oferirea de cadouri celor nevrednici şi refuzarea celor vrednici. Aceste două lucruri trebuie aruncate în apă, cu greutăţi bine legate de gât, adică un om bogat care nu dăruieşte şi un om sărac care este mândru. Aceşti doi, O, tigru printre oameni, pot străpunge chiar globul solar, adică un cerşetor priceput în yoga şi un războinic care a căzut în luptă deschisă. O, taur al neamului Bharata, cei versaţi în *Vede* au spus că mijloacele oamenilor sunt bune, medii şi rele. Şi oamenii, O, rege, sunt buni, indiferenţi şi răi. Prin urmare, ei ar trebui să fie angajaţi în acel tip de muncă pentru care sunt potriviţi. Aceştia trei, O, rege, nu pot avea bogăţie proprie, adică, soţia, sclavul şi fiul, iar orice ar câştiga ei ar fi al celui căruia îi aparţin. Mare teamă izvorăşte din aceste trei crime, şi anume furtul proprietăţii altuia, ultragierea soţiilor altora şi încălcarea prieteniei. Aceste trei, pe lângă faptul că sunt distructive pentru propria persoană, sunt porţile iadului, şi anume pofta, mânia şi lăcomia. Prin urmare, fiecare ar trebui să renunţe la ele. Aceşti trei nu ar trebui niciodată abandonaţi, chiar şi în pericol iminent, astfel, un adept, unul care caută protecţie, spunând: „Sunt al tău” şi, în cele din urmă, unul care a venit la locuinţa ta. Cu adevărat, O, Bharata, eliberarea unui duşman din suferinţă, singură, echivalează, din punct de vedere al meritelor, cu aceşti trei luaţi

împreună, astfel, conferirea unei binecuvântări, dobândirea unui regat şi obţinerea unui fiu. Oamenii învăţaţi au declarat că un rege, deşi puternic, nu ar trebui să se consulte niciodată cu aceşti patru, şi anume: oamenii cu puţină înţelepciune, oamenii care amână, oamenii indolenţi şi oamenii linguşitori. O, sire, încununat de prosperitate şi ducând viaţa unui cap de familie, lasă aceşti patru să locuiască cu tine, şi anume: rude în vârstă, persoane de viţă nobilă căzute în adversitate, prieteni săraci şi surori fără copii. Fiind întrebat de către şeful celor cereşti, Vrihaspati, O, puternic rege, a declarat patru lucruri capabile să se împlinească sau să se producă într-o singură zi, şi anume: hotărârea zeilor, înţelegerea persoanelor inteligente, umilinţa oamenilor învăţaţi şi distrugerea celor păcătoşi. Aceste patru lucruri, menite să înlăture frica, provoacă frică atunci când sunt îndeplinite în mod necorespunzător, şi anume: *Agnihotra*, jurământul tăcerii, studiul şi sacrificiul (în general). O, taur al neamului Bharata, aceste cinci focuri trebuie venerate cu respect de către o persoană, şi anume: tatăl, mama, focul (adevărat), sufletul şi învăţătorul. Servind aceste cinci, oamenii dobândesc o mare faimă în această lume, şi anume zeii, Pitrişii, oamenii, cerşetorii şi oaspeţii. Aceste cinci te urmează oriunde te duci, şi anume prietenii, duşmanii, cei indiferenţi, dependenţii şi cei care au dreptul la întreţinere. Dintre cele cinci simţuri ale omului, dacă unul se defectează, atunci din acea singură gaură se scurge toată inteligenţa lui, la fel cum apa se scurge dintr-un vas de piele perforat. Cele şase defecte ar trebui evitate de o persoană care doreşte să obţină prosperitate, şi anume somnul, somnolenţa, frica, mânia, indolenţa şi amânarea. Aceste şase ar trebui renunţate ca un vas spart în mare, şi anume: un învăţător care nu poate explica scripturile, un preot analfabet, un rege incapabil să protejeze, o soţie care rosteşte cuvinte neplăcute, un văcar care nu doreşte să meargă la câmp şi un bărbier care doreşte să renunţe la sat pentru pădure. Cu adevărat, aceste şase calităţi nu ar trebui niciodată abandonate de oameni, şi anume: adevărul, caritatea, sârguinţa, bunătatea, iertarea şi răbdarea. Aceste şase calităţi sunt distruse instantaneu dacă sunt neglijate, şi anume: vacile, serviciul, agricultura, soţia, învăţătura şi averea unui *sudra*. Cei şase îi uită pe cei care le-au impus obligaţii, şi anume: discipolii educaţi, pe învăţătorii lor; persoanele căsătorite, pe mamele lor; persoanele ale căror dorinţe au fost satisfăcute, pe femei; cei care au obţinut succesul, pe cei care le-au acordat ajutor; cei care au traversat un râu, pe barca (care i-a transportat); şi pacienţii care au fost vindecaţi, pe medicii lor. Sănătatea, lipsa datoriilor, traiul acasă, compania oamenilor buni, siguranţa mijloacelor de trai şi traiul fără teamă, aceste şase lucruri, O, rege, conduc la fericirea oamenilor. Aceşti şase sunt întotdeauna nefericiţi, astfel, invidioşii, răuvoitorii, nemulţumiţii, irascibilii, cei mereu suspicioşi şi cei care depind de norocul altora. Aceste şase lucruri, O, rege, alcătuiesc fericirea oamenilor, şi anume: dobândirea bogăţiei, sănătatea neîntreruptă, o soţie iubită şi cu vorbă dulce, un fiu ascultător şi cunoaşterea care aduce profit. Cel care reuşeşte să dobândească stăpânirea asupra celor şase lucruri care sunt mereu prezente în inima omului, fiind astfel stăpânul simţurilor sale, nu comite niciodată păcatul şi, prin urmare, nu suferă calamităţi. Aceste şase pot fi considerate ca subzistând pe seama altor şase, şi anume: hoţii, pe seama persoanelor neglijente; medicii, pe seama persoanelor bolnave; femeile, pe seama persoanelor care suferă de poftă; preoţii, pe seama celor care aduc jertfe; un rege, pe seama persoanelor care se ceartă; şi, în sfârşit, oamenii învăţaţi, pe seama celor care nu sunt învăţaţi. Un rege ar trebui să renunţe la aceste şapte defecte care produc calamităţi, în măsura în care ele pot duce la ruina chiar şi a monarhilor bine stabiliţi; acestea sunt femeile, zarurile, vânătoarea, băutura, asprimea vorbirii, severitatea pedepselor şi folosirea greşită a bogăţiei. Aceste opt sunt semnele imediate ale unui om destinat distrugerii, şi anume: ura faţă de brahmani, disputele cu brahmanii, însuşirea bunurilor unui brahman, uciderea unui brahman, plăcerea de a-i insulta pe brahmani, întristarea la auzirea laudelor aduse brahmanilor, uitarea lor în ocazii ceremoniale şi manifestarea răutăţii atunci când aceştia cer ceva. Un om înţelept ar trebui să înţeleagă aceste încălcări şi, înţelegându-le, să le evite. Aceste opt, O, Bharata, sunt esenţa fericirii şi numai acestea pot fi obţinute aici, şi anume întâlnirea cu prietenii, dobândirea unei bogăţii imense, îmbrăţişarea unui fiu, unirea pentru relaţii sexuale, conversaţia cu prietenii la momentul potrivit, avansarea persoanelor care aparţin propriului partid, dobândirea a ceea ce se anticipase şi respectul în societate. Aceste opt calităţi glorifică un om, şi anume: înţelepciunea, naşterea nobilă, stăpânirea de sine, învăţătura, vitejia, moderaţia în vorbire, darul potrivit puterii fiecăruia şi recunoştinţa. Această casă are nouă

uși, trei stâlpi și cinci martori. Ea este prezidată de suflet. Omul învățat care știe toate acestea este cu adevărat înțelept. O Dhritarashtra, acești zece nu știu ce este virtutea, și anume: cei beți, cei neatenți, cei deliranți, cei obosiți, cei furioși, cei înfometați, cei grăbiți, cei lacomi, cei speriați și cei pofticioși. De aceea, cel înțelept trebuie să evite compania acestora. În acest context, este citată vechea poveste despre ceea ce s-a întâmplat între Suyodhana și (Prahlada), șeful Asurilor, în legătură cu fiul acestuia din urmă. Regele care renunță la poftă și mânie, care dăruiește bogăție celor care o merită, care este discriminatoriu, învățat și activ, este considerat o autoritate pentru toți oamenii. Mare prosperitate îl însoțește pe acel rege care știe să inspire încredere în ceilalți, care pedepsește pe cei a căror vină a fost dovedită, care cunoaște măsura potrivită a pedepsei și care știe când trebuie să arate milă. Este o persoană înțeleaptă cea care nu disprețuiește nici măcar un dușman slab; care procedează cu inteligență în ceea ce privește un dușman, așteptând cu nerăbdare o oportunitate; care nu dorește ostilități cu persoane mai puternice decât el; și care își arată priceperea la momentul potrivit. Persoana ilustră care nu se întristează când o calamitate s-a abătut deja asupra ei, care se străduiește cu toate simțurile sale concentrate și care suportă cu răbdare suferința la momentul potrivit, este cu siguranță cea mai importantă dintre persoane, iar toți dușmanii ei sunt învinși. Cel care nu trăiește fără speranță în mod inutil, care nu se împrietenește cu persoane păcătoase, care nu insultă niciodată soția altuia, care nu trădează niciodată aroganța și care nu comite niciodată un furt, nu dă dovadă de nerecunoștință și nu se dedă băuturii, este întotdeauna fericit. Cel care nu se străduiește niciodată cu lăudăroșenie să atingă cele trei obiective ale căutării umane, care, când este întrebat, spune adevărul, care nu se ceartă nici măcar de dragul prietenilor și care nu se înfurie niciodată, chiar dacă este jignit, este considerat înțelept. Cel care nu poartă pică altora, ci este bun cu toți, care, fiind slab, nu se ceartă cu alții, care nu vorbește cu aroganță și uită certurile, este lăudat pretutindeni. Omul care nu adoptă niciodată o atitudine arogantă, care nu îi critică niciodată pe ceilalți lăudându-se pe sine însuși și care nu adresează niciodată cuvinte dure celorlalți pentru a obține ceva, este iubit de toți. Cel care nu reia vechile ostilități, care nu se comportă nici arogant, nici cu prea multă umilință și care, chiar și când este supărat, nu comite niciodată un act necorespunzător, este considerat de oamenii respectabili o persoană cu o conduită bună. Cel care nu se bucură de propria fericire, nu se delectează cu nefericirea altuia și nu regretă după ce a făcut un dar, este considerat un om cu o natură și o conduită bună. Cel care dorește să cunoască obiceiurile diferitelor țări, precum și limbile diferitelor națiuni și obiceiurile diferitelor clase sociale, cunoaște imediat tot ce este înalt și jos; și oriunde s-ar duce, este sigur că va câștiga ascendență chiar și asupra celor care sunt fericiți. Omul inteligent care renunță la mândrie, nebunie, insolență, fapte păcătoase, neloialitate față de rege, comportament necinstit, dușmănie cu mulți și, de asemenea, certuri cu oameni beți, nebuni și răi, este cel mai important dintre semenii săi. Chiar zeii îi acordă prosperitate celui care practică zilnic stăpânirea de sine, purificarea, riturile de bun augur, venerarea zeilor, ceremoniile expiatorii și alte rituri de respectare universală. Faptele acelui om învățat sunt bine concepute și bine aplicate, care formează alianțe matrimoniale cu persoane de poziție egală și nu cu cele inferioare, care îi pune în fața sa pe cei mai calificați și care vorbește, se comportă și se împrietenește cu persoane de poziție egală. Cel care mănâncă frugal după ce împarte mâncarea între cei aflați în grija sa, care doarme puțin după ce muncește mult și care, atunci când i se cere, dă chiar și dușmanilor săi, are sufletul sub control, iar calamitățile se țin mereu departe de el. Cel ale cărui sfaturi sunt bine păstrate și bine puse în practică, și ale cărui acțiuni, ca urmare a acestora, nu sunt niciodată cunoscute de alții ca fiind dăunătoare oamenilor, reușește să-și asigure chiar și cele mai neînsemnate obiecte. Cel care este hotărât să se abțină de la a face rău tuturor creaturilor, care este sincer, blând, caritabil și pur în minte, strălucește puternic printre rudele sale ca o piatră prețioasă de cea mai pură strălucire, provenind dintr-o mină excelentă. Omul care simte rușine chiar dacă greșelile sale nu sunt cunoscute de nimeni în afară de el însuși, este foarte onorat printre toți oamenii. Posedând o inimă pură și o energie nemărginită și abstractizat în sine, el strălucește ca soarele datorită energiei sale. Regele Pandu, consumat de blestemul unui brahman, a avut cinci fii născuți în pădure, care sunt ca cinci Indri. O, fiu al lui Ambika, tu ai crescut acei copii și i-ai învățat totul. Ei sunt ascultători poruncilor tale. Dându-le înapoi partea lor dreaptă din regat,

O, tată, plin de bucurie, fii fericit cu fiii tăi. Atunci, O, monarh, vei inspira încredere atât zeilor, cât și oamenilor.

SECȚIUNEA XXXIV

Dhritarashtra a spus: Spune-mi ce poate face o persoană care nu poate dormi și este cuprinsă de anxietate, căci tu singur dintre noi, O, copilule, ești versat atât în religie, cât și în profit. Sfătuiește-mă cu înțelepciune, O, Vidura. O, tu, cel cu inima mărinimoasă, spune-mi ce consideri că este benefic pentru Ajatasatru și ce este productiv pentru Kurus. Înțelegând răul viitor, mă uit înapoi doar la vina mea anterioară: te întreb cu inima neliniștită, O, învățatule, spune-mi ce este exact în mintea lui Ajatasatru.

Vidura a spus: Chiar dacă nu i se cere, omul trebuie să spună adevărul, indiferent dacă cuvintele sale sunt bune sau rele, urâte sau plăcute, celui căruia nu-i dorește înfrângerea. Prin urmare, o voi spune, O, rege, ceea ce este spre binele Kurus. Voi spune ceea ce este benefic și în concordanță cu moralitatea. Ascultă-mă. Nu-ți pune inima, O, Bharata, pe mijloace de succes care sunt nedrepte și necorespunzătoare. Un om inteligent nu trebuie să se întristeze dacă vreunul dintre scopurile sale nu reușește, în ciuda aplicării unor mijloace corecte și adecvate. Înainte de a se angaja într-o acțiune, omul trebuie să ia în considerare competența agentului, natura acțiunii în sine și scopul acesteia, pentru că toate acțiunile depind de acestea. Luând în considerare aceste aspecte, omul trebuie să înceapă o acțiune și să nu o întreprindă sub impulsul unui moment. Cel înțelept trebuie să întreprindă o acțiune sau să se abțină de la ea, luând în considerare pe deplin propria sa capacitate, natura acțiunii și consecințele succesului. Regele care nu cunoaște proporția sau măsura în ceea ce privește teritoriul, câștigul, pierderea, trezoreria, populația și pedeapsa, nu poate păstra mult timp regatul său. Pe de altă parte, cel care cunoaște măsurile prescrise în tratate, fiind în mod necesar înzestrat cu cunoștințe despre religie și profit, poate păstra regatul său. Așa cum stelele sunt influențate de planete, la fel și această lume este influențată de simțuri, atunci când acestea sunt îndreptate, necontrolate, către obiectele lor respective. La fel ca luna în timpul celor două săptămâni luminate, calamitățile cresc în ceea ce-l privește pe cel care este învins de cele cinci simțuri în starea lor naturală, care îl conduc mereu spre diverse acțiuni. Cel care dorește să-și controleze consilierii înainte de a se controla pe sine însuși, sau să-și supună adversarii înainte de a-și controla consilierii, în cele din urmă cedează, lipsit de putere. Prin urmare, cel care mai întâi se supune pe sine însuși, considerându-l un dușman, nu eșuează niciodată în a-și supune consilierii și adversarii în cele din urmă. Mare prosperitate îl așteaptă pe cel care și-a supus simțurile, sau și-a controlat sufletul, sau care este capabil să pedepsească toți infractorii, sau care acționează cu judecată sau care este binecuvântat cu răbdare. Corpul cuiva, O, rege, este carul cuiva; sufletul din interior este șoferul; iar simțurile sunt caii săi. Tractat de acești cai excelenți, când sunt bine dresați, cel înțelept parcurge cu plăcere călătoria vieții și se trezește în pace. Caii care sunt neîmblânziți și incapabili de a fi controlați duc întotdeauna un vizitiu nepriceput la distrugere în cursul călătoriei; la fel, simțurile neînfrânate duc doar la distrugere. Copilul neexperimentat, care, condus de aceste simțuri neîmblânzite, speră să extragă răul din bine și binele din rău, confundă în mod necesar nefericirea cu fericirea. Cel care, renunțând la religie și profit, urmează îndrumarea simțurilor sale, pierde fără întârziere prosperitatea, viața, bogăția și soția. Cel care este stăpânul bogățiilor, dar nu al simțurilor sale, își pierde cu siguranță bogățiile ca urmare a lipsei de stăpânire asupra simțurilor sale. Omul ar trebui să caute să se cunoască pe sine prin intermediul sinelui, controlându-și mintea, intelectul și simțurile, căci sinele este prietenul omului, dar și dușmanul său. Omul care și-a cucerit sinele prin intermediul sinelui are sinele ca prieten, căci sinele este întotdeauna prietenul sau dușmanul omului. Dorința și mânia, O, rege, distrug înțelepciunea, la fel cum un pește mare rupe o plasă din fire subțiri. Cel care, în această lume, în ceea ce privește atât religia, cât și profitul, caută să dobândească mijloacele succesului, câștigă fericirea, posedând tot ceea ce a căutat. Cel care, fără a-și supune cei cinci dușmani interiori de origine mentală, dorește să învingă alți adversari, este, de fapt, copleșit de aceștia din urmă. Se vede că mulți regi răuvoitori, din cauza lipsei de stăpânire

asupra simțurilor lor, sunt ruinați de propriile lor fapte, provocate de pofta de teritoriu. Așa cum combustibilul umed arde împreună cu cel uscat, tot așa un om fără păcat este pedepsit la fel ca cel păcătos, ca urmare a asocierii constante cu acesta din urmă. Prin urmare, prietenia cu cei păcătoşi ar trebui evitată. Cel care, din ignoranță, nu reușește să-și controleze cei cinci dușmani lacomi, având cinci obiective distincte, este copleşit de calamități. Naivitatea şi simplitatea, puritatea şi mulțumirea, blândețea vorbirii şi stăpânirea de sine, adevărul şi statornicia — acestea nu sunt niciodată atributele celor răi. Cunoașterea de sine şi statornicia, răbdarea şi devotamentul față de virtute, competența de a păstra sfaturile şi caritatea — acestea, O, Bharata, nu există niciodată la oamenii inferiori. Proştii caută să-i rănească pe cei înțelepți prin reproşuri false şi vorbe rele. Consecința este că, prin aceasta, ei își asumă păcatele celor înțelepți, în timp ce aceştia din urmă, eliberați de păcatele lor, sunt iertați. În răutate se află puterea celor răi; în codul penal, puterea regilor; în atenția celor slabi şi a femeilor; iar în iertare, puterea celor virtuoşi. A controla vorbirea, O, rege, se spune că este foarte dificil. Nu este uşor să porți o conversație lungă rostind cuvinte pline de sens şi plăcute ascultătorilor. Vorbirea bine spusă produce multe rezultate benefice; iar vorbirea greşită, O, rege, este cauza relelor. O pădure străpunsă de săgeți sau tăiată cu topoare poate creşte din nou, dar inima rănită şi cenzurată de cuvinte greşite nu se mai vindecă niciodată. Armele, precum săgețile, gloanțele şi sulițele cu vârf ascuțit, pot fi uşor extrase din corp, dar un pumnal verbal înfipt adânc în inimă nu poate fi scos. Săgețile verbale sunt trase din gură; lovit de ele, omul suferă zi şi noapte. Un om învățat nu ar trebui să tragă astfel de săgeți, pentru că ele ating chiar vitele altora. Cel căruia zeii îi hărăzesc înfrângerea își pierde simțurile şi de aceea se coboară la fapte ignobile. Când intelectul se întunecă şi distrugerea se apropie, răul, părând a fi bine, se lipeşte ferm de inimă. Tu nu vezi clar, O, taur al neamului Bharata, că intelectul întunecat i-a stăpânit acum pe fiii tăi, ca urmare a ostilității lor față de Pandavas. Dotat cu toate semnele de bun augur şi demn să stăpânească cele trei lumi, Yudhishthira este ascultător de poruncile tale. Lasă-l, O, Dhritarashtra, să domnească peste pământ, excluzându-i pe toți fiii tăi, Yudhishthira este cel mai important dintre toți moştenitorii tăi. Înzestrat cu energie şi înțelepciune şi familiarizat cu adevărurile religiei şi ale profitului, Yudhishthira, cel mai important dintre oamenii drepți, a suferit multă mizerie din bunătate şi simpatie, pentru a-ți păstra reputația, O, rege al regilor.

SECȚIUNEA XXXV

Dhritarashtra a spus: O, tu, cel cu mare inteligență, spune-mi din nou cuvinte ca acestea, în concordanță cu religia şi cu folosul. Setea mea de a le auzi nu este potolită. Ceea ce spui este încântător!

Vidura a spus: Ablțiunea în toate locurile sfinte şi bunătatea față de toate creaturile — acestea două sunt egale. Poate că bunătatea față de toate creaturile o depăşeşte pe prima. O, stăpâne, arată bunătate față de toți fiii tăi, căci prin aceasta câştigând mare faimă în această lume, vei avea raiul în viața de apoi. Atâta timp cât faptele bune ale unui om sunt povestite în această lume, atâta timp, O, tigru printre oameni, el este glorificat în ceruri. În această legătură este citată o poveste veche despre conversația dintre Virochana şi Sudhanwan, amândoi pretendenți la mâna lui Kesini. Odată, O, rege, era o fecioară pe nume Kesini, de o frumusețe fără egal; mişcată de dorința de a-şi găsi un soț bun, ea a hotărât să-şi aleagă stăpânul în Swayamvara. Atunci, unul dintre fiii lui Diti, pe nume Virochana, s-a dus în acel loc, dorind să o cucerească pe fecioară. Văzându-l pe şeful Daityas, Kesini i s-a adresat, spunând: „Sunt brahmanii superiori, O, Virochana, sau sunt fiii lui Diti superiori? Şi de ce nu ar trebui să stea Sudhanwan pe canapea?” **Virochana a spus**: „Proveniți din Prajapati însuşi, noi, O, Kesini, suntem cei mai buni şi cei mai de seamă dintre toate creaturile, iar această lume este fără îndoială a noastră. Cine sunt zeii şi cine sunt brahmanii?” **Kesini a spus**: „Noi, O, Virochana, vom rămâne aici, în acest pavilion. Sudhanwan va veni aici mâine, şi vreau să vă văd pe amândoi stând împreună.” **Virochana a spus**: „O, fată amabilă şi timidă, voi face ceea ce spui. Vei vedea pe Sudhanwan şi pe mine împreună dimineață.”

Vidura a continuat: Când noaptea a trecut şi soarele a răsărit, Sudhanwan, O, cel mai bun dintre regi, a venit în locul acela unde, O, stăpâne, Virochana aştepta împreună cu Kesini. Şi Sudhanwan i-a văzut acolo atât pe fiul lui Prahlada, cât şi pe Kesini. Şi văzând că brahmanul sosise, Kesini, O, taur al neamului Bharata, s-a ridicat de pe scaunul ei şi i-a oferit un scaun, apă pentru a-şi spăla picioarele şi *Arghya*. Şi rugat de Virochana (să împartă scaunul său), Sudhanwan a spus: „O, fiu al lui Prahlada, ating scaunul tău excelent din aur. Nu pot însă să mă consider egalul tău şi să stau pe el alături de tine". Virochana a spus: „O bucată de scândură de lemn, o piele de animal sau o rogojină din iarbă sau paie — numai acestea, O, Sudhanwan, sunt potrivite pentru tine. Nu meriţi însă acelaşi scaun cu mine". Sudhanwan a spus: „Tată şi fiu. Brahmanii de aceeaşi vârstă şi cu aceeaşi învăţătură, doi Kshatriya, doi Vaisya şi doi Sudra pot sta împreună pe acelaşi scaun. În afară de aceştia, nimeni altcineva nu poate sta împreună. Tatăl tău obişnuia să-mi arate respectul său, aşezându-se pe un scaun mai jos decât cel ocupat de mine. Tu eşti un copil, crescut în lux acasă şi nu înţelegi nimic." Virochana a spus: „Punând în joc tot aurul, vacile, caii şi orice alt fel de bogăţie pe care o avem printre Asuri, să le punem, O Sudhanwan, această întrebare celor care sunt în stare să răspundă." Sudhanwan a spus: „Lasă deoparte aurul, vacile şi eroii tăi, O Virochana? Punându-ne vieţile în joc, să le punem această întrebare celor care sunt competenţi." Virochana a spus: „Punându-ne vieţile în joc, unde să mergem? Nu voi apărea în faţa niciunui zeu şi niciodată în faţa vreunui om." Sudhanwan a spus: „Punându-ne vieţile în joc, ne vom apropia de tatăl tău, pentru că el, Prahlada, nu va spune niciodată o minciună, nici măcar pentru binele fiului său."

Vidura a continuat: După ce au făcut acest pariu, Virochana şi Sudhanwan, amândoi cuprinşi de furie, s-au îndreptat spre locul unde se afla Prahlada. Văzându-i împreună, Prahlada a spus: „Aceşti doi, care nu au fost niciodată prieteni, sunt acum văzuţi venind împreună pe acelaşi drum, ca doi şerpi furioşi. Aţi devenit acum prieteni, voi care nu aţi fost niciodată prieteni? Te întreb, O, Virochana, a existat vreodată prietenie între tine şi Sudhanwan?" Virochana a spus: „Nu există prietenie între mine şi Sudhanwan. Dimpotrivă, amândoi ne-am pariat vieţile. O, şef al Asurilor, îţi voi pune o întrebare, nu răspunde fals!" Prahlada a spus: „Aduceţi apă, miere şi caş pentru Sudhanwan. Tu meriţi venerarea noastră, O, Brahmana. O vacă albă şi grasă este pregătită pentru tine." Sudhanwan a spus: „Mi s-au oferit apă, miere şi caş pe drumul meu spre aici. Îţi voi pune o întrebare. Prahlada, răspunde sincer! Brahmanii sunt superiori sau Virochana este superior?" Prahlada a spus: „O, Brahmana, acesta este singurul meu fiu. Şi tu eşti prezent aici în persoană. Cum poate cineva ca noi să răspundă la o întrebare despre care voi doi v-aţi certat?" Sudhanwan a spus: „Dă-i fiului tău vacile şi alte bogăţii preţioase pe care le ai, dar, O, înţeleptule, ar trebui să spui adevărul când noi doi ne certăm despre asta." Prahlada a spus: „Cum suferă cel care îşi foloseşte limba în mod greşit, O, Sudhanwan, care nu răspunde sincer, ci fals, la o întrebare care i se pune? Te întreb asta." Sudhanwan a spus: „Persoana care îşi foloseşte limba în mod greşit suferă ca soţia părăsită, care se ofileşte noaptea, văzându-şi soţul dormind în braţele unei co-soţii; ca o persoană care a pierdut la zaruri sau care este copleşită de o povară insuportabilă de anxietăţi. Un astfel de om trebuie, de asemenea, să rămână flămând în afara porţilor oraşului, în care nu i se permite accesul. Într-adevăr, cel care dă mărturie falsă este destinat să-şi găsească mereu duşmani. Cel care spune o minciună din cauza unui animal, aruncă din cer cinci dintre strămoşii săi din ordinul ascendent. Cel care spune o minciună din cauza unei vaci aruncă din cer zece dintre strămoşii săi. O minciună din cauza unui cal provoacă căderea a o sută; iar o minciună din cauza unui om, căderea a o mie dintre strămoşii săi din ordinul ascendent. Un neadevăr din cauza aurului ruinează membrii rasei sale, atât cei născuţi, cât şi cei nenăscuţi, în timp ce un neadevăr din cauza pământului ruinează totul. Prin urmare, nu spune niciodată un neadevăr din cauza pământului. Prahlada a spus: „Angiras este superior mie, iar Sudhanwan este superior ţie, O, Virochana. Mama lui Sudhanwan este, de asemenea, superioară mamei tale; prin urmare, tu, O, Virochana, ai fost învins de Sudhanwan. Acest Sudhanwan este acum stăpânul vieţii tale. Dar, O, Sudhanwan, doresc să-i acorzi lui Virochana viaţa." Sudhanwan a spus: „Deoarece, O, Prahlada, ai preferat virtutea şi nu ai spus o minciună din ispită, îi iert viaţa fiului tău, care îţi este drag. Iată-l, O, Prahlada, pe fiul tău

Virochana, pe care ți-l înapoiez. El va trebui însă să-mi spele picioarele în prezența fecioarei Kesini."

Vidura a continuat: Din aceste motive, O, rege al regilor, nu se cuvine să spui o minciună de dragul pământului. Spunând o minciună din afecțiune pentru fiul tău, O, rege, nu te grăbi spre distrugere, împreună cu toți copiii și consilierii tăi. Zeii nu protejează oamenii, luând în mâini bastoane ca niște păstori; însă celor pe care doresc să-i protejeze, le acordă inteligență. Nu există nicio îndoială că obiectivele unei persoane se împlinesc proporțional cu atenția pe care o acordă dreptății și moralității. *Vedele* nu salvează niciodată de păcat o persoană înșelătoare care trăiește în minciună. Dimpotrivă, ele o părăsesc pe patul de moarte, precum păsările nou-născute care părăsesc cuiburile. Băutura, certurile, dușmănia cu un număr mare de oameni, toate legăturile cu disputele conjugale și ruperea relației dintre soț și soție, disensiunile interne, neloialitatea față de rege — acestea și toate căile păcătoase ar trebui, se spune, evitate. Un chiromant, un hoț devenit negustor, un vânător de păsări, un medic, un dușman, un prieten și un menestrel, acești șapte sunt incompetenți ca martori. O *Agnihotra* realizată din motive de mândrie, abținerea de la vorbire, practicată din motive similare, studiul și sacrificiul din aceleași motive — aceste patru, nevinovate în sine, devin dăunătoare atunci când sunt practicate în mod necorespunzător. Cel care dă foc unei case, un administrator de otravă, un proxenet, un vânzător de suc *Soma*, un fabricant de săgeți, un astrolog, cel care rănește prietenii, un adulter, cel care provoacă avort, un violator al patului învățătorului său, un Brahmana dependent de băutură, cel care vorbește ascuțit, un răscolitor de vechi răni, un ateu, unul care insulă *Vedele* și ia mită, unul a cărui investitură cu firul sacru a fost amânată peste vârsta prescrisă, unul care ucide în secret vite și unul care ucide pe cel care se roagă pentru protecție — toți aceștia sunt considerați la fel de depravați moral ca și ucigașii de brahmani. Aurul este testat prin foc; o persoană de viță nobilă, prin comportamentul său; un om cinstit, prin conduita sa. Un om curajos este testat în timpul unei perioade de panică; cel care se stăpânește pe sine, în vremuri de sărăcie; iar prietenii și dușmanii, în vremuri de calamitate și pericol. Decrepitudinea distruge frumusețea; speranțele ambițioase, răbdarea; moartea, viața, invidia, dreptatea, mânia, prosperitatea, compania celor de jos, comportamentul bun; pofta, modestia și mândria, totul. Prosperitatea își are originea în faptele bune, crește ca urmare a activității, își înfige rădăcinile adânc ca urmare a priceperii și dobândește stabilitate datorită stăpânirii de sine. Înțelepciunea, descendența bună, stăpânirea de sine, cunoașterea scripturilor, vitejia, absența vorbăriei, darul în măsura puterii proprii și recunoștința — aceste opt calități conferă strălucire celui care le posedă. Dar, O, sire, există o singură înzestrare care poate face ca toate aceste atribute să se reunească; adevărul este că, atunci când regele onorează o anumită persoană, favoarea regală poate face ca toate aceste atribute să-și arunce strălucirea (asupra favoritului). Aceste opt, O, rege, în lumea oamenilor, sunt semne ale raiului. Dintre cele opt (menționate mai jos), patru sunt legate indisolubil de bine, iar celelalte patru sunt întotdeauna urmate de bine. Primele patru, care sunt legate indisolubil de bine, sunt sacrificiul, darul, studiul și ascetismul, în timp ce celelalte patru, care sunt întotdeauna urmate de bine, sunt stăpânirea de sine, adevărul, simplitatea și abținerea de la a face rău tuturor.

Sacrificiul, studiul, caritatea, ascetismul, adevărul, iertarea, mila și mulțumirea constituie cele opt căi diferite ale dreptății. Primele patru dintre acestea pot fi practicate din motive de mândrie, dar ultimele patru pot exista numai în cei cu adevărat nobili. Nu există adunare în care să nu fie bătrâni, iar cei care nu declară ce este moralitatea nu sunt bătrâni. Nu este moralitate ceea ce este separat de adevăr, și nu este adevăr ceea ce este plin de înșelăciune. Adevărul, frumusețea, cunoașterea scripturilor, cunoașterea, nașterea nobilă, comportamentul bun, puterea, bogăția, curajul și capacitatea de a vorbi despre diverse subiecte — aceste zece lucruri sunt de origine cerească. O persoană păcătoasă, prin comiterea păcatului, este copleșită de consecințe rele. Un om virtuos, practicând virtutea, culege o mare fericire. Prin urmare, un om hotărât ferm ar trebui să se abțină de la păcat. Păcatul, comis în mod repetat, distruge inteligența; iar omul care și-a pierdut inteligența, comite păcatul în mod repetat. Virtutea, practicată în mod repetat, sporește inteligența; iar omul a

cărui inteligență a crescut, practică virtutea în mod repetat. Omul virtuos, practicând virtutea, ajunge în tărâmurile fericirii. Prin urmare, un om ar trebui, hotărât ferm, să practice virtutea. Cel invidios, cel care răneşte profund pe alţii, cel crud, cel care se ceartă constant, cel înşelător, se confruntă curând cu o mare mizerie pentru practicarea acestor păcate. Cel care nu este invidios şi este înzestrat cu înţelepciune, făcând întotdeauna ceea ce este bine, nu se confruntă niciodată cu o mare mizerie; dimpotrivă, el străluceşte pretutindeni. Cel care dobândeşte înţelepciune de la cei înţelepţi este cu adevărat învăţat şi înţelept. Iar cel înţelept, urmărind atât virtutea, cât şi profitul, reuşeşte să atingă fericirea. Fă în timpul zilei ceea ce te poate ajuta să petreci noaptea în fericire; şi fă în timpul celor opt luni ale anului ceea ce te poate ajuta să petreci fericit sezonul ploilor. Fă în timpul tinereţii ceea ce îţi poate asigura o bătrâneţe fericită; şi fă în timpul întregii tale vieţi aici ceea ce îţi poate permite să trăieşti fericit în viitor. Înţelepţii preţuiesc mâncarea uşor de digerat, soţia a cărei tinereţe a trecut, eroul victorios şi ascetul ale cărui eforturi au fost încununate de succes. Golul pe care se încearcă să-l umple bogăţia dobândită pe nedrept rămâne neacoperit, în timp ce altele noi apar în alte locuri. Învăţătorul îi controlează pe cei ale căror suflete sunt sub controlul lor; regele controlează persoanele rele; în timp ce cei care păcătuiesc în secret au ca controlor pe Yama, fiul lui Vivaswat. Măreţia Rishi-lor, a râurilor, a malurilor râurilor, a oamenilor cu suflet înalt şi cauza răutăţii femeilor nu pot fi stabilite cu certitudine. O, rege, cel care se dedică venerării brahmanilor, cel care dăruieşte, cel care se comportă cu dreptate faţă de rudele sale şi kshatriya care se comportă nobil, stăpânesc pământul pentru totdeauna. Cel care este înzestrat cu curaj, cel care este înzestrat cu învăţătură şi cel care ştie să-i protejeze pe ceilalţi — aceştia trei sunt întotdeauna capabili să culeagă flori de aur de pe pământ. Dintre fapte, cele realizate prin inteligenţă sunt pe primul loc; cele realizate prin arme, pe al doilea; cele realizate prin coapse şi cele realizate prin purtarea greutăţilor pe cap sunt cele mai rele. Încredinţând grija regatului tău lui Duryodhana, lui Sakuni, lui Dussasana cel nebun şi lui Karna, cum poţi spera la prosperitate? Posedând toate virtuţile, Pandavaşii, O, taur al neamului Bharata, se bazează pe tine ca pe tatăl lor. O, bazează-te pe ei ca pe fiii tăi!

SECŢIUNEA XXXVI

Vidura a spus: În această legătură este citată vechea poveste a discuţiei dintre fiul lui Atri şi zeităţile numite Sadhyas, aşa cum am auzit-o noi. În vremurile de demult, zeităţile cunoscute sub numele de Sadhyas l-au interogat pe înţeleptul şi marele Rishi al jurămintelor rigide (fiul lui Atri), în timp ce acesta din urmă rătăcea sub înfăţişarea unui om care depindea de milostenie pentru a-şi câştiga existenţa. Sadhyas au spus: „Noi suntem, O, mare Rishi, zeităţi cunoscute sub numele de Sadhyas. Privindu-te, nu putem ghici cine eşti. Ni se pare, totuşi, că eşti înzestrat cu inteligenţă şi stăpânire de sine ca urmare a cunoaşterii scripturilor. Prin urmare, se cuvine să ne vorbeşti cu cuvinte magnifice, pline de învăţătură.” Rishi, cerşetorul, a răspuns: „Voi, nemuritorilor, am auzit că, dezlegând toate nodurile din inimă cu ajutorul liniştii, stăpânind toate pasiunile şi respectând adevărata religie, omul ar trebui să privească atât lucrurile plăcute, cât şi cele neplăcute ca pe propria persoană. Nu trebuie să răspundem la calomniile sau reproşurile altora, pentru că durerea simţită de cel care îndură în tăcere îl consumă pe calomniator, iar cel care îndură reuşeşte să-şi însuşească virtuţile calomniatorului. Nu vă lăsaţi pradă calomniilor şi reproşurilor. Nu umiliţi şi nu insultaţi pe alţii. Nu te certa cu prietenii. Abţine-te de la compania celor josnici şi meschini. Nu fi arogant şi ignobil în comportament. Evită cuvintele dure şi pline de mânie. Cuvintele dure ard şi pârjolesc chiar organele vitale, oasele, inima şi chiar sursele vieţii oamenilor. Prin urmare, cel virtuos ar trebui să se abţină întotdeauna de la cuvinte dure şi pline de mânie. Cel mai rău dintre oameni este cel cu vorbă dură şi plină de mânie, care străpunge organele vitale ale altora cu spini de cuvinte, poartă iadul în limba sa şi ar trebui să fie considerat întotdeauna un distribuitor de suferinţă pentru oameni. Omul înţelept, străpuns de săgeţile verbale ale altuia, ascuţite şi usturătoare ca focul sau soarele, ar trebui, chiar dacă este profund rănit şi arde de durere, să le suporte cu răbdare, amintindu-şi că meritele calomniatorului devin ale sale. Cel care slujeşte pe cineva bun sau pe cineva rău, pe cineva care are merite ascetice sau pe cineva care este hoţ, va prelua în curând

culoarea acelui tovarăș al său, ca o pânză din vopseaua în care este înmuiată. Chiar și zeii doresc compania celui care, înțepat de reproșuri, nu răspunde cu aceeași monedă și nu îi determină pe alții să răspundă, sau care, fiind lovit, nu răspunde cu aceeași lovitură și nu îi determină pe alții să o facă, și care nu dorește nici cea mai mică răutate celui care îi face rău. Se spune că tăcerea este mai bună decât vorbirea, iar dacă trebuie să vorbești, atunci este mai bine să spui adevărul; dacă trebuie să spui adevărul, este mai bine să spui ceea ce este plăcut; iar dacă trebuie să spui ceea ce este plăcut, atunci este mai bine să spui ceea ce este în concordanță cu moralitatea. Un om devine exact ca cel cu care trăiește, sau ca cel pe care îl respectă, sau ca cel pe care își dorește să fie. Omul se eliberează de lucrurile de care se abține, iar dacă se abține de la toate, nu va suferi nici măcar cea mai mică nenorocire. Un astfel de om nu îi învinge pe ceilalți și nici nu este învins de ceilalți. El nu rănește și nu se opune niciodată celorlalți. El nu este mișcat de laude sau critici. Nu se întristează și nici nu se bucură excesiv. Omul care dorește prosperitatea tuturor și nu-și pune niciodată inima pe suferința altora, care este sincer în vorbire, umil în comportament și își controlează toate pasiunile, este considerat primul dintre semenii săi. Omul care nu-i consolează niciodată pe ceilalți spunând lucruri neadevărate, care promite și nu dă, și care este atent la slăbiciunile altora, este considerat mediocru în bunătate. Acestea sunt, însă, semnele unui om rău, și anume: incapacitatea de a se controla; predispoziția de a fi afectat de pericole; tendința de a ceda mâniei, nerecunoștința; incapacitatea de a deveni prietenul altuia și răutatea inimii. Cel mai rău dintre oameni este cel care nu este mulțumit de niciun bine care i se poate întâmpla din partea altora, care este suspicios față de sine însuși și care își alungă toți prietenii adevărați. Cel care dorește prosperitate pentru sine, ar trebui să-i servească pe cei buni și, uneori, pe cei indiferenți, dar niciodată pe cei răi. Cel rău câștigă bogăție, este adevărat, prin efortul său, prin efort constant, prin inteligență și prin pricepere, dar nu poate câștiga niciodată faimă onestă și nici nu poate dobândi virtuțile și manierele familiilor înalte (din oricare dintre acestea s-ar fi născut).”

Dhritarashtra a spus: Zeii, cei care apreciază atât virtutea, cât și profitul, fără a se abate de la niciuna dintre ele, și cei care posedă o mare învățătură, își exprimă simpatia pentru familiile de rang înalt. Te întreb, O, Vidura, care sunt acele familii numite de rang înalt?

Vidura a spus: Ascetismul, stăpânirea de sine, cunoașterea *Vedelor*, sacrificiile, căsătoriile pure și darurile de hrană – familiile în care aceste șapte lucruri există sau sunt practicate în mod corespunzător sunt considerate înalte. Există familii înalte care nu se abat de la calea cea dreaptă, ale căror strămoși decedați nu sunt niciodată îndurerați (văzând faptele rele ale descendenților lor), care practică cu bucurie toate virtuțile, care doresc să sporească faima pură a neamului din care provin și care evită orice fel de falsitate. Familiile înalte cad și devin joase din cauza absenței sacrificiilor, a căsătoriilor impure, a abandonării *Vedelor* și a insultelor aduse brahmanilor. Familiile înalte cad și devin joase din cauza membrilor lor care îi disprețuiesc sau vorbesc de rău pe brahmani, sau din cauza deturnării, O Bharata, a ceea ce le-a fost încredințat de alții. Familiile care posedă membri, bogăție și vite nu sunt considerate familii dacă le lipsesc bunele maniere și buna conduită, în timp ce familiile care nu au bogăție, dar se disting prin maniere și bună conduită sunt considerate astfel și câștigă o mare reputație. Prin urmare, bunele maniere și buna conduită trebuie menținute cu grijă, pentru că, în ceea ce privește averea, ea vine și pleacă. Cel care duce lipsă de avere nu duce cu adevărat lipsă, dar cel care duce lipsă de maniere și bună conduită duce cu adevărat lipsă. Familiile care abundă în vite și alte animale și în produsele câmpului nu sunt cu adevărat demne de respect și faimă dacă duc lipsă de maniere și bună conduită. Nimeni din rasa noastră să nu fie un instigator de certuri, nimeni să nu slujească un rege ca ministru, nimeni să nu fure averea altora, nimeni să nu provoace disensiuni interne, nimeni să nu fie înșelător sau fals în comportament și nimeni să nu mănânce înainte de a servi Rishii, zeii și oaspeții. Cel din neamul nostru care ucide brahmanii, sau nutrește sentimente de aversiune față de ei, sau împiedică sau dăunează în alt fel agriculturii, nu merită să se amestece cu noi. Paie (pentru a sta jos), pământ (pentru a sta jos), apă (pentru a se spăla pe picioare și pe față) și, în al patrulea rând, cuvinte dulci — acestea nu lipsesc niciodată din casele celor buni. Oamenii virtuoși, dedicați practicării faptelor

drepte, atunci când doresc să primească oaspeți, au aceste lucruri pregătite pentru a fi oferite cu reverență. Așa cum copacul de santal, O, rege, deși subțire, este capabil să suporte greutăți pe care lemnul altor copaci (mult mai groși) nu le poate suporta, tot așa cei care aparțin familiilor înalte sunt întotdeauna capabili să suporte greutatea marilor griji pe care oamenii obișnuiți nu le pot suporta. Nu este prieten cel a cărui mânie inspiră teamă sau cel care trebuie servit cu teamă. Cel în care se poate avea încredere ca într-un tată este un prieten adevărat. Alte prietenii sunt doar legături nominale. Cel care se comportă ca un prieten, chiar dacă nu este legat prin sânge, este un prieten adevărat, un refugiu real și un protector. Cel a cărui inimă este nestatornică, sau care nu îi servește pe cei în vârstă, sau care are o fire neliniștită, nu poate să-și facă prieteni. Succesul (în atingerea obiectivelor) părăsește persoana a cărei inimă este nestatornică, sau care nu are control asupra minții sale, sau care este sclavul simțurilor sale, precum lebedele părăsesc un iaz ale cărui ape s-au uscat. Cei cu mintea slabă cedează brusc furiei și se satisfac fără un motiv suficient; sunt ca norii care sunt atât de inconstanți. Chiar și păsările de pradă se abțin să atingă cadavrele celor care, după ce au fost serviți și ajutați de prieteni, le arată ingratitudine. Fie că ești sărac sau bogat, ar trebui să-ți onorezi prietenii. Până când nu li se cere un serviciu, sinceritatea sau nesinceritatea prietenilor nu poate fi cunoscută. Durerea ucide frumusețea; durerea ucide puterea; durerea ucide înțelegerea; și durerea aduce boala. În loc să ajute la dobândirea obiectivului său, durerea usucă trupul și îi bucură pe dușmani. De aceea, nu ceda durerii. Oamenii mor și se nasc din nou în mod repetat; se ofilesc și cresc în mod repetat; cer ajutorul altora în mod repetat și li se cere ajutorul în mod repetat; se plâng în mod repetat și sunt plânși în mod repetat. Fericirea și nefericirea, abundența și lipsa, câștigul și pierderea, viața și moartea sunt împărtășite de toți în ordinea cuvenită. De aceea, cel care se stăpânește pe sine nu trebuie să se bucure în exces și nici să se plângă în tristețe. Cele șase simțuri sunt mereu neliniștite. Prin cel mai predominant dintre ele, înțelegerea omului se scurge proporțional cu puterea pe care o capătă, ca apa dintr-un vas prin găurile sale.

Dhritarashtra a spus: Regele Yudhishthira, care este ca o flacără de foc, a fost înșelat de mine. El îi va extermina cu siguranță pe toți fiii mei răi în luptă. Prin urmare, totul mi se pare plin de pericole, iar mintea mea este plină de anxietate. O, tu, cel de mare inteligență, spune-mi cuvinte care să-mi alunge anxietatea.

Vidura a spus: O, tu, cel fără păcat, nu văd altceva bun în tine decât cunoașterea și ascetismul, altceva decât stăpânirea simțurilor, altceva decât renunțarea completă la avariție. Frica este alungată prin cunoașterea de sine; prin asceză se câștigă ceea ce este mare și valoros; prin așteptarea superiorilor se dobândește învățătura; iar pacea se câștigă prin stăpânirea de sine. Cei care doresc mântuirea fără a fi dobândit meritul care se poate obține prin daruri sau prin practicarea ritualului *Vedelor,* nu trăiesc o viață eliberată de mânie și aversiune. Fericirea care poate fi obținută dintr-un curs de studiu judicios, dintr-o bătălie dusă cu virtute, din austerități ascetice practicate cu rigurozitate, crește întotdeauna la sfârșit. Cei care nu mai sunt în pace cu rudele lor, nu obțin niciun câștig, chiar dacă au recurs la paturi bine făcute; și nici nu obțin, O, rege, nicio plăcere sigură de la femei, sau imnuri laudative de la barzi și elogii. Astfel de persoane nu pot practica niciodată virtutea. Fericirea nu poate fi niciodată a lor, în această lume. Onoarea nu poate fi niciodată a lor, iar pacea nu are niciun farmec pentru ei. Sfaturile care sunt în beneficiul lor nu le plac. Ei nu dobândesc niciodată ceea ce nu au și nu reușesc să păstreze ceea ce au, O, rege, nu există alt sfârșit pentru astfel de oameni decât distrugerea. Așa cum laptele este posibil la vaci, ascetismul la brahmani și inconstanța la femei, la fel și frica este posibilă din partea rudelor. Numeroase fire subțiri de lungime egală, adunate împreună, sunt capabile să suporte, datorită forței numărului, rostogolirea constantă a volanului peste ele. La fel se întâmplă și cu rudele care sunt bune, O, taur al neamului Bharata, separate unele de altele, bucățile de lemn aprinse produc doar fum; dar aduse împreună, ele ard într-o flacără puternică. La fel se întâmplă, O, Dhritarashtra, și cu rudele. Cei, O, Dhritarashtra, care tiranizează brahmanii, femeile, rudele și vacile, cad repede de pe tulpini, ca fructele coapte. Iar copacul care stă singur, deși gigantic, puternic și cu rădăcini adânci, are trunchiul zdrobit și răsucit de un vânt puternic. Cu toate acestea, copacii care cresc strâns uniți sunt

capabili, datorită dependenței reciproce, să reziste vânturilor și mai violente. Astfel, cel care este singur, chiar dacă este înzestrat cu toate virtuțile, este considerat de dușmani ca fiind capabil să fie învins ca un copac izolat de vânt. Rudele, din nou, ca urmare a dependenței reciproce și a ajutorului reciproc, cresc împreună, ca tulpinile de lotus într-un lac. Aceștia nu trebuie niciodată uciși, și anume brahmanii, vacile, rudele, copiii, femeile, cei a căror hrană este consumată și cei care cedează cerând protecție. O, rege, fără bogăție, nici o calitate bună nu se poate manifesta într-o persoană. Dacă, însă, ești sănătos, poți să-ți atingi binele, căci cel care este nesănătos și bolnav este mort. O, rege, mânia este un fel de băutură amară, înțepătoare, acră și fierbinte, dureroasă în consecințele sale: este un fel de durere de cap care nu provine din nici o boală fizică, iar cei neînțelepți nu o pot digera niciodată. Înghite-o, O, rege, și obține pacea. Cei torturați de boală nu au plăcere în bucurii și nu doresc fericirea pe care o aduce bogăția. Cei bolnavi, însă, plini de tristețe, nu știu ce este fericirea sau ce sunt bucuriile bogăției. Văzând că Draupadi a fost câștigată la zaruri, ți-am spus înainte, O, rege, aceste cuvinte: «Cei cinstiți evită înșelăciunea în joc. De aceea, oprește-l pe Duryodhana. Tu, însă, nu ai acționat conform cuvintelor mele.» Nu este putere ceea ce se opune blândeții. Dimpotrivă, puterea amestecată cu blândețea constituie adevărata politică care ar trebui urmărită întotdeauna. Prosperitatea care depinde numai de necinste este sortită distrugerii. Prosperitatea care depinde însă atât de putere, cât și de blândețe, se transmite intactă fiilor și nepoților. Lasă, așadar, pe fiii tăi să-i prețuiască pe Pandavi, iar Pandavii să-i prețuiască și ei pe fiii tăi. O, rege, lasă pe Kuruși și pe Pandavi, care au aceiași prieteni și aceiași dușmani, să trăiască împreună în fericire și prosperitate. Tu ești astăzi, O, rege, refugiul fiilor lui Kuru. Într-adevăr, neamul lui Kuru, O, Ajamida, depinde de tine. O, tată, păstrându-ți faima neîntinată, prețuiește copiii lui Pandu, afectați de suferințele exilului. O, descendent al lui Kuru, fă pace cu fiii lui Pandu. Nu lăsa dușmanii tăi să-ți descopere slăbiciunile. Toți, O, zeu printre oameni, sunt devotați adevărului. O, rege al oamenilor, îndepărtează-l pe Duryodhana de căile sale rele.

SECȚIUNEA XXXVII

Vidura a spus: O, fiu al lui Vichitravirya, Manu, fiul Celui care s-a creat pe sine, a vorbit, O, rege, despre următoarele șapte și zece tipuri de oameni, ca fiind cei care lovesc spațiul gol cu pumnii, sau caută să îndoaie arcul vaporos al lui Indra pe cer, sau doresc să prindă razele intangibile ale soarelui. Aceste șapte și zece tipuri de oameni nebuni sunt următoarele: cel care caută să controleze o persoană care nu poate fi controlată; cel care se mulțumește cu câștiguri mici; cel care se înclină umil în fața dușmanilor; cel care caută să restricționeze fragilitatea femeilor; cel care cere cadouri de la cei cărora nu ar trebui să le ceară niciodată; cel care se laudă, după ce a făcut ceva; cel care, născut într-o familie înaltă, comite o faptă necorespunzătoare; cel care, fiind slab, se luptă mereu cu cel puternic; cel care vorbește cu dispreț celui care îl ascultă; cel care dorește să aibă ceea ce este de neatins; cel care, fiind socru, glumește cu nora sa; cel care se laudă că nora sa i-a alungat temerile; cel care își împrăștie semințele în câmpul altuia; cel care vorbește de rău propria soție; cel care, după ce a primit ceva de la altul, spune că nu-și amintește; cel care, după ce a promis ceva în locuri sfinte, se laudă acasă când i se cere să-și îndeplinească promisiunea; și cel care se străduiește să dovedească adevărul a ceea ce este fals. Trimișii lui Yama, cu lațuri în mână, îi târăsc pe acești oameni în iad. Omul trebuie să se comporte față de altul așa cum se comportă celălalt față de el. Chiar și acest lucru este în concordanță cu politica socială. Omul se poate comporta înșelător față de cel care se comportă înșelător, dar sincer față de cel care este sincer în comportamentul său. Bătrânețea ucide frumusețea; răbdarea, speranța; moartea, viața; practicarea virtuții, plăcerile lumești; pofta, modestia; compania celor răi, comportamentul bun; mânia, prosperitatea; și mândria, totul.

Dhritarashtra a spus: În toate *Vedele* se spune că omul are o durată de viață de o sută de ani. Atunci, din ce motiv nu toți oamenii ating această durată?

Vidura a spus: Mândria excesivă, vorbirea excesivă, mâncarea excesivă, mânia, dorința de

plăcere şi disensiunile interne — acestea, O, rege, sunt şase săbii ascuţite care taie perioada de viaţă alocată creaturilor. Acestea sunt cele care ucid oamenii, şi nu moartea. Ştiind acest lucru, fii binecuvântat!

Cel care-şi însuşeşte soţia celui care a avut încredere în el; cel care violează patul învăţătorului său; acel brahman, O, Bharata, care devine soţul unei femei *sudra* sau bea vin; cel care laudă brahmanii sau devine stăpânul lor sau le ia pământurile care îi susţin; şi cel care ia viaţa celor care cer protecţie, toţi sunt vinovaţi de păcatul uciderii brahmanilor. *Vedele* declară că contactul cu aceştia necesită ispăşire. Cel care acceptă învăţăturile înţelepţilor; cel care cunoaşte regulile moralităţii; cel care este liberal; cel care mănâncă după ce a dedicat mai întâi mâncarea zeilor şi Pitris; cel care nu invidiază pe nimeni; cel care este incapabil să facă ceva care să rănească pe alţii; cel care este recunoscător, sincer, umil şi învăţat, reuşeşte să ajungă în rai.

Sunt mulţi, O, rege, cei care pot rosti mereu cuvinte plăcute. Totuşi, sunt rari cei care pot rosti cuvinte neplăcute, dar benefice, şi cei care pot asculta astfel de cuvinte. Omul care, fără a ţine seama de ceea ce este plăcut sau neplăcut pentru stăpânul său, ci având în vedere doar virtutea, spune ceea ce este neplăcut, dar benefic, contribuie cu adevărat la puterea regelui. De dragul familiei, un membru poate fi sacrificat; de dragul satului, o familie poate fi sacrificată; de dragul unui regat, un sat poate fi sacrificat; şi de dragul sufletului său, întreaga lume poate fi sacrificată. Omul trebuie să-şi protejeze averea în faţa calamităţilor care îl pot lovi; cu averea sa trebuie să-şi protejeze soţiile, iar cu averea şi soţiile trebuie să se protejeze pe sine însuşi. Din timpuri foarte vechi s-a văzut că jocurile de noroc provoacă certuri. De aceea, cel înţelept nu ar trebui să recurgă la ele nici măcar în glumă. O, fiu al lui Pratipa, în timpul acelui joc de noroc ţi-am spus, O, rege, că acest lucru nu este potrivit. Dar, O, fiu al lui Vichitravirya, ca şi medicamentul pentru un om bolnav, cuvintele mele nu ţi-au fost pe plac. O, rege, tu doreşti să-i învingi pe fiii lui Pandu, care sunt ca nişte păuni cu penaj pestriţ, în timp ce fiii tăi sunt ca nişte ciori. Renunţând la lei, tu protejezi şacalii! O, rege, când va veni timpul, vei avea de plâns pentru toate acestea. Acel stăpân, O, sire, care nu-şi dă frâu liber nemulţumirii faţă de servitorii devotaţi care îi urmăresc cu zel binele, câştigă încrederea servitorilor săi. De fapt, aceştia din urmă îi rămân fideli chiar şi în momente de necaz. Prin confiscarea subvenţiilor acordate servitorilor sau prin oprirea plăţii salariilor acestora, nu ar trebui să se încerce acumularea de bogăţii, deoarece chiar şi consilierii afectuoşi, lipsiţi de mijloacele de trai şi de bucurie, se vor întoarce împotriva lui şi îl vor părăsi (în necaz). Reflectând mai întâi asupra tuturor acţiunilor intenţionate şi ajustând salariile şi indemnizaţiile servitorilor în funcţie de veniturile şi cheltuielile sale, un rege ar trebui să încheie alianţe adecvate, pentru că nu există nimic care să nu poată fi realizat prin alianţe. Ofiţerul care înţelege pe deplin intenţiile stăpânului său regal, îşi îndeplineşte toate îndatoririle cu promptitudine, este respectabil şi devotat stăpânului său, spune întotdeauna ceea ce este spre binele stăpânului său şi cunoaşte pe deplin propria putere, precum şi pe cea a celor împotriva cărora ar putea fi angajat, ar trebui să fie considerat de rege ca fiind al doilea sine al său. Însă acel servitor care, deşi a primit ordine (de la stăpânul său), a ignorat instrucţiunile acestuia şi care, atunci când i se cere să facă ceva, refuză să se supună, mândru de propria sa inteligenţă şi înclinat să contrazică stăpânul său, ar trebui îndepărtat fără întârziere. Oamenii învăţaţi spun că un servitor trebuie să aibă aceste opt calităţi: absenţa mândriei, abilitate, absenţa amânării, bunătate, curăţenie, incoruptibilitate, naştere într-o familie fără pete de boală şi greutate în vorbire. Niciun om nu ar trebui să intre cu încredere în casa unui duşman după lăsarea serii, chiar şi cu avertisment. Nu trebuie să te ascunzi noaptea în curtea altcuiva şi nici să încerci să te bucuri de o femeie pe care chiar şi regele ar putea să o iubească. Nu te opune niciodată deciziei luate de o persoană care se însoţeşte cu oameni de rang inferior şi care are obiceiul de a se consulta cu toţi cei pe care îi întâlneşte. Nu-i spune niciodată: „Nu te cred”, ci dă-i un motiv şi trimite-l departe sub un pretext. Un rege extrem de milostiv, o femeie de caracter obscen, servitorul unui rege, un fiu, un frate, o văduvă cu un fiu mic, unul care serveşte în armată şi unul care a suferit pierderi mari nu ar trebui să se angajeze niciodată în tranzacţii pecuniare de împrumut sau de creditare. Aceste opt calităţi conferă strălucire bărbaţilor, şi anume: înţelepciunea,

descendența nobilă, cunoașterea scripturilor, stăpânirea de sine, vitejia, moderația în vorbire, darul în măsura puterilor proprii și recunoștința. Aceste calități înalte, O, sire, sunt aduse împreună în mod necesar de către unul singur prin daruri. Când regele favorizează o persoană, acel incident (al favorii regale) le aduce pe toate celelalte și le ține împreună. Cel care efectuează abluțiuni câștigă aceste zece, și anume: forță, frumusețe, voce clară, capacitatea de a pronunța toate sunetele alfabetice, delicatețe în atingere, finețe în miros, curățenie, grație, delicatețe a membrelor și femei frumoase. Cel care mănâncă cu moderație câștigă aceste șase, și anume sănătate, viață lungă și ușurință; și descendenții lui devin sănătoși, și nimeni nu-l reproșează pentru lăcomie. Nu trebuie să dai adăpost în casa ta celor care se comportă mereu necorespunzător, celor care mănâncă prea mult, celor care sunt urâți de toți, celor care sunt extrem de înșelători, celor care sunt cruzi, celor care nu cunosc regulile de bun simț ale timpului și locului și celor care se îmbracă indecent. O persoană, oricât de nefericită ar fi, nu ar trebui să ceară niciodată milă unui avar, sau unuia care vorbește de rău pe alții, sau unuia care nu cunoaște *shastrele*, sau unui locuitor al pădurii, sau unuia care este viclean, sau unuia care nu respectă persoanele demne de respect, sau unuia care este crud, sau unuia care se ceartă în mod obișnuit cu alții, sau unuia care este nerecunoscător. O persoană nu ar trebui să aștepte niciodată aceste șase tipuri de oameni, și anume: cel care este dușman, cel care greșește mereu, cel care este atașat de falsitate, cel care nu este devotat zeilor, cel care nu are afecțiune și cel care se consideră mereu competent să facă totul. Scopurile unei persoane depind (pentru succesul lor) de mijloace; iar mijloacele depind, la rândul lor, de natura scopurilor (pe care se dorește a le îndeplini). Ele sunt strâns legate între ele, astfel încât succesul depinde de ambele. După ce a avut copii și i-a făcut independenți, asigurându-le un viitor, și după ce și-a măritat fiicele cu persoane potrivite, omul ar trebui să se retragă în pădure și să dorească să trăiască ca un *Muni*. Pentru a obține favoarea Ființei Supreme, ar trebui să faci ceea ce este spre binele tuturor creaturilor, precum și spre propria fericire, pentru că aceasta este rădăcina succesului tuturor obiectivelor tale. Ce anxietate are pentru traiul său cel care are inteligență, energie, vitejie, forță, vivacitate și perseverență?

Privește răul pe care îl va aduce ruptura cu Pandavii, care îi va întrista chiar și pe zei, cu Sakra. Acesta este, în primul rând, dușmănia dintre cei care sunt toți fiii tăi; în al doilea rând, o viață de anxietate continuă; în al treilea rând, pierderea renumelui Kurus; și, în sfârșit, bucuria celor care sunt dușmanii tăi. Mânia lui Bhishma, O, tu, cel cu splendoarea lui Indra, a lui Drona și a regelui Yudhishthira, va consuma întreaga lume, ca o cometă de mari proporții care cade transversal pe pământ. Cei o sută de fii ai tăi, Karna și fiii lui Pandu pot domni împreună peste vastul pământ cu centura mărilor. O, rege, Dhartarashtras constituie o pădure în care Pandavas sunt, cred eu, tigri. O, nu tăia acea pădure cu tigrii ei! O, nu lăsa tigrii să fie alungați din acea pădure! Nu poate exista pădure fără tigri și nici tigri fără pădure. Pădurea adăpostește tigrii, iar tigrii păzesc pădurea!

Cei păcătoși nu caută niciodată să descopere calitățile celorlalți, ci mai degrabă defectele lor. Cel care dorește să aibă succes în toate aspectele legate de profitul lumești ar trebui să practice virtutea încă de la început, pentru că adevăratul profit nu este niciodată separat de cer. Cel a cărui suflet s-a desprins de păcat și s-a fixat ferm pe virtute, a înțeles toate lucrurile în starea lor naturală și întâmplătoare; cel care urmează virtutea, profitul și dorința, la momentul potrivit, obține, atât aici, cât și în viața de apoi, o combinație a tuturor celor trei. Cel care își stăpânește furia și bucuria și, O, rege, nu-și pierde niciodată mințile în fața calamităților, câștigă prosperitate. Ascultă-mă, O, rege. Se spune că oamenii au cinci tipuri diferite de putere. Dintre acestea, puterea brațelor este considerată a fi cea mai inferioară. Binecuvântat să fii, dobândirea unor consilieri buni este considerată a fi al doilea tip de putere. Înțelepții au spus că dobândirea bogăției este al treilea tip de putere. Puterea nașterii, O, rege, pe care o dobândești în mod natural de la părinții și strămoșii tăi, este considerată al patrulea tip de putere. Aceea, însă, O, Bharata, prin care toate acestea sunt câștigate și care este cea mai importantă dintre toate tipurile de putere, se numește puterea intelectului. După ce a provocat ostilitatea unei persoane capabile să provoace mari răni unui semen, nu trebuie să te liniștești gândindu-te că trăiești la distanță de celălalt. Cine este înțeleptul

care poate avea încredere în femei, regi, șerpi, propriul stăpân, dușmani, plăceri și perioada vieții? Nu există medici sau medicamente pentru cel care a fost lovit de săgeata înțelepciunii. În cazul unei astfel de persoane, nici *mantrele homa*, nici ceremoniile de bun augur, nici *mantrele Atharva Veda*, nici vreunul dintre antidoturile împotriva otrăvii nu au vreo eficacitate. Șerpii, focul, leii și rudele consangvine, niciunul dintre aceștia, O, Bharata, nu ar trebui să fie ignorați de un om; toți aceștia posedă o mare putere. Focul este un lucru de mare energie în această lume. El se ascunde în lemn și nu îl consumă niciodată până nu este aprins de alții. Același foc, când este scos la iveală prin frecare, consumă prin energia sa nu numai lemnul în care se ascunde, ci și o pădure întreagă și multe alte lucruri. Bărbații de neam nobil sunt ca focul în ceea ce privește energia. Înzestrați cu iertare, ei nu trădează niciun semn exterior de mânie și sunt liniștiți ca focul în lemn. Tu, O, rege, împreună cu fiii tăi, posedați virtutea plantelor cățărătoare, iar fiii lui Pandu sunt considerați copaci Sala. O plantă cățărătoare nu crește niciodată dacă nu există un copac mare în jurul căruia să se încolăcească. O, rege, O, fiu al lui Ambika, fiul tău este ca o pădure. O, tată, să știi că Pandava sunt leii acelei păduri. Fără lei, pădurea este sortită distrugerii, iar leii sunt și ei sortiți distrugerii fără pădure (care să le ofere adăpost).

SECȚIUNEA XXXVIII

Vidura a spus: Inima unui tânăr, când o persoană în vârstă și venerabilă vine în casa lui (ca oaspete), se înalță. Avansând și salutându-l, el o recâștigă. Cel care se stăpânește pe sine, oferindu-i mai întâi un loc, aducându-i apă și spălându-i picioarele oaspetelui său și adresându-i întrebările obișnuite de bun venit, ar trebui apoi să vorbească despre propriile sale treburi și, luând totul în considerare, să-i ofere mâncare. Înțelepții au spus că omul trăiește în zadar în a cărui locuință un brahman familiarizat cu *mantrele* nu acceptă apă, miere și caș, și vaci din teama de a nu le putea însuși, sau din zgârcenie și reticență cu care sunt făcute darurile. Un medic, un fabricant de săgeți, chiar și unul care a renunțat la jurământul *Brahmacharya* înainte de a fi complet, un hoț, un om cu mintea strâmbă, un brahman care bea, unul care provoacă avorturi, unul care trăiește servind în armată și unul care vinde *Vedele*, atunci când sosesc ca oaspeți, oricât de nedemni ar fi de oferta de apă, ar trebui considerați (de către un cap de familie) ca fiind extrem de dragi. Un brahman nu ar trebui să fie niciodată vânzător de sare, mâncare gătită, caș, lapte, miere, ulei, unt clarificat, susan, carne, fructe, rădăcini, ierburi aromatice, haine vopsite, tot felul de parfumuri și melasă. Cel care nu cedează niciodată mâniei, cel care este deasupra durerii, cel care nu mai are nevoie de prietenie și certuri, cel care nu ține seama nici de laude, nici de critici, și cel care se ține departe atât de ceea ce este plăcut, cât și de ceea ce este neplăcut, ca unul perfect retras din lume, este un adevărat yoghin al ordinului *Bhikshu*. Acest ascet virtuos care trăiește din orez sălbatic, rădăcini sau ierburi, care își controlează sufletul, care păstrează cu grijă focul pentru închinare și care locuiește în pădure, fiind întotdeauna atent cu oaspeții, este într-adevăr cel mai important dintre frații săi. După ce a greșit unei persoane inteligente, nimeni nu ar trebui să se simtă în siguranță doar pentru că trăiește la distanță de persoana pe care a nedreptățit-o. Brațele persoanelor inteligente sunt lungi, prin care pot răsplăti răul cu rău. Nu trebuie să ai încredere în cel în care nu trebuie să ai încredere și nici să ai prea multă încredere în cel în care trebuie să ai încredere, pentru că pericolul care apare din faptul că ai încredere în altcineva îți taie rădăcinile. Nu trebuie să invidiezi, trebuie să-ți protejezi soțiile, să dai altora ceea ce li se cuvine și să fii plăcut în vorbire. Trebuie să fii dulce la vorbă și plăcut în adresarea ta față de soțiile tale, dar nu trebuie să fii niciodată sclavul lor. S-a spus că soțiile care sunt foarte binecuvântate și virtuoase, demne de venerație și podoabe ale caselor lor, sunt de fapt întruchipări ale prosperității domestice. Prin urmare, acestea ar trebui protejate în mod special. Ar trebui să încredințezi supravegherea apartamentelor sale interioare tatălui său; a bucătăriei, mamei sale; a vacilor, cuiva pe care îl consideră ca fiind propria sa persoană, dar în ceea ce privește agricultura, ar trebui să o supravegheze el însuși. Ar trebui să aibă grijă de oaspeții din casta comercianților prin intermediul servitorilor săi, iar de cei din casta Brahmana prin intermediul fiilor săi. Focul își are originea în apă; Kshatriya în Brahmana; iar fierul în piatră. Energia acestora (adică focul, Kshatriya și fierul) poate afecta toate lucrurile, dar este neutralizată de îndată ce lucrurile

intră în contact cu progenitorii lor. Focul zace ascuns în lemn, fără a se arăta în exterior. Oamenii buni şi iertători, născuţi din familii înalte şi înzestraţi cu energie aprinsă, nu trădează niciun semn exterior al ceea ce se află în interiorul lor. Regele ale cărui sfaturi nu pot fi cunoscute nici de străini, nici de cei din jurul său, dar care cunoaşte sfaturile altora prin spionii săi, se bucură de prosperitate îndelungată. Nu trebuie să vorbeşti niciodată despre ceea ce intenţionezi să faci. Orice faci în ceea ce priveşte virtutea, profitul şi dorinţa, să nu fie cunoscut până nu este făcut. Sfaturile să nu fie divulgate. Urcând pe vârful muntelui sau pe terasa unui palat, sau mergând într-o sălbăticie lipsită de copaci şi plante, cineva ar trebui să-şi maturizeze sfaturile în secret. O Bharata, nici un prieten fără învăţătură, nici un prieten învăţat care nu are control asupra simţurilor sale, nu merită să fie depozitarul secretelor de stat. O, rege, nu numi niciodată pe cineva ministru fără să-l examinezi bine, căci finanţele unui rege şi păstrarea sfaturilor sale depind amândouă de ministrul său. Acel rege este cel mai important dintre conducători, ai cărui miniştri îi cunosc faptele în ceea ce priveşte virtutea, profitul şi dorinţa, numai după ce acestea au fost săvârşite. Regele ale cărui sfaturi sunt păstrate în secret, fără îndoială, va avea succes. Cel care, din ignoranţă, comite fapte condamnabile, îşi pierde viaţa ca urmare a rezultatelor nefaste ale acelor fapte. Faptele demne de laudă sunt întotdeauna însoţite de uşurinţă. Omiterea de a face astfel de fapte duce la pocăinţă. Aşa cum un brahman care nu a studiat *Vedele* nu este potrivit să oficieze un *Sraddha* (în onoarea Pitrilor), tot aşa cel care nu a auzit de cele şase (mijloace de protejare a unui regat) nu merită să ia parte la deliberările politice. O, rege, cel care are ochii aţintiţi asupra creşterii, scăderii şi surplusului, cel care este familiarizat cu cele şase mijloace şi se cunoaşte pe sine însuşi, cel a cărui conduită este mereu aplaudată, supune întreaga lume sub stăpânirea sa. Cel a cărui mânie şi bucurie produc consecinţe, cel care supraveghează personal ceea ce trebuie făcut, cel care are trezoreria sub controlul său, supune întreaga lume sub stăpânirea sa. Regele ar trebui să se mulţumească cu numele pe care şi-l câştigă şi cu umbrela care îi este ţinută deasupra capului. El ar trebui să împartă bogăţia regatului între cei care îl slujesc. El nu ar trebui să-şi însuşească totul singur. Un brahman îl cunoaşte pe un alt brahman, soţul îşi înţelege soţia, regele îl cunoaşte pe ministru, iar monarhii îi cunosc pe alţi monarhi. Un duşman care merită moartea, odată supus, nu trebuie niciodată eliberat. Dacă cineva este slab, ar trebui să se supună duşmanului său mai puternic, chiar dacă acesta din urmă merită moartea; dar ar trebui să-l omoare pe acel duşman de îndată ce are suficientă putere, pentru că, dacă nu este ucis, în curând vor apărea pericole din partea lui. Ar trebui să-şi controleze cu efort mânia împotriva zeilor, regilor, brahmanilor, bătrânilor, copiilor şi celor neajutoraţi. Cel înţelept ar trebui să evite certurile inutile, în care se angajează doar proştii. Prin aceasta, cineva câştigă o mare faimă în această lume şi evită mizeria şi nefericirea. Oamenii nu-l doresc niciodată ca stăpân pe cel a cărui graţie este fără rod şi a cărui mânie nu duce la nimic, aşa cum femeile nu-l doresc niciodată ca soţ pe cel care este eunuc. Inteligenţa nu există pentru dobândirea bogăţiei, nici lenea nu este cauza adversităţii; numai omul înţelept cunoaşte, şi nu alţii, cauza diversităţii condiţiilor din această lume. Nebunul, O Bharata, îi disprețuia întotdeauna pe cei în vârstă, eminenţi în comportament şi cunoaştere, în inteligenţă, bogăţie şi descendenţă. Calamităţile vin repede asupra celor care au o dispoziţie rea, lipsiţi de înţelepciune, invidioşi sau păcătoşi, cu limbă aspră şi mâniaţi. Absenţa înşelăciunii, darul, respectarea regulilor stabilite de relaţionare şi vorbirea bine controlată supun toate creaturile. Cel care nu este înşelător, cel care este activ, recunoscător, inteligent şi sincer, chiar dacă tezaurul său este gol, obţine prieteni, consilieri şi servitori. Inteligenţa, liniştea minţii, autocontrolul, puritatea, absenţa vorbirii aspre şi refuzul de a face ceva neplăcut prietenilor — aceste şapte sunt considerate combustibilul flăcării prosperităţii. Nenorocitul care nu le dă altora ceea ce li se cuvine, care are un suflet rău, care este nerecunoscător şi neruşinat, ar trebui, O, rege, evitat. Persoana vinovată care provoacă pe altul în legătură cu cineva nevinovat nu poate dormi liniştită noaptea, ca o persoană care petrece noaptea cu un şarpe în aceeaşi cameră. Cei, O, Bharata, care, fiind supăraţi, pun în pericol bunurile şi mijloacele de achiziţie ale cuiva, ar trebui să fie întotdeauna împăcaţi ca şi zeii înşişi. Obiectele care depind de femei, de persoane neglijente, de bărbaţi care s-au îndepărtat de îndatoririle castei lor şi de cei cu o fire rea, au şanse îndoielnice de succes. Se scufundă neajutoraţi. O, rege, ca o plută făcută din piatră, care are ca ghid o femeie, o persoană înşelătoare sau un copil. Cei care sunt competenţi în principiile generale ale

muncii, deşi nu în anumite tipuri de muncă, sunt consideraţi de oameni ca fiind învăţaţi şi înţelepţi pentru anumite tipuri de muncă, sunt auxiliari. Omul care este foarte apreciat de escroci, mimi şi femei de proastă faimă, este mai mult mort decât viu. Renunţând la aceşti arcaşi puternici de o energie nemăsurată, şi anume fiul lui Pandu, tu, O Bharata, ai delegat lui Duryodhana grijile unui imperiu puternic. Prin urmare, vei vedea în curând că acea bogăţie în creştere va dispărea, la fel cum Vali a dispărut din cele trei lumi.

SECŢIUNEA XXXIX

Dhritarashtra a spus: Omul nu este stăpânul nici al prosperităţii, nici al adversităţii sale. El este ca o păpuşă de lemn mişcată de sfori. Într-adevăr, Creatorul a făcut omul supus Destinului. Continuă să-mi spui, sunt atent la ceea ce spui.

Vidura a spus: O, Bharata, prin rostirea unor cuvinte nepotrivite, chiar şi Vrihaspati însuşi a fost reproşat şi acuzat de ignoranţă. Unul devine plăcut prin daruri, altul prin cuvinte dulci, al treilea prin forţa incantaţiilor şi a drogurilor. Cel care este plăcut în mod natural, însă, rămâne întotdeauna aşa. Cel care este urât de altul nu este niciodată considerat de acel altul ca fiind onest, inteligent sau înţelept. Omul atribuie tot ce este bun celui pe care îl iubeşte şi tot ce este rău celui pe care îl urăşte. O, rege, imediat ce s-a născut Duryodhana, ţi-am spus: „Ar trebui să renunţi la acest fiu, pentru că, renunţând la el, vei asigura prosperitatea celor o sută de fii ai tăi, iar păstrându-l, distrugerea îi va ajunge pe cei o sută de fii ai tăi.” Nu trebuie să preţuieşti niciodată câştigul care duce la pierdere. Pe de altă parte, chiar şi pierderea ar trebui considerată înaltă dacă ar aduce câştig. Ceea ce aduce câştig nu este pierdere, O, rege. Totuşi, ar trebui considerată pierdere ceea ce va aduce cu siguranţă pierderi şi mai mari. Unii devin eminenţi datorită calităţilor lor bune, alţii datorită bogăţiei. Evită-i, O, Dhritarashtra, pe cei care sunt eminenţi în bogăţie, dar lipsiţi de calităţi bune!

Dhritarashtra a spus: Tot ceea ce spui este aprobat de cei înţelepţi şi este pentru binele meu viitor. Nu îndrăznesc însă să-mi abandonez fiul. Este binecunoscut faptul că acolo unde există dreptate, acolo există şi victorie.

Vidura a spus: Cel care este înzestrat cu toate virtuţile şi este plin de umilinţă nu este niciodată indiferent faţă de cele mai mici suferinţe ale fiinţelor vii. Cei care însă se ocupă mereu cu vorbirea de rău despre alţii se străduiesc mereu să se certe între ei şi în toate chestiunile, calculând să provoace durere altora. Este păcat să accepţi cadouri de la ei şi este periculos să le oferi cadouri, deoarece simpla lor vedere este de rău augur, iar compania lor este plină de pericole. Cei care sunt certăreţi, lacomi, neruşinaţi, înşelători sunt cunoscuţi ca fiind nedrepţi, iar compania lor trebuie întotdeauna evitată. De asemenea, ar trebui să se evite acei oameni care sunt înzestraţi cu defecte similare de natură gravă. Când ocazia care a determinat prietenia a trecut, prietenia celor care sunt de rang inferior, rezultatul benefic al acelei legături şi fericirea care se poate deriva din ea, toate ajung la sfârşit. Atunci ei se străduiesc să vorbească de rău despre (fostul) lor prieten şi se străduiesc să-i provoace pierderi, iar dacă pierderile pe care le suferă sunt chiar foarte mici, totuşi, din cauza lipsei de autocontrol, ei nu reuşesc să se bucure de pace. Cel învăţat, examinând totul cu atenţie şi reflectând bine, ar trebui să evite, de la distanţă, prietenia persoanelor josnice şi răuvoitoare, precum acestea. Cel care îşi ajută rudele sărace, nefericite şi neajutorate, obţine copii şi animale şi se bucură de o prosperitate fără sfârşit. Cei care doresc propriul beneficiu ar trebui să-şi ajute întotdeauna rudele. Prin urmare, O, rege, caută cu orice preţ să-ţi înmulţeşti neamul. Prosperitatea va fi a ta, O, monarhule, dacă te vei purta bine faţă de toţi rudele tale. Chiar şi rudele care sunt lipsite de calităţi bune ar trebui protejate. O, taur al neamului Bharata, cu cât mai mult ar trebui protejaţi cei care sunt înzestraţi cu toate virtuţile şi aşteaptă cu umilinţă favorurile tale? Favorizează-i pe eroicii fii ai lui Pandu, O, monarhule, şi dă-le câteva sate pentru întreţinerea lor. Acţionând astfel, O, rege, faima va fi a ta în această lume. Eşti bătrân; prin urmare, ar trebui să-ţi controlezi fiii. Ar trebui să spun ce este pentru binele tău. Consideră-mă ca pe unul care îţi doreşte binele. Cel care doreşte binele său

nu ar trebui să se certe niciodată, O, tată, cu rudele sale. O, taur al neamului Bharata, fericirea ar trebui să fie întotdeauna savurată împreună cu rudele, şi nu fără ele; a mânca împreună, a vorbi împreună şi a se iubi reciproc sunt lucruri pe care rudele ar trebui să le facă întotdeauna. Ele nu ar trebui să se certe niciodată. În această lume, rudele sunt cele care salvează şi rudele sunt cele care distrug (rudele). Cei dintre ei care sunt drepţi salvează, în timp ce cei care sunt nedrepţi îi scufundă (pe fraţii lor). O, rege, fii tu, O, dătător de onoruri, drept în conduita ta faţă de fiii lui Pandu. Înconjurat de ei, vei fi de neînvins de către duşmanii tăi. Dacă o rudă se micşorează în prezenţa unei rude prospere, ca un cerb la vederea unui vânător înarmat cu săgeţi, atunci ruda prosperă trebuie să-şi asume toate păcatele celeilalte. O, cel mai bun dintre oameni, pocăinţa va fi a ta (pentru această inacţiune a ta în prezent) când, în viitor, vei auzi de moartea fie a Pandavilor, fie a fiilor tăi. O, gândeşte-te la toate acestea. Când viaţa însăşi este instabilă, ar trebui să eviţi de la bun început acea acţiune în urma căreia ar trebui să te complaci în regrete, după ce ai intrat în camera durerii. Este adevărat că o persoană alta decât Bhargava, autorul ştiinţei moralităţii, este susceptibilă să comită acţiuni care contravin moralităţii. Se vede, totuşi, că o noţiune justă a consecinţei este prezentă în toate persoanele inteligente. Tu eşti un descendent în vârstă al neamului Kuru. Dacă Duryodhana a cauzat aceste nedreptăţi fiilor lui Pandu, este datoria ta, O, rege al oamenilor, să le repari pe toate. Reinstalându-i în poziţia lor, vei fi curăţat în această lume de toate păcatele tale şi vei fi, O, rege al oamenilor, un obiect de veneraţie chiar şi pentru cei care îşi controlează sufletele. Reflectând asupra cuvintelor bine spuse ale înţelepţilor în funcţie de consecinţele lor, cel care se angajează în fapte nu îşi pierde niciodată faima. Cunoştinţele transmise chiar şi de oamenii învăţaţi şi pricepuţi sunt imperfecte, deoarece ceea ce se încearcă a fi inculcat este prost înţeles sau, dacă este înţeles, nu este realizat în practică. Persoana învăţată care nu comite niciodată fapte ale căror consecinţe sunt păcatul şi suferinţa, creşte mereu (în prosperitate). Persoana cu suflet rău, însă, care din nebunie îşi continuă calea păcătoasă începută înainte, cade într-o mlaştină adâncă. Cel înţelept ar trebui să ţină mereu cont de cele şase căi prin care sfaturile sunt divulgate, iar cel care doreşte succesul şi o dinastie lungă ar trebui să se ferească mereu de aceste şase. Acestea sunt: beţia, somnul, neatenţia faţă de spioni, aşezaţi unul peste altul, propria atitudine ca fiind dependentă de lucrarea inimii proprii, încrederea acordată unui sfătuitor rău şi trimişii nepricepuţi. Cunoscând aceste şase porţi (prin care sunt divulgate sfaturile), cel care le ţine închise în timp ce urmăreşte dobândirea virtuţii, profitului şi dorinţei, reuşeşte să se ridice deasupra duşmanilor săi. Fără cunoaşterea scripturilor şi fără aşteptarea celor în vârstă, nici virtutea, nici profitul nu pot fi cunoscute (sau câştigate) de către persoanele binecuvântate chiar şi cu inteligenţa lui Vrihaspati. Un lucru se pierde dacă este aruncat în mare; cuvintele se pierd dacă sunt adresate cuiva care nu ascultă; scripturile se pierd pentru cel care nu-şi controlează sufletul; şi o libaţie de unt clarificat se pierde dacă este turnată peste cenuşa lăsată de un foc stins. Cel care este înzestrat cu inteligenţă se împrieteneşte cu cei înţelepţi, după ce i-a examinat mai întâi cu ajutorul inteligenţei sale, căutând în mod repetat cu înţelegerea sa şi folosindu-şi urechile, ochii şi judecata. Umilinţa îndepărtează ocara, urechile, eşecul, vitejia; iertarea învinge întotdeauna mânia; iar riturile de bun augur distrug toate semnele răului. Descendenţa cuiva, O, rege, este testată prin obiectele sale de plăcere, locul naşterii, casa, comportamentul, mâncarea şi îmbrăcămintea. Când un obiect de plăcere este disponibil, chiar şi cel care a atins eliberarea nu este reticent să se bucure de el; ce mai poate fi spus despre cel care este încă legat de dorinţe? Un rege ar trebui să preţuiască un sfetnic care venerează persoanele înţelepte, este dotat cu învăţătură, virtute, înfăţişare plăcută, prieteni, vorbire dulce şi o inimă bună. Indiferent dacă este de origine umilă sau nobilă, cel care nu încalcă regulile relaţiilor politicoase, care are ochii aţintiţi asupra virtuţii, care este dotat cu umilinţă şi modestie, este superior unei sute de persoane de origine nobilă. Prietenia acelor persoane nu se răceşte niciodată, ale căror inimi, aspiraţii secrete, plăceri şi realizări sunt în acord în toate privinţele. Cel inteligent ar trebui să evite o persoană ignorantă cu suflet rău, ca o groapă a cărei gură este acoperită cu iarbă, pentru că prietenia cu o astfel de persoană nu poate dura niciodată. Omul înţelept nu ar trebui să se împrietenească niciodată cu cei mândri, ignoranţi, feroce, nechibzuiţi şi căzuţi de la dreptate. Cel recunoscător, virtuos, sincer, mărinimos şi devotat, cel care îşi controlează simţurile, îşi păstrează demnitatea şi nu-şi părăseşte niciodată prietenul, ar trebui să fie dorit ca prieten. Retragerea

simţurilor de la obiectele lor respective este echivalentă cu moartea însăşi. Indulgenţa lor excesivă ar ruina chiar şi zeii. Umilinţa, iubirea faţă de toate creaturile, iertarea şi respectul faţă de prieteni — acestea, spun învăţaţii, prelungesc viaţa. Cel care, cu o hotărâre fermă, se străduieşte să realizeze prin politici virtuoase scopuri care au fost odată frustrate, se spune că posedă adevărata bărbăţie. Omul acela îşi atinge toate obiectivele, care este familiarizat cu remediile care trebuie aplicate în viitor, care este ferm hotărât în prezent şi care ar putea anticipa în trecut cum se va termina o acţiune începută. Ceea ce un om urmăreşte în cuvinte, fapte şi gânduri, îi aparţine; de aceea, omul ar trebui să caute întotdeauna ceea ce este spre binele său. Efortul de a obţine ceea ce este bun, proprietăţile timpului, locului şi mijloacelor, cunoaşterea scripturilor, activitatea, sinceritatea şi întâlnirile frecvente cu cei buni — toate acestea aduc prosperitate. Perseverenţa este rădăcina prosperităţii, a câştigului şi a ceea ce este benefic. Omul care urmăreşte un obiectiv cu perseverenţă şi fără a renunţa la el din cauza supărării este cu adevărat mare şi se bucură de o fericire fără sfârşit. O, sire, nu există nimic mai propice fericirii şi nimic mai potrivit pentru un om cu putere şi energie decât iertarea în orice loc şi în orice moment. Cel slab ar trebui să ierte în toate circumstanţele. Cel care deţine puterea ar trebui să arate iertare din motive de virtute; iar cel pentru care succesul sau eşecul obiectivelor sale este acelaşi lucru, este în mod natural iertător. Acea plăcere a cărei urmărire nu dăunează virtuţii şi profitului cuiva ar trebui cu siguranţă urmărită până la satisfacţie. Cu toate acestea, nu trebuie să te comporţi ca un nebun, lăsându-ţi simţurile să se dezlănţuie. Prosperitatea nu se află niciodată în cel care se lasă torturat de durere, care este dependent de căile rele, care neagă divinitatea, care este leneş, care nu-şi controlează simţurile şi care este lipsit de efort. Omul care este umil şi care, din umilinţă, este modest, este considerat slab şi persecutat de persoanele cu inteligenţă greşit orientată. Prosperitatea nu se apropie niciodată de persoana care este excesiv de liberală, care dăruieşte fără măsură, care este posedată de un curaj extraordinar, care practică cele mai rigide jurăminte şi care este foarte mândră de înţelepciunea sa. Prosperitatea nu se află în cel care este foarte realizat, nici în cel care nu are nicio realizare. Ea nu doreşte o combinaţie a tuturor virtuţilor, nici nu este mulţumită de absenţa totală a tuturor virtuţilor. Oarbă, ca o vacă nebună, prosperitatea se află la cineva care nu este remarcabil. Fructele *Vedelor* sunt ceremoniile efectuate în faţa focului (homo); fructele cunoaşterii scripturilor sunt bunătatea caracterului şi a comportamentului. Fructele femeilor sunt plăcerile relaţiilor sexuale şi ale descendenţilor; iar fructele bogăţiei sunt bucuria şi caritatea. Cel care săvârşeşte fapte menite să-i asigure prosperitatea în lumea de dincolo cu bogăţii dobândite în mod păcătos, nu culege niciodată roadele acestor fapte în lumea de dincolo, ca urmare a păcătoşeniei dobândirilor (cheltuite în acest scop). În mijlocul deşerturilor, al pădurilor adânci sau al fortăreţelor inaccesibile, în mijlocul tuturor tipurilor de pericole şi alarme sau în faţa armelor mortale ridicate pentru a-l lovi, cel care are putere de spirit nu cunoaşte frica. Efortul, autocontrolul, priceperea, prudenţa, statornicia, memoria şi începerea acţiunilor după o deliberare matură — să ştii că acestea sunt rădăcinile prosperităţii. Austeritatea constituie puterea asceţilor; *Vedele* sunt puterea celor familiarizaţi cu ele; în invidie se află puterea celor răi; iar în iertare, puterea celor virtuoşi. Aceste opt lucruri, şi anume apa, rădăcinile, fructele, laptele, untul clarificat (ceea ce se face la) dorinţa unui Brahmana, (sau la) porunca unui învăţător şi medicamentul, nu distrug un jurământ. Ceea ce este antagonic faţă de propria persoană nu ar trebui niciodată aplicat în ceea ce priveşte o altă persoană. Pe scurt, chiar şi aceasta este virtute. Există şi alte tipuri de virtute, dar acestea provin din capriciu. Mânia trebuie învinsă prin iertare; iar cei răi trebuie învinşi prin onestitate; zgârciul trebuie învins prin generozitate, iar minciuna trebuie învinsă prin adevăr. Nu trebuie să ai încredere într-o femeie, un escroc, o persoană leneşă, un laş, o persoană violentă, una care se laudă cu propria putere, un hoţ, o persoană nerecunoscătoare şi un ateu. Realizările, perioada vieţii, faima şi puterea – aceste patru lucruri se extind întotdeauna în cazul celui care îşi salută cu respect superiorii şi îi serveşte pe cei în vârstă. Nu-ţi pune inima după aceste obiecte care nu pot fi dobândite decât prin eforturi foarte dureroase, prin sacrificarea dreptăţii sau prin închinarea în faţa unui duşman. Un om fără cunoştinţe este demn de milă; un act sexual care nu este fructuos este demn de milă; oamenii unui regat care nu au hrană sunt demni de milă; şi un regat fără rege este demn de milă. Acestea constituie sursa durerii şi slăbiciunii pentru creaturile întrupate; ploile, degradarea dealurilor şi munţilor; absenţa bucuriei, suferinţa femeilor; şi săgeţile

verbale ale inimii. Gunoiul *Vedelor* este lipsa studiului; a Brahmanilor, absența jurămintelor; a Pământului, Vahlikas; a omului, neadevărul; a femeii caste, curiozitatea; a femeilor, exilul din casă. Gunoiul aurului este argintul; a argintului, staniu; a staniului, plumbul; și a plumbului, zgură inutilă. Nu se poate învinge somnul culcându-se; femeile prin dorință; focul prin combustibil; și vinul prin băut. Viața celui care și-a câștigat prietenii cu daruri, dușmanii în luptă și soția cu mâncare și băutură este, într-adevăr, încununată de succes; cei care au mii trăiesc; cei care au sute trăiesc și ei. O, Dhritarashtra, renunță la dorințe. Nu există nimeni care să nu poată trăi într-un fel sau altul. Orezul, grâul, aurul, animalele și femeile tale care se află pe pământ nu pot sătura nici măcar o singură persoană... Reflectând la acest lucru, cei înțelepți nu se întristează niciodată din cauza lipsei dominației universale. O, rege, îți spun din nou, adoptă o conduită egală față de copiii tăi, adică față de fiii lui Pandu și față de propriii tăi fii.

SECȚIUNEA XL

Vidura a spus: Venerat de cei buni și renunțând la mândrie, acel om bun care își urmărește obiectivele fără a depăși limitele puterii sale, reușește în curând să câștige faimă, pentru că cei buni, când sunt mulțumiți de o persoană, sunt cu siguranță competenți să-i ofere fericire. Cel care renunță, din proprie inițiativă, chiar și la un obiect mare, din cauza faptului că este plin de nedreptate, trăiește fericit, alungând toți dușmanii, ca un șarpe care și-a aruncat pielea. O victorie obținută prin minciună, comportament înșelător față de rege și nesinceritate în intențiile exprimate în fața învățătorului — aceste trei lucruri sunt echivalente cu păcatul uciderii unui brahman. Invidia excesivă, moartea și lăudăroșenia sunt cauzele distrugerii prosperității. Neglijența în a-l servi pe învățător, graba și lipsa de lăudăroșenie sunt cei trei dușmani ai cunoașterii. Trândăvia, neatenția, confuzia intelectului, neliniștea, adunarea pentru a ucide timpul, aroganța, mândria și lăcomia — aceste șapte constituie, se spune, defectele studenților în căutarea învățării. Cum pot cei care doresc plăcerea să aibă cunoaștere? Studenții, din nou, angajați în căutarea învățării, nu pot avea plăcere. Adepții plăcerii trebuie să renunțe la cunoaștere, iar adepții cunoașterii trebuie să renunțe la plăcere. Focul nu este niciodată satisfăcut cu combustibil (dar poate consuma orice cantitate din acesta). Marele ocean nu este niciodată satisfăcut de râurile pe care le primește (dar poate primi orice număr dintre ele). Moartea nu este niciodată satisfăcută, chiar și cu toate creaturile vii. O femeie frumoasă nu este niciodată satisfăcută de orice număr de bărbați (pe care îi poate avea). O, rege, speranța ucide răbdarea; Yama ucide creșterea; mânia ucide prosperitatea; zgârcenia ucide faima; lipsa îngrijirii ucide vitele; un brahman furios distruge un întreg regat. Lasă caprele, arama, argintul, mierea, antidoturile pentru otravă, păsările, brahmanii versați în *Vede*, rudele bătrâne și oamenii de viță nobilă scufundați în sărăcie să fie mereu prezenți în casa ta. O Bharata, Manu a spus că caprele, taurii, lemnul de santal, lirele, oglinzile, mierea, untul clarificat, fierul, cuprul, cochiliile de scoică, salagram (imaginea pietroasă a lui Vishnu cu aur în interior) și *gorochana* ar trebui să fie întotdeauna păstrate în casă pentru închinarea la zei. Brahmanii și oaspeții, pentru că toate aceste obiecte sunt de bun augur. O, sire, aș vrea să-ți împărtășesc o altă lecție sacră, care aduce roade mari și care este cea mai înaltă dintre toate învățăturile, și anume că virtutea nu trebuie niciodată abandonată din dorință, frică sau ispită, ba chiar nici măcar pentru viața însăși. Virtutea este veșnică; plăcerea și durerea sunt trecătoare; viața este, într-adevăr, veșnică, dar fazele sale particulare sunt trecătoare. Renunțând la cele trecătoare, îndreaptă-te spre ceea ce este veșnic și lasă mulțumirea să fie a ta, căci mulțumirea este cea mai înaltă dintre toate dobândirile. Iată că regi iluștri și puternici, care au stăpânit țări bogate în bogății și grâne, au devenit victimele Distrugătorului Universal, lăsând în urmă regatele și vastele lor surse de plăcere. Fiul crescut cu grijă și anxietate, când moare, este ridicat și dus de oameni (spre locul incinerării). Cu părul răvășit și plângând jalnic, ei aruncă apoi trupul în rugul funerar, ca și cum ar fi o bucată de lemn. Alții se bucură de bogăția defunctului, în timp ce păsările și focul se ospătează cu elementele trupului său. El merge în lumea cealaltă doar cu două lucruri, și anume meritele și păcatele sale, care îi țin companie. Aruncând trupul, O, tată, rudele, prietenii și fiii se întorc pe urmele lor, ca păsările care părăsesc copacii fără flori și fructe. Persoana aruncată pe rugul funerar este urmată doar de propriile

sale fapte. De aceea, oamenii ar trebui să câştige cu grijă şi treptat meritul dreptăţii. În lumea de deasupra acestei lumi, şi totodată în cea de dedesubt, există regiuni de mare întuneric şi întunecime. Ştii, O, rege, că acelea sunt regiuni în care simţurile oamenilor sunt extrem de afectate. O, nu lăsa niciunul dintre aceste locuri să fie al tău. Ascultând cu atenţie aceste cuvinte, dacă poţi acţiona în conformitate cu ele, vei obţine o mare faimă în această lume a oamenilor, şi frica nu va fi a ta nici aici, nici în viaţa de apoi. O Bharata, sufletul este descris ca un râu; meritele religioase constituie băile sale sacre; adevărul, apa sa; autocontrolul, malurile sale; bunătatea, valurile sale. Cel care este drept se purifică prin scăldarea în el, căci sufletul este sacru, iar absenţa dorinţei este meritul suprem. O, rege, viaţa este un râu ale cărui ape sunt cele cinci simţuri, iar crocodilii şi rechinii sunt dorinţa şi mânia. Făcând din autocontrolul tău plută, traversează vârtejurile sale, care sunt reprezentate de naşteri repetate! Cultivând şi satisfăcând prietenii eminenţi în înţelepciune, virtute, învăţătură şi vârstă, cel care le cere sfatul despre ce ar trebui să facă şi ce nu ar trebui să facă nu este niciodată indus în eroare. Omul ar trebui să-şi stăpânească poftele şi apetitul prin răbdare; mâinile şi picioarele prin ochi; ochii şi urechile prin minte; şi mintea şi cuvintele prin fapte. Acel Brahmana care nu omite niciodată să-şi îndeplinească abluţiunile, care poartă întotdeauna firul sacru, care se dedică întotdeauna studiului *Vedelor,* care evită întotdeauna mâncarea necurată, care spune adevărul şi îndeplineşte acte în onoarea învăţătorului său, nu cade niciodată din regiunea lui *Brahma*. După ce a studiat *Vedele*, a turnat libaţii în foc, a făcut sacrificii, a protejat supuşii, şi-a sfinţit sufletul luptând pentru protejarea vacilor şi a brahmanilor şi a murit pe câmpul de luptă, kşatriya ajunge în rai. După ce a studiat *Vedele* şi şi-a împărţit averea la momentul potrivit între brahmani, kşatrii şi propriii dependenţi şi a inhalat fumul sfinţit al celor trei tipuri de focuri, *vaişia* se bucură de fericirea cerească în lumea de dincolo. După ce i-a venerat în mod corespunzător pe brahmani, kshatriya şi vaisaya în ordinea cuvenită şi şi-a ars păcatele, satisfăcându-i, şi apoi şi-a părăsit paşnic trupul, *sudra* se bucură de fericirea raiului. Datoriile celor patru ordine sunt astfel expuse înaintea ta. Ascultă acum motivul discursului meu, pe măsură ce îl expun. Yudhishthira, fiul lui Pandu, se abate de la îndatoririle ordinului Kshatriya. Aşadar, O, rege, pune-l într-o poziţie în care să-şi îndeplinească îndatoririle de rege.

Dhritarashtra a spus: Este exact aşa cum mă înveţi mereu. O, tu, cel amabil, şi inima mea înclină în aceeaşi direcţie pe care mi-o arăţi. Cu toate acestea, deşi în mintea mea înclin spre Pandavi, aşa cum mă înveţi să fac, de îndată ce intru în contact cu Duryodhana, inima mea se îndreaptă într-o altă direcţie. Nici o fiinţă nu poate evita soarta. Într-adevăr, cred că destinul îşi urmează cursul; eforturile individuale sunt inutile.

Sanat-sujata Parva

SECȚIUNEA XLI

Dhritarashtra a spus: Dacă mai ai ceva de spus, O, Vidura, spune-l, căci sunt gata să te ascult. Discursul tău este într-adevăr încântător.

Vidura a spus: O, Dhritarashtra, O, tu, din neamul Bharata, acel *Rishi* Sanat-sujata, vechi şi nemuritor, care, ducând o viaţă de celibat perpetuu, a spus că nu există Moarte, - cel mai de seamă dintre toţi oamenii inteligenţi - , îţi va explica toate îndoielile din mintea ta, atât cele exprimate, cât şi cele neexprimate.

Dhritarashtra a spus: Nu ştii ce îmi va spune acel Rishi nemuritor? O, Vidura, spune-mi, dacă într-adevăr ai atâta înţelepciune.

Vidura a spus: M-am născut în ordinul Sudra şi, prin urmare, nu îndrăznesc să spun mai mult decât am spus deja. Cu toate acestea, înţelegerea acelui Rishi care duce o viaţă de celibat este

considerată de mine ca fiind infinită. Cel care este Brahmana din naștere, discutând chiar și despre cele mai profunde mistere, nu atrage niciodată cenzura zeilor. Doar din acest motiv nu îți vorbesc despre acest subiect.

Dhritarashtra a spus: Spune-mi, O, Vidura, cum pot să mă întâlnesc cu acel străvechi și nemuritor cu acest corp al meu?

Vaisampayana a spus: Atunci Vidura a început să se gândească la acel Rishi cu jurăminte rigide. Și știind că era gândit, *Rishi*, O, Bharata, s-a arătat acolo. Vidura l-a primit apoi cu ritualurile prescrise de ordonanță. Și când, după ce s-a odihnit puțin, Rishi s-a așezat confortabil, Vidura i s-a adresat, spunând: „O, ilustrule, există o îndoială în mintea lui Dhritarashtra pe care eu nu o pot explica. Prin urmare, se cuvine să o expui, astfel încât, ascultând discursul tău, acest conducător al oamenilor să poată depăși toate aceste necazuri, iar câștigul și pierderea, ceea ce este plăcut și ceea ce este neplăcut, decrepitudinea și moartea, frica și gelozia, foamea și setea, mândria și prosperitatea, antipatia, somnul, pofta și mânia, scăderea și creșterea să poată fi suportate de el!”

SECȚIUNEA XLII

Vaisampayana a spus. Apoi, ilustrul și înțeleptul rege Dhritarashtra, după ce a aplaudat cuvintele rostite de Vidura, l-a întrebat în secret pe Sanat-sujata, dorind să obțină cea mai înaltă dintre toate cunoștințele. Și regele l-a întrebat pe Rishi spunând: „O, Sanat-sujata, am auzit că tu ești de părere că nu există Moarte. Se mai spune că zeii și Asurii practică austerități ascetice pentru a evita moartea. Care dintre aceste două opinii este adevărată?”

Sanat-sujata a spus: Unii spun că moartea poate fi evitată prin anumite acțiuni; alții sunt de părere că moartea nu există; tu m-ai întrebat care dintre aceste afirmații este adevărată. Ascultă-mă, O, rege, în timp ce îți vorbesc despre acest lucru, pentru ca îndoielile tale să fie înlăturate. Știe, O, Kshatriya, că ambele afirmații sunt adevărate. Cei învățați sunt de părere că moartea rezultă din ignoranță. Eu spun că ignoranța este Moartea, iar absența ignoranței (Cunoașterea) este nemurirea. Din ignoranță, *Asurii* au devenit supuși înfrângerii și morții, iar din absența ignoranței, zeii au atins natura lui Brahman. Moartea nu devorează creaturile ca un tigru; forma ei în sine este imposibil de determinat. În afară de aceasta, unii își imaginează că Yama este Moartea. Acest lucru se datorează însă slăbiciunii minții. Căutarea lui Brahman sau a cunoașterii de sine este nemurirea. Acel zeu (imaginar) (Yama) își exercită puterea în regiunea Pitris, fiind sursa fericirii pentru cei virtuoși și a nenorocirii pentru cei păcătoși. La porunca lui, moartea sub forma mâniei, ignoranței și lăcomiei se abate asupra oamenilor. Influențați de mândrie, oamenii merg mereu pe calea nedreaptă. Niciunul dintre ei nu reușește să-și atingă adevărata natură. Cu înțelegerea întunecată și influențați de pasiunile lor, ei își abandonează trupurile și cad repetat în iad. Sunt mereu urmați de simțurile lor. De aceea ignoranța primește numele de moarte. Oamenii care doresc roadele acțiunilor lor, atunci când vine timpul să se bucure de aceste roade, merg în ceruri, lepădându-și trupurile. Prin urmare, ei nu pot evita moartea. Creaturile întrupate, din cauza incapacității de a atinge cunoașterea lui Brahman și din cauza legăturii lor cu plăcerile pământești, sunt obligate să rămână într-un ciclu de renașteri, în sus și în jos și în jur. Înclinația naturală a omului către căutări ireale este singura cauză a faptului că simțurile sunt conduse spre eroare. Sufletul care este constant afectat de urmărirea obiectelor ireale, amintindu-și doar de ceea ce îl ocupă mereu, adoră doar plăcerile pământești care îl înconjoară. Dorința de plăceri ucide mai întâi oamenii. Pofta și mânia urmează curând după ea. Aceste trei, și anume dorința de plăceri, pofta și mânia, conduc oamenii nebuni la moarte. Cu toate acestea, cei care și-au cucerit sufletele reușesc, prin autocontrol, să scape de moarte. Cel care și-a cucerit sufletul fără a se lăsa excitat de dorința sa ambițioasă, le cucerește pe acestea, considerându-le fără valoare, cu ajutorul cunoașterii de sine. Ignoranța, luând forma lui Yama, nu poate devora acel om învățat care și-a controlat dorințele în acest fel. Omul care își urmează dorințele este distrus odată cu dorințele sale. Cel care însă poate renunța la dorințe poate cu siguranță alunga toate felurile

de necazuri. Dorința este, într-adevăr, ignoranță, întuneric și iad pentru toate creaturile, căci, influențate de ea, își pierd simțurile. Așa cum persoanele în stare de ebrietate care merg pe stradă se clatină spre gropi și gropițe, tot așa oamenii aflați sub influența dorinței, induși în eroare de bucurii înșelătoare, aleargă spre distrugere. Ce poate face moartea unei persoane a cărei suflet nu a fost confundat sau indus în eroare de dorințe? Pentru el, moartea nu are teroare, ca un tigru făcut din paie. Prin urmare, O Kshatriya, dacă existența dorinței, care este ignoranță, trebuie distrusă, nici o dorință, nici măcar cea mai mică, nu trebuie gândită sau urmărită. Sufletul care se află în corpul tău, asociat cu mânia și lăcomia și plin de ignoranță, acela este moartea. Știind că moartea apare în acest fel, cel care se bazează pe cunoaștere nu se teme de moarte. Într-adevăr, așa cum corpul este distrus când este adus sub influența morții, tot așa și moartea însăși este distrusă când este adusă sub influența cunoașterii.

Dhritarashtra a spus: *Vedele* declară capacitatea eliberatoare a acelor regiuni extrem de sacre și eterne, despre care se spune că pot fi obținute de clasele regenerate prin rugăciuni și sacrificii. Știind acest lucru, de ce o persoană învățată nu ar trebui să recurgă la acte (religioase)? [3]

Sanat-sujata a spus: Într-adevăr, cel care nu are cunoaștere merge pe calea indicată de tine, iar *Vedele* declară, de asemenea, că acolo se află atât fericirea, cât și eliberarea. Dar cel care consideră că trupul material este sinele, dacă reușește să renunțe la dorințe, atinge imediat eliberarea (sau Brahman). Dacă, însă, cineva caută eliberarea fără a renunța la dorințe, trebuie să urmeze calea (prescrisă) a acțiunii, având grijă să distrugă șansele de a se întoarce pe căile pe care le-a parcurs odată.[4]

Dhritarashtra a spus: Cine este cel care îl îndeamnă pe Cel Născut și Vechi? Dacă, din nou, El este tot acest Univers, ca urmare a faptului că a pătruns în toate lucrurile (fără dorință, așa cum este El), care poate fi acțiunea Lui sau fericirea Lui? O, înțeleptule, spune-mi toate acestea cu sinceritate.[5]

---

3 Întrebarea pe care o pune Dhritarashtra este destul de simplă. Rishi a lăudat cunoașterea și eficacitatea acesteia în obținerea eliberării, iar regele întreabă: dacă cunoașterea are o astfel de eficacitate, care este atunci valoarea Karmei sau a faptelor, adică a rugăciunilor și sacrificiilor, așa cum sunt prescrise în *Vede*? **Ijyaya** este forma instrumentală a lui **Ijya**, care înseamnă sacrificii, rituri religioase și ceremonii. **Parartham** este explicat de Nilakantha ca însemnând *Mokshaprapakatwam*, adică capacitatea de a conduce la eliberare. Trebuie menționat aici că ideea hindusă de eliberare nu este fericirea de care se bucură un Sine conștient, ci eliberarea de obligația renașterii și a Karmei. Karma, ca atare, implică durere și suferință, iar Sufletul Suprem (Para-Brahman) este lipsit de acțiune și atribute. Deși în alte sisteme filozofice se vorbește despre alte tipuri de mântuire, eliberarea care constituie subiectul acestor întrebări și răspunsuri este eliberarea de această Karma.

4 Rishi răspunde: „Da, karma sau acțiunea duce într-adevăr la starea de eliberare. În regiunile despre care vorbești, există atât fericire, cât și eliberare (Arthajata) este explicată de Nilakantha ca însemnând *Bhoja-mokshakhya-prayojana samanyam*. A doua linie este eliptică, construcția fiind *Paratma aniha (sari)param ayati*; *(anyatha-tu) margena morgan nihatyaparam (prayati)*. **Paratma** este explicat de Nilakantha ca însemnând *cel care consideră corpul material ca fiind Sinele*. În Slokas-urile următoare, Rishi folosește cuvântul **dehin** care, în acest context, este același cu *dehabhimanin*. Răspunsul lui Rishi este: „Materialistul, renunțând la dorințe, ajunge la starea de Suflet Suprem, adică la eliberare. Sensul pare să fie că, renunțând la dorințe, atât acțiunile, cât și atributele se pierd. Prin urmare, starea unui astfel de suflet este una de inacțiune, sau de liniște perfectă și absența atributelor, care este exact natura Sufletului Suprem. Dacă, din nou, emanciparea este căutată fără a stinge dorința, adică cu ajutorul muncii (rugăciuni și sacrificii), ea trebuie atinsă „stingând calea prin cale”, adică căutătorul trebuie să urmeze o rută definită, prescrisă sau ordonată, având grijă ca porțiunile din rută pe care le-a parcurs odată să nu trebuiască să fie parcurse din nou de el. Acțiunea, așa cum se explică într-o Sloka ulterioară, conduce, este adevărat, către regiuni de fericire și eliberare, dar această stare este tranzitorie, pentru că atunci când meritul se stinge, starea care a fost atinsă ca urmare a acestuia se stinge, iar persoana care cade trebuie să reînceapă acțiunea. Prin urmare, dacă se dorește atingerea emancipării permanente, trebuie eliminată obligația de a reîncepe acțiunea, adică trebuie să se aibă grijă ca porțiunile traseului parcurse odată să nu trebuiască să fie parcurse din nou.

5 Aparent, această întrebare a lui Dhritarashtra nu are legătură cu ceea ce precede. Legătura este însă strânsă, iar întrebarea urmează ca un corolar al ultimului răspuns al lui Rishi. Rishi spunând că sufletul obișnuit, printr-un anumit proces (adică renunțarea la dorințe), ajunge la starea de Suflet Suprem, Dhritarashtra deduce că, invers, Sufletul Suprem devine sufletul obișnuit, deoarece (așa cum spune Nilakantha în terminologia școlii Nyaya) lucrurile diferite nu pot deveni ceea ce nu sunt și, dacă nu sunt similare, nu pot deveni de aceeași natură. Aplicând

Sanat-sujata a spus: Există o mare obiecție în a identifica complet (ca aici) cele două creaturi diferite care izvorăsc întotdeauna din uniunea Condițiilor (cu ceea ce în esența sa este fără Condiții). Această opinie nu diminuează supremația Celui Născut și Vechi. În ceea ce privește oamenii, și ei își au originea în uniunea Condițiilor. Tot ceea ce apare nu este altceva decât Sufletul Suprem veșnic. Într-adevăr, universul este creat de Sufletul Suprem însuși, care suferă transformări. *Vedele* atribuie această putere (de autotransformare) Sufletului Suprem. Pentru identitatea, din nou, a puterii și a posesorului ei, atât *Vedele*, cât și altele sunt autoritatea.[6]

Dhritarashtra a spus: În această lume, unii practică virtutea, iar alții renunță la acțiune sau Karma (adoptând ceea ce se numește *Sannyasa Yoga*). (Respectându-i pe cei care practică virtutea) întreb: este virtutea capabilă să distrugă viciul sau este ea însăși distrusă de viciu?

Sanat-sujata a spus: Fructele virtuții și ale inacțiunii (perfecte) sunt utile în acest sens (adică pentru obținerea eliberării). Într-adevăr, ambele sunt mijloace sigure pentru atingerea eliberării. Omul înțelept, însă, obține succesul prin cunoaștere (inacțiune). Pe de altă parte, materialistul dobândește merite (prin acțiune) și (ca urmare a acestora) eliberarea. El trebuie, de asemenea, (în cursul urmăririi sale) să comită păcate. După ce a obținut din nou roadele atât ale virtuții, cât și ale viciului, care sunt trecătoare (raiul având sfârșitul său, la fel ca și iadul, în ceea ce privește pe cei virtuoși și pe cei păcătoși), omul de acțiune devine din nou dependent de acțiune, ca urmare a propriilor sale virtuți și vicii anterioare. Omul de acțiune, însă, care posedă inteligență, își distruge păcatele prin faptele sale virtuoase. Virtutea este, așadar, puternică, și de aici provine succesul omului de acțiune.

Dhritarashtra a spus: Spune-mi, în ordinea lor ierarhică, despre acele regiuni eterne care se spune că pot fi atinse, ca roade ale propriilor fapte virtuoase, de către persoanele regenerate, angajate în practica virtuții. Vorbește-mi și despre alte regiuni de același fel. O, învățatule, nu doresc să aud despre faptele (spre care inima omului se îndreaptă în mod natural, oricât de interzise sau păcătoase ar fi ele).

Sanat-sujata a spus: Cei regenerați care se mândresc cu practicile lor de *yoga*, precum oamenii puternici cu propria lor forță, plecând de aici, strălucesc în regiunea Brahman. Cei regenerați care se străduiesc cu mândrie să îndeplinească sacrificii și alte rituri vedice, ca rod al cunoașterii care le aparține, ca urmare a acelor acte, eliberați de această lume, se îndreaptă spre acea regiune care este lăcașul zeilor. Există și alții, familiarizați cu *Vedele*, care sunt de părere că îndeplinirea sacrificiilor și riturilor (prescrise de *Vede*) este obligatorie (neîndeplinirea lor fiind păcătoasă). Legate de formele exterioare, deși caută dezvoltarea sinelui interior (deoarece practică

---

această maximă a Nyaya, se vede că atunci când sufletul obișnuit devine Sufletul Suprem, acestea nu sunt diferite și, prin urmare, Sufletul Suprem este cel care devine sufletul obișnuit. Sub această impresie, Dhritarashtra întreabă: „Ei bine, dacă Sufletul Suprem devine sufletul obișnuit, cine este cel care îndeamnă Sufletul Suprem să devină astfel? Și dacă tot acest (univers) este într-adevăr acel Suflet, ca urmare a faptului că acesta din urmă pătrunde și intră în toate lucrurile, atunci, lipsit de dorință așa cum este Sufletul Suprem, unde este posibilitatea acțiunii sale (acțiunea sau munca fiind consecința directă a dorinței)? Dacă se răspunde că universul este ***lila*** (simpla joacă, așa cum afirmă unele școli de filozofie) Zeului, atunci, întrucât orice joacă poate fi atribuită unui motiv de fericire, care poate fi fericirea Zeului, care, așa cum se presupune, este lipsit de dorințe?

6 Rishi răspunde: Există o mare obiecție în a admite identitatea completă sau esențială a lucrurilor diferite, adică sufletul obișnuit și Sufletul Suprem fiind diferite, identitatea lor nu poate fi admisă. În ceea ce privește creaturile, ele curg continuu din *Anadi-yoga*, adică uniunea Sufletului Suprem (care în sine este Necondiționat) cu condițiile spațiului, timpului etc.; adică, există această identitate, prin urmare, între sufletul obișnuit și Sufletul Suprem, dar nu o identitate completă sau esențială. De asemenea, ca urmare a acestui fapt, superioritatea Sufletului Suprem nu se pierde (teoria opusă ar distruge această superioritate). Analogia preferată a gânditorilor acestei școli pentru a explica legătura dintre Sufletul Suprem și univers este derivată din legătura dintre *Akasa* și *Ghatakasa*, adică spațiul absolut și necondiționat și spațiul limitat de marginile unui vas. Acesta din urmă are un nume, se mișcă atunci când vasul este mișcat și este limitat în spațiu; în timp ce spațiul în sine, din care face parte spațiul vasului, este absolut și necondiționat, imobil și nelimitat.

aceste rituri numai de dragul virtuții și nu pentru îndeplinirea unor scopuri particulare), aceste persoane nu ar trebui să fie considerate foarte înalte (deși ar trebui să li se acorde un anumit respect). Oriunde, din nou, mâncarea și băutura demne de un Brahmana sunt abundente, ca iarba și stufărișul într-un loc în timpul sezonului ploios, acolo ar trebui să-și caute *yoghinul* mijloacele de trai (fără a-l afecta pe capul familiei cu mijloace modeste); în niciun caz nu ar trebui să se afecteze pe sine însuși prin foame și sete. Într-un loc în care poate exista atât inconvenient, cât și pericol pentru cineva, din cauza aversiunii sale, de a-și dezvălui superioritatea, cel care nu-și proclamă superioritatea este mai bun decât cel care o face. Mâncarea oferită de acea persoană care nu se supără la vederea altuia care își dezvăluie superioritatea și care nu mănâncă niciodată fără a oferi partea prescrisă brahmanilor și oaspeților este aprobată de cei drepți. Așa cum un câine își devorează adesea propriile excremente, în detrimentul său, tot așa acei *yoghini* își devorează propria vomă, care își procură traiul dezvăluindu-și preeminența. Înțelepții îl recunosc ca brahman pe cel care, trăind în mijlocul rudelor, dorește ca practicile sale religioase să rămână mereu necunoscute pentru ei. Ce alt brahman merită să cunoască Sufletul Suprem, care este necondiționat, fără atribute, neschimbător, unul și singur, și fără dualitate de niciun fel? Ca urmare a unor astfel de practici, un kșatriya poate cunoaște Sufletul Suprem și îl poate contempla în propriul său suflet. Cel care consideră Sufletul ca fiind Sinele care acționează și simte - ce păcate nu sunt comise de acel hoț care jefuiește sufletul de atributele sale? Un Brahmana - ar trebui să fie fără efort, nu ar trebui să accepte niciodată cadouri, ar trebui să câștige respectul celor drepți, ar trebui să fie liniștit și, deși este familiarizat cu *Vedele*, ar trebui să pară altfel, pentru că numai atunci poate atinge cunoașterea și cunoaște Brahmanul. Cei care sunt săraci în bogății pământești, dar bogați în bogății cerești și sacrificii, devin invincibili și neînfricați, și ei - ar trebui considerați întruchipări ale lui Brahman. Chiar și acea persoană, în această lume, care (prin efectuarea de sacrificii) reușește să se întâlnească cu zeii care acordă tot felul de obiecte dezirabile (celor care efectuează sacrificii), nu este egală cu cel care cunoaște Brahman, deoarece cel care efectuează sacrificii trebuie să depună eforturi (în timp ce cel care cunoaște Brahman îl atinge fără astfel de eforturi). Se spunea că este cu adevărat onorat cel care, lipsit de acțiuni, este onorat de zeități. Cel care este onorat de alții nu ar trebui să se considere niciodată onorat. Prin urmare, nu ar trebui să ne întristăm când nu suntem onorați de alții. Oamenii acționează în conformitate cu natura lor, la fel cum deschid și închid pleoapele; și numai cei învățați îi respectă pe ceilalți. Omul care este respectat ar trebui să gândească astfel. Cei care, în această lume, sunt proști, înclinați spre păcat și pricepuți în înșelăciune, nu îi respectă niciodată pe cei care sunt demni de respect; dimpotrivă, ei manifestă întotdeauna lipsă de respect față de astfel de persoane. Stima lumii și ascetismul (practicile *Mauna*) nu pot coexista niciodată. Știți că această lume este pentru cei care sunt candidați la stimă, în timp ce cealaltă lume este pentru cei care se dedică ascetismului. Aici, în această lume, O Kshatriya, fericirea (stima lumii) rezidă în prosperitatea lumească. Aceasta din urmă, însă, este un impediment (pentru fericirea cerească). Prosperitatea cerească, pe de altă parte, este de neatins pentru cel care nu are înțelepciune adevărată. Cei drepți spun că există diferite tipuri de porți, toate dificil de păzit, pentru a da acces la ultimul tip de prosperitate. Acestea sunt adevărul, corectitudinea, modestia, autocontrolul, puritatea minții și a conduitei și cunoașterea (*Vedelor*). Aceste șase distrug vanitatea și ignoranța.

SECȚIUNEA XLIII

Dhritarashtra a spus: Care este scopul ascetismului (*mauna*)? Dintre cele două tipuri de *mauna* (adică, abținerea de la vorbire și meditația), care este aprobată de tine? O, învățatule, spune-mi adevărata natură a *mauna*. Poate o persoană învățată să atingă starea de liniște și eliberare (*moksha*) prin acea *mauna*? O, Muni, cum trebuie practicat ascetismul (*mauna*) aici?

Sanat-sujata a spus: Deoarece Sufletul Suprem nu poate fi pătruns nici de *Vede*, nici de minte, de aceea Sufletul însuși este numit *mauna*. Cel din care au apărut atât silaba vedică **Om**, cât și aceasta (sunetele obișnuite), acel Unul, O, rege, este manifestat ca Cuvântul.”

Dhritarashtra a spus: Cel care cunoaşte atât *Rig Veda*, cât şi *Yajus Veda*, cel care cunoaşte *Sama Veda*, este pătat de păcate sau nu atunci când comite păcate?

Sanat-sujata a spus: Îţi spun cu adevărat că omul care nu şi-a stăpânit simţurile nu este salvat de faptele sale păcătoase nici de *Sama*, nici de *Rig*, nici de *Yajus Veda*. *Vedele* nu salvează niciodată de păcat persoana înşelătoare care trăieşte prin înşelăciune. Pe de altă parte, la fel ca păsările nou-născute care îşi părăsesc cuibul, *Vedele* părăsesc o astfel de persoană la sfârşit.

Dhritarashtra a spus: O, tu care ţi-ai stăpânit simţurile, dacă într-adevăr *Vedele* nu sunt competente să salveze o persoană fără ajutorul virtuţii, de unde vine atunci această iluzie a brahmanilor că *Vedele* distrug întotdeauna păcatele?

Sanat-sujata a spus: O, tu, cel mărinimos, acest univers a luat naştere din Sufletul Suprem prin unirea Condiţiilor referitoare la nume, formă şi alte atribute. Şi *Vedele*, subliniind acest lucru în mod corespunzător, declară acelaşi lucru şi inculcă ideea că Sufletul Suprem şi universul sunt diferite şi nu identice. Ascetismul şi sacrificiile sunt prescrise pentru a atinge acel Suflet Suprem, iar prin aceste două lucruri omul învăţat dobândeşte virtutea. Distrugând păcatul prin virtute, sufletul său este iluminat de cunoaştere. Omul de ştiinţă, cu ajutorul cunoaşterii, ajunge la Sufletul Suprem. Altfel, cel care râvneşte la cele patru obiective ale căutării umane, luând cu el tot ceea ce face aici, se bucură de roadele lor în viitor, şi (deoarece aceste roade) nu sunt veşnice, se întoarce în regiunea acţiunii (când bucuria se termină). Într-adevăr, roadele austerităţilor ascetice practicate în această lume trebuie savurate în lumea cealaltă (în ceea ce priveşte acele persoane care nu au obţinut stăpânirea sufletelor lor). În ceea ce priveşte acei brahmani angajaţi în practici ascetice (care au stăpânirea sufletelor lor), chiar şi aceste regiuni sunt capabile să dea roade.

Dhritarashtra a spus: O, Sanat-sujata, cum se poate ca austerităţile ascetice, care sunt toate de acelaşi fel, să fie uneori de succes şi alteori fără succes? Spune-ne acest lucru, pentru ca noi să îl putem cunoaşte!

Sanat-sujata a spus: Asceza care nu este pătată de (dorinţe şi alte) defecte este considerată capabilă să aducă eliberarea şi, prin urmare, este de succes, în timp ce asceza pătată de vanitate şi lipsită de devotament adevărat este considerată fără succes. Toate întrebările tale, O, Kshatriya, ating însăşi rădăcina ascezei. Prin ascetism, cei învăţaţi îl cunosc pe Brahman şi câştigă nemurirea!

Dhritarashtra a spus: Am ascultat ceea ce ai spus despre ascetismul nepătat de defecte, prin care am reuşit să cunosc un mister etern. Spune-mi acum, O, Sanat-sujata, despre ascetismul pătat de defecte!

Sanat-sujata a spus: O, rege, cele douăsprezece, inclusiv mânia, precum şi cele treisprezece tipuri de răutate, sunt defectele ascetismului pătat. Mânia, pofta, avariţia, ignoranţa binelui şi răului, nemulţumirea, cruzimea, răutatea, vanitatea, durerea, iubirea de plăcere, invidia şi vorbirea de rău despre alţii sunt, în general, defectele fiinţelor umane. Aceste douăsprezece defecte ar trebui întotdeauna evitate de oameni. Oricare dintre acestea poate duce la distrugerea oamenilor, O, taur printre oameni. Într-adevăr, fiecare dintre acestea aşteaptă ocazia în ceea ce priveşte oamenii, la fel cum un vânător aşteaptă ocazia în ceea ce priveşte căprioarele. Afirmarea propriei superiorităţi, dorinţa de a se bucura de soţiile altora, umilirea altora din exces de mândrie, mânia, nestatornicia şi refuzul de a-i întreţine pe cei demni de a fi întreţinuţi, aceste şase fapte rele sunt întotdeauna practicate de oamenii păcătoşi care sfidează toate pericolele de aici şi de dincolo. Cel care consideră satisfacerea poftelor ca fiind unul dintre scopurile vieţii, cel care este extrem de mândru, cel care se întristează că a dat ceva, cel care nu cheltuieşte niciodată bani, cel care îşi persecută supuşii prin impunerea de taxe urâte, cel care se bucură de umilirea altora şi cel care îşi urăşte propriile soţii — aceşti şapte sunt alţii care sunt, de asemenea, numiţi răi. Dreptatea, adevărul (abţinerea de la rău şi

sinceritatea în vorbire), stăpânirea de sine, ascetismul, bucuria pentru fericirea altora, modestia, îngăduința, iubirea față de ceilalți, sacrificiile, darurile, perseverența, cunoașterea scripturilor — aceste douăsprezece constituie practicile brahmanilor. Cel care reușește să dobândească aceste douăsprezece, devine competent să stăpânească întreaga lume. Cel care este înzestrat cu trei, două sau chiar una dintre acestea, ar trebui să fie considerat ca având prosperitate cerească. Stăpânirea de sine, renunțarea și cunoașterea Sinelui — în acestea se află eliberarea. Acei brahmani care sunt înzestrați cu înțelepciune spun că acestea sunt atribute în care predomină adevărul. Stăpânirea de sine este constituită din optsprezece virtuți. Încălcarea și nerespectarea actelor și omisiunilor prescrise, minciuna, răutatea, pofta, bogăția, iubirea de plăceri (senzuale), mânia, durerea, setea, avariția, înșelăciunea, bucuria în suferința altora, invidia, rănirea altora, regretul, aversiunea față de actele pioase, uitarea datoriei, calomnia altora și vanitatea - cel care este eliberat de aceste (optsprezece) vicii este considerat de cei drepți ca fiind stăpân pe sine. Cele optsprezece defecte (care au fost enumerate) constituie ceea ce se numește *mada* sau *mândrie*. Renunțarea este de șase feluri. Opusul celor șase este reprezentat de defectele numite *mada*. (Prin urmare, defectele numite *mada* sunt optsprezece și șase). Cele șase feluri de renunțare sunt toate lăudabile. Doar al treilea este dificil de practicat, dar prin el se depășesc toate durerile. Într-adevăr, dacă acest tip de renunțare este realizat în practică, cel care îl realizează depășește toate perechile de contrarii din lume.

Cele șase tipuri de renunțare sunt toate lăudabile. Acestea sunt: Primul este să nu simți niciodată bucurie în momentele de prosperitate. Al doilea este abandonarea sacrificiilor, rugăciunilor și actelor pioase. Cel de-al treilea, O, rege, este abandonarea dorinței sau retragerea din lume. Într-adevăr, aceasta este consecința celui de-al treilea tip de renunțare la dorințe, care se manifestă prin abandonarea tuturor obiectelor de plăcere (fără a te bucura de ele) și nu prin abandonarea lor după ce te-ai bucurat din plin de ele, nici prin abandonarea lor după dobândire, nici prin abandonarea lor numai după ce ai devenit incapabil să te bucuri de ele din cauza pierderii poftei. Al patrulea tip de renunțare constă în următoarele: nu trebuie să te întristezi și nici să te lași afectat de întristare atunci când acțiunile tale eșuează, în ciuda faptului că deții toate virtuțile și toate tipurile de bogăție. Sau, când se întâmplă ceva neplăcut, nu simți nicio durere. Al cincilea tip de renunțare constă în a nu solicita nici măcar fiilor, soțiilor și altor persoane care pot fi foarte dragi. Al șaselea tip constă în a da unei persoane merituoase care solicită, actul darului fiind întotdeauna productiv din punct de vedere al meritelor. Prin acestea, se dobândește cunoașterea Sinelui. În ceea ce privește acest ultim atribut, el implică opt calități. Acestea sunt adevărul, meditația, distincția între subiect și obiect, capacitatea de a trage concluzii, retragerea din lume, a nu lua niciodată ceea ce aparține altora, practicile jurămintelor *Brahmacharya* (abstinența) și neacceptarea (cadourilor).

De asemenea, atributul *mada* (opusul lui *dama* sau stăpânirea de sine) are defecte care au fost toate indicate (în scripturi). Aceste defecte trebuie evitate. Ți-am vorbit despre renunțare și cunoașterea de sine. Și întrucât cunoașterea de sine are opt virtuți, lipsa ei are opt defecte. Aceste defecte trebuie evitate. O Bharata, cel care este eliberat de aceste cinci simțuri, de minte, de trecut și de viitor, devine fericit. O, rege, lasă-ți sufletul să fie devotat adevărului; toate lumile sunt întemeiate pe adevăr; într-adevăr, se spune că stăpânirea de sine, renunțarea și cunoașterea de sine au adevărul ca atribut principal. Evitând (aceste) defecte, ar trebui să practici ascetismul aici. Cel care ordonă a hotărât că numai adevărul ar trebui să fie jurământul celor drepți. Asceza, care este disociată de aceste defecte și înzestrată cu aceste virtuți, devine sursa unei mari prosperități. Ți-am spus acum pe scurt despre acest subiect sacru, care distruge păcatul, pe care mi l-ai cerut și care este capabil să elibereze o persoană de naștere, moarte și decrepitudine.

Dhritarashtra a spus: Cu *Akhyana* (Puranas) ca al cincilea, *Vedele* declară că Sufletul Suprem este acest univers format din lucruri mobile și imobile. Alții consideră că există patru divinități; alții, trei; alții, două; alții, doar una; iar alții consideră că Brahman este singurul obiect existent (neexistând nimic altceva care să aibă o existență separată). Dintre aceștia, pe care ar trebui să-l cunosc ca fiind cu adevărat înzestrat cu cunoașterea lui Brahman?

Sanat-sujata: există un singur Brahman, care este însăşi Adevărul. Din ignoranţa faţă de acel Unul, zeităţile au fost concepute ca fiind diverse. Dar cine este, O, rege, cel care a atins Adevărul însuşi sau Brahman? Omul se consideră înţelept fără a cunoaşte acel Singur Obiect al cunoaşterii şi, din dorinţa de fericire, se angajează în studiu şi în practicile caritătii şi sacrificiilor. Ei s-au abătut de la Adevăr (Brahman) şi întreţin scopuri corespunzătoare (stării lor) şi, prin urmare, bazându-se pe adevărul textelor vedice, îndeplinesc sacrificii. Unii îndeplinesc (sau ating obiectivul) sacrificiilor prin minte (meditaţie), alţii prin cuvinte (recitarea unor rugăciuni speciale, sau *Yapa*), iar alţii prin fapte (îndeplinirea efectivă a *Yatishtoma* şi a altor rituri costisitoare). Cu toate acestea, persoana care caută Brahmanul prin Adevăr, obţine obiectivele dorite acasă. Cu toate acestea, atunci când scopurile cuiva devin abortive (din cauza lipsei cunoaşterii Sinelui), ar trebui să se adopte jurăminte de tăcere şi altele asemenea, numite *Dikshavrata*. Într-adevăr, *Diksha* provine din rădăcina *Diksha*, care înseamnă respectarea jurămintelor. În ceea ce priveşte cei care au cunoaşterea Sinelui, pentru ei Adevărul este cel mai înalt obiectiv de urmărit.

Fructele cunoaşterii sunt vizibile; ascetismul dă roade în viitor. Un brahman care (fără cunoaştere şi ascetism) a citit doar mult ar trebui să fie cunoscut doar ca un mare cititor. De aceea, O, kshatriya, nu crede niciodată că cineva poate fi un brahman (cunoscător al Brahmanului) doar citind scripturile. Pe de altă parte, el ar trebui să fie cunoscut de tine ca fiind înzestrat cu cunoaşterea Brahmanului care nu se abate de la Adevăr. O Kshatriya, versurile care au fost recitate de Atharvan într-un conclav al marilor înţelepţi, în vremuri străvechi, sunt cunoscute sub numele de *Chhandas*. Cei care au citit doar *Vedele*, fără a fi dobândit cunoaşterea Celui care este cunoscut prin Vede, nu pot fi consideraţi familiarizaţi cu *Chhandas*. *Chhandas*, O, cel mai bun dintre oameni, devin mijlocul de a obţine Brahman în mod independent şi fără a fi nevoie de nimic străin. Cei care sunt familiarizaţi doar cu modurile de sacrificiu prescrise în *Vede* nu pot fi consideraţi familiarizaţi cu *Chhandas*. Pe de altă parte, după ce i-au aşteptat pe cei care cunosc *Vedele*, nu au atins cei drepţi Obiectul care poate fi cunoscut prin *Vede*? Nu există nimeni care să fi înţeles cu adevărat sensul *Vedelor* sau poate că există unii care au înţeles sensul, O, rege. Cel care a citit doar *Vedele* nu cunoaşte Obiectul care poate fi cunoscut prin ele. El, însă, care este stabilit în Adevăr, cunoaşte Obiectul care poate fi cunoscut prin *Vede*. Printre acele facultăţi care conduc la percepţia corpului ca agent activ, nu există niciuna prin care să se poată dobândi cunoaşterea adevărată. Numai prin minte nu se poate dobândi cunoaşterea Sinelui şi a Non-Sinelui. Într-adevăr, cel care cunoaşte Sinele cunoaşte şi ceea ce este Non-sinele. Pe de altă parte, cel care cunoaşte doar ceea ce este Non-sinele nu cunoaşte Adevărul. Cel care cunoaşte dovezile cunoaşte şi ceea ce se caută a fi dovedit. Dar ceea ce este în natura acelui Obiect (care se caută a fi dovedit) nu este cunoscut nici de *Vede*, nici de cei care sunt familiarizaţi cu *Vedele*. Cu toate acestea, brahmanii care sunt (cu adevărat) familiarizaţi cu *Vedele* reuşesc să obţină cunoaşterea obiectului cunoaşterii (prin *Vede*) prin intermediul *Vedelor*. Aşa cum ramura unui anumit copac este uneori folosită pentru a indica cifra lunară a primei zile a lunii luminoase, tot aşa *Vedele* sunt folosite pentru a indica atributele supreme ale Sufletului Suprem. Îl cunosc ca fiind un brahman (care posedă cunoaşterea Brahmanului) pe cel care explică îndoielile altora, după ce şi-a stăpânit toate îndoielile proprii şi care posedă cunoaşterea Sinelui. Nu se poate descoperi ce este Sufletul căutând în Est, Sud, Vest, Nord, în direcţiile secundare sau pe orizontală. Foarte rar poate fi găsit în cel care consideră acest corp ca fiind Sinele. Dincolo de concepţia chiar şi a *Vedelor*, numai omul care practică meditaţia *yoga* poate contempla Supremul. Stăpânindu-ţi complet toate simţurile şi mintea, caută şi tu acel Brahman care se ştie că locuieşte în propriul tău Suflet. Nu este un *Muni* cel care practică doar meditaţia Yoga; nici cel care trăieşte doar în pădure (retrăgându-se din lume). El, însă, este un *Muni* şi este superior tuturor celor care îşi cunosc propria natură. Ca urmare a capacităţii de a explica fiecare obiect (*Vyakarana*), se spune că cineva este înzestrat cu cunoaştere universală (*Vaiyakarana*); şi, într-adevăr, ştiinţa însăşi se numeşte *Vyakarana* datorită capacităţii sale de a explica fiecare obiect până la rădăcina sa (care este Brahman). Omul care vede toate regiunile ca fiind prezente înaintea ochilor săi este considerat a fi înzestrat cu cunoaştere universală. Cel care rămâne în Adevăr şi cunoaşte Brahman este considerat a fi un Brahmana, iar un Brahmana posedă cunoaştere universală. Şi un Kshatriya, care practică astfel

de virtuți, poate vedea Brahman. El poate, de asemenea, să atingă acea stare înaltă urcând pas cu pas, conform celor indicate în *Vede*. Știind acest lucru cu certitudine, îți spun aceasta.

SECȚIUNEA XLIV

Dhritarashtra a spus: Excelent, O, Sanat-sujata, este discursul tău, care tratează despre atingerea lui Brahman și originea universului. Te rog, O, celebru Rishi, să-mi spui în continuare cuvinte ca acestea, care nu au legătură cu obiectele dorinței lumești și care, prin urmare, sunt rare printre oameni.

Sanat-sujata a spus: Brahmanul despre care mă întrebi cu atâta bucurie nu poate fi atins în curând. După ce (simțurile au fost stăpânite și) voința s-a contopit cu intelectul pur, starea care urmează este una de absență totală a gândurilor lumești. Chiar și aceasta este cunoaștere (care duce la atingerea Brahmanului). Ea poate fi atinsă numai prin practicarea *Brahmacharya*!

Dhritarashtra a spus: Tu spui că cunoașterea Brahmanului locuiește de la sine în minte, fiind descoperită doar prin *Brahmacharya*, adică locuind în minte, ea nu necesită eforturi (cum ar fi cele necesare pentru muncă) pentru a se manifesta (de la sine) în timpul căutării (prin intermediul *Brahmacharya*). Cum se leagă atunci nemurirea de atingerea Brahmanului?

Sanat-sujata a spus: Deși se află în minte și este inerentă acesteia, cunoașterea lui Brahman este încă nemanifestată. Cu ajutorul intelectului pur și al *Brahmacharya*, această cunoaștere devine manifestă. Într-adevăr, după ce au atins această cunoaștere, yoghinii renunță la această lume. Ea se găsește întotdeauna printre învățătorii eminenți. Acum îți voi vorbi despre această cunoaștere.

Dhritarashtra a spus: Care ar trebui să fie natura acelui *Brahmacharya* prin care cunoașterea lui Brahman ar putea fi atinsă fără prea multe dificultăți? O, tu, cel regenerat, spune-mi asta.

Sanat-sujata a spus: Cei care, locuind în lăcașurile învățătorilor lor și câștigându-le bunăvoința și prietenia, practică austerități *Brahmacharya*, devin chiar în această lume întruchipări ale lui Brahman și, lepădându-și trupurile, se unesc cu Sufletul Suprem. Cei care, în această lume, dornici să obțină starea de Brahman, își supun toate dorințele și, fiind înzestrați cu dreptate, reușesc să disocieze Sufletul de corp, ca o lamă proiectată dintr-un tufiș de tufăriș. Corpul, O Bharata, este creat de aceștia, adică de tatăl și mama; însă (noua) naștere, care se datorează instrucțiunilor mentorului, este sacră, lipsită de decrepitudine și nemuritoare. Discutând despre Brahman și acordând nemurirea, cel care învelește toate persoanele cu (mantia) adevărului ar trebui să fie considerat tată și mamă; și ținând cont de binele pe care îl face, nimeni nu ar trebui să-i facă vreun rău. Un discipol trebuie să-și salute în mod obișnuit învățătorul cu respect și, cu puritate (a trupului și a minții) și atenție bine îndreptată, trebuie să se dedice studiului. El nu trebuie să considere niciun serviciu ca fiind josnic și nu trebuie să nutrească mânie. Chiar și acesta este primul pas al *Brahmacharya*. Practicile acelui discipol care dobândește cunoaștere prin respectarea îndatoririlor prescrise pentru clasa sa sunt considerate, de asemenea, ca fiind primul pas al *Brahmacharya*. Un discipol trebuie, cu toată viața și toate posesiunile sale, în gânduri, cuvinte și fapte, să facă tot ceea ce este pe placul învățătorului. Acesta este considerat al doilea pas al *Brahmacharya*. El trebuie să se comporte față de soția și fiul învățătorului său în același mod ca și față de învățătorul său. Și acest lucru este considerat al doilea pas al *Brahmacharya*. Ținând bine minte ceea ce i-a făcut învățătorului său și înțelegând, de asemenea, scopul acestuia, discipolul ar trebui să gândească cu inima bucuroasă: „Am fost învățat și am devenit mare datorită lui”. Acesta este al treilea pas al *Brahmacharya*. Fără a-i cere învățătorului plata darului final, un discipol înțelept nu trebuie să se dedice unui alt mod de viață; nici nu trebuie să spună sau să gândească în mintea sa: „Fă acest dar”. Acesta este al patrulea pas al *Brahmacharya*. El atinge primul pas al

(cunoașterii lui Brahman, care este) obiectul *Brahmacharya* cu ajutorul timpului; al doilea pas, prin prelegerile învățătorului; al treilea, prin puterea propriei sale înțelegeri; și, în cele din urmă, al patrulea, prin discuție. Cei învățați au spus că *Brahmacharya* este constituit din douăsprezece virtuți, practicile Yoga sunt numite *Angas*, iar perseverența în meditația yoga este numită *Valam* și cineva este încununat cu succes în aceasta ca urmare a ajutorului învățătorului și a înțelegerii sensului *Vedelor.* Orice avere ar câștiga un discipol angajat în acest fel, ar trebui să fie dată în întregime învățătorului. Astfel, învățătorului i se asigură un trai demn de laudă. Și tot astfel ar trebui să se comporte discipolul față de fiul învățătorului. Aflat în această poziție (în *Brahmacharya*), discipolul prosperă în toate privințele în această lume și obține numeroși urmași și faimă. Oamenii din toate direcțiile îl copleșesc cu bogății; și mulți oameni vin la locuința lui pentru a practica *Brahmacharya*. Prin *Brahmacharya* de acest fel, cei ceești au atins divinitatea, iar înțelepții, foarte binecuvântați și cu mare înțelepciune, au obținut regiunea Brahman. Prin aceasta, Gandharvas și Apsaras au dobândit o astfel de frumusețe personală, iar prin *Brahmacharya*, Surya se ridică pentru a crea ziua. Așa cum căutătorii pietrei filozofale obțin o mare fericire atunci când obțin obiectul căutării lor, cei menționați mai sus (cei ceești și alții), la finalizarea *Brahmacharya*, obțin o mare fericire ca urmare a faptului că pot avea tot ceea ce doresc. El, O, rege, care se dedică practicii austerităților ascetice, se dedică în întregime *Brahmacharya* și astfel își purifică corpul, este cu adevărat înțelept, pentru că prin aceasta devine ca un copil (liber de toate pasiunile rele) și în cele din urmă triumfă asupra morții. Oamenii, O, Kshatriya, prin muncă, oricât de pură ar fi ea, obțin doar lumi care sunt pieritoare; cel care este binecuvântat cu Cunoaștere, însă, ajunge, cu ajutorul acelei Cunoașteri, la Brahman, care este veșnic. Nu există altă cale (în afară de Cunoaștere sau atingerea lui Brahman) care să ducă la eliberare.

Dhritarashtra a spus: Tu spui că un om înțelept percepe existența lui Brahman în propriul său suflet. Acum, Brahman este alb, roșu, negru, albastru sau violet? Spune-mi care este adevărata formă și culoare a Brahmanului omniprezent și etern?

Sanat-sujata a spus: Într-adevăr, Brahman, așa cum este perceput, poate apărea alb, roșu, negru, maro sau strălucitor. Dar nici pe pământ, nici în cer, nici în apele oceanului nu există ceva asemănător. Nici în stele, nici în fulgere, nici în nori nu se vede forma sa, nici nu este vizibilă în atmosferă, nici în zeități, nici în lună, nici în soare. Nu se găsește nici în *Riks*, nici printre *Yajus*, nici printre *Atharvani*, nici în purii *Samani*. Cu adevărat, O, rege, nu se găsește în *Rathantara* sau *Varhadratha*, nici în marile sacrificii. Incapabil de a fi cuprins și situat dincolo de întinderea intelectului limitat, chiar și Distrugătorul universal, după Dezintegrare, se pierde în el. Incapabil de a fi privit, este subtil ca lama unui brici și mai grosier decât munții. Este baza pe care se întemeiază totul; este neschimbător; este acest univers vizibil (omniprezent); este vast; este încântător; toate creaturile au izvorât din el și se vor întoarce la el. Liber de orice fel de dualitate, se manifestă ca univers și pătrunde totul. Oamenii învățați spun că este fără nicio schimbare, cu excepția limbajului folosit pentru a-l descrie. Cei care sunt familiarizați cu Acela în care este întemeiat acest univers sunt eliberați.

SECȚIUNEA XLV

Sanat-sujata a spus: Tristețea, mânia, lăcomia, pofta, ignoranța, lenea, răutatea, orgoliul, dorința continuă de câștig, afecțiunea, gelozia și vorbele rele — aceste douăsprezece, O, monarhule, sunt greșeli grave care distrug viețile oamenilor. Fiecare dintre acestea, O, monarhule, așteaptă ocazii pentru a pune stăpânire pe omenire. Afectați de ele, oamenii își pierd mințile și comit fapte păcătoase. Cel lacom, cel feroce, cel aspru în vorbire, cel vorbăreț, cel înclinat să nutrească mânie, cel lăudăros — aceste șase fire rele, odată ce obțin bogăție, nu pot trata pe ceilalți cu curtoazie. Cel care consideră satisfacția senzuală ca fiind scopul vieții, cel care este îngâmfat, cel care se laudă că a făcut un dar, cel care nu cheltuiește niciodată, cel care este slab la minte, cel care este predispus la autoadmirație și cel care își urăște propria soție — acești șapte sunt considerați oameni răi, cu

obiceiuri păcătoase. Dreptatea, adevărul, ascetismul, stăpânirea de sine, mulţumirea, modestia, renunţarea, iubirea faţă de ceilalţi, darul, cunoaşterea scripturilor, răbdarea şi iertarea — aceşti doisprezece sunt practicile unui brahman. Cel care nu se abate de la aceste douăsprezece, poate stăpâni întreaga lume. Cel care este înzestrat cu trei, sau două, sau chiar una dintre acestea, nu consideră niciodată nimic ca fiind al său, excluzându-i pe ceilalţi. Stăpânirea de sine, renunţarea şi cunoaşterea — în acestea se află eliberarea. Acestea sunt atributele brahmanilor înzestraţi cu înţelepciune şi care consideră Brahmanul ca fiind cel mai înalt dintre toate obiectivele de atins. Adevărat sau fals, nu este lăudabil pentru un brahman să vorbească de rău despre alţii; cei care fac acest lucru au iadul ca locuinţă. *Mada* are optsprezece defecte care nu au fost încă enumerate de mine. Acestea sunt: răutatea faţă de ceilalţi, punerea de obstacole în calea faptelor virtuoase, defăimarea, minciuna în vorbire, pofta, mânia, dependenţa, vorbirea de rău despre ceilalţi, căutarea defectelor altora pentru a le raporta, risipirea averii, certurile, insolenţa, cruzimea faţă de fiinţele vii, răutatea, ignoranţa, dispreţul faţă de cei demni de respect, pierderea simţului binelui şi răului şi căutarea constantă de a răni pe ceilalţi. Prin urmare, un om înţelept nu ar trebui să cedeze în faţa *mada*, deoarece însoţitorii *mada* sunt condamnabili. Se spune că prietenia are şase caracteristici: în primul rând, prietenii se bucură de prosperitatea prietenilor şi, în al doilea rând, sunt îndureraţi de adversităţile acestora. Dacă cineva cere ceva ce îi este drag, dar care nu ar trebui cerut, un prieten adevărat îi va da cu siguranţă chiar şi acel lucru. În al patrulea rând, un prieten adevărat, care are o fire dreaptă, atunci când i se cere, poate renunţa la propria prosperitate, la fiii săi iubiţi şi chiar la propria soţie. În al cincilea rând, un prieten nu ar trebui să locuiască în casa unui prieten căruia i-a dăruit totul, ci ar trebui să se bucure de ceea ce câştigă singur. În al şaselea rând, un prieten nu ezită să-şi sacrifice propriul bine (pentru prietenul său). Omul bogat care caută să dobândească aceste calităţi bune şi care devine caritabil şi drept îşi stăpâneşte cele cinci simţuri faţă de obiectele lor respective. O astfel de stăpânire a simţurilor este ascetism. Când creşte în intensitate, este capabilă să câştige regiuni de fericire în viaţa de apoi (spre deosebire de Cunoaştere, care duce la succes chiar şi aici). Cei care au renunţat la răbdare (şi sunt, prin urmare, incapabili să atingă Cunoaşterea) dobândesc un astfel de ascetism ca urmare a scopului pe care îl urmăresc, şi anume atingerea fericirii în tărâmurile înalte din viaţa de apoi. Datorită capacităţii sale de a înţelege Adevărul (Brahman) din care izvorăsc sacrificiile, yoghinul este capabil să aducă sacrificii prin minte. Altul aduce sacrificii prin cuvinte (*Yapa*), iar altul prin fapte. Adevărul (Brahman) se află în cel care cunoaşte Brahmanul ca fiind înzestrat cu atribute. El se află mai complet în cel care cunoaşte Brahmanul ca fiind lipsit de atribute. Ascultă acum altceva de la mine. Această filozofie înaltă şi celebră ar trebui să fie predată (discipolilor). Toate celelalte sisteme sunt doar un amestec de cuvinte. Întregul (univers) este întemeiat pe această filozofie *yoga*. Cei care o cunosc nu sunt supuşi morţii. O, rege, nimeni nu poate, prin Faptă, oricât de bine realizată, să atingă Adevărul (Brahman). Omul lipsit de cunoaştere, chiar dacă toarnă libaţii *homa* sau aduce sacrificii, nu poate niciodată, prin Faptă, O, rege, să atingă nemurirea (emanciparea). Nici nu se bucură de o mare fericire la sfârşit. Reţinând toate simţurile externe şi singur, omul ar trebui să caute Brahman. Renunţând la Faptă, omul nu ar trebui să se străduiască mental. Omul ar trebui, de asemenea, (în timp ce este angajat în aceasta) să evite să simtă bucurie la laude sau mânie la reproşuri. O Kshatriya, comportându-se în acest fel, conform paşilor succesivi indicaţi în *Vede*, omul poate, chiar aici, să atingă Brahman. Aceasta, O, învăţatule, este tot ce îţi spun.

SECŢIUNEA XLVI

Sanat-sujata a spus: Sămânţa primară (a universului), numită *Mahayasas*, este lipsită de accidente, este Cunoaştere pură şi străluceşte cu splendoare. Ea conduce simţurile şi, ca urmare a acelei Seminţe, *Surya* străluceşte. Acel Etern înzestrat cu Divinitate este contemplat de Yogini (prin ochiul lor mental). Ca urmare a acelei Seminţe (care este însăşi Bucuria), Brahman devine capabil de Creaţie şi prin ea Brahman se extinde. Acea Sămânţă, care pătrunde în corpurile luminoase, dă lumină şi căldură. Fără a-şi deriva lumina şi căldura din orice altceva, ea este auto-luminoasă şi este un obiect de teroare pentru toate corpurile luminoase. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este

contemplat de yoghini (cu ochiul lor mental). Corpul compus din cele cinci elemente mai grosiere, care la rândul lor provin din cele cinci elemente mai subtile — acestea din urmă, la rândul lor, provenind dintr-o substanţă omogenă numită Brahman — este susţinut (realizat) în conştiinţă atât de sufletul creaturii înzestrat cu viaţă, cât şi de *Iswara*. (Aceştia doi, în timpul somnului şi al dizolvării universale, sunt lipsiţi de conştiinţă). Brahman, pe de altă parte, care nu este niciodată lipsit de conştiinţă şi care este Soarele Soarelui, susţine atât pe aceştia doi, cât şi Pământul şi Cerul. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este contemplat de Yogini (cu ochiul lor mental). Sămânţa susţine cei doi zei, Pământul şi Cerul, Direcţiile şi întregul Univers. Din acea Sămânţă izvorăsc direcţiile (punctele cardinale) şi râurile, iar vastele mări îşi au şi ele originea. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este contemplat de Yogini (cu ochiul lor mental). Corpul este ca o maşină destinată distrugerii. Faptele sale, însă, sunt nemuritoare. Legate de roţile acelei maşini (care sunt reprezentate de faptele vieţilor trecute), simţurile, care sunt ca nişte cai, conduc, prin regiunea conştiinţei, omul înţelept către Cel Necreat şi Neschimbător, Cel înzestrat cu Divinitate este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Forma acelui Unul nu poate fi redată prin nicio comparaţie. Nimeni nu-L vede vreodată cu ochii. Cei care-L cunosc prin facultăţile înălţate, mintea şi inima, se eliberează de moarte. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este contemplat de Yogini (cu ochiul lor mental). Râul iluziei este teribil; păzit de zei, el are douăsprezece roade. Bând din apele sale şi contemplând multe lucruri dulci în mijlocul său, oamenii înoată de-a lungul lui înainte şi înapoi. Acest râu curge din acea Sămânţă. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este contemplat de Yogini (cu ochiul lor mental). Destinat să călătorească înainte şi înapoi, sufletul creaturii, după ce a reflectat, se bucură (în cealaltă lume) doar de jumătate din roadele faptelor sale. Acel suflet al creaturii este *Iswara*, care pătrunde totul în univers. *Iswara* este cel care a rânduit sacrificiile. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Sufletele lipsite de accidente, recurgând la *Avidya*, care este ca un copac cu frunziş auriu, îşi asumă accidente şi se nasc în ordine diferite, în funcţie de înclinaţiile lor. Acel Etern înzestrat cu Divinitate (în care toate acele Suflete sunt unite) este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Accidentele (care, intrând în contact cu Brahman, îl fac pe acesta să ia multe forme) ridică universul în plenitudinea sa din acel Brahman care este plin. Aceste accidente, în plenitudinea lor, provin şi ele din Brahman în plenitudinea sa. Când cineva reuşeşte să înlăture toate accidentele din Brahman, care este mereu plin, ceea ce rămâne este Brahman în plenitudinea sa. Acest Etern înzestrat cu Divinitate este contemplat de Yogini (cu ochiul lor mental). Din acea Sămânţă au apărut cele cinci elemente, şi în ea se află puterea de a le controla. Din acea Sămânţă au apărut atât consumatorul, cât şi consumatul (numite *Agni* şi *Soma*), şi în ea se odihnesc organismele vii cu simţuri. Totul trebuie considerat ca provenind din ea. Acea Sămânţă numită în *Vede* **TATH** (Tad) nu o putem descrie. Acel Etern înzestrat cu Divinitate este contemplat de yoghini (cu ochiul lor mental). Aerul vital numit *Apana* este înghiţit de Aerul numit *Prana*; *Prana* este înghiţit de Voinţă, iar Voinţa de Intelect, iar Intelectul de Sufletul Suprem. Acel Etern înzestrat cu Divinitate este contemplat de Yogini (prin ochiul lor mental). Sufletul Suprem, înzestrat cu patru picioare, numite respectiv Trezire, Vis, Somn profund şi *Turiya*, asemenea unei lebede, păşind deasupra oceanului insondabil al treburilor lumeşti, nu scoate niciun picior care este ascuns adânc. Pentru cel care vede acel picior (adică *Turiya*) ca fiind scos în scopul de a ghida celelalte trei, atât moartea, cât şi eliberarea sunt la fel. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este văzut de Yogini (cu ochiul lor mental). De mărimea unui deget mare, mereu Plin şi diferit de acest organism etern, intrând în contact cu aerul vital, Voinţa, Intelectul şi cele zece Simţuri, se mişcă înainte şi înapoi. Acel Controlor Suprem, demn de imnuri reverenţiale, capabil de orice atunci când este învestit cu accidente şi cauza primară a tuturor lucrurilor, se manifestă ca Cunoaştere în sufletele creaturilor. Numai proştii nu-l văd; acel Etern înzestrat cu Divinitate este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Printre indivizi, există cei care au obţinut stăpânirea minţii lor şi cei care nu au obţinut-o. Cu toate acestea, în toţi oamenii, Sufletul Suprem poate fi văzut în mod egal. Într-adevăr, el locuieşte în mod egal în cel care este eliberat şi în cel care nu este, cu singura diferenţă că cei care sunt eliberaţi obţin miere care curge într-un jet dens. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este contemplat de yoghini (cu ochiul lor mental). Când cineva îşi încheie călătoria vieţii, după ce a atins cunoaşterea Sinelui şi a Non-Sinelui, atunci nu mai contează dacă *Agni-hotra* lui este îndeplinită sau

nu. O, monarhule, nu lăsa ca cuvinte precum „Eu sunt servitorul tău” să le cadă de pe buze. Sufletul Suprem are un alt nume, şi anume Cunoaşterea Pură. Numai cei care şi-au stăpânit mintea Îl obţin. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Aşa este El. Ilustru şi Plin, toate creaturile vii se contopesc cu El. Cel care cunoaşte acea întruchipare a Plinătăţii îşi atinge scopul (emanciparea) chiar aici. Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Ceea ce zboară întinzând mii de aripi, da, chiar dacă este înzestrat cu viteza minţii, trebuie totuşi să se întoarcă la Spiritul Central din interiorul organismului viu (în care se află lucrurile cele mai îndepărtate... Acel Etern înzestrat cu Divinitate este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Forma Lui nu poate fi un obiect al vederii. Numai cei cu inima curată îl pot vedea. Când cineva caută binele tuturor, reuşeşte să-şi controleze mintea şi nu permite niciodată ca inima lui să fie afectată de durere, atunci se spune că şi-a purificat inima. Cei care pot renunţa la lume şi la toate grijile ei devin nemuritori. (Acel Suflet Suprem care este nemuritor), acel Etern înzestrat cu Divinitate — este văzut de Yogini (cu ochiul lor mental). La fel ca şerpii care se ascund în găuri, există persoane care, urmând dictatele învăţătorilor lor sau prin propria lor conduită, îşi ascund viciile de privirile scrutătoare. Cei care au puţină judecată sunt înşelaţi de aceştia. De fapt, comportându-se în exterior fără nicio necuviinţă, aceştia îşi înşală victimele pentru a le conduce în iad. (Prin urmare, cel care poate fi atins prin compania persoanelor din clasa opusă), acel Etern înzestrat cu Divinitate — este văzut de yoghini (cu ochiul lor mental). Cel care este eliberat gândeşte: Acest organism trecător nu mă poate face niciodată susceptibil la bucurie şi durere şi la celelalte atribute inerente acestuia; nici nu poate exista, în cazul meu, ceva asemănător cu moartea şi naşterea; şi, mai mult, când Brahman, care nu are nicio forţă opusă cu care să se lupte şi care este la fel în toate timpurile şi în toate locurile, constituie locul de odihnă atât al realităţilor, cât şi al irealităţilor, cum poate fi eliberarea a mea? Eu singur sunt originea şi sfârşitul tuturor cauzelor şi efectelor. — (Existând sub forma Eu-lui sau Sinelui) acel Etern înzestrat cu Divinitate este contemplat de Yogini (prin ochiul lor mental). Persoana care cunoaşte Brahmanul, care este egală cu Brahmanul însuşi, nu este nici glorificată de faptele bune, nici pângărită de faptele rele. Numai în cazul oamenilor obişnuiţi faptele, bune sau rele, produc rezultate diferite. Persoana care cunoaşte Brahmanul trebuie considerată identică cu *Amrita* sau cu starea numită *Kaivalya*, care nu poate fi afectată nici de virtute, nici de viciu. Prin urmare, omul trebuie să-şi îndrepte mintea în direcţia indicată, pentru a atinge esenţa dulceţii (Brahmanul). Cel Etern, înzestrat cu Divinitate, este contemplat de yoghini (cu ochiul lor mental). Calomnia nu întristează inima persoanei care cunoaşte Brahman, nici gândul „Nu am studiat (*Veda*) sau nu mi-am îndeplinit *Agni-hotra*”. Cunoaşterea lui Brahman îi conferă în curând acea înţelepciune pe care o obţin numai cei care şi-au stăpânit mintea. (Acel Brahman care eliberează Sufletul de durere şi ignoranţă) - acel Etern înzestrat cu Divinitate - este văzut de Yogini (cu ochiul lor mental). Prin urmare, cel care îşi vede propriul Sine în toate lucrurile nu mai are de ce să se întristeze, pentru că numai cei care sunt angajaţi în diverse alte ocupaţii ale lumii au de ce să se întristeze. Aşa cum scopurile cuiva (potolirea setei etc.) pot fi îndeplinite într-un puţ, într-un rezervor mare sau într-o întindere vastă, tot aşa şi diversele scopuri ale *Vedelor* pot fi toate obţinute de cel care cunoaşte Sufletul. Locuind în inimă şi având dimensiunea unui deget mare, acel Iluminat – întruchiparea Plinătăţii – nu este un obiect vizibil. Nenăscut, el se mişcă, treaz zi şi noapte. Cel care îl cunoaşte devine atât învăţat, cât şi plin de bucurie. Eu sunt numit mamă şi tată. Eu sunt din nou fiul. Din tot ceea ce a fost şi din tot ceea ce vom fi, eu sunt Sufletul. O Bharata, eu sunt străbunicul, eu sunt tatăl, eu sunt fiul. Voi staţi în sufletul meu, dar nu sunteţi ai mei, nici eu nu sunt al vostru! Sufletul este cauza naşterii şi procreării mele. Eu sunt urzeala şi bătătura universului. Ceea ce stă la baza mea este indestructibil. Nenăscut, mă mişc, treaz zi şi noapte. Eu sunt cel care ştie că omul devine învăţat şi plin de bucurie. Mai subtil decât subtilul, cu ochi excelenţi capabili să privească atât în trecut, cât şi în viitor, Brahman este treaz în fiecare creatură. Cei care Îl cunosc ştiu că Tatăl Universal locuieşte în inima fiecărei creaturi!

SECȚIUNEA XLVII

Vaisampayana a spus: Astfel, conversând cu Sanat-sujata și cu învățatul Vidura, regele a petrecut acea noapte. Și după ce noaptea a trecut, toți prinții și șefii au intrat în sala curții cu inimi bucuroase și dornici să-l vadă pe Suta (care se întorsese). Și nerăbdători să audă mesajul lui Partha, plin de virtute și beneficii, toți regii, cu Dhritarashtra în frunte, s-au dus în acea sală frumoasă. Imaculată de alb și spațioasă, era împodobită cu o podea aurie. Strălucitoare ca luna și extrem de frumoasă, era stropită cu apă de santal. Era acoperită cu scaune excelente din aur și lemn, marmură și fildeș. Toate scaunele erau acoperite cu huse excelente. Și Bhishma și Drona și Kripa și Salya, și Kritavarman și Jayadratha, și Aswatthaman și Vikarna, și Somadatta și Vahlika și Vidura, de mare înțelepciune, și Yuyutsu, marele războinic, toți acești regi eroici, O, taur printre Bharatas, cu Dhritarashtra în frunte, au intrat în acea sală de mare frumusețe. Și Dussasana și Chitrasena, și Sakuni, fiul lui Suvala, și Durmukha și Dussaha, Karna și Uluka și Vivingsati, — și aceștia, cu Duryodhana, regele mânios al Kurus, în frunte, au intrat în acea sală, O, monarhule, ca și celeștii care formează alaiul lui Sakra însuși. Și plină de acești eroi înarmați cu arme ca niște buzdugane de fier, sala aceea arăta, O, rege, ca o peșteră de munte plină de lei. Și toți acești arcași puternici, înzestrați cu o mare energie și strălucind cu o strălucire solară, intrând în sală, s-au așezat pe acele scaune frumoase. Și după ce toți acei regi, O Bharata, și-au ocupat locurile, ordonanța a anunțat sosirea fiului lui Suta, spunând: „Iată că vine carul care a fost trimis la Pandavi. Trimisul nostru s-a întors repede, cu ajutorul cailor bine dresați din rasa Sindhu”. Și după ce s-a apropiat cu viteză de locul respectiv și a coborât din car, Sanjaya, împodobit cu cercei, a intrat în sala plină de regi cu suflet înalt. Și Suta a spus: „Voi, Kauravas, să știți că, după ce m-am dus la Pandava, tocmai mă întorc de la ei. Fiii lui Pandu le oferă felicitări tuturor celor din Kuru, în funcție de vârsta fiecăruia. După ce le-au oferit respectul lor în schimb, fiii lui Pritha i-au salutat pe cei în vârstă, pe cei de aceeași vârstă cu ei și pe cei mai tineri, așa cum fiecare trebuie să fie salutat, în funcție de vârsta sa. Ascultați, voi, regilor, ce le-am spus eu, Pandavilor, după cum m-a instruit Dhritarashtra, după ce m-am dus la ei de aici.”

SECȚIUNEA XLVIII

Dhritarashtra a spus: Te întreb, O, Sanjaya, în prezența fiului meu și a acestor regi, ce cuvinte a rostit ilustrul Dhananjaya, al cărui putere nu cunoaște diminuare, acel conducător al războinicilor, acel distrugător al vieților celor răi?

Sanjaya a spus: Să asculte Duryodhana cuvintele pe care Arjuna, nobilul suflet, dornic de luptă, le-a rostit, cu aprobarea lui Yudhishthira și în auzul lui Kesava. Neînfricat (în luptă) și conștient de puterea brațelor sale, eroicul Kiritin, dornic de luptă, mi-a vorbit astfel în prezența lui Vasudeva: „Tu, O, suta, spune-i fiului lui Dhritarashtra, în prezența tuturor Kurus, și, de asemenea, în auzul fiului lui Suta, cu limba murdară și sufletul rău, cu puțină minte, cu rațiunea stupidă și cu zilele numărate, care dorește mereu să lupte împotriva mea, și, de asemenea, în auzul acelor regi adunați pentru a lupta împotriva Pandavilor, și ai grijă ca toate cuvintele rostite acum de mine să fie auzite bine de acel rege și de consilierii săi”. O, monarhule, așa cum zeii ascultă cu nerăbdare cuvintele șefului lor înarmat cu fulgerul, tot așa Pandavii și Srinjaya au ascultat cuvintele grave rostite de Kiritin. Acestea sunt cuvintele rostite de Arjuna, cel care mânuiește *Gandiva*, dornic de luptă și cu ochii roșii ca lotusul: „Dacă fiul lui Dhritarashtra nu se predă regelui Yudhishthira din neamul Ajamida, regatul său, atunci (este evident) că trebuie să existe vreo faptă păcătoasă comisă de fiii lui Dhritarashtra, ale cărei consecințe nu au fost încă culese de ei, căci nu poate fi altceva atunci când doresc să se lupte cu Bhimasena și Arjuna, cu Aswini și Vasudeva și fiul lui Sini, cu Dhrishtadyumna, infailibil în arme, cu Sikhandin și cu Yudhishthira, care este ca Indra însuși și care poate distruge cerul și pământul doar dorindu-le răul. Dacă fiul lui Dhritarashtra dorește război cu aceștia, atunci toate obiectivele Pandavilor vor fi îndeplinite. Prin urmare, nu propune pace pentru fiii lui Pandu, ci pornește războiul, dacă dorești. Patul de suferință din pădure care a fost al lui Yudhishthira când acel fiu virtuos al lui Pandu a trăit în exil; O, să fie acum al lui Duryodhana un

pat mai dureros decât acela, pe pământul gol, şi să se întindă pe el, ca pe ultimul, lipsit de viaţă. Câştigă-i pe acei oameni care erau conduşi de răul Duryodhana, cu comportament nedrept, de partea fiului lui Pandu, înzestrat cu modestie şi înţelepciune, ascetism şi stăpânire de sine, curaj şi putere, toate reglementate de virtute. Înzestrat cu umilinţă şi dreptate, cu asceză şi stăpânire de sine şi cu vitejie reglementată de virtute, şi vorbind întotdeauna adevărul, regele nostru, deşi afectat de numeroase înşelăciuni, a iertat totul şi a îndurat cu răbdare mari nedreptăţi. Când fiul cel mare al lui Pandu, cu sufletul sub control adecvat, va arunca cu indignare asupra Kurus furia sa teribilă acumulată de ani de zile, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Aşa cum un foc aprins care arde în jur consumă iarba uscată în sezonul cald, tot aşa Yudhishthira, aprins de mânie, va consuma oastea lui Dhritarashtra doar cu o privire. Când fiul lui Dhritarashtra îl va vedea pe Bhimasena, acel Pandava furios şi teribil, aşezat pe carul său, cu buzduganul în mână, vomitând veninul mâniei sale, atunci Duryodhana se va căi pentru acest război. Într-adevăr, când îl va vedea pe Bhimasena, care luptă mereu în frunte, îmbrăcat în zale, greu de privit chiar şi de propriii săi adepţi, doborând eroii inamici şi devastând rândurile inamice ca Yama însuşi, atunci extrem de vanitosul Duryodhana îşi va aminti aceste cuvinte. Când va vedea elefanţii, arătând ca vârfurile munţilor, doborâţi de Bhimasena, sângele curgând din capetele lor sparte ca apa din butoaiele sparte, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când va cădea asupra fiilor lui Dhritarashtra, ferocele Bhima, cu înfăţişare teribilă, cu măciuca în mână, îi va măcelări, ca un leu uriaş care cade asupra unei turme de vite, atunci Duryodhana se va căi pentru acest război. Când eroicul Bhima, neînfricat chiar şi în situaţii de mare pericol şi priceput în mânuirea armelor, când acest zdrobitor al oştilor inamice în bătălii, urcat pe carul său, va zdrobi singur cu buzduganul său mulţimi de care superioare şi rânduri întregi de infanterie, va prinde cu laţurile sale puternice ca fierul elefanţii armatei inamice şi va secera oastea lui Dhritarashtra, ca un tăietor de lemne robust care taie o pădure cu un topor, atunci fiul lui Dhritarashtra va regreta acest război. Când va vedea oastea lui Dhartarashtra mistuită de foc ca un sat plin de colibe din paie sau ca un câmp de porumb copt de fulgere, când va vedea oastea sa numeroasă împrăştiată, conducătorii săi ucişi şi oamenii fugind cu spatele spre câmp, cuprinşi de frică, şi toţi războinicii, umiliţi până la praf, arşi de Bhimasena cu focul armelor sale, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când Nakula, acel războinic cu fapte minunate, cel mai de seamă dintre toţi războinicii cu carul, trăgând cu îndemânare sute de săgeţi, îi va mutila pe războinicii cu carul ai lui Duryodhana, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Obişnuit să se bucure de toate conforturile şi luxurile vieţii, când Nakula, amintindu-şi de patul de suferinţă pe care a dormit mult timp în pădure, va vomita otrava mâniei sale ca un şarpe furios, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Gata să-şi dea viaţa, monarhii (aliaţi), O Suta, îndemnaţi la luptă de către regele Yudhishthira cel drept, vor avansa furios cu carele lor strălucitoare împotriva armatei (ostile). Văzând acest lucru, fiul lui Dhritarashtra va trebui cu siguranţă să se căiască. Când prinţul Kuru va vedea cei cinci fii eroici ai lui (Draupadi), tineri ca vârstă, dar nu şi ca fapte, şi toţi pricepuţi în arme, aruncându-se, fără să le pese de vieţile lor, împotriva Kauravilor, atunci fiul lui Dhritarashtra va regreta acest război. Când hotărât să facă măcel, Sahadeva, urcat pe carul său cu roţi silenţioase, imposibil de oprit, împodobit cu stele aurii şi tras de cai bine dresaţi, va face capetele monarhilor să se rostogolească pe câmpul de luptă cu salve de săgeţi, într-adevăr, văzând acel războinic priceput în arme, aşezat pe carul său în mijlocul acelui haos înspăimântător, întorcându-se acum la stânga, acum la dreapta şi năpustindu-se asupra duşmanului în toate direcţiile, atunci fiul lui Dhritarashtra va regreta acest război. Într-adevăr, când modestul, dar puternicul Sahadeva, priceput în luptă, sincer, familiarizat cu toate căile moralităţii şi înzestrat cu o mare activitate şi impetuozitate, va cădea asupra fiului lui Gandhari într-o luptă aprigă şi îi va învinge pe toţi adepţii săi, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când va vedea pe fiii lui Draupadi, acei mari arcaşi, acei eroi pricepuţi în arme şi versaţi în toate tehnicile luptei cu carul, aruncându-se asupra duşmanului ca nişte şerpi cu venin virulent, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când ucigaşul eroilor inamici, Abhimanyu, priceput în arme ca însuşi Krishna, va copleşi inamicul, revărsând asupra lui, ca nişte nori, o ploaie densă de săgeţi, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Într-adevăr, când îl va vedea pe fiul lui Subhadra, un copil ca vârstă, dar nu şi

ca energie, priceput în arme şi asemenea lui Indra însuşi, căzând ca Moartea însăşi asupra rândurilor inamicului, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când tinerii Prabhadrakas, înzestraţi cu o mare activitate, versaţi în luptă şi posedaţi de energia leilor, îi vor răsturna pe fiii lui Dhritarashtra cu toate trupele lor, atunci Duryodhana se va căi pentru acest război. Când acei războinici veterani Virata şi Drupada vor ataca, în fruntea diviziilor lor respective, pe fiii lui Dhritarashtra şi rândurile lor, atunci Duryodhana se va căi pentru acest război. Când Drupada, priceput în mânuirea armelor şi aşezat pe carul său, dornic să smulgă capetele tinerilor războinici, îi va lovi cu furie cu săgeţi trase din arcul său, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când Virata, ucigaşul eroilor ostili, va pătrunde în rândurile inamicului, zdrobind totul în faţa lui cu ajutorul războinicilor Matsya, curajoşi şi calmi, atunci fiul lui Dhritarashtra va regreta acest război. Când îl va vedea în fruntea armatei pe fiul cel mare al regelui Matsya, cu curaj rece şi înfăţişare calmă, aşezat pe carul său şi îmbrăcat în armură în numele Pandavilor, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Îţi spun cu sinceritate că atunci când cel mai de seamă dintre eroii Kaurava, virtuosul fiu al lui Santanu, va fi ucis în luptă de Sikhandin, atunci toţi duşmanii noştri, fără îndoială, vor pieri. Într-adevăr, când, răsturnând numeroşi războinici pe carele lor, Sikhandin, aşezat pe propriul său car bine protejată, va înainta spre Bhishma, zdrobind mulţimi de care (ostile) cu ajutorul propriilor săi cai puternici, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când îl va vedea pe Dhristadyumna, căruia Drona i-a împărtăşit toate tainele ştiinţei armelor, aşezat în splendoare în fruntea rândurilor Srinjaya, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi. Într-adevăr, când liderul oştirii Pandava, de o vitejie nemăsurată şi capabil să reziste atacului oricărei forţe, va porni să-l atace pe Drona în luptă, zdrobind cu săgeţile sale rândurile lui Dhritarashtra, atunci Duryodhana se va căi pentru acest război. Ce duşman poate să-i reziste celui care are, în fruntea armatei sale, pe acel leu din neamul Vrishni, pe acel şef al Somakas, care este modest şi inteligent, puternic şi înzestrat cu o mare energie, şi binecuvântat cu tot felul de prosperitate? Spune-i şi asta (lui Duryodhana): «Nu râvni (regatul)». L-am ales ca lider pe neînfricatul şi puternicul războinic Satyaki, nepotul lui Sini, priceput în mânuirea armelor şi fără egal pe pământ. Cu pieptul lat şi braţele lungi, acel zdrobitor de duşmani, de neegalat în luptă şi familiarizat cu cele mai bune arme, nepotul lui Sini, priceput în arme şi perfect neînfricat, este un războinic puternic, care mânuieşte un arc de patru coţi lungime. Când acel ucigaş de duşmani, acel şef al Sinilor, îndemnat de mine, va arunca, ca norii, săgeţile sale asupra duşmanilor, copleşindu-i complet pe liderii lor cu acea ploaie torenţială, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când acel războinic ilustru, cu braţe lungi şi o prindere fermă a arcului, îşi adună hotărârea pentru luptă, inamicul, ca vitele care simt mirosul leului, fuge de el înainte chiar de a începe lupta. Acel războinic ilustru, cu braţe lungi şi o prindere fermă a arcului, este capabil să despice chiar şi dealurile şi să distrugă întregul univers. Experimentat în mânuirea armelor, priceput (în luptă) şi înzestrat cu o extremă agilitate a mâinilor, el străluceşte pe câmpul de luptă ca soarele însuşi pe cer. Acest leu al neamului Vrishni, acest descendent al neamului Yadu, cu o pregătire superioară, are diverse arme minunate şi excelente. Într-adevăr, Satyaki posedă cunoştinţe despre toate utilizările armelor care sunt considerate a fi de cea mai înaltă excelenţă. Când va vedea în luptă carul de aur al lui Satyaki din neamul Madhu, tras de patru cai albi, atunci acel nenorocit cu pasiuni necontrolate, fiul lui Dhritarashtra, se va căi. Când va vedea şi carul meu teribil, împodobit cu strălucirea aurului şi a pietrelor preţioase, tras de cai albi şi înzestrat cu steagul purtând simbolul Maimuţei şi condus de însuşi Kesava, atunci acel nenorocit cu pasiuni necontrolate se va pocăi. Când va auzi sunetul ascuţit produs de întinderea constantă a coardei arcului cu degetele acoperite de mănuşi de piele, acel sunet teribil, puternic ca tunetul, al arcului meu *Gandiva* mânuit de mine în mijlocul marii bătălii, atunci acel nenorocit rău, fiul lui Dhritarashtra, se va căi, văzându-se abandonat de trupele sale, fugind ca vitele de pe câmpul de luptă în toate direcţiile, copleşit de întunericul creat de ploaia mea de săgeţi. Când va vedea nenumărate săgeţi ascuţite, prevăzute cu aripi frumoase şi capabile să pătrundă în organele vitale, trase din coarda lui *Gandiva*, ca fulgere feroce şi teribile emise de nori, distrugând mii de duşmani şi devorând nenumăraţi cai şi elefanţi îmbrăcaţi în zale, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când va vedea săgeţile trase de inamic deviate sau respinse de săgeţile mele, sau tăiate în bucăţi, străpunse transversal de săgeţile mele, atunci nebunul

fiu al lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când săgeţile cu vârf lat trasate de mâinile mele vor doborî capetele tinerilor războinici, precum păsările care culeg fructele din vârfurile copacilor, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când va vedea războinici excelenţi căzând din carele lor, iar elefanţii şi caii rostogolindu-se pe câmp, lipsiţi de viaţă de săgeţile mele, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când îşi va vedea fraţii, chiar înainte de a ajunge în raza de acţiune a armelor inamice, murind în jurul lui, fără să fi realizat nimic în luptă, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când voi arunca fără încetare săgeţile mele înflăcărate, voi distruge, ca Moartea însăşi cu gura larg deschisă, mulţimi de care şi soldaţi pe toate părţile, atunci nenorocitul acela se va căi. Când îşi va vedea propriile trupe, acoperite de praful ridicat de carul meu, rătăcind în toate direcţiile, sfâşiate de *Gandiva* şi lipsite de simţuri, atunci acel nenorocit se va căi. Când va vedea întreaga sa armată fugind în toate direcţiile, cu membrele sfâşiate şi lipsită de simţuri; când va vedea caii, elefanţii şi eroii săi cei mai de seamă ucişi; când va vedea trupele sale însetate, cuprinse de panică, plângând cu voce tare, moarte şi muribunde, cu animalele lor epuizate; şi păr, oase şi cranii zăcând în grămezi în jur ca nişte lucrări pe jumătate realizate ale Creatorului, atunci acel nenorocit se va căi. Când va vedea pe carul meu, *Gandiva*, Vasudeva şi scoica celestă *Panchajanya*, pe mine, cele două tolbe ale mele inepuizabile şi scoica mea numită *Devadatta*, precum şi caii mei albi, atunci fiul lui Dhritarashtra se va căi pentru acest război. Când voi distruge Kauravas, la fel cum Agni a distrus nenumărate suflete rele adunate la sfârşitul ultimei Yuga şi la începutul unei noi Yuga, atunci Dhritarashtra şi toţi fiii săi se vor căi. Când fiul rău, mândru şi furios al lui Dhritarashtra va fi lipsit de prosperitate, de fraţi, de armată şi de adepţi, atunci, lipsit de mândrie, descurajat şi tremurând din toate încheieturile, acel nebun se va căi. Într-o dimineaţă, când îmi terminasem ritualurile cu apă şi rugăciunile, un Brahmana mi-a spus aceste cuvinte plăcute: „O, Partha, va trebui să îndeplineşti o sarcină foarte dificilă. O, Savyasachin, va trebui să lupţi cu duşmanii tăi. Fie Indra, călare pe excelentul său armăsar şi cu fulgerul în mână, va merge înaintea ta ucigându-ţi duşmanii în luptă, fie Krishna, fiul lui Vasudeva, te va proteja din spate, călare pe carul său tras de armăsarii conduşi de Sugriva. Bazându-mă pe aceste cuvinte, în această bătălie, trecând peste Indra, cel care mânuieşte fulgerul, l-am preferat pe Vasudeva ca aliat al meu. L-am obţinut pe Krishna pentru distrugerea celor răi. Văd mâna zeilor în toate acestea. Persoana al cărei succes este dorit doar de Krishna, fără ca acesta din urmă să ia efectiv armele în numele său, va învinge cu siguranţă toţi duşmanii, chiar dacă aceştia sunt zeii cu Indra în frunte, în timp ce nu există niciun motiv de îngrijorare dacă aceştia sunt oameni. Cel care doreşte să-l învingă în luptă pe cel mai de seamă dintre eroi, Krishna, fiul lui Vasudeva, înzestrat cu o mare energie, doreşte să traverseze doar cu cele două braţe ale sale marele ocean de o întindere vastă şi cu ape nemăsurate. Cel care doreşte să despice cu o palmă muntele înalt Kailasa nu este în stare să provoace nici cea mai mică pagubă muntelui, deşi mâna sa, doar cu unghiile, se va uza cu siguranţă. Cel care ar învinge pe Vasudeva în luptă, ar stinge cu cele două braţe un foc aprins, ar opri Soarele şi Luna şi ar jefui cu forţa *Amrita* zeilor, adică pe Vasudeva, care, după ce i-a măcelărit în luptă cu forţa pe toţi războinicii regali din neamul Bhoja, a răpit-o pe Rukmini, renumită pentru faima sa, pentru a o face soţia sa; iar din ea s-a născut ulterior Pradyumna, cu sufletul înalt. Acesta era favoritul zeilor, care, după ce i-a zdrobit rapid pe Gandharas şi i-a învins pe toţi fiii lui Nagnajit, l-a eliberat cu forţa din închisoare pe regele Sudarsana, de mare energie. El a fost cel care l-a ucis pe regele Pandya lovindu-l cu pieptul său şi a învins Kalingas în luptă. Arsă de el, oraşul Varanasi a rămas mulţi ani fără rege, incapabil să fie învins de alţii. Ekalavya, regele Nishadas, îl provoca mereu la luptă, dar, ucis de Krishna, a zăcut mort ca *Asura* Jambha, bătut violent pe un deal. Krishna, având ca secund pe Baladeva, l-a ucis pe fiul rău al lui Ugrasena (Kansa), aşezat în curte în mijlocul Vrishnis şi Andhakas, şi apoi i-a dat lui Ugrasena regatul. Krishna a fost cel care a luptat cu regele Salya, stăpânul Saubha, aşezat în ceruri, neînfricat datorită puterilor sale de iluzie; şi tot el a fost cel care, la poarta Subha, a prins cu mâinile feroce Sataghni (aruncat de stăpânul Saubha). Ce muritor este capabil să-i suporte puterea? Asurii aveau un oraş numit Pragjyotisha, care era formidabil, inaccesibil şi insuportabil. Acolo, puternicul Naraka, fiul Pământului, păstra cerceii cu pietre preţioase ai lui Aditi, pe care îi luase cu forţa. Chiar şi zeii, care, neînfricaţi de moarte, s-au adunat împreună cu Sakra în fruntea lor, erau incapabili să-l învingă. Văzând vitejia şi puterea lui

Kesava, arma lui irezistibilă, şi cunoscând scopul naşterii sale, zeii l-au angajat pentru distrugerea acelor *Asura*. Vasudeva, înzestrat cu toate atributele divine care asigură succesul, a acceptat să întreprindă această sarcină extrem de dificilă. În oraşul Nirmochana, eroul a ucis şase mii de *Asura* şi, tăind în bucăţi nenumărate săgeţi ascuţite, l-a ucis pe Mura şi o mulţime de Rakshasa, apoi a intrat în oraş. Acolo a avut loc o întâlnire între puternicul Naraka şi Vishnu, cu puterea sa nemăsurată. Ucis de Krishna, Naraka zăcea fără viaţă, ca un copac Karnikara smuls din rădăcini de vânt. După ce l-a ucis pe Naraka, fiul Pământului, şi pe Mura, şi după ce a recuperat cerceii cu pietre preţioase, învăţatul Krishna, de o vitejie fără egal, s-a întors, împodobit cu frumuseţe şi faimă nemuritoare. După ce au fost martori la faptele sale teribile în acea bătălie, zeii l-au binecuvântat pe loc, spunând: «Oboseala nu va fi niciodată a ta în lupte, nici firmamentul, nici apele nu-ţi vor opri cursul, nici armele nu-ţi vor penetra corpul». Şi Krishna, prin toate acestea, s-a considerat pe deplin răsplătit. Nemăsurat şi posedând o mare putere, în Vasudeva există toate virtuţile. Şi totuşi, fiul lui Dhritarashtra caută să-l învingă pe acel insuportabil Vishnu cu energie infinită, pentru că acel nenorocit se gândeşte adesea să-l închidă. Krishna, însă, suportă toate acestea numai pentru binele nostru. Nenorocitul acela caută să creeze o dezbinare bruscă între Krishna şi mine. Cât de mult este capabil să îndepărteze afecţiunea lui Krishna faţă de Pandavi, va vedea pe câmpul de luptă. După ce m-am închinat fiului lui Santanu, precum şi lui Drona şi fiului său, şi fiului fără egal al lui Saradwat, voi lupta pentru a recâştiga regatul nostru. Sunt sigur că însuşi Zeul dreptăţii va aduce distrugerea asupra acelui om păcătos care va lupta împotriva Pandavilor. Înşelaţi şi învinşi la zaruri de acei nenorociţi, noi, de viţă regală, a trebuit să petrecem doisprezece ani în mare suferinţă în pădure şi un lung an în ascuns. Cât timp acei Pandavi sunt încă în viaţă, cum se pot bucura fiii lui Dhritarashtra, care deţin rang şi bogăţie? Dacă ne învinge în luptă, ajutaţi chiar de zeii conduşi de Indra, atunci practicarea viciului ar fi mai bună decât virtutea şi, cu siguranţă, nu ar mai exista nimic asemănător dreptăţii pe pământ. Dacă omul este afectat de faptele sale, dacă suntem superiori lui Duryodhana, atunci sper că, cu Vasudeva ca secund, îl voi ucide pe Duryodhana, împreună cu toate rudele sale. O, stăpâne al oamenilor, dacă fapta de a ne jefui regatul este rea, dacă faptele noastre bune nu sunt zadarnice, atunci, având în vedere atât acest lucru, cât şi celălalt, mi se pare că răsturnarea lui Duryodhana este sigură. Voi, Kauravas, veţi vedea cu ochii voştri că, dacă vor lupta, fiii lui Dhritarashtra vor pieri cu siguranţă. Dacă vor acţiona altfel în loc să lupte, atunci vor putea trăi; dar în cazul unei bătălii, niciunul dintre ei nu va rămâne în viaţă. Ucigând toţi fiii lui Dhritarashtra împreună cu Karna, voi cuceri cu siguranţă întregul lor regat. Între timp, faceţi ceea ce credeţi că este mai bine şi bucuraţi-vă de soţiile voastre şi de alte lucruri plăcute ale vieţii. Există, printre noi, mulţi brahmani în vârstă, versaţi în diverse ştiinţe, cu un comportament amabil, de origine nobilă, familiarizaţi cu ciclul anilor, angajaţi în studiul astrologiei, capabili să înţeleagă cu certitudine mişcările planetelor şi conjuncţiile stelelor, precum şi să explice misterele destinului şi să răspundă la întrebări legate de viitor, familiarizaţi cu semnele zodiacului şi versaţi în evenimentele fiecărei ore, care profeţesc marea distrugere a Kurus şi Srinjayas şi victoria finală a Pandavas, astfel încât Yudhishthira, care nu şi-a făcut niciodată un duşman, consideră deja că obiectivele sale au fost îndeplinite ca urmare a măcelului duşmanilor săi. Şi Janardana, acel leu dintre Vrishni, înzestrat cu cunoaşterea viitorului invizibil, fără îndoială, vede toate acestea. Şi eu, cu o previziune infailibilă, văd eu însumi acel viitor, pentru că previziunea mea, dobândită demult, nu este obstrucţionată. Fiii lui Dhritarashtra, dacă vor lupta, nu vor trăi. Arcul meu, *Gandiva,* se clatină fără să fie mânuit; coarda arcului meu tremură fără să fie întinsă; şi săgeţile, ieşind din tolba mea, caută din nou şi din nou să zboare. Sabia mea strălucitoare iese singură din teacă, ca un şarpe care îşi părăseşte pielea uzată; iar în vârful catargului meu se aud voci teribile: «Când va fi înjugat carul tău, O, Kiritin?» Nenumăraţi şacali urlă înfiorător noaptea, iar Rakshasas coboară frecvent din cer; cerbi şi şacali şi păuni, ciori şi vulturi şi cocori, şi lupi şi păsări cu penaj auriu, urmează în spatele carului meu când caii mei albi sunt înjugaţi la el. Singur, pot trimite, cu ploaie de săgeţi, toţi regii războinici în tărâmurile morţii. Aşa cum un foc aprins mistuie o pădure în sezonul cald, tot aşa, urmând diverse traiectorii, voi arunca acele arme măreţe numite *Sthur-karna*, *Pasupata* şi *Brahma*, şi toate cele pe care mi le-a dat Sakra, toate fiind înzestrate cu o impetuozitate feroce. Şi cu ajutorul lor, punându-mi inima pe distrugerea acelor monarhi, nu voi lăsa nici o urmă din cei care vin pe

câmpul de luptă. Mă voi odihni, după ce voi face toate acestea. Chiar aceasta este hotărârea mea principală și definitivă. Spune-le asta, O, fiu al lui Gavalgana. Privește nebunia lui Duryodhana! O, Suta, chiar și cei care sunt invincibili în luptă, chiar dacă sunt ajutați de zei înșiși, conduși de Indra, chiar și împotriva lor, fiul lui Dhritarashtra se gândește să lupte! Dar așa să fie, așa cum spun bătrânul Bhishma, fiul lui Santanu, Kripa, Drona cu fiul său și Vidura, înzestrat cu mare înțelepciune: «Fie ca toți Kaurava să trăiască mult!»

SECȚIUNEA XLIX

Vaisampayana a spus: În mijlocul tuturor regilor adunați, Bhishma, fiul lui Santanu, i-a spus atunci lui Duryodhana: Odată, Vrihaspati și Sakra s-au dus la Brahma. Maruts împreună cu Indra, Vasus cu Agni, Adityas, Sadhyas, cei șapte Rishis celești, Gandharvas, Viswavasu și frumoasele triburi ale Apsaras, toți s-au apropiat de străvechiul Strămoș. Și după ce s-au închinat Domnului universului, toți acei locuitori ai cerului s-au așezat în jurul lui. În acel moment, cele două zeități străvechi, Rishii Nara și Narayana, parcă atrăgând către ei, prin propria lor energie, mințile și energiile tuturor celor prezenți acolo, au părăsit locul. Atunci, Vrihaspati l-a întrebat pe Brahma: «Cine sunt aceștia doi care părăsesc locul fără să te venereze? Spune-ne, O, strămoșule, cine sunt ei?»" Întrebat astfel, Brahma a răspuns: „Acești doi, înzestrați cu merite ascetice, strălucind de splendoare și frumusețe, iluminând atât pământul, cât și cerul, posedați de o mare putere, pătrunzând și depășind totul, sunt Nara și Narayana, care locuiesc acum în regiunea Brahman, venind din cealaltă lume. Înzestrați cu o mare putere și vitejie, ei strălucesc ca urmare a propriului lor ascetism. Prin faptele lor, ei contribuie întotdeauna la bucuria lumii. Venerat de zei și de Gandharvas, ei există doar pentru distrugerea Asurilor!"

Bhishma a continuat: După ce a auzit aceste cuvinte, Sakra s-a dus la locul unde cei doi practicau asceza, însoțit de toți cei și având pe Vrihaspati în frunte. În acel moment, locuitorii cerului erau foarte îngrijorați din cauza războiului care se dezlănțuise între ei și *Asuri*. Indra le-a cerut acelui cuplu ilustru să-i acorde o binecuvântare. Solicitați astfel, O, cel mai bun dintre neamul Bharata, cei doi au spus: „Numește-ți binecuvântarea." La auzul acestor cuvinte, Sakra le-a spus: „Ajutați-ne." Ei i-au răspuns lui Sakra: „Vom face ceea ce dorești." Și apoi, cu ajutorul lor, Sakra i-a învins pe Daityas și pe Danavas. Pedepsitorul dușmanilor, Nara, a ucis în luptă sute și mii de dușmani ai lui Indra dintre Paulomas și Kalakhanjas. Acesta a fost Arjuna, care, călare pe un car învârtitor, a tăiat în luptă, cu o săgeată cu vârful lat, capul lui *Asura* Jambha, în timp ce acesta era pe punctul de a-l înghiți. El a fost cel care a lovit (orașul Daitya Hiranyapura) de cealaltă parte a oceanului, după ce a învins în luptă șaizeci de mii de Nivatakavachas. Acest cuceritor al orașelor ostile, acest Arjuna cu brațe puternice, l-a mulțumit pe Agni, după ce i-a învins chiar pe zei, cu Indra în frunte. Și Narayana a distrus, în același mod, în această lume, nenumărați alți Daityas și Danavas. Chiar și aceștia doi, cu energia lor puternică, sunt acum uniți unul cu celălalt. Am auzit că cei doi eroici și puternici războinici, Vasudeva și Arjuna, care sunt acum uniți unul cu celălalt, sunt aceiași zei antici, divinii Nara și Narayana. Printre toți cei de pe pământ, ei sunt de neînvins de către Asura și zeii conduși de Indra însuși. Narayana este Krishna, iar Nara este Falguna. Într-adevăr, ei sunt un singur Suflet născut în doi. Aceștia doi, prin faptele lor, se bucură de numeroase regiuni veșnice și inepuizabile și se nasc în mod repetat în acele lumi atunci când războaiele distructive sunt necesare. Din acest motiv, misiunea lor este să lupte. Tocmai acest lucru le-a spus Narada, cunoscător al *Vedelor,* celor din Vrishnis. Când tu, O, Duryodhana, îl vei vedea pe Kesava cu scoica, discul și buzduganul în mână, și pe teribilul arcaș Arjuna, înarmat cu arme, când îi vei vedea pe acei eterni și iluștri, pe cei doi Krishna așezați pe același car, atunci, O, copilule, îți vei aminti cuvintele mele. De ce nu ar amenința un astfel de pericol pe Kurus, când intelectul tău, O, copilule, s-a îndepărtat atât de profit, cât și de virtute? Dacă nu vei da ascultare cuvintelor mele, atunci va trebui să auzi de măcelul multora, pentru că toți Kauravas acceptă opinia ta. Tu ești singurul care consideră adevărată această opinie, O, taur al neamului Bharata, doar trei persoane, și anume Karna, fiul unui Suta de origine umilă blestemat de Rama, Sakuni, fiul lui Suvala, și fratele tău rău și păcătos, Dussasana.

Karna a spus: Nu se cuvine, O, binecuvântatule strămoş, să-mi adresezi astfel de cuvinte, căci am adoptat îndatoririle ordinului Kshatriya fără a mă abate de la cele ale propriului meu ordin. În plus, ce răutate este în mine? Nu am niciun păcat cunoscut de vreunul dintre oamenii lui Dhritarashtra. Nu i-am făcut niciodată rău fiului lui Dhritarashtra; dimpotrivă, îi voi ucide pe toţi Pandava în luptă. Cum pot cei înţelepţi să facă pace din nou cu cei pe care i-au rănit înainte? Este întotdeauna datoria mea să fac tot ceea ce este pe placul regelui Dhritarashtra şi, în special, lui Duryodhana, pentru că el este stăpânul regatului.

Vaisampayana a continuat: După ce a ascultat aceste cuvinte ale lui Karna, Bhishma, fiul lui Santanu, adresându-se regelui Dhritarashtra, a spus din nou: „Deşi acesta se laudă adesea spunând: «Îi voi ucide pe Paindavas», totuşi el nu este egal nici măcar cu o şaisprezecime din Pandavas, cei cu suflet înalt. Să ştii că marea calamitate care urmează să se abată asupra fiilor tăi cu suflete rele este opera acestui nenorocit fiu al lui Suta. Bazându-se pe el, fiul tău nebun, Suyodhana, i-a insultat pe acei eroi de origine cerească, pe acei pedepsitori ai tuturor duşmanilor. Ce faptă dificilă a realizat însă acest nenorocit care să fie egală cu vreuna dintre cele realizate în trecut de fiecare dintre Pandavi? Văzând în oraşul Virata pe iubitul său frate ucis de Dhananjaya, care a dat dovadă de atâta vitejie, ce a făcut acesta? Când Dhananjaya, năpustindu-se asupra tuturor Kurusilor adunaţi, i-a zdrobit şi le-a luat hainele, acesta nu era acolo? Când fiul tău a fost dus în captivitate de Gandharvas cu ocazia poveştii cu vitele, unde era atunci acest fiu al lui Suta, care acum mugeşte ca un taur? Chiar şi acolo, Bhima, ilustrul Partha şi gemenii au fost cei care i-au întâlnit pe Gandharvas şi i-au învins. Mereu frumoase şi mereu nepăsătoare atât de virtute, cât şi de profit, acestea, O, taur al neamului Bharata, sunt multe lucruri false, binecuvântat să fii, pe care le rosteşte acesta.”

După ce a auzit aceste cuvinte ale lui Bhishma, fiul înalt de suflet al lui Bharadwaja, după ce i-a adus omagiul cuvenit lui Dhritarashtra şi regilor adunaţi, i-a spus aceste cuvinte: „Fă ceea ce a spus Bhishma, cel mai bun dintre Bharatas, O, rege. Nu se cuvine să acţionezi după cuvintele celor care sunt lacomi după bogăţie. Pacea cu Pandava, înainte de izbucnirea războiului, pare a fi cea mai bună soluţie. Tot ceea ce a spus Arjuna şi a repetat aici Sanjaya, ştiu că va fi îndeplinit de fiul lui Pandu, căci nu există arcaş egal cu el în cele trei lumi!” Fără a ţine seama însă de aceste cuvinte rostite atât de Drona, cât şi de Bhishma, regele l-a întrebat din nou pe Sanjaya despre Pandava. Din acel moment, când regele nu a dat un răspuns adecvat lui Bhishma şi Drona, Kauravas au renunţat la orice speranţă de viaţă.

SECŢIUNEA L

Dhritarashtra a spus: Ce a spus acel rege Pandava, fiul lui Dharma, O, Sanjaya, după ce a auzit că o mare armată s-a adunat aici pentru a ne bucura? Cum se comportă Yudhishthira, având în vedere conflictul care se apropie, O, Suta, care, printre fraţii şi fiii săi, îl privesc cu admiraţie, dornici să primească ordinele sale? Provocat de înşelăciunile fiilor mei răi, care, din nou, îl descurajează pe acel rege cu comportament virtuos şi familiarizat cu virtutea, spunând: „Să aveţi pace?”

Sanjaya a spus: Toţi Panchalaşii, împreună cu ceilalţi fii ai lui Pandu, privesc cu admiraţie chipul lui Yudhishthira, binecuvântat fie el, iar el îi stăpâneşte pe toţi. Mulţimi de care aparţinând Pandavilor şi Panchalaşilor vin în grupuri separate pentru a-l bucura pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, gata să mărşăluiască spre câmpul de luptă. Aşa cum cerul se luminează la apariţia soarelui răsărit, tot aşa Panchala se bucură de unirea lor cu fiul lui Kunti, de o splendoare strălucitoare, ridicat ca un val de lumină. Panchala, Kekaya şi Matsya, împreună cu păstorii care se îngrijesc de vacile şi oile lor, se bucură şi îl înveselesc pe Yudhishthira, fiul lui Pandu. Fetele brahmane şi kshatriya şi chiar fiicele vaisyaşilor, în număr mare, vin în dispoziţie jucăuşă pentru a-l vedea pe Partha îmbrăcat în armură.

Dhritarashtra a spus: Spune-ne, O, Sanjaya, despre forțele lui Dhrishtadyumna, precum și despre Somakaşi și despre toate celelalte, cu care Pandava intenționează să lupte împotriva noastră.

Vaisampayana a continuat: Astfel interogat, în mijlocul Kurusilor și chiar în sala lor, fiul lui Gavalgana a devenit gânditor pentru o clipă și părea să respire adânc și lung în mod repetat; și brusc a căzut leșinat fără niciun motiv aparent. Atunci, în acea adunare de regi, Vidura a spus cu voce tare: „Sanjaya, O, mare rege, a căzut la pământ fără cunoștință și nu poate rosti niciun cuvânt, lipsit de simțuri și cu mintea înceţoșată".

Dhritarashtra a spus: Fără îndoială, Sanjaya, după ce i-a văzut pe acei puternici războinici, fiii lui Kunti, mintea lui s-a umplut de o mare neliniște din cauza acelor tigri printre oameni.

Vaisampayana a continuat: După ce și-a recăpătat cunoștința și a fost mângâiat, Sanjaya s-a adresat regelui Dhritarashtra în mijlocul adunării Kurus din acea sală, spunând: „Într-adevăr, O, rege al regilor, i-am văzut pe acei mari războinici, fiii lui Kunti, slăbiți fizic, ca urmare a restricțiilor în care au trăit în locul regelui Matsyas. Ascultă, O, rege, cu cine se vor lupta Pandava împotriva ta. Cu eroul Dhrishtadyumna ca aliat, ei vor lupta împotriva ta. Cu acea personalitate cu suflet virtuos, care nu renunță niciodată la adevăr din cauza mâniei sau fricii, a ispitei sau din dorința de bogăție sau dispută; și care este, O, rege, o autoritate în materie de religie, fiind el însuși cel mai bun dintre cei care practică virtutea; cu el, care nu și-a făcut niciodată dușmani, fiii lui Pandu vor lupta împotriva ta". Cel căruia nimeni pe pământ nu îi este egal în puterea armelor și care, mânuind arcul său, a supus toți regii și care, învingând de mult timp toate popoarele din Kasi, Anga și Magadha, precum și pe Kalingas; cu acel Bhimasena vor lupta împotriva ta fiii lui Pandu. Într-adevăr, prin puterea lui, cei patru fii ai lui Pandu au putut să coboare repede pe pământ, ieșind din casa (în flăcări) de Lac, fiul lui Kunti, Vrikodara, care a devenit mijlocul salvării lor de la canibalul Hidimva; acel fiu al lui Kunti, Vrikodara, care a devenit refugiul lor când fiica lui Yajnasena a fost răpită de Jayadratha; într-adevăr, cu acel Bhima, care i-a salvat pe Pandava adunați din conflagrația de la Varanavata; chiar și cu el (ca aliat al lor) vor lupta împotriva ta. El, care pentru satisfacția lui Krishna i-a ucis pe Krodhavasas, după ce a pătruns în munții accidentați și teribili din Gandhamadana, el, căruia i s-a conferit puterea a zece mii de elefanți; cu acel Bhimasena (ca aliat al lor), Pandavii vor lupta împotriva ta. Acel erou, care, pentru satisfacția lui Agni, cu Krishna ca secund, l-a învins cu curaj pe Purandara în luptă; cel care l-a mulțumit prin luptă pe Zeul zeilor, stăpânul lui Uma, purtătorul tridentului, Mahadeva însuși, care are munții ca locuință; acel războinic de seamă care i-a subjugat pe toți regii pământului — cu acel Vijaya (ca aliat al lor), Pandavii vă vor înfrunta în luptă. Minunatul războinic Nakula, care a învins întreaga lume occidentală plină de *Mleehchas*, este prezent în tabăra Pandavilor. Cu acel erou chipeș, acel arcaș fără egal, acel fiu al lui Madri, O Kauravya, Pandavii vor lupta împotriva ta. Cel care a învins în luptă războinicii din Kasi, Anga și Kalinga — cu acel Sahadeva Pandavii te vor înfrunta în luptă. El, care în energie are ca egali doar patru oameni pe pământ, precum, Aswatthaman și Dhrishtaketu și Rukmi și Pradyumna, — cu acel Sahadeva, cel mai tânăr dintre ei, acel erou printre oameni, acel bucurător al inimii lui Madri, cu el, O, rege, vei avea o bătălie distructivă. Ea, care, trăind odinioară ca fiica regelui Kasi, a practicat cele mai aspre penitențe; ea, care, O, taur al neamului Bharata, dorind chiar și într-o viață ulterioară să ducă la distrugerea lui Bhishma, s-a născut ca fiica lui Panchala și, accidental, a devenit ulterior bărbat; ea, O, tigrule printre oameni, care cunoaște meritele și defectele ambelor sexe; acel prinț invincibil al Panchala care i-a înfruntat pe Kalingas în luptă, cu ce Sikhandin priceput în toate armele, Pandavas vor lupta împotriva ta. Ea, pe care un Yaksha pentru distrugerea lui Bhishma a metamorfozat-o într-un bărbat, cu acel arcaș formidabil, Pandavas vor lupta împotriva ta. Cu acei arcași puternici, toți, frații cei cinci prinți Kekaya, cu acei eroi îmbrăcați în zale, Pandavii vor lupta împotriva ta. Cu acel războinic cu brațe lungi: înzestrat cu o mare activitate în folosirea armelor, posedând o inteligență și o vitejie de neînvins, cu acel Yuyudhana, leul din neamul Vrishni, va trebui să luptați. El, care a fost refugiul Pandavilor cu suflet înalt pentru o vreme, cu acel Virata, veți avea o întâlnire în luptă. Stăpânul din Kasi, acel puternic războinic care

domnește în Varanasi, a devenit aliatul lor; împreună cu el, Pandavașii vor lupta împotriva voastră. Fiii înalți ai lui Draupadi, tineri în vârstă, dar invincibili în luptă și inaccesibili ca șerpii cu venin virulent, alături de ei, Pandavii vor lupta împotriva ta. El, care în energie este ca Krishna și în stăpânirea de sine ca Yudhishthira, alături de Abhimanyu, Pandavii vor lupta împotriva ta. Cu acel fiu războinic al lui Sisupala, Dhrishtaketu, de mare renume, care în energie este de neegalat și care, când este furios, este de neînvins în luptă, cu acel rege al Chedisilor care s-a alăturat Pandavilor în fruntea propriului său *Akshauhini*, fiii lui Pandu vor lupta împotriva ta. Cel care este refugiul Pandavilor, așa cum Vasava este al celor cerești, împreună cu Vasudeva, Pandavii vor lupta împotriva ta. Și el, O, taur al neamului Bharata, Sarabha, fratele regelui Chedis, care este din nou unit cu Karakarsa, împreună cu amândoi, Pandavii vor lupta împotriva ta. Sahadeva, fiul lui Jarasandha, și Jayatsena, amândoi eroi de neegalat în luptă, sunt hotărâți să lupte pentru Pandavi. Și Drupada, de asemenea, posedând o mare putere, urmat de o mare forță și nepăsător de viața sa, este hotărât să lupte pentru Pandavi. Bazându-se pe aceștia și pe alte sute de regi, atât din țările din est, cât și din nord, regele Yudhishthira cel drept este pregătit pentru luptă.

SECȚIUNEA LI

Dhritarashtra a spus: Toți cei pe care i-ai numit sunt, într-adevăr, înzestrați cu un mare curaj, dar toți împreună sunt egali cu Bhima singur. Teama mea, O, copilule, față de furiosul Bhima este, într-adevăr, foarte mare, ca cea a unui cerb gras față de un tigru înfuriat. Îmi petrec toate nopțile în insomnie, respirând adânc și suspinând fierbinte, temându-mă de Vrikodara, O, copilule, ca un animal de orice altă specie care se teme de leu. Cu brațe puternice și cu o energie egală cu a lui Sakra însuși, nu văd în toată această armată nici măcar unul care să-i poată rezista în luptă. Extrem de furios și hotărât în dușmănie, acel fiu al lui Kunti și Pandu nu zâmbește nici măcar în glumă, este nebun de furie, aruncă priviri oblice și vorbește cu o voce de tunet. De o mare impetuozitate și un mare curaj, cu brațe lungi și o mare putere, el nu va lăsa în viață nici măcar unul dintre fiii mei nebuni în luptă. Într-adevăr, Vrikodara, acel taur dintre Kuru, învârtindu-și buzduganul în luptă, va ucide, ca un al doilea Yama cu buzduganul în mână, pe toți fiii mei care sunt afectați de o grea calamitate. Chiar și acum văd acel teribil buzdugan al său, cu opt laturi din oțel și împodobit cu aur, ridicat ca blestemul unui Brahmana. Ca un leu de o forță puternică printre o turmă de cerbi, Bhima se va plimba printre trupele mele. Numai el (dintre frații săi) și-a arătat întotdeauna forța cu cruzime față de fiii mei. Mâncând cu lăcomie și înzestrat cu o mare impetuozitate, încă din copilărie s-a comportat ostil față de copiii mei. Inima mea tremură (când îmi amintesc) că încă din copilărie, Duryodhana și ceilalți fii ai mei, în timp ce se luptau cu el (în joacă), erau mereu zdrobiți de Bhima, care era ca un elefant. Din păcate, fiii mei au fost mereu oprimați de puterea lui, iar Bhima, cu vitejia lui teribilă, a fost cauza acestei rupturi. Chiar și acum îl văd pe Bhima, nebun de furie, luptând în fruntea armatei și devorând întreaga mea oaste formată din oameni, elefanți și cai. Egal cu Drona și Arjuna în ceea ce privește armele, cu viteza egală cu cea a vântului și cu furia asemănătoare cu a lui Maheswara însuși, cine ar putea, O, Sanjaya, să-l ucidă pe acest erou furios și teribil în luptă? Consider că este un mare câștig faptul că fiii mei nu au fost uciși chiar atunci de acel ucigaș de dușmani, care este înzestrat cu atâta energie. Cum poate un om să reziste impetuozității acelui războinic în luptă, care a ucis înainte Yakshas și Rakshasas de o putere teribilă? O, Sanjaya, chiar și în copilărie, el nu a fost niciodată complet sub controlul meu. Rănit de fiii mei răi, cum ar putea fi acum sub controlul meu acel fiu al lui Pandu? Crud și extrem de furios, el ar rupe, dar nu s-ar îndoi. Cu priviri oblice și sprâncene contractate, cum ar putea fi îndemnat să rămână liniștit? Dotat cu eroism, cu o putere incomparabilă și cu tenul frumos, înalt ca un palmier și mai înalt decât Arjuna cu o palmă, al doilea fiu al lui Pandu depășește chiar și caii în viteză și elefanții în forță, vorbește cu un accent indistinct și are ochi de culoarea mierii. În ceea ce privește forma și puterea, chiar așa era el în copilărie, așa cum am auzit cu mult timp în urmă din gura lui Vyasa! Teribil și posedat de o putere crudă, când este furios, el va distruge în luptă cu buzduganul său de fier care care, elefanți, oameni și cai. Acționând împotriva voinței sale, acel cel mai mare dintre lovitori, care este mereu furios și înfuriat, a fost înainte, O, copilule, insultat de mine. Vai, cum vor

suporta fiii mei buzduganul lui, care este drept, făcut din oțel, gros, cu laturi frumoase, împodobit cu aur, capabil să ucidă o sută de oameni și care produce un sunet teribil când este aruncat asupra dușmanului? Vai, O, copilule, fiii mei nebuni doresc să traverseze oceanul inaccesibil constituit de Bhima, care este de fapt fără țărm, fără plută, de adâncime nemăsurată și plin de curenți impetuoși ca traiectoria săgeților. Proști în realitate, deși se laudă cu înțelepciunea lor, vai, copiii mei nu mă ascultă, chiar dacă strig. Văzând doar mierea, ei nu văd căderea teribilă care îi așteaptă. Cei care se vor grăbi să se lupte cu Moartea însăși în acea formă umană, sunt cu siguranță condamnați la distrugere de către Supremul Hotărâtor, ca animalele aflate în vizorul leului. Cu o lungime de patru coți, având șase laturi și o mare putere, și având, de asemenea, o atingere mortală, când va arunca buzduganul său din înțepătură, cum vor putea fiii mei, O, copilule, să suporte impetuozitatea lui? Învârtindu-și măciuca și spărgând cu ea capetele elefanților (ostili), lingându-și cu limba colțurile gurii și respirând adânc, când se va năpusti cu urlete puternice împotriva elefanților puternici, răspunzând la urletele acelor fiare înfuriate care s-ar putea năpusti asupra lui, și când va intra în formația strânsă de care, va ucide, după ce va ținti cu precizie, pe războinicii principali din fața lui, care dintre muritorii din tabăra mea va scăpa de el, care arată ca o flacără aprinsă? Zdrobindu-mi forțele și croindu-și drum printre ele, acel erou puternic înarmat, dansând cu măciuca în mână, va prezenta scena, martoră în timpul Dezintegrării universale de la sfârșitul unui *Yuga*. Ca un elefant înfuriat care zdrobește copacii împodobiți cu flori, Vrikodara, în luptă, va pătrunde furios în rândurile fiilor mei. Lipsindu-i pe războinicii mei de carele, vizitii, caii și steagurile lor și lovind toți războinicii care luptă din care și de pe spatele elefanților, acel tigru printre oameni, O Sanjaya, ca un curent impetuos al Gangei care doboară copacii de pe malurile sale, va zdrobi în luptă trupele fiilor mei. Fără îndoială, O, Sanjaya, afectați de frica lui Bhimasena, fiii mei și cei care depind de ei, precum și toți regii aliați, vor fugi în direcții diferite. Acesta a fost Bhima care, cu ajutorul lui Vasudeva, a pătruns în apartamentele cele mai ascunse ale lui Jarasandha și l-a răsturnat pe acel rege înzestrat cu o mare energie; acel stăpân al Magadha, puternicul Jarasandha, după ce a supus-o pe zeița Pământ, a oprit-o cu energia sa. Faptul că Kauravas, datorită vitejiei lui Bhishma, și Andhakas și Vrishnis, datorită politicii lor, nu au putut fi subjugați de el s-a datorat numai norocului lor. Ce putea fi mai minunat decât faptul că eroicul fiu al lui Pandu, cu brațe puternice și fără arme, s-a apropiat de acel rege și l-a ucis într-o clipă? Ca un șarpe veninos, al cărui venin s-a acumulat de ani de zile, Bhima, O, Sanjaya, va vomita în luptă veninul mâniei sale asupra fiilor mei! Ca și cel mai important dintre cerești, marele Indra, lovind Danavas cu fulgerul său, Bhimasena, cu buzduganul în mână, îi va ucide pe toți fiii mei! Incapabil de a fi înfrânt sau rezistat, cu un elan și puteri feroce și cu ochi de o nuanță arămie, îl văd chiar și acum pe Vrikodara căzând asupra fiilor mei. Fără buzdugan sau arc, fără car sau armură, luptând doar cu brațele goale, ce om poate să-i stea în față? Bhishma, regeneratul Drona și Kripa, fiul lui Saradwat, sunt la fel de familiarizați ca și mine cu energia inteligentului Bhima. Cunoscând obiceiurile celor nobili și dorind să moară în luptă, acești tauri printre oameni vor lua poziție în fruntea armatei noastre. Destinul este puternic pretutindeni, mai ales în cazul unui bărbat, pentru că, văzând victoria Pandavilor în luptă, încă nu-mi rețin fiii. Acești puternici arcași ai mei, dornici să calce pe urmele străvechi care duc spre cer, își vor da viața în luptă, având însă grijă de faima pământească. O, copilule, fiii mei sunt pentru acești puternici arcași ceea ce Pandavii sunt pentru ei, căci toți sunt nepoții lui Bhishma și discipolii lui Drona și Kripa. O, Sanjaya, puținele servicii acceptabile pe care am putut să le facem acestor trei venerabili vor fi cu siguranță răsplătite de ei datorită dispoziției lor nobile. Se spune că moartea în luptă a unui Kshatriya, care a luat armele și dorește să respecte practicile Kshatriya, este, într-adevăr, atât bună, cât și meritorie. Plâng, însă, pentru toți cei care vor lupta împotriva Pandavilor. Acum a sosit chiar pericolul prevăzut de Vidura la început. Se pare, O, Sanjaya, că înțelepciunea este incapabilă să alunge necazul; pe de altă parte, necazul copleșitor este cel care alungă înțelepciunea. Când chiar și înțelepții, care sunt eliberați de toate preocupările lumești și care privesc, de la distanță, toate treburile universului, sunt afectați de prosperitate și adversitate, ce este de mirare că eu, care am afecțiunea fixată pe o mie de lucruri, precum fiii, regatul, soțiile, nepoții și rudele, ar trebui să mă întristez? Ce bine mi-ar putea aduce apariția unui pericol atât de înspăimântător? Reflectând asupra fiecărei circumstanțe, văd distrugerea sigură a Kurus. Acea

partidă de zaruri pare să fie cauza acestui mare pericol pentru Kurus. Din păcate, acest păcat a fost comis din ispită de către nebunul Duryodhana, doritor de bogăție; cred că toate acestea sunt efectul nefavorabil al Timpului mereu trecător, care aduce totul. Legat de roata Timpului, ca și periferia sa, nu sunt capabil să zbor departe de ea. Spune-mi, O, Sanjaya, unde să mă duc? Ce să fac și cum să fac? Aceşti Kauravas nebuni vor fi toţi distruşi, venindu-le timpul. Neajutorat, va trebui să ascult plânsetele femeilor când cei o sută de fii ai mei vor fi uciși. O, cum să vină moartea asupra mea? Ca un foc aprins în sezonul de vară, când, împins de vânt, consumă iarba uscată, așa Bhima, cu buzduganul în mână și unit cu Arjuna, îi va ucide pe toți cei de partea mea!

SECȚIUNEA LII

Dhritarashtra a spus: Cel pe care nu l-am auzit niciodată spunând o minciună, cel care îl are pe Dhananjaya să lupte pentru el, poate avea suveranitatea chiar și asupra celor trei lumi. Reflectând zi de zi, nu găsesc războinicul care ar putea, pe carul său, să avanseze în luptă împotriva celui care mânuiește *Gandiva*. Când stăpânul *Gandivei* va trage săgeți înaripate, *Nalikas* și săgeți capabile să străpungă pieptul războinicilor, nu va avea rival în luptă. Dacă acei tauri printre oameni, acei eroi, Drona și Karna, cei mai de seamă dintre oamenii puternici, versați în arme și invincibili în luptă, îi vor rezista, rezultatul poate fi foarte îndoielnic, dar sunt sigur că victoria nu va fi a mea. Karna este atât milos, cât și nepăsător, iar învățătorul este bătrân și are afecțiune pentru acest elev. Partha, însă, este capabil și puternic, cu o prindere fermă (a arcului). Întâlnirea dintre ei va fi teribilă, fără a duce la înfrângerea vreunuia dintre ei. Cunoscători ai armelor și înzestrați cu eroism, toți și-au câștigat o mare faimă. Ei pot renunța la suveranitatea zeilor, dar nu și la șansa de a obține victoria. Fără îndoială, ar fi pace după căderea unuia dintre aceștia doi (Drona și Karna) sau a lui Falguna. Nu există însă nimeni care să-l poată ucide sau învinge pe Arjuna. Vai, cum poate fi potolită mânia lui care s-a aprins împotriva fiilor mei nebuni? Alții sunt familiarizați cu folosirea armelor, acei cuceritori sunt cuceriți; dar se spune că Falguna învinge întotdeauna. Au trecut treizeci și trei de ani de când Arjuna, după ce l-a invitat pe Agni, l-a mulțumit la Khandava, învingându-i pe toți cei cerești. Nu am auzit niciodată de înfrângerea lui, O, copilule. La fel ca în cazul lui Indra, victoria este întotdeauna a lui Arjuna, care îl are ca vizitiu în luptă pe Hrishikesa, înzestrat cu același caracter și aceeași poziție. Auzim că cei doi Krishna pe același car și arcul *Gandiva*, aceste trei forțe, s-au unit. În ceea ce ne privește, noi nu avem un arc de acest fel, nici un războinic ca Arjuna, nici un vizitiu ca Krishna. Urmăritorii nebuni ai lui Duryodhana nu sunt conștienți de acest lucru. O, Sanjaya, fulgerul aprins care cade pe cap lasă ceva nedistrus, dar săgețile, O, copilule, trase de Kiritin nu lasă nimic nedistrus. Chiar și acum îl văd pe Dhanajaya trăgând cu săgețile sale și provocând ravagii în jur, smulgând capete de pe corpuri cu ploaia sa de săgeți! Chiar și acum văd conflagrația de săgeți, aprinzându-se în jur, ieșind din *Gandiva*, consumând în luptă rândurile fiilor mei. Chiar și acum mi se pare că, cuprinsă de panică la zgomotul trăsurii lui Savyasachin, vasta mea armată formată din forțe diverse fuge în toate direcțiile. Așa cum o conflagrație uriașă, rătăcind în toate direcțiile, cu flăcări în creștere și împinsă de vânt, consumă frunzele uscate și iarba, tot așa faima mare a armelor lui Arjuna va consuma toate trupele mele. Kiritin, apărând ca un dușman în luptă, va arunca nenumărate săgeți și va deveni de neoprit, ca Moartea distrugătoare, împinsă înainte de Supremul Hotărâtor. Când voi auzi în mod constant despre diverse semne rele care se întâmplă în casele Kurusilor, în jurul lor și pe câmpul de luptă, atunci distrugerea, fără îndoială, îi va ajunge din urmă pe Bharati.

SECȚIUNEA LIII

Dhritarashtra a spus: Înzestrați cu mare vitejie și dornici de victorie, la fel ca și fiii lui Pandu, sunt și urmașii lor, care sunt hotărâți să-și sacrifice viețile și să câștige victoria. Chiar și tu, O, fiu, mi-ai vorbit despre puternicii mei dușmani, și anume regii din Panchalas, Kekayas, Matsyas și Magadhas. El, din nou, care poate supune după voia sa toate cele trei lumi, cu Indra în frunte, chiar și Creatorul universului, puternicul Krishna, este hotărât să le ofere victoria Pandavilor. În

ceea ce-l priveşte pe Satyaki, el a dobândit în scurt timp întreaga ştiinţă a armelor de la Arjuna. Acel descendent al neamului lui Sini va sta pe câmpul de luptă, trăgând cu săgeţile sale ca un agricultor care seamănă semințe. Prinţul din Panchala, Dhristadyumna, acel puternic războinic cu carul, cu fapte nemiloase, familiarizat cu toate armele superioare, va lupta cu oastea mea. Mare este frica mea, O, copilule, de mânia lui Yudhishthira, de vitejia lui Arjuna, de Gemeni şi de Bhimasena. Când aceşti stăpâni ai oamenilor vor arunca, în mijlocul armatei mele, plasa lor supraomenească de săgeți, mă tem că trupele mele nu vor mai ieşi din ea. Pentru aceasta, O, Sanjaya, plâng. Acel fiu al lui Pandu, Yudhishthira, este chipeş, înzestrat cu o mare energie, foarte binecuvântat, posedând forţa lui Brahma, inteligent, cu o mare înțelepciune şi un suflet virtuos. Având aliaţi şi consilieri, uniţi cu persoane pregătite pentru luptă şi având fraţi şi socri care sunt toţi eroi şi războinici puternici, acel tigru printre oameni, fiul lui Pandu, este, de asemenea, înzestrat cu răbdare, capabil să-şi păstreze sfaturile, milos, modest, cu puteri incapabile de a fi zădărnicite, înzestrat cu o mare învăţătură, cu sufletul sub control adecvat, mereu în slujba bătrânilor şi cu simţurile stăpânite; având astfel toate aceste calităţi, el este ca un foc aprins. Ce nebun, condamnat la distrugere şi lipsit de raţiune, va sări, ca o molie, în focul aprins şi irezistibil al Pandava! Vai, m-am comportat înşelător faţă de el. Regele, ca un foc cu flăcări lungi, îi va distruge pe toţi fiii mei nebuni în luptă, fără a lăsa niciunul în viaţă. Prin urmare, consider că nu este potrivit să luptăm împotriva lor. Voi, Kauravas, fiţi de aceeaşi părere. Fără îndoială, întreaga rasă a Kuru va fi distrusă, în cazul în care vor izbucni ostilităţi. Acest lucru mi se pare foarte clar, iar dacă vom acţiona în consecinţă, mintea mea va fi împăcată. Dacă războiul cu ei nu vi se pare benefic, atunci vom depune eforturi pentru a instaura pacea. Yudhishthira nu va rămâne niciodată indiferent când ne va vedea în suferinţă, pentru că el mă condamnă doar pe mine ca fiind cauza acestui război nedrept.

SECȚIUNEA LIV

Sanjaya a spus: Aşa este, O, mare rege, aşa cum spui tu, O, Bharata. În cazul unei bătălii, distrugerea Kshatriyilor cu ajutorul lui *Gandiva* este certă. Totuşi, nu înţeleg cum, deşi eşti întotdeauna înţelept şi cunoşti foarte bine vitejia lui Savyasachin, urmezi totuşi sfaturile fiilor tăi. O, taur al neamului Bharata, după ce ai rănit fiii lui Pritha încă de la început, după ce ai comis de fapt păcate în repetate rânduri, acesta nu este, O, mare rege, momentul (să te întristezi). Cel care ocupă poziţia de tată şi prieten, dacă este mereu vigilent şi are o inimă bună, ar trebui să caute binele (copiilor săi); dar cel care răneşte nu poate fi numit tată. Auzind de înfrângerea Pandavilor la zaruri, tu, O, rege, ai râs ca un copil, spunând: „Acest lucru este câştigat, acest lucru este dobândit!” Când cele mai dure cuvinte au fost adresate fiilor lui Pritha, tu nu ai intervenit, mulţumit de perspectiva ca fiii tăi să câştige întregul regat. Totuşi, nu ai putut vedea atunci în faţa ta căderea inevitabilă. Ţara Kurus, inclusiv regiunea numită Jangala, este, O, rege, regatul tău patern. Tu ai obţinut însă întregul pământ prin acei eroi. Câştigat prin forţa braţelor lor, fiii lui Pritha ţi-au cedat acest vast imperiu. Tu crezi însă, O, cel mai bun dintre regi, că toate acestea au fost dobândite de tine. Când fiii tăi, capturaţi de regele Gandharvas, erau pe punctul de a se scufunda într-o mare fără ţărm, fără o plută care să-i salveze, Partha, O, rege, i-a adus înapoi. Tu, ca un copil, ai râs în repetate rânduri, O, monarhule, de Pandavi când au fost învinşi la zaruri şi au plecat în exil. Când Arjuna aruncă o ploaie de săgeţi ascuţite, chiar şi oceanele seacă, darămite fiinţele de carne şi sânge. Falguna este cel mai bun dintre toţi arcaşii; *Gandiva* este cel mai bun dintre toate arcurile; Kesava este cel mai bun dintre toate fiinţele; *Sudarsana* este cea mai bună dintre toate armele; iar dintre care, cea dotată cu steagul pe care se află maimuţa în flăcări este cea mai bună. Acel car a lui, care poartă toate acestea şi este trasă de cai albi, ne va consuma pe toţi în luptă, O, rege, ca roata ridicată a Timpului. O, taur al neamului Bharata, a lui este chiar acum întreaga lume şi el este cel mai bun dintre toţi regii, care îi are pe Bhima şi Arjuna să lupte pentru el. Văzând oastea scufundându-se în disperare când este lovită de Bhima, Kauravas, conduşi de Duryodhana, vor întâlni cu toţii distrugerea. Copleşiţi de frica lui Bhima şi Arjuna, fiii, O, rege, şi regii care îi urmează, nu vor putea, O, stăpâne, să obţină victoria. Matsyas, Panchalas, Salways şi Surasenas, toţi refuză să-ţi aducă omagiu acum şi toţi te ignoră. Cunoscând energia acelui rege înţelept, toţi s-au alăturat fiului lui Pritha şi,

din cauza devotamentului lor față de el, se opun mereu fiilor tăi. Cel care, prin faptele sale rele, i-a chinuit pe fiii lui Pandu, care sunt cu toții dedicați virtuții și nu merită să fie distruși, cel care îi urăște chiar și acum, acel om păcătos, O, monarhule, care nu este altul decât fiul tău, ar trebui, împreună cu toți adepții săi, să fie oprit cu orice preț. Nu se cuvine să te plângi în acest fel. Chiar și eu am spus acest lucru, la fel ca și înțeleptul Vidura, în timpul jocului de zaruri. Aceste lamentări ale tale în legătură cu Pandavii, ca și cum ai fi o persoană neajutorată, sunt, O, rege, cu totul inutile.

SECȚIUNEA LV

Duryodhana a spus: Nu te teme, O, rege. Nici nu trebuie să te întristezi pentru noi. O, monarhule, O, stăpâne, suntem pe deplin capabili să învingem dușmanul în luptă. Când Parthas au fost exilați în pădure, a venit la ei ucigașul lui Madhu cu o armată numeroasă, pregătită de luptă și capabilă să zdrobească regatele ostile; și au venit la ei și Kekayas, și Dhrishtaketu, și Dhrishtadyumna din neamul lui Pritha și numeroși alți regi în urma lor; și toți acei mari războinici în care s-au adunat într-un loc nu departe de Indraprastha; și, după ce s-au adunat, te-au criticat pe tine și pe toți Kurus. Și, O, Bharata, toți acei războinici, cu Krishna în frunte, i-au adus omagiu lui Yudhishthira, îmbrăcat în piele de cerb și așezat în mijlocul lor. Și toți acei regi i-au sugerat atunci lui Yudhishthira să-și recupereze regatul. Și toți doreau să te ucidă pe tine și pe toți adepții tăi. Auzind toate acestea, O, taur al neamului Bharata, m-am adresat lui Bhishma, Drona și Kripa, cuprins de teamă, O, rege, la gândul ruinei care amenința neamul nostru. Și le-am spus: „Cred că Pandavii nu vor respecta acordul pe care l-au încheiat; Vasudeva dorește dispariția noastră completă. Cred, de asemenea, că, cu excepția lui Vidura, voi toți veți fi uciși, deși șeful Kurus, Dhritarashtra, familiarizat cu moralitatea, nu va fi inclus în măcel, O, sire, ducând la distrugerea noastră completă, Janardana dorește să-i acorde lui Yudhishthira întregul regat al Kurus. Ce ar trebui făcut? Să ne predăm, să fugim sau să luptăm împotriva dușmanului, renunțând la orice speranță de viață? Dacă, într-adevăr, ne opunem lor, înfrângerea noastră este sigură, pentru că toți regii pământului sunt sub comanda lui Yudhishthira. Poporul regatului este supărat pe noi, iar toți prietenii noștri sunt, de asemenea, supărați pe noi. Toți regii pământului vorbesc de rău despre noi, în special prietenii și rudele noastre. Nu poate fi nicio vină în capitularea noastră, căci din timpuri imemoriale, partea mai slabă este cunoscută pentru încheierea păcii. Însă mă întristez pentru acel stăpân al oamenilor, tatăl meu orb, care, din cauza mea, ar putea fi copleșit de necazuri și suferințe fără sfârșit. [Ți-e cunoscut, O, rege, chiar și înainte de aceasta, că ceilalți fii ai tăi s-au opus cu toții dușmanului doar pentru a-mi face pe plac]. Acei puternici războinici, fiii lui Pandu, vor răzbuna într-adevăr nedreptățile suferite, distrugând întreaga rasă a regelui Dhritarashtra și pe toți consilierii săi. (Așa le-am vorbit eu, iar) văzându-mă chinuit de o mare neliniște și cu simțurile torturate, Drona, Bhishma, Kripa și fiul lui Drona mi s-au adresat, spunând: „Nu te teme, O, învingător al dușmanilor, căci dacă dușmanii ne vor declara război, nu vor putea să ne învingă când vom intra pe câmpul de luptă. Fiecare dintre noi este capabil să învingă singur toți regii pământului. Lasă-i să vină. Cu săgeți ascuțite le vom frâna mândria. Aprins de furie pentru moartea tatălui său, acest Bhishma (din rândul nostru) a cucerit în vremurile de demult toți regii pământului, într-un singur car. O, Bharata, mânia lui aprinsă, cel mai bun dintre Kuru i-a lovit pe nenumărați dintre ei, după care, de frică, s-au predat acestui Devavrata, căutând protecția lui. Acel Bhishma, unit cu noi, este încă capabil să învingă inamicul în luptă. De aceea, O, taur al neamului Bharata, lasă-ți temerile să se risipească.”

Duryodhana a continuat: Chiar și aceasta a fost hotărârea luată atunci de acești eroi cu energie nemăsurată. Întreaga lume se afla odinioară sub comanda dușmanului. Acum, însă, ei sunt incapabili să ne învingă în luptă, căci dușmanii noștri, fiii lui Pandu, sunt acum fără aliați și lipsiți de energie. O, taur al neamului Bharata, suveranitatea lumii se află acum în mâinile mele, iar regii, adunați de mine, sunt de aceeași părere cu mine în bine și în rău. Să știi, O, cel mai bun din neamul Kuru, că toți acești regi, O, ucigaș de dușmani, pot, pentru mine, să intre în foc sau în mare. Toți râd de tine, văzându-te plin de durere și cuprins de aceste lamentații ca unul care și-a pierdut mințile, și

înspăimântat de laudele dușmanului. Fiecare dintre acești regi este capabil să le țină piept Pandavilor. Într-adevăr, sire, fiecare se gândește la sine; de aceea, nu-ți mai face griji. Nici chiar Vasava nu este capabil să învingă marea mea oaste. Nici chiar Brahma, creatorul universului, dacă ar dori să o distrugă, nu ar putea să o anihileze. Renunțând la orice speranță de a cuceri un oraș, Yudhishthira dorește doar cinci sate, speriat, O, stăpâne, de armata pe care am adunat-o și de puterea mea. Încrederea pe care o ai în vitejia lui Vrikodara, fiul lui Kunti, este nefondată. O Bharata, tu nu cunoști întinderea vitejiei mele. Nu există nimeni pe pământ care să-mi fie egal într-o luptă cu buzduganul. Nimeni nu m-a depășit vreodată într-o astfel de luptă și nimeni nu mă va depăși. Cu devotament și îndurând multe privațiuni, am trăit în lăcașul învățătorului meu. Mi-am completat cunoștințele și exercițiile acolo. De aceea nu mă tem nici de Bhima, nici de alții. Când l-am slujit cu umilință pe Sankarshana (învățătorul meu), binecuvântat să fii, el era ferm convins că Duryodhana nu are egal în mânuirea buzduganului. În luptă sunt egalul lui Sankarshana, iar în ceea ce privește puterea, nu există nimeni superior mie pe pământ. Bhima nu va putea niciodată să suporte lovitura buzduganului meu în luptă. O singură lovitură, O, rege, pe care i-o voi da cu mânie lui Bhima, îl va duce cu siguranță, O, eroule, fără întârziere în lăcașul lui Yama. O, rege, doresc să-l văd pe Vrikodara cu buzduganul în mână. Aceasta a fost dorința mea de multă vreme. Lovit în luptă cu buzduganul meu, Vrikodara, fiul lui Pritha, va cădea mort la pământ, cu membrele sfărâmate. Lovită cu o lovitură de buzduganul meu, munții Himavat s-ar putea sparge în sute de mii de fragmente. Vrikodra însuși știe acest adevăr, la fel ca Vasudeva și Arjuna, că nu există nimeni egal cu Duryodhana în folosirea buzduganului. Lasă, așadar, temerile tale provocate de Vrikodara să se risipească, căci eu îl voi ucide cu siguranță într-o luptă aprigă. Nu ceda, O, rege, melancoliei. Și după ce îl voi ucide, numeroși războinici cu energie egală sau superioară, O, taur printre Bharatas, îl vor doborî repede pe Arjuna. Bhishma, Drona Kripa și fiul lui Drona, Karna și Bhurisravas, Salya, regele Praglyotish, și Jayadratha, regele Sindhus — fiecare dintre aceștia, O, Bharata, este capabil să-i ucidă pe Pandavi. Când vor fi uniți, într-o clipă îl vor trimite pe Arjuna în lăcașul lui Yama. Acolo, într-adevăr, nu există niciun motiv pentru care armata unită a tuturor regilor să nu fie capabilă să-l învingă pe Dhananjaya singur. Învelit de o sută de ori de săgețile nemăsurate trase de Bhishma, Drona, fiul lui Drona și Kripa, și lipsit de putere, Partha va trebui să se ducă în lăcașul lui Yama. Strămoșul nostru născut din Ganga este, O, Bharata, superior chiar și lui Santanu. Ca un sfânt regenerat, și incapabil de a fi înfrânt chiar și de cei cerești, el s-a născut printre oameni. Nu există ucigaș al lui Bhishma, O, rege, pe pământ, pentru că tatăl său, fiind mulțumit, i-a dat binecuvântarea: „Nu vei muri decât atunci când va fi dorința ta”. Iar Drona s-a născut într-un vas cu apă din sfântul regenerat Bharadwaja. Și din Drona s-a născut fiul său, care are cunoștințe despre cele mai înalte arme. Și acesta este cel mai important dintre învățători. Kripa, de asemenea, s-a născut din marele *Rishi* Gautama. Născut într-un tufiș de tufăriș, acest ilustru om, cred eu, este incapabil de a fi ucis. Apoi, O, rege, tatăl, mama și unchiul matern al lui Aswatthaman, acești trei, nu s-au născut din pântecele unei femei. Îl am și pe acest erou de partea mea. Toți acești puternici războinici, O, rege, sunt ca niște zei și pot, O, taur al neamului Bharata, să-i provoace durere chiar și lui Sakra în luptă. Arjuna este incapabil să se uite măcar la unul dintre ei. Când vor fi uniți, acești tigri printre oameni îl vor ucide cu siguranță pe Dhananjaya. Karna, de asemenea, presupun, este egal cu Bhishma, Drona și Kripa. O Bharata, Rama însuși i-a spus: „Tu ești egal cu mine”. Karna avea doi cercei cu care s-a născut, de o mare strălucire și frumusețe; pentru satisfacția lui Sachi, Indra i-a cerut de la acel reprimator al dușmanilor, în schimb, o săgeată infailibilă și teribilă. Cum ar putea Dhananjaya să scape cu viață de Karna, care este protejat de acea săgeată? Prin urmare, O, rege, succesul meu este la fel de sigur ca un fruct ținut strâns în mâna mea. Înfrângerea totală a dușmanilor mei este deja cunoscută pe pământ. Acest Bhishma, O, Bharata, ucide în fiecare zi zece mii de soldați. Egali cu el sunt acești arcași, Drona, fiul lui Drona și Kripa. Atunci, O, înfrângător al dușmanilor, rândurile războinicilor Samsaptaka au luat această hotărâre: „Ori îl vom ucide pe Arjuna, ori acel războinic cu steagul maimuței ne va ucide pe noi”. Există și alți regi care, hotărâți să-l ucidă pe Savyasachin, îl consideră inferior lor. De ce te temi atunci de pericolul reprezentat de Pandavi? Când Bhimasena va fi ucis, O, Bharata, cine altcineva (dintre ei) va mai lupta? Spune-mi, O, înfrângător al dușmanilor, dacă știi pe cineva dintre dușmani. Cei cinci frați, împreună cu

Dhrishtadyumna și Satyaki, acești șapte războinici ai dușmanului, O, rege, sunt considerați ca fiind principala lor forță. Cei care sunt printre noi principalii războinici sunt Bhishma, Drona, Kripa, fiul lui Drona, Karna, Somadatta, Vahlika și Salya, regele Pragjyotisha, cei doi regi (Vindha și Anuvinda) din Avanti și Jayadratha; și apoi, O, rege, fiii tăi Dussasana, Durmukha, Dussaha, Srutayu; Chitrasena, Purumitra, Vivingsati, Sala, Bhurisravas și Vikarna. O, rege, am adunat unu și zece *Akshauhinis*. Armata inamicului este mai mică decât a mea, numărând doar șapte *Akshauhinis*. Cum aș putea fi învins? Vrihaspati a spus că o armată care este mai mică cu o treime trebuie înfruntată. Armata mea, O, rege, o depășește pe cea a dușmanului cu o treime. În plus, O, Bharata, știu că dușmanul are multe defecte, în timp ce ai mei, O, stăpâne, sunt înzestrați cu multe virtuți bune. Știind toate acestea, O, Bharata, precum și superioritatea forței mele și inferioritatea Pandavilor, nu trebuie să-ți pierzi mințile.

După ce a spus aceasta, O, Bharata, cuceritorul șefilor inamici, Duryodhana, l-a întrebat din nou pe Sanjaya, nerăbdător să afle mai multe despre faptele Pandavilor.

SECȚIUNEA LVI

Duryodhana a spus: O, Sanjaya, având o armată de șapte *Akshauhinis*, ce face Yudhishthira, fiul lui Kunti, împreună cu ceilalți regi din compania sa, în perspectiva războiului?

Sanjaya a spus: Yudhishthira, O, rege, este foarte vesel în perspectiva bătăliei. La fel sunt și Bhimasena și Arjuna. Și gemenii sunt perfect neînfricați. Dorind să experimenteze *mantrele* (obținute de el), Vibhatsu, fiul lui Kunti, și-a înjugat carul celest care lumina toate direcțiile. Îmbrăcat în zale, arăta ca o masă de nori încărcați cu fulgere. După ce a reflectat o vreme, mi s-a adresat vesel, spunând: „Privește, O, Sanjaya, aceste semne preliminare. Cu siguranță vom învinge.” Într-adevăr, ceea ce mi-a spus Vibhatsu mi s-a părut a fi adevărat.

Duryodhana a spus: Te bucuri să-i aplauzi pe acei fii ai lui Pritha învinși la zaruri. Spune-ne acum ce fel de cai sunt înjugați la carul lui Arjuna și ce fel de steaguri sunt arborate pe el?

Sanjaya a spus: O, mare rege, meșterul celest numit Tashtri sau Bhaumana, ajutat de Sakra și Dhatri, a creat forme de diverse feluri și de o mare frumusețe pentru carul lui Arjuna. Și, arătând iluzia divină, au așezat pe stâlpul steagului său acele forme celeste, mari și mici, de mare valoare. La cererea lui Bhimasena, Hanumat, fiul zeului vântului, își va așeza și el propria imagine pe stindard. Bhaumana a recurs la o iluzie atât de puternică încât stindardul acoperă, atât pe verticală, cât și pe orizontală, o suprafață de un *yojana*, iar chiar dacă copacii îi stau în cale, cursul său nu poate fi împiedicat. Într-adevăr, la fel cum arcul lui Sakra, de diverse culori, este expus în firmament și nimeni nu știe din ce este făcut, tot așa a fost conceput steagul de către Bhaumana, pentru că forma sa este variată și în continuă schimbare. Și la fel cum o coloană de fum amestecată cu foc se ridică, acoperind cerul și afișând multe nuanțe strălucitoare și forme elegante, tot așa se ridică steagul conceput de Bhaumana. Într-adevăr, nu are greutate și nu poate fi obstrucționat. Și lângă acel car se află un *secol* de armăsari celești excelenți, de culoare albă și înzestrați cu viteza minții, toți prezentați de Chitrasena (regele Gandharvas). Și nici pe pământ, O, rege, nici în cer, nici în rai, cursul lor nu poate fi împiedicat. Și în trecut a fost acordată o binecuvântare, astfel încât numărul lor să rămână întotdeauna complet, oricât de des ar fi uciși. Și la carul lui Yudhishthira sunt înjugați cai mari, de energie și de culoare albă ca fildeșul. Și la carul lui Bhimasena sunt înjugați cai înzestrați cu viteza vântului și splendoarea celor șapte Rishi. Și cai cu corpuri negre și spate pestriț ca aripile păsării Tittri, toți oferiți de fratele său mulțumit Falguna, și superiori celor ai eroicului Falguna însuși, îl transportă vesel pe Sahadeva. Iar Nakula din neamul Ajamida, fiul lui Madri, este purtat, ca Indra ucigașul lui Vritra, de cai excelenți, oferiți de marele Indra însuși, toți puternici ca vântul și înzestrați cu o mare viteză. Și armăsari excelenți de talie mare, egali cu cei ai Pandavilor

înșiși în ani și putere, înzestrați cu mare viteză și de o înfățișare frumoasă, și toți oferiți de cei cerești, îi poartă pe acei prinți tineri, fiii lui Subhadra și Draupadi.

SECȚIUNEA LVII

Dhritarashtra a spus: Pe cine ai văzut, O, Sanjaya, că a ajuns acolo din afecțiune și cine va lupta, în numele Pandavilor, împotriva forțelor fiului meu?

Sanjaya a spus: L-am văzut pe Krishna, cel mai important dintre Andhaka și Vrishni, sosind acolo, împreună cu Chekitana și Satyaki, numit și Yuyudhana. Acești doi războinici puternici, mândri de forța lor și renumiți în întreaga lume, s-au alăturat Pandavilor, fiecare cu o trupă separată de *Akshauhini*. Iar Drupada, regele Panchalas, înconjurat de cei zece fii eroici ai săi — Satyajit și ceilalți — conduși de Dhrishtadyumna și bine protejați de Sikhandin, și după ce și-a echipat soldații cu tot ce era necesar, a venit acolo cu un *Akshauhini* complet, dorind să-l onoreze pe Yudhishthira. Și acel stăpân al pământului, Virata, cu cei doi fii ai săi, Sankha și Uttara, precum și cu eroii Suryadatta și alții — conduși de Madiraksha și înconjurați de o trupă *Akshauhini*, însoțiți astfel de frați și fii, s-au alăturat fiului lui Pritha. Și fiul lui Jarasandha, regele Magadha, și Dhrishtaketu, regele Chedis, au venit acolo separat, fiecare însoțit de o trupă *Akshauhini*. Și cei cinci frați ai lui Kekaya, toți având steaguri purpurii, s-au alăturat Pandavilor, înconjurați de o trupă *Akshauhini*. Atunci, în număr atât de mare, i-am văzut adunați acolo, iar aceștia, în numele Pandavilor, vor înfrunta oastea Dhartarashtra. Marele războinic Dhrishtadyumna, care este familiarizat cu formațiile de luptă umane, celeste, Gandharva și Asura, conduce acea oaste. O, rege, Bhishma, fiul lui Santanu, i-a fost atribuit lui Sikhandin ca parte din moștenire; iar Virata, împreună cu toți războinicii săi Matsya, îl vor sprijini pe Sikhandin. Puternicul rege al Madrasului i-a fost atribuit fiului cel mare al lui Pandu ca parte din moștenire, deși unii sunt de părere că cei doi nu sunt potriviți unul pentru celălalt. Duryodhana, împreună cu fiii săi și cei nouăzeci și nouă de frați ai săi, precum și conducătorii din est și sud, au fost atribuiți lui Bhimasena ca parte din moștenirea sa. Karna, fiul lui Vikartana, și Jayadratha, regele Sindhus, au fost atribuiți lui Arjuna ca parte din moștenirea sa. Și acei eroi de pe pământ care sunt de neînvins și mândri de puterea lor au fost acceptați de Arjuna ca parte a lui. Iar acei arcași puternici, cei cinci frați regali ai lui Kekaya, își vor pune în valoare puterea în luptă, acceptându-i pe războinicii Kekaya (de partea lui Dhritarashtra) ca adversari. Și în partea lor sunt incluși și Malavas, și Salwakas, precum și cei doi războinici faimoși ai oștirii Trigarta, care au jurat să cucerească sau să moară. Și toți fiii lui Duryodhana și Dussasana, precum și regele Vrihadvala, au fost atribuiți fiului lui Subhadra ca parte a lui. Și acei mari arcași, fiii lui Draupadi, având care înzestrate cu steaguri brodate cu aur, toți conduși de Dhrishtadyumna, vor înainta, O, Bharata, împotriva lui Drona. Iar Chekitana, pe carul său, dorește să-l înfrunte pe Somadatta într-o luptă unu la unu, în timp ce Satyaki este nerăbdător să lupte împotriva șefului Bhoja, Kritavarman. Iar eroicul fiu al lui Madri, Sahadeva, care răcnește teribil în luptă, intenționează să-l ia ca parte a lui pe cumnatul tău, fiul lui Suvala. Și Nakula, fiul lui Madravati, intenționează să-l ia ca parte a lui pe înșelătorul Uluka și triburile Saraswatas. În ceea ce privește toți ceilalți regi ai pământului, O, monarhule, care vor merge la luptă, fiii lui Pandu i-au împărțit, numindu-i, în părțile lor respective. Astfel, oastea Pandava a fost împărțită în divizii. Acum, fără întârziere, împreună cu fiii tăi, acționează așa cum crezi că este mai bine.

Dhritarashtra a spus: Vai, toți fiii mei nebuni, dependenți de zarurile înșelătoare, sunt deja morți, când cel cu care doresc să se înfrunte pe câmpul de luptă este puternicul Bhima. Toți regii pământului, consacrați de Moartea însăși pentru sacrificiu, se vor năpusti asupra lui Gandiva, ca niște molii asupra focului. Mi se pare că oastea mea este deja pusă pe fugă de acei războinici iluștri pe care i-am rănit în trecut. Cine, într-adevăr, va urma în luptă războinicii mei, ale căror rânduri vor fi rupte de fiii lui Pandu în confruntare? Toți sunt războinici puternici, înarmați cu mare curaj, cu realizări faimoase, înzestrați cu mare vitejie, egali cu soarele aprins în energie și toți victorioși în luptă. Cei care îl au pe Yudhishthira ca lider, pe ucigașul lui Madhu ca protector, pe eroicii

Savyasachin şi Vrikodara ca războinici, pe Nakula, Sahadeva, Dhrishtadyumna, fiul lui Prishata, Satyaki, Drupada, Dhrishtaketu cu fiul său, Uttamaujas şi de neînvinsul Yudhamanyu al Panchalas, şi Sikhandin, şi Kshatradeva, şi Uttara, fiul lui Virata, şi Kasayas, Chedis, Matsyas, Srinjayas, Vabhru, fiul lui Virata, Panchalas şi Prabhadrakas, pentru că luptă pentru ei, aceia, într-adevăr, de la care nici chiar Indra nu poate, dacă ei nu vor, să smulgă acest pământ, acei eroi, calmi şi stăpâni pe sine în luptă, care pot despica chiar şi munţii - vai, cu ei, cei înzestraţi cu toate virtuţile şi posedaţi de o vitejie supraomenească, doreşte să lupte acest fiu rău al meu, O, Sanjaya, ignorându-mă chiar dacă strig până rămân fără glas!

Duryodhana a spus: Atât Pandava, cât şi noi suntem de aceeaşi rasă; atât ei, cât şi noi păşim pe acelaşi pământ, de ce crezi că victoria va fi doar a Pandava? Bhishma, Drona, Kripa, invincibilul Karna, Jayadratha, Somadatta şi Aswatthaman — toţi arcaşi puternici şi înzestraţi cu o mare energie — sunt incapabili să fie învinşi chiar şi de Indra însuşi, aliat cu zeii. Ce spui atunci, O, tată al Pandavilor? Toţi aceşti regi nobili şi eroici ai pământului, purtând arme, O, tată, sunt destul de capabili, pentru binele meu, să reziste Pandavilor, în timp ce aceştia din urmă nu sunt capabili nici măcar să privească trupele mele. Sunt suficient de puternic pentru a-i înfrunta în luptă pe Pandavi şi pe fiii lor. O, Bharata, toţi aceşti conducători ai pământului, care sunt preocupaţi de bunăstarea mea, îi vor prinde cu siguranţă pe toţi Pandavii ca pe o turmă de căprioare tinere, cu ajutorul unor plase. Îţi spun că, datorită mulţimii noastre de care şi capcanelor de săgeţi, Panchalaşii şi Pandavii vor fi înfrânţi cu toţii.

Dhritarashtra a spus: O, Sanjaya, fiul meu vorbeşte ca un nebun, pentru că este incapabil să-l învingă în luptă pe Yudhishthira cel drept. Bhishma cunoaşte cu adevărat puterea faimoşilor, puternicilor, virtuoşilor şi înalţilor Pandavi şi a fiilor lor, pentru că nu doreşte o luptă cu aceşti iluştri. Dar spune-mi din nou, O, Sanjaya, despre mişcările lor. Spune-mi, cine îi incită pe acei arcaşi iluştri şi puternici, înzestraţi cu o mare activitate, ca preoţii care aprind focuri (Homa) cu libaţii de unt clarificat?

Sanjaya a spus: O, Bharata, Dhrishtadyumna îi îndeamnă mereu pe Pandavi să intre în război, spunând: „Luptaţi, cei mai buni dintre Bharati. Nu vă lăsaţi cuprinşi de teamă. Toţi acei conducători ai pământului, care, curtaţi de fiul lui Dhritarashtra, vor deveni ţinta unei ploi de arme în acea înfruntare aprigă, — într-adevăr, eu singur îi voi înfrunta pe toţi acei regi furioşi adunaţi împreună cu rudele lor, ca o balenă care prinde peştişori din apă. Bhishma şi Drona şi Kripa şi Karna şi fiul lui Drona şi Salya şi Suyodhana — pe toţi îi voi înfrunta, ca malul care rezistă mării învolburate.” Auzind aceste cuvinte, virtuosul rege Yudhishthira i-a spus: „Panchalaşii şi Pandavaşii depind în totalitate de vitejia şi statornicia ta. Salvează-ne în siguranţă din război. Ştiu, O, tu, cel cu braţele puternice, că eşti ferm în îndatoririle ordinului Kshatriya. Eşti, într-adevăr, destul de competent pentru a-i învinge singur pe Kauravas. Când aceştia din urmă, dornici de luptă, vor sta în faţa noastră, ceea ce vei aranja tu, O, înfrângător al duşmanilor, va fi cu siguranţă spre binele nostru. Chiar şi aceasta este părerea celor familiarizaţi cu scripturile, că eroul, care, arătându-şi vitejia, îi ajută pe cei care, după înfrângere, fug de pe câmpul de luptă, căutând protecţie, trebuie răsplătit cu o mie. Tu, O, taur printre oameni, eşti curajos, puternic şi măreţ. Fără îndoială, tu eşti salvatorul celor copleşiţi de frică pe câmpul de luptă. Şi când dreptul Yudhishthira, fiul lui Kunti, a spus acestea, Dhrishtadyumna mi s-a adresat fără teamă cu aceste cuvinte: „Du-te, O, Suta, fără întârziere, şi spune tuturor celor care au venit să lupte pentru Duryodhana, spune-le celor din dinastia Kuru din Pratipa, împreună cu Vahlikas, fiul lui Saradwata şi Karna şi Drona, şi fiul lui Drona, şi Jayadratha, şi Dussasana, şi Vikama şi regele Duryodhana, şi Bhishma: —Nu vă lăsaţi ucişi de Arjuna, care este protejat de zeii cereşti. Înainte ca asta să se întâmple, lăsaţi un om bun să se apropie de Yudhishthira şi să-l roage pe fiul lui Pandu, cel mai bun dintre oameni, să accepte fără întârziere regatul (predat de ei). Nu există pe pământ niciun războinic ca Savyasachin, fiul lui Pandu, a cărui vitejie este de neînvins. Carul celest al deţinătorului lui *Gandiva* este protejat chiar de zei. El nu poate fi învins de fiinţe umane. Aşadar, nu vă îndreptaţi mintea spre război!”

SECȚIUNEA LVIII

Dhritarashtra a spus: Yudhishthira, fiul lui Pandu, este înzestrat cu energia Kshatriya şi duce un stil de viaţă *Brahmacharya* încă din tinereţe. Din păcate, proştii mei fii doresc să lupte cu el, ignorându-mă pe mine, care plâng astfel. Te rog, O, Duryodhana, O, cel mai de seamă dintre neamul Bharata, renunţă la ostilitate. O, pedepsitor al duşmanilor, în niciun caz războiul nu este lăudabil. Jumătate din pământ este suficient pentru întreţinerea ta şi a tuturor urmaşilor tăi. Dă-le înapoi fiilor lui Pandu, O, pedepsitor al duşmanilor, partea care li se cuvine. Toţi Kaurava consideră că este drept să faci pace cu fiii lui Pandu, care au suflete înalte. Gândeşte-te astfel, O, fiu, şi vei descoperi că armata ta te va duce la moarte. Tu nu înţelegi acest lucru din cauza nebuniei tale. Eu însumi nu doresc războiul, nici Vahlika, nici Bhishma, nici Drona, nici Aswatthaman, nici Sanjaya, nici Somadatta, nici Salya, nici Kripa, nici Satyavrata, nici Purumitra, nici Bhurisravas, de fapt, niciunul dintre aceştia nu doreşte războiul. Într-adevăr, acei războinici pe care Kauravas, când vor fi afectaţi de duşman, vor trebui să se bazeze, nu sunt de acord cu războiul. O, copilule, acceptă acest lucru. Din păcate, tu nu-l cauţi din propria voinţă, ci Karna şi răuvoitorii Dussasana şi Sakuni, fiul lui Suvala, te conduc spre el.

Duryodhana a spus: Îi provoc pe Pandavi la luptă, fără să mă bazez pe tine, Drona, sau pe Aswatthaman, sau pe Sanjaya, sau pe Vikarna, sau pe Kamvoja, sau pe Kripa, sau pe Vahlika, sau pe Satyavrata, sau pe Purumitra, sau pe Bhurisravas, sau pe alţii din grupul tău. Dar, O, taur printre oameni, numai eu şi Karna, O, sire, suntem pregătiţi să sărbătorim sacrificiul bătăliei cu toate riturile necesare, făcându-l pe Yudhishthira victima. În acel sacrificiu, carul meu va fi altarul; sabia mea va fi polonicul mai mic, buzduganul meu, cel mare, pentru turnarea libaţiilor; zalele mele vor fi adunarea spectatorilor; cei patru cai ai mei vor fi preoţii oficianţi; săgeţile mele vor fi frunzele de iarbă *Kusa*; iar faima va fi untul clarificat. O, rege, efectuând, în onoarea lui Yama, un astfel de sacrificiu în luptă, ale cărui ingrediente vor fi furnizate de noi înşine, ne vom întoarce victorioşi, acoperiţi de glorie, după ce ne vom fi ucis duşmanii. Trei dintre noi, O, sire, şi anume eu, Karna şi fratele meu Dussasana, îi vom ucide pe Pandavi în luptă. Fie eu, ucigând Pandavii, voi stăpâni această Pământ, fie fiii lui Pandu, după ce mă vor ucide, se vor bucura de acest Pământ. O, rege, O, tu, cu gloria ta neştirbită, mi-aş sacrifica viaţa, regatul, averea, totul, dar nu aş putea trăi alături de Pandavi. O, venerabile, nu voi ceda Pandavilor nici măcar atât de mult pământ cât ar putea fi acoperit de vârful ascuţit al unui ac.

Dhritarashtra a spus: Acum îl abandonez pe Duryodhana pentru totdeauna. Cu toate acestea, vă plâng pe voi toţi, voi, regii, care îl veţi urma pe acest nebun care este pe cale să se îndrepte spre lăcaşul lui Yama. Ca nişte tigri printre o turmă de cerbi, acei războinici de seamă, fiii lui Pandu, îi vor doborî pe principalii voştri conducători adunaţi pentru luptă. Mi se pare că oastea Bharata, ca o femeie neajutorată, va fi chinuită, zdrobită şi aruncată la distanţă de Yuyudhana, cel cu braţele lungi. Adăugând la puterea armatei lui Yudhishthira, care şi fără el era deja suficientă, fiul lui Sini îşi va lua locul pe câmpul de luptă şi îşi va împrăştia săgeţile ca seminţele pe un câmp cultivat. Iar Bhimasena îşi va ocupa poziţia în fruntea combatanţilor, iar toţi soldaţii săi vor sta fără teamă în spatele său, ca în spatele unui zid de apărare. Într-adevăr, când tu, O, Duryodhana, vei vedea elefanţi, mari ca dealurile, culcaţi la pământ cu colţii distruşi, tâmplele zdrobite şi trupurile pătate de sânge, când îi vei vedea zăcând pe câmpul de luptă ca nişte dealuri sfărâmate, atunci, temându-te de o ciocnire cu el, îţi vei aminti cuvintele mele. Văzând oastea ta formată din căruţe, cai şi elefanţi, distrusă de Bhimasena, şi prezentând spectacolul unei conflagraţii pe scară largă, îţi vei aminti cuvintele mele. Dacă nu faci pace cu Pandavii, o calamitate copleşitoare va fi a ta. Ucişi de Bhimasena cu buzduganul său, veţi odihni în pace. Într-adevăr, când vei vedea oastea Kuru distrusă de Bhima, ca o pădure mare smulsă din rădăcini, atunci îţi vei aminti cuvintele mele.

Vaisampayana a continuat: După ce a spus acestea tuturor conducătorilor pământului, regele s-a adresat din nou lui Sanjaya şi l-a întrebat următoarele.

SECȚIUNEA LIX

Dhritarashtra spuse: Spune-mi, O, tu, cel cu mare înțelepciune, ce au spus Vasudeva şi Dhananjaya, cei cu suflet înalt. Sunt nerăbdător să aud de la tine totul despre aceasta.

Sanjaya a spus: Ascultă, O, rege, cum îți povestesc starea în care i-am găsit pe Krishna şi Dhananjaya. Îți voi spune, O, Bharata, şi ce au spus acei eroi; O, rege, cu privirea în jos şi mâinile împreunate, şi cu simțurile bine stăpânite, am intrat în apartamentele interioare pentru a discuta cu acei zei printre oameni. Nici Abhimanyu, nici Gemenii nu pot ajunge în locul unde se află cei doi Krishna, Draupadi şi doamna Satyabhama. Acolo i-am văzut pe acei pedepsitori ai dușmanilor, înveseliți de vinul Bassia, cu trupurile împodobite cu ghirlande de flori. Îmbrăcați în haine excelente şi împodobiți cu ornamente celeste, stăteau pe o estradă de aur, împodobită cu numeroase pietre prețioase şi acoperită cu covoare de diverse texturi şi nuanțe. Şi am văzut picioarele lui Kesava odihnindu-se pe poala lui Arjuna, în timp ce cele ale înaltului Arjuna se odihneau pe poala lui Krishna şi Satyabhama. Partha mi-a arătat apoi (un loc) un taburet din aur. Atingându-l cu mâna, m-am aşezat pe pământ. Şi când şi-a retras picioarele de pe taburet, am văzut semne de bun augur pe ambele tălpi. Acestea erau două linii longitudinale care se întindeau de la călcâie până la vârful picioarelor, O, sire, de culoare neagră, de statură înaltă şi drepte ca trunchiurile de sal, privind acei eroi tineri, amândoi aşezați pe același scaun, m-a cuprins o mare teamă. Mi s-au părut a fi Indra şi Vishnu aşezați împreună, deşi Duryodhana, cu mintea lui înceată, nu ştia că aceasta nu era o consecință a încrederii sale în Drona şi Bhishma şi a laudelor zgomotoase ale lui Karna. În acel moment, am fost convins că dorințele lui Yudhishthira cel drept, care îi avea pe cei doi pentru a-i asculta ordinele, erau sortite succesului. Fiind ospitalier primit cu mâncare şi băutură şi onorat cu alte curtoazii, le-am transmis mesajul tău, punându-mi mâinile împreunate pe cap. Apoi Partha, îndepărtând piciorul auspicios al lui Kesava din poala sa, cu mâna cicatrizată de loviturile corzii arcului, l-a îndemnat să vorbească. Stând drept ca steagul lui Indra, împodobit cu toate ornamentele şi asemănându-se cu Indra însuşi în ceea ce privește energia, Krishna mi s-a adresat. Şi cuvintele rostite de cel mai bun dintre vorbitori erau dulci, fermecătoare şi blânde, deşi îngrozitoare şi alarmante pentru fiul lui Dhritarashtra. Într-adevăr, cuvintele rostite de Krishna, singurul care era în măsură să vorbească, erau rostite cu accentul şi intonația corecte şi pline de semnificație, deşi sfâşietoare în final. **Şi Vasudeva a spus**: „O, Sanjaya, spune aceste cuvinte înțeleptului Dhritarashtra şi în auzul celui mai important dintre Kuru, Bhishma, şi, de asemenea, al lui Drona, după ce, la cererea noastră, O, Suta, i-ai salutat pe toți cei în vârstă şi ai întrebat de starea de bine a celor mai tineri. Sărbătoriți diverse sacrificii, faceți cadouri brahmanilor şi bucurați-vă împreună cu fiii şi soțiile voastre, căci un mare pericol vă amenință. Dați bogății celor care le merită, zămisliți fii dezirabili şi faceți servicii plăcute celor care vă sunt dragi, căci regele Yudhishthira este dornic de victorie”. În timp ce eu eram la distanță, Krishna mi s-a adresat cu lacrimi în ochi, spunând: „Această datorie, acumulată în timp, nu a fost încă achitată de mine. Ați provocat ostilități cu acel Savyasachin, care are ca arc pe invincibilul *Gandiva*, de energie aprinsă, şi care mă are pe mine ca ajutor. Cine, chiar dacă ar fi Purandara însuşi, l-ar provoca pe Partha având pe mine ca ajutor, cu excepția cazului în care, desigur, durata vieții sale ar fi completă? Cel care este capabil să-l învingă pe Arjuna în luptă este, într-adevăr, capabil să susțină Pământul cu cele două brațe ale sale, să consume toate lucrurile create în furie şi să arunce cerşetorii din Rai. Printre cerşetori, Asura şi oameni, printre Yakshas, Gandharvas şi Nagas, nu găsesc persoana care să-l poată înfrunta pe Arjuna în luptă. Această poveste minunată despre o întâlnire în oraşul Virata între o singură persoană pe de o parte şi nenumărați războinici pe de altă parte este o dovadă suficientă în acest sens. Faptul că voi toți ați fugit în toate direcțiile, fiind învinşi în oraşul Virata de acel fiu al lui Pandu, este o dovadă suficientă în acest sens. Puterea, vitejia, energia, viteza, agilitatea mâinilor, neobosirea şi răbdarea nu se găsesc la nimeni altcineva în afară de Partha. Astfel a vorbit Hrishikesa, încurajându-l pe Partha cu cuvintele sale şi răcnind ca norii încărcați de ploaie în firmament. Auzind aceste cuvinte ale lui Kesava, Arjuna, împodobit cu diademă, cu cai albi, a vorbit şi el în același sens.

SECȚIUNEA LX

Vaisampayana a spus: După ce a auzit aceste cuvinte ale lui Sanjaya, monarhul înzestrat cu ochiul înțelepciunii a luat în considerare discursul respectiv, analizându-i meritele și dezavantajele. Și după ce a cântărit în detaliu meritele și dezavantajele, pe cât a putut, și după ce a stabilit cu exactitate punctele forte și punctele slabe ale ambelor părți, regele învățat și inteligent, mereu dornic de victorie pentru fiii săi, a început să compare puterile ambelor părți. Și după ce a constatat în cele din urmă că Pandavii erau înzestrați cu putere și energie atât umană, cât și divină, iar Kuruşii erau mult mai slabi, Dhritarashtra i-a spus lui Duryodhana: „Această neliniște, O, Duryodhana, mă umple mereu. Într-adevăr, nu mă părăsește. Cu adevărat, mi se pare că o văd cu ochii mei. Această convingere nu este o chestiune de deducție. Toate ființele create arată o mare afecțiune pentru descendenții lor și fac, în măsura puterilor lor, ceea ce este plăcut și benefic pentru ei. Acest lucru se observă, în general, și în cazul binefăcătorilor. Cei care sunt buni doresc întotdeauna să răsplătească binele care li s-a făcut și să facă ceea ce este foarte plăcut pentru binefăcătorii lor. Amintindu-și ce i s-a făcut lui Khandava, Agni îl va ajuta, fără îndoială, pe Arjuna în această teribilă confruntare dintre Kuruși și Pandavi. Și din afecțiunea părintească, Dharma și alți cerești invocați în mod corespunzător, se vor uni pentru a veni în ajutorul Pandavilor. Cred că pentru a-i salva de Bhishma, Drona și Kripa, cerești vor fi cuprinși de mânie, asemănătoare cu fulgerul în efectele sale. Dotați cu energie și pricepuți în folosirea armelor, acești tigri printre oameni, fiii lui Pritha, când se vor uni cu celeștii, vor fi incapabili să fie priviți chiar și de războinicii umani. Cel care are ca arc pe *Gandiva*, irezistibilul, excelentul și celestul, cel care are două tolbe celeste obținute de la Varuna, mari, pline de săgeți, și inepuizabile, cel pe stindardul căruia, care este neîngrădit ca fumul în acțiunea sa, este așezată imaginea maimuței de origine celestă, a cărui car este de neegalat pe pământul înconjurat de cele patru mări, și zgomotul căreia, auzit de oameni, este ca urletul norilor și care, ca și tunetul, înspăimântă dușmanul; cel pe care întreaga lume îl consideră suprauman în energie; cel pe care toți regii pământului îl cunosc ca fiind învingătorul zeilor în luptă; cel care ridică cinci sute de săgeți odată și, într-o clipită, le aruncă, nevăzut de ceilalți, la o distanță mare; acel fiu al lui Pritha și tigru printre războinicii cu care și pedepsitorul dușmanilor, pe care Bhishma și Drona și Kripa și fiul lui Drona și Salya, regele Madrasului, și, de fapt, toate persoanele imparțiale, îl consideră incapabil de a fi învins chiar și de regii pământești cu puteri supraomenești, când este gata de luptă, care trage dintr-o singură mișcare cinci sute de săgeți și care este egal cu Kartavirya în puterea brațelor; acel mare arcaș, Arjuna, egal cu Indra sau Upendra în vitejie, îl văd pe acel mare războinic provocând o mare distrugere în această bătălie teribilă. O Bharata, reflectând zi și noapte la aceasta, sunt nefericit și insomniac, din cauza îngrijorării pentru bunăstarea Kurus. O distrugere teribilă este pe cale să-i cuprindă pe Kurus, dacă nu există nimic altceva decât pacea pentru a pune capăt acestei dispute. Eu sunt pentru pace cu Parthas și nu pentru război. O, copilule, eu îi consider întotdeauna pe Pandavas mai puternici decât Kurus.

SECȚIUNEA LXI

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale tatălui său, fiul pasional al lui Dhritarashtra, aprins de o mare mânie, a spus din nou aceste cuvinte, pline de invidie: „Tu crezi că Parthas, având ca aliați pe cei cerești, sunt incapabili de a fi învinși. Lasă această teamă a ta, O, cel mai bun dintre regi, să se risipească. Zeii au atins divinitatea datorită absenței dorinței, lăcomiei și dușmăniei, precum și datorită indiferenței lor față de toate treburile lumești. În trecut, Dwaipayana-Vyasa și Narada, marii asceți, și Rama, fiul lui Jamadagni, ne-au spus acest lucru. Zeii nu se angajează niciodată în muncă, O, taur al neamului Bharata, din dorință, mânie, lăcomie sau invidie, așa cum fac oamenii. Într-adevăr, dacă Agni, Vayu, Dharma, Indra sau Aswini s-ar fi angajat vreodată în lucrări din dorințe lumești, atunci fiii lui Pritha nu ar fi căzut niciodată în suferință. Prin urmare, nu te lăsa pradă unei astfel de neliniști, deoarece zeii, O, Bharata, își îndreaptă întotdeauna privirea asupra lucrurilor demne de ei. Dacă, totuși, invidia sau pofta devin vizibile în zei ca urmare a cedării lor în fața dorinței, atunci, conform celor hotărâte de zei înșiși, o astfel de invidie sau poftă nu poate prevala niciodată. Fermecat de mine, Agni va fi stins instantaneu, chiar dacă arde în jur

pentru a consuma toate creaturile. Energia cu care sunt înzestraţi zeii este, într-adevăr, mare, dar să ştii, O, Bharata, că a mea este mai mare decât a zeilor. Dacă Pământul însuşi se despică în două sau crestele munţilor se rup, eu le pot reuni, O, rege, prin incantaţiile mele, în faţa ochilor tuturor. Dacă pentru distrugerea acestui univers de creaturi animate şi inanimate, mobile şi imobile, se produce o furtună teribilă sau o ploaie de pietre cu un zgomot puternic, eu pot întotdeauna, din compasiune pentru fiinţele create, să o opresc în faţa ochilor tuturor. Când apele sunt solidificate de mine, chiar şi maşinile şi infanteria se pot deplasa peste ele. Eu sunt cel care pune în mişcare toate treburile atât ale zeilor, cât şi ale Asurilor. Oriunde m-aş duce cu *Akshauhinis* în orice misiune, caii mei se mişcă oriunde doresc. În domniile mele nu există şerpi înfricoşători, iar creaturile din teritoriile mele sunt protejate de incantaţiile mele şi nu sunt niciodată rănite de alte creaturi înfricoşătoare. Chiar norii, O, rege, revarsă asupra celor care locuiesc în domniile mele ploi cât doresc şi când doresc. Toţi supuşii mei sunt devotaţi religiei şi nu sunt niciodată supuşi calamităţilor anotimpurilor. Aswinii, Vayu, Agni, Indra cu Maruţii şi Dharma nu vor îndrăzni să-mi protejeze duşmanii. Dacă aceştia ar fi putut să-i protejeze pe adversarii mei cu puterea lor, fiii lui Pritha nu ar fi căzut niciodată într-o astfel de suferinţă timp de treisprezece ani. Îţi spun cu sinceritate că nici zeii, nici Gandharvas, nici Asuras, nici Rakshasas nu sunt capabili să-l salveze pe cel care mi-a atras nemulţumirea; niciodată până acum nu am fost înfrânt în ceea ce priveşte răsplata sau pedeapsa pe care am intenţionat să o acord sau să o aplic prietenilor sau duşmanilor. Dacă vreodată, O, înfrângător al duşmanilor, am spus că aşa va fi, aşa a fost întotdeauna. De aceea, oamenii m-au cunoscut întotdeauna ca un vorbitor al adevărului. Toţi pot fi martori ai măreţiei mele, a cărei faimă s-a răspândit pretutindeni. Menţionez acest lucru, O, rege, pentru informarea ta şi nu din mândrie. Niciodată, O, rege, nu m-am lăudat înainte, pentru că a te lăuda pe tine însuţi este josnic. Vei auzi despre înfrângerea Pandavilor şi a Matsyilor, a Panchalilor şi a Kekayilor, a lui Satyaki şi Vasudeva, de mâna mea. Într-adevăr, aşa cum râurile, intrând în ocean, se pierd complet în el, tot aşa Pandavii, cu toţi adepţii lor, apropiindu-se de mine, vor fi anihilaţi cu toţii. Inteligenţa mea este superioară, energia mea este superioară, priceperea mea este superioară, cunoştinţele mele sunt superioare, resursele mele sunt cu mult superioare celor ale Pandavilor. Orice cunoştinţe despre arme au bunicul, Drona, Kripa, Salya şi Shalya, le am şi eu.

După ce a rostit aceste cuvinte, O, Bharata, Duryodhana, acel reprimator al duşmanilor, l-a întrebat din nou pe Sanjaya, pentru a afla ce intenţionează să facă Yudhishthira, hotărât să intre în război.

SECŢIUNEA LXII

Vaisampayana a spus: Fără să-i acorde prea multă atenţie lui Dhritarashtra, fiul lui Vichitravirya, care era pe punctul de a-l întreba pe Partha, Karna i-a spus fiului lui Dhritarashtra aceste cuvinte, încurajând spiritul celor adunaţi din Kuru: „Aflând despre pretextul fals sub care am obţinut arma Brahma de la Rama, acesta mi-a spus: «Când va veni ceasul tău, memoria ta te va părăsi în ceea ce priveşte această armă.» Chiar şi pentru o ofensă atât de mare, am fost blestemat atât de uşor de acel mare Rishi, învăţătorul meu. Acel mare Rishi de energie feroce este capabil să consume chiar şi întregul Pământ cu mările sale. Prin atenţie şi curaj personal, i-am liniştit inima. Încă mai am arma aceea la mine, iar perioada mea nu s-a terminat încă. Prin urmare, sunt pe deplin competent (să obţin victoria). Lasă responsabilitatea să fie a mea. După ce am obţinut favoarea acelui Rishi, voi ucide într-o clipită pe Panchalas, Karushas, Matsyas şi pe fiii lui Pritha, împreună cu fiii şi nepoţii lor, şi îţi voi dărui numeroase regiuni cucerite cu armele mele. Lasă-l pe bunicul, pe Drona şi pe toţi regii să rămână cu tine. Îi voi ucide pe fiii lui Pritha, mărşăluind alături de principalii războinici ai armatei mele. Lasă această sarcină în seama mea.” Auzind aceste cuvinte, Bhishma îi spuse: „Ce spui, O, Karna? Mintea ta este întunecată de apropierea sfârşitului tău. Nu ştii, O, Karna, că atunci când şeful va fi ucis, toţi fiii lui Dhritarashtra vor fi ucişi? Auzind de isprava realizată de Dhananjaya, având doar pe Krishna ca aliat, la arderea pădurii Khandava, se cuvine să-ţi stăpâneşti mintea împreună cu prietenii şi rudele tale. Săgeata pe care ţi-a dat-o ilustrul

și adorabilul șef al celeștilor, marele Indra, vei vedea că va fi ruptă și redusă la cenușă când va fi lovită de Kesava cu discul său. Cealaltă săgeată cu gura de șarpe care strălucește (în tolba ta) și pe care o venerezi cu respect cu ghirlande de flori, O, Karna, când va fi lovită de fiul lui Pandu cu săgețile sale, va pieri odată cu tine. O Karna, ucigașul lui Vana și al fiului lui Bhumi (Naraka), Vasudeva însuși, care, în cea mai aprigă bătălie, a ucis dușmani egali și chiar superiori ție, îl protejează pe Arjuna, împodobit cu diademă."

Karna a spus: Fără îndoială, șeful Vrishnis este chiar așa. Mai mult, recunosc că acel suflet înalt este chiar mai mult decât atât. Totuși, să asculte strămoșul efectul cuvintelor dure pe care le-a rostit. Depun armele. De acum înainte, strămoșul mă va vedea doar la curte și nu în luptă. După ce te vei liniști, conducătorii pământului vor vedea vitejia mea în această lume.

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, marele arcaș (Karna) a părăsit curtea și s-a dus la propria sa reședință. Bhishma, însă, O, rege, adresându-se lui Duryodhana în mijlocul Kurusilor și râzând cu voce tare, a spus: „Cât de sincer își ține promisiunea fiul lui Suta. De ce, după ce și-a dat repetat jurământul, spunând: «*În fața regilor Avanti și Kalinga, a lui Jayadratha, a lui Chediddhaja și a lui Valhika, care stau ca spectatori, voi ucide mii și zeci de mii de războinici inamici*», cum își va îndeplini el această obligație? După ce și-a distribuit diviziile în formație de contraatac și a împrăștiat mii de capete, iată ravagiile comise de Bhimasena. Într-adevăr, în acel moment, când, prezentându-se ca un brahman în fața sfântului și fără de prihană Rama, fiul lui Vikartana a obținut acea armă, acel ticălos josnic și-a pierdut atât virtutea, cât și ascetismul." O, rege al regilor, când Bhishma a spus aceasta după ce Karna a plecat renunțând la armele sale, Duryodhana, acel fiu nebun al fiului lui Vichitravirya, s-a adresat fiului lui Santanu cu aceste cuvinte.

SECȚIUNEA LXIII

Duryodhana a spus: Fiii lui Pritha sunt ca toți ceilalți oameni și, de fapt, sunt născuți pe pământ ca toți ceilalți oameni. De ce crezi atunci că vor câștiga cu siguranță victoria? Atât noi, cât și ei suntem egali în energie, în vitejie, în vârstă, în inteligență, în cunoașterea scripturilor, în arme, în arta războiului, în agilitatea mâinilor și în îndemânare. Toți suntem din aceeași specie, toți fiind oameni prin naștere. Cum poți atunci, O, bunicule, să știi că victoria va fi a lor? Nu caut să-mi ating scopurile bazându-mă pe tine, pe Drona, pe Kripa, pe Valhika sau pe ceilalți regi. Eu însumi, Karna, fiul lui Vikartana, și fratele meu Dussasana, îi vom ucide în luptă pe cei cinci fii ai lui Pandu cu săgeți ascuțite. Atunci, O, rege, îi vom mulțumi pe brahmani prin efectuarea de mari sacrificii de diverse feluri, cu *dakshine* abundente și prin daruri de vite, cai și bogății. Când trupele mele îi vor târî pe Pandavi în luptă cu ajutorul brațelor lor puternice, precum vânătorii care târăsc o turmă de cerbi cu o plasă sau vârtejurile care trag o barcă fără echipaj, atunci fiii lui Pandu, văzându-ne pe noi, dușmanii lor, susținuți de mulțimi, care și elefanți, își vor abandona mândria, și nu numai ei, ci și Kesava. **Auzind aceasta, Vidura a spus**: „Persoanele venerabile cu cunoștințe infailibile spun că în această lume stăpânirea de sine este extrem de benefică. În cazul brahmanilor în special, aceasta este datoria lor. Cel a cărui stăpânire de sine urmează caritatea, ascetismul, cunoașterea și studiul *Vedelor,* câștigă întotdeauna succesul, iertarea și roadele darurilor sale. Stăpânirea de sine sporește energia și este o calitate excelentă și sfântă. Eliberat de păcat și cu energia sporită prin stăpânirea de sine, omul dobândește chiar și *Brahma* prin aceasta. Oamenii se tem întotdeauna de cei care nu au auto-control, ca și cum aceștia din urmă ar fi niște Rakshasas. Și pentru a-i ține sub control, Cel care există prin Sine a creat Kshatriyas. S-a spus că auto-controlul este un jurământ excelent pentru toate cele patru moduri de viață. Consider că acele atribute sunt indicații ale sale, care își au originea în auto-control. Aceste indicații sunt iertarea, fermitatea minții, abținerea de la rău, o atitudine egală față de toate lucrurile, sinceritatea vorbirii, simplitatea, controlul asupra simțurilor, răbdarea, blândețea vorbirii, modestia, statornicia, generozitatea, blândețea, mulțumirea și credința, cel care are auto-controlul castei. Consider aceste atribute ca fiind indicații care își au originea în stăpânirea

de sine. Aceste indicii sunt iertarea, fermitatea minții, abținerea de la rău, respectul egal pentru toate lucrurile, sinceritatea vorbirii, simplitatea, controlul asupra simțurilor, răbdarea, blândețea vorbirii, modestia, statornicia, generozitatea, blândețea, mulțumirea și credința. Cel care are stăpânire de sine renunță la nedreptate, avariție, mândrie, mânie, somn, lăudăroșenie, orgoliu, răutate și tristețe. Puritatea și absența vicleniei și a fraudei sunt trăsăturile distinctive ale unui om care se stăpânește. Cel care nu este lacom, care se mulțumește cu puțin, care nu acordă atenție obiectelor care provoacă pofta și care este grav ca oceanul, este cunoscut ca un om care se stăpânește. Cel care se comportă bine, are o dispoziție bună și un suflet mulțumit, care se cunoaște pe sine însuși, este înzestrat cu înțelepciune, câștigă mare respect aici și atinge o stare fericită în viața de apoi. Înzestrat cu înțelepciune matură, cel care nu se teme de alte creaturi și de care alte creaturi nu se tem, este considerat cel mai important dintre oameni. Căutând binele tuturor, el este un prieten universal și nimeni nu este nefericit din cauza lui. Înzestrat cu gravitate, ca cea a oceanului, și bucurându-se de mulțumire ca urmare a înțelepciunii sale, un astfel de om este întotdeauna calm și vesel. Reglându-și conduita în conformitate cu faptele practicate de cei drepți din vechime și dinaintea ochilor lor, cei care se stăpânesc pe sine, fiind devotați păcii, se bucură în această lume. Sau, abandonând Acțiunea, fiind mulțumiți ca urmare a Cunoașterii, o astfel de persoană, cu simțurile sub control, se mișcă repede în această lume, așteptând ora inevitabilă și absorbția în *Brahma*. Și așa cum urmele creaturilor cu pene din cer nu pot fi percepute, tot așa și calea înțeleptului care se bucură de mulțumire ca urmare a Cunoașterii nu este vizibilă. Abandonând lumea, cel care se dedică, în căutarea eliberării, modului de viață *Sannyasa*, are alocate regiuni luminoase și veșnice în ceruri.”

SECȚIUNEA LXIV

Vidura a spus: Am auzit, O, sire, de la bătrâni, că odată un vânător a întins plasa pe pământ pentru a prinde păsările cerului. Și în acea plasă au fost prinse în același timp două păsări care trăiau împreună. Ridicând plasa, cele două creaturi înaripate s-au înălțat împreună în aer. Văzându-le zburând spre cer, vânătorul, fără să se lase pradă disperării, a început să le urmărească în direcția în care zburau. În acel moment, un ascet care locuia într-o mănăstire (din apropiere) și care își terminase rugăciunile de dimineață, l-a văzut pe vânător alergând în felul acela, sperând încă să prindă creaturile înaripate. Văzând că locuitorul pământului îi urmărea cu rapiditate pe locuitorii cerului, ascetul, O Kaurava, i s-a adresat cu această Sloka: „O, vânătorule, mi se pare foarte ciudat și minunat că tu, care ești un călător al pământului, urmărești două creaturi care sunt locuitori ai cerului.” Vânătorul a răspuns: „Acestea două, unite împreună, îmi iau capcana. Acolo, însă, unde se vor certa, vor ajunge sub controlul meu”.

Vidura a continuat: Cele două păsări, condamnate la moarte, s-au certat curând după aceea. Și când perechea nebună s-a certat, amândouă au căzut pe pământ. Și când, prinse în plasele morții, au început să se certe furios una cu alta, vânătorul s-a apropiat neobservat și le-a prins pe amândouă. La fel, rudele care se ceartă între ele pentru bogăție cad în mâinile dușmanului, la fel ca păsările pe care le-am menționat, ca urmare a certurilor lor. A mânca împreună, a vorbi împreună, acestea sunt îndatoririle rudelor, și nu certurile, în niciun caz. Rudele care, cu inimi iubitoare, au grijă de bătrâni, devin de neînvins, ca o pădure păzită de lei. În timp ce aceia, O, taur al neamului Bharata, care, deși au câștigat bogății enorme, se comportă ca niște oameni meschini, contribuie întotdeauna la prosperitatea dușmanilor lor. Rudele, O, Dhritarashtra, O, taur al neamului Bharata, sunt ca niște cărbuni aprinși, care ard când sunt uniți, dar fumegă doar când sunt dezuniți. Acum îți voi spune altceva ce am văzut pe un munte. După ce vei asculta și asta, fă, O, Kaurava, ceea ce este mai bine pentru tine. Odată, ne-am dus pe muntele din nord, însoțiți de câțiva vânători și de un număr de brahmani, pasionați de discuții despre farmecele și plantele medicinale. Muntele din nord, Gandhamadana, arăta ca o pădure. Deoarece vârful său era acoperit pe toate părțile cu copaci și diverse tipuri de plante medicinale luminoase, era locuit de Siddhas și Gandharvas. Și acolo am văzut cu toții o cantitate de miere, de o culoare galben strălucitor și de mărimea unui *ajar*, așezată pe o prăpastie inaccesibilă a muntelui. Această miere, care era băutura preferată a lui Kuvera, era

păzită de șerpi cu venin virulent. Era de așa natură încât un muritor care o bea câștiga nemurirea, un orb își recăpăta vederea, iar un bătrân devenea tânăr. Brahmanii pricepuți în vrăjitorie vorbeau despre acea miere. Văzând mierea, vânătorii au dorit, O, rege, să o obțină. Și toți au pierit în acea peșteră inaccesibilă din munte, plină de șerpi. În același fel, fiul tău dorește să se bucure de întreaga lume fără a avea un rival. El vede mierea, dar, din prostie, nu vede căderea teribilă. Este adevărat, Duryodhana dorește o întâlnire în luptă cu Savyasachin, dar eu nu văd în el energia sau vitejia care l-ar putea duce în siguranță prin ea. Pe un singur car, Arjuna a cucerit întregul pământ. În fruntea oștirilor lor, Bhishma, Drona și alții au fost speriați de Arjuna și au fost învinși complet în orașul Virata. Amintește-ți ce s-a întâmplat cu acea ocazie. El încă iartă, privindu-te în față și așteptând să afle ce vei face. Drupada, regele Matsyas și Dhananjaya, când sunt furioși, vor lăsa, ca flăcările de foc împinse de vânt, nici o urmă (din armata ta). O, Dhritarashtra, ia-l pe regele Yudhishthira în brațe, deoarece niciuna dintre părți nu poate, în niciun caz, să obțină victoria atunci când voi fi angajat în luptă.

SECȚIUNEA LXV

Dhritarashtra a spus: Ascultă, o, Duryodhana, O, dragul meu fiu, ceea ce îți spun. Ca un călător ignorant, tu crezi că calea greșită este cea dreaptă, deoarece dorești să furi energia celor cinci fii ai lui Pandu, care sunt ca cele cinci elemente ale universului în forma lor subtilă, susținând toate lucrurile mobile și imobile. Fără sacrificiul sigur al vieții tale, nu poți învinge pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, care este cel mai virtuos dintre toți oamenii din această lume. Din păcate, asemenea unui copac care sfidează furtuna puternică, te iriți pe Bhimasena, care nu are egal (printre oameni) în putere și care este egal cu Yama însuși în luptă. Ce om cu bun simț s-ar confrunta în luptă cu cel care mânuiește *Gandiva*, care este cel mai bun dintre toți mânuitorii de arme, precum Meru printre munți? Ce om există pe care Dhrishtadyumna, prințul din Panchala, să nu-l poată învinge, trăgând cu săgețile sale printre dușmani, ca șeful celor cerești aruncând fulgerul său? Acel războinic onorat printre Andhaka și Vrishni, irezistibilul Satyaki, mereu angajat în binele Pandava, va măcelări și oastea ta. Ce om cu bun simț s-ar confrunta cu Krishna, cel cu ochi de lotus, care, în ceea ce privește energia și puterea sa, depășește cele trei lumi? În ceea ce-l privește pe Krishna, soțiile sale, rudele, sufletul său și întregul pământ, puse pe o balanță, cântăresc la fel ca Dhananjaya pe cealaltă. Vasudeva, pe care se bazează Arjuna, este de neînvins, iar oastea în care se află Kesava devine de neînvins pretutindeni. Ascultă, așadar, O, copilule, sfaturile celor care îți doresc binele și ale căror cuvinte sunt întotdeauna pentru binele tău. Acceptă-l pe bătrânul tău bunic, Bhishma, fiul lui Santanu, ca ghid al tău. Ascultă ce spun eu și ce spun acești binevoitori ai Kurus, Drona, Kripa, Vikarna și regele Vahlika. Toți aceștia sunt ca mine. Se cuvine să-i respecți la fel de mult cum mă respecți pe mine, deoarece, O, Bharata, toți aceștia sunt familiarizați cu moralitatea și îți poartă aceeași afecțiune pe care ți-o port eu. Panica și dezordinea, sub ochii tăi, în orașul Virata, a tuturor trupelor tale împreună cu frații tăi, după capitularea regelui — într-adevăr, acea poveste minunată care se aude despre o întâlnire în acel oraș între unul și mulți, sunt dovezi suficiente (ale înțelepciunii a ceea ce spun). Dacă Arjuna realizează singur toate acestea, ce nu vor realiza Pandavii când vor fi uniți? Ia-i de mână ca pe frații tăi și prețuiește-i cu o parte din regat.

SECȚIUNEA LXVI

Vaisampayana a spus: După ce i s-a adresat astfel lui Suyodhana, binecuvântatul și înțeleptul Dhritarashtra l-a întrebat din nou pe Sanjaya, spunând: „Spune-mi, O, Sanjaya, ceea ce nu ai spus încă, adică ceea ce ți-a spus Arjuna după încheierea discursului lui Vasudeva, căci sunt foarte curios să aud.”

Sanjaya a spus: După ce a auzit cuvintele rostite de Vasudeva, irezistibilul Dhananjaya, fiul lui Kunti, când a venit ocazia, a rostit aceste cuvinte în auzul lui Vasudeva. „O, Sanjaya, bunicul nostru, fiul lui Santanu, și Dhritarashtra, și Drona, și Kripa, și Karna, și regele Vahlika, și fiul lui

Drona, şi Somadatta, şi Sakuni, fiul lui Suvala; şi Dussasana, şi Sala, şi Purumitra, şi Vivingsati;Vikarna, Chitrasena, regele Jayatsena, Vinda şi Anuvinda, cei doi conducători ai Avanti, Bhurisravas, regele Bhagadatta, regele Jarasandha şi alţi conducători ai pământului, adunaţi acolo pentru a lupta pentru binele Kauravilor, sunt cu toţii în pragul morţii. Ei au fost adunaţi de fiul lui Dhritarashtra pentru a fi oferiţi ca jertfe pe focul aprins al Pandava. În numele meu, Sanjaya, întreabă despre starea de bine a regilor adunaţi, în funcţie de rangul lor, acordându-le în acelaşi timp respectul cuvenit. Tu, O, Sanjaya, ar trebui să spui acest lucru, în prezenţa tuturor regilor, lui Suyodhana, cel mai păcătos dintre toţi oamenii. Mânios şi rău, cu suflet păcătos şi extrem de lacom, tu, O, Sanjaya, vezi ca acel nebun şi consilierii lui să audă tot ce spun. Şi cu această prefaţă, fiul lui Pritha, Dhananjaya, înzestrat cu mare înţelepciune şi având ochi mari cu colţuri roşii, aruncând o privire către Vasudeva, mi-a spus aceste cuvinte pline de virtute şi profit: Ai auzit deja cuvintele măsurate rostite de înaltul şef al neamului Madhu. Spuneţi regilor adunaţi că acestea sunt şi cuvintele mele. Şi spuneţi-le şi asta din partea mea, acelor regi: „Încercaţi împreună să acţionaţi în aşa fel încât să nu fie nevoie să se toarne libaţii în focul săgeţilor marelui sacrificiu al bătăliei, în care zgomotul roţilor carelor va răsuna ca *mantre*, iar arcul care distruge rândurile va acţiona ca un polonic. Dacă, într-adevăr, nu-i veţi da lui Yudhishthira, ucigaşul duşmanilor, partea lui din regat pe care o cere înapoi, atunci, cu ajutorul săgeţilor mele, vă voi trimite pe toţi, împreună cu cavaleria, infanteria şi elefanţii, în regiunile nefaste ale spiritelor plecate”. Apoi, luându-mi rămas bun de la Dhananjaya şi Hari cu patru braţe şi înclinându-mă în faţa amândurora, am venit cu mare viteză aici pentru a-ţi transmite aceste cuvinte de mare importanţă, O, tu, care eşti înzestrat cu o strălucire egală cu cea a zeilor înşişi.

SECŢIUNEA LXVII

Vaisampayana a spus: Când Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra, a arătat puţină consideraţie pentru cuvintele rostite de Sanjaya, iar ceilalţi au rămas tăcuţi, regii adunaţi s-au ridicat şi s-au retras. Şi după ce toţi regii pământului s-au retras, regele Dhritarashtra, care urma întotdeauna sfaturile fiului său din afecţiune, dorindu-le succes regilor adunaţi, a început să-l întrebe în secret pe Sanjaya despre hotărârea propriului său partid şi a Pandavilor care îi erau ostili. Şi Dhritarashtra a spus: „Spune-mi sincer, O, fiu al lui Gavalgana, în ce constă puterea şi slăbiciunea oştirii noastre. Cunoscând în detaliu treburile Pandavilor, spune-mi în ce constă superioritatea lor şi în ce constă inferioritatea lor. Tu cunoşti foarte bine puterea ambelor părţi, ştii toate lucrurile şi eşti versat în toate chestiunile legate de virtute şi profit. Întrebat de mine, O, Sanjaya, spune-mi care dintre părţi, atunci când se vor angaja în luptă, va pieri?”

Sanjaya a spus: Nu-ţi voi spune nimic în secret, O, rege, pentru că atunci ai putea avea sentimente negative faţă de mine. Adu-i aici, O, Ajamida, pe tatăl tău Vyasa, cel cu jurăminte înalte, şi pe regina ta Gandhari. Cunoscători ai moralităţii, cu o percepţie ascuţită şi capabili să ajungă la adevăr, ei vor înlătura orice sentimente negative pe care le-ai putea nutri faţă de mine. În prezenţa lor, O, rege, îţi voi spune totul despre intenţiile lui Kesava şi Partha.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, Dhritarashtra a poruncit să fie aduşi acolo atât Gandhari, cât şi Vyasa. Prezentaţi de Vidura, ei au intrat fără întârziere în curte. Înţelegând intenţiile lui Sanjaya şi ale fiului său, Krishna-Dwaipayana, înzestrat cu o mare înţelepciune, a spus: „Spune, O, Sanjaya, lui Dhritarashtra, care întreabă, tot ceea ce doreşte să ştie. Spune-i cu sinceritate tot ceea ce ştii despre Vasudeva şi Arjuna.”

SECŢIUNEA LXVIII

Sanjaya a spus: Acei arcaşi adorabili, Arjuna şi Vasudeva, care sunt perfect egali între ei în ceea ce priveşte natura lor divină, s-au născut din propria voinţă. O, stăpâne, discul deţinut de Vasudeva, de o energie abundentă, ocupă un spaţiu de cinci coţi în diametru, poate fi aruncat asupra

inamicului (în forme mari sau mici) în funcţie de voinţa celui care îl mânuieşte şi depinde de iluzie. Întotdeauna vizibil prin strălucirea sa, este invizibil pentru Kuruşi; şi în determinarea puterii sau slăbiciunii Pandavilor, acel disc oferă cea mai bună bază. Într-adevăr, acel descendent al neamului lui Madhu, înzestrat cu o mare putere, i-a învins cu uşurinţă şi aparent în joacă pe formidabilii Naraka, Samvara, Kansa şi (Sisupala), şeful Chedis. Posedând divinitate şi un suflet superior tuturor lucrurilor, cel mai înălţat dintre bărbaţi poate, doar prin voinţa sa, să aducă pământul, firmamentul şi cerul sub controlul său. Tu mă întrebi în repetate rânduri, O, rege, despre Pandavi, pentru a le cunoaşte puterea şi slăbiciunea. Ascultă acum pe scurt toate acestea. Dacă întregul univers ar fi aşezat pe un cântar şi Janardana pe cealaltă, chiar şi atunci Janardana ar cântări mai mult decât întregul univers. Janardana, după bunul său plac, poate reduce universul la cenuşă, dar întregul univers este incapabil să-l reducă pe Janardana la cenuşă. Oriunde există sinceritate, oriunde există virtute, oriunde există modestie, oriunde există simplitate, acolo se află Govinda. Şi acolo unde se află Krishna, succesul este garantat. Acel suflet al tuturor creaturilor, cel mai înălţat dintre fiinţele masculine, Janardana, călăuzeşte, ca într-un joc, întregul pământ, firmamentul şi cerul. Făcând din Pandavi mijloacele indirecte şi seducând întreaga lume, Janardana doreşte să-i distrugă pe fiii tăi răi, care sunt cu toţii dependenţi de păcat. Înzestrat cu atribute divine, Kesava, prin puterea sufletului său, face ca roata Timpului, roata Universului şi roata *Yuga* să se învârtă neîncetat. Şi îţi spun cu adevărat că acea Fiinţă glorioasă este singurul Stăpân al Timpului, al Morţii şi al acestui Univers de obiecte mobile şi imobile. Acel mare ascet *Hari*, deşi este Stăpânul întregului Univers, se dedică în continuare muncii, ca un umil muncitor care are câmpurile. Într-adevăr, Kesava îi amăgeşte pe toţi cu ajutorul iluziei Sale. Cu toate acestea, acei oameni care au ajuns la El nu sunt înşelaţi.

SECȚIUNEA LXIX

Dhritarashtra a spus: Cum ai reuşit, O, Sanjaya, să-L cunoşti pe Madhava ca fiind Domnul Suprem al universului? Şi cum se face că eu nu sunt în stare să-L cunosc ca atare? Spune-mi, O, Sanjaya.

Sanjaya a spus: Ascultă, O, rege! Tu nu ai Cunoaştere, în timp ce Cunoaşterea mea nu a suferit nicio diminuare. Cel care nu are cunoaştere şi este învăluit de întunericul ignoranţei, nu-L cunoaşte pe Kesava. Ajutat de cunoaşterea mea, O, sire, ştiu că ucigaşul lui Madhu este uniunea dintre grosier, subtil şi Cauză; şi că El este Creatorul tuturor, dar El Însuşi este necreat; şi, de asemenea, că, înzestrat cu Divinitate, El este Cel din care izvorăşte totul şi El este Cel la care toate lucrurile se întorc.

Dhritarashtra a spus: O, fiu al lui Gavalgana, care este natura acelei Credinţe pe care o ai în Janardana şi în urma căreia ştii că ucigaşul lui Madhu este uniunea dintre grosier, subtil şi Cauză?

Sanjaya a spus: Binecuvântat să fii, O, rege, nu am nicio consideraţie pentru iluzia (care este identificată cu plăcerile lumeşti) şi nu practic niciodată virtuţile inutile (jurămintele şi munca fără a mă baza pe El şi puritatea sufletului). Obţinând puritatea sufletului prin credinţă, l-am cunoscut pe Janardana din scripturi.

Dhritarashtra a spus: O, Duryodhana, caută protecţia lui Janardana, numit şi Hrishikesa. O, copilule, Sanjaya este unul dintre cei mai de încredere prieteni ai noştri. Caută refugiu la Kesava.

Duryodhana a spus: Dacă fiul divin al lui Devaki, unit în prietenie cu Arjuna, ar ucide întreaga omenire, nici atunci nu m-aş putea resemna cu Kesava.

Dhritarashtra a spus: Acest fiu al tău cu mintea rea, O, Gandhari, este hotărât să se scufunde în mizerie. Invidios, cu suflet rău şi vanitos, el ignoră cuvintele tuturor superiorilor săi.

Gandhari a spus: Tu, nenorocitule lacom, care nu ţii seama de poruncile bătrânilor, abandonându-ţi tatăl şi pe mine şi renunţând la prosperitate şi la viaţă, sporind bucuria duşmanilor tăi şi provocându-mi o profundă suferinţă, tu, O, nebunule, îţi vei aminti cuvintele tatălui tău, când vei fi lovit de Bhimasena, vei muşca ţărâna.

Vyasa a spus: Ascultă-mă, O, rege! Tu, O, Dhritarashtra, eşti iubitul lui Krishna. Când Sanjaya va fi trimisul tău, el te va conduce cu adevărat spre binele tău. El îl cunoaşte pe Hrishikesa, pe Cel vechi şi înălţat. Dacă îl asculţi cu atenţie, el te va salva cu siguranţă de marele pericol care te pândeşte. O, fiu al lui Vichitravirya, supuşi mâniei şi bucuriei, oamenii sunt prinşi în diverse capcane. Cei care nu sunt mulţumiţi de propriile posesiuni, lipsiţi de raţiune din cauza avariţiei şi dorinţei, devin în mod repetat supuşi Morţii ca urmare a propriilor fapte, ca orbii (care cad în gropi) când sunt conduşi de alţi orbi. Calea pe care o urmează cei înţelepţi este singura (care duce la Brahma). Cei superiori, păstrând această cale, învinge moartea şi ajung la ţintă prin ea.

Dhritarashtra a spus: Spune-mi, O, Sanjaya, despre acea cale fără teroare prin care, obţinând Hrishikesa, mântuirea poate fi a mea.

Sanjaya a spus: Un om cu mintea necontrolată nu poate în niciun caz să-l cunoască pe Janardana, a cărui suflet este sub control perfect. Îndeplinirea sacrificiilor fără a-ţi controla simţurile nu este nici măcar un mijloc în acest scop. Renunţarea la obiectele simţurilor noastre excitate se datorează luminii spirituale; atât lumina spirituală, cât şi abţinerea de la rău provin, fără îndoială, din înţelepciunea adevărată. De aceea, O, rege, hotărăşte-te să-ţi supui simţurile cu toată vigoarea posibilă; nu lăsa intelectul tău să se abată de la adevărata cunoaştere; şi abţine-ţi inima de ispitele lumeşti care o înconjoară. Brahmanii învăţaţi descriu această supunere a simţurilor ca fiind adevărata înţelepciune; iar această înţelepciune este calea pe care oamenii învăţaţi o urmează pentru a-şi atinge scopul. O, rege, Kesava nu poate fi atins de oamenii care nu şi-au supus simţurile. Cel care şi-a supus simţurile, doreşte cunoaşterea spirituală, trezită de cunoaşterea scripturilor şi de plăcerea absorbţiei în *Yoga*.

SECŢIUNEA LXX

Dhritarashtra a spus: Te rog, O, Sanjaya, să-mi povesteşti din nou despre Krishna cu ochii de lotus; căci, cunoscând semnificaţia numelor sale, O, fiule, îl pot obţine pe cel mai înălţat dintre bărbaţi.

Sanjaya a spus: Am auzit deja numele auspicioase (ale lui Kesava). Îţi voi spune pe cele pe care le cunosc. Kesava, însă, este nemăsurat, fiind deasupra puterii cuvintelor de a-l descrie. El este numit Vasudeva datorită faptului că învelește toate creaturile cu ecranul iluziei, sau datorită splendorii sale glorioase, sau datorită faptului că este sprijinul şi locul de odihnă al zeilor. El este numit Vishnu datorită naturii sale atotpătrunzătoare. El este numit Madava, O Bharata, datorită practicii sale ca *Muni*, concentrarea minţii asupra adevărului şi absorbţia în Yoga. El este numit Madhusudana datorită faptului că l-a ucis pe Asura Madhu şi, de asemenea, datorită faptului că este substanţa celor douăzeci şi patru de obiecte ale cunoaşterii. Născut din rasa Sattwata, el este numit Krishna deoarece el uneşte în sine ceea ce sunt implicate de cele două cuvinte *Krishi*, care înseamnă „ceea ce există”, şi **na**, care înseamnă „pace eternă”. El este numit Pundarikaksha de la *Pundarika*, care implică lăcaşul său înalt şi etern, şi *Aksha*, care înseamnă „indestructibil”; şi este numit Janardana pentru că inspiră teamă în inimile tuturor fiinţelor răutăcioase. El este numit Sattwata, deoarece atributul *Sattwa* nu este niciodată disociat de el şi, de asemenea, pentru că el nu este niciodată disociat de acesta; şi el este numit Vrishabhakshana din *Vrishabha*, care înseamnă „Vede”, şi **ikshana**, care înseamnă „ochi”, uniunea celor două semnificând că *Vedele* sunt ochii lui, sau că *Vedele* sunt ochii prin care el poate fi văzut. Acel cuceritor al oştirilor este numit Aja, sau „nenăscut”, deoarece el nu s-a născut din niciun fiinţă în mod obişnuit. Acest Suflet Suprem este

numit Damodara deoarece, spre deosebire de zei, strălucirea sa este necreată şi proprie, şi, de asemenea, deoarece are autocontrol şi o mare splendoare. El este numit Hrishikesa, de la *Hrishika*, care înseamnă „fericire eternă”, şi **Isa**, care înseamnă „cele şase atribute divine”, uniunea semnificând pe cineva care are bucurie, fericire şi divinitate. El este numit Mahavahu, deoarece susţine pământul şi cerul cu cele două braţe ale sale. El este numit Adhakshaja, deoarece nu cade niciodată şi nu suferă nici o deteriorare, şi este numit Narayana deoarece este refugiul tuturor fiinţelor umane. El este numit Purusottama, de la *Puru*, care înseamnă „cel care creează şi păstrează”, şi astfel înseamnă „cel care distruge”, uniunea semnificând pe cel care creează, păstrează şi distruge universul. El posedă cunoaşterea tuturor lucrurilor şi, prin urmare, este numit Sarva. Krishna este întotdeauna în Adevăr şi Adevărul este întotdeauna în el, iar Govinda este Adevărul Adevărului. Prin urmare, el este numit Satya. El este numit Vishnu datorită vitejiei sale şi Jishnu datorită succesului său. El este numit Ananta datorită eternităţii sale şi Govinda datorită cunoaşterii sale a tuturor tipurilor de limbaj. El face ca irealul să pară real şi astfel amăgeşte toate creaturile. Posedând astfel de atribute, mereu devotat dreptăţii şi înzestrat cu divinitate, ucigaşul lui Madhu, cel cu braţele puternice, incapabil de decădere, va veni aici pentru a împiedica măcelul Kurus.

SECŢIUNEA LXXI

Dhritarashtra a spus: O, Sanjaya, îi invidiez pe cei înzestraţi cu vederea, care îl vor vedea în faţa lor pe Vasudeva, al cărui corp, înzestrat cu o mare frumuseţe, străluceşte cu splendoare, iluminând punctele cardinale şi secundare ale busolei; care va rosti cuvinte care vor fi ascultate cu respect de către Bharatas, cuvinte care sunt de bun augur pentru Srinjaya, acceptabile pentru cei care doresc prosperitate, fără cusur din toate punctele de vedere şi inacceptabile pentru cei condamnaţi la moarte; care este plin de hotărâri înalte, etern, posedând un eroism de neegalat, care este taurul Yadava şi liderul lor, şi care este ucigaşul şi inspiratorul de teamă al tuturor duşmanilor, şi care este distrugătorul faimei fiecărui duşman? Kauravas adunaţi vor contempla pe Cel cu suflet înalt şi adorabil, ucigaşul duşmanilor, şeful Vrishnis, rostind cuvinte pline de bunătate şi fascinând pe toţi cei din grupul meu. Mă pun în mâinile Celui Etern, acel Rishi înzestrat cu cunoaşterea Sinelui, acel ocean de elocvenţă, acea Fiinţă uşor de atins de către asceţi, acea pasăre numită Arishta, dotată cu aripi frumoase, acel distrugător al creaturilor, acel refugiu al universului; cel cu o mie de capete, Creatorul şi Distrugătorul tuturor lucrurilor, Cel Vechi, cel fără început, mijloc sau sfârşit, cel cu realizări infinite, cauza seminţei Primordiale, cel nenăscut, Eternitatea însăşi, cel mai înalt dintre cei înalţi, Creatorul celor trei lumi, Autorul zeilor, Asurilor, Naga şi Rakshasa, cel mai de seamă dintre toţi învăţaţii şi conducătorii oamenilor, fratele mai mic al lui Indra.

Bhagwat Yana Parva

SECŢIUNEA LXXII

Janamejaya a spus: Când bunul Sanjaya (părăsind tabăra Pandava) s-a întors la Kurus, ce au făcut atunci strămoşii mei, fiii lui Pandu? O, cel mai de seamă dintre Brahmani, doresc să aud toate acestea. Spune-mi, aşadar.

Vaisampayana a spus: După plecarea lui Sanjaya, Yudhishthira cel drept s-a adresat lui Krishna din neamul Dasarha, şeful tuturor Sattwata, spunând: „O, tu, cel devotat prietenilor, a sosit timpul ca prietenii să-şi arate prietenia. Nu văd nicio altă persoană în afară de tine care să ne poată salva în acest moment de necaz. Bazându-ne pe tine, O, Madhava, am cerut fără teamă partea noastră înapoi de la Duryodhana, care este plin de mândrie nemăsurată, şi de la consilierii săi. O, pedepsitor al duşmanilor, tu îi protejezi pe Vrishni în toate calamităţile lor, protejează-i acum şi pe Pandavi de un mare pericol, pentru că ei merită protecţia ta.”

Divinul Krishna a spus: Iată-mă, O, tu, cel cu brațele puternice. Spune-mi ce dorești să spui, căci eu, O, Bharata, voi împlini tot ce-mi vei spune.

Yudhishthira a spus: Ai auzit care este intenția lui Dhritarashtra și a celor apropiați lui. Tot ceea ce mi-a spus Sanjaya, O, Krishna, are cu siguranță aprobarea lui Dhritarashtra. Sanjaya este sufletul lui Dhritarashtra și a spus ceea ce gândea acesta. Un trimis vorbește conform instrucțiunilor primite, pentru că, dacă vorbește altfel, merită să fie ucis. Fără a privi în mod egal pe toți cei care îi aparțin, mișcat de avariție și de o inimă păcătoasă, Dhritarashtra caută să facă pace cu noi fără să ne înapoieze regatul. Într-adevăr, la porunca lui Dhritarashtra, am petrecut doisprezece ani în pădure și încă un an ascunși, crezând cu tărie, O, stăpâne, că Dhritarashtra se va ține cu fermitate de promisiunea noastră. Faptul că nu ne-am abătut de la promisiunea noastră este bine cunoscut de brahmanii care au fost alături de noi. Regele lacom Dhritarashtra nu mai este dispus să respecte virtuțile Kshatriya. Din dragoste pentru fiul său, el ascultă sfaturile oamenilor răi. Respectând sfaturile lui Suyodhana, regele, O, Janardana, animat de lăcomie și căutând binele propriu, se comportă necinstit față de noi. Ce poate fi mai dureros, O, Janardana, decât faptul că nu pot să-mi întrețin mama și prietenii? Având-i pe Kasis, Panchalas, Chedis și Matsyas ca aliați și pe tine, O, ucigaș al lui Madhu, ca protector, am cerut doar cinci sate, etc., Avishthala, Vrikasthala, Makandi, Varanavata, cu oricare altul, O, Govinda, ca al cincilea; - Acordă-ne, am spus, cinci sate sau orașe, O, sire, unde noi cinci să putem locui împreună, căci nu dorim distrugerea Bharatas. — Fiul rău al lui Dhritarashtra, însă, considerând domnia asupra lumii a fi a lui, nu este de acord nici măcar cu asta. Ce poate fi mai trist decât asta? Când un om născut și crescut într-o familie respectabilă acoperă bunurile altora, avariția lui îi distruge inteligența; iar odată cu distrugerea inteligenței, se pierde rușinea; iar pierderea rușinii duce la diminuarea virtuții; iar pierderea virtuții duce la pierderea prosperității. Distrugerea prosperității, la rândul ei, ruinează o persoană, pentru că sărăcia este moartea unei persoane. Rudele, prietenii și brahmanii evită un om sărac așa cum păsările evită, O, Krishna, un copac care nu dă nici frunze, nici fructe. Chiar și asta, O, tată, este moartea pentru mine, faptul că rudele mă evită, ca și cum aș fi un om căzut, ca și cum suflul vieții ar părăsi un cadavru. Samvara a spus că nicio condiție de viață nu poate fi mai dureroasă decât aceea în care cineva este mereu chinuit de anxietatea cauzată de gândul: „Nu am carne pentru astăzi, ce se va alege de mine mâine?” - Se spune că bogăția este cea mai înaltă virtute și că totul depinde de bogăție. Se spune că cei care au bogăție trăiesc, în timp ce cei care nu au bogăție sunt mai mult morți decât vii. Cei care, prin violență, jefuiesc bogăția unui om nu numai că îl ucid pe cel jefuit, ci îi distrug și virtutea, profitul și plăcerea. Unii oameni, copleșiți de sărăcie, aleg moartea; alții se mută din orașe în sate, alții se retrag în pădure; în timp ce alții devin călugări religioși pentru a-și distruge viețile. Unii, de dragul bogăției, sunt împinși la nebunie; alții, de dragul bogăției, trăiesc sub supunerea dușmanilor lor; în timp ce mulți alții, de dragul bogăției, se supun servituții altora. Sărăcia unui om este pentru el chiar mai dureroasă decât moartea, căci bogăția este singura cauză a virtuții și a plăcerii. Moartea naturală a unei persoane nu este prea luată în seamă, căci aceasta este calea eternă a tuturor creaturilor. Într-adevăr, niciuna dintre ființele create nu o poate încălca. O Krishna, un om care este sărac din naștere nu este atât de îndurerat ca unul care, după ce a avut odată o mare prosperitate și a fost crescut în lux, este privat de acea prosperitate. Ajuns în suferință din propria vină, un astfel de om îi învinovățește chiar pe zei, pe Indra și pe sine însuși. Într-adevăr, nici măcar cunoașterea întregii scripturi nu reușește să-i aline durerile. Uneori se supără pe servitorii săi, iar alteori nutrește răutate chiar și față de cei care îi doresc binele. Supus unei furii constante, își pierde simțurile, iar simțurile sale fiind întunecate, comite fapte rele. Prin păcatele sale, o astfel de persoană contribuie la fuziunea castelor. Fuziunea castelor duce la iad și este cea mai gravă dintre toate faptele păcătoase. Dacă nu se trezește la timp, va ajunge, cu siguranță, O Krishna, în iad, și, într-adevăr, înțelepciunea este singurul lucru care îl poate trezi, pentru că dacă își recâștigă ochiul înțelepciunii, va fi salvat. Când își recâștigă înțelepciunea, un astfel de om își îndreaptă atenția către scripturi, iar atenția către scripturi îi ajută virtutea. Atunci rușinea devine cea mai bună podoabă a lui. Cel care are rușine are aversiune față de păcat, iar prosperitatea lui crește; iar cel care are prosperitate devine cu adevărat un om. Cel care este mereu devotat virtuții, își controlează mintea și

acţionează întotdeauna după deliberare, nu se înclină niciodată spre nedreptate şi nu se angajează niciodată în vreun act păcătos. Cel care nu are ruşine şi raţiune nu este nici bărbat, nici femeie. El este incapabil să câştige merite religioase şi este ca un Sudra. Cel care are ruşine îi mulţumeşte pe zei, pe Pitri şi chiar pe sine însuşi, şi prin aceasta obţine eliberarea, care este, într-adevăr, scopul suprem al tuturor persoanelor drepte.

Tu, ucigaşul lui Madhu, ai văzut toate acestea în mine cu propriii tăi ochi. Nu îţi este necunoscut modul în care, lipsiţi de regat, am trăit în aceşti ani. Nu putem abandona în mod legal acea prosperitate (care ne-a aparţinut). Primele noastre eforturi vor fi de aşa natură încât, O, Madhava, atât noi, cât şi Kaurava, uniţi în pace, ne vom bucura în linişte de prosperitatea noastră. Altfel, după ce vom ucide pe cei mai răi dintre Kauravas, vom recâştiga acele provincii, deşi succesul obţinut prin vărsare de sânge, prin distrugerea chiar şi a duşmanilor disprețuiți care ne sunt atât de dragi, este cea mai rea dintre toate faptele sălbatice, O, Krishna. Avem numeroase rude, şi numeroşi sunt şi venerabilii bătrâni care au luat partea aceasta sau alta. Uciderea lor ar fi un păcat foarte mare. Ce bine poate fi, aşadar, în luptă? Din păcate, astfel de practici păcătoase sunt îndatoririle ordinului Kshatriya! Noi înşine ne-am născut în acel ordin mizerabil! Indiferent dacă aceste practici sunt păcătoase sau virtuoase, orice altă profesie în afară de cea de soldat ar fi condamnabilă pentru noi. Un *Sudra* slujeşte; un *Vaisya* trăieşte din comerţ; *Brahmana* a ales bolul de lemn (pentru cerşit), în timp ce noi trebuie să trăim din măcel! Un Kshatriya ucide un Kshatriya; peştii trăiesc din peşti; un câine vânează un câine! Priveşte, O, tu din neamul Dasarha, cum fiecare dintre aceştia îşi urmează virtutea particulară. O, Krishna, Kali este mereu prezent pe câmpurile de luptă; vieţi se pierd peste tot. Este adevărat, forţa reglementată de politică este invocată; totuşi, succesul şi înfrângerea sunt independente de voinţa combatanţilor. Şi viețile creaturilor sunt independente de propriile dorinţe, şi nici fericirea, nici nefericirea nu pot fi ale cuiva când nu a sosit momentul pentru ele, O, cel mai bun dintre neamul Yadu. Uneori un singur om ucide mulţi, alteori mulţi uniţi ucid unul singur. Un laş poate ucide un erou, iar unul necunoscut poate rămâne un erou celebru. Ambele părţi nu pot câştiga succesul, nici nu pot fi înfrânte amândouă. Pierderea, însă, poate fi egală pentru ambele părţi. Dacă cineva fuge, pierde atât viaţa, cât şi faima. În toate circumstanţele, însă, războiul este un păcat. Cine loveşte pe altul fără să fie lovit la rândul său? În ceea ce priveşte persoana lovită, însă, victoria şi înfrângerea sunt la fel, O, Hrishikesa. Este adevărat că înfrângerea nu este cu mult diferită de moarte, dar pierderea celui care câştigă victoria nu este mai mică, O Krishna. El însuşi poate să nu fie ucis, dar adversarii săi vor ucide cel puţin pe cineva drag lui sau pe alţii şi astfel omul, O sire, lipsit de putere şi nevăzându-şi în faţa lui fiii şi fraţii, devine indiferent, O Krishna, faţă de viaţa însăşi. Cei care sunt liniştiţi, modeşti, virtuoşi şi miloşi sunt, în general, ucişi în luptă, în timp ce cei răi scapă. Chiar şi după ce şi-a ucis duşmanii, pocăinţa, O, Janardana, stăpâneşte inima. Cel care supravieţuieşte printre duşmani provoacă necazuri, pentru că supravieţuitorul, adunând o forţă, caută să-l distrugă pe învingătorul supravieţuitor. În speranţa de a pune capăt disputei, adesea se caută exterminarea duşmanului. Astfel, victoria creează animozitate, iar cel învins trăieşte în tristeţe. Cel paşnic doarme fericit, renunţând la toate gândurile de victorie şi înfrângere, în timp ce cel care a provocat ostilitate doarme mereu în mizerie, cu inima neliniştită, ca şi cum ar dormi cu un şarpe în aceeaşi cameră. Cel care extermină rareori câştigă faimă. Pe de altă parte, o astfel de persoană culege infamia eternă în ochii tuturor. Ostilităţile, purtate atât de mult timp, nu încetează; căci dacă mai există măcar un singur supravieţuitor în familia inamicului, nu este nevoie de povestitori pentru a-i aminti trecutul. Duşmănia, O, Kesava, nu este niciodată neutralizată de duşmănie; dimpotrivă, ea este alimentată de duşmănie, precum focul alimentat de unt clarificat. Prin urmare, nu poate exista pace fără anihilarea uneia dintre părţi, pentru că întotdeauna pot fi detectate defecte de care poate profita una dintre părţi. Cei care se ocupă cu căutarea defectelor au acest viciu. Încrederea în propria pricepere tulbură adâncul inimii ca o boală incurabilă. Fără a renunţa imediat la aceasta sau fără moarte, nu poate exista pace. Este adevărat, O, ucigaş al lui Madhu, că exterminarea duşmanului până la rădăcini poate duce la rezultate bune sub forma unei mari prosperităţi, dar un astfel de act este extrem de crud. Pacea pe care o poate aduce renunţarea noastră la regat nu este cu nimic diferită de moartea pe care o implică

pierderea regatului, ca urmare a planului dușmanului și a ruinei noastre totale. Nu dorim să renunțăm la regat și nici nu dorim să vedem dispariția rasei noastre. În aceste circumstanțe, pacea obținută prin umilire este cea mai bună. Când cei care luptă pentru pace prin toate mijloacele, fără a dori desigur războiul, constată că concilierea eșuează, războiul devine inevitabil și atunci este momentul să-și arate priceperea. Într-adevăr, când concilierea eșuează, urmează rezultate înfricoșătoare. Cei învățați au observat toate acestea într-o competiție canină. Mai întâi, vine scuturarea cozilor, apoi lătratul, apoi lătratul ca răspuns, apoi înconjurarea, apoi arătarea dinților, apoi urletele repetate și, în cele din urmă, lupta. Într-o astfel de competiție, O, Krishna, câinele care este mai puternic, învingându-și adversarul, ia carnea acestuia. Același lucru se întâmplă și în cazul oamenilor. Nu există nicio diferență. Cei puternici ar trebui să fie indiferenți pentru a evita disputele cu cei slabi, care se înclină întotdeauna. Tatăl, regele și cel venerabil în vârstă merită întotdeauna respect. Dhritarashtra, prin urmare, O Janardana, este demn de respectul și veneraţia noastră. Dar, O Madhava, afecțiunea lui Dhritarashtra pentru fiul său este mare. Ascultător de fiul său, el va respinge supunerea noastră. Ce crezi tu, O, Krishna, că este cel mai bine în această situație? Cum putem noi, O, Madhava, să ne păstrăm atât interesul, cât și virtutea? Pe cine altcineva, în afară de tine, O, ucigaș al lui Madhu și cel mai de seamă dintre oameni, să consultăm în această chestiune dificilă? Ce alt prieten avem, O, Krishna, care să ne fie atât de drag ca tine, care să ne dorească binele, care să fie atât de familiarizat cu cursul tuturor acțiunilor și care să cunoască atât de bine adevărul?

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, Janardana i-a răspuns lui Yudhishthira cel drept, spunând: „Voi merge la curtea Kurus pentru binele amândurora. Dacă, fără a vă sacrifica interesele, voi putea obține pacea, O, rege, voi realiza un act de mare merit religios, care va da roade mari. Atunci voi salva de la moarte pe Kuru și pe Srinjaya, aprinși de mânie, pe Pandava și pe Dhritarashtra și, de fapt, pe întreaga lume.”

Yudhishthira a spus: Nu este dorința mea, O, Krishna, să te duci la Kuru, pentru că Suyodhana nu va acționa niciodată conform cuvintelor tale, chiar dacă îl sfătuiești bine. Toți Kshatriya din lume, ascultători de porunca lui Duryodhana, sunt adunați acolo. Nu-mi place ca tu, O, Krishna, să te duci în mijlocul lor. Dacă ți se va face vreun rău, O, Madhava, nu vei mai avea parte de fericire; nimic, nici măcar divinitatea, nici măcar suveranitatea asupra tuturor zeilor nu ne va mai bucura.

Cel sfânt a spus: Știu, O, monarhule, păcatele fiului lui Dhritarashtra, dar mergând acolo vom scăpa de vina tuturor regilor pământului. La fel ca alte animale în fața leului, toți regii pământului uniți nu sunt capabili să stea în fața mea în luptă când sunt înfuriat. Dacă, până la urmă, îmi vor face vreun rău, atunci îi voi distruge pe toți cei din neamul Kuru. Aceasta este intenția mea. Mergând acolo, O, Partha, nu va fi în zadar, căci dacă scopul nostru nu va fi îndeplinit, cel puțin vom scăpa de orice vină.

Yudhishthira a spus: Fă, O, Krishna, după cum dorești. Fii binecuvântat, du-te atunci la Kurus. Sper să te văd întorcându-te cu succes și prosperitate. Mergând la Kurus, fă, O, Doamne, o pace astfel încât toți fiii lui Bharata să poată trăi împreună cu inimi vesele și mulțumite. Tu ești fratele și prietenul nostru, drag mie la fel de mult ca și lui Vibhatsu. Așa de strânsă a fost relația noastră cu tine încât nu ne temem că ne vei neglija interesele. Du-te, pentru binele nostru. Tu ne cunoști, îi cunoști pe adversarii noștri, știi care sunt scopurile noastre și știi, de asemenea, ce să spui. Tu, O, Krishna, îi vei spune lui Suyodhana cuvinte care sunt în beneficiul nostru. Fie că pacea va fi stabilită prin păcat (aparent) sau prin orice alte mijloace, O, Kesava, rostește cuvinte care se vor dovedi benefice pentru noi.

SECȚIUNEA LXXIII

Cel sfânt a spus: Am auzit cuvintele lui Sanjaya și acum le-am auzit și pe ale tale. Știu totul

despre intenţiile lui, precum şi despre ale tale. Inima ta înclină spre dreptate, în timp ce a lor înclină spre duşmănie. Ceea ce se obţine fără război are o mare valoare pentru tine. O viaţă lungă de *brahmacharya* nu este, O, stăpân al pământului, datoria unui kshatriya. Într-adevăr, oamenii din toate cele patru ordine au spus că un Kshatriya nu ar trebui să trăiască niciodată din milă; victoria sau moartea în luptă au fost hotărâte etern de Creator; chiar şi asta este datoria unui Kshatriya. Laşitatea nu este aplaudată (la un Kshatriya). Subzistenţa, O, Yudhishthira, nu este posibilă prin laşitate, O, tu, cel cu braţe puternice. Arată-ţi vitejia şi învinge-ţi duşmanii, O, pedepsitor al duşmanilor. Fiul lacom al lui Dhritarashtra, O, pedepsitor al duşmanilor, trăind mult timp (cu mulţi regi) a devenit foarte puternic prin afecţiune şi prietenie. De aceea, O, rege, nu există nicio speranţă de a face pace cu tine. Ei se consideră puternici, având alături de ei pe Bhishma, Drona, Kripa şi alţii. Atâta timp, O, rege, cât tu, O, zdrobitor de duşmani, te vei comporta cu blândeţe faţă de ei, ei îţi vor refuza regatul. Nici din compasiune, nici din blândeţe, nici din simţul dreptăţii, fiii lui Dhritarashtra, O, pedepsitor al duşmanilor, nu-ţi vor îndeplini dorinţele. Aceasta, O, fiu al lui Pandu, este o altă dovadă că ei nu vor face pace cu tine. După ce te-au rănit atât de profund, obligându-te să îmbraci un *Kaupina*, ei nu au fost cuprinşi de remuşcări. În faţa străMoşului (Bhishma) şi a lui Drona şi a înţeleptului Vidura, a multor brahmani sfinţi, a regelui, a cetăţenilor şi a tuturor şefilor Kauravas, crudul Duryodhana, învingându-te în mod înşelător la zaruri, pe tine, care eşti caritabil, blând, stăpân pe sine, virtuos şi cu jurăminte rigide, nu s-a ruşinat, O, rege, de fapta sa josnică. Nu arăta, O, monarhule, nicio compasiune pentru acel nenorocit cu o astfel de dispoziţie. Ei merită moartea din partea tuturor, cu atât mai mult din partea ta, O, Bharata? O, Bharata, cu ce cuvinte nepotrivite te-au chinuit Duryodhana şi fraţii săi, plini de bucurie şi lăudându-se cu multe lucruri, pe tine şi pe fraţii tăi! El a spus: „Pandavii nu mai au nimic al lor pe acest pământ întins. Numele şi descendenţa lor sunt dispărute. În timp, care este nesfârşit, înfrângerea va fi a lor. Toate virtuţile lor s-au contopit în mine, iar ei vor fi acum reduşi la cele cinci elemente”. În timp ce partida de zaruri era în desfăşurare, nenorocitul Dussasana, cu sufletul cel mai rău, apucând-o pe doamna plângândă de păr, a târât-o pe prinţesa Draupadi, ca şi cum nu ar fi avut niciun protector, în faţa adunării regilor şi, în prezenţa lui Bhishma, Drona şi a altora, i-a spus în repetate rânduri: «vacă, vacă». Ţinuţi în frâu de tine, fraţii tăi de o vitejie teribilă, legaţi şi de legăturile virtuţii, nu au făcut nimic pentru a răzbuna acest lucru; şi după ce ai fost exilată în pădure, Duryodhana, rostind aceste cuvinte crude şi altele asemenea, s-a lăudat în faţa rudelor sale. Ştiind că eşti nevinovat, cei adunaţi au rămas tăcuţi în sala de adunare, plângând cu voce sufocată. Regii adunaţi împreună cu brahmanii nu l-au aplaudat pentru asta. De fapt, toţi curtenii prezenţi acolo l-au condamnat. Pentru un om de descendenţă nobilă, O, zdrobitor de duşmani, chiar şi condamnarea este moarte. Moartea este de multe ori mai bună decât o viaţă de blam. Chiar şi atunci, O, rege, el a murit când, fiind condamnat de toţi regii pământului, nu a simţit ruşine! Cel al cărui caracter este atât de abominabil poate fi uşor distrus, chiar ca un copac fără rădăcini care stă în picioare pe o singură rădăcină slabă. Păcătosul şi răuvoitorul Duryodhana merită moartea din mâinile tuturor, chiar ca un şarpe. Ucide-l, aşadar, O, ucigaş al duşmanilor, şi nu ezita deloc. Se cuvine, O, tu, cel fără păcat, şi mie îmi place, să-ţi aduci omagiul tatălui tău Dhritarashtra şi, de asemenea, lui Bhishma. Mergând acolo, voi înlătura îndoielile tuturor oamenilor care încă sunt nehotărâţi cu privire la răutatea lui Duryodhana. Acolo, în prezenţa tuturor regilor, voi enumera toate virtuţile tale, care nu se regăsesc la toţi oamenii, precum şi toate viciile lui Duryodhana. Şi auzindu-mă vorbind cuvinte benefice, pline de virtute şi folos, conducătorii diverselor regate te vor considera un om cu un suflet virtuos şi un vorbitor al adevărului, în timp ce, în acelaşi timp, vor înţelege cum Duryodhana este animat de avariţie. Voi spune, de asemenea, despre viciul lui Duryodhana, atât în faţa cetăţenilor, cât şi a locuitorilor ţării, atât în faţa tinerilor, cât şi a bătrânilor, din toate cele patru ordine care se vor aduna acolo. Şi, întrucât tu ceri pace, nimeni nu te va acuza de păcat, în timp ce toţi conducătorii pământului îi vor condamna pe Kuruşi şi pe Dhritarashtra; iar când Duryodhana va muri, ca urmare a faptului că a fost părăsit de toţi oamenii, nu va mai rămâne nimic de făcut. Fă atunci ceea ce trebuie făcut acum. Mergând la Kuru, mă voi strădui să fac pace fără a-ţi sacrifica interesele şi, observând înclinaţia lor spre război şi toate acţiunile lor, mă voi întoarce curând, O, Bharata, pentru victoria ta. Cred că războiul cu inamicul este cert. Toate semnele pe care le observ indică acest lucru. Păsările şi

animalele scot țipete și urlete înspăimântătoare la apropierea amurgului. Elefanții și caii din față capătă forme oribile; chiar și focul prezintă diverse nuanțe terifiante! Acest lucru nu s-ar fi întâmplat niciodată dacă Havoc, distrugătorul lumii, nu ar fi venit printre noi! Pregătiți-vă armele, mașinile, armurile, carele, elefanții și caii, și toți războinicii tăi să fie pregătiți pentru luptă, și să aibă grijă de elefanții, caii și carele lor. Și, O, rege, adună tot ce ai nevoie pentru războiul care se apropie. Atâta timp cât va trăi, Duryodhana nu va putea în niciun caz să-ți înapoieze. O, rege, acel regat al tău, care abundă în prosperitate, și a fost luat de el la zaruri!

SECȚIUNEA LXXIV

Bhima a spus: Vorbește, O, ucigaș al lui Madhu, într-un ton care să aducă pace cu Kurușii. Nu-i amenința cu războiul. Resentimentar, mereu furios, ostil propriului său bine și arogant, Duryodhana nu trebuie tratat cu asprime. Poartă-te cu blândețe față de el. Duryodhana este, prin natura sa, păcătos la inimă ca un tâlhar, îmbătat de mândria prosperității, ostil față de Pandavi, fără previziune, crud în vorbire, mereu dispus să-i cenzureze pe alții, cu o vitejie răutăcioasă, cu o mânie greu de potolit, insensibil la învățături, cu un suflet rău, înșelător în comportament, capabil să-și dea viața mai degrabă decât să-și schimbe sau să renunțe la propria opinie. Pacea cu un astfel de om, O, Krishna, este, presupun, foarte dificilă. Indiferent de cuvintele chiar și ale celor care îi doresc binele, lipsit de virtute, iubind minciuna, el acționează întotdeauna împotriva cuvintelor consilierilor săi și le rănește inimile. Ca un șarpe ascuns în stuf, el comite în mod natural fapte păcătoase, în funcție de propria sa dispoziție răutăcioasă și ascultând de impulsul mâniei. Ce armată are Duryodhana, care este comportamentul său, care este natura sa, care este puterea sa și care este vitejia sa, toate acestea îți sunt bine cunoscute. Înainte de aceasta, Kauravas și fiul lor își petreceau zilele în veselie, iar noi, împreună cu prietenii noștri, ne bucurăm ca fratele mai mic al lui Indra, împreună cu Indra însuși. Din păcate, din cauza mâniei lui Duryodhana, O, ucigaș al lui Madhu, Bharata vor fi cu toții nimiciți, la fel ca pădurile de foc la sfârșitul anotimpurilor cu rouă, și, O, ucigaș al lui Madhu, sunt bine-cunoscuți acei optsprezece regi care și-au anihilat rudele, prietenii și apropiații. La fel cum, când Dharma a dispărut, Kali s-a născut în rasa Asurilor, înflorind cu prosperitate și strălucind de energie, la fel s-a născut Udavarta printre Haihayas. Janamejaya printre Nepas, Vahula printre Talajanghas, mândrul Vasu printre Krimis, Ajavindu printre Suviras, Rushardhik printre Surashtras, Arkaja printre Valihas, Dhautamulaka printre China, Hayagriva printre Videha, Varayu printre Mahaujas, Vahu printre Sundara, Pururavas printre Diptaksa, Sahaja printre Chedi și Matsya, Vrishaddhaja printre Pravira, Dharana printre Chandra-batsya, Bigahana printre Mukuta și Sama printre Nandivega. Acești indivizi josnici, O, Krishna, apar la sfârșitul fiecărui *Yuga*, în rasele lor respective, pentru a-și distruge semenii. Astfel s-a născut Duryodhana, întruchiparea păcatului și rușinea neamului său, la sfârșitul *Yuga*, printre noi, cei din neamul Kuru. De aceea, O, tu, cel cu vitejie aprigă, ar trebui să i te adresezi încet și blând, nu cu cuvinte amare, ci cuvinte dulci, pline de virtute și folos, și să discuți pe larg subiectul, astfel încât să-i atragi inima. Noi toți, O, Krishna, am prefera să-l urmăm cu umilință și supunere pe Duryodhana, dar, O, nu lăsa ca Bharata să fie anihilați. O, Vasudeva, acționează în așa fel încât să trăim mai degrabă ca străini pentru Kuru decât să ne atragem păcatul de a provoca distrugerea întregii rase. O, Krishna, roagă-l pe bătrânul bunic și pe ceilalți consilieri ai Kuru să creeze sentimente frățești între frați și să-l liniștească pe fiul lui Dhritarashtra. Chiar și asta spun eu. Regele Yudhishthira este de acord cu aceasta, iar Arjuna este și el împotriva războiului, pentru că are o mare compasiune în sufletul său.

SECȚIUNEA LXXV

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale lui Bhima, pline de blândețe și la fel de neașteptate ca și cum dealurile și-ar fi pierdut greutatea și focul s-ar fi răcit, Kesava, fratele mai mic al lui Rama, din neamul Sura și cu brațe puternice, mânuind arcul numit *Saranga*, a râs cu voce tare și, ca și cum ar fi vrut să-l stimuleze pe Bhima cu cuvintele sale, precum briza care alimentează focul, i s-a adresat celui care era atunci copleșit de impulsul bunătății, spunând: „În alte ocazii, O,

Bhimasena, tu aplauzi numai războiul, dorind să zdrobești pe fiii răi ai lui Dhritarashtra, care se bucură de distrugerea altora. O, pedepsitor al dușmanilor, tu nu te culci, ci veghezi toată noaptea, stând cu fața în jos. Adesea scoți exclamații înfricoșătoare de mânie, care indică furtuna din inima ta. Aprins de focul propriei furii, tu suspini, O, Bhima, cu inima neliniștită, ca o flacără de foc amestecată cu fum. Retrăgându-te din companie, te întinzi respirând suspine fierbinți, ca un om slab apăsat de o sarcină grea. Cei care nu cunosc cauza te consideră nebun. Așa cum un elefant care sparge în bucăți copacii smulși din rădăcini și întinși pe pământ mormăie de furie în timp ce îi calcă în picioare, tot așa și tu, O, Bhima, alergi, suspinând adânc și zguduind pământul sub pașii tăi. Aici, în această regiune, nu te bucuri de compania celorlalți, ci îți petreci timpul în singurătate. Noaptea sau ziua, nimic nu-ți face mai multă plăcere decât izolarea. Stând deoparte, uneori râzi brusc cu voce tare, iar alteori îți așezi capul între genunchi și rămâi în această poziție mult timp, cu ochii închiși. Alteori, O, Bhima, îți încrunți frecvent sprâncenele și îți muști buzele, privind cu înverșunare în fața ta. Toate acestea sunt semne de mânie. Odată, în mijlocul fraților tăi, ai apucat buzduganul, rostind acest jurământ: «Așa cum soarele răsare în est, arătându-și strălucirea, și așa cum apune cu adevărat în vest, călătorind în jurul Meru, așa jur că îl voi ucide cu siguranță pe insolentul Duryodhana cu buzduganul meu, iar jurământul meu nu va fi niciodată fals.» Cum se face atunci că aceeași inimă a ta, O, pedepsitor al dușmanilor, urmează acum sfaturile păcii? Vai, când frica pătrunde în inima ta, O, Bhima, este cert că inimile tuturor celor care doresc războiul sunt tulburate când războiul devine iminent. Adormit sau treaz, tu vezi, O, fiu al lui Pritha, semne nefaste. Poate că pentru aceasta dorești pacea. Vai, ca un eunuc, tu nu dai niciun semn care să indice bărbăția în tine. Ești copleșit de panică și de aceea inima ta este tulburată. Inima tremură, mintea ta este copleșită de disperare, coapsele îți tremură și de aceea dorești pacea. Inimile muritorilor, O, Partha, sunt cu siguranță la fel de nestatornice ca păstăile semințelor de Salmali expuse forței vântului. Această stare a minții tale este la fel de ciudată ca vorbirea articulată a vacilor. Într-adevăr, inimile fraților tăi sunt pe cale să se scufunde într-un ocean de disperare, ca niște înotători în mare fără o plută care să-i salveze. Faptul că tu, O, Bhimasena, rostești cuvinte atât de neașteptate din partea ta este la fel de ciudat ca mutarea unui deal. Amintește-ți faptele tale și rasa din care te naști, ridică-te, O Bharata, nu ceda durerii, O eroule, și fii ferm. O astfel de moleșeală, O învingător al dușmanilor, nu este demnă de tine, căci un Kshatriya nu se bucură niciodată de ceea ce nu dobândește prin vitejie.”

SECȚIUNEA LXXVI

Vaisampayana a spus: Astfel abordat de Vasudeva, Bhima, mereu furios și incapabil să suporte insultele, s-a trezit imediat ca un armăsar de metal și a răspuns, fără să piardă niciun moment, spunând: „O, Achyuta, doresc să acționez într-un anumit fel; tu, însă, mă vezi într-o lumină cu totul diferită. Faptul că îmi place foarte mult războiul și că vitejia mea este de neînvins trebuie să-ți fie bine cunoscut, O, Krishna, având în vedere că am trăit împreună mult timp. Sau poate că nu mă cunoști, ca unul care înoată într-un lac fără să-i cunoască adâncimea. De aceea mă mustri cu cuvinte atât de nepotrivite. Cine altcineva, O, Madhava, știind că sunt *Bhimasena*, mi s-ar adresa cu cuvinte atât de nepotrivite ca tine? De aceea, îți voi spune, O, bucurător al Vrishnis, despre vitejia și puterea mea de neegalat. Deși a vorbi despre propria vitejie este întotdeauna un act ignobil, totuși, străpuns de criticile tale neprietenoase, voi vorbi despre propria mea putere. Iată, O, Krishna, acestea – firmamentul și pământul – care sunt nemișcate, imense și infinite, și care sunt refugiul și locul în care se nasc aceste nenumărate creaturi. Dacă, din cauza mâniei, acestea se ciocnesc brusc ca două dealuri, doar eu, cu brațele mele, le pot ține despărțite, împreună cu toate obiectele lor mobile și imobile. Privește articulațiile acestor brațe ale mele, asemănătoare cu buzdugane. Nu găsesc pe nimeni care să se poată elibera odată ce a ajuns în strânsoarea lor. Himavatul, oceanul, însuși puternicul mânuitor al fulgerului, adică ucigașul lui Vala, nici măcar aceștia trei nu pot, cu toată puterea lor, să elibereze persoana atacată de mine. Voi călca cu ușurință în picioare pe toți Kshatriyasii care vor veni să lupte împotriva Pandavilor. Tu nu știi, O Achyuta, cu ce vitejie i-am învins pe regii pământului și i-am supus. Dacă într-adevăr nu cunoști vitejia mea,

care este ca energia aprigă a soarelui de amiază, o vei cunoaște, O Janardana, în lupta aprigă a bătăliei. Mă rănești cu cuvintele tale crude, provocându-mi durerea de a deschide o tumoare puturoasă. Dar să știi că sunt mai puternic decât am spus eu însumi din proprie inițiativă. În acea zi, când va începe ravagiul feroce și distrugător al bătăliei, mă vei vedea doborând elefanți și războinici pe care, pe cai și pe elefanți, și ucigând în furie pe cei mai de seamă războinici Kshatriya. Tu, la fel ca și ceilalți, mă vei vedea făcând toate acestea și zdrobind pe cei mai de seamă luptători. Măduva oaselor mele nu s-a descompus încă, nici inima mea nu tremură. Chiar dacă întreaga lume se năpustește asupra mea cu mânie, eu nu simt încă influența fricii. Doar din compasiune, O, ucigaș al lui Madhu, îmi arăt bunăvoință față de dușman. Suport în tăcere toate rănile noastre, ca să nu fie exterminată rasa Bharata.

SECȚIUNEA LXXVII

Cel sfânt a spus: Am spus toate acestea doar din afecțiune, dorind să-ți cunosc gândurile, și nu din dorința de a te mustra, nici din mândrie că sunt învățat, nici din mânie, nici din dorința de a ține un discurs. Cunosc mărinimia sufletului tău, precum și puterea și faptele tale. Nu din acest motiv te-am mustrat. O, fiu al lui Pandu, beneficiul pe care îl vei aduce cauzei Pandava va fi de o mie de ori mai mare decât cel pe care tu crezi că ești capabil să-l aduci. Tu, O, Bhima, împreună cu rudele și prietenii tăi, ești exact ceea ce ar trebui să fie cineva care s-a născut într-o familie ca a ta, care este respectată de toți regii pământului. Adevărul este, însă, că cei care, sub influența îndoielii, se întreabă despre consecințele viitoare ale virtuții și viciului sau despre puterea și slăbiciunea oamenilor nu pot ajunge niciodată la adevăr. Căci se vede că ceea ce este cauza succesului unui om devine și cauza ruinei lui. Prin urmare, acțiunile umane sunt îndoielnice în ceea ce privește consecințele lor. Oamenii învățați, capabili să judece răul din acțiuni, declară că o anumită linie de conduită merită să fie urmată. Cu toate acestea, produce consecințe, exact opuse celor prevăzute, foarte asemănătoare cu direcția vântului. Într-adevăr, chiar și acele acțiuni ale oamenilor care sunt rezultatul deliberării și al unei politici bine orientate și care sunt în concordanță cu considerentele de decență, sunt zădărnicite de deciziile Providenței. Apoi, din nou, deciziile Providenței, precum căldura și frigul, ploaia, foamea și setea, care nu sunt consecințele acțiunilor umane, pot fi zădărnicite de efortul uman. Apoi, pe lângă acele acțiuni pe care o persoană este predestinată (ca rezultat al acțiunilor din viețile trecute) să le îndeplinească, se poate scăpa întotdeauna de toate celelalte acțiuni începute din proprie voință, așa cum atestă atât *Smritis*, cât și *Srutis*. Prin urmare, O, fiu al lui Pandu, nu se poate trăi în lume fără a acționa. Prin urmare, ar trebui să ne angajăm în muncă știind că scopul nostru va fi atins printr-o combinație de destin și efort. Cel care se angajează în acțiuni sub această credință nu este niciodată chinuit de eșec, nici încântat de succes. Aceasta, O, Bhimasena, a fost sensul intenționat al discursului meu. Nu am vrut să spun că victoria ar fi sigură într-o confruntare cu inamicul. O persoană, atunci când mintea îi este tulburată, nu trebuie să-și piardă veselia și nu trebuie să cedeze nici lenei, nici depresiei. De aceea ți-am vorbit în felul în care am făcut-o. Când va veni ziua de mâine, voi merge, O Pandava, în fața lui Dhritarashtra. Voi încerca să fac pace fără a sacrifica interesele tale. Dacă Kauravas vor face pace, atunci faima nemărginită va fi a mea. Scopurile tale vor fi atinse, iar ei vor culege și ei mari beneficii. Dacă, însă, Kauravas, fără să asculte cuvintele mele, vor hotărî să-și mențină opinia, atunci va avea loc, fără îndoială, un război formidabil. În acest război, povara va cădea asupra ta, o, Bhimasena. Această povară ar trebui să fie purtată și de Arjuna, în timp ce ceilalți războinici ar trebui să fie conduși de voi doi. În cazul în care va izbucni războiul, eu voi fi cu siguranță vizitiul carului lui Vibhatsu, pentru că aceasta este dorința lui Dhananjaya și nu pentru că eu însumi nu doresc să lupt. De aceea, auzindu-ți intenția, ți-am reînnoit energia, O, Vrikodara.

SECȚIUNEA LXXVIII

Arjuna a spus: O, Janardana, Yudhishthira a spus deja ceea ce trebuia spus. Dar, O, pedepsitor al dușmanilor, auzind ceea ce ai spus, mi se pare că tu, O, stăpâne, nu crezi că pacea

poate fi obținută cu ușurință, fie din cauza lăcomiei lui Dhritarashtra, fie din cauza slăbiciunii noastre actuale. Tu crezi, de asemenea, că priceperea umană singură este inutilă și că, fără a-ți pune în valoare priceperea, scopurile tale nu pot fi atinse. Ceea ce ai spus poate fi adevărat, dar, în același timp, poate să nu fie întotdeauna adevărat. Totuși, nimic nu ar trebui considerat imposibil de realizat. Este adevărat, pacea ți se pare imposibilă din cauza stării noastre de suferință, dar ei continuă să acționeze împotriva noastră fără a culege roadele acțiunilor lor. Prin urmare, pacea, dacă este propusă în mod corespunzător, O, stăpâne, poate fi încheiată. O, Krishna, străduiește-te, așadar, să aduci pacea cu dușmanul. Tu, O, eroule, ești cel mai important dintre toți prietenii atât ai Pandavilor, cât și ai Kurilor, la fel cum Prajapati este atât al zeilor, cât și al Asurilor. Realizează, așadar, ceea ce este spre binele atât al Kurilor, cât și al Pandavilor. Realizarea binelui nostru nu este, cred eu, dificilă pentru tine. Dacă te străduiești, O, Janardana, această faptă va fi în curând îndeplinită. De îndată ce te vei duce acolo, ea va fi îndeplinită. Dacă, O, eroule, intenționezi să-l tratezi pe răuvoitorul Duryodhana în orice alt mod, intenția ta va fi îndeplinită exact așa cum dorești. Fie că dorești pace sau război cu dușmanul, orice dorință, O, Krishna, pe care o ai, va fi cu siguranță onorată de noi. Nu merită oare distrugerea răuvoitorul Duryodhana, împreună cu fiii și rudele sale, când, incapabil să suporte vederea prosperității lui Yudhishthira și negăsind niciun alt mijloc fără cusur, acel nenorocit, O, ucigaș al lui Madhu, ne-a lipsit de regatul nostru prin mijloacele păcătoase ale zarurilor înșelătoare? Ce arcaș există, care, născut în ordinul Kshatriya și invitat la luptă, se abate de la luptă chiar dacă este sigur că va muri? Văzându-ne învinși prin mijloace păcătoase și alungați în pădure, chiar și atunci, tu, din neamul Vrishni, am crezut că Suyodhana merita să moară de mâna mea. Ceea ce tu, însă, O, Krishna, dorești să faci pentru prietenii tăi nu este deloc ciudat, deși pare inexplicabil cum obiectivul propus poate fi atins fie prin blândețe, fie prin contrariul acesteia. Sau, dacă consideri că distrugerea lor imediată este de preferat, să se facă repede, fără alte deliberări. Cu siguranță, știi cum Draupadi a fost insultată în mijlocul adunării de către Duryodhana, cu sufletul păcătos, și cum am suportat noi asta cu răbdare. Nu pot să cred, O, Madhava, că Duryodhana se va comporta cu dreptate față de Pandavi. Sfaturile înțelepte vor fi pierdute pentru el, ca semințele semănate într-un sol sterp. De aceea, fă fără întârziere ceea ce tu, O, tu din neamul Vrishni, consideri că este potrivit și benefic pentru Pandavi, sau ceea ce, într-adevăr, ar trebui făcut în continuare.

SECȚIUNEA LXXIX

Cel sfânt a spus: Așa va fi, O, tu, cel cu brațe puternice, ceea ce tu, O, Pandava, spui, mă voi strădui să realizez ceea ce ar fi benefic atât pentru Pandava, cât și pentru Kuru. Dintre cele două tipuri de acțiuni, războiul și pacea, cea din urmă, O, Vibhatsu, este probabil în puterea mea. Iată, solul este umezit și curățat de buruieni prin efortul uman. Fără ploaie, însă, O, fiu al lui Kunti, nu se obțin niciodată recolte. Într-adevăr, în absența ploii, unii vorbesc despre irigația artificială, ca mijloc de succes datorat efortului uman, dar chiar și atunci se poate vedea că apa introdusă artificial se usucă ca urmare a secetei providențiale. Văzând toate acestea, înțelepții din vechime au spus că treburile umane se desfășoară ca urmare a cooperării între mijloacele providențiale și cele umane. Voi face tot ce se poate face prin efortul uman la maximul său. Dar nu voi putea în niciun caz să controlez ceea ce este providențial. Duryodhana, cel cu sufletul rău, acționează sfidând atât virtutea, cât și lumea. Și nici nu simte niciun regret ca urmare a acțiunilor sale. Mai mult, înclinațiile sale păcătoase sunt alimentate de consilierii săi Sakuni și Karna și de fratele său Dussasana. Suyodhana nu va face niciodată pace renunțând la regat, fără ca, O, Partha, să sufere din partea noastră o distrugere totală împreună cu rudele sale. Regele Yudhishthira cel drept nu dorește să renunțe la regat în mod supus. Nici Duryodhana, cel rău la inimă, nu va renunța la regat la cererea noastră. Prin urmare, consider că nu este potrivit să-i transmitem mesajul lui Yudhishthira. Păcătosul Duryodhana din neamul Kuru nu va îndeplini, O, Bharata, obiectivele menționate de Yudhishthira. Dacă refuză să se conformeze, va merita moartea din mâinile tuturor. Într-adevăr, el merită moartea din mâinile mele, precum și din mâinile tuturor, O, Bharata, deoarece în copilăria voastră v-a persecutat mereu pe toți și deoarece acel ticălos rău și păcătos v-a jefuit de regat și nu putea suporta

să vadă prosperitatea lui Yudhishthira. De multe ori, O, Partha, el a încercat să mă îndepărteze de tine, dar eu nu i-am luat în seamă încercările sale răutăcioase. Tu ştii, O, tu, cel cu braţe puternice, care sunt intenţiile preţuite ale lui Duryodhana, şi ştii, de asemenea, că eu caut binele regelui Yudhishthira, cel drept. Cunoscând, aşadar, inima lui Duryodhana şi care sunt dorinţele mele cele mai preţuite, de ce atunci, O, Arjuna, ai astfel de temeri în ceea ce mă priveşte, ca unul care nu ştie nimic? Şi acel act grav care a fost hotărât în ceruri îţi este cunoscut. Cum, atunci, O, Partha, poate fi încheiată pacea cu duşmanul? Totuşi, O, Pandavi, tot ceea ce poate fi făcut prin cuvânt sau faptă, voi face eu. Nu te aştepta însă, O, Partha, ca pacea să fie posibilă cu duşmanul. Acum aproximativ un an, cu ocazia atacului asupra vacilor lui Virata, nu l-a rugat Bhishma pe Duryodhana, în drumul de întoarcere, să încheie această pace atât de benefică pentru toţi? Crede-mă, ei au fost învinşi chiar şi atunci, când înfrângerea lor a fost hotărâtă de tine. Într-adevăr, Suyodhana nu consimte să renunţe la cea mai mică parte a regatului, nici măcar pentru cea mai scurtă perioadă de timp. În ceea ce mă priveşte, eu sunt întotdeauna ascultător de poruncile lui Yudhishthira şi, prin urmare, faptele păcătoase ale acelui ticălos rău trebuie să se învârtă din nou în mintea mea!

SECŢIUNEA LXXX

Nakula a spus: Multe au fost spuse, O, Madhava, de către regele Yudhishthira cel drept, care este familiarizat cu moralitatea şi înzestrat cu generozitate, iar tu ai auzit şi ceea ce a spus Falguni. În ceea ce priveşte propria mea opinie, O, eroule, tu ai exprimat-o în repetate rânduri: ascultă mai întâi care sunt dorinţele inamicului şi, ignorând totul, fă ceea ce consideri potrivit pentru ocazie. O, Kesava, concluziile la care se ajunge în privinţa diverselor chestiuni sunt diverse. Cu toate acestea, O, pedepsitor al duşmanilor, succesul se obţine atunci când un om face ceea ce trebuie făcut în funcţie de situaţie. Când un lucru este stabilit într-un anumit mod într-o anumită situaţie, el devine nepotrivit atunci când situaţia se schimbă. Prin urmare, O, cel mai de seamă dintre oameni, persoanele din această lume nu pot rămâne la aceeaşi opinie pe tot parcursul vieţii. Când trăiam în pădure, inimile noastre erau înclinate spre un anumit mod de acţiune. Când treceam prin perioada de ascundere, dorinţele noastre erau de un singur fel, iar acum, O, Krishna, când ascunderea nu mai este necesară, dorinţele noastre au devenit diferite. O, tu, din neamul Vrishni, în timp ce rătăceam prin păduri, ataşamentul faţă de regat nu era atât de mare ca acum. Perioada exilului nostru s-a încheiat, şi auzind, O, eroule, că ne-am întors, o armată de şapte *Akshauhinis* a fost adunată, prin harul tău, O, Janardana. Văzând aceşti tigri printre oameni, de o putere şi o vitejie de neconceput, pregătiţi pentru luptă şi înarmaţi cu arme, ce om nu ar fi cuprins de frică? De aceea, mergând în mijlocul Kurusilor, rosteşte mai întâi cuvinte pline de blândeţe şi apoi cuvinte pline de ameninţări, astfel încât răul Suyodhana să fie cuprins de frică. Ce om muritor, din carne şi oase, ar îndrăzni să se lupte cu Yudhishthira şi Bhimasena, cu invincibilii Vibhatsu şi Sahadeva, cu mine, cu tine şi cu Rama, O, Kesava, şi cu Satyaki, cel cu energie puternică? Virata cu fiii săi, Drupada cu aliaţii săi, şi Dhrishtadyumna, O, Madhava, şi conducătorul Kasi de mare vitejie şi Dhrishtaketu, stăpânul Chedis? De îndată ce vei ajunge acolo, fără îndoială, vei îndeplini, O, tu, cel cu braţe puternice, obiectivul dorit de regele Yudhishthira cel drept. Vidura, Bhishma, Drona şi Vahlika, aceşti oameni talentaţi, O, tu, cel fără păcat, te vor înţelege când vei rosti cuvinte de înţelepciune. Ei vor solicita acelui conducător al oamenilor, Dhritarashtra şi Suyodhana, cu firea păcătoasă, împreună cu consilierii săi, să acţioneze conform sfatului. Când tu, O, Janardana, eşti vorbitorul şi Vidura ascultătorul, ce subiect nu poate fi redat în mod clar şi simplu?

SECŢIUNEA LXXXI

Sahadeva a spus: Ceea ce a spus regele este, într-adevăr, o virtute eternă, dar tu, O, pedepsitor al duşmanilor, ar trebui să acţionezi în aşa fel încât războiul să aibă loc cu siguranţă. Chiar dacă Kauravas îşi exprimă dorinţa de pace cu Pandavas, totuşi, O, tu, din neamul lui Dasarha, provoacă un război cu ei. O, Krishna, după ce am văzut-o pe prinţesa din Panchala adusă în acea situaţie dificilă în mijlocul adunării, cum poate fi potolită mânia mea fără uciderea lui Suyodhana?

O, Krishna, dacă Bhima, Arjuna şi regele Yudhishthira cel drept sunt dispuşi să fie virtuoşi, abandonând virtutea, eu doresc o întâlnire cu Duryodhana în luptă.

Satyaki a spus: Sahadeva, cel cu sufletul înalt, O, tu, cel cu braţele puternice, a spus adevărul. Furia pe care o simt faţă de Duryodhana poate fi potolită doar prin moartea lui. Nu-ţi aminteşti furia pe care ai simţit-o şi tu când i-ai văzut în pădure pe Pandava, îmbrăcaţi în zdrenţe şi piei de cerb? De aceea, O, cel mai de seamă dintre oameni, toţi războinicii adunaţi aici susţin în unanimitate ceea ce a spus eroicul fiu al lui Madri, feroce în luptă!

Vaisampayana a continuat: La aceste cuvinte ale lui Yuyudhana, cu sufletul înalt, toţi războinicii adunaţi acolo au izbucnit într-un urlet de leu. Şi toţi eroii, aplaudând cu entuziasm cuvintele lui Satyaki, l-au lăudat, spunând: „*Excelent! Excelent!*” Şi, nerăbdători să lupte, au început să-şi exprime bucuria.

SECŢIUNEA LXXXII

Vaisampayana a spus: Auzind cuvintele paşnice ale regelui, pline de virtute şi folos, fiica regelui Drupada, Krishna, cu lungi şuviţe negre, copleşită de o mare durere, aplaudând pe Sahadeva şi pe puternicul războinic Satyaki, s-a adresat lui Madhava, care stătea lângă ea. Şi văzând că Bhimasena se declara în favoarea păcii, acea doamnă inteligentă, copleşită de durere şi cu ochii plini de lacrimi, a spus: „O, ucigaş al lui Madhu, tu ştii, O, tu, cel cu braţe puternice, prin ce mijloace înşelătoare, O, tu, cel drept, fiul lui Dhritarashtra şi consilierii săi i-au jefuit pe Pandavi, O, Janardana, de fericirea lor. Tu ştii, de asemenea, O, tu, din neamul lui Dasarha, ce mesaj i-a fost transmis în secret lui Sanjaya de către rege. Ai auzit, de asemenea, tot ce i s-a spus lui Sanjaya. O, tu, cel de mare strălucire, aceste cuvinte au fost chiar acestea: «Să ni se acorde doar cinci sate, şi anume Avishthala, Vrikasthala, Makandi, Varanavata şi, pentru al cincilea, oricare altul» — O, tu, cel cu braţe puternice, O, Kesava, chiar acesta a fost mesajul care trebuia transmis lui Duryodhana şi consilierilor săi. Dar, O, Krishna, O, tu, din neamul lui Dasarha, auzind aceste cuvinte ale lui Yudhishthira, înzestrat cu modestie şi dornic de pace, Suyodhana nu a acţionat în conformitate cu ele. Dacă, O, Krishna, Suyodhana doreşte să facă pace fără a renunţa la regat, nu este necesar să se ducă acolo pentru a face o astfel de pace. Pandavii împreună cu Srinjaya, O, tu, cel cu braţe puternice, sunt destul de capabili să reziste oastei feroce a lui Dhritarashtra, aprinsă de furie. Când ei nu mai sunt receptivi la aceste arte ale concilierii, nu este potrivit, O, ucigaş al lui Madhu, să le arăţi milă. Acei duşmani, O, Krishna, cu care nu se poate stabili pacea nici prin conciliere, nici prin cadouri, ar trebui trataţi cu severitate de către cel care doreşte să-şi salveze viaţa. De aceea, O, Achyuta cu braţele puternice, pedeapsa care merită să le fie aplicată rapid de către tine, ajutat de Pandavi şi Srinjaya, ar trebui să fie grea. Într-adevăr, chiar şi acest lucru ar deveni fiul lui Pritha şi ar spori gloria ta, iar dacă va fi realizat, O, Krishna, va fi o sursă de mare fericire pentru întreaga rasă Kshatriya. Cel care este lacom, indiferent dacă aparţine castei Kshatriya sau oricărei alte caste, cu excepţia, desigur, a Brahmana, chiar dacă este cel mai păcătos, ar trebui cu siguranţă să fie ucis de un Kshatriya, care este fidel îndatoririlor propriei sale caste. Excepţia în cazul unui brahman, O, sire, se datorează faptului că brahmanul este învăţătorul tuturor celorlalte ordine, precum şi primul împărţitor al tuturor lucrurilor. Persoanele familiarizate cu scripturile declară, O, Janardana, că se comite păcatul uciderii celui care nu merită să fie ucis. Deci, este un păcat la fel de mare să nu ucizi pe cel care merită să fie ucis. Acţionează, aşadar, O, Krishna, în aşa fel cu forţele Pandavilor şi ale Srinjayaşilor, încât păcatul să nu te atingă. Din excesul de încredere în tine, O, Janardana, voi repeta ceea ce s-a spus de nenumărate ori. O, Kesava, există vreo femeie pe pământ ca mine? Sunt fiica regelui Drupada, înviată din altarul sacrificial. Sunt sora lui Dhrishtadyumna, prietenul tău drag, O, Krishna. Prin căsătorie, am devenit o doamnă din neamul lui Ajamida, nora ilustrului Pandu. Sunt regina fiilor lui Pandu, care seamănă cu cinci Indras în splendoarea lor. Am, prin aceşti cinci eroi, cinci fii care sunt toţi războinici puternici şi care sunt legaţi moral de tine, O, Krishna, ca şi Abhimanyu însuşi. Fiind astfel, O, Krishna, am fost apucată de păr, târâtă în adunare şi insultată

chiar în fața fiilor lui Pandu și în timpul vieții tale. O, Kesava, fiii lui Pandu, Panchalas și Vrishnis fiind toți în viață, expusă privirilor adunării, am fost tratată ca o sclavă de acei nenorociți păcătoși. Și când Pandava, văzând toate acestea, au rămas tăcuți, fără să cedeze mâniei, în inima mea te-am chemat. O, Govinda, spunând: «*Salvează-mă, o, salvează-ne!*» Atunci ilustrul rege Dhritarashtra, socrul meu, mi-a spus: «Cere orice binecuvântare, O, prințesă a Panchala. Meriți binecuvântări și chiar onoare din partea mea». Astfel abordată, am spus: «Lasă-i pe Pandavi să fie oameni liberi, cu carele și armele lor». Atunci Pandavii, O, Kesava, au fost eliberați, dar numai pentru a fi exilați în pădure. O Janardana, tu cunoști toate aceste dureri ale mele. Salvează-mă, O, tu, cel cu ochi de lotus, împreună cu soții, rudele și apropiații mei, de această suferință. Din punct de vedere moral, O, Krishna, eu sunt nora atât a lui Bhishma, cât și a lui Dhritarashtra. Cu toate acestea, am fost transformată cu forța în sclavă. Rușine arcașului Partha, rușine puterii lui Bhimasena, atâta timp cât Duryodhana, O, Krishna, trăiește măcar o clipă. Dacă merit vreo favoare din partea ta, dacă ai vreo milă pentru mine, îndreaptă-ți mânia, O, Krishna, asupra fiilor lui Dhritarashtra."

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, frumoasa Krishna, cu ochii negri ca frunzele de lotus, scăldată în lacrimi și mergând ca o vacă-elefant, s-a apropiat de Krishna cu ochii de lotus și, luându-și cu mâna stângă propriile buclele frumoase, de un albastru intens și parfumate cu toate parfumurile, înzestrate cu toate semnele de bun augur, și, deși strânse într-o împletitură, erau totuși moi și lucioase ca un șarpe puternic, a rostit aceste cuvinte: „Tu, cel cu ochi de lotus, care ești nerăbdător să faci pace cu dușmanul, ar trebui să-ți amintești, în toate faptele tale, de aceste șuvițe ale mele apucate de mâinile grosolane ale lui Dussasana! Dacă Bhima și Arjuna, O, Krishna, au ajuns atât de jos încât să tânjească după pace, atunci bătrânul meu tată, împreună cu fiii săi războinici, se vor răzbuna pentru mine în luptă. Și cei cinci fii ai mei, înzestrați cu o mare energie, cu Abhimanyu, O, ucigaș al lui Madhu, în fruntea lor, vor lupta cu Kauravas. Ce pace poate cunoaște inima mea dacă nu văd brațul întunecat al lui Dussasana tăiat de trunchiul său și pulverizat în atomi? Treisprezece lungi ani am petrecut în așteptarea unor vremuri mai bune, ascunzând în inima mea mânia mea ca un foc mocnit. Și acum, străpunsă de săgețile verbale ale lui Bhima, inima mea este pe punctul de a se frânge, pentru că Bhima, cel cu brațele puternice, își îndreaptă acum privirea spre moralitate." Rostind aceste cuvinte cu vocea sufocată de lacrimi, Krishna, cu ochii mari, începu să plângă cu voce tare, cu suspine convulsive, iar lacrimile îi curgeau pe obraji. Iar acea doamnă, cu șolduri pline și rotunde, începu să-și ude sânul strâns și adânc cu lacrimile pe care le vărsa, fierbinți ca focul lichid. Atunci, Kesava, cel cu brațele puternice, a vorbit, mângâind-o cu aceste cuvinte: „În curând, O, Krishna, vei vedea femeile din neamul lui Bharata plângând ca tine. Chiar și ele, O, timidă, vor plânge ca tine, pentru că rudele și prietenii lor vor fi uciși. Cei pe care îi urăști, O, doamnă, au deja rudele și războinicii uciși. Cu Bhima și Arjuna și gemenii, la porunca lui Yudhishthira, și în acord cu soarta și cu ceea ce a fost hotărât de Cel care hotărăște, voi împlini toate acestea. Ora lor a sosit, iar fiii lui Dhritarashtra, dacă nu vor asculta cuvintele mele, vor zăcea cu siguranță pe pământ, transformați în bucăți de câini și șacali. Munții Himavat s-ar putea muta din locul lor, Pământul însuși s-ar putea sfărâma în sute de fragmente, firmamentul însuși, cu miile sale de stele, s-ar putea prăbuși, dar cuvintele mele nu vor fi niciodată zadarnice. Șterge-ți lacrimile, îți jur, O, Krishna, că în curând îți vei vedea soții, cu dușmanii lor uciși și cu prosperitatea încununându-i."

SECȚIUNEA LXXXIII

Arjuna a spus: Tu ești acum, O, Kesava, cel mai bun prieten al tuturor Kurusilor. Având legături cu ambele părți, ești prietenul drag al amândurora. Se cuvine să aduci pacea între Pandavi și fiii lui Dhritarashtra. Tu, O, Kesava, ești competent și, prin urmare, se cuvine să aduci o reconciliere. O, tu, cel cu ochi de lotus, mergând de aici pentru pace, O, ucigaș al dușmanilor, spune-i fratelui nostru mereu furios, Suyodhana, ceea ce trebuie spus: „Dacă nebunul Duryodhana nu acceptă sfaturile tale auspicioase și benefice, pline de virtute și profit, el va fi cu siguranță victima sorții sale".

Cel sfânt a spus: Da, mă voi duce la regele Dhritarashtra, dorind să realizez ceea ce este în concordanţă cu dreptatea, ceea ce poate fi benefic pentru noi şi ceea ce este, de asemenea, pentru binele Kurus.

Vaisampayana continuă: Noaptea trecuse, un soare strălucitor se ridică în est. Ora numită *Maitra* sosise, iar razele soarelui erau încă blânde. Luna era (*Kaumuda Kartika*) sub constelaţia *Revati*. Era anotimpul rouăi, toamna plecase. Pământul era acoperit peste tot de recolte abundente. Era într-o astfel de vreme, când Janardana, cel mai de seamă dintre oamenii puternici, bucurându-se de o sănătate excelentă, după ce auzise cuvintele de bun augur, sfinte şi dulci ale Brahmaniilor gratificate, asemenea lui Vasava însuşi auzind adoraţiile Rishiilor (cereşti) — şi după ce îndeplinise şi actele şi ritualurile obişnuite de dimineaţă, s-a purificat printr-o baie şi şi-a împodobit trupul cu unguente şi podoabe, a venerat Soarele şi Focul. Şi după ce a atins coada unui taur şi s-a înclinat cu reverenţă în faţa Brahmanilor, a făcut ocolul focului sacru şi şi-a aruncat privirea asupra obiectelor de bun augur (obişnuite) aşezate în raza vizuală, Janardana şi-a amintit cuvântul lui Yudhishthira şi i-a spus nepotului Sini, Satyaki, care şedea lângă el: „Pregătiţi-mi careta şi puneţi pe ea scoica şi discul meu, împreună cu buzduganul meu, tolbele şi săgeţile şi tot felul de arme, ofensive şi defensive, căci Duryodhana şi Karna şi fiul lui Suvala sunt toţi cu suflet malefic, iar duşmanii, oricât de dezonoranţi, nu trebuie niciodată neglijaţi nici de o persoană puternică." Înţelegând dorinţele lui Kesava, cel care mânuia discul şi buzduganul, slujitorii săi s-au pus imediat să-i înhame careta. Iar acel car semăna în strălucire cu focul care se arată la vremea dizolvării universale, şi în viteză. Şi era dotat cu două roţi care semănau în luciu cu soarele şi luna. Şi purta însemne ale lunilor, atât în creştere, cât şi pline, şi ale peştilor, animalelor şi păsărilor şi era împodobită cu ghirlande de flori diverse şi cu perle şi pietre preţioase de feluri felurite peste tot. Şi dotată cu splendoarea soarelui răsare, era mare şi frumos. Şi variată cu pietre preţioase şi aur, era dotat cu un stâlp de pavilion excelent care purta epoletări frumoase. Şi bine aprovizionată cu toate cele necesare şi incapabilă de a fi distrusă de inamic, era acoperită cu piei de tigru şi capabilă să fure faima fiecărui duşman, sporea bucuria Yadavilor. Şi i-au înhămat la ea pe acei cai excelenţi numiţi Saivya şi Sugriva şi Meghapushpa şi Valahaka, după ce aceştia fuseseră scăldaţi şi îmbrăcaţi în hamuri frumoase. Şi sporind şi mai mult demnitatea lui Krishna, Garuda, stăpânul creaţiei cu pene, a venit şi s-a aşezat pe stâlpul de pavilion al acelei care, producând un zgomot teribil. Şi Saurin a urcat apoi pe acel car, înalt ca vârful muntelui Meru, şi producând un zgomot, adânc şi puternic ca sunetul tobei de război sau al norilor, şi care semăna cu careta cerească ce goneşte la voinţa călăreţului. Şi luând şi pe Satyaki în ea, cel mai bun dintre fiinţe a plecat, umplând pământul şi cerul cu zgomotul roţilor sale. Şi cerul a devenit fără nori, şi vânturi de bun augur au început să bată în jur, iar atmosfera eliberată de praf a devenit pură. Într-adevăr, pe măsură ce Vasudeva pleca, animale şi păsări de bun augur, rotindu-se pe partea dreaptă, au început să-l urmeze, iar cocori, păuni şi lebede l-au urmat pe ucigaşul lui Madhu, scoţând strigăte de bun augur. Chiar şi focul, hrănit cu ofrande *Homa* însoţite de *Mantre*, eliberat de fum, a ars vesel, trimiţând flăcările sale spre dreapta. Şi Vasishtha şi Vamadeva, şi Bhuridyumna şi Gaya, şi Kratha şi Sukra şi Kusika şi Bhrigu, şi alţi Brahmarşi şi Rishi cereşti uniţi împreună, toţi stăteau în partea dreaptă a lui Krishna, desfătarea Yadavilor, fratele mai mic al lui Vasava. Şi astfel venerat de aceştia şi alţi Rishi iluştri şi oameni sfinţi, Krishna a plecat spre reşedinţa Kurus. Şi în timp ce Krishna mergea, Yudhishthira, fiul Kunti, l-a urmat, la fel şi Bhima şi Arjuna şi ceilalţi Pandava, anume fiii gemeni ai lui Madri. Şi viteazul Chekitana şi Dhrishtaketu, suveranul Chediţilor, şi Drupada şi regele Kaşiului şi acel mare războinic în caretă Sikhandin, şi Dhrishtadyumna, şi Virata cu fiii săi, şi prinţii Kekaya de asemenea — toţi aceşti Kshatriya au urmat acel taur al rasei Kshatriya pentru a-l onora. Şi ilustrul rege Yudhishthira cel drept, după ce-l urmase pe Govinda o distanţă, i-a adresat aceste cuvinte în faţa tuturor acelor regi. Şi fiul Kunti l-a îmbrăţişat pe cel mai de seamă dintre toţi oamenii, care nu a comis niciodată, din dorinţă, sau mânie, sau frică, sau scop de câştig, cel mai mic rău, al cărui suflet era mereu stabil, care era străin de lăcomie, care cunoştea morala şi era înzestrat cu mare inteligenţă şi înţelepciune, care cunoştea inimile tuturor creaturilor şi era stăpânul tuturor, care era Zeul zeilor,

care era etern, care poseda toate virtuțile și care purta semnul de bun augur pe piept. Și îmbrățișându-l, regele a început să indice ce trebuia să facă.

Yudhishthira a spus: Acea doamnă care ne-a crescut încă din copilărie; care este mereu angajată în fapte și penitențe ascetice și în ritualuri și ceremonii de ispășire; care este devotată închinării zeilor și oaspeților; care se ocupă mereu să asiste pe superiori, care își iubește fiii, purtând pentru ei o afecțiune fără margini; care, O Ianaardana, ne este foarte dragă; care, O zdrobitor de dușmani, ne-a salvat în repetate rânduri de la mrejele lui Suyodhana, ca o barcă ce salvează o cireadă naufragiată de terorile înspăimântătoare ale mării; și care, O Madhava, deși nevrednică de suferință, a îndurat pentru noi nenumărate greutăți, – trebuie întrebată despre starea ei de bine. Salut-o și îmbrățișeaz-o, și, oh, mângâie-o iar și iar, copleșită de jale cum este din cauza fiilor ei, vorbind despre Pandava. De la căsătoria ei, ea a fost victima, deși nevrednică, a tristeții și a necazurilor cauzate de purtarea socrului ei, și suferința i-a fost soarta. Voi vedea vreodată, O Krishna, momentul când, O pedepsitorule de dușmani, după ce necazurile mele se vor sfârși, voi putea să-mi fac mama îndoliată fericită? În ajunul exilului nostru, din afecțiune pentru copiii ei, ea a fugit după noi în agonie, plângând amar. Dar lăsând-o în urmă, noi am plecat în pădure. Tristețea nu ucide în mod necesar. Este posibil, așadar, ca ea să fie în viață, fiind găzduită cu ospitalitate de anartani, deși afectată de tristețe din cauza fiilor ei. O gloriosule Krishna, salut-o din partea mea, pe regele Kuru Dhritarashtra și pe toți acei monarhi care sunt mai în vârstă decât noi, și pe Bhishma, și pe Drona, și pe Kripa, și pe regele Vahlika, și pe fiul lui Drona și pe Somadatta, și, de fapt, pe toți din neamul Bharata, și de asemenea pe Vidura înzestrat cu mare înțelepciune, acel consilier al Kururilor, de intelect profund și de cunoaștere intimă a moralității, – pe toți aceștia, o ucigașule de Madhu, să-i îmbrățișezi tu!” După ce, în prezența regilor, i-a spus aceste cuvinte lui Kesava, Yudhishthira, cu permisiunea lui Krishna, s-a întors după ce l-a înconjurat mai întâi. Apoi Arjuna, mergând câțiva pași, a mai spus prietenului său, acel taur printre oameni, acel ucigaș de eroi ostili, acel războinic invincibil din rasa lui Dasarha, ”Este cunoscut de toți regii, o ilustre Govinda, că la consultarea noastră s-a stabilit să cerem înapoi regatul. Dacă fără a ne insulta, dacă onorându-te pe tine, ei ne dau cu onestitate ceea ce cerem, atunci, o cu brațe puternice, ei m-ar mulțumi mult și ei înșiși ar scăpa de un pericol cumplit. Dacă, însă, fiul lui Dhritarashtra, care adoptă întotdeauna mijloace nepotrivite, acționează altfel, atunci îl voi anihila cu siguranță, O Ianaardana, rasa Kshatriya.”

Vaisampayana continuă: Când Arjuna rosti aceste cuvinte, Vrikodara fu umplut de încântare. Și acel fiu al lui Pandu tremura continuu de furie; și, tremurând încă de furie și de bucuria care îi umpluse inima la auzul cuvintelor lui Dhananjaya, el scoase un țipăt teribil. Și auzind acel strigăt al său, toți arcașii tremurară de frică, iar caii și elefanții au fost văzuți urinând și defecând. Și după ce i se adresă lui Kesava și îi comunică hotărârea sa, Arjuna, cu permisiunea lui Janardana, se întoarse, după ce îl îmbrățișase mai întâi. Și după ce toți regii încetară să-l urmeze, Janardana pornise cu inima veselă pe carul său tras de Saivya, Sugriva și alții. Iar acei cai ai lui Vasudeva, îndemnați de Daruka, alergau înainte, devorând cerul și bând drumul. Și pe drum, Kesava cel cu brațe puternice întâlni câțiva Rishi strălucind de splendoare brahminică, stând de ambele părți ale drumului. Și curând coborând din carul său, Janardana îi salută cu respect. Și după ce îi cinsti cuvenit, îi întrebă, zicând: „Este pace în toată lumea? Se practică virtutea cuvenit? Iar celelalte trei ordine sunt ascultătoare brahmanilor?” Și după ce îi cinsti cuvenit, ucigașul lui Madhu spuse din nou: „Unde ați fost încoronați cu succes? Unde mergeți și cu ce scop? Ce pot face eu pentru voi? Ce v-a adus pe voi, iluștrii, pe pământ?” Așa întrebat, fiul lui Jamadagni, prietenul lui Brahma — acel stăpân al zeilor și al Asurilor — se apropie de Govinda, ucigașul lui Madhu, îl îmbrățișă și spuse: „Rishii cei cerești cu fapte pioase, și brahmanii cu cunoștințe extinse ale scripturilor, și regii înțelepți, O Dasarha, și asceticul venerabil — aceşti martori, O ilustru, ai faptelor de odinioară ale zeilor și Asurilor — tânjesc să vadă toți Kshatriyanii pământului adunați din toate părțile, precum și pe consilieri așezați în adunare, pe regi și pe tine însuți, întruchiparea adevărului, O Janardana. O Kesava, vom merge acolo pentru a vedea acea privelişte măreață. Suntem, de asemenea,

nerăbdători, O Madhava, să ascultăm acele cuvinte pline de virtute și folos, pe care le vei rosti tu, O călăuzitor al dușmanilor, către Kuru în prezența tuturor regilor. Într-adevăr, Bhishma, și Drona, și alții, precum și ilustrul Vidura și tu, O tigru printre Yadava — toți veți fi adunați împreună în conclav! Dorim, O Madhava, să auzim cuvintele excelente, adevărate și folositoare pe care le vei rosti tu și ei, O Govinda. Ești acum informat despre scopul nostru, O tu cu brațe puternice. Ne vom revedea. Mergi acolo în siguranță, O erou. Sperăm să te vedem în mijlocul conclavului, așezat pe un loc de seamă, adunându-ți toată energia și puterea."

SECȚIUNEA LXXXIV

Vaisampayana a spus: O, învingător al dușmanilor, când fiul lui Devaki, cu brațele puternice, a pornit (spre Hastinapura), zece războinici puternici, capabili să ucidă eroii inamici, complet înarmați, l-au urmat în alaiul său. Și o mie de soldați de infanterie, o mie de călăreți și sute de însoțitori au format, de asemenea, alaiul său, cărând, O, rege, provizii din belșug.

Janamejaya a spus: Cum a continuat călătoria ilustrul ucigaș al lui Madhu, din neamul Dasarha? Și ce semne au fost văzute când acel erou a pornit la drum?

Vaisampayana a continuat: Ascultă-mă în timp ce îți povestesc toate acele semne naturale și nenaturale care au fost observate în momentul în care ilustrul Krishna a plecat (spre Hastinapura). Deși nu erau nori pe cer, se auzea totuși tunetul însoțit de fulgere. Și nori pufoși pe un cer senin plouau neîncetat în spate! Cele șapte râuri mari, inclusiv Sindhu (Indus), deși curgeau spre est, curgeau atunci în direcții opuse. Direcțiile păreau să fie inversate și nimic nu putea fi distins. Focuri izbucneau peste tot, O, monarhule, iar pământul tremura în repetate rânduri. Conținutul fântânilor și al vaselor de apă s-a umflat și s-a revărsat cu sutele. Întregul univers era învăluit în întuneric. Atmosfera era plină de praf și nici punctele cardinale, nici cele secundare ale orizontului nu puteau fi distinse, O, rege. Se auzeau urlete puternice în cer, fără ca vreo ființă din care să provină acestea să fie vizibilă. Acest fenomen minunat, O, rege, a fost observat în toată țara. Un vânt din sud-vest, însoțit de zgomotul asurzitor al tunetului, a smuls din rădăcini mii de copaci și a distrus orașul Hastinapura. Cu toate acestea, O, Bharata, în locurile pe care le-a străbătut cel din neamul Vrishni, au suflat brize plăcute și totul a devenit de bun augur. Au căzut ploi de lotuși și flori parfumate. Chiar și drumul a devenit încântător, fiind lipsit de iarbă spinoasă și de spini. În locurile în care s-a oprit, mii de brahmani l-au glorificat pe acest dăruitor de bogății cu laude și l-au venerat cu feluri de mâncare din caș, ghee, miere și daruri prețioase. Chiar și femeile, ieșind în stradă, au presărat flori sălbatice cu parfum puternic pe haina acestui erou ilustru, dedicat bunăstării tuturor creaturilor. Apoi a ajuns într-un loc încântător numit Salibhavana, care era plin de tot felul de culturi, un loc delicios și sacru, după ce, O, taur al neamului Bharata, a văzut diverse sate pline de albine, pitorești pentru ochi și încântătoare pentru inimă, și după ce a trecut prin diverse orașe și regate. Întotdeauna veseli și cu inima bună, bine protejați de Bharatas și, prin urmare, liberi de orice anxietate din cauza planurilor invadatorilor și necunoscând niciun fel de calamități, mulți dintre cetățenii din Upaplavya, ieșind din orașul lor, stăteau împreună pe drum, dornici să-l vadă pe Krishna. Și văzând că ilustrul personaj, asemănător unui foc aprins, a ajuns la fața locului, l-au venerat pe cel care merita venerația lor cu toate onorurile cuvenite unui oaspete sosit în lăcașul lor. Când, în sfârșit, ucigașul eroilor ostili, Kesava, a ajuns la Vrikasthala, soarele părea să înroșească cerul cu razele sale rătăcitoare de lumină. Coborând din carul său, el a îndeplinit ritualurile de purificare obișnuite și, ordonând ca și caii să fie descălecați, s-a apucat să-și spună rugăciunile de seară. Și Daruka, de asemenea, eliberând caii, îi îngrijea conform regulilor științei ecvine și, scoțându-le jugurile și hamurile, îi lăsa liberi. După ce a făcut acest lucru, ucigașul lui Madhu a spus: „Aici trebuie să petrecem noaptea, pentru misiunea lui Yudhishthira". Constatând că aceasta era intenția lui, însoțitorii au amenajat repede o locuință temporară și au pregătit în scurt timp mâncare și băutură excelente. Printre brahmanii care locuiau în sat, cei de neam nobil și înalt, modești și ascultători de poruncile *Vedelor* în conduita lor, s-au apropiat de ilustrul pedepsitor al dușmanilor, Hrishikesa, și

l-au onorat cu binecuvântările și cuvintele lor de bun augur. Și după ce l-au onorat pe cel din neamul Dasarha, care merita onoarea tuturor, i-au pus la dispoziție acelei persoane ilustre casele lor, pline de bogății. Spunându-le: „*Ajunge!*”, ilustrul Krishna le-a adus omagiul cuvenit, fiecăruia după rangul său, și, mergând cu ei la casa lor, s-a întors în compania lor la propriul său (cort). Și hrănindu-i pe toți brahmanii cu dulciuri și luând el însuși masa împreună cu ei, Kesava a petrecut noaptea fericit acolo.

SECȚIUNEA LXXXV

Vaisampayana a spus: Între timp, aflând de la spionii săi că ucigașul lui Madhu plecase, Dhritarashtra, cu părul ridicat în cap, adresându-se cu respect puternicului Bhishma, lui Dorna, lui Sanjaya și ilustrului Vidura, a spus aceste cuvinte lui Duryodhana și consilierilor săi: „O, descendent al neamului Kuru, ciudată și minunată este vestea pe care o auzim. Bărbați, femei și copii vorbesc despre ea. Unii vorbesc despre ea cu respect, iar alții s-au adunat împreună. În casele unde se adună oamenii și în locuri deschise, oamenii discută despre ea. Toți spun că Dasarha, cel de mare vitejie, va veni aici pentru Pandavi. Ucigașul lui Madhu merită, fără îndoială, onoarea și veneraţia noastră. El este Stăpânul tuturor creaturilor, iar de el depinde cursul tuturor lucrurilor din univers. Într-adevăr, inteligența, priceperea, înțelepciunea și energia se regăsesc toate în Madhava. Demn de onoare din partea tuturor persoanelor drepte, el este cel mai important dintre toți oamenii și este, într-adevăr, Virtutea eternă. Dacă este venerat, el va dărui cu siguranță fericire; iar dacă nu este venerat, el va aduce cu siguranță nefericire. Dacă acel învingător al dușmanilor, Dasarha, va fi mulțumit de ofrandele noastre, toate dorințele noastre vor fi îndeplinite, prin harul său, în mijlocul regilor. O, pedepsitor al dușmanilor, fă fără întârziere toate pregătirile pentru primirea lui. Așează pavilioane pe drum, dotate cu toate obiectele necesare pentru a se bucura de ele. O, fiu al lui Gandhari cu brațe puternice, fă toate pregătirile necesare pentru ca el să fie mulțumit de tine. Ce părere are Bhishma în această privință?” La auzul acestor cuvinte, Bhishma și ceilalți, aplaudând cuvintele regelui Dhritarashtra, au spus: „*Excelent*”. Regele Duryodhana, înțelegând dorințele lor, a ordonat să se aleagă locuri încântătoare pentru ridicarea pavilioanelor. Au fost construite multe pavilioane, bogate în pietre prețioase de tot felul, la intervale potrivite și în locuri încântătoare. Și regele a trimis acolo scaune frumoase, dotate cu calități excelente, fete frumoase, parfumuri și ornamente, haine fine, mâncăruri excelente, băuturi de diverse calități și ghirlande parfumate de multe feluri. Și regele Kurus a avut grijă în mod special să ridice, pentru primirea lui Krishna, un pavilion foarte frumos la Vrikasthala, plin de pietre prețioase. Și după ce a făcut toate aceste aranjamente, care erau divine și mult peste capacitatea ființelor umane, regele Duryodhana l-a informat pe Dhritarashtra despre acestea. Kesava, însă, din neamul Dasarha, a sosit în capitala Kurus, fără să arunce nici măcar o privire la toate acele pavilioane și la toate acele pietre prețioase de diverse feluri.

SECȚIUNEA LXXXVI

Dhritarashtra a spus: O, Vidura, Janardana a plecat din Upaplavya. Acum se află la Vrikasthala și va veni aici mâine. Janardana este liderul Ahukas, cea mai importantă persoană dintre toți membrii rasei Sattwata, este înalt de suflet și înzestrat cu o mare energie și o mare putere. Într-adevăr, Madhava este gardianul și protectorul prosperului regat al Vrishnis și este ilustrul străbunic al celor trei lumi. Vrishnis adoră înțelepciunea inteligentului Krishna, la fel cum Adityas, Vasus și Rudras adoră înțelepciunea lui Vrihaspati. O, virtuosule, în prezența ta, voi aduce închinare acelui ilustru descendent al rasei Dasarha. Ascultă-mă despre această închinare. Îi voi da șaisprezece care din aur, fiecare tras de patru armăsari excelenți și bine împodobiți, de culoare uniformă și din rasa Vahlika. O Kaurava, îi voi da opt elefanți cu suc temporal care curge mereu și colți mari cât stâlpii plugurilor, capabili să lovească rândurile inamice, fiecare având opt însoțitori umani. Îi voi da o sută de servitoare frumoase, cu tenul auriu, toate fecioare, și servitori la fel de mulți. Îi voi da optsprezece mii de pături de lână moi la atingere, toate oferite nouă de oamenii din munți. Îi voi da,

de asemenea, o mie de piei de cerb aduse din China şi alte lucruri de acest fel care ar putea fi demne de Kesava. Îi voi da, de asemenea, această bijuterie senină cu cele mai pure raze care străluceşte zi şi noapte, pentru că numai Kesava o merită. Îi voi da, de asemenea, această trăsură a mea trasă de măgari, care parcurge paisprezece *Yojanas* pe zi. Îi voi pune la dispoziţie provizii zilnice de opt ori mai mari decât cele necesare animalelor şi însoţitorilor care alcătuiesc alaiul său. Urcaţi în carele lor, îmbrăcaţi în haine frumoase, toţi fiii şi nepoţii mei, cu excepţia lui Duryodhana, vor ieşi să-l întâmpine. Şi mii de dansatoare graţioase şi bine îmbrăcate vor ieşi pe jos să-l întâmpine pe ilustrul Kesava. Şi frumoasele fete care vor ieşi din oraş pentru a-l întâmpina pe Janardana vor ieşi fără văl. Toţi cetăţenii, împreună cu soţiile şi copiii lor, să-l privească pe ilustrul ucigaş al lui Madhu cu acelaşi respect şi devotament pe care le arată atunci când îşi îndreaptă privirea spre soarele dimineţii. La comanda mea, să fie împodobit baldachinul cu pandantive şi steaguri, iar drumul pe care va veni Kesava să fie bine udat şi curăţat de praf. Să fie curăţată şi împodobită fără întârziere reşedinţa lui Dussasana, care este mai frumoasă decât cea a lui Duryodhana. Această reşedinţă, formată din multe clădiri frumoase, este plăcută şi încântătoare şi abundă în bogăţiile tuturor anotimpurilor. În această reşedinţă sunt depozitate toate bogăţiile mele, precum şi ale lui Duryodhana. Să i se dea tot ceea ce merită acest descendent al neamului Vrishni.

SECŢIUNEA LXXXVII

Vidura a spus: O, monarhule, O, cel mai bun dintre oameni, eşti respectat de cele trei lumi. Tu, O, Bharata, eşti iubit şi respectat de toată lumea. Venerabil în vârstă cum eşti, ceea ce vei spune la această vârstă nu va fi niciodată împotriva dictatelor scripturilor sau a concluziilor raţiunii bine îndreptate, pentru că mintea ta este mereu calmă. Supuşii tăi, O, rege, sunt siguri că, la fel ca literele pe piatră, lumina în soare şi valurile în ocean, virtutea sălăşluieşte în tine permanent. O, monarh, fiecare este onorat şi fericit ca urmare a numeroaselor tale virtuţi. Străduieşte-te, aşadar, împreună cu prietenii şi rudele tale, să păstrezi aceste virtuţi ale tale. O, adoptă sinceritatea în comportament. Nu provoca, din nebunie, distrugerea totală a fiilor, nepoţilor, prietenilor, rudelor şi a tuturor celor care îţi sunt dragi. Este mult, O, rege, ceea ce doreşti să-i dai lui Kesava ca oaspete al tău. Ştii însă că Kesava merită toate acestea şi mult mai mult, da, chiar întreaga lume. Jur cu adevărat pe sufletul meu că nu doreşti să-i dai toate acestea lui Krishna nici din motive de virtute, nici pentru a face ceea ce îi este plăcut. O, dătător de mari bogăţii, toate acestea trădează doar înşelăciune, falsitate şi nesinceritate. Prin faptele tale exterioare, O, rege, îţi cunosc scopul secret. Cei cinci Pandavi, O, rege, doresc doar cinci sate. Tu, însă, nu doreşti să le dai nici măcar atât. Tu nu eşti dispus să faci pace. Tu încerci să-l faci pe eroul puternic al neamului Vrishni al tău prin intermediul bogăţiei tale; prin acest mijloc, tu încerci să-l separi pe Kesava de Pandavi. Îţi spun însă că nu poţi, prin bogăţie, atenţie sau venerare, să-l separi pe Krishna de Dhananjaya. Cunosc mărinimia lui Krishna; cunosc devotamentul ferm al lui Arjuna faţă de el, ştiu că Dhananjaya, care este viaţa lui Kesava, nu poate fi abandonat de acesta din urmă. Cu excepţia unui vas cu apă, a spălării picioarelor sale, a întrebărilor (obişnuite) despre bunăstarea (celor pe care îi va vedea), Janardana nu va accepta niciun alt fel de ospitalitate şi nu-şi va îndrepta privirea spre nimic altceva. Oferă-i, totuşi, O, rege, ospitalitatea care este cea mai plăcută pentru acel ilustru demn de tot respectul, căci nu există respect care să nu-i poată fi oferit lui Janardana. Dă-i lui Kesava, O, rege, acel obiect în aşteptarea căruia, din dorinţa de a beneficia ambele părţi, el vine la Kurus. Kesava doreşte ca pacea să fie stabilită între tine şi Duryodhana, pe de o parte, şi Pandavas, pe de altă parte. Urmează sfaturile lui, O, monarhule. Tu eşti tatăl lor, O, rege, iar Pandavii sunt fiii tăi. Tu eşti bătrân, iar ei sunt copii pentru tine în ani, comportă-te ca un tată faţă de ei, care sunt dispuşi să-ţi acorde respect filial.

SECŢIUNEA LXXXVIII

Duryodhana a spus: Tot ceea ce Vidura a spus despre Krishna este adevărat, căci Janardana este foarte devotat Pandavilor şi nu se poate despărţi niciodată de ei. Toate felurile de bogăţii, O, cel mai mare dintre regi, care se propun a fi dăruite lui Janardana, nu ar trebui să-i fie dăruite niciodată.

Kesava nu este, desigur, nedemn de veneraţia noastră, dar atât timpul, cât şi locul sunt împotriva acestui lucru, pentru că el (Krishna), O, rege, primind veneraţia noastră, va crede foarte probabil că îl venerăm din teamă. Aceasta este convingerea mea certă, O, rege, că un Kshatriya inteligent nu trebuie să facă ceea ce i-ar putea aduce ruşine. Ştiu foarte bine că Krishna, cel cu ochii mari, merită cea mai reverenţioasă venerare din cele trei lumi. Prin urmare, O, ilustru rege, este cu totul nepotrivit să-i dai ceva acum, pentru că războiul a fost decis şi nu ar trebui amânat niciodată din motive de ospitalitate.

Vaisampayana continuă: Auzind aceste cuvinte, strămoşul Kurus i-a spus fiului regal al lui Vichitravirya: „Fie că este venerat sau nu, Janardana nu se înfurie niciodată. Cu toate acestea, nimeni nu-l poate trata cu lipsă de respect, pentru că Kesava nu este demn de dispreţ. Orice ar hotărî să facă, O, cel puternic, nimeni nu-l poate împiedica, prin niciun mijloc aflat în puterea sa. Fă fără ezitare ceea ce spune Krishna, cel cu braţele puternice, şi adu pacea cu Pandava prin intermediul lui Vasudeva. Cu adevărat, Janardana, care are un suflet virtuos, va spune ceea ce este în concordanţă cu religia şi cu binele. De aceea, se cuvine ca tu, împreună cu toţi prietenii tăi, să-i spui numai ceea ce îi este pe plac."

Duryodhana a spus: O, strămoşule, nu pot în niciun caz să trăiesc împărţind această prosperitate în creştere a mea cu Pandavii. Ascultă, aceasta este într-adevăr o mare hotărâre pe care am luat-o. Îl voi închide pe Janardana, care este refugiul Pandavilor. El va veni aici mâine dimineaţă; şi când va fi închis, Vrishnii şi Pandavii, da, întreaga lume, se vor supune mie. Care ar putea fi mijloacele pentru a realiza acest lucru, astfel încât Janardana să nu ghicească intenţia noastră şi să nu ne pândească niciun pericol, este de datoria ta să spui.

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte înfricoşătoare ale fiului său despre închiderea lui Krishna, Dhritarashtra, împreună cu toţi consilierii săi, a fost foarte îndurerat şi a devenit profund afectat. Regele Dhritarashtra i-a spus atunci lui Duryodhana: „O, stăpân al oamenilor, nu mai spune niciodată asta, aceasta nu este o cutumă străveche. Hrishikesa a venit aici ca ambasador. În plus, el este rudă cu noi şi ne este drag. Nu ne-a făcut niciun rău; cum ar putea atunci să merite închisoarea?"

Bhishma a spus: O, Dhritarashtra, a sosit ceasul acestui fiu rău al tău. El alege răul, nu binele, deşi este rugat de cei care îi doresc binele. Şi tu urmezi exemplul acestui ticălos rău, care trăieşte într-un mediu păcătos şi care calcă pe o cale spinoasă, ignorând cuvintele celor care îi doresc binele. Acest fiu al tău extrem de rău, împreună cu toţi consilierii săi, care au intrat în contact cu Krishna, cel cu fapte nepătate, vor fi distruşi într-o clipă. Nu îndrăznesc să ascult cuvintele acestui ticălos păcătos şi rău, care a abandonat orice virtute.

După ce a spus acestea, bătrânul şef al neamului Bharata, Bhishma, cu vitejia sa neînvinsă, aprins de furie, s-a ridicat şi a părăsit acel loc.

SECŢIUNEA LXXXIX

Vaisampayana a spus: Ridicându-se (din pat) în zori, Krishna şi-a îndeplinit ritualurile matinale şi, luându-şi rămas bun de la Bharatas, a pornit spre oraşul (Kurus). Toţi locuitorii din Vrikasthala, luându-şi rămas bun de la acel puternic cu braţe lungi în timp ce acesta era pe punctul de a pleca, s-au întors cu toţii la casele lor. Şi toţi Dhartarashtras, cu excepţia lui Duryodhana, îmbrăcaţi în haine excelente, împreună cu Bhishma, Drona, Kripa şi alţii, au ieşit să-l întâmpine. Şi mii de cetăţeni, O, rege, în diverse tipuri de care şi mulţi pe jos, au ieşit şi ei, dornici să-l vadă pe Hrishikesa. Şi întâlnindu-l pe drum pe Bhishma, cu faptele sale fără pată, şi pe Drona şi pe fiii lui Dhritarashtra, el a intrat în oraş, înconjurat de toţi. Şi în onoarea lui Krishna, oraşul era frumos împodobit, iar străzile principale erau decorate cu diverse bijuterii şi pietre preţioase. Şi, O, rege, O,

taur al neamului Bharata, cu acea ocazie nimeni — bărbat, femeie sau copil — nu a rămas în casă, atât de dornici erau cetățenii să-l vadă pe Vasudeva. Și toți cetățenii au ieșit și s-au aliniat pe străzi și și-au plecat capetele până la pământ, cântând elogii în onoarea lui, O, rege, când Hrishikesa a intrat în oraș și a trecut prin el. Și conacele impunătoare, pline de doamne de viță nobilă, păreau că sunt pe punctul de a se prăbuși la pământ sub greutatea lor. Și deși caii lui Vasudeva erau înzestrați cu o mare viteză, totuși se mișcau foarte încet prin acea masă densă de ființe umane. Și acel zdrobitor de dușmani cu ochi de lotus a intrat apoi în palatul cenușiu al lui Dhritarashtra, care era îmbogățit cu numeroase clădiri. Și după ce a trecut prin primele trei camere ale palatului, acel pedepsitor al dușmanilor, Kesava, a dat peste fiul regal al lui Vichitravirya. Și când acel fiu al neamului Dasarha s-a apropiat de el, monarhul orb de mare renume s-a ridicat împreună cu Drona și Bhishma, Kripa și Somadatta, precum și cu regele Vahlika, toți s-au ridicat pentru a-l onora pe Janardana. Iar eroul Vrishni, apropiindu-se de renumitul rege Dhritarashtra, l-a venerat pe acesta și pe Bhishma cu cuvinte potrivite și fără a pierde timp. Și după ce le-a oferit venerarea conform obiceiului stabilit, Madhava, ucigașul lui Madhu, i-a salutat pe ceilalți regi în funcție de vechimea lor în ani. Apoi Janardana s-a adresat ilustrului Drona și fiului său, lui Vahlika, Kripa și Somadatta. Și acolo, în acea cameră, se afla un scaun spațios, de o frumoasă manoperă, făcut din aur și împodobit cu pietre prețioase. La cererea lui Dhritarashtra, Achyuta a luat loc pe acel scaun, iar preoții lui Dhritarashtra i-au oferit lui Janardana, conform obiceiului, o vacă, miere, caș și apă. Și după ce ritualurile de ospitalitate s-au încheiat, Govinda a rămas acolo pentru o vreme, înconjurat de Kuruși, râzând și glumind cu ei în funcție de relația lor cu el. Și acel ilustru zdrobitor de dușmani, onorat și venerat de Dhritarashtra, a ieșit cu permisiunea regelui. Și Madhava, după ce i-a salutat pe toți membrii clanului Kuru adunați acolo, s-a dus la reședința încântătoare a lui Vidura; iar Vidura, după ce s-a apropiat de Janardana din neamul Dasarha, ajuns astfel la reședința sa, l-a venerat cu toate ofrandele de bun augur și dezirabile. Și el a spus: „Ce rost are, O, tu, cel cu ochi de lotus, să-ți spun bucuria pe care o simt la venirea ta, căci tu ești Sufletul interior al tuturor creaturilor întrupate”. Și după ce primirea ospitalieră s-a terminat, Vidura, familiarizat cu toate principiile moralității, l-a întrebat pe Govinda, ucigașul lui Madhu, despre bunăstarea Pandavilor. Și acel descendent al neamului Dasarha, acel șef al Vrishnis, pentru care trecutul și viitorul erau ca prezentul, știind că Vidura era iubit de Pandavi și prietenos cu ei, învățat, ferm în moralitate, onest, fără mânie (împotriva Pandavilor) și înțelept, a început să-i povestească totul în detaliu despre faptele fiilor lui Pandu.

SECȚIUNEA XC

Vaisampayana a spus: Janardana, pedepsitorul dușmanilor, după întâlnirea cu Vidura, s-a dus în după-amiaza aceea la mătușa sa paternă, Pritha. Și văzându-l pe Krishna, al cărui chip strălucea ca soarele, sosind la locuința ei, ea l-a îmbrățișat și a început să-și verse lamentațiile, amintindu-și de fiii ei. Și la vederea, după mult timp, a lui Govinda din neamul Vrishni, tovarășul copiilor ei puternici, lacrimile Pritei au început să curgă repede. Și după ce Krishna, cel mai de seamă dintre războinici, a luat loc, după ce a primit mai întâi ritualurile ospitalității, Pritha, cu o față îndurerată și vocea sufocată de lacrimi, i s-a adresat, spunând. ”Ei, care, încă din copilărie, și-au tratat superiorii cu respect; ei, care sunt legați între ei prin prietenie; ei, care, lipsiți în mod înșelător de regatul lor, s-au retras în izolare, deși ar fi meritat să trăiască înconjurați de prieteni și servitori; ei, care și-au stăpânit atât mânia, cât și bucuria, sunt devotați lui Brahman și sinceri în vorbire, acei copii ai mei, care, abandonând regatul și plăcerile și lăsându-mă pe mine, mizerabilul, în urmă, s-au dus în pădure, smulgând chiar rădăcinile inimii mele, acei iluștri fii ai lui Pandu, O, Kesava, care au suferit nenorocirea, deși nu o meritau, cum, vai, au trăit ei în pădurea adâncă, plină de lei, tigri și elefanți? Lipiți de tatăl lor încă din copilărie, au fost crescuți cu dragoste de mine. Cum au trăit ei în pădurea mândră, fără să-și vadă părinții? Încă din copilărie, O, Kesava, Pandavii erau treziți din somn de muzica scoicilor, tobelor și flautelor. Cei care, acasă, dormeau în camere somptuoase, pe pături moi și piei de cerb Runku, și erau treziți dimineața de mormăitul elefanților, nechezatul cailor, zgomotul roților carelor și muzica scoicilor și cinelelor, acompaniate de sunetele flautelor și

lirelor, cei care, în zori, erau adoraţi cu imnuri sacre rostite de brahmani, îi venerau pe cei dintre ei care meritau o astfel de venerare cu robe, bijuterii şi ornamente şi care erau binecuvântaţi cu binecuvântările de bun augur ale acelor membri iluştri ai ordinului regenerat, ca răsplată pentru omagiul pe care aceştia din urmă îl primeau, că ei, O, Janardana, puteau dormi în pădurile adânci răsunând de strigătele ascuţite şi disonante ale animalelor de pradă, este greu de crezut, nefiind demni de atâta suferinţă. Cum ar fi putut ei, O, ucigaş al lui Madhu, care erau treziţi din paturile lor de muzica cinelelor, tobelor, scoicilor şi flautelor, de melodiile dulci ale cântăreţelor şi de elogiile intonate de barzi şi recitatori profesionişti, cum ar fi putut ei să fie treziţi în pădurile adânci de urletele animalelor sălbatice? Cel care este înzestrat cu modestie, este ferm în adevăr, cu simţurile sub control şi compasiune pentru toate creaturile, cel care a învins atât pofta, cât şi răutatea şi calcă mereu pe calea celor drepţi, cel care a purtat cu pricepere povara grea purtată de Amvarisha şi Mandhatri Yayati şi Nahusha şi Bharata şi Dilip şi Sivi, fiul lui Usinara, şi alţi înţelepţi regali din vechime, cel care este înzestrat cu un caracter şi o dispoziţie excelente, cel care este familiarizat cu virtutea şi a cărui vitejie este de neînvins, cel care este potrivit să devină monarhul celor trei lumi datorită faptului că posedă toate realizările, cel care este primul dintre toţi Kuruşii din punct de vedere legal şi în ceea ce priveşte învăţătura şi dispoziţia, care este chipeş şi puternic şi nu are duşmani, - O, cum este acel Yudhishthira cu suflet virtuos şi cu tenul ca al aurului pur? Cel care are puterea a zece mii de elefanţi şi viteza vântului, cel care este puternic şi mereu mânios printre fiii lui Pandu, cel care face mereu bine fraţilor săi şi, prin urmare, este drag tuturor, el, O ucigaş al lui Madhu, care l-a ucis pe Kichaka împreună cu toate rudele sale, el, ucigaşul lui Krodhavasas, al lui Hidimva şi al lui Vaka, el, care în vitejie este egal cu Sakra, iar în putere cu zeul Vântului, el, care este teribil, iar în mânia sa este egal cu Madhava însuşi, el, care este cel mai de seamă dintre toţi ucigaşii, — acel fiu furios al lui Pandu şi pedepsitor al duşmanilor, care, stăpânindu-şi mânia, puterea şi nerăbdarea şi controlându-şi sufletul, este ascultător de poruncile fratelui său mai mare, vorbeşte-mi, O Janardana, spune-mi cum este acel luptător de o vitejie nemăsurată, acel Bhimasena, care şi prin înfăţişarea sa îşi justifică numele — acel Vrikodara care are braţe ca nişte buzdugane, acel puternic al doilea fiu al lui Pandu? O Krishna, acel Arjuna cu două braţe care se consideră întotdeauna superior omonimului său din vechime cu o mie de braţe şi care trage cinci sute de săgeţi dintr-o singură mişcare, acel fiu al lui Pandu care, în folosirea armelor, este egal cu regele Kartavirya, în energie cu Aditya, în stăpânirea simţurilor cu un mare înţelept, în iertare cu Pământul şi în vitejie cu Indra însuşi, el, prin vitejia căruia, O, ucigaş al lui Madhu, prin care Kuruşii, dintre toţi regii pământului, au obţinut acest imperiu vast, strălucind de splendoare, el, a cărui forţă a braţelor este mereu adorată de Pandavi, acel fiu al lui Pandu, care este cel mai de seamă dintre toţi războinicii şi a cărui vitejie este de neînvins, el, din confruntarea cu care în luptă niciun duşman nu scapă cu viaţă, el, O, Achyuta, care este cuceritorul tuturor, dar care nu poate fi cucerit de nimeni, el, care este refugiul Pandavilor, precum Vasava al celor cereşti, cum este acum, O, Kesava, acel Dhananjaya, fratele şi prietenul tău? Cel care este milostiv faţă de toate creaturile, este înzestrat cu modestie şi familiarizat cu arme puternice, este blând, delicat şi virtuos, cel care îmi este drag, acel arcaş puternic Sahadeva, acel erou şi podoabă a adunărilor, el, O, Krishna, care este tânăr, este devotat serviciului fraţilor săi şi este familiarizat atât cu virtutea, cât şi cu profitul, ai cărui fraţi, O, ucigaş al lui Madhu, întotdeauna aplaudă dispoziţia acelui fiu al meu cu suflet înalt şi bine crescut, spune-mi, O, tu din neamul Vrishni, despre acel eroic Sahadeva, cel mai de seamă dintre războinici, acel fiu al lui Madri, care întotdeauna îi serveşte cu supunere pe fraţii săi mai mari şi cu atâta reverenţă pe mine. Cel care este delicat şi tânăr, cel care este curajos şi chipeş, acel fiu al lui Pandu care este drag fraţilor săi, precum şi tuturor, şi care, într-adevăr, este însăşi viaţa lor, deşi umblă cu un trup separat, cel care este familiarizat cu diverse moduri de război, cel care este înzestrat cu o mare forţă şi este un arcaş puternic, spune-mi, O, Krishna, dacă acel copil drag al meu, Nakula, care a fost crescut în lux, este acum bine trupeşte şi sufleteşte? O, tu, cel cu braţe puternice, îl voi mai vedea vreodată pe Nakula al meu, acel puternic războinic, acel tânăr delicat crescut în lux şi care nu merită suferinţa? Iată, O, eroule, că sunt în viaţă astăzi, chiar eu, care aş fi putut cunoaşte pacea pierzându-l din vedere pe Nakula pentru scurtul interval de timp cât durează o clipire din ochi. Mai mult decât toţi fiii mei, O, Janardana, mi-e dragă fiica lui Drupada. De viţă nobilă şi de o mare

frumusețe, ea este înzestrată cu toate calitățile. Sinceră în vorbire, ea a ales compania domnilor ei, renunțând la cea a fiilor ei. Într-adevăr, lăsându-și în urmă copiii dragi, ea îi urmează pe fiii lui Pandu. Deservită odinioară de un mare alai de servitori și adorată de soții ei cu toate obiectele plăcerii, posedând toate semnele și calitățile de bun augur, cum este acum Draupadi, O, Achyuta? Având cinci soți eroici, toți ucigași de dușmani și arcași puternici, fiecare egal cu Agni în energie, din păcate, nenorocirea a fost totuși soarta fiicei lui Drupada. De paisprezece lungi ani, O, pedepsitor al dușmanilor, nu am mai văzut-o pe prințesa din Panchala, nora mea, care a fost pradă unei anxietăți constante din cauza copiilor ei, pe care nu i-a văzut în tot acest timp. Când fiica lui Drupada, înzestrată cu o astfel de dispoziție, nu se bucură de fericire neîntreruptă, se pare, O, Govinda, că fericirea de care se bucură cineva nu este niciodată rodul propriilor sale fapte. Când îmi amintesc de târârea cu forța a Draupadei în adunare, atunci nici Vibhatsu, nici Yudhishthira, nici Bhima, nici Nakula, nici Sahadeva nu mai devin obiectul afecțiunii mele. Niciodată înainte nu am simțit o durere mai mare decât cea care mi-a străpuns inima când acel nenorocit de Dussasana, mișcat de mânie și lăcomie, a târât-o pe Draupadi, care era atunci în perioada menstruală și, prin urmare, îmbrăcată într-o singură haină, în fața socrului ei în adunare și a expus-o privirilor tuturor Kurusilor. Se știe că printre cei prezenți, regele Vahlika, Kripa și Somadatta au fost cuprinși de durere la această priveliște, dar dintre toți cei prezenți în acea adunare, pe Vidura îl venerez eu. Nici prin învățătură, nici prin bogăție nu devine cineva demn de omagiu. Numai prin înclinație naturală devine cineva respectabil, O, Krishna, înzestrat cu o mare inteligență și o înțelepciune profundă, caracterul ilustrului Vidura, asemenea unui ornament (pe care îl poartă), împodobește întreaga lume."

Vaisampayana continuă: Încântată de sosirea lui Govinda și suferindă din cauza fiilor ei, Pritha își exprimă toate suferințele ei felurite. Și ea spuse: „Pot jocurile de noroc și omorârea cerbului, care, O, călăuzitorule al dușmanilor, ocupau pe toți regii cei nelegiuiți din vechime, să fie o ocupație plăcută pentru Pândavași? Gândul mă consumă, O, Kesava, că fiind târâtă în fața tuturor Kurușilor în adunarea lor de către fiii lui Dhritarashtra, insulte mai rele decât moartea i-au fost aduse lui Krishna, O, călăuzitorule al dușmanilor, exilarea fiilor mei din capitala lor și rătăcirile lor în sălbăticie – acestea și alte diverse suferințe, O, Janardana, au fost ale mele. Nimic nu putea fi mai dureros pentru mine sau pentru fiii mei înșiși, O, Madhava, decât faptul că au trebuit să petreacă o perioadă de ascundere, închiși în casa unui străin. Au trecut paisprezece ani de ziua în care Duryodhana i-a alungat pe fiii mei pentru prima dată. Dacă nenorocirea distruge roadele păcatelor și fericirea depinde de roadele meritelor religioase, atunci se pare că fericirea ne-ar putea fi încă sortită după atâta nenorocire. Nu am făcut niciodată vreo deosebire între fiii lui Dhritarashtra și ai mei (în ceea ce privește afecțiunea maternă). Prin acest adevăr, O, Krishna, cu siguranță te voi vedea împreună cu Pândavașii ieșind nevătămați din vrajba prezentă cu dușmanii lor uciși și cu regatul recâștigat de ei. Pândavașii înșiși și-au respectat jurământul cu atâta veridicitate lipită de Dharma încât sunt incapabili să fie învinși de dușmanii lor. În privința suferințelor mele de acum, nu mă blamez nici pe mine, nici pe Suyodhana, ci doar pe tatăl meu. Ca un om bogat care dă o sumă de bani în dar, tatăl meu m-a dat în dar lui Kuntibhoja. Pe când eram copil jucându-mă cu o minge în mâini, bunicul tău, O, Kesava, m-a dat în dar prietenului său, ilustrul Kuntibhoja. Abandonată, O, călăuzitorule al dușmanilor, de propriul meu tată și de socrul meu, și lovită de nenorociri de nesuportat, ce rost are, O, Madhava, să mai fiu vie? În noaptea nașterii lui Savyasachin, în odaia de poartă, o voce invizibilă mi-a spus: „Acest fiu al tău va cuceri întreaga lume, iar faima lui va ajunge până la ceruri. Omorând Kurușii într-o mare bătălie și recâștigând regatul, fiul tău Dhananjaya va săvârși, împreună cu frații săi, trei mari sacrificii." Nu mă îndoiesc de adevărul acelei vestiri. Mă închin în fața Dharmei care susține creația. Dacă Dharma nu este un mit, atunci, O, Krishna, vei realiza cu siguranță tot ceea ce a spus vocea invizibilă. Nici pierderea soțului meu, O, Madhava, nici pierderea averii, nici ostilitatea noastră cu Kurușii nu mi-au provocat dureri atât de sfâșietoare ca separarea de copiii mei. Ce pace poate avea inima mea când nu-l văd înaintea mea pe acel trăgător de *Gandiva*, anume Dhananjaya, cel mai de frunte dintre toți purtătorii de arme? Nu i-am văzut, timp de paisprezece ani, O, Govinda, pe Yudhishthira, și Dhananjaya, și Vrikodara. Oamenii fac

rânduielile funerare pentru cei care lipsesc mult timp, considerându-i morţi. Practic, O, Janardana, copiii mei sunt morți pentru mine și eu sunt moartă pentru ei.”

Spune-i virtuosului rege Yudhishthira, O Madhava, că virtutea ta, o fiu, scade pe zi ce trece. Acționează, așadar, în așa fel încât meritele tale religioase să nu se diminueze. Ruşine celor care trăiesc, O Janardana, depinzând de alții. Chiar și moartea este mai bună decât un trai câștigat prin meschinărie. Trebuie să le spui și lui Dhananjaya și lui Vrikodara, mereu gata de acțiune, că a sosit momentul în care o femeie Kshatriya va naște un fiu. Dacă lăsați timpul să treacă fără să realizați nimic, atunci, deși în prezent sunteți respectați de toată lumea, veți face doar ceea ce ar fi considerat demn de dispreț. Și dacă disprețul vă atinge, vă voi abandona pentru totdeauna. Când va veni momentul, chiar și viața, care este atât de prețioasă, ar trebui abandonată, O, cel mai de seamă dintre oameni, trebuie să le spui și fiilor lui Madri, care sunt mereu devotați obiceiurilor Kshatriya: „Mai mult decât viața însăși, străduiți-vă să câștigați obiecte de plăcere, care pot fi obținute prin vitejie, deoarece numai obiectele câștigate prin vitejie pot mulțumi inima unei persoane care dorește să trăiască conform obiceiurilor Kshatriya”. Mergând acolo, O, tu, cel cu brațele puternice, spune-i celui mai de seamă dintre toți purtătorii de arme, Arjuna, fiul eroic al lui Pandu: „Urmează calea care ți-o va arăta Draupadi.” Știi, O, Kesava, că atunci când sunt cuprinși de furie, Bhima și Arjuna, fiecare asemenea Distrugătorului universal însuși, pot ucide chiar și zeii. Aceasta a fost o mare insultă adusă lor, și anume faptul că soția lor Krishna, după ce a fost târâtă în adunare, a fost adresată în termeni atât de umilitori de către Dussasana și Karna. Duryodhana însuși l-a insultat pe Bhima, cel cu energie puternică, chiar în prezența șefilor Kuru. Sunt sigur că va culege roadele acestui comportament, pentru că Vrikodara, provocat de un dușman, nu cunoaște pacea. Într-adevăr, odată provocat, Bhima nu uită pentru mult timp, până când acel zdrobitor de dușmani îi extermină pe inamici și pe aliații lor. Pierderea regatului nu m-a întristat; înfrângerea la zaruri nu m-a întristat. Faptul că ilustra și frumoasa prințesă din Panchala a fost târâtă în adunare îmbrăcată într-o singură haină și obligată să asculte cuvinte amare m-a întristat cel mai mult. Ce, O, Krishna, ar putea fi o durere mai mare pentru mine? Din păcate, mereu devotată obiceiurilor Kshatriya și înzestrată cu o mare frumusețe, prințesa, deși bolnavă, a suferit acel tratament crud și, deși avea protectori puternici, era atunci la fel de neajutorată ca și cum nu ar fi avut niciunul. O, ucigaș al lui Madhu, având pe tine și pe cel mai puternic dintre toți, Rama, și pe puternicul războinic Pradyumna ca protectori ai mei și ai copiilor mei și având, O, cel mai puternic dintre oameni, pe fiii mei, invincibilul Bhima și neînfricatul Vijaya, amândoi în viață, este cu siguranță ciudat că încă mai aveam de îndurat o astfel de durere!

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de ea, Sauri, prietenul lui Partha, a mângâiat-o pe mătușa sa paternă, Pritha, îndurerată din cauza fiilor ei. Și Vasudeva a spus: „O, mătușă, ce femeie din lume este ca tine? Fiica regelui Surasena, tu ai fost acceptată, prin căsătorie, în neamul lui Ajamida. De viță nobilă și căsătorită cu un bărbat de rang înalt, ești ca un lotus transplantat dintr-un lac puternic în altul. Înzestrată cu toată prosperitatea și norocul, ai fost adorată de soțul tău. Soția unui erou, ai dat naștere din nou unor fii eroici. Posedând toate virtuțile și înzestrată cu o mare înțelepciune, se cuvine să suporți cu răbdare atât fericirea, cât și nefericirea. Învingând somnul și lenea, mânia și bucuria, foamea și setea, frigul și căldura, copiii tăi se bucură mereu de fericirea care, ca eroi, le revine. Înzestrați cu mare efort și mare putere, fiii tăi, fără a fi afectați de confortul derivabil din simțuri, care satisface doar pe cei josnici și meschini, urmăresc mereu fericirea care, ca eroi, le revine. Ei nu sunt satisfăcuți ca oamenii mărunți, cu dorințe meschine. Cei înțelepți se bucură sau suferă în aceeași măsură de orice este plăcut sau dureros. Într-adevăr, oamenii obișnuiți, care se bucură de confortul care îi satisface pe cei josnici și meschini, doresc o stare de monotonie, fără niciun fel de emoție. Cu toate acestea, cei superiori doresc fie cea mai acută suferință umană, fie cea mai înaltă dintre toate plăcerile care îi sunt date omului. Înțelepții se bucură întotdeauna de extreme. Ei nu găsesc plăcere între ele; ei consideră că extremele sunt fericirea, în timp ce ceea ce se află între ele este considerat de ei ca fiind nefericire. Pandavii, împreună cu Krishna, te salută

prin intermediul meu. Prezentându-se ca fiind bine, ei au întrebat de starea ta de bine. În curând îi vei vedea devenind stăpânii întregii lumi, cu dușmanii lor uciși și ei înșiși învestiți cu prosperitate."

Astfel consolată de Krishna, Kunti, afectată de durere din cauza fiilor ei, dar alungând repede întunericul cauzat de pierderea temporară a înțelegerii, i-a răspuns lui Janardana, spunând: „Orice, O, tu, cel cu brațele puternice, tu, ucigașul lui Madhu, consideri că este potrivit să se facă, să se facă fără a sacrifica dreptatea, O, pedepsitor al dușmanilor, și fără cea mai mică viclenie. Știu, O, Krishna, care este puterea adevărului tău și a neamului tău. Știu, de asemenea, ce judecată și ce vitejie pui în aplicare pentru îndeplinirea a tot ceea ce privește prietenii tăi. În neamul nostru, tu ești însăși Virtutea, tu ești Adevărul și tu ești întruchiparea austerității ascetice. Tu ești marele *Brahma* și totul se bazează pe tine. Prin urmare, ceea ce ai spus trebuie să fie adevărat."

Vaisampayana a continuat: Luându-și rămas bun de la ea și înconjurând-o cu respect, puternicul Govinda a plecat apoi spre reședința lui Duryodhana.

SECȚIUNEA XCI

Vaisampayana a spus: Cu permisiunea Pritei și după ce a înconjurat-o, pedepsitorul dușmanilor, Govinda, numit și Sauri, s-a dus la palatul lui Duryodhana, care era mobilat cu mari bogății, împodobit cu scaune frumoase și era ca locuința lui Purandara însuși. Fără a fi oprit de ordonanțele care stăteau de pază, acel erou de mare renume a traversat trei curți spațioase și apoi a intrat în acea reședință care arăta ca o masă de nori, înaltă ca vârful unui deal și strălucind în splendoare. Și acolo l-a văzut pe fiul lui Dhritarashtra, cu brațele puternice, așezat pe tronul său în mijlocul a o mie de regi și înconjurat de toți Kurușii. Și l-a văzut și pe Dussasana și Karna și Sakuni, fiul lui Suvala, așezați pe scaunele lor respective lângă Duryodhana. Și când descendentul neamului Dasarha a intrat în curte, fiul lui Dhritarashtra, de mare renume, s-a ridicat de pe scaunul său împreună cu consilierii săi pentru a-l onora pe ucigașul lui Madhu. Apoi Kesava i-a salutat pe fiii lui Dhritarashtra și pe toți consilierii săi, precum și pe toți regii care erau prezenți acolo, în funcție de vârsta lor. Achyuta din neamul Vrishni s-a așezat apoi pe un scaun frumos, făcut din aur și acoperit cu un covor brodat cu aur. Regele Kuru i-a oferit apoi lui Janardana o vacă, miere, caș și apă, și i-a pus la dispoziție palate, conace și întregul regat. Apoi, Kauravas, împreună cu toți regii prezenți, l-au venerat pe Govinda pe tronul său, care strălucea ca soarele în toată splendoarea sa. După terminarea venerării, regele Duryodhana l-a invitat pe cel din neamul Vrishni, cel mai mare dintre învingători, să mănânce la casa sa, dar Kesava nu a acceptat invitația. Regele Kuru, Duryodhana, așezat în mijlocul Kurus, cu o voce blândă, dar cu înșelăciune ascunsă în spatele cuvintelor sale, privindu-l pe Karna și adresându-se lui Kesava, a spus: „De ce, O, Janardana, nu accepți diversele feluri de mâncare și băuturi, haine și paturi care au fost pregătite și păstrate pentru tine? Tu ai acordat ajutor ambelor părți; ești angajat în binele ambelor părți. Tu ești din nou cel mai important dintre rudele lui Dhritarashtra și foarte iubit de el. Tu, O, Govinda, știi totul în detaliu, atât despre religie, cât și despre profit. De aceea, doresc să aud, O, purtător al discului și al buzduganului, care este adevăratul motiv al refuzului tău."

Vaisampayana a continuat: Govinda, cu sufletul înalt și ochii ca frunzele de lotus, a ridicat brațul său puternic (drept) și, cu o voce profundă ca cea a norilor, i-a răspuns regelui cu cuvinte excelente, pline de rațiune, cuvinte clare, distincte, pronunțate corect și fără a omite nici o literă, spunând: „Trimișii, O, rege, mănâncă și acceptă venerarea numai după ce misiunile lor au avut succes. De aceea, O, Bharata, după ce misiunea mea va avea succes, tu mă vei putea ospăta pe mine și pe însoțitorii mei". Astfel răspunzând, fiul lui Dhritarashtra i-a spus din nou lui Janardana: „Nu se cuvine, O, Kesava, să te comporți astfel față de noi. Fie că vei avea succes, fie că nu, noi ne străduim să te mulțumim, O, ucigaș al lui Madhu, datorită relației tale cu noi. Se pare, însă, că toate eforturile noastre, O, tu, din neamul lui Dasarha, sunt zadarnice. Nici nu vedem motivul, O, ucigaș al lui Madhu, pentru care, O, cel mai de seamă dintre oameni, nu accepți venerarea pe care ți-o

oferim din dragoste și prietenie. Nu avem nici o dușmănie, nici un război cu tine, O, Govinda. Prin urmare, dacă te gândești bine, îți vei da seama că astfel de cuvinte nu ți se potrivesc."

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de rege, Janardana din neamul Dasarha, aruncând o privire asupra fiului lui Dhritarashtra și asupra consilierilor săi, a răspuns: „Nu din dorință, nici din mânie, nici din răutate, nici pentru câștig, nici pentru a argumenta, nici din ispită, nu aș abandona virtutea. Cineva ia mâncarea altuia când se află în suferință. În prezent, însă, O, rege, tu nu mi-ai inspirat iubire prin niciuna dintre faptele tale, și nici eu nu m-am afundat în suferință. Fără niciun motiv, O, rege, tu îi urăști, încă de la naștere, pe frații tăi dragi și blânzi, Pandava, înzestrați cu toate virtuțile. Această ură nejustificată a ta față de fiii lui Pritha nu ți se potrivește. Fiii lui Pandu sunt cu toții devotați virtuții. Cine, într-adevăr, le poate face cel mai mic rău? Cel care îi urăște, mă urăște pe mine; cel care îi iubește, mă iubește pe mine. Știi că virtuoșii Pandava și cu mine avem un suflet comun. Cel care, urmând impulsurile poftei și mâniei și din întunericul sufletului, urăște și caută să rănească pe cineva care este înzestrat cu toate calitățile bune, este considerat cel mai josnic dintre oameni. Acel nenorocit mâniat, lipsit de orice calitate bună, este considerat cel mai josnic dintre oameni. Acel nenorocit mâniat, cu sufletul necontrolat, care, din ignoranță și avariție, îi urăște pe rudele sale înzestrate cu toate calitățile de bun augur, nu se va putea bucura niciodată de prosperitate pentru mult timp. Pe de altă parte, cel care, prin bunele sale fapte, câștigă simpatia persoanelor înzestrate cu calități bune, chiar dacă în inima sa le poartă aversiune, se bucură de prosperitate și faimă pentru totdeauna. Pătată de răutate, toată această mâncare nu merită să fie consumată de mine. Cred că ar trebui să mănânc doar mâncarea furnizată de Vidura."

După ce i-a spus aceasta lui Duryodhana, care era incapabil să suporte ceva împotriva voinței sale, Kesava, cel cu brațele puternice, a ieșit din palatul în flăcări al fiului lui Dhritarashtra. Și Vasudeva, cel cu sufletul înalt și brațele puternice, ieșind din acea reședință, și-a îndreptat pașii spre locuința ilustrului Vidura. Și în timp ce cel cu brațele puternice stătea în lăcașul lui Vidura, au venit la el Drona, Kripa, Bhishma, Vahlika și mulți dintre Kauravas. Iar Kauravas care au venit acolo s-au adresat lui Madhava, eroicul ucigaș al lui Madhu, spunând: „O, tu, din neamul lui Vrishni, îți punem la dispoziție casele noastre cu toată averea din ele".

Ucigașul lui Madhu, cu energia sa puternică, le-a răspuns: „Puteți pleca. Sunt foarte onorat de ofertele voastre." Și după ce toți Kurușii au plecat, Vidura, cu mare grijă, l-a ospătat pe acel erou neînvins din neamul lui Dasarha cu tot ce-și putea dori. Apoi Kunti i-a pus în față ilustrului Kesava mâncare curată și gustoasă din belșug. Cu aceasta, ucigașul lui Madhu i-a mulțumit mai întâi pe brahmani. Într-adevăr, din acea mâncare, el a dat mai întâi o porție, împreună cu multe bogății, unui număr de brahmani familiarizați cu *Vedele*, iar apoi, împreună cu însoțitorii săi, ca Vasava în mijlocul Maruților, a cinat cu ceea ce a rămas din mâncarea curată și gustoasă furnizată de Vidura.

SECȚIUNEA XCII

Vaisampayana a spus: După ce Kesava a cinat și s-a odihnit, Vidura i-a spus în timpul nopții: „O, Kesava, venirea ta nu a fost una bine gândită, căci, O, Janardana, fiul lui Dhritarashtra încalcă regulile atât ale profitului, cât și ale religiei, este rău și mâniat, îi insultă pe ceilalți, deși el însuși dorește onoruri, și nu ascultă poruncile bătrânilor. El este, O, Madhava, un încălcător al scripturilor, ignorant și cu suflet rău, deja depășit de soartă, neînfrânat și dispus să facă rău celor care îi doresc binele. Sufletul său este posedat de dorință și poftă. El se consideră în mod nechibzuit foarte înțelept. El este dușmanul tuturor prietenilor săi adevărați. Mereu suspicios, fără niciun control asupra sufletului său și nerecunoscător, el a abandonat orice virtute și este îndrăgostit de păcat. Este nebun, cu o înțelegere necultivată, sclav al simțurilor sale, mereu ascultător de impulsurile poftei și avariției și nehotărât în fiecare acțiune pe care ar trebui să o întreprindă. El este înzestrat cu aceste și multe alte vicii. Deși îi vei arăta ce este pentru binele lui, el va ignora totul,

mişcat de mândrie şi mânie. El are o mare încredere în Bhishma, Drona, Kripa, Karna, fiul lui Drona şi Jayadratha şi, prin urmare, nu-şi pune niciodată inima pe pace, O, Janardana. Fiii lui Dhritarashtra, împreună cu Karna, cred cu tărie că Pandavii sunt incapabili chiar şi să se uite la Bhishma, Drona şi alţi eroi, ca să nu mai vorbim de a lupta împotriva lor. Nebunul Duryodhana, cu viziune limitată, după ce a adunat o armată uriaşă, consideră, O, ucigaş al lui Madhu, că scopurile sale sunt deja atinse. Nebunul fiu al lui Dhritarashtra a ajuns la concluzia că Karna, singur, este capabil să-şi învingă duşmanii. Prin urmare, el nu va face niciodată pace. Tu, O, Kesava, doreşti să instaurezi pacea şi sentimentele frăţeşti între cele două părţi. Dar să ştii că toţi fiii lui Dhritarashtra au ajuns la concluzia că nu vor da Pandavilor ceea ce, de fapt, aceştia din urmă au dreptul să primească. În faţa celor care sunt atât de hotărâţi, cuvintele tale se vor dovedi cu siguranţă zadarnice. O, ucigaş al lui Madhu, acolo unde cuvintele, bune sau rele, au acelaşi efect, niciun om înţelept nu şi-ar irosi suflul în zadar, ca un cântăreţ în faţa surzilor. Ca un brahman în faţa unui conclav de *chandali*, cuvintele tale, O, Madhava, nu vor inspira respect printre acei nenorociţi ignoranţi şi răi, care nu au respect pentru tot ceea ce merită respect. Prost, atâta timp cât are putere, nu va asculta niciodată sfaturile tale. Orice cuvinte i-ai spune vor fi perfect inutile. Nu mi se pare potrivit, O, Krishna, să te duci în mijlocul acestor nenorociţi răi, aşezaţi împreună. Nu mi se pare potrivit, O, Krishna, să te duci acolo şi să rosteşti cuvinte împotriva acelor creaturi răutăcioase, proaste, nedrepte, puternice prin numărul lor. Ca urmare a faptului că nu i-au venerat niciodată pe cei în vârstă, ca urmare a faptului că au fost orbiţi de prosperitate şi mândrie şi datorită mândriei tinereţii şi mâniei, ei nu vor accepta niciodată sfaturile bune pe care le-ai putea da. El a adunat o forţă puternică, O, Madhava, şi are suspiciuni în privinţa ta. Prin urmare, el nu va asculta niciodată niciun sfat pe care i l-ai putea da. Fiii lui Dhritarashtra, O, Janardana, sunt inspiraţi de convingerea fermă că, în prezent, chiar Indra însuşi, în fruntea tuturor celor cereşti, este incapabil să-i învingă în luptă. Oricât de eficiente ar fi cuvintele tale, ele se vor dovedi ineficiente în faţa unor persoane impresionate de o astfel de convingere şi care urmează întotdeauna impulsurile poftei şi mâniei. Rămânând în mijlocul rândurilor sale de elefanţi şi al armatei sale formate din care şi infanterie eroică, nebunul şi răul Duryodhana, cu toate temerile alungate, consideră că întreaga lume a fost deja subjugată de el. Într-adevăr, fiul lui Dhritarashtra râvneşte un imperiu extins pe pământ, fără rivali. Prin urmare, pacea cu el este de neatins. El consideră că ceea ce are în posesia sa îi aparţine în mod irevocabil. Din păcate, distrugerea pământului pare să fie iminentă din cauza lui Duryodhana, deoarece, împinşi de soartă, regii pământului, împreună cu toţi războinicii Kshatriya, s-au adunat, dornici să lupte cu Pandavii. Toţi aceşti regi, O, Krishna, sunt duşmani ai tăi şi au fost deja lipsiţi de posesiunile lor de către tine. Din teamă faţă de tine, aceşti monarhi eroici s-au aliat cu Karna şi au încheiat o alianţă cu fiii lui Dhritarashtra. Fără să le pese de propriile vieţi, toţi aceşti războinici s-au unit cu Duryodhana şi sunt plini de bucurie la gândul că vor lupta împotriva Pandavilor. O, erou al neamului Dasarha, nu mi se pare potrivit să intri în mijlocul lor. Cum, O, zdrobitor de duşmani, te vei duce în mijlocul acelor numeroşi duşmani ai tăi, cu suflete răutăcioase, aşezaţi împreună? O, tu, cu braţe puternice, eşti, într-adevăr, incapabil de a fi învins chiar şi de zei, şi eu cunosc, O, ucigaş de duşmani, bărbăţia şi inteligenţa ta. O Madhava, dragostea pe care ţi-o port este egală cu cea pe care o port fiilor lui Pandu. Îţi spun, aşadar, aceste cuvinte din afecţiunea, respectul şi prietenia mea pentru tine. Ce nevoie este să-ţi exprim bucuria pe care am simţit-o la vederea ta, căci tu, O, tu, cu ochi ca lotusul, eşti Sufletul interior al tuturor creaturilor întrupate."

SECŢIUNEA XCIII

Cel sfânt a spus: Într-adevăr, asta ar trebui să spună o persoană cu mare înţelepciune; într-adevăr, asta ar trebui să spună cineva cu mare previziune; într-adevăr, asta ar trebui să spună cineva ca tine unui prieten ca mine; într-adevăr, asta te caracterizează, fiind în concordanţă cu virtutea, binele şi adevărul; asta, O, Vidura, mi-ai spus tu, ca un tată şi o mamă. Ceea ce mi-ai spus este cu siguranţă adevărat, demn de aprobare şi în concordanţă cu raţiunea. Ascultă, totuşi, cu atenţie, O, Vidura, motivul venirii mele. Cunoscând bine răutatea fiului lui Dhritarashtra şi ostilitatea Kshatriyilor care s-au aliat cu el. Eu totuşi, O, Vidura, am venit la Kurus. Mare va fi meritul celui

care va elibera din mrejele morții întregul pământ, cu elefanții, carele și caii ei, copleșiți de o calamitate îngrozitoare. Dacă un om care se străduiește din toate puterile să săvârșească o faptă virtuoasă eșuează, nu am nici cea mai mică îndoială că meritul acelei fapte îi revine, în ciuda eșecului. Cei care sunt familiarizați cu religia și scripturile știu că, dacă o persoană care a intenționat mental să comită o faptă păcătoasă nu o comite efectiv, meritul acelei fapte nu poate fi niciodată al său. O, Vidura, mă voi strădui sincer să aduc pacea între Kuru și Srinjaya, care sunt pe punctul de a fi măcelăriți în luptă. Această teribilă calamitate (care planează asupra tuturor) își are originea în comportamentul Kurus, deoarece este direct cauzată de acțiunile lui Duryodhana și Karna, ceilalți Kshatriyas urmând doar exemplul celor doi. Cei învățați îl consideră un nenorocit pe cel care nu încearcă să salveze un prieten care este pe cale să se scufunde în calamitate. Străduindu-se din toate puterile, chiar și până la a-l apuca de păr, ar trebui să încerci să-l descurajezi pe un prieten de la o faptă necorespunzătoare. În acest caz, cel care acționează astfel, în loc să fie blamat, va fi lăudat. Prin urmare, fiul lui Dhritarashtra, O, Vidura, împreună cu consilierii săi, ar trebui să accepte sfaturile mele bune și benefice, care sunt în concordanță cu virtutea și profitul și capabile să alunge nenorocirea actuală. Prin urmare, mă voi strădui sincer să aduc binele fiilor lui Dhritarashtra și al Pandavilor, precum și al tuturor Kshatriyilor de pe fața pământului. Dacă, în timp ce mă străduiesc să aduc binele (prietenilor mei), Duryodhana mă judecă greșit, voi avea satisfacția conștiinței mele, iar un prieten adevărat este cel care își asumă rolul de mijlocitor atunci când izbucnesc disensiuni între rude. Pentru ca, din nou, persoanele nedrepte, nechibzuite și ostile să nu poată spune ulterior că, deși competent, Krishna nu a făcut niciun efort pentru a-i împiedica pe furioșii Kuru și Pandava să se măcelărească reciproc, am venit aici. Într-adevăr, am venit aici pentru a servi ambele părți. După ce m-am străduit să aduc pacea, voi scăpa de cenzura tuturor regilor. Dacă, după ce va asculta cuvintele mele de bun augur, pline de virtute și folos, nebunul Duryodhana nu le va accepta, el nu va face decât să-și provoace soarta. Dacă, fără a sacrifica interesele Pandavilor, voi putea aduce pacea între Kuruși, comportamentul meu va fi considerat foarte meritoriu, O, tu, cel cu suflet înalt, iar Kauravii înșiși vor fi eliberați din lațurile morții. Dacă fiii lui Dhritarashtra vor reflecta cu calm asupra cuvintelor pe care le voi rosti — cuvinte pline de înțelepciune, în concordanță cu dreptatea și cu o importanță gravă — atunci pacea pe care o urmăresc va fi realizată și Kauravas mă vor venera (ca agent al acesteia). Dacă, pe de altă parte, vor căuta să-mi facă rău, îți spun că toți regii pământului, uniți împreună, nu sunt pe măsura mea, asemenea unei turme de cerbi incapabili să stea în fața unui leu înfuriat.

Vaisampayana a continuat: După ce a rostit aceste cuvinte, acel taur al neamului Vrishni și bucuria Yadavașilor s-a întins pe patul său moale pentru a adormi.

SECȚIUNEA XCIV

Vaisampayana a spus: În timpul acestei conversații între cele două persoane distinse, ambele înzestrate cu o mare inteligență, noaptea aceea, luminată de stele strălucitoare, s-a scurs. Într-adevăr, noaptea a trecut împotriva dorințelor ilustrului Vidura, care ascultase conversația variată a lui Krishna, plină de virtute, profit și dorință, și alcătuită din cuvinte încântătoare și silabe cu semnificații plăcute; și, de asemenea, a lui Krishna însuși, de o vitejie nemăsurată, care asculta discursuri egale ca stil și caracter. Apoi, în zori, un grup de coriști și barzi înzestrați cu voci melodioase l-au trezit pe Kesava cu sunete dulci de scoici și cinele. Și ridicându-se din pat, Janardana din neamul Dasarha, acel taur dintre toți Sattwata, a îndeplinit toate ritualurile obișnuite ale dimineții. Și după ce s-a curățat printr-o baie, a recitat *mantrele* sacre și a turnat libații de unt clarificat pe focul sacrificial. Madhava s-a împodobit și a început să se închine soarelui răsărit. Și în timp ce neînvinsul Krishna din neamul lui Dasarha era încă ocupat cu rugăciunile sale de dimineață, Duryodhana și Sakuni, fiul lui Suvala, au venit la el și i-au spus: „Dhritarashtra stă în curtea sa, împreună cu toți Kurușii conduși de Bhishma și cu toți regii pământului. Toți îți solicită prezența, O, Govinda, asemenea celor din ceruri care doresc prezența lui Sakra însuși.” Astfel abordat, Govinda i-a întâmpinat pe amândoi cu întrebări dulci și politicoase. Și când soarele s-a ridicat puțin mai sus,

Janardana, pedepsitorul dușmanilor, a chemat un număr de brahmani și le-a făcut cadouri de aur, haine, vaci și cai. Și după ce a dăruit astfel o mare parte din averea sa și s-a așezat pe tron, vizitiul său (Daruka) a venit și l-a salutat pe eroul neînvins din neamul lui Dasarha. Daruka s-a întors curând cu carul mare și strălucitor al stăpânului său, împodobit cu rânduri de clopoței zornăitori și tras de cai excelenți. Înțelegând că frumosul său car, împodobit cu tot felul de ornamente și producând un zgomot adânc ca zgomotul norilor puternici, era gata, Janardana, cel cu sufletul înalt, bucuria tuturor Yadavilor, a înconjurat focul sacru și un grup de brahmani, a pus pe sine bijuteria cunoscută sub numele de *Kaustubha* și, strălucind de frumusețe, înconjurat de Kuruși și bine protejat de Vrishni, s-a urcat în ea. Și Vidura, familiarizat cu toate preceptele religiei, l-a urmat pe propriul său car pe acel descendent al neamului Dasarha, cel mai de seamă dintre toate creaturile vii, primul dintre toți oamenii înzestrați cu inteligență. Și Duryodhana și Sakuni, fiul lui Suvala, l-au urmat pe Krishna, pedepsitorul dușmanilor, pe un singur car. Și Satyaki și Kritavarman și ceilalți puternici războinici din neamul Vrishni, toți călăreau în spatele lui Krishna pe careuri, cai și elefanți. Și, O, rege, frumoasele care ale acelor eroi, împodobite cu aur și trase de cai excelenți, fiecare producând un zgomot puternic, străluceau puternic în timp ce înaintau. Iar Kesava, înzestrat cu o mare inteligență și strălucind de frumusețe, a ajuns curând pe o stradă largă, care fusese măturată și udată anterior și care era potrivită pentru a fi folosită de cei mai înalți regi. Și când acel descendent al neamului Dasarha a pornit la drum, au început să sune cinelele, să se sufle în cochilii și să răsune și alte instrumente muzicale. Și un număr mare de eroi tineri, cei mai renumiți din lume pentru eroismul lor și înzestrați cu vitejie de leu, au pornit, înconjurând carul lui Sauri. Și multe mii de soldați, îmbrăcați în haine pestrițe, purtând săbii, sulițe și topoare, au mărșăluit în fața lui Kesava. Și erau cinci sute de elefanți și mii de care care îl urmau pe acel erou neînvins din neamul lui Dasarha în timp ce acesta înainta. Și, O, pedepsitor al dușmanilor, toți cetățenii capitalei, de toate vârstele și de ambele sexe, dornici să-l vadă pe Janardana, au ieșit în stradă. Și terasele și balcoanele caselor erau atât de aglomerate de doamne, încât casele erau pe punctul de a se prăbuși sub greutate. Și venerat de Kuruși, ascultând diverse discursuri dulci și răspunzând la salutările tuturor așa cum merită fiecare, Kesava a mers pe stradă, aruncând priviri către toți. Și, în cele din urmă, când Kesava a ajuns la curtea Kuru, însoțitorii săi au suflat cu putere în cochilii și trompete, umplând cerul cu sunetul lor răsunător. Și, în acel moment, întreaga adunare de regi, de o vitejie nemăsurată, a tremurat de bucurie la gândul că în curând îl vor vedea pe Krishna. Și auzind zgomotul carului său, care bubuia ca un tunet profund al norilor încărcați de ploaie, monarhii au înțeles că Krishna era aproape, iar părul de pe corpurile lor s-a ridicat de bucurie. Și ajungând la poarta curții, Sauri, acel taur dintre Satwatas, coborând din carul său, care semăna cu vârful Kailasa, a intrat în curte, care arăta ca o masă de nori proaspăt ridicați, strălucea de frumusețe și semăna cu însăși lăcașul marelui Indra. Și acel erou ilustru a intrat în curte, braț la braț cu Vidura și Satyaki de o parte și de alta, și umbrind cu propria sa splendoare pe cea a tuturor Kurus, precum soarele umbrește strălucirea luminilor mai mici de pe firmament. În fața lui Vasudeva stăteau Karna și Duryodhana, iar în spatele lui stăteau Vrishnis cu Kritavarman. Iar Bhishma și Drona, precum și alții care se aflau alături de Dhritarashtra, erau pe punctul de a se ridica de pe scaune pentru a-l onora pe Janardana. Într-adevăr, de îndată ce acesta, din neamul Dasarha, a sosit, ilustrul monarh orb, Drona și Bhishma, s-au ridicat cu toții de pe scaune. Și când acel puternic conducător al oamenilor, regele Dhritarashtra, s-a ridicat de pe scaunul său, miile de regi din jurul său s-au ridicat și ei. La porunca lui Dhritarashtra, un scaun frumos și împodobit cu aur fusese păstrat acolo pentru Krishna. După ce a luat loc, Madhava i-a salutat zâmbind pe rege, pe Bhishma, pe Drona și pe toți ceilalți conducători, pe fiecare în funcție de vârsta sa. Și toți regii pământului, precum și toți cei din neamul Kuru, văzându-l pe Kesava sosind în acea adunare, l-au venerat cu respect. Și în timp ce acel pedepsitor al dușmanilor, cuceritorul orașelor ostile, eroul din neamul Dasarha, stătea așezat acolo, el i-a văzut pe Rishi pe care îi văzuse în timp ce se îndrepta spre Hastinapur, rămânând în firmament. Și văzându-i pe acei Rishi cu Narada în frunte, el, din neamul lui Dasarha, s-a adresat încet lui Bhishma, fiul lui Santanu, spunând: „O, rege, Rishi au venit să vadă această adunare pământească a noastră. Invită-i să ia loc și tratează-i cu multă curtoazie, căci dacă ei nu iau loc, nimeni de aici nu este capabil să-și ocupe locul. Așadar, să se aducă repede omagiile cuvenite

acestor Rishi, ale căror suflete sunt sub controlul cuvenit.” Văzându-i pe Rishi la poarta palatului, fiul lui Santanu a ordonat repede servitorilor să le aducă scaune. În scurt timp, aceştia au adus scaune mari şi frumoase, brodate cu aur şi împodobite cu pietre preţioase. După ce Rishi, O, Bharata, au luat loc şi au acceptat *Arghyas*-ul oferit lor, Krishna a luat loc, la fel şi toţi regii. Dussasana i-a dat un scaun excelent lui Satyaki, în timp ce Vivingsati i-a dat un altul de aur lui Kritavarman. Nu departe de locul unde stătea Krishna, ilustrul şi furiosul cuplu, Karna şi Duryodhana, stăteau împreună pe acelaşi scaun. Sakuni, regele Gandhara, înconjurat de şefii ţării sale, stătea acolo, O, rege, cu fiul său lângă el. Şi Vidura, cel cu sufletul înalt, stătea pe un scaun împodobit cu pietre preţioase, acoperit cu o piele albă de cerb, care aproape atingea scaunul lui Krishna. Şi toţi regii din adunare, deşi îl priveau îndelung pe Janardana din neamul Dasarha, nu erau totuşi satisfăcuţi de privirea lor, ca şi băutorii de *Amrita*, care nu se satură niciodată de a bea pahar după pahar. Şi Janardana, îmbrăcat în haine galbene, având tenul de culoarea florii *Atasi*, stătea în mijlocul adunării ca un safir montat pe aur. Şi după ce Govinda a luat loc, s-a instalat o linişte perfectă, pentru că nimeni dintre cei prezenţi nu a scos un cuvânt.

SECŢIUNEA XCV

Vaisampayana a spus: Şi după ce toţi regii s-au aşezat şi s-a instalat o linişte perfectă, Krishna, care avea dinţi frumoşi şi o voce profundă ca cea a unui tambur, a început să vorbească. Şi Madhava, deşi se adresa lui Dhritarashtra, vorbea cu o voce profundă ca zgomotul norilor în sezonul ploios, făcând ca întreaga adunare să audă. Şi el a spus: „Pentru ca, O, Bharata, pacea să fie stabilită între Kuruşi şi Pandavi fără a fi nevoie de uciderea eroilor, am venit aici. În afară de aceasta, O, rege, nu am alte cuvinte benefice de rostit, O, pedepsitor al duşmanilor, tot ceea ce trebuie învăţat în această lume îţi este deja cunoscut. Neamul tău, O, rege, datorită învăţăturii şi comportamentului său, şi datorită faptului că este înzestrat cu toate realizările, este cel mai distins dintre toate dinastiile regale. Bucuria pentru fericirea altora, durerea la vederea suferinţei altora, dorinţa de a alina suferinţa, abţinerea de la rău, sinceritatea, iertarea şi adevărul — acestea, O, Bharata, predomină printre Kuru. Prin urmare, neamul tău, O, rege, este atât de nobil, încât ar fi păcat dacă cineva care aparţine lui ar face ceva necorespunzător, şi ar fi şi mai păcat dacă tu ai face asta. O, şef al Kuruşilor, tu eşti primul dintre cei care ar trebui să-i oprească pe Kuruşi dacă se comportă înşelător faţă de străini sau faţă de cei care fac parte din neamul lor. Ştii, O, tu din neamul lui Kuru, că acei fii răi ai tăi, conduşi de Duryodhana, abandonând atât virtutea, cât şi profitul, nesocotind moralitatea şi lipsiţi de raţiune din cauza avariţiei, acţionează acum în mod extrem de nedrept faţă de, O, taur al oamenilor, cel mai important dintre rudele lor. Acest pericol teribil (care ameninţă pe toţi) îşi are originea în comportamentul celor din neamul Kuru. Dacă vei deveni indiferent faţă de el, atunci va produce un măcel universal. Dacă, O, Bharata, eşti dispus, poţi să potoleşti acest pericol chiar şi acum, căci, O, taur al neamului Bharata, pacea, cred eu, nu este greu de obţinut. Stabilirea păcii, O, rege, depinde de tine şi de mine, O, monarh. Îndreaptă-ţi fiii, O, tu din neamul Kuru, şi eu îi voi îndrepta pe Pandavi. Orice ar fi porunca ta, O, rege, fiii tăi şi urmaşii lor trebuie să o asculte. Dacă vor trăi din nou în ascultare faţă de tine, acesta ar fi cel mai bun lucru pe care l-ar putea face. Dacă te străduieşti să obţii pacea prin restricţionarea fiilor tăi, acest lucru va fi în avantajul tău, O, rege, precum şi în beneficiul Pandavilor. După ce ai reflectat cu atenţie, acţionează tu însuţi, O, rege. Lasă acei fii ai lui Bharata (Pandavii) să fie, O, stăpân al oamenilor, aliaţii tăi. Susţinut de Pandavi, O, rege, caută atât religia, cât şi profitul. Cu toate eforturile din puterea ta, nu poţi avea, O, rege, aliaţi ca ei. Protejat de iluştrii fii ai lui Pandu, nici chiar Indra însuşi, în fruntea celor cereşti, nu va putea să te învingă. Cum ar fi posibil atunci ca simplii regi pământeşti să reziste vitejiei tale? Dacă alături de Bhishma, Drona, Kripa, Karna, Vivingsati, Aswatthaman, Vikama, Somadatta, Vahlika şi şeful Sindhus, şi conducătorul Kalingas, şi Sudakshina, regele Kamvojas, ar fi Yudhishthira, Bhimasena şi Savyasachin, gemenii, şi dacă Satyaki, cu energia sa puternică, şi Yuyutsu, acel puternic războinic, ar fi prezenţi, cine ar fi, O, taur al neamului Bharata, atât de nechibzuit încât să lupte împotriva lor? Dacă, O, ucigaş al duşmanilor, ai atât pe Kurus, cât şi pe Pandavas în spatele tău, suveranitatea întregii lumi şi invincibilitatea în

fața tuturor dușmanilor vor fi ale tale. Toți conducătorii pământului, O, monarhule, care sunt egali cu tine sau superiori ție, vor căuta atunci alianța cu tine. Protejat din toate părțile de fii, nepoți, tați, frați și prieteni, vei putea atunci să trăiești într-o fericire nemărginită. Ținându-i în fața ta și tratându-i cu bunătate, ca în vremurile de demult, tu, O, monarhule, te vei bucura de suveranitatea întregii lumi. Cu aceștia ca susținători ai tăi și cu fiii lui Pandu, tu, O, Bharata, vei putea să-ți învingi toți dușmanii. Chiar și aceasta este cel mai mare avantaj al tău. Dacă, O, pedepsitor al dușmanilor, te vei uni cu fiii tăi, rudele și sfetnicii tăi, te vei bucura de suveranitatea întregului pământ câștigată pentru tine de ei. În luptă, O, mare rege, nu se vede decât distrugere în masă. Într-adevăr, în distrugerea ambelor părți, ce merit vezi tu? Dacă Pandavii sunt măcelăriți în luptă, sau dacă propriii tăi fii puternici cad, spune-mi, O, taur al neamului Bharata, de ce fericire te vei bucura? Toți sunt curajoși și pricepuți în mânuirea armelor. Toți sunt dornici de luptă, atât Pandavii, cât și fiii tăi. O, salvează-i de pericolul teribil care îi amenință. După bătălie, nu vei mai vedea niciunul dintre Kuru sau Pandava, războinicii cu carele uciși de războinicii cu carele, vei vedea eroii ambelor părți reduși ca număr și putere. Toți conducătorii pământului, O, cel mai bun dintre regi, s-au adunat împreună. Aprinși de mânie, ei vor extermina cu siguranță populația pământului. Salvează, O, rege, lumea. Nu lăsa populația pământului să fie exterminată. O, fiu al neamului Kuru, dacă îți recapeți dispoziția naturală, pământul poate continua să fie populat ca și acum. Salvează, O, rege, acești monarhi, care sunt toți de descendență pură, înzestrați cu modestie, generozitate și pietate, și legați între ei prin relații de rudenie sau alianță, de pericolul teribil care îi amenință. Renunțând la mânie și dușmănie, O, pedepsitor al dușmanilor, lasă acești regi, îmbrățișându-se în pace, mâncând și bând împreună, îmbrăcați în haine excelente și împodobiți cu ghirlande, și făcându-și curtoazii unii altora, să se întoarcă la casele lor. Lasă afecțiunea pe care o aveai pentru Pandavi să renască în inima ta și las-o, O, taur al neamului Bharata, să ducă la instaurarea păcii. Lipsiți de tatăl lor când erau copii, ei au fost crescuți de tine. Prețuiește-i acum așa cum se cuvine, O, taur al neamului Bharata, ca și cum ar fi propriii tăi fii. Este datoria ta să-i protejezi. Și mai ales atunci când sunt în suferință. O, taur al neamului Bharata, nu lăsa ca virtutea și profitul tău să se piardă. Salutându-te și împăcându-te, Pandavii ți-au spus: «La porunca ta, noi și urmașii noștri am suferit mari nenorociri. Timp de doisprezece ani am trăit în pădure, iar în al treisprezecelea an am trăit incognito într-o parte nelocuită a lumii. Nu ne-am încălcat jurământul, crezând cu tărie că și tatăl nostru își va respecta jurământul. Faptul că nu ne-am încălcat cuvântul este bine cunoscut de brahmanii care au fost alături de noi. Și așa cum noi, O, taur al neamului Bharata, ne-am respectat promisiunea, așa și tu respectă-ți-o pe a ta. Am suferit mult timp cea mai mare suferință, dar acum lasă-ne să ne primim partea din regat. Fiind pe deplin familiarizat cu virtutea și profitul, se cuvine să ne salvezi. Știind că îți datorăm ascultare, am îndurat în tăcere multe suferințe. Poartă-te cu noi ca un tată sau un frate. Un învățător trebuie să se poarte ca un învățător față de discipolii săi, iar noi, ca discipoli, suntem dispuși să ne comportăm astfel față de tine, învățătorul nostru. Acționează, așadar, față de noi așa cum se cuvine unui învățător. Dacă greșim, este datoria tatălui nostru să ne îndrepte. Prin urmare, îndreaptă-ne pe calea cea bună și pășește și tu pe calea excelentă a dreptății.» Fiii tăi, O, taur al neamului Bharata, au spus și ei acestor regi adunați la curte următoarele cuvinte: «Dacă membrii unei adunări sunt familiarizați cu moralitatea, nu ar trebui să permită să se întâmple nimic necorespunzător. Când, în prezența membrilor virtuoși ai unei adunări, se încearcă înfrângerea dreptății de către nedreptate și a adevărului de către minciună, acei membri sunt învinși și uciși. Când dreptatea, străpunsă de nedreptate, caută protecția unei adunări, dacă săgeata nu este scoasă, membrii înșiși sunt străpunși de acea săgeată. Într-adevăr, în acest caz, dreptatea ucide membrii acelei adunări, precum un râu care erodează rădăcinile copacilor de pe malurile sale.» Judecă acum, O, taur al neamului Bharata. Pandavii, cu ochii îndreptați spre dreptate și reflectând asupra tuturor lucrurilor, păstrează o atitudine calmă, iar ceea ce au spus este în concordanță cu adevărul, virtutea și dreptatea. O, stăpân al oamenilor, ce le poți spune, decât că ești dispus să le dai înapoi regatul? Lasă acești stăpâni ai pământului care stau aici să spună (care ar trebui să fie răspunsul)! Dacă ți se pare că ceea ce am spus după ce am reflectat bine asupra virtuții este adevărat, salvează-i pe toți acești Kshatriya, O, taur al neamului Bharata, din ghearele morții. Adu pace, O, șef al neamului Bharata, și nu ceda mâniei. Dă-le Pandavilor partea lor dreaptă din regatul

patern, apoi bucură-te, împreună cu fiii tăi, O, pedepsitor al dușmanilor, de fericire și lux, toate dorințele tale fiind încununate de succes. Să știi că Yudhishthira calcă întotdeauna pe calea pe care o calcă cei drepți. Tu știi, de asemenea, O, rege, care este comportamentul lui Yudhishthira față de tine și de fiii tăi. Deși ai încercat să-l arzi de viu și l-ai exilat din locuința oamenilor, el s-a întors și și-a pus din nou încrederea în tine. Din nou, l-ai alungat împreună cu fiii tăi la Indraprastha? În timp ce se afla acolo, el i-a supus pe toți regii pământului și totuși a privit spre fața ta, O, rege, fără a încerca să te ignore. Deși s-a comportat în acest fel, fiul lui Suvala, dorind să-l jefuiască de domniile, bogățiile și posesiunile sale, a aplicat mijloacele foarte eficiente ale zarurilor. Redus la această condiție și chiar văzând cum Krishna era târât în adunare, Yudhishthira, cu sufletul său nemăsurat, nu s-a abătut de la îndatoririle unui Kshatriya. În ceea ce mă privește, eu doresc, O, Bharata, binele tău, precum și al lor. De dragul virtuții, al profitului, al fericirii, fă pace, O, rege, și nu permite ca populația Pământului să fie măcelărită, considerând răul ca fiind bine și binele ca fiind rău. Reține-ți fiii, O, monarh, care au mers prea departe din lăcomie. În ceea ce-i privește pe fiii lui Pritha, ei sunt la fel de gata să te servească cu devotament sau să lupte. Ceea ce ți se pare a fi spre binele tău, O, pedepsitor al dușmanilor, adoptă!”

Vaisampayana a continuat: Toți conducătorii pământului prezenți acolo au aplaudat din inimă aceste cuvinte ale lui Kesava, dar niciunul dintre ei nu a îndrăznit să spună nimic în prezența lui Duryodhana.

SECȚIUNEA XCVI

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte rostite de înaltul Kesava, toate persoanele care stăteau în acea adunare au rămas tăcute, cu părul ridicat în cap. Și toți regii s-au gândit în sinea lor că nu exista niciun om care să îndrăznească să răspundă la acel discurs. Și văzând că toți regii stăteau tăcuți, fiul lui Jamadagni (adresându-se lui Duryodhana) a rostit atunci aceste cuvinte în adunarea Kurus: „Ascultă cu încredere cuvintele mele ilustrate printr-un exemplu și caută binele tău dacă discursul meu ți se pare potrivit. A fost odată un rege numit Dambhodbhava, care era conducătorul pământului. Am auzit că suveranitatea lui se întindea peste întreaga lume. Și acel puternic războinic, ridicându-se în fiecare dimineață după ce noaptea trecea, chema brahmanii și kșatriii la el și îi întreba: «Fie el sudra, vaișya, kșatriya sau brahman, există cineva care să fie superior sau măcar egal cu mine în luptă?» Și rostind aceste cuvinte, regele rătăcea pe pământ, îmbătat de mândrie și fără să se gândească la altceva. Și s-a întâmplat ca anumiți brahmani înzestrați cu suflete înalte, cunoscători ai *Vedelor* și care nu se temeau de nimic pe pământ, să-l sfătuiască pe monarh, care se lăuda în mod repetat cu vitejia sa, să-și stăpânească mândria. Dar, deși brahmanii îi interziseră să se laude în felul acesta, regele continua să le pună brahmanilor aceeași întrebare zi de zi, ca și înainte. Atunci, unii brahmani cu suflet înalt, înzestrați cu merite ascetice și familiarizați cu dovezile furnizate de *Vede*, s-au aprins de mânie și, adresându-se acelui rege mândru și lăudăros, îmbătat de prosperitate, i-au spus: «Există două persoane care sunt mai presus de toți oamenii și care sunt întotdeauna victorioase în luptă. Tu, O, rege, nu le vei fi în niciun caz egal dacă vei căuta să te întâlnești cu vreunul dintre ei.” Și astfel abordat de ei, regele i-a întrebat pe acei brahmani, spunând: «Unde pot fi găsiți acei doi eroi? Din ce rasă sunt ei? Ce fapte au realizat? Și cine sunt ei?» Iar brahmanii i-au răspuns, spunând: «Am auzit că acele două persoane sunt asceți numiți Nara și Narayana. Amândoi s-au născut în rasa oamenilor. Du-te și luptă cu ei, O, rege. Acea pereche ilustră, Nara și Narayana, practică acum cele mai severe penitențe într-o regiune ascunsă a munților Gandhamadana.» Auzind aceste cuvinte ale brahmanilor, regele și-a adunat repede marea armată formată din șase tipuri de forțe[7] și, neputând suporta reputația lor, a mărșăluit spre locul unde se aflau acei asceți neînvinși și a ajuns la munții accidentați și înfricoșători din Gandhamadana. El a început să-i caute pe acei Rishi și, în cele din urmă, i-a găsit ascunși în pădure. Și văzându-i pe acei doi oameni, slăbiți de foame și de sete, cu venele umflate și vizibile, și mult afectați de vânturile reci și de razele fierbinți ale soarelui, s-a apropiat de ei, le-a atins

7 Care, elefanți, cai, infanterie, vehicule altele decât care și războinici care luptă călare pe cămile.

picioarele și i-a întrebat de sănătate. Iar cei doi Rishi l-au primit pe rege cu ospitalitate, cu fructe și rădăcini, cu un scaun și apă. Apoi l-au întrebat pe rege despre treburile sale, spunând: «*Să se facă!*» Și astfel abordat de ei, regele le-a spus aceleași cuvinte pe care obișnuia să le spună tuturor. Și a spus: «Întreaga lume a fost cucerită de puterea brațelor mele. Toți dușmanii mei au fost uciși. Dorind o bătălie cu voi doi, am venit pe acest munte. Oferiți-mi această ospitalitate. Purtam această dorință în suflet de multă vreme.» Astfel abordați, Nara și Narayana au spus: «O, cel mai bun dintre regi, mânia și lăcomia nu au loc în acest refugiu. Cum ar putea fi posibilă o bătălie aici? Nu există arme aici și nimic din ceea ce este nedrept și rău. Căutați bătălia în altă parte. Există mulți Kshatriya pe pământ.»"

Rama a continuat: Deși i s-a spus astfel, regele tot îi presa să-i dea bătălie. Rishi, însă, îl liniștea în continuare și treceau cu vederea insistența lui. Regele Dambhodbhava, încă dornic de luptă, i-a chemat în repetate rânduri pe acei Rishi să lupte. Atunci, O Bharata, Nara a luat o mână de fire de iarbă și a spus: „Dacă ești atât de dornic de luptă, vino, O Kshatriya, și luptă! Ia toate armele tale și aliniază-ți trupele. Îți voi potoli dorința de luptă de acum încolo!" Dambhodbhava a spus atunci: „Dacă, O, ascetule, crezi că această armă a ta este potrivită pentru a fi folosită împotriva noastră, voi lupta cu tine, chiar dacă vei folosi acea armă, pentru că am venit aici dorind să lupt." Spunând aceasta, Dambhodbhava, împreună cu toate trupele sale, dornic să-l ucidă pe acel ascet, a acoperit toate părțile cu o ploaie de săgeți. Cu toate acestea, ascetul, cu ajutorul acelor fire de iarbă, a respins toate acele săgeți teribile ale regelui, care erau capabile să sfâșie trupurile războinicilor inamici. Atunci, invincibilul Rishi a lansat spre rege propria sa armă teribilă, făcută din fire de iarbă și care era imposibil de contracarat. Și ceea ce s-a întâmplat a fost cu adevărat minunat, pentru că acel ascet, incapabil să rateze ținta, a străpuns și a tăiat, doar cu acele fire de iarbă, ochii, urechile și nasurile războinicilor inamici, ajutat și de puterea sa de iluzie. Și văzând întregul cer albăstrit de acele fire de iarbă, regele a căzut la picioarele lui Rishi și a spus: „Binecuvântează-mă!" Întotdeauna dispus să acorde protecție celor care o căutau, Nara i-a spus atunci monarhului: „Fii ascultător față de brahmani și fii virtuos. Nu mai face niciodată așa. O, rege, O, tigru printre monarhi, cuceritor de orașe ostile, un Kshatriya conștient de îndatoririle sale, nu ar trebui să fii niciodată, nici măcar în inima ta, așa cum ești tu. Plin de mândrie, nu insulta niciodată pe nimeni, indiferent de ocazie, fie că este inferior sau superior ție. Chiar și o astfel de conduită ți s-ar potrivi. Dobândind înțelepciune, abandonând lăcomia și mândria, controlându-ți sufletul, stăpânindu-ți pasiunile, practicând iertarea și umilința și devenind amabil, O, rege, du-te și prețuiește-ți supușii. Fără a verifica puterea și slăbiciunea oamenilor, nu insulta niciodată pe nimeni, în niciun caz. Fii binecuvântat și, cu permisiunea noastră, pleacă de aici și nu te mai comporta niciodată în acest fel. La porunca noastră, întreabă-i mereu pe brahmani ce este spre binele tău!" Regele, venerând picioarele celor doi iluștri Rishi, s-a întors în orașul său și, de atunci, a început să practice dreptatea. Mare a fost într-adevăr isprava realizată în vechime de Nara. Narayana a devenit din nou superior lui Nara datorită multor alte calități. De aceea, O, rege, pe lângă arme precum *Kakudika*, *Suka*, *Naka*, *Akshisantarjana*, *Santana*, *Nartana*, *Ghora* și *Asyamodaka*, care sunt așezate pe coarda celui mai bun arc numit *Gandiva*, du-te la Dhananjaya, lăsând deoparte mândria ta. Loviti de aceste arme, oamenii își pierd întotdeauna viața. Într-adevăr, aceste arme au alte mijloace corespunzătoare celor opt pasiuni, precum pofta, mânia, lăcomia, vanitatea, insolența, mândria, răutatea și egoismul. Lovit de ele, omul este confuz și se mișcă frenetic, lipsit de simțuri. Sub influența lor, oamenii dorm mereu profund, fac capricii, vomită, urinează și defechează, plâng și râd neîncetat. Într-adevăr, Arjuna este de neînvins în luptă, având ca prieten pe Narayana - Creatorul și Stăpânul tuturor lumilor -, care cunoaște pe deplin cursul tuturor lucrurilor. Cine există în cele trei lumi, O, Bharata, care ar îndrăzni să-l învingă pe acel erou — Jishnu, cel cu steagul maimuței — care nu are egal în luptă? Nenumărate sunt virtuțile care se află în Partha. Janardana, din nou, este superior lui. Tu însuți îl cunoști bine pe Dhananjaya, fiul lui Kunti. Cei care erau Nara și Narayana în vremurile de demult sunt acum Arjuna și Kesava. Află atunci, O, mare rege, cine sunt acei oameni curajoși și de seamă. Dacă crezi în aceasta și nu te îndoiești de mine, adoptă o hotărâre virtuoasă și fă pace cu fiii lui Pandu. Dacă consideri că acest lucru este spre binele tău, și anume că nu ar trebui să existe

dezbinare în familia ta, atunci fă pace, O, cel mai de seamă dintre descendenții lui Bharata, și nu-ți pune inima pe război. O, tu, cel mai de seamă dintre descendenții lui Kuru, neamul din care faci parte este foarte respectat pe pământ. Lasă ca acest respect să continue să i se acorde. Fii binecuvântat, gândește-te la ceea ce contribuie la propria ta bunăstare.

SECȚIUNEA XCVII

Vaisampayana a spus: După ce a ascultat cuvintele lui Jamadagnya, ilustrul *Rishi* Kanwa i-a spus și el aceste cuvinte lui Duryodhana în adunarea Kurus.

Kanwa a spus: Brahman, Strămoșul universului, este indestructibil și etern. Acei iluștri *Rishi*, Nara și Narayana, au același caracter. Dintre toți fiii lui Aditi, numai Vishnu este etern. Numai el este de neînvins și indestructibil, existând pentru totdeauna, Domnul tuturor și posesorul atributelor divine. Toți ceilalți, precum soarele și luna, pământul și apa, vântul, focul și firmamentul, planetele și stelele, sunt supuși distrugerii. Toți aceștia, când vine sfârșitul universului, părăsesc cele trei lumi. Ei sunt distruși și creați din nou și din nou. Și alții, precum oamenii, animalele, păsările și creaturile aparținând altor ordine de existență vie — de fapt, toate cele care se mișcă în această lume a oamenilor — sunt înzestrate cu vieți scurte. În ceea ce privește regii, toți, după ce s-au bucurat de mare prosperitate, ajung, în cele din urmă, la ora distrugerii și se renasc pentru a se bucura de roadele faptelor bune și rele. Se cuvine, așadar, să faci pace cu Yudhishthira. Lasă-i pe Pandavi și pe Kauravas să domnească împreună peste acest pământ. O, Suyodhana, nu trebuie să gândești astfel: „Eu sunt puternic!”, căci, O, taur printre oameni, se vede că există persoane mai puternice decât cele considerate în general puternice. O, fiu al neamului Kuru, forța fizică este rareori considerată drept forță de către cei care sunt cu adevărat puternici. În ceea ce privește Pandavii, înzestrați cu toții cu o vitejie egală cu cea a celor cerești, ei sunt, de asemenea, considerați puternici. În acest sens, este citată o poveste veche, ca exemplu, povestea lui Matali care căuta un mire căruia să-i dea fiica sa. Regele celor trei lumi (Indra) avea un vizitiu, numit Matali, pe care îl iubea foarte mult. Acesta a avut o fiică renumită în întreaga lume pentru frumusețea ei. Înzestrată cu frumusețea celestă, fiica lui Matali era cunoscută sub numele de Gunakesi. Și, într-adevăr, atât prin frumusețea, cât și prin simetria siluetei sale, ea le depășea cu mult pe celelalte femei. Știind că sosise momentul să-i găsească un soț, Matali și soția sa au devenit foarte îngrijorați, gândindu-se, O, monarhule, la ce ar trebui să facă în continuare. Și el s-a gândit în sinea sa: „Vai, nașterea unei fiice în familiile celor bine crescuți și de viță nobilă, care se bucură de reputație și umilință de caracter, este întotdeauna însoțită de rezultate nefaste. Fiicele, când se nasc în familii respectabile, pun întotdeauna în pericol onoarea a trei familii, și anume, familiile materne și paterne și familia în care sunt adoptate prin căsătorie. Privind cu ochiul minții mele lumile zeilor și ale oamenilor, le-am cercetat pe amândouă, dar nu am găsit niciun mire potrivit”.

Kanwa a continuat: Și s-a întâmplat că, printre zei, Daityas și Gandharvas, oameni și numeroși Rishis, niciunul nu era considerat de Matali un soț potrivit pentru fiica sa. Și după ce s-a consultat în acea noapte cu soția sa Sudharma, Matali s-a hotărât să facă o călătorie în lumea *Nagas*. Și s-a gândit în sinea sa: „Nici printre zei, nici printre oameni nu am găsit un soț potrivit, din punct de vedere al frumuseții, pentru Gunakesi a mea. Cu siguranță, se va găsi unul printre *Nagas*!” Și spunând acestea, și-a luat rămas bun de la soția sa și, mirosind capul fiicei sale, Matali a pătruns în tărâmurile subterane.

SECȚIUNEA XCVIII

Kanwa a spus: Când Matali își croia drum, l-a văzut pe marele Rishi Narada mergând în voie să-i facă o vizită lui Varuna (zeul apelor). Și văzându-l pe Matali, Narada l-a întrebat: „Unde te duci? O, vizitiu, este oare o misiune proprie sau este la porunca lui Satakratu că întreprinzi această călătorie?” Astfel interpelat pe drum de Narada, care se îndrepta spre destinația sa, Matali l-a

informat pe Narada despre misiunea sa. Şi Rishi, informat despre toate, i-a spus atunci lui Matali: „Vom merge împreună. În ceea ce mă priveşte, mă îndrept spre Domnul apelor, după ce am părăsit cerurile şi am căutat în regiunile inferioare. Îţi voi spune totul. După o căutare îndelungată acolo, vom alege un mire, O, Matali!” Şi pătrunzând apoi în regiunile inferioare, acel cuplu ilustru, Matali şi Narada, l-au zărit pe Regentul lumii — Domnul apelor. Şi acolo Narada a primit venerarea cuvenită unui Rishi celest, iar Matali a primit o venerare egală cu cea oferită marelui Indra. Şi amândoi, pricepuţi în afaceri, l-au informat pe Varuna despre scopul lor şi, obţinând permisiunea lui, au început să rătăcească în acea regiune a Nagilor. Iar Narada, care îi cunoştea pe toţi locuitorii regiunilor inferioare, a început să-i descrie în detaliu tovarăşului său totul despre locuitorii lumii Naga.

Şi Narada a spus: Tu, O, vizitiu, l-ai văzut pe Varuna înconjurat de fiii şi nepoţii săi. Priveşte domniile Domnului apelor. Totul este încântător şi plin de bogăţii. Fiul lui Varuna, Domnul Oceanului, înzestrat cu o mare înţelepciune, se distinge prin comportamentul şi dispoziţia sa, precum şi prin sfinţenia sa. Având ochi ca frunzele de lotus, acest Pushkara este, într-adevăr, fiul mult iubit al lui Varuna, înzestrat cu o mare frumuseţe şi încântător de privit. El a fost ales de fiica lui Soma ca soţ. Această fiică a lui Soma, egală în frumuseţe cu o a doua Sree, este cunoscută sub numele de Jyotsnakali. Se spune că ea l-a ales odată pe cel mai mare şi mai important dintre fiii lui Aditi ca soţ. Priveşte acum, O, tovarăşe al Domnului celeştilor, acea locuinţă, făcută în întregime din aur şi plină cu vinul numit *Varuni*. Într-adevăr, după ce au obţinut acel vin, zeii şi-au dobândit divinitatea. Aceste arme strălucitoare de tot felul pe care le vezi, O Matali, au aparţinut Daityasilor care au fost lipsiţi de suveranitatea lor. Aceste arme sunt incapabile de deteriorare şi, atunci când sunt aruncate asupra duşmanului, se întorc întotdeauna în mâna celui care le-a aruncat. Obţinute de zei ca pradă de război, ele necesită o energie mentală considerabilă pentru a fi folosite împotriva duşmanilor. Aici locuiau în vremuri străvechi multe triburi de Rakshasas şi Daityas, care posedau multe feluri de arme celeste, dar toate au fost învinse de zei. Iată, acolo, în lacul lui Varuna, se află focul cu flăcări aprinse şi discul lui Vishnu înconjurat de splendoarea strălucitoare a căldurii puternice. Iată, acolo se află arcul noduros care a fost creat pentru distrugerea lumii. El este întotdeauna protejat cu mare vigilenţă de zei, iar arcul mânuit de Arjuna şi-a luat numele de la acest arc. Înzestrat cu puterea a o sută de mii de arcuri, puterea pe care o dobândeşte în momentul bătăliei este de o măreţie de nedescris. El pedepseşte toţi regii răi, înzestraţi cu natura Rakshasas. Această armă feroce a fost creată pentru prima dată de Brahman, cel care a rostit *Vedele*. Marele preceptor Sukra a spus că această armă este teribilă pentru toţi regii. Înzestrată cu o mare energie, ea este deţinută de fiii Domnului apelor. Iată, acolo, în camera umbrelelor, se află umbrela Domnului apelor. Ea revarsă ploi răcoritoare ca norii. Apa care picură din această umbrelă, deşi pură ca luna, este totuşi învăluită de o întunecime atât de densă încât nu poate fi văzută de nimeni. Acolo, în aceste regiuni, O, Matali, sunt nenumărate minuni de văzut. Totuşi, treaba ta va avea de suferit dacă petrecem mai mult timp aici. Prin urmare, vom părăsi în curând această regiune.

SECŢIUNEA XCIX

Narada a continuat: Aici, în centrul lumii Nagas, se află oraşul cunoscut sub numele de Patalam. Celebrat în tot universul, este venerat de Daityas şi Danavas. Creaturile care locuiesc pe pământ, dacă sunt aduse aici de forţa curentului apei, ţipă tare, cuprinse de frică. Aici, focul cunoscut sub numele de focul Asura[8] şi care este alimentat de apă, arde continuu. Ţinut ferm de platforma celeştilor, el nu se mişcă, considerându-se legat şi închis. Aici, zeii, după ce şi-au învins şi ucis duşmanii, au băut *Amrita* şi au depozitat resturile. De aici se vede luna cum creşte şi cum scade. Aici, fiul lui Aditi, cel cu cap de cal (Vishnu), la fiecare ocazie auspicioasă, se ridică, umplând universul, numit şi Suvarna,[9] cu sunetul imnurilor şi *mantrelor* vedice. Şi pentru că toate

8 Numit şi focul Badava.

9 Aluzia se referă la încarnarea lui Vishnu ca Nilakantha, cel cu gât de cal, care explică *suvarnakhyam Jagat* ca fiind *Veda prancha*, adică întreaga *Vedă* cu tot conţinutul ei. Potrivit lui, sensul pasajului este că Vishnu, în

formele apoase, precum Luna şi altele, îşi revarsă apa asupra regiunii, această regiune excelentă a fost numită Patala.[10] De aici, elefantul celest Airavata, pentru binele universului, ia apă rece pentru a o împărţi norilor, iar acea apă este cea pe care Indra o revarsă sub formă de ploaie. Aici trăiesc diverse tipuri de animale acvatice, de diferite forme, precum Timi şi altele, care se hrănesc cu razele lunii. O, vizitiu, aici sunt multe tipuri de creaturi care mor în timpul zilei, fiind străpunse de razele soarelui, dar toate revin la viaţă în timpul nopţii, motivul fiind că luna, care răsare aici în fiecare zi, aşezând acele creaturi decedate cu *Amrita* prin intermediul razelor, care constituie braţele sale, le resuscitează prin acea atingere. Lipiţi de prosperitatea lor de Vasava, aici trăiesc mulţi Danava păcătoşi, închişi, învinşi de el şi afectaţi de Timp. Aici, Domnul creaturilor — marele Stăpân al tuturor lucrurilor create — Mahadeva — a practicat cele mai severe austerităţi ascetice pentru binele tuturor creaturilor. Aici locuiesc mulţi Rishi regeneraţi şi mari, care respectă jurămintele numite „*Go*" şi slăbiţi de recitarea şi studiul *Vedelor* şi care, după ce şi-au suspendat aerul vital numit *Prana*, au ajuns în rai prin forţa austerităţilor lor. Se spune că un bărbat adoptă jurământul numit *Go* atunci când doarme oriunde doreşte, când se hrăneşte cu orice îi pun alţii înainte şi când se îmbracă cu haine pe care alţii i le furnizează. Aici, în neamul celebrului elefant Supratika, s-au născut cei mai buni elefanţi, cunoscuţi sub numele de Airavata, Vamana, Kumuda şi Anjana, primul fiind regele tribului său. Uite, O, Matali, dacă există aici vreun mire care se distinge prin merite superioare, pentru că atunci mă voi duce la el pentru a-l ruga respectuos să o accepte pe fiica ta. Iată, aici zace un ou în aceste ape, strălucind de frumuseţe. De la începutul creaţiei se află aici. Nu se mişcă şi nici nu se sparge. Nu am auzit niciodată pe nimeni vorbind despre naşterea sau natura sa. Nimeni nu ştie cine este tatăl sau mama lui. Se spune, O, Matali, că atunci când va veni sfârşitul lumii, un foc puternic va izbucni din interiorul lui şi se va răspândi, consumând cele trei lumi cu toate obiectele lor mobile şi imobile. Auzind aceste cuvinte ale lui Narada, Matali i-a răspuns, zicând: „Nimeni de aici nu mi se pare eligibil. Să plecăm de aici, aşadar, fără întârziere!"

SECŢIUNEA C

Narada a continuat: Iată acel oraş spaţios şi renumit dintre oraşe, numit Hiranyapura, aparţinând Daityas şi Danavas, care posedă o sută de tipuri diverse de iluzii. Aici, în aceste regiuni numite Patala, a fost construit cu mare grijă de către meşterul divin şi proiectat de Danava Maya. Dotaţi cu mare energie şi eroism, mulţi Danava, care au obţinut binecuvântări (de la Brahman) în vremuri străvechi, au trăit aici, manifestând o mie de tipuri diferite de iluzii. Ei erau incapabili să fie învinşi de Sakra sau de orice alt celest, adică de Yama, Varuna sau Domnul comorilor (Kuvera). Aici locuiesc, O Matali, acei Asura numiţi Kalakhanjas, care au izvorât din Vishnu, şi acei Rakshasa numiţi şi Yatudhanas, care au izvorât din picioarele lui Brahman. Toţi sunt înzestraţi cu dinţi înfricoşători, un elan teribil, viteza şi priceperea vântului şi o mare energie care depinde de puterile iluziei. Pe lângă aceştia, o altă clasă de Danava numită Nivatakavacha, care este invincibilă în luptă, îşi are reşedinţa aici. Tu ştii că Sakra nu este în stare să-i învingă. De multe ori, O, Matali, tu, împreună cu fiul tău Gomukha, şi şeful celeştilor şi stăpânul Sachi, împreună cu fiul său, aţi fost nevoiţi să vă retrageţi în faţa lor. Priveşte casele lor, O, Matali, care sunt toate făcute din argint şi aur şi bine împodobite cu decoraţiuni realizate conform regulilor artei. Toate aceste conace sunt împodobite cu *lapis lazuli* şi corali şi strălucesc datorită luciului *Arkasphatika* şi strălucirii pietrei preţioase numite *Vajrasara*. Multe dintre aceste reşedinţe palatine par a fi fost construite din strălucirea acestor pietre preţioase numite *Padmaragas*, din marmură strălucitoare sau din lemn de cea mai bună calitate. De asemenea, ele posedă strălucirea soarelui sau a focului aprins. Şi toate clădirile, împodobite cu pietre preţioase şi bijuterii, sunt foarte înalte şi se află una lângă alta. De proporţii spaţioase şi de o mare frumuseţe arhitecturală, este imposibil să se spună din ce material sunt construite aceste conace sau să se descrie stilul lor de frumuseţe. Într-adevăr, ele sunt extrem de frumoase datorită decoraţiunilor lor. Priveşte aceste refugii ale Daityas pentru recreere şi sport, paturile lor pentru somn, ustensilele lor scumpe, încrustate cu pietre preţioase, şi scaunele pe care le

---

această formă, amplifică cu propria voce notele vedice cântate de brahmani.

10 *Palauti Jalam sravantiti patalam*. Astfel spune Nilakantha.

folosesc. Privește dealurile lor, care arată ca norii, fântânile de apă, copacii care se mișcă după voia lor și care dau toate fructele și florile pe care le poți cere. Vezi, O, Matali, dacă poți găsi aici vreun mire care să-ți fie pe plac. Dacă nu găsești pe nimeni, vom pleca, dacă dorești, în altă parte a lumii. Astfel întrebat, Matali i-a răspuns lui Narada, zicând: „O, Rishi celest, nu se cuvine să fac nimic care ar putea fi neplăcut locuitorilor cerului. Zeii și Danava, deși sunt frați, sunt mereu în conflict unii cu alții. Cum aș putea, așadar, să fac o alianță cu cei care sunt dușmanii noștri? Să ne retragem, așadar, într-un alt loc. Nu se cuvine să caut printre Danava. În ceea ce te privește, știu că inima ta este mereu hotărâtă să stârnească certuri."

SECȚIUNEA CI

Narada a spus: Această regiune aparține păsărilor, care toate au pene excelente. Toate se hrănesc cu șerpi. Nu simt niciodată oboseală când își etalează priceperea, când călătoresc sau când poartă greutăți. Această rasă, O, vizitiule, s-a înmulțit din cei șase fii ai lui Garuda. Ei sunt Sumukha, Sunaman, Sunetra, Suvarchas, Suanch și prințul păsărilor numit Suvala. Născuți din neamul lui Kasyapa și sporind gloria neamului lui Vinata, multe creaturi înaripate, cele mai importante din specia lor, au fondat și au înmulțit o mie de dinastii de păsări, toate înzestrate cu noblețe de sânge, prin nașterea copiilor lor. Toate aceste creaturi sunt înzestrate cu mare prosperitate, au vârtejul auspicios numit *Sreevatsa*, posedă mari bogății și sunt inspirate de o mare putere. Prin faptele lor, se poate spune că aparțin ordinului Kshatriya, dar toate sunt lipsite de compasiune, hrănindu-se cu șerpi. Ele nu ating niciodată iluminarea spirituală, ca urmare a faptului că vânează pe semenii lor. Voi enumera acum șefii după numele lor, ascultă-mă, O, Matali. Această rasă este foarte apreciată datorită favorii pe care i-o acordă Vishnu. Toți îl venerează pe Vishnu, iar Vishnu este protectorul lor. Vishnu locuiește mereu în inimile lor, iar Vishnu este marele lor refugiu. Iată care sunt numele lor: Suvarnachuda, Nagasin Daruna, Chandatundaka, Anala, Vaisalaksha, Kundalin, Pankajit, Vajraviskambha, Vainateya, Vamana, Vatavega, Disachakshu, Nimisha, Animisha, Trirava, Saptarava, Valmiki, Dipaka, Daityadwipa, Saridwipa, Sarasa, Padmaketana, Sumukha, Chitraketu, Chitravara, Anagha, Meshahrit, Kumuda, Daksha, Sarpanta, Somabhojana, Gurubhara, Kapota, Suryanetra, Chirantaka, Vishnudharman, Kumara, Parivarha, Hari, Suswara, Madhuparka, Hemavarna, Malaya, Matariswan, Nisakara și Divakara. Acești fii ai lui Garuda pe care i-am numit locuiesc într-o singură provincie din această regiune. I-am menționat doar pe cei care s-au distins prin putere, faimă și realizări. Dacă nu-ți place niciunul dintre ei, vino, vom pleca de aici, O, Matali. Te voi duce într-o altă regiune unde vei putea găsi un soț potrivit pentru fiica ta.

SECȚIUNEA CII

Narada a spus: Regiunea în care ne aflăm acum se numește Rasatala și este al șaptelea strat sub Pământ. Aici locuiește Surabhi, mama tuturor vacilor, ea, care s-a născut din *Amrita*. Ea produce mereu lapte, care este esența tuturor lucrurilor bune de pe pământ și care, excelent cum este și având un singur gust, izvorăște din esența celor șase tipuri diferite de gusturi (despre care se vorbește). Fără cusur, Surabhi însăși a izvorât în vremuri străvechi din gura Strămoșului, satisfăcută de băutul *Amritei* și de vărsarea celor mai bune lucruri. Un singur jet din laptele ei, căzând pe pământ, a creat ceea ce este cunoscut ca sacrul și excelentul „*Ocean Lăptos*". Marginea acelui ocean este întotdeauna acoperită cu spumă albă, asemănătoare unei centuri de flori. Cei mai buni dintre asceți, cunoscuți sub numele de „băutorii de spumă", locuiesc în jurul acestui ocean, hrănindu-se numai cu acea spumă. Ei sunt numiți „băutorii de spumă" deoarece, O, Matali, nu trăiesc cu nimic altceva decât cu acea spumă. Angajați în practica celor mai severe austerități, chiar și zeii se tem de ei. Din ea se nasc alte patru vaci, O, Matali, care susțin cele patru puncte cardinale și, prin urmare, sunt numite susținătoarele punctelor cardinale (*Dikpali*). Născută din însăși Surabhi, cea care susține punctul cardinal estic se numește Surupa. Cea care susține cartierul sudic se numește Hansika. Acea vacă ilustră, O Matali, de formă universală, care susține cartierul vestic condus de Varuna, este cunoscută sub numele de Subhadra. Cartierul nordic, care cuprinde regiunea virtuții și

poartă numele lui Kuvera, Domnul comorilor, este susținut de vaca numită Sarva-kamadugha. Zeii, unindu-se cu Asurii și făcând din muntele Mandara polul lor, au agitat apele oceanului și au obținut vinul numit *Varuni*, și (Zeita Prosperității și Grației numită) Lakshmi, și Amrita, și acel prinț al armăsarilor numit Uchchhaisrava, și cea mai bună dintre pietre prețioase numită Kaustubha. Acele ape, O Matali, care au dat aceste lucruri prețioase, fuseseră toate amestecate cu laptele acestor patru vaci. În ceea ce privește Surabhi, laptele pe care l-a dat devine Swaha pentru cei care trăiesc din Swaha, Swadha pentru cei care trăiesc din Swadha și Amrita pentru cei care trăiesc din Amrita. Cupletul care era cântat de locuitorii din Rasatala în vremurile de demult este încă recitat în lume de către persoanele învățate. Cupletul este acesta: „Nici în regiunea Nagas, nici în Swarga, nici în Vimana, nici în Tripishtapa nu există o locuință atât de fericită ca în Rasatala!”

SECȚIUNEA CIII

Narada a spus: Acest oraș, cel mai important dintre toate, pe care îl vezi și care seamănă cu Amaravati, orașul șefului celeștilor, este cunoscut sub numele de Bhogavati. El este condus de Vasuki, regele Nagas. Aici locuiește Shesha, care, datorită austerității sale ascetice de cel mai înalt nivel, este capabil să susțină acest pământ cu toată vastitatea sa. Corpul său este ca un munte alb. El este împodobit cu ornamente celeste. Are o mie de capete. Limbile sale ard ca flăcările de foc și este înzestrat cu o mare putere. Aici locuiesc în fericire nenumărați Nagas — fiii lui Surasa — care au forme diverse și sunt împodobiți cu ornamente de diferite feluri, purtând semne de pietre prețioase, svastici, cercuri și vase pentru băut. Toți sunt înzestrați cu o mare putere și sunt feroce din fire. Unii au o mie de capete, alții cinci sute, iar alții trei. Unii au două capete, alții cinci, iar alții au șapte fețe. Și toți au corpuri uriașe, care seamănă cu munții care se întind peste pământ. Sunt milioane și zeci de milioane, de fapt, nenumărați, chiar și în ceea ce privește cei care aparțin unei singure rase. Ascultați-mă, însă, pe măsură ce vă numesc pe câțiva dintre cei mai faimoși dintre ei. Aceștia sunt Vasuki, Takshaka, Karkotaka, Dhanjaya, Kaliya, Nahusha, Aswatara, Vakyakunda, Mani, Apurana, Khaga, Vamana, Elapatra, Kukura, Kukuna, Aryaka, Nandaka, Kalasa, Potaka, Kalilasaka, Pinjaraka, Airavata, Sumanmukha, Dadhimukha, Sankha, Nanda, Upanandaka, Apta, Kotaraka, Sikhi, Nishthuraka, Tittiri, Hastibhadra, Kumuda, Maylapindaka, cei doi Padmas, Pundarika, Pushpa, Mudgaraparnaka, Karavira, Pitharaka, Samvritta, Vritta, Pindara, Vilwapatra, Mushikada, Sirishaka, Dilipa, Sankha-sirsha, Jyotishka, Aparajita, Kauravya, Dhritarashtra, Kuhara, Krisaka, Virajas, Dharana, Savahu, Mukhara, Jaya, Vidhira, Andha, Visundi, Virasa și Sarasa. Aceștia și mulți alții se numără printre fiii lui Kasyapa. Vezi, O, Matali, dacă este cineva aici pe care îl poți alege.

Kanwa a continuat: Între timp, Matali privea cu atenție o persoană care stătea în apropiere. După ce Narada a încetat să vorbească, vizitiul celest, cu mintea mulțumită, l-a întrebat pe Rishi: „Din ce rasă face parte cel care încântă privirile, acel tânăr chipeș și strălucitor, care stă în fața lui Aryaka din neamul Kauravya? Cine este tatăl său și cine este mama sa? Din ce rasă Naga provine? Într-adevăr, din ce neam provine el, ca un stâlp înalt de steag? Datorită inteligenței, răbdării, frumuseții și tinereții sale, inima mea, O, Rishi celest, a fost atrasă de el. Acest tânăr va fi cel mai bun soț pentru Gunakesi a mea.”

Kanwa a continuat: Văzând satisfacția lui Matali la vederea lui Naga numit Sumukha, Narada l-a informat despre noblețea descendenței sale și despre faptele sale. Și a spus: „Născut în rasa Airavata, acest prinț al Nagas se numește Sumukha. El este nepotul preferat al lui Aryaka și fiul fiicei lui Vamana. Tatăl acestui tânăr era, O, Matali, Naga numit Chikura. Nu cu mult timp în urmă, el a fost ucis de fiul lui Vinata.” Auzind aceasta, Matali s-a bucurat foarte mult și, adresându-se lui Narada, vizitiul a spus: „Acest Naga, cel mai bun dintre toți, O, sire, mi se pare foarte potrivit ca ginere. Fă tot posibilul să-l convingi, căci sunt foarte mulțumit la gândul de a-i dărui acestui Naga, O, Muni, pe draga mea fiică.”

SECȚIUNEA CIV

Narada a spus atunci: Acesta este vizitiul numit Matali. El este, de asemenea, un prieten drag al lui Sakra. Pur în comportament, el are o dispoziție excelentă și posedă numeroase virtuți. Înzestrat cu putere de spirit, el are o mare energie și o mare putere. El este prietenul, consilierul și vizitiul lui Sakra. În fiecare bătălie s-a văzut că diferența dintre el și Vasava în ceea ce privește vitejia și puterea este mică. În toate bătăliile dintre zei și *Asuri*, Matali este cel care conduce, doar cu mintea sa, carul mereu victorios și cel mai bun al lui Indra, care este tras de o mie de cai. Învinși de felul în care el conduce caii, dușmanii zeilor sunt subjugați de Vasava cu ajutorul mâinilor sale. Învinși în prealabil de Matali, *Asura* sunt ulterior uciși de Indra. Matali are o fiică excelentă, a cărei frumusețe este de neegalat în lume. Sinceră și înzestrată cu toate calitățile, ea este cunoscută sub numele de Gunakesi. El căuta în cele trei lumi un mire potrivit. O, tu, care ești înzestrat cu splendoarea unui celest, nepotul tău, Sumukha, a devenit acceptabil pentru el ca soț pentru fiica sa. O, cel mai bun dintre șerpi, dacă propunerea lui îți este acceptabilă, hotărăște-te repede, O, Aryaka, să o iei pe fiica lui ca dar pentru nepotul tău. Așa cum Lakshmi este în casa lui Vishnu, sau Swaha în cea a lui Agni, așa să fie Gunakesi, cu talia subțire, soția din neamul tău. Așadar, accept-o pe Gunakesi pentru nepotul tău, așa cum Sachi a fost acceptată pentru Vasava, care o merita. Deși acest tânăr și-a pierdut tatăl, îl alegem pentru virtuțile sale și pentru respectabilitatea lui Airavata și a ta. Într-adevăr, datorită meritelor lui Sumukha, caracterului său, purității, stăpânirii de sine și altor calități, Matali a devenit el însuși dornic să-i dea fiica sa. Prin urmare, se cuvine să-l onorezi pe Matali.

Kanwa a continuat: Astfel abordat de Narada, Aryaka, văzându-și nepotul ales ca mire și amintindu-și de moartea fiului său, a fost cuprins de bucurie și tristețe în același timp. Apoi s-a adresat lui Narada și a spus: „Cum, O, Rishi celest, aș putea să o doresc pe Gunakesi ca noră? Nu se poate, O, mare Rishi, ca cuvintele tale să nu fie foarte onorate de mine, căci cine nu ar dori o alianță cu prietenul lui Indra? Ezit, totuși, O, mare Muni, din cauza instabilității cauzei care nu ar face ca această alianță să fie durabilă. O, tu, cel de mare strălucire, autorul acestui tânăr, adică fiul meu, a fost devorat de Garuda. Suntem copleșiți de durere din această cauză. Dar și mai rău, O, stăpâne, fiul lui Vinata, în momentul în care a părăsit aceste ținuturi, a spus: «Peste o lună îl voi devora și pe acest Sumukha». Cu siguranță, se va întâmpla așa cum a spus el, căci știm cu cine avem de-a face. Prin urmare, la aceste cuvinte ale lui Suparna, am devenit triști!”

Kanwa a continuat: Matali i-a spus atunci lui Aryaka: «Am pus la cale un plan. L-am ales pe nepotul tău ca ginere al meu. Lasă-l pe acest Naga să vină împreună cu mine și cu Narada în fața Domnului cerului, conducătorul celor cerești, O, cel mai bun dintre Naga. Eu voi încerca să pun obstacole în calea lui Suparna și, ca ultimă soluție, vom afla perioada de viață care i-a fost acordată lui Sumukha. Fii binecuvântat, O, Naga, lasă-l pe Sumukha să vină cu mine în fața Domnului celeștilor.» Spunând aceasta, l-au luat pe Sumukha cu ei, și toți patru, înzestrați cu o mare splendoare, au venit în ceruri și l-au văzut pe Sakra, șeful zeilor, așezat în toată gloria sa. Și s-a întâmplat ca ilustrul Vishnu cu patru brațe să fie și el prezent acolo. Narada a prezentat apoi întreaga poveste despre Matali și alegerea sa.

Kanwa a continuat: Auzind toate acestea, Vishnu i-a poruncit lui Purandara, Stăpânul universului, spunând: „Dă-i *Amrita* acestui tânăr și fă-l nemuritor ca zeii înșiși. Fie ca Matali, Narada și Sumukha, O, Vasava, să-și îndeplinească dorința mult râvnită prin harul tău.” Purandara, însă, reflectând la vitejia fiului lui Vinata, i-a spus lui Vishnu: „*Dă-i tu Amrita*.” Astfel abordat, Vishnu a spus: „Tu ești Domnul tuturor creaturilor mobile și imobile. Cine ar refuza un dar oferit de tine, O, domnule?” La aceste cuvinte, Sakra i-a dăruit acelui Naga o viață lungă. Ucigașul lui Vala și Vritra nu l-a făcut să bea *Amrita*. Sumukha, după ce a obținut această binecuvântare, a devenit Sumukha[11] (în realitate), pentru că fața lui era plină de semne de bucurie. Și după ce s-a căsătorit cu

11 Literalmente, cineva care are un chip frumos sau excelent.

fiica lui Matali, s-a întors vesel acasă. Și Narada și Aryaka, plini de bucurie pentru succesul obiectivului lor, au plecat, după ce l-au venerat pe gloriosul șef al celeștilor.

SECȚIUNEA CV

Kanwa a spus: Între timp, O, Bharata, puternicul Garuda a auzit ce s-a întâmplat, și anume că Sakra i-a acordat lui Naga Sumukha o viață lungă. Și aprins de o mare mânie, acel păzitor al firmamentului, Suparna, lovind cele trei lumi cu uraganul provocat de bătaia aripilor sale, a venit repede la Vasava. Și Garuda a spus: „O, ilustrule, ignorându-mă, de ce ai intervenit în ceea ce privește hrana mea? După ce mi-ai acordat o binecuvântare din propria voință, de ce o retragi acum? Domnul Suprem al tuturor creaturilor a hotărât, de la început, care va fi hrana mea. De ce te opui atunci acestui decret divin? Eu l-am ales pe acest mare Naga și am stabilit momentul, pentru că, O, zeule, intenționam să ofer carnea corpului său ca hrană numeroșilor mei descendenți. Deci, când el a obținut un dar de la tine și a devenit indestructibil de mine, cum aș putea îndrăzni să ucid pe altul din specia sa? Te joci astfel, O, Vasava, după cum dorești? Eu, însă, va trebui să mor, la fel ca și membrii familiei mele și servitorii pe care i-am angajat în casa mea. Cred că asta te va mulțumi, O, Vasava! Într-adevăr, o, ucigaș al lui Vala și Vritra, merit toate acestea, ba chiar mai mult, deoarece, fiind stăpânul celor trei lumi în putere, am consimțit totuși să devin servitorul altuia. O, monarh al celor trei lumi, Vishnu, totuși, nu ești singura cauză a inferiorității mele, căci, deși, O, Vasava, sunt destul de egal cu tine, suveranitatea celor trei lumi se odihnește asupra ta, O, șef al celor cerești. Ca și tine, și eu am o fiică a lui Daksha ca mamă și pe Kasyapa ca tată. Ca și tine, și eu pot, fără nici o oboseală, să port greutatea celor trei lumi. Am o forță nemăsurată, căreia nicio creatură nu-i poate rezista. În războiul cu Daityas, am realizat și eu fapte mărețe. Srutasri și Srutasena și Vivaswat, și Rochanamukha, și Prasrura, și Kalakaksha, dintre fiii lui Diti, au fost uciși de mine. Așezat pe stâlpul steagului carului fratelui tău mai mic, îl protejez cu grijă în luptă și, uneori, îl port pe fratele tău pe spate. Poate că din această cauză mă ignori. Cine altcineva în univers este capabil să poarte poveri atât de grele? Cine este mai puternic decât mine? Deși sunt superior, îl port pe spate pe fratele tău mai mic, împreună cu toți prietenii lui. Cu toate acestea, când, ignorându-mă, ți-ai permis să te amesteci în alimentația mea, tu, O, Vasava, mi-ai adus rușine, la fel ca acest frate mai mic al tău, care până atunci mă umilea obligându-mă să-l duc în spate. În ceea ce te privește, O, Vishnu, dintre toți cei înzestrați cu vitejie și putere care s-au născut din pântecele lui Aditi, tu ești superior în putere. Cu toate acestea, te port fără nici o oboseală, doar cu una dintre penele mele. Gândește-te cu calm, O, frate, cine dintre noi este mai puternic? ”

Kanwa a continuat: Auzind cuvintele mândre ale păsării care prevestesc pericolul, purtătorul discului, provocându-l și mai mult pe Tarkshya, i-a spus: „Deși ești atât de slab, de ce te consideri puternic, O, Garuda, creatură ovipară? Nu se cuvine să te lauzi astfel în prezența noastră. Nici măcar cele trei lumi unite nu pot suporta greutatea corpului meu. Eu însumi îmi port propria greutate și pe a ta. Haide, poartă greutatea brațului meu drept. Dacă poți suporta chiar și asta, lauda ta ar fi considerată rezonabilă.” Spunând aceasta, sfântul și-a pus brațele pe umerii lui Garuda. Atunci, acesta din urmă a căzut, copleșit de greutatea sa, confuz și lipsit de simțuri. Și Garuda simți că greutatea acelui braț al lui Vishnu era la fel de mare ca cea a întregului Pământ cu munții lui. Înzestrat cu o putere infinit mai mare, Vishnu nu-l chinui însă prea mult. Într-adevăr, Achyuta nu-i luă viața. Acel pădurar al cerului, copleșit atunci de acea greutate imensă, gâfâia după aer și începu să-și piardă penele. Cu toate membrele slăbite și complet confuz, Garuda era aproape lipsit de simțuri. Copilul înaripat al Vinatei, astfel confuz și aproape lipsit de simțuri, complet neajutorat, s-a închinat lui Vishnu cu capul plecat și i s-a adresat slab, spunând: „O, ilustru Domn, esența acelei forțe care susține universul locuiește în acest corp al tău. Ce mirare, așadar, că am fost zdrobit la pământ de un singur braț al tău, întins după bunul tău plac. Se cuvine, O, divinule Domn, să ierți această creatură înaripată care se așează pe stindardul tău — acest nebun îmbătat de mândria puterii sale, dar acum complet neajutorat. Marea ta putere, O, divinule Domn, nu mi-a fost cunoscută până acum. De aceea am considerat că propria mea putere este de neegalat.” Astfel abordat, ilustrul

Vishnu s-a bucurat și, adresându-se lui Garuda cu afecțiune, a spus: „Să nu mai ai un astfel de comportament”. Și spunând aceasta, Upendra îl aruncă pe Sumukha cu vârful piciorului pe pieptul lui Garuda. Și de atunci, O, rege, Garuda a trăit mereu în prietenie cu acel șarpe. Astfel, O, rege, puternicul și ilustrul Garuda, fiul lui Vinata, afectat de puterea lui Vishnu, a fost vindecat de mândria sa.

Kanwa a continuat: În același fel, O, fiu al lui Gandhari, vei trăi, O, fiu, atâta timp cât nu te vei apropia de eroicii fii ai lui Pandu în luptă. Cine este cel pe care Bhima, cel mai de seamă dintre luptători, acel puternic fiu al lui Vayu și Dhananjaya, fiul lui Indra, nu-l poate ucide în luptă? Vishnu însuși, Vayu și Dharma, precum și Aswinii — acești zei sunt dușmanii tăi. Nu numai că nu poți să te lupți cu ei, dar nici măcar nu ești în stare să-i privești pe câmpul de luptă. De aceea, O, prințe, nu-ți pune inima pe război; lasă pacea să se facă prin intermediul lui Vasudeva. Se cuvine să-ți salvezi astfel neamul. Acest mare ascet Narada a fost martor cu ochii lui la incidentul (pe care ți l-am povestit) care arată măreția lui Vishnu, și să știi că acest Krishna este purtătorul discului și al buzduganului!

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui *Rishi*, Duryodhana și-a strâns sprâncenele și a început să respire greu. Apoi, aruncând o privire asupra fiului lui Radha, a izbucnit într-un râs zgomotos. Și, ignorând cuvintele lui *Rishi*, acel ticălos rău a început să-și lovească coapsa, care semăna cu trunchiul unui elefant. Și adresându-se lui *Rishi*, el a spus: „Eu sunt, O, mare *Rishi*, exact ceea ce Creatorul m-a făcut să fiu. Ce trebuie să fie, trebuie să fie. Ce a fost hotărât în cazul meu trebuie să se întâmple, nu pot acționa altfel. Ce rost au, așadar, aceste declarații fără sens?”

SECȚIUNEA CVI

Janamejaya a spus: Născocit să se căsătorească cu răul, orbit de lăcomie, dependent de căile rele, hotărât să-și aducă distrugerea asupra capului său, inspirând durere în inimile rudelor, sporind necazurile prietenilor, chinuind pe toți cei care îi doreau binele, sporind bucuriile dușmanilor și urmând calea greșită, de ce prietenii lui nu au încercat să-l oprească și de ce nici marele prieten (al neamului Kuru), Cel Sfânt, cu sufletul liniștit, sau StrăMoșul nu i-au spus nimic din afecțiune?

Vaisampayana a spus: Da, Cel Sfânt a vorbit. Bhishma a spus și el ceea ce era benefic. Și Narada a spus multe. Ascultați tot ce au spus aceștia.

Vaisampayana a continuat: Narada a spus: «Persoanele care ascultă sfaturile prietenilor sunt rare. Prietenii care oferă sfaturi benefice sunt și ei rari, pentru că un prieten (care are nevoie de sfaturi) nu se află niciodată acolo unde se află un prieten (care oferă sfaturi). O, fiu al neamului Kuru, cred că ar trebui să ascultăm cuvintele prietenilor. Încăpățânarea trebuie evitată, pentru că este plină de rău. În acest sens, se citează o poveste veche despre Galava, care a căzut în dizgrație din cauza încăpățânării sale. În vremurile străvechi, pentru a-l testa pe Viswamitra, care era atunci angajat în austerități ascetice, Dharma a venit personal la el, luând forma lui Rishi, Vasishtha. Astfel, luând forma unuia dintre cei șapte Rishi și prefăcându-se că este flămând și dornic să mănânce, el a venit, O, rege, la schitul lui Kausika. Atunci, Viswamitra, cuprins de uimire, a început să gătească *Charu* (o preparare din orez și lapte). Și, din cauza grijii pe care a pus-o în prepararea acelei mâncări excelente, nu a putut să-și servească oaspetele cum se cuvine. Și abia după ce oaspetele a mâncat mâncarea oferită de ceilalți pustnici, Viswamitra a reușit să se apropie de el cu *Charu* pe care îl gătise și care încă fumega. «Am mâncat deja; așteaptă aici», au fost cuvintele pe care le-a rostit sfântul. Și după ce a spus asta, sfântul a plecat. Și atunci, ilustrul Viswamitra, O, rege, a așteptat acolo. Și purtând mâncarea pe cap și ținând-o cu brațele, acel ascet cu jurământ riguros stătea în schitul său, nemișcat ca un stâlp, hrănindu-se cu aer. Și în timp ce stătea acolo, un

ascet pe nume Galava, din motive de respect și venerație și din afecțiune și dorință de a face ceea ce era plăcut, a început să-l servească. Și după ce au trecut o sută de ani, Dharma, luând din nou forma lui Vasishtha, a venit la Kausika din dorința de a mânca. Și văzându-l pe marele Rishi Viswamitra, care era înzestrat cu o înțelepciune înaltă, stând acolo cu mâncarea pe cap, el însuși trăind tot timpul cu aer, Dharma a acceptat mâncarea care era încă caldă și proaspătă. Și după ce a mâncat acea mâncare, zeul a spus: «Sunt mulțumit, O, Rishi regenerat». Și spunând aceasta, a plecat. Și la aceste cuvinte ale lui Dharma, Viswamitra a renunțat la statutul de Kshatriya, fiind înzestrat cu statutul de Brahmana, și a fost cuprins de bucurie[12]. Și mulțumit de serviciile și devotamentul discipolului său, ascetul Galava, Viswamitra, i se adresă și îi spuse: «Cu permisiunea mea, O, Galava, du-te oriunde dorești». Astfel poruncit de învățătorul său, Galava, foarte mulțumit, îi spuse cu voce dulce lui Viswamitra, de mare strălucire: «Ce dar final să-ți ofer ca urmare a serviciilor tale ca învățător? O, dăruitorule de onoruri, sacrificiul devine de succes ca urmare a darului (final). Cel care oferă astfel de daruri obține eliberarea. Într-adevăr, aceste daruri constituie rodul (de care se bucură cineva în ceruri). Ele sunt considerate ca fiind pacea și liniștea personificate. Ce să-i procur, așadar, învățătorului meu? Oh, să se spună asta.» Ilustrul Viswamitra știa că fusese cu adevărat cucerit de Galava prin serviciile acestuia, și Rishi, prin urmare, a căutat să-l alunge repetând: «Du-te, du-te». Dar, deși Viswamitra i-a poruncit în repetate rânduri să plece, Galava i s-a adresat în continuare spunând: «Ce să-ți dau?» Văzând această încăpățânare din partea ascetului Galava, Viswamitra a simțit o ușoară furie și, în cele din urmă, a spus: «Dă-mi opt sute de cai, fiecare dintre ei să fie alb ca razele lunii și fiecare dintre ei să aibă o ureche neagră. Pleacă acum, O, Galava, și nu mai zăbovi.»”

SECȚIUNEA CVII

Narada a spus: Astfel abordat de Viswamitra, cel de mare inteligență, Galava a fost cuprins de o astfel de anxietate încât nu putea să stea jos, să se întindă sau să mănânce. Prizonier al anxietății și regretului, lamentându-se amar și arzând de remușcări, Galava a pălit și a ajuns un schelet. Și copleșit de durere, O, Suyodhana, s-a lăsat pradă acestor lamentări: „Unde voi găsi prieteni bogați? Unde voi găsi bani? Am vreo economie? Unde voi găsi opt sute de cai de o albeață lunară? Ce plăcere pot avea în a mânca? Ce fericire pot avea în obiectele de plăcere? Însăși dragostea pentru viață s-a stins în mine. Ce nevoie am de viață? Mergând pe celălalt țărm al marelui ocean sau la marginea cea mai îndepărtată a pământului, voi renunța la viața mea. La ce îmi poate folosi viața? Ce fericire, fără eforturi severe, poate avea cel care este sărac, fără succes, lipsit de toate lucrurile bune ale vieții și împovărat de datorii? Moartea este preferabilă vieții în ceea ce-l privește pe cel care, bucurându-se de bogăția prietenilor prin prietenia lor pentru el, nu este în măsură să le întoarcă favoarea. Actele religioase ale acelui om își pierd eficacitatea, care, după ce a promis să facă un act, nu îl îndeplinește și este astfel pătat de falsitate. Cel care este pătat de falsitate nu poate avea frumusețe, copii, putere sau influență. Cum poate, așadar, un astfel de om să atingă o stare fericită? Ce om nerecunoscător a câștigat vreodată faimă? Unde este, într-adevăr, locul lui și unde este fericirea lui? O persoană nerecunoscătoare nu poate câștiga niciodată respectul

12 Povestea promovării lui Viswamitra la statutul de brahman este foarte caracteristică. Angajat într-o dispută cu brahmanul Rishi Vasishtha, Viswamitra, care era un rege Kshatriya (fiul lui Kusika), a descoperit, printr-o experiență amară, că energia și puterea Kshatriya, susținute de întreaga știință a armelor, nu aveau niciun efect împotriva puterii unui Brahmana, deoarece Vasishtha, prin puterile sale ascetice, a creat miriade și miriade de trupe feroce care au provocat o înfrângere semnificativă marelui rege Kshatriya. Dezamăgit astfel, Viswamitra s-a retras în sânul Himavatului și i-a făcut curte lui Shiva. Marele Zeu a apărut și Viswamitra l-a implorat să-i învețe întreaga știință a armelor. Zeul i-a îndeplinit rugăciunea. Viswamitra s-a întors apoi și a căutat o întâlnire cu Vasishtha, dar acesta din urmă, doar cu ajutorul bastonului său brahmanic (din bambus), a învins cele mai feroce arme ale lui Viswamitra, chiar și cele cu eficacitate celestă. Umilit și discreditat, Viswamitra și-a pus în gând să devină brahman. A renunțat la regatul său și s-a retras în pădure împreună cu regina sa, începând să practice cele mai severe austerități. După expirarea a zece mii de ani, Creatorul Brahma i-a apărut în fața lui și i s-a adresat ca unui Rishi regal. Dezamăgit de acest lucru, el s-a dedicat unor austerități și mai severe. În cele din urmă, la porunca lui Dharma (așa cum se menționează aici), marele rege Kshatriya a devenit brahman. Acesta este, în scripturile hinduse, singurul caz în care o persoană aparținând unui ordin inferior a devenit brahman prin austerități ascetice.

și afecțiunea celor din jur. Nici mântuirea nu poate fi a ei. Cel lipsit de bogăție este un nefericit despre care abia se poate spune că trăiește. Un astfel de nefericit nu-și poate întreține rudele și prietenii. Incapabil să răsplătească beneficiile primite, el va ajunge cu siguranță la pieire. Chiar și eu sunt acel nefericit, nerecunoscător, lipsit de resurse și pătat de falsitate, pentru că, după ce am obținut obiectivele mele de la învățătorul meu, nu sunt în stare să-i îndeplinesc poruncile. După ce am încercat mai întâi din răsputeri, îmi voi da viața. Înainte de asta, nu am dorit niciodată nimic de la zei. Zeii mă respectă pentru asta în locul de sacrificiu. Voi merge să caut protecția lui Vishnu, divinul Domn al celor trei lumi, a lui Krishna, marele refugiu al tuturor celor binecuvântați cu protecție. Înclinându-mă în fața lui, doresc să-l văd pe cel mai înalt dintre toți asceții, pe Eternul Krishna, de la care provin toate posesiunile și plăcerile deținute atât de zei, cât și de Asuri." Și în timp ce Galava se lamenta astfel, prietenul său Garuda, fiul lui Vinata, i-a apărut în fața ochilor. Și Garuda, din dorința de a-i face bine, i s-a adresat vesel, spunând: „Tu ești un prieten drag al meu. Este datoria unui prieten, atunci când se află în prosperitate, să se ocupe de împlinirea dorințelor prietenilor săi. Prosperitatea pe care o am, O, Brahmana, este constituită de Vishnu, fratele mai mic al lui Vasava. Înainte de asta, am vorbit cu el în numele tău și el a fost de acord să-mi îndeplinească dorințele. Haide, vom merge împreună. Te voi duce în siguranță pe celălalt mal al oceanului sau în cel mai îndepărtat colț al pământului. Haide, Galava, nu mai sta pe gânduri."

SECȚIUNEA CVIII

Garuda a spus: O, Galava, am primit porunca de la Dumnezeu, care este sursa tuturor cunoștințelor. Te întreb, în ce direcție să te duc mai întâi pentru a vedea ce se află acolo? Spre est, sud, vest sau nord, încotro să merg, O, cel mai bun dintre cei regenerați, O, Galava? Către partea în care Surya, iluminatorul universului, răsare mai întâi; unde, seara, Sadhyas se angajează în austeritățile lor ascetice; unde Inteligența, care pătrunde întregul univers, izvorăște mai întâi; unde sunt așezați cei doi ochi a lui Dharma, precum și el însuși; unde untul clarificat turnat mai întâi în sacrificiu a curs ulterior peste tot; acea parte, O, cel mai bun dintre toți cei regenerați, este poarta Zilei și a Timpului. Acolo, în timpuri străvechi, fiicele lui Daksha au dat naștere copiilor lor. Acolo s-au înmulțit pentru prima dată fiii lui Kasyapa. Acea parte este sursa întregii prosperități a zeilor, pentru că acolo a fost uns pentru prima dată Sakra ca rege al celor cerești. Acolo, O, Rishi regenerat, atât Indra, cât și zeii au suferit penitențele lor ascetice. Din această cauză, O, Brahmana, această parte se numește *Purva* (prima). Și pentru că în vremurile cele mai vechi acest cartier era populat de Suras, de aceea se numește *Purva*. Zeii, dornici de prosperitate, își desfășurau toate ceremoniile religioase aici. Aici, Creatorul divin al universului a cântat pentru prima dată *Vedele*. Aici, *Gayatri* a fost predicat pentru prima dată de Surya recitatorilor acelui imn sacru. Aici, O, cel mai bun dintre Brahmani, *Yajurvedele* au fost transmise de Surya (lui Yajnavalkya). Aici, sucul *Soma*, sfințit prin binecuvântări, a fost băut pentru prima dată în sacrificii de către Surași. Aici focurile Homa (mulțumite de *mantre*) au băut pentru prima dată articole de origine înrudită.[13] Aici Varuna s-a refugiat pentru prima dată în regiunile inferioare și a atins toată prosperitatea sa. Aici, O, taur printre cei născuți de două ori, a avut loc nașterea, creșterea și moartea vechiului Vasishtha. Aici au crescut pentru prima dată cele o sută de ramuri diferite ale lui **Om**![14] Aici sunt Munii mâncători de fum, fumul focurilor sacrificiale. În acea regiune, miile de mistreți și alte animale au fost ucise de Sakra și oferite ca porții sacrificiale zeilor. Aici, soarele cu o mie de raze, răsărind, consumă, din mânie, pe toți cei răi și nerecunoscători dintre oameni și *Asuri*. Aceasta este poarta celor trei lumi. Aceasta este calea către cer și fericire. Acest cartier se numește *Purva* (est). Vom merge acolo, dacă îți place. Voi face întotdeauna ceea ce îi place celui care îmi este prieten. Spune-mi, O, Galava, dacă îți place vreun alt cartier, pentru că atunci vom merge acolo. Ascultă acum ce am de spus despre un alt cartier.

---

13 Aceste articole de origine înrudită sunt untul clarificat, laptele și alte lucruri folosite ca libații în sacrificii.

14 Adică subdiviziunile *Pranava*, misterioasa *Mantra*, care este începutul, au fost promulgate pentru prima dată aici. Nilakantha presupune că aceasta se referă la originea *Vedelor*, a *Upanishadelor* și a diverselor ramuri ale *Srutis* și *Smritis*.

SECȚIUNEA CIX

Garuda a continuat: În vremurile de demult, Vivaswat, după ce a adus un sacrificiu, a dăruit această zonă ca dar (Dakshina) învățătorului său, și de aceea această regiune este cunoscută sub numele de Dakshina (sud). Aici își au locuința *Pitrișii* celor trei lumi. Și, O, Brahmana, se spune că o clasă de ființe celeste care se hrănesc numai cu fum trăiesc și ele acolo. Acele ființe celeste care poartă numele de Viswedevas locuiesc întotdeauna în această regiune împreună cu *Pitrișii*. Venerate în sacrificii în toate lumile, ele împărtășesc în mod egal cu *Pitrișii*. Acest cartier este numit a doua poartă a lui Yama. Aici sunt calculate perioadele alocate oamenilor în *Trulls* și *Lavas*.[15] În această regiune locuiesc întotdeauna Rishii cerești, Pitriloka Rishii și Rishii regali, în mare fericire. Aici se află religia și adevărul. Aici faptele (persoanelor) își arată roadele. Această regiune, O, cel mai bun dintre cei născuți de două ori, este scopul faptelor celor morți. Această regiune, O, cel mai bun dintre cei regenerați, este locul unde toți trebuie să se repare. Și deoarece toate creaturile sunt copleșite de întuneric, ele nu pot veni aici în fericire. Aici, O, taur printre persoanele regenerate, se află mii de Rakshasas răuvoitori, pentru a fi văzuți de cei păcătoși. Aici, O, Brahmana, în foișoarele de pe pieptul lui Mandara și în lăcașurile Rishiilor regenerați, Gandharvas cântă psalmi, furând atât inima, cât și intelectul. Aici, Raivata (un Daitya), auzind imnurile Santa cântate cu o voce dulce, s-a retras în pădure, părăsind-și soția, prietenii și regatul. În această regiune, O, Brahmana, Manu și fiul lui Yavakrita au stabilit împreună o limită pe care Surya nu o poate depăși niciodată. Aici, ilustrul descendent al lui Pulastya, Ravana, regele Rakshasas, supus austerităților ascetice, a solicitat (binecuvântarea) nemuririi de la zei. Aici (*Asura*) Vritra, ca urmare a comportamentului său rău, a stârnit dușmănia lui Sakra. În această regiune, viețile de diverse forme vin și apoi se descompun în cele cinci elemente (constituente) ale lor. În această regiune, O Galava, oamenii cu fapte rele putrezesc (în torturi). Aici curge râul Vaitarani, plin cu trupurile persoanelor condamnate la iad. Ajunși aici, oamenii ating extremele fericirii și nefericirii. Ajuns în această regiune, soarele picură ape dulci și, de acolo, continuând din nou în direcția numită după (Vasishtha), picură din nou rouă. Aici am obținut odată (ca hrană) un elefant prodigios care se lupta cu o broască țestoasă enormă. Aici s-a născut marele înțelept Chakradhanu din Surya. Acest înțelept divin a devenit cunoscut ulterior sub numele de Kapila, și el a fost cel care i-a chinuit pe cei (șaizeci de mii) de fii ai lui Sagara. Aici, o clasă de brahmani numită Sivas, care stăpânea pe deplin *Vedele*, a fost încununată de succes (ascetic). După ce au studiat toate *Vedele*, au atins în sfârșit mântuirea eternă. În această regiune se află orașul numit Bhogavati, care este condus de Vasuki, de Naga Takshaka și, de asemenea, de Airavata. Cei care trebuie să călătorească aici (după moarte) întâlnesc o întunecime densă. Și întunericul este atât de dens încât nici Soarele însuși, nici Agni nu îl pot penetra. Demn de veneraţie cum eşti, chiar şi tu va trebui să treci pe acest drum. Spune-mi acum dacă dorești să călătorești în această direcție. Altfel, voi asculta o poveste despre direcția vestică.

SECȚIUNEA CX

Garuda a spus: Această zonă este preferata regelui Varuna, stăpânul oceanului. Într-adevăr, stăpânul apelor își are originea aici, și aici se află suveranitatea. Și întrucât aici, spre sfârșitul zilei (*paschat*), soarele își retrage razele, această zonă, O, cel mai bun dintre cei născuți de două ori, este numită vest (*paschima*). Pentru a domni peste toate creaturile acvatice și pentru a proteja apele, ilustrul și divinul Kasyapa l-a instalat pe Varuna aici (ca rege al acestei regiuni). Consumând toate cele șase sucuri ale lui Varuna, luna, cea care alungă întunericul, devine din nou tânără la începutul celor două săptămâni. În acest cartier, O, Brahmana, Daityas au fost învinși și legați de zeul vântului. Și afectați de o furtună puternică, respirând greu (în timp ce fugeau), s-au culcat în cele din urmă în această regiune pentru a dormi (somnul care nu cunoaște trezirea).Aici se află muntele numit Asta, care este cauza amurgului de seară și care (în fiecare zi) primește cu dragoste soarele care se întoarce spre el. Din această zonă se răspândesc atât Noaptea, cât și Somnul, care apar la sfârșitul zilei, ca și cum ar fura tuturor creaturilor vii jumătate din perioada de viață care le-a fost

15 Mici diviziuni ale timpului.

alocată. Aici a fost locul în care Sakra, văzând-o pe (mama sa vitregă) zeița Diti dormind în stare de sarcină, a tăiat fătul (în patruzeci și nouă de părți), de unde au izvorât cei (patruzeci și nouă) Maruts. În această direcție se întind rădăcinile Himavatului către eternul Mandara (scufundat în ocean). Chiar și călătorind o mie de ani, nu se poate ajunge la capătul acelor rădăcini. În această regiune, Surabhi (mama vacilor), refugiată pe malurile lacului întins, împodobit cu lotuși aurii, își varsă laptele. Aici, în mijlocul oceanului, se vede trunchiul fără cap al ilustrului Swarbhanu (Rahu), care este mereu hotărât să devoreze atât soarele, cât și luna. Aici se aude cântarea puternică a *Vedelor* de către Suvarnasiras, care este invincibil și are o energie nemăsurată, iar părul său este veșnic verde. În această regiune, fiica lui Muni Harimedhas a rămas transfigurată în cer, ca urmare a poruncii lui Surya, exprimată prin cuvintele: „*Oprește-te, oprește-te*”. Aici, O, Galava, vântul, focul, pământul și apa sunt toate libere, atât ziua, cât și noaptea, de senzațiile lor dureroase. Din această regiune, cursul soarelui începe să devieze de la traiectoria dreaptă, iar în această direcție toate corpurile luminoase (constelațiile) intră în sfera solară. După ce s-au deplasat timp de douăzeci și opt de nopți împreună cu soarele, ele ies din cursul soarelui pentru a se deplasa însoțite de lună. În această regiune își au izvoarele râurile care alimentează mereu oceanul. Aici, în lăcașul lui Varuna, se află apele celor trei lumi. În această regiune se află lăcașul lui Anarta, prințul șerpilor. Și aici se află și lăcașul de neegalat al lui Vishnu, care este fără început și fără sfârșit. În această regiune se află și lăcașul marelui *Rishi* Kasyapa, fiul lui Maricha. Ți-am povestit astfel despre partea de vest, în timp ce ți-am vorbit despre diferitele puncte. Spune-mi acum, O, Galava, încotro să mergem, O, cel mai bun dintre cei regenerați?

SECȚIUNEA CXI

Garuda a spus: O, brahmani, întrucât această parte a lumii salvează de păcat și întrucât aici se ajunge la mântuire, datorită acestei puteri (*Uttarana*) ea este numită nord (*uttara*). Și, O, Galava, deoarece lăcașul tuturor comorilor nordului se întinde într-o linie spre est și vest, de aceea nordul este uneori numit regiunea centrală (*madhyama*). Și, O, taur printre cei născuți de două ori, în această regiune care este superioară tuturor, nimeni nu poate trăi care este neprietenos, sau cu pasiuni neîmblânzite, sau nedrept. Aici, în azilul cunoscut sub numele de Vadari, locuiesc veșnic Krishna, care este însuși Narayana, și Jishnu, cel mai înălțat dintre toate ființele masculine, și Brahman (Creatorul). Aici, pe pieptul lui Himavat, locuiește mereu Maheswara, înzestrat cu strălucirea focului care arde la sfârșitul *Yuga*. Ca Purusha, el se joacă aici cu Prakriti (mama universală). Cu excepția lui Nara și Narayana, el nu poate fi văzut de diversele clase de Munis, zeii cu Vasava în frunte, Gandharvas, Yakshas și Siddhas. Deși investit cu Maya, numai eternul Vishnu, cu o mie de capete și o mie de picioare, îl poate vedea. În această regiune, Chandramas (luna) a fost instalat în suveranitatea întregii ordini regenerate. În această regiune, O, tu, cel mai cunoscător al lui Brahma, Mahadeva a primit-o mai întâi pe capul său, apoi a lăsat (fluviul sacru) Ganga să cadă din ceruri în lumea oamenilor. Aici zeița (Uma) s-a supus austerităților ascetice din dorința de a-l obține pe Maheswara (ca stăpân al ei). În această regiune Kama, mânia (lui Shiva), Himavat și Uma au strălucit cu toții în mod strălucitor. Aici, pe pieptul lui Kailasa, O, Galava, Kuvera a fost instalat pe tronul Rakshasas, Yakshas și Gandharvas. În această regiune se află (grădinile lui Kuvera numite) Chitraratha, și aici se află azilul (Munis numit) Vaikhanasas. Aici, O, taur printre cei născuți de două ori, se pot vedea râul celest numit Mandakini și muntele Mandara. Aici grădinile numite Saugandhi-kanaka sunt păzite mereu de Rakshasas. Aici se află multe câmpii acoperite cu verdeață ierboasă, precum și pădurea de banani și acei copaci cerești numiți Sautanakas. În această regiune, O, Galava, Siddhas, cu sufletele mereu sub control și mereu jucăuși după bunul plac, au locuințele potrivite, abundând în toate obiectele de plăcere. Aici pot fi văzuți cei șapte Rishis împreună cu Arundhati. Aici se poate vedea constelația Swati, iar aici apare ea pentru prima dată. În această regiune locuiește Marele Brahman, în vecinătatea lui Yajna (sacrificiul întruchipat). În acest cartier se pot vedea soarele, luna și celelalte lumini cerești rotindu-se în mod regulat.

În această regiune, O, cel mai de seamă dintre brahmani, acei iluștri și sinceri *muni* numiți

Dharma păzesc izvorul Gangelui. Originea, trăsăturile fizice şi penitenţele ascetice ale acestor *muni* nu sunt cunoscute de toţi. Cele o mie de vase pe care le folosesc pentru a servi mâncarea oferită în semn de ospitalitate şi alimentele pe care le creează după bunul lor plac sunt toate un mister. Omul, O, Galava, care trece dincolo de punctul păzit de aceşti *Munis*, este sigur, O, cel mai de seamă dintre Brahmani, că va întâlni distrugerea. Nimeni altcineva, O, taur printre brahmani, în afară de divinul Narayana şi eternul Nara, numit şi Jishnu, nu a reuşit să treacă dincolo de punctul păzit. În această regiune se află munţii Kailasa, lăcaşul lui Ailavila (Kuvera). Aici îşi au originea cele zece Apsaras cunoscute sub numele de Vidyutprabha. Acoperind, O, Brahmana, cele trei lumi cu trei paşi în sacrificiul lui Vali (regele Asura), Vishnu a acoperit întreaga regiune nordică; şi, în consecinţă, există aici un loc numit Vishnupada. Şi este numit astfel după amprenta lăsată de Vishnu cu acea ocazie. Aici, în acest cartier, într-un loc numit Usiravija, lângă lacul auriu, regele Marutta a săvârşit, O, cel mai de seamă dintre brahmani, un sacrificiu. Aici se află minele de aur strălucitoare şi sclipitoare din Himavat, care se arată ilustrului şi regeneratului Rishi Jimuta. Şi Jimuta a dăruit întreaga avere brahmanilor. Şi după ce a dăruit-o, marele Rishi i-a rugat să o numească după numele său. Şi de aceea acea bogăţie este cunoscută sub numele de aurul Jaimuta. Aici, în această regiune, O, taur printre Bharatas, regenţii lumilor, O, Galava, în fiecare dimineaţă şi seară, proclamă: „Ce treabă a cui să facem?" Pentru acestea, O, cel mai de seamă dintre Brahmani, şi pentru alte întâmplări, regiunea nordică este superioară tuturor celorlalte. Şi pentru că această regiune este superioară (*uttara*) tuturor, de aceea este numită nord (*uttara*). Cele patru regiuni ţi-au fost astfel descrise în detaliu, una după alta, O, sire. Spre care dintre ele doreşti să te îndrepţi? Sunt gata, O, cel mai de seamă dintre brahmani, să-ţi arăt toate colţurile pământului!

SECŢIUNEA CXII

Galava a spus: O, Garuda, ucigaş al şerpilor cei mai puternici, O, tu, cu pene frumoase, O, fiu al Vinatei, du-mă, O, Tarkhya, spre est, unde s-au deschis pentru prima dată cei doi ochi ai lui Dharma. O, du-mă spre estul pe care l-ai descris mai întâi şi unde, după cum ai spus, zeii sunt mereu prezenţi. Ai spus că acolo se află atât adevărul, cât şi virtutea. Doresc să-i întâlnesc pe toţi zeii. De aceea, O, frate mai mic al lui Aruna, du-mă acolo, ca să-i pot vedea pe zei.

Narada a continuat: Astfel abordat, fiul lui Vinata i-a răspuns brahmanului spunând: „Urcă-te pe spatele meu". Şi atunci, Muni Galava s-a urcat pe spatele lui Garuda. Şi Galava a spus: „Frumuseţea ta, O, devorator de şerpi, pe măsură ce înaintezi, pare a fi ca cea a soarelui însuşi dimineaţa, acel creator al zilei înzestrat cu o mie de raze. Şi, O, stăpân al cerurilor, viteza ta este atât de mare încât chiar şi copacii, rupţi de furtuna provocată de bătaia aripilor tale, par să te urmărească în cursul tău. Tu pari, O, locuitor al cerului, să tragi după tine, prin furtuna provocată de aripile tale, chiar Pământul cu toate apele oceanelor sale şi cu toţi munţii, pădurile şi codrii săi. Într-adevăr, furtuna provocată de mişcarea aripilor tale pare să ridice continuu în aer apele mării, cu toţi peştii, şerpii şi crocodilii lor. Văd peşti cu feţe similare, şi *Timis* şi *Timingilas* şi şerpi înzestraţi cu feţe umane, toţi zdrobiţi de furtuna provocată de aripile tale. Urechile mele sunt asurzite de vuietul adâncului. Sunt atât de uimit încât nu pot auzi şi nici vedea nimic. Într-adevăr, am uitat propriul meu scop. Încetineşte-ţi viteza, O, păzitor al cerului, amintindu-ţi de riscul pentru viaţa unui brahman. O, stăpâne, nici soarele, nici punctele cardinale, nici chiar cerul nu mai sunt perceptibile pentru mine. Văd doar o întunecime densă în jurul meu. Corpul nu mai este vizibil pentru mine. Văd doar cei doi ochi ai tăi, O, fiinţă ovipară, asemănători cu două pietre preţioase strălucitoare. Nu pot vedea nici corpul tău, nici al meu. La fiecare pas, văd scântei de foc emise din corpul tău. Opreşte fără întârziere aceste scântei de foc şi stinge strălucirea orbitoare a ochilor tăi. O, fiu al lui Vinata, încetineşte viteza excesivă a cursului tău. O, devorator de şerpi, nu am niciun motiv să merg cu tine. Renunţă, O, binecuvântatule, nu pot suporta viteza ta. I-am promis învăţătorului meu opt sute de armăsari albi, strălucitori ca luna, fiecare având o ureche neagră. Nu văd nicio cale, O, fiinţă ovipară, de a-mi îndeplini promisiunea. Nu văd decât o singură cale, şi aceea este să-mi dau viaţa.

Nu am avere proprie, nici prieteni bogați, și nici bogăția, oricât de mare ar fi, nu-mi poate ajuta să-mi îndeplinesc scopul.

Narada a continuat: În timp ce Galava rostea aceste cuvinte și multe alte cuvinte de rugăminte și tristețe, fiul lui Vinata, fără a-și încetini viteza, i-a răspuns râzând: „Ai puțină înțelepciune, O, Rishi regenerat, din moment ce dorești să pui capăt propriei tale vieți. Moartea nu poate fi provocată niciodată prin efortul propriu. Într-adevăr, Moartea este Dumnezeu însuși. De ce nu mi-ai spus înainte despre intenția ta? Există mijloace excelente prin care toate acestea pot fi realizate. Iată acest munte numit Rishabha, situat pe malul mării. Odihnindu-ne aici pentru o vreme și revigorându-ne cu mâncare, eu, O, Galava, mă voi întoarce."

SECȚIUNEA CXIII

Narada a spus: Aterizând pe vârful Rishabha, brahmanul și pasărea au zărit o brahmană pe nume Sandili, angajată acolo în penitențe ascetice. Galava și Garuda au salutat-o amândoi, plecându-și capetele, și i-au adus omagiu. Atunci, femeia i-a întrebat de sănătate și le-a oferit locuri. După ce s-au așezat, amândoi au luat mâncarea gătită pe care doamna le-a oferit-o, după ce au dedicat-o mai întâi zeilor cu *mantre*. După ce au mâncat, s-au întins pe pământ și au adormit profund. Garuda, dorind să părăsească acel loc, s-a trezit și a descoperit că aripile îi căzuseră. Într-adevăr, devenise ca o minge de carne, având doar capul și picioarele. Văzându-l în această situație, Galava l-a întrebat cu tristețe: „Ce este această stare care te-a cuprins ca urmare a șederii tale aici? Vai, cât timp va trebui să rămânem aici? Ai avut vreun gând rău și păcătos în mintea ta? Sunt sigur că nu poate fi vorba de un păcat trivial de care te-ai făcut vinovat". Astfel întrebat, Garuda i-a răspuns brahmanului, spunând: „Într-adevăr, O, regeneratule, am avut gândul să o duc pe această doamnă încununată de succesul ascetic de aici în locul în care trăiesc împreună Creatorul însuși, divinul Mahadeva, eternul Vishnu și Virtutea și Sacrificiul personificate, pentru că am considerat că această doamnă ar trebui să trăiască acolo. Acum, din dorința de a mă face bine, mă voi prosterna în fața acestei doamne sfinte și o voi ruga, spunând: «Cu inima plină de milă, am avut, într-adevăr, un astfel de gând. Fie că am acționat corect sau greșit, chiar și aceasta a fost dorința, evident contrară dorinței tale, pe care am nutrit-o din respectul meu pentru tine. Prin urmare, se cuvine să-mi acorzi iertarea, din noblețea inimii tale»". Această doamnă a fost mulțumită de acel prinț al păsărilor și de acel taur al brahmanilor. Și adresându-se lui Garuda, ea a spus: „Nu te teme, O, tu, cu pene frumoase. Ia-ți aripile și alungă-ți temerile. Am fost disprețuită de tine, dar să știi că nu iert disprețul. Ființa păcătoasă care mă disprețuiește va cădea repede din toate regiunile fericite. Fără niciun semn nefavorabil despre mine și fiind perfect fără vină, am atins, datorită purității conduitei mele, un înalt succes ascetic. Puritatea comportamentului aduce virtutea ca rod. Puritatea comportamentului aduce bogăția ca rod. Puritatea comportamentului aduce prosperitatea. Și puritatea comportamentului alungă toate semnele nefaste. Du-te, O, binecuvântat prinț al păsărilor, oriunde dorești, din acest loc. Nu mă disprețui niciodată și ai grijă să nu disprețuiești femeile care ar putea fi cu adevărat vinovate. Vei fi din nou, ca și înainte, înzestrat cu putere și energie." La aceste cuvinte ale doamnei, Garuda și-a recăpătat aripile, care au devenit chiar mai puternice decât înainte. Apoi, cu permisiunea lui Sandili, Garuda a plecat cu Galava în spate. Dar nu au reușit să găsească caii pe care îi căutau. Și s-a întâmplat ca Viswamitra să-l întâlnească pe Galava pe drum. Atunci, cel mai înalt dintre vorbitori i s-a adresat lui Galava în prezența fiului lui Vinata și i-a spus: „O, tu, cel regenerat, a sosit deja momentul în care ar trebui să-mi dai averea pe care mi-ai promis-o din proprie inițiativă. Nu știu ce vei face. Am așteptat atât de mult. Voi mai aștepta încă puțin. Caută calea prin care poți reuși (în ceea ce privește promisiunea ta)." Auzind aceste cuvinte, Garuda s-a adresat lui Galava, care era copleșit de tristețe, spunând: „Ceea ce ți-a spus Viswamitra înainte a fost repetat acum în prezența mea. Vino, așadar, O, Galava, cel mai bun dintre brahmani, vom delibera asupra acestei chestiuni. Fără a-i da învățătorului tău întreaga avere (promisă de tine), nici măcar nu te poți așeza".

SECȚIUNEA CXIV

Narada a spus: Garuda, cel mai important dintre ființele înaripate, s-a adresat lui Galava, care era trist, și i-a spus: „Deoarece este creată de Agni, în adâncurile pământului, și sporită de Vayu, și deoarece se spune că pământul însuși este Hiranmaya, bogăția se numește Hiranya. Și deoarece bogăția susține lumea și menține viața, se numește Dhana. Pentru a servi acestor scopuri, Dhana (bogăția) există de la început în cele trei lumi. În acea vineri, când una dintre cele două constelații — *Purvabhadra* sau *Uttarabhadra* — este ascendentă, Agni, creând bogăție prin voința sa, o dăruiește omenirii pentru a mări averea lui Kuvera. Bogăția care se află în pământ este păzită de zeitățile numite Ajaikapats și Ahivradnas, precum și de Kuvera. Fiind extrem de greu de obținut, această bogăție, O, taur printre brahmani, este rar dobândită. Fără bogăție, nu ai nicio șansă să obții caii promiși. Roagă-te, așadar, unui rege născut din neamul unui înțelept regal, care, fără a-și asupri supușii, ne poate încununa cererea cu succes. Există un rege născut din neamul lunar, care este prietenul meu. Vom merge la el, pentru că el, dintre toți cei de pe Pământ, are o mare bogăție. Acest înțelept regal este cunoscut sub numele de Yayati și este fiul lui Nahusha. Abilitatea lui este de neînvins. Solicitat de tine în persoană și îndemnat de mine, el ne va da ceea ce căutăm, pentru că are o avere imensă, egală cu cea a lui Kuvera, stăpânul comorilor. Chiar și astfel, acceptând un dar, O, învățatule, achită-ți datoria față de preceptorul tău. Vorbind astfel și gândindu-se la ce era mai bine de făcut, Garuda și Galava s-au dus împreună la regele Yayati, care se afla atunci în capitala sa numită Pratisthana. Regele i-a primit cu ospitalitate și le-a dat *Arghya* excelent și apă pentru a-și spăla picioarele. Apoi, regele i-a întrebat care era motivul venirii lor. La care Garuda a răspuns: „O, fiu al lui Nahusha, acest ocean de ascetism, numit Galava, este prietenul meu. El a fost, O, monarhule, discipolul lui Viswamitra timp de multe mii de ani. Acest sfânt Brahmana, când a fost poruncit de Viswamitra să plece oriunde dorea, s-a adresat în acel moment învățătorului său, spunând: «Doresc să-ți dau ceva ca onorariu de învățător». Știind că resursele acestuia erau sărace, Viswamitra nu a cerut nimic. Dar când brahmanul i-a vorbit în repetate rânduri despre onorariul pentru învățătură, învățătorul, cuprins de o ușoară mânie, a spus: «Dă-mi opt sute de armăsari albi, de rasă bună, cu strălucire lunară, fiecare având o ureche de culoare neagră. Dacă, O, Galava, dorești să dai ceva învățătorului tău, dă-i asta!» Astfel, Viswamitra, înzestrat cu bogăția ascetismului, i-a spus cu mânie. Și acest taur printre brahmani suferă din această cauză de o mare durere. Incapabil să îndeplinească porunca (învățătorului său), el a venit acum să se refugieze la tine. O, tigru printre oameni, acceptând acest lucru ca milă din partea ta și umplut din nou de veselie, el, după ce va plăti datoria învățătorului său, se va dedica din nou să servească penitențele ascetice. Fiind un Rishi regal, cum ești tu, și, prin urmare, înzestrat cu bogăția ascetismului tău, acest Brahmana, dându-ți o parte din bogăția ascetismului său, te va face mai bogat în bogăția de acest fel. O, stăpâne al oamenilor, câte fire de păr sunt pe corpul unui cal, atâtea regiuni de fericire, O, stăpâne al Pământului, sunt dobândite de cel care dăruiește un cal. Acesta este la fel de potrivit să primească un dar pe cât ești tu să faci un dar. Lasă, așadar, darul tău în acest caz să fie ca laptele depozitat într-o cochilie.”

SECȚIUNEA CXV

Narada a spus: Astfel abordat de Suparna cu cuvinte excelente pline de adevăr, acel executant al miilor de sacrificii, acel cel mai important dintre dăruitori, acel conducător liberal al tuturor Kasis, lordul Yayati, rotind acele cuvinte în mintea sa și reflectând asupra lor cu calm, și văzându-l în fața sa pe dragul său prieten, Tarkshya, și pe acel taur dintre Brahmani, Galava, și considerând milostenia cerută ca un semn, demn de laudă, al meritelor ascetice (ale lui Galava), și având în vedere în special faptul că cei doi au venit la el după ce au trecut peste toți regii din neamul Solar, a spus: „Binecuvântată este viața mea astăzi, și neamul în care m-am născut a fost, într-adevăr, binecuvântat astăzi. Și această provincie a mea a fost la fel de binecuvântată de tine, O, Tarkshya fără păcat. Există însă un lucru, O, prietenule, pe care doresc să ți-l spun, și anume că nu sunt atât de bogat pe cât crezi, căci averea mea a suferit o mare diminuare. Cu toate acestea, O, păzitor al cerurilor, nu pot face ca venirea ta aici să fie fără rezultat. Nici nu pot să îndrăznesc să

dezamăgesc speranțele acestui Rishi regenerat. Prin urmare, îi voi da ceea ce îi va îndeplini scopul. Dacă cineva care a venit pentru milă se întoarce dezamăgit, el poate distruge neamul (gazdei). O, fiu al lui Vinata, se spune că nu există faptă mai păcătoasă decât aceea de a spune «Nu am nimic» — și astfel să distrugi speranța celui care vine, spunând «Dă-mi». Omul dezamăgit, ale cărui speranțe au fost distruse și obiectivul său nu a fost atins, poate distruge fiii și nepoții persoanei care nu i-a făcut bine. De aceea, O, Galava, ia-o pe fiica mea, această făcătoare de patru familii. În frumusețe, ea seamănă cu o fiică a celor cerești. Ea este capabilă să inspire toate virtuțile. Într-adevăr, datorită frumuseții sale, ea este mereu solicitată (de mine) de zei, oameni și Asura. Nu numai două sute de cai cu urechi negre, ci și regii pământului vor da întregi regate ca zestre pentru ea. Ia-o, așadar, pe această fiică a mea, numită Madhavi. Singura mea dorință este să am un nepot din partea ei." Acceptând acea fiică ca dar, Galava a plecat apoi, împreună cu Garuda, spunând: „Ne vom revedea". Și au luat acea fecioară cu ei. Iar prietenul ovipar al lui Galava i s-a adresat, spunând: „În sfârșit, s-au obținut mijloacele prin care pot fi obținuți caii". Și spunând aceasta, Garuda a plecat la propria sa locuință, după ce a obținut permisiunea lui Galava. Și după ce prințul păsărilor a plecat, Galava, însoțit de fecioara aceea, a început să se gândească să meargă la unul dintre regi care ar fi putut să ofere o zestre potrivită pentru fecioară. Și s-a gândit mai întâi la cel mai bun dintre regi, Haryyaswa din neamul lui Ikshaku, care domnea la Ayodhya, era înzestrat cu o mare energie, poseda o armată numeroasă formată din patru tipuri de forțe, avea un tezaur bine umplut și abundență de grâne, era foarte iubit de supușii săi și îi iubea pe brahmani. Dorind să aibă urmași, el trăia în liniște și pace și se dedica unor austerități excelente. Și brahmanul Galava, adresându-se lui Haryyaswa, a spus: „Această fecioară, O, rege al regilor, va mări familia soțului ei, dându-i urmași. Accept-o de la mine, O, Haryyaswa, ca soție, dându-mi o zestre. Îți voi spune ce zestre trebuie să dai. După ce o vei auzi, hotărăște ce vei face."

SECȚIUNEA CXVI

Narada a spus: Cel mai bun dintre monarhi, regele Haryyaswa, după ce a reflectat îndelung și a răsuflat adânc și fierbinte la gândul nașterii unui fiu, a spus în cele din urmă: Cele șase membre[16] care ar trebui să fie înalte sunt înalte la această fecioară. Cele șapte care ar trebui să fie subțiri sunt subțiri la ea. Cele trei care ar trebui să fie adânci sunt adânci la ea. Și, în sfârșit, cele cinci care ar trebui să fie roșii sunt roșii la ea. Se pare că merită să fie privită chiar și de zei și de Asuri și că este desăvârșită în toate artele și științele. Posedând toate semnele de bun augur, ea va naște cu siguranță mulți copii. Este chiar capabilă să nască un fiu care ar putea deveni împărat. Având în vedere averea mea, spune-mi, O, cel mai de seamă dintre brahmani, care ar trebui să fie zestrea ei. **Galava a spus**: „Dă-mi opt sute de cai, născuți într-o țară bună, de o albeață lunară, și fiecare cu o ureche de culoare neagră. Această fecioară de bun augur și cu ochi mari va deveni atunci mama fiilor tăi, așa cum bățul de foc devine generatoarea focului."

Narada a continuat: Auzind aceste cuvinte, înțeleptul regal, regele Haryyaswa, plin de tristețe, dar orbit de poftă, s-a adresat lui Galava, cel mai important dintre Rishi, spunând: „Am doar două sute de cai de genul celui dorit de tine, deși am multe mii de alte tipuri, toate demne de sacrificiu, care se mișcă (în domniile mele), O Galava, doresc să zămislesc un singur fiu cu această fecioară. Te rog să-mi îndeplinești această dorință." Auzind aceste cuvinte ale regelui, fecioara i-a spus lui Galava: „Un recitator al lui Brahma mi-a acordat o binecuvântare, aceea că după fiecare naștere voi fi din nou fecioară. Dă-mă, așadar, acestui rege, acceptând caii lui excelenți. În acest fel,

16 Membrele care ar trebui să fie „proeminente" sau „ridicate" pentru a constitui un indiciu de frumusețe sau noroc sunt menționate în mod diferit. Opinia generală pare să fie că doar aceste șase, și anume dosul fiecărei palme, cele două dorsale și cei doi sâni ar trebui să fie ridicate. O altă opinie pare să indice că cei doi sâni, cele două șolduri și cei doi ochi ar trebui să fie astfel. Cele șapte care ar trebui să fie delicate sau subțiri sunt menționate în unanimitate ca fiind pielea, părul, dinții, degetele de la mâini, degetele de la picioare, talia și gâtul. Cele trei care ar trebui să fie adânci sunt buricul, vocea și înțelegerea. Cele cinci care ar trebui să fie roșii sunt cele două palme, cele două colțuri exterioare ale ochilor, limba, buza inferioară și superioară și palatul. Și aceste cinci sunt menționate în mod diferit.

poți obține opt sute de cai de la patru regi succesivi, iar eu pot avea patru fii. Adună averea destinată învățătorului tău, în acest fel. Asta este părerea mea. Depinde, însă, de tine, O, Brahmana, cum vei acționa." Astfel abordat de fecioară, Muni Galava i-a spus aceste cuvinte regelui Haryyaswa: „O, Haryyaswa, O, cel mai bun dintre oameni, acceptă această fecioară pentru a patra parte din zestrea pe care am stabilit-o și fă cu ea un singur fiu." Luând-o pe fecioară și venerându-l pe Galava, regele a avut, la timpul și locul potrivit, un fiu de felul dorit. Fiul astfel născut a fost numit Vasumanas. Mai bogat decât toți regii bogați ai pământului și asemănându-se cu unul dintre Vasuși, el a devenit rege și dătător de mari bogății.

După ceva timp, inteligentul Galava s-a întors și, apropiindu-se de încântatul Haryyaswa, i-a spus: „Tu, O, rege, ai obținut un fiu. Într-adevăr, acest copil este ca soarele însuși în splendoarea sa. A sosit timpul, O, cel mai de seamă dintre oameni, să mă duc la un alt rege pentru milă." Auzind aceste cuvinte, Haryyaswa, care era sincer în vorbire și constant în faptele sale de bărbăție, și amintindu-și că nu putea compensa pierderea celor șase sute de cai, i-a dat-o pe Madhavi înapoi lui Galava. Și Madhavi, abandonând acea prosperitate strălucitoare, regală, și devenind din nou fecioară, a urmat pașii lui Galava. Și Galava, spunând: „Lasă caii să rămână cu tine", a plecat, însoțit de fecioară, la regele Divodasa.

SECȚIUNEA CXVII

Narada a spus: Galava s-a adresat atunci lui Madhavi și i-a spus: „Conducătorul Kasis este un rege ilustru cunoscut sub numele de Divodasa. El este fiul lui Bhimasena, este înzestrat cu o mare vitejie și este un suveran puternic. O, fecioară binecuvântată, acum mergem la el. Urmează-mă încet și nu te întrista. Acel conducător al oamenilor este virtuos și devotat adevărului și își controlează pasiunile."

Narada a continuat: Când *muni* s-a prezentat în fața regelui, acesta l-a primit cu ospitalitate. Galava a început apoi să-l îndemne pe monarh să conceapă un copil. Adresându-i-se astfel, Divodasa a spus: „Am auzit deja toate acestea. Nu este nevoie să mai spui multe. O, Brahmana. Îți pot spune, O, cel mai bun dintre Brahmani, că de îndată ce am auzit de această chestiune, inima mea s-a îndreptat spre ea. Este, de asemenea, o mare onoare pentru mine că, trecând peste toți ceilalți regi, ai venit la mine. Fără îndoială, obiectivul tău va fi atins. În ceea ce privește caii, O, Galava, averea mea este ca cea a regelui Haryyaswa. Prin urmare, voi avea un singur fiu regal cu această fecioară". Auzind aceste cuvinte, cel mai bun dintre brahmani i-a dat fecioara regelui, iar regele s-a căsătorit cu ea în mod cuvenit. Și înțeleptul regal s-a jucat apoi cu ea, precum Surya cu Prabhavati, Agni cu Swaha, Vasava cu Sachi, Chandra cu Rohini, Yama cu Urmila, Varuna cu Gauri, Kuvera cu Riddhi, Narayana cu Lakshmi, Sagara cu Jahnavi, Rudra cu Rudrani, Bunicul cu Saraswati, fiul lui Vasishtha, Saktri, cu Adrisyanti, Vasishtha cu Arundhati (numită și Akshamala), Chyavana cu Sukanya, Pulastya cu Sandhya, Agastya cu prințesa din Vidarbha Lopamudra, Satyavan cu Savitri, Bhrigu cu Puloma, Kasyapa cu Aditi, fiul lui Richika, Jamadagni, cu Renuka, Viswamitra, fiul lui Kusika, cu Himavati, Vrihaspati cu Tara, Sukra cu Sataprava, Bhumipati cu Bhumi, Pururavas cu Urvasi, Richika cu Satyavati, Manu cu Saraswati, Dushyanta cu Sakuntala, eternul Dharma cu Dhriti, Naia cu Damayanti, Narada cu Satyavati, Jaratkaru cu Jaratkaru, Pulastya cu Pratichya, Urnayus cu Menaka, Tumvuru cu Rambha, Vasuki cu Satasirsha, Dhananjaya cu Kamari, Rama cu prințesa Videha Sita sau Janardana cu Rukmini. Și regelui Divodasa, care se distra și se bucura de ea, Madhavi i-a născut un fiu pe nume Pratardana. Și după ce i-a născut un fiu, sfântul Galava a venit la Divodasa la timpul stabilit și i-a spus: „Lasă fecioara să vină cu mine, iar caii pe care mi i-ai dat să rămână cu tine, căci doresc să plec în altă parte, O, stăpân al Pământului, pentru zestre". Astfel abordat, virtuosul rege Divodasa, care era devotat adevărului, i-a înapoiat fecioara lui Galava la timpul stabilit.

SECȚIUNEA CXVIII

Narada a spus: Ilustra Madhavi, fidelă promisiunii sale, abandonând acea prosperitate şi redevenind fecioară, a urmat paşii brahmanului Galava. Iar Galava, a cărui inimă era hotărâtă să-şi îndeplinească propria misiune, reflectând asupra a ceea ce ar trebui să facă în continuare, s-a dus în oraşul Bhojas pentru a-l aştepta pe regele Usinara. Ajuns în faţa acelui rege de neînvins, Galava i s-a adresat, spunând: „Această fecioară îţi va da doi fii regali. Şi, O, rege, zămislind cu ea doi fii egali cu Soarele şi Luna, vei putea atinge toate obiectivele tale, atât aici, cât şi în viaţa de apoi. Ca zestre, însă, O, tu, care eşti familiarizat cu toate îndatoririle, va trebui să-mi dai patru sute de cai de o splendoare lunară, fiecare având urechile de culoare neagră. Efortul meu de a obţine caii este doar din cauza învăţătorului meu, altfel eu însumi nu am nimic de-a face cu ei. Dacă eşti în stare să accepţi (condiţiile mele), fă cum îţi spun fără ezitare. O, înţelept regal, acum eşti fără copii. Fă, O, rege, o pereche de copii. Cu urmaşi astfel zămisliţi ca o plută, salvează-i pe *Pitri* şi pe tine însuţi. O, înţelept regal, cel care are rod sub forma urmaşilor de care să se bucure, nu cade niciodată din cer. Nici o astfel de persoană nu trebuie să meargă în acel iad înfricoşător unde sunt condamnaţi să meargă cei fără copii.” Auzind aceste cuvinte şi altele ale lui Galava, regele Usinara i-a răspuns, zicând: „Am auzit ce ai spus, O, Galava. Inima mea este, de asemenea, înclinată să-ţi îndeplinească dorinţa. Cu toate acestea, Cel Suprem este atotputernic. Am doar două sute de cai de felul celui indicat de tine, O, cel mai bun dintre brahmani. Din alte feluri, am multe mii care se mişcă în domniile mele. O, Galava, voi avea un singur fiu cu ea, urmând calea indicată de alţii, precum Haryyaswa şi Divodasa. Voi acţiona după modelul lor în ceea ce priveşte zestrea. O, cel mai bun dintre brahmani, averea mea există doar pentru supuşii mei care locuiesc în oraş şi în ţară, şi nu pentru confortul şi plăcerea mea. Acel rege, O, virtuosule, care dăruieşte pentru propria lui plăcere averea care aparţine altora, nu poate câştiga niciodată virtute sau faimă. Aduceţi-mi această fecioară, înzestrată cu strălucirea unei fete cereşti. O voi accepta pentru a avea un singur copil.” Auzind aceste cuvinte şi multe altele rostite de Usinara, cel mai bun dintre brahmani, Galava, l-a aplaudat pe monarh şi i-a dat fecioara. Şi, făcându-l pe Usinara să accepte acea fecioară, Galava s-a dus în pădure. Şi, ca un om drept care se bucura de prosperitatea (câştigată prin faptele sale), Usinara a început să se distreze şi să se bucure de acea fecioară în văi şi văi de munte, lângă fântâni şi cascade, în conace, camere încântătoare, grădini variate, păduri şi codri, locuri plăcute şi terase ale caselor. Şi, la timpul potrivit, i s-a născut un fiu strălucitor ca soarele dimineţii, care a devenit ulterior un rege excelent, celebrat sub numele de Sivi. Şi după naşterea acelui fiu, brahmanul Galava a venit la Usinara şi, luând înapoi de la el fecioara, a plecat, O, rege, să-l vadă pe fiul lui Vinata.

SECȚIUNEA CXIX

Narada a spus: Văzându-l pe Galava, fiul lui Vinata i s-a adresat zâmbind, spunând: „Este un noroc, O, Brahmana, că te văd încununat de succes.” Galava, însă, auzind cuvintele rostite de Garuda, l-a informat că o pătrime din sarcină era încă neterminată. Garuda, cel mai înalt dintre vorbitori, i-a spus atunci lui Galava: „Nu face niciun efort (pentru a obţine restul de două sute), căci nu vei reuşi. În vremurile de demult, Richika a căutat-o pe Satyavati, fiica lui Kanyakuyja Gadhi, pentru a o lua de soţie. Atunci Gadhi, O, Galava, adresându-se lui Rishi, a spus: «O, sfântule, dă-mi o mie de cai cu strălucirea lunii, fiecare cu o ureche neagră». La această cerere, Richika a răspuns: «Aşa să fie». Apoi, îndreptându-se spre marele târg de cai (Aswatirthd) din lăcaşul lui Varuna, Rishi a obţinut ceea ce căuta şi i-a dat regelui. Apoi, aducând un sacrificiu în numele lui Pundarika, acel monarh a dăruit acei cai (ca Dakshind) brahmanilor. Cei trei regi la care ai apelat au cumpărat acei cai de la brahmani, fiecare câte două sute. Cei patru sute rămaşi, O, cel mai bun dintre brahmani, în timp ce erau transportaţi peste râu, au fost luaţi de Vitasta.[17]De aceea, O, Galava, nu poţi avea niciodată ceea ce nu poate fi avut. Atunci, O, virtuosule, prezintă-i lui Viswamitra această fecioară

17 A doua jumătate a acestui *Sloka* este interpretată în moduri diferite. Interpretarea corectă, după părerea mea, este *Xiyamanani Santare Hritanyasan Vitastaya*, adică „în timp ce erau transportaţi, au fost luaţi (în jos) de (râul) Vitasta” — acesta din urmă fiind unul dintre cele cinci râuri din Punjab.

ca echivalent pentru două sute de cai, împreună cu cele șase sute pe care le-ai obținut deja. Atunci, O, cel mai bun dintre brahmani, vei fi eliberat de durerea ta și încununat cu succes." Galava, spunând *„Așa să fie"* și luând cu el atât fecioara, cât și caii, s-a dus împreună cu Garuda în compania lui la Viswamitra. Ajuns în prezența lui, Galava a spus: „Iată șase sute de cai de felul celui cerut de tine. Iar această fecioară este oferită ca echivalent pentru restul de două sute. Acceptă toate acestea. Această fecioară a născut trei fii virtuoși din trei înțelepți regali. Fie ca al patrulea, cel mai important dintre toți, să fie născut din ea de către tine. Și astfel, numărul de cai, opt sute, să fie considerat de tine ca fiind complet, și lasă-mă și pe mine, fiind eliberat de datoria mea, să merg și să practic penitențe ascetice după cum doresc." Viswamitra, văzându-l pe Galava în compania păsării și a acelei fecioare foarte frumoase, a spus: „De ce, O, Galava, nu mi-ai dat această fecioară înainte? Atunci, cei patru fii, sfinţitori ai neamului meu, ar fi fost numai ai mei. Accept această fecioară a ta pentru a da naștere unui fiu. În ceea ce privește caii, lasă-i să pască în azilul meu." Spunând acestea, Viswamitra, de mare strălucire, a început să-și petreacă timpul fericit alături de ea, iar Madhavi i-a născut un fiu pe nume Ashtaka. Iar imediat ce s-a născut acel fiu, marele Muni Viswamitra i-a vorbit despre virtute și profit și i-a dat cele șase sute de cai. Ashtaka s-a dus apoi într-un oraș, strălucitor ca orașul Soma. Iar fiul lui Kusika, Viswamitra, după ce i-a dat fecioara discipolului său, s-a dus și el în pădure. Și Galava, împreună cu prietenul său Suparna, reușind astfel să-i dea învățătorului său onorariul pe care acesta îl ceruse, i s-a adresat fetei cu inima veselă și i-a spus: „Ai născut un fiu care este extrem de caritabil, un altul care este extrem de curajos, un al treilea care este devotat adevărului și dreptății și încă unul care este un mare sacrificator. O, frumoasă fecioară, prin acești fii ai tăi, ai salvat nu numai pe tatăl tău, ci și pe patru regi și pe mine însumi. Du-te acum, O, tu, cu talia subțire." Spunând acestea, Galava l-a părăsit pe Garuda, devoratorul de șerpi, și, înapoiindu-i fecioara tatălui ei, s-a dus în pădure.

SECȚIUNEA CXX

Narada a spus: Regele Yayati, dorind din nou să-și căsătorească fiica în cadrul unei ceremonii Swayamvara, s-a dus la o mănăstire situată la confluența râurilor Ganga și Yamuna, luând-o cu el pe Madhavi într-un car, împodobită cu ghirlande de flori. Și atât Puru, cât și Yadu și-au urmat sora la acel azil sacru. Și în acel loc se adunase o mulțime numeroasă de Nagas și Yaks, de ființe umane, de Gandharvas, de animale și păsări, de locuitori ai munților, copacilor și pădurilor, precum și de mulți locuitori ai acelei provincii. Și pădurile din jurul acelui azil erau pline de numeroși Rishis care semănau cu Brahman însuși. Și în timp ce începuse selecția soțului, fecioara cu tenul cel mai frumos, trecând peste toți mirii adunați acolo, a ales pădurea ca stăpân al ei. Coborând din carul ei și salutându-și toți prietenii, fiica lui Yayati a intrat în pădurea care este întotdeauna sacră și s-a dedicat austerităților ascetice. Reducându-și corpul prin posturi de diferite feluri, rituri religioase și jurăminte rigide, ea a adoptat modul de viață al cerbului și s-a hrănit cu fire de iarbă moale și verde, asemănătoare cu mugurii de *lapis lazuli*, care aveau un gust atât amar, cât și dulce, și a băut apa dulce, pură, răcoroasă și cristalină și foarte superioară a pâraielor sacre de munte, și rătăcind cu cerbii în păduri lipsite de lei și tigri, în deșerturi ferite de incendii forestiere și în păduri dese, acea fecioară, ducând viața unei căprioare sălbatice, a câștigat mari merite religioase prin practicarea austerităților *Brahmacharya*.

(Între timp) regele Yayati, urmând practica regilor dinaintea lui, s-a supus influenței Timpului, după ce a trăit multe mii de ani. Descendenții a doi dintre fiii săi — cei mai de seamă dintre oameni, Puru și Yadu, s-au înmulțit foarte mult și, în consecință, fiul lui Nahusha a câștigat un mare respect atât în această lume, cât și în cealaltă. O, monarhule, locuind în ceruri, regele Yayati, asemănându-se cu un mare Rishi, a devenit un obiect de mare respect și s-a bucurat de cele mai înalte roade ale acelor regiuni. Și după ce au trecut multe mii de ani în mare fericire, într-o ocazie, în timp ce stătea printre iluștrii înțelepți regali și marii Rishi, regele Yayati, din nebunie, ignoranță și mândrie, i-a disprețuit mental pe toți zeii și Rishi, precum și pe toți oamenii. Atunci, divinul Sakra, ucigașul lui Vala, i-a citit imediat inima. Și acei înțelepți regali i s-au adresat

spunând: „Fă-o, fă-o”. Și privindu-l pe fiul lui Nahusha, au fost puse întrebările: „Cine este această persoană? Al cui fiu de rege este? De ce se află în ceruri? Prin ce fapte a câștigat succesul? Unde a câștigat merite ascetice? Pentru ce a fost cunoscut aici? Cine îl cunoaște?” Locuitorii cerului, vorbind astfel despre acel monarh, și-au pus reciproc aceste întrebări despre Yayati, acel conducător al oamenilor. Și sute de vizitii ai cerului, și sute dintre cei care păzeau porțile cerului, și dintre cei care se ocupau de scaunele cerului, întrebați astfel, au răspuns cu toții: „Nu îl cunoaștem”. Și mințile tuturor au fost temporar întunecate, astfel încât nimeni nu l-a recunoscut pe rege și, în consecință, monarhul a fost curând lipsit de splendoarea sa.

SECȚIUNEA CXXI

Narada a spus: Îndepărtat de la locul său și împins de pe tronul său, cu inima tremurândă de frică și consumat de remușcări arzătoare, cu ghirlandele sale pierzându-și strălucirea și cunoștințele sale întunecate, lipsit de coroană și brățări, cu capul amețit și toate membrele relaxate, lipsit de podoabe și veșminte, incapabil să fie recunoscut, uneori nevăzând ceilalți locuitori ai cerului, plin de disperare și cu mintea complet goală, regele Yayati a căzut cu capul în jos spre pământ. Și înainte ca regele să cadă, s-a gândit în sinea sa: „Ce gând nefast și păcătos am avut, din cauza căruia am fost aruncat din locul meu?” Și toți regii de acolo, precum și Siddhașii și Apsarasele, au râs văzând că Yayati își pierde echilibrul și este pe punctul de a cădea. Și curând, O, rege, la porunca regelui zeilor, a venit o persoană a cărei sarcină era să-i arunce jos pe cei ale căror merite se epuizaseră. Și ajungând acolo, el i-a spus lui Yayati: „Extrem de îmbătat de mândrie, nu există nimeni pe care să nu-l fi disprețuit. Ca urmare a mândriei tale, cerul nu mai este pentru tine. Nu meriți să locuiești aici, O, fiu al unui rege. Nu ești recunoscut aici, du-te și cade.” Chiar astfel i-a vorbit mesagerul celest, iar fiul lui Nahusha a repetat de trei ori cuvintele: „Dacă trebuie să cad, lasă-mă să cad printre cei drepți.” Și spunând aceasta, cel mai de seamă dintre cei care câștigaseră regiuni înalte prin faptele lor, a început să se gândească la regiunea anume în care ar trebui să cadă. Văzând între timp patru regi puternici, și anume Pratardana, Vasumanas, Sivi, fiul lui Usinara, și Ashtaka, adunați împreună în pădurile din Naimisha, regele a căzut printre ei. Acei monarhi erau atunci ocupați să-l mulțumească pe stăpânul cerești prin îndeplinirea sacrificiului cunoscut sub numele de *Vajapeya*. Fumul care se ridica de la altarul lor sacrificial ajungea până la porțile cerului. Și fumul care se ridica astfel arăta ca un râu care lega pământul de cer. Și semăna cu râul sacru Ganga în timp ce cobora din cer pe pământ. Și mirosind acel fum și ghidându-și cursul după el, Yayati, stăpânul universului, a coborât pe pământ. Și astfel, regele a căzut printre cei patru lei dintre conducători, care erau cu toții înzestrați cu o mare frumusețe, care erau cei mai importanți dintre toți cei care aduceau sacrificii, care erau, de fapt, propriile lui rude și care semănau cu cei patru regenți ai celor patru părți ale lumii și arătau ca patru focuri sacrificiale puternice. Și astfel, ca urmare a epuizării meritelor sale, înțeleptul regal Yayati a căzut printre ei. Și văzându-l strălucind de frumusețe, acei regi l-au întrebat, zicând: „Cine ești tu? Din ce rasă, țară sau oraș ești? Ești un Yaksha, sau un zeu, un Gandharva, sau un Rakshasa? Nu pari a fi o ființă umană. Ce scop ai în vedere?” Întrebat astfel, Yayati a răspuns: „Eu sunt înțeleptul regal Yayati. Am căzut din cer ca urmare a expirării virtuții mele. Dorind să cad printre cei drepți, am căzut printre voi.” Regii au spus atunci: „O, cel mai de seamă dintre oameni, fie ca dorința ta să se împlinească. Acceptă virtuțile noastre și roadele tuturor sacrificiilor noastre.” Yayati a răspuns: „Nu sunt un Brahmana competent să accepte un dar. Pe de altă parte, sunt un Kshatriya. Nici inima mea nu este înclinată să diminueze virtuțile altora.”

Narada a continuat: În acea perioadă, Madhavi, în timpul rătăcirilor sale fără scop, a ajuns acolo. Văzând-o, acei monarhi au salutat-o și i-au spus: „Ce scop ai venit aici? Ce poruncă a ta vom îndeplini? Tu meriți să ne poruncești, căci noi toți suntem fiii tăi, O, tu, care ești înzestrată cu bogăția ascetismului!” Auzind aceste cuvinte ale lor, Madhavi s-a umplut de bucurie și, apropiindu-se de tatăl ei, l-a salutat cu reverență pe Yayati. Și atingând capetele tuturor fiilor ei, acea doamnă angajată în austerități ascetice i-a spus tatălui ei: „Fiind fiii mei, toți aceștia sunt fiii fiicei tale, O, rege al regilor. Ei nu sunt străini pentru tine. Ei te vor salva. Practica nu este nouă, originea ei se

întinde până în antichitate. Eu sunt fiica ta Madhavi, O, rege, trăind în pădure după obiceiul căprioarelor. Și eu am câștigat virtute. Ia o parte. Și pentru că, O, rege, toți oamenii au dreptul să se bucure de o parte din meritele câștigate de descendenții lor, de aceea doresc să aibă fii ai fiicei. Chiar și în cazul tău a fost așa, O, rege (când m-ai dat lui Galava).” La aceste cuvinte ale mamei lor, acei monarhi au salutat-o și, închinându-se și bunicului lor matern, au repetat aceleași cuvinte cu o voce puternică, incomparabilă și dulce, făcând, parcă, ca întreaga pământ să răsune cu ele, pentru a-l salva pe bunicul lor matern care căzuse din cer. Și în acel moment, Galava a venit și el acolo și, adresându-se lui Yayati, i-a spus: „Acceptând o optime din austeritățile mele ascetice, urcă din nou la cer.”

SECȚIUNEA CXXII

Narada a spus: De îndată ce acel taur printre oameni, regele Yayati, a fost recunoscut de acele persoane virtuoase, el s-a ridicat din nou la cer, fără a fi trebuit să atingă suprafața pământului. Și-a recăpătat forma celestă și toate neliniștile i s-au risipit complet. Și s-a ridicat din nou, împodobit cu ghirlande și robe celeste, împodobit cu ornamente celeste, stropit cu parfumuri celeste și înzestrat cu atribute cerești, fără a fi nevoit să atingă pământul cu picioarele. Între timp, Vasumanas, care era celebrat în lume pentru generozitatea sa, s-a adresat mai întâi regelui și a rostit cu voce tare aceste cuvinte: „Meritul pe care l-am câștigat pe pământ prin conduita mea ireproșabilă față de oamenii de toate rangurile, ți-l dăruiesc ție. Fie totul al tău, O, rege. Meritul pe care îl câștigă cineva prin generozitate și iertare, meritul care este al meu ca urmare a sacrificiilor pe care le-am făcut, fie ca toate acestea să fie ale tale.” După aceasta, Pratardana, acel taur printre Kshatriya, a spus: „Devotat mereu virtuții, precum și războiului, faima pe care am dobândit-o aici ca Kshatriya, ca urmare a apelativului de erou (prin care sunt cunoscut), fie ca acel merit să fie al tău. După aceasta, Sivi, fiul inteligent al lui Usinara, a rostit aceste cuvinte dulci: „Către copii și femei, în amuzament, în pericol sau calamitate, în suferință sau la zaruri, nu am spus niciodată o minciună. Prin acel adevăr pe care nu l-am sacrificat niciodată, urcă-te la cer. Eu pot, O, rege, să renunț la toate obiectele dorinței și plăcerii, la regatul meu, da, chiar la viața însăși, dar nu pot renunța la adevăr. Prin acel adevăr, urcă-te la cer; acel adevăr pentru care Dharma, acel adevăr pentru care Agni, acel adevăr pentru care cel cu o sută de sacrificii, au fost fiecare mulțumiți cu mine, prin acel adevăr urcă-te la cer.” Și, în cele din urmă, înțeleptul regal Ashtaka, descendentul fiului lui Kusika și al Madhavi, adresându-se fiului lui Nahusha, Yayati, care a săvârșit sute de sacrificii, a spus: „Eu, O, stăpâne, am săvârșit sute de sacrificii *Pundarika*, *Gosava* și *Vajapeya*. Ia tu meritul acestora. Bogății, pietre prețioase, veșminte, nu am cruțat nimic pentru efectuarea sacrificiilor. Prin acel adevăr, urcă în ceruri.” Și acel rege, părăsind pământul, a început să se înalțe spre ceruri, tot mai sus, pe măsură ce fiii fiicelor sale, unul după altul, îi spuneau aceste cuvinte. Și astfel, acei regi, prin faptele lor bune, l-au salvat repede pe Yayati, care fusese aruncat din ceruri. Astfel, acei fii ai fiicei sale, născuți în patru linii regale, acei multiplicatori ai neamurilor lor, prin virtuțile, sacrificiile și darurile lor, l-au făcut pe înțeleptul lor bunic matern să se înalțe din nou la cer. Și acei monarhi au spus împreună: „Înzestrați cu atributele regalității și posedați de toate virtuțile, noi suntem, O, rege, fiii fiicei tale! (În virtutea faptelor noastre bune) înalță-te la cer.”

SECȚIUNEA CXXIII

Narada a spus: Trimis înapoi în ceruri de acei regi drepți, distinși prin generozitatea darurilor lor sacrificiale, Yayati, care avea fii ai fiicei sale, i-a părăsit și a ajuns în regiunile celeste. Ajuns în regiunea eternă obținută prin meritul fiilor fiicei sale și împodobit de propriile sale fapte, Yayati, scăldat într-o ploaie de flori parfumate și îmbrățișat de brize parfumate și delicioase, strălucea cu o mare frumusețe. Și, primit cu bucurie înapoi în ceruri cu sunete de chimvale, a fost distrat cu cântece și dansuri de diverse triburi de Gandharvas și Asuras. Și diverși Rishis și Charanas cerești și regali au început să-i aducă adorarea. Și zeitățile l-au venerat cu un *Arghya* excelent și l-au încântat cu alte onoruri. Și după ce și-a recăpătat astfel cerul și liniștea inimii și s-a

eliberat din nou de anxietate, Strămoşul, mulţumindu-l cu cuvintele sale, i-a spus: „Ai câştigat măsura deplină a virtuţii prin faptele tale pământeşti, iar această regiune (pe care ai câştigat-o) este eternă, aşa cum sunt faptele tale în ceruri. Cu toate acestea, O, înţelept regal, ţi-ai distrus dobândirea doar prin vanitatea ta şi, prin aceasta, ai acoperit inimile tuturor locuitorilor cerului cu întuneric, în consecinţă, niciunul dintre ei nu te-a putut recunoaşte. Şi întrucât nu ai putut fi recunoscut, ai fost alungat de aici! Salvat încă o dată de dragostea şi afecţiunea fiilor fiicei tale, ai ajuns din nou aici şi ai recâştigat această regiune neschimbătoare, eternă, sacră, excelentă, stabilă şi indestructibilă, câştigată înainte prin propriile tale fapte." Astfel abordat, Yayati a spus: „O, sfântule, am o îndoială pe care se cuvine să o risipeşti. O, strămoş al tuturor lumilor, nu se cuvine să întreb pe altcineva. Meritul meu a fost mare, sporit de o domnie (virtuoasă) asupra supuşilor mei timp de multe mii de ani şi câştigat prin nenumărate sacrificii şi daruri. Cum a putut un merit (atât de mare) să se epuizeze atât de repede, în urma căruia am fost aruncat de aici? Tu ştii, O, sfântule, că regiunile create pentru mine erau toate veşnice. De ce au fost distruse toate acele regiuni ale mele, O, tu, cel de mare strălucire?" **Strămoşul a răspuns, zicând**: „Meritul tău, sporit de o domnie (virtuoasă) asupra supuşilor tăi timp de multe mii de ani şi câştigat prin nenumărate sacrificii şi daruri, a fost epuizat de o singură greşeală, în urma căreia ai fost aruncat (din această regiune). Această greşeală, O, rege al regilor, a fost vanitatea ta, pentru care ai devenit un obiect de dispreţ pentru toţi locuitorii cerului. O, înţelept regal, această regiune nu poate fi niciodată eternizată prin vanitate, mândrie, răutate, înşelăciune sau minciună. Nu-i dispreţui niciodată pe cei inferiori, superiori sau de rang mediu. Nu există păcătos mai mare decât cel care este consumat de focul vanităţii. Acei oameni care vor discuta despre această cădere şi reîntoarcere a ta vor fi, fără îndoială, protejaţi chiar dacă vor fi loviţi de calamitate."

Narada a continuat: O, monarhule, aceasta a fost suferinţa în care a căzut Yayati din cauza vanităţii sale, şi aceasta a fost suferinţa în care a căzut Galava din cauza încăpăţânării sale. Cei care doresc binele lor ar trebui să asculte de prietenii care le doresc binele. Încăpăţânarea nu ar trebui niciodată încurajată, pentru că încăpăţânarea este întotdeauna rădăcina ruinei. Din acest motiv, O, fiu al lui Gandhari, renunţă la vanitate şi la mânie, O, eroule, fă pace cu fiii lui Pandu. Evită mânia, O, rege, ceea ce este dat, ceea ce este făcut, austerităţile care sunt practicate, libaţiile care sunt turnate pe foc, niciuna dintre acestea nu este vreodată distrusă sau suferă vreo diminuare. Nimeni altcineva nu se bucură de roadele acestora, în afară de cel care este agentul lor. Cel care reuşeşte să înţeleagă această istorie cu adevărat superioară şi excelentă, care este aprobată de persoane cu mare învăţătură, precum şi de cei care sunt eliberaţi de mânie şi poftă, şi care este întărită de diverse referinţe la scripturi şi raţiune, obţine cunoaşterea virtuţii, a profitului şi a dorinţei şi se bucură de suveranitatea întregii lumi!

SECŢIUNEA CXXIV

Dhritarashtra a spus: O, sfântule, este aşa cum spui tu, O, Narada. Şi eu am aceeaşi dorinţă, O, sfântule, dar nu am puterea (de a o îndeplini)!

Vaisampayana a continuat: Regele Kuru, după ce i-a spus aceste cuvinte lui Narada, s-a adresat lui Krishna şi a zis: „Tu, O, Kesava, mi-ai spus ceea ce duce la cer, ceea ce este benefic pentru lume, în concordanţă cu virtutea şi plin de raţiune. Eu însă, O, sire, nu sunt independent. Duryodhana nu face niciodată ceea ce îmi place mie. De aceea, O, Krishna cu braţele puternice, O, cel mai bun dintre oameni, străduieşte-te să-l convingi pe fiul meu nebun şi rău, care nu ascultă de poruncile mele. O, cel cu braţele puternice, el nu ascultă niciodată cuvintele benefice, O, Hrishikesa, ale lui Gandhari, ale înţeleptului Vidura sau ale altor prieteni, în frunte cu Bhishma, care toţi îi doresc binele. Tu, aşadar, sfătuieşte-l pe acel prinţ strâmb, fără sens şi cu suflet rău, cu dispoziţie rea şi inimă păcătoasă. Făcând acest lucru, O, Janardana, vei fi săvârşit acea faptă nobilă pe care un prieten ar trebui să o facă întotdeauna." Astfel abordat, cel din neamul Vrishni, familiarizat cu adevărurile virtuţii şi ale profitului, s-a apropiat de Duryodhana, mereu mânios, şi i-a

spus aceste cuvinte dulci: „O, Duryodhana, O, cel mai bun dintre Kuru, ascultă aceste cuvinte ale mele, rostite special pentru binele tău, precum şi, O, Bharata, pentru binele urmaşilor tăi. Tu te-ai născut într-o rasă care se distinge prin marea sa înţelepciune. Se cuvine să acţionezi în mod drept, aşa cum îţi indic eu. Înzestrat cu învăţătură şi cu un comportament excelent, eşti împodobit cu toate calităţile excelente. Cei care se nasc în familii ignobile sau sunt răi la suflet, cruzi şi neruşinaţi, numai ei, O, stăpâne, acţionează în modul care ţi se pare acceptabil. În această lume, numai înclinaţiile celor drepţi par să fie în concordanţă cu dictatele virtuţii şi ale profitului. Înclinaţiile celor nedrepţi, însă, par a fi perverse. O, taur al neamului Bharata, dispoziţia pe care o manifeşti în mod repetat este de natură perversă. Persistenţa într-un astfel de comportament este păcătoasă, înfricoşătoare, extrem de rea şi capabilă să ducă la moartea însăşi. În plus, este fără motiv, în timp ce, din nou, tu, O, Bharata, nu poţi să o urmezi mult timp. Dacă, evitând acest lucru care produce numai necazuri, vei obţine binele tău, dacă, O, pedepsitor al duşmanilor, vei scăpa de faptele păcătoase şi dezonorante ale fraţilor, adepţilor şi consilierilor tăi, atunci, O, tigru printre oameni, fă pace, O, taur printre Bharatas, cu fiii lui Pandu, care sunt cu toţii înzestraţi cu mare înţelepciune şi mare curaj, cu mare efort şi mare învăţătură, şi care au cu toţii sufletele sub control complet. O astfel de conduită va fi pe placul şi va contribui la fericirea lui Dhritarashtra, care este înzestrat cu o mare înţelepciune, a bunicului (Bhishma), a lui Drona, a nobilului Kripa, a lui Somadatta, a înţeleptului Vahlika, a lui Aswatthaman, a lui Vikarna, a lui Sanjaya, a lui Vivingsati şi a multora dintre rudele tale, O, pedepsitor al duşmanilor, precum şi a multora dintre prietenii tăi. Întreaga lume, O, tată, va beneficia de acea pace. Tu eşti înzestrat cu modestie, te-ai născut într-o rasă nobilă, ai învăţătură şi bunătate în inimă. Fii ascultător, O, domnule, la poruncile tatălui tău şi ale mamei tale, O, taur al neamului Bharata. Cei care sunt fii buni consideră întotdeauna că ceea ce poruncesc taţii lor este benefic. Într-adevăr, când sunt loviţi de nenorocire, toţi îşi amintesc poruncile tatălui lor. Pacea cu Pandava, O, domnule, este recomandată tatălui tău. De aceea, O, şef al Kuruşilor, recomand-o şi tu împreună cu consilierii tăi. Omul care, după ce a ascultat sfaturile prietenilor, nu acţionează în conformitate cu ele, este consumat în cele din urmă de consecinţele neglijării sale, ca cel care înghite fructul numit *Kimpaka*. Cel care, din nebunie, nu acceptă sfaturile benefice, descurajat de amânare şi incapabil să-şi atingă obiectivul, este obligat să se căiască în cele din urmă. Pe de altă parte, cel care, după ce a ascultat sfaturile benefice, le acceptă imediat, abandonându-şi opinia, câştigă întotdeauna fericirea în lume. Cel care respinge cuvintele prietenilor binevoitori, considerându-le contrare intereselor sale, dar acceptă cuvintele care sunt cu adevărat contrare, va fi în curând subjugat de duşmanii săi. Ignorând opiniile celor drepţi, cel care se conformează opiniilor celor răi, îi va face în curând pe prietenii săi să plângă pentru el, ca urmare a faptului că a fost cufundat în suferinţă. Renunţând la consilierii superiori, cel care caută sfatul celor inferiori, cade curând într-o mare suferinţă şi nu reuşeşte să se salveze. Acel tovarăş al celor păcătoşi, care se comportă fals şi nu ascultă niciodată prietenii buni, care îi onorează pe străini, dar îi urăşte pe cei care sunt ai lui, este curând, O Bharata, lepădat de Pământ. O, taur al neamului Bharata, după ce te-ai certat cu aceia (fiii lui Pandu), cauţi protecţie la alţii, şi anume la cei păcătoşi, incapabili şi proşti. Ce alt om mai există pe pământ în afară de tine, care, ignorându-ţi rudele, care sunt toţi puternici călăreţi şi fiecare dintre ei seamănă cu Sakra însuşi, ar căuta protecţie şi ajutor de la străini? Tu i-ai persecutat pe fiii lui Kunti încă de la naştere. Ei nu s-au supărat pe tine, pentru că fiii lui Pandu sunt într-adevăr virtuoşi. Deşi te-ai comportat înşelător faţă de Pandavi încă de la naşterea lor, totuşi, O, tu, cel cu braţele puternice, aceşti oameni distinşi s-au comportat cu generozitate faţă de tine. Prin urmare, se cuvine, O, taur al neamului Bharata, să te comporţi cu aceeaşi generozitate faţă de aceşti veri principali ai tăi. Nu te lăsa influenţat de mânie. O, taur al neamului Bharata, eforturile celor înţelepţi sunt întotdeauna asociate cu virtutea, profitul şi dorinţa. Dacă, într-adevăr, toate aceste trei nu pot fi atinse, oamenii urmăresc cel puţin virtutea şi profitul. Dacă, din nou, aceste trei lucruri sunt urmărite separat, se vede că cei care îşi controlează inimile aleg virtutea; cei care nu sunt nici buni, nici răi, ci ocupă o poziţie de mijloc, aleg profitul, care este întotdeauna subiectul disputelor; în timp ce cei nebuni aleg satisfacerea dorinţei. Nebunul care, din ispită, renunţă la virtute şi urmăreşte profitul şi dorinţa prin mijloace nedrepte, este curând distrus de simţurile sale. Cel care vorbeşte despre profit şi dorinţă ar trebui totuşi să practice virtutea de la

început, pentru că nici profitul, nici dorința nu sunt (cu adevărat) disociate de virtute. O, rege, s-a spus că numai virtutea este cauza celor trei, pentru că cel care caută cele trei poate, cu ajutorul virtuții, să crească ca focul când este adus în contact cu o grămadă de iarbă uscată. O, taur al neamului Bharata, tu cauți, O, stăpâne, prin mijloace nedrepte acest imperiu vast, înfloritor și binecunoscut tuturor monarhilor pământului. O, rege, cel care se poartă fals față de cei care trăiesc și se comportă cu dreptate, cu siguranță se distruge pe sine însuși, ca o pădure cu un topor. Nu trebuie să căutăm să-i tulburăm înțelegerea celui a cărui cădere nu ne place, căci, dacă înțelegerea cuiva este tulburată, acesta nu-și poate niciodată dedica atenția lucrurilor benefice. Cel care își controlează sufletul, O, Bharata, nu a disprețuit niciodată pe nimeni din cele trei lumi, nici măcar pe cea mai obișnuită creatură, cu atât mai puțin pe acei tauri printre oameni, fiii lui Pandu. Cel care se predă influenței mâniei își pierde simțul binelui și al răului. Creșterea necontrolată trebuie întotdeauna tăiată. Iată, O, Bharata, aceasta este dovada. În prezent, O, sire, unirea cu fiii lui Pandu este mai bună pentru tine decât unirea cu cei răi. Dacă faci pace cu ei, poți obține împlinirea tuturor dorințelor tale. O, cel mai bun dintre regi, în timp ce te bucuri de regatul fondat de Pandavi, tu cauți protecție de la alții, ignorându-i pe Pandavi înșiși. Încredințând grijile statului tău lui Dussasana, Durvisaha, Karna și fiului lui Suvala, tu dorești continuarea prosperității tale, O, Bharata. Aceștia, însă, sunt cu mult inferiori Pandavilor în ceea ce privește cunoștințele, virtutea, capacitatea de a dobândi bogăție și vitejia. Într-adevăr, O, Bharata, (ca să nu mai vorbim de cei patru pe care i-am menționat) toți acești regi împreună, cu tine în frunte, sunt incapabili să-l privească măcar pe Bhima, când este furios, pe câmpul de luptă. O, sire, această forță formată din toți regii pământului este, într-adevăr, la dispoziția ta. Mai sunt și Bhishma, și Drona, și acest Karna, și Kripa, și Bhurisrava, și Somadatta, și Aswatthaman, și Jayadratha. Toți aceștia împreună sunt incapabili să lupte împotriva lui Dhananjaya. Într-adevăr, Arjuna este incapabil să fie învins în luptă chiar și de toți zeii, Asura, oamenii și Gandharva. Nu-ți pune inima pe luptă. Vezi tu vreun om din vreuna dintre rasele regale ale pământului care, după ce l-a întâlnit pe Arjuna în luptă, să se poată întoarce acasă teafăr și nevătămat? O, taur al rasei Bharata, ce avantaj există într-un măcel universal? Arată-mi un singur om care îl va învinge pe Arjuna, învingându-l pe care numai victoria poate fi a ta? Cine îl va înfrunta în luptă pe fiul lui Pandu, care i-a învins pe toți cei cerești, împreună cu Gandharvas, Yakshas și Pannagas, la Khandavaprastha? Atunci, și relatarea minunată despre ceea ce s-a întâmplat în orașul Virata, referitoare la întâlnirea dintre unul și mulți, este o dovadă suficientă în acest sens. Sperи să-l învingi în luptă pe Arjuna, care, când este cuprins de furie, este invincibil, de neînvins, mereu victorios și neînfrânt, pe Arjuna, acel erou care l-a mulțumit pe zeul zeilor, pe însuși Shiva, în luptă? Cu mine din nou ca secund al său, când fiul lui Pritha se va năpusti pe câmpul de luptă împotriva unui dușman, cine este atunci capabil să-l provoace? Poate Purandara însuși să o facă? Cel care l-ar învinge pe Arjuna în luptă ar trebui să susțină Pământul pe brațele sale, să consume în furie întreaga populație a Pământului și să arunce chiar zeii din ceruri. Privește-ți fiii, frații, rudele și alte persoane apropiate. Nu lăsa ca acești căpetenii ai neamului Bharata să piară din cauza ta. Nu lăsa ca rasa Kauravas să fie exterminată sau redusă. O, rege, nu lăsa ca oamenii să spună că ești exterminatorul rasei tale și distrugătorul realizărilor sale. Acei puternici războinici, Pandavas (dacă se va face pace), te vor instala pe tine ca Yuvaraja, iar pe tatăl tău Dhritarashtra, acel stăpân al oamenilor, ca suveran al acestui vast imperiu. Nu ignora, O, sire, prosperitatea care te așteaptă și care va veni cu siguranță. Dăruind fiilor lui Pritha jumătate din regat, vei câștiga o mare prosperitate. Făcând pace cu Pandavii și acționând conform sfaturilor prietenilor tăi, și bucurându-te împreună cu ei, vei obține cu siguranță ceea ce este spre binele tău pentru totdeauna.”

SECȚIUNEA CXXV

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale lui Kesava, Bhishma, fiul lui Santanu, i-a spus răzbunătorului Duryodhana: ”Krishna ți-a vorbit, dorind să aducă pace între rude. O, sire, urmează aceste sfaturi și nu ceda influenței mâniei. Dacă nu vei acționa, O, domnule, conform cuvintelor înaltului Kesava, nu vei avea niciodată prosperitate, nici fericire, nici ceea ce este spre

binele tău. Puternicul Kesava, O, domnule, ți-a spus ceea ce este în concordanță cu virtutea și profitul. Acceptă acest obiectiv și nu extermina, O, rege, populația pământului. Această prosperitate strălucitoare a Bharatas printre toți regii pământului, o vei distruge, în timpul vieții lui Dhritarashtra, prin răutatea ta, și, prin această dispoziție arogantă a ta, te vei lipsi pe tine însuți, împreună cu toți consilierii, fiii, frații și rudele tale, de viață, dacă, O, tu, cel mai de seamă dintre neamul Bharata, vei încălca cuvintele lui Kesava, tatăl tău, și ale înțeleptului Vidura, cuvinte care sunt în concordanță cu adevărul și pline de beneficii pentru tine însuți. Nu fi exterminatorul neamului tău, nu fi un om rău, nu lăsa ca inima ta să fie păcătoasă, nu călca pe calea nedreptății. Nu-ți scufunda tatăl și mama într-un ocean de durere." După ce Bhishma a încheiat, Drona i-a spus și el aceste cuvinte lui Duryodhana, care, plin de mânie, respira greu: „O, sire, cuvintele pe care Kesava ți le-a spus sunt pline de virtute și folos, iar Bhishma, fiul lui Santanu, a spus același lucru. Acceptă aceste cuvinte, O, monarhule. Amândoi sunt înțelepți, înzestrați cu o mare inteligență, cu sufletele sub control, dornici să facă ceea ce este spre binele tău și posedați de o mare învățătură. Ei au spus ceea ce este benefic. Acceptă cuvintele lor, O, rege, O, tu, cel posedat de o mare înțelepciune, acționează în conformitate cu ceea ce au spus atât Krishna, cât și Bhishma. O, pedepsitor al dușmanilor, nu-l ignora pe Madhava din cauza unei înțelegeri greșite. Cei care te încurajează mereu nu sunt în stare să-ți aducă victoria. În timpul bătăliei, ei vor arunca povara ostilității pe umerii altora. Nu măcelări populația Pământului. Nu-ți ucide fiii și frații. Știi că acea oaste este invincibilă, având în mijlocul ei pe Vasudeva și Arjuna. Dacă, O, Bharata, nu accepți cuvintele sincere ale prietenilor tăi, Krishna și Bhishma, atunci, O, domnule, cu siguranță vei avea de ce să te căiești. Arjuna este chiar mai mare decât l-a descris fiul lui Jamadagni. În ceea ce-l privește pe Krishna, fiul lui Devaki, nici măcar zeii nu-i pot rezista. O, taur al neamului Bharata, ce rost are să-ți spun ce este cu adevărat benefic pentru fericirea și binele tău? Totul ți-a fost spus deja. Fă ce dorești. Nu mai am nimic să-ți spun, O, cel mai de seamă dintre neamul Bharata."

Vaisampayana a continuat: După ce Drona a încetat, Vidura, numit și Kshattri, privindu-l pe Duryodhana, i-a spus fiului răzbunător al lui Dhritarashtra: „O, Duryodhana, taur al neamului Bharata, nu mă întristez pentru tine. Mă întristez, însă, pentru acest cuplu bătrân, Gandhari și tatăl tău. Avându-te pe tine, cu sufletul tău rău, ca protector (de care vor fi în curând lipsiți), vor trebui să rătăcească fără nimeni care să aibă grijă de ei, lipsiți și de prieteni și consilieri, ca o pereche de păsări cu aripile tăiate. Având un fiu atât de rău, care este exterminatorul neamului său, vai, aceștia doi vor trebui să rătăcească pe pământ în tristețe, trăind din milă." După aceasta, regele Dhritarashtra, adresându-se lui Duryodhana, așezat în mijlocul fraților săi și înconjurat de toți regii, a spus: „Ascultă, O, Duryodhana, ceea ce a spus Sauri, cel cu suflet înalt. Acceptă aceste cuvinte care sunt veșnice, extrem de benefice și favorabile pentru binele tău suprem. Cu ajutorul acestui Krishna cu fapte fără cusur, noi, dintre toți regii, suntem siguri că vom avea toate obiectele noastre prețuite. Uniți ferm de Kesava, împacă-te, O, sire, cu Yudhishthira. Caută acest mare bine al Bharatas, asemenea unei ceremonii auguste de împăcare. Prin intermediul lui Vasudeva, leagă-te strâns de Pandavas. Cred că a sosit momentul pentru asta. Nu lăsa ocazia să treacă. Dacă, totuși, îl ignori pe Kesava, care, din dorința de a realiza ceea ce este bine, te solicită să faci pace, atunci victoria nu va fi niciodată a ta."

SECȚIUNEA CXXVI

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale lui Dhritarashtra, atât Bhishma, cât și Drona, care simpatizau cu bătrânul rege, s-au adresat din nou neascultătorului Duryodhana și au spus: „Până acum, cei doi Krishna nu sunt încă echipați cu armură, până acum *Gandiva* rămâne inactiv, până acum Dhaumya nu consumă puterea inamicului turnând libații pe focul războiului, până acum acel arcaș puternic Yudhishthira, având modestia ca ornament, nu aruncă priviri furioase asupra trupelor tale, așa că să înceteze ostilitățile. Deocamdată, acel arcaș puternic, Bhimasena, fiul lui Pritha, nu este văzut staționat în mijlocul diviziei sale, așa că să înceteze ostilitățile. Deocamdată Bhimasena nu pășește pe câmpul de luptă cu buzduganul în mână, zdrobind diviziile (ostile), așa că

să se facă pace cu Pandava. Deocamdată Bhima nu face ca capetele războinicilor care luptă de pe spatele elefanților să se rostogolească pe câmpul de luptă, ca fructele de palmier în sezonul coacerii, așa că să înceteze ostilitățile. Deocamdată Nakula, Sahadeva, Dhrishtadyumna din neamul lui Prishata, Virata, Sikhandin și fiul lui Sisupal, echipați cu armuri și cu toții pricepuți în arme, nu pătrund în rândurile voastre, ca niște crocodili uriași care pătrund în adâncuri, și nu aruncă cu săgeți, așa că să înceteze ostilitățile. Deocamdată săgețile cu aripi feroce nu cad asupra trupurilor delicate ale regilor adunați, așa că să înceteze ostilitatea. Până acum, armele redutabile din fier și oțel, lansate cu precizie de arcași puternici, pricepuți în mânuirea armelor, înzestrați cu dexteritate și capabili să lovească de la orice distanță, nu penetrează piepturile războinicilor, unse cu sandal și alte unguente parfumate și împodobite cu ghirlande de aur și pietre prețioase, așa că să înceteze ostilitățile. Fie ca acel elefant printre regi, Yudhishthira cel Drept, să te primească cu o îmbrățișare în timp ce tu îl saluți aplecând capul. O, taur al neamului Bharata, fie ca acel rege, distins pentru generozitatea darurilor sale sacrificiale, să-și pună brațul drept pe umărul tău, palma căruia poartă semnele stindardului și cârligului. Lasă-l, cu mâinile împodobite cu pietre prețioase și roșii, cu degete împodobite, să te mângâie pe spate în timp ce stai așezat. Lasă-l pe Vrikodara, cu brațele puternice și umerii largi ca cei ai copacului sala, să te îmbrățișeze, O, taur al neamului Bharata, și să converseze blând cu tine pentru pace. Și, O, rege, salutat cu reverență de cei trei, adică Arjuna și gemenii, miroase-le capetele și vorbește cu ei cu afecțiune. Și văzându-te unit cu eroicii tăi frați, fiii lui Pandu, toți acești monarhi să verse lacrimi de bucurie. Fie ca vestea acestei uniuni cordiale să fie proclamată în orașele tuturor regilor. Fie ca Pământul să fie stăpânit de tine cu sentimente de afecțiune frățească (în inima ta) și fie ca inima ta să fie eliberată de febra (geloziei și mâniei).”

SECȚIUNEA CXXVII

Vaisampayana a spus: Auzind în acea adunare a Kurusilor aceste cuvinte care îi erau neplăcute, Duryodhana i-a răspuns lui Kesava, cel cu brațele puternice și renumit, spunând: „Se cuvine, O, Kesava, să vorbești după ce ai reflectat asupra tuturor circumstanțelor. Într-adevăr, rostind astfel de cuvinte dure, tu, fără niciun motiv, mă critici numai pe mine, care sunt tratat cu respect, ca întotdeauna, de fiii lui Pritha, O, ucigaș al lui Madhu. Dar mă critici tu, după ce ai analizat punctele forte și punctele slabe (ale ambelor părți)? Într-adevăr, tu însuți și Kshattri, regele, învățătorul și bunicul, toți mă acuzați numai pe mine și nu pe vreun alt monarh. Eu, însă, nu găsesc nici cea mai mică vină în mine. Cu toate acestea, voi toți, inclusiv (bătrânul) rege însuși, mă urâți. O, învingător al dușmanilor, nici măcar după ce m-am gândit bine, nu văd nicio greșeală gravă în mine, nici măcar, O, Kesava, vreo greșeală, oricât de mică. În jocul de zaruri, O, ucigaș al lui Madhu, care a fost acceptat cu bucurie de ei, Pandava au fost învinși, iar regatul lor a fost câștigat de Sakuni. Ce vină pot avea eu în privința asta? Pe de altă parte, O, ucigaș al lui Madhu, bogăția care a fost câștigată de la Pandavi atunci, a fost ordonată de mine să le fie returnată. Din nou, O, cel mai de seamă dintre învingători, nu poate fi vina noastră că invincibilii Pandavi au fost învinși încă o dată la zaruri și au trebuit să plece în pădure. Ce vină ne impută, de ne consideră dușmanii lor? Și, O, Krishna, deși (în realitate) sunt slabi, de ce Pandavii caută cu atâta veselie să se certe cu noi, de parcă ar fi puternici? Ce le-am făcut noi? Pentru ce rău (făcut lor) fiii lui Pandu, împreună cu Srinjaya, caută să-i măcelărească pe fiii lui Dhritarashtra? Nu ne vom înclina în fața lor de frică, lipsiți de simțuri, ca urmare a vreunei fapte sălbatice sau a vreunui cuvânt (alarmant) al lor. Nu ne putem înclina nici în fața lui Indra însuși, darămite în fața fiilor lui Pandu. Nu văd, O, Krishna, omul care respectă virtuțile Kshatriya și care ar putea, O, ucigaș al dușmanilor, să îndrăznească să ne învingă în luptă. Cu atât mai puțin Pandava, O, ucigaș al lui Madhu, chiar și zeii nu sunt în stare să-i învingă pe Bhishma, Kripa, Drona și Karna în luptă. Dacă, O, Madhava, noi, respectând practicile ordinului nostru, vom fi uciși cu arme în luptă, atunci când ne va veni sfârșitul, chiar și asta ne va duce în rai. Chiar și aceasta, O, Janardana, este datoria noastră supremă ca Kshatriya, și anume, să ne întindem pe câmpul de luptă pe un pat de săgeți. Dacă, fără a ne înclina în fața dușmanilor noștri, patul nostru va fi unul de săgeți în luptă, asta, O, Madhava, nu ne va întrista niciodată. Cine este acela, născut într-o rasă nobilă și conformându-se practicilor Kshatriya, care

s-ar înclina din frică în fața unui dușman, dorind doar să-și salveze viața? Acei Kshatriya care doresc binele lor, acceptă cu respect această zicală a lui Matanga, și anume că (în ceea ce privește un Kshatriya), cineva ar trebui să se mențină întotdeauna drept și să nu se încline niciodată, pentru că numai efortul este bărbăție; cineva ar trebui mai degrabă să rupă nodurile decât să se îndoaie. O persoană ca mine ar trebui să se încline numai în fața Brahmanilor din motive de pietate, fără a ține cont de nimeni altcineva. (În ceea ce privește persoanele care nu sunt brahmani), ar trebui, atâta timp cât trăiești, să acționezi conform spuselor lui Matanga. Chiar și aceasta este datoria kșatriilor; chiar și aceasta este întotdeauna părerea mea. Acea parte din regat care le-a fost dată anterior de tatăl meu nu va mai putea fi obținută de ei, O, Kesava, atâta timp cât voi trăi. Atâta timp, O, Janardana, cât va trăi regele Dhritarashtra, atât noi, cât și ei, ascunzându-ne armele, O, Madhava, ar trebui să trăim în dependență de el. Dăruită anterior din ignoranță sau frică, când eram copil și dependent de alții, regatul, O, Janardana, incapabil de a fi dat din nou, nu va putea fi obținut de Pandavi, O, încântător al neamului Vrishni. În prezent, O, Kesava cu brațe puternice, atâta timp cât voi trăi, nici măcar acea parte din pământul nostru care poate fi acoperită de vârful unui ac ascuțit nu va fi dată de noi, O, Madhava, Pandavilor.”

SECȚIUNEA CXXVIII

Vaisampayana a spus: Reflectând (pentru o clipă), cu ochii roșii de furie, el, din neamul lui Dasarha, adresându-se lui Duryodhana în acea adunare a Kurus, a spus apoi aceste cuvinte: „Îți dorești un pat de eroi? Cu adevărat, îl vei avea, împreună cu consilierii tăi. Așteaptă (puțin), va urma un mare măcel. Tu crezi, O, tu, cel cu puțină înțelegere, că nu ai comis nicio ofensă împotriva Pandavilor? Lasă monarhii (adunați) să judece. Îndurerat de prosperitatea Pandavilor cu suflet înalt, tu conspiri, O, Bharata, cu fiul lui Suvala în legătură cu partida de jocuri de noroc. O, sire, cum ar putea acele rude virtuoase, cinstite și superioare ale tale să se angajeze (altfel) într-un act atât de rău cu înșelătorul Sakuni? O, tu, care ești înzestrat cu mare înțelepciune, jocul de noroc le răpește chiar și celor buni înțelegerea, iar în ceea ce privește cei răi, dezbinarea și consecințele grave izvorăsc din el. Tu ai fost cel care a conceput, împreună cu consilierii tăi răi, acea teribilă sursă de calamitate sub forma jocului de noroc, fără a te consulta cu persoane cu un comportament drept. Cine altcineva ar fi capabil să insulte soția unui frate în felul în care ai făcut-o tu sau să o târască în adunare și să i se adreseze în limbajul pe care l-ai folosit față de Draupadi? De origine nobilă, cu un comportament exemplar și mai dragă lor decât propria viață, regina-consoartă a fiilor lui Pandu a fost tratată astfel de tine. Toți Kauravas știu ce cuvinte le-a adresat Dussasana în adunarea lor acelor pedepsitori ai dușmanilor, fiii lui Kunti, când erau pe punctul de a pleca în pădure. Cine este capabil să se comporte atât de mizerabil față de propriile sale rude cinstite, care sunt mereu angajate în practicarea virtuții, care nu sunt pângărite de avariție și care sunt întotdeauna corecte în comportamentul lor? Un limbaj care se potrivește doar celor fără inimă și demni de dispreț a fost repetat frecvent de Karna și Dussasana, dar și de tine. Ai depus mari eforturi pentru a-i arde de vii, la Varanavata, pe fiii lui Pandu împreună cu mama lor, când erau încă copii, deși efortul tău nu a fost încununat de succes. După aceasta, Pandavii și mama lor au fost obligați să trăiască mult timp ascunși în orașul Ekachakra, în locuința unui brahman. Cu otravă, cu șerpi și cu funii, ai căutat prin toate mijloacele să-i distrugi pe Pandavi, deși niciunul dintre planurile tale nu a avut succes. Cu astfel de sentimente, când te-ai comportat întotdeauna atât de înșelător față de ei, cum poți spune că nu i-ai jignit pe Pandavii cu sufletul înalt? Tu, om păcătos, nu ești dispus să le dai partea lor paternală din regat, deși ei ți-o cer. Va trebui să le-o dai, iar atunci, lipsit de prosperitate, vei fi umilit. După ce, ca un om fără inimă, ai făcut nenumărate nedreptăți Pandavilor și te-ai comportat atât de înșelător față de ei, acum încerci să apari într-o altă ipostază. Deși ai fost solicitat în repetate rânduri de părinții tăi, de Bhishma, Drona și Vidura, să faci pace, tu încă nu faci pace, O, rege. Pacea are mari avantaje, O, rege, atât pentru tine, cât și pentru Yudhishthira. Cu toate acestea, pacea nu ți se potrivește. La ce altceva se poate datora acest lucru, dacă nu pierderii înțelegerii tale? Încălcând cuvintele prietenilor tăi, nu vei putea obține niciodată ceea ce este în beneficiul tău. Păcat și rușine este fapta pe care ești pe cale să o săvârșești, O, rege. ”

Vaisampayana a continuat: În timp ce el, din neamul lui Dasarha, spunea acestea, Dussasana s-a adresat răzbunătorului Duryodhana și i-a spus aceste cuvinte în mijlocul Kurusilor: „Dacă, O, rege, nu vrei să faci pace cu Pandavii, cu siguranță Kauravas te vor lega (de mâini și picioare) și te vor preda fiului lui Kunti. Bhishma, Drona și tatăl tău, O, taur printre oameni, ne vor preda pe noi trei, adică pe fiul lui Vikartana, pe tine și pe mine, Pandavilor!

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale fratelui său, fiul lui Dhritarashtra, rău, nerușinat, neascultător, lipsit de respect și vanitos, Suyodhana, respirând greu ca un șarpe uriaș, s-a ridicat furios de pe scaunul său și, ignorându-i pe Vidura, Dhritarashtra și marele rege Vahlika, Kripa, Somadatta, Bhishma, Drona, Janardana, de fapt, pe toți, a ieșit din sală. Văzând că acest taur printre oameni părăsește sala, fratele său și toți consilierii săi, precum și toți regii, l-au urmat. Văzând că Duryodhana se ridică și părăsește sala de judecată furios împreună cu frații săi, fiul lui Santanu, Bhishma, a spus: „Dușmanii acelei persoane, care, abandonând atât virtutea, cât și profitul, urmează impulsurile mâniei, se bucură văzându-l cufundat în suferință în curând. Acest fiu rău al lui Dhritarashtra, acest necunoscător al adevăratelor mijloace (de a-și atinge scopurile), acest nebun care se mândrește în mod greșit cu suveranitatea sa, ascultă numai de poruncile mâniei și avariției. Văd, de asemenea, O, Janardana, că a sosit ceasul tuturor acelor Kshatriya, căci toți acei regi, din amăgire, l-au urmat pe Duryodhana împreună cu sfetnicii lor.” Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma, eroul cu ochi de lotus din neamul Dasarha, înzestrat cu mari puteri, adresându-se tuturor celor (care mai erau acolo), conduși de Bhishma și Drona, a spus: „Chiar și aceasta este o mare fărădelege, de care toți bătrânii din neamul Kuru se fac vinovați, pentru că nu îl prind cu forța și nu îl leagă pe acest rege rău care se bucură de suveranitate. Voi, pedepsitorii dușmanilor, cred că a sosit timpul să faceți acest lucru. Dacă se va face acest lucru, poate că va fi totuși productiv. Ascultați-mă, voi, cei fără păcat. Cuvintele pe care le voi rosti vor duce în curând la rezultate benefice, dacă, într-adevăr, voi, Bharatas, veți accepta ceea ce spun, ca urmare a faptului că vi se recomandă. Fiul rău, cu sufletul necontrolat, al bătrânului rege Bhoja, după ce a uzurpat suveranitatea tatălui său în timpul vieții acestuia, s-a supus morții. Într-adevăr, Kansa, fiul lui Ugrasena, abandonat de rudele sale, a fost ucis de mine într-o mare bătălie, din dorința de a-mi ajuta rudele. Noi și rudele noastre, după ce i-am adus onorurile cuvenite lui Ugrasena, fiul lui Ahuka, l-am instalat pe tron pe cel care a extins regatul lui Bhoja. Și toți Yadava, Andhaka și Vrishni, abandonând o singură persoană, și anume Kansa, pentru binele întregii lor rase, au prosperat și au obținut fericirea. O, rege, când zeii și Asurii s-au aliniat pentru luptă și au ridicat armele pentru a lovi, stăpânul tuturor creaturilor, Parameshthin, a spus astfel (ceva ce se aplică cazului de față). Într-adevăr, O, Bharata, când populația lumilor a fost împărțită în două tabere și era pe punctul de a fi măcelărită, Cauza divină și sfântă a universului, adică Creatorul, a spus: «Asurii și Daityașii împreună cu Danavașii vor fi învinși, iar Adityașii, Vasușii, Rudrașii și ceilalți locuitori ai cerului vor ieși victorioși.» Într-adevăr, zeii, Asurii, ființele umane, Gandharvas, Șerpii și Rakshasas se vor măcelări cu furie unii pe alții în această bătălie. Gândind astfel, Domnul tuturor creaturilor, Parameshthin, i-a poruncit lui Dharma, spunând: «Leagă-i bine pe Daityas și Danavas și predă-i lui Varuna.» Astfel abordat, Dharma, la porunca lui Parameshthin, i-a legat pe Daityas și Danavas și i-a predat lui Varuna. Iar Varuna, Domnul apelor, după ce i-a legat pe acei Danava, cu lațul lui Dharma, precum și cu al său, îi ține în adâncurile oceanului, păzindu-i mereu cu grijă. Legându-i în același fel pe Duryodhana și Karna și Sakuni, fiul lui Suvala, și Dussasana, îi predă Pandavilor. Pentru binele unei familii, un individ poate fi sacrificat. Pentru un sat, o familie poate fi sacrificată. Pentru binele unei provincii, un sat poate fi sacrificat. Și, în cele din urmă, pentru binele propriu, întreaga lume poate fi sacrificată. O, monarhule, legându-l strâns pe Duryodhana, fă pace cu Pandava. O, taur printre Kshatriya, nu lăsa ca întreaga rasă Kshatriya să fie măcelărită din cauza ta.”

SECȚIUNEA CXXIX

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale lui Krishna, regele Dhritarashtra nu a pierdut timpul și s-a adresat lui Vidura, care era familiarizat cu toate poruncile virtuții. Și regele a

spus: „Du-te, O, copilule, la Gandhari, care posedă o mare înțelepciune și previziune, și adu-o aici. Cu ajutorul ei, îl voi convinge pe acest fiu al meu cu inima rea. Dacă ea va reuși să-l pacifice pe acest ticălos rău, cu inima rea, vom putea încă să acționăm conform cuvintelor prietenului nostru Krishna. Poate că, rostind cuvinte în favoarea păcii, ea va reuși să-i arate calea cea dreaptă acestui nebun, chinuit de avariție și având aliați răi. Dacă ea va reuși să alunge această mare și îngrozitoare calamitate (pe cale să se producă) provocată de Duryodhana, atunci aceasta va conduce la obținerea și păstrarea fericirii și păcii pentru totdeauna.” Auzind aceste cuvinte ale regelui, Vidura, la porunca lui Dhritarashtra, a adus-o (acolo) pe Gandhari, care avea o mare clarviziune. Și Dhritarashtra s-a adresat atunci lui Gandhari și a spus: „Iată, O, Gandhari, acest fiu al tău cu suflet rău, încălcând toate poruncile mele, este pe cale să sacrifice atât suveranitatea, cât și viața, ca urmare a poftei sale de suveranitate. Cu suflet rău și puțină înțelegere, el, ca unul cu mintea necultivată, a părăsit curtea, împreună cu consilierii săi păcătoși, nesocotind superiorii săi și disprețuind cuvintele celor care îi doresc binele.”

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale soțului ei, prințesa de mare renume, Gandhari, dorind ceea ce era extrem de benefic, a spus aceste cuvinte: „Aduceți-l aici, fără pierdere de timp, pe fiul meu bolnav, care râvnește la regat. Cel care are inima necultivată și sacrifică atât virtutea, cât și profitul, nu merită să guverneze un regat. Cu toate acestea, Duryodhana, care este lipsit de umilință, a obținut cu orice preț un regat. Într-adevăr, O, Dhritarashtra, tu, care îți iubești atât de mult fiul, ești foarte de vină pentru aceasta, pentru că, cunoscând bine păcatele lui, îi urmezi totuși sfaturile. Fiul tău, complet posedat de poftă și mânie, este acum sclavul iluziei și, prin urmare, este incapabil, O, rege, să fie acum întors cu forța de tine. Acum culegi roadele, O, Dhritarashtra, pentru că ai cedat regatul unui nebun ignorant, cu suflet rău, posedat de avariție și având consilieri răi. De ce este regele indiferent (astăzi) față de acea dezbinare care este pe cale să aibă loc între persoane atât de apropiate? Într-adevăr, văzându-te dezbinat de cei care sunt ai tăi, dușmanii tăi vor râde de tine. Cine ar folosi forța pentru a depăși acea calamitate, O, rege, care poate fi depășită prin conciliere și daruri?”

Vaisampayana a continuat: Kshattri, la porunca lui Dhritarashtra și a mamei sale, l-a făcut din nou pe războinicul Duryodhana să intre în curte. Așteptând cuvintele mamei sale, prințul a reintrat în sala de audiență, cu ochii roșii ca cuprul de furie și respirând greu ca un șarpe. Și văzându-și fiul, care pășea pe o cale greșită, intrând în sala de audiență, Gandhari l-a mustrat sever și i-a spus aceste cuvinte pentru a aduce pacea.

Gandhari a spus: O, Duryodhana, ascultă, dragul meu fiu, aceste cuvinte ale mele, care sunt benefice pentru tine, precum și pentru toți adepții tăi, cuvinte pe care ești competent să le urmezi și care vor contribui la fericirea ta. O, Duryodhana, ascultă cuvintele celor care îți doresc binele, cuvintele rostite de cel mai bun dintre Bharati, tatăl tău, și de Bhishma, Drona, Kripa și Kshattri. Dacă vei face pace, vei aduce astfel omagiu lui Bhishma, tatălui tău, mie și tuturor celor care îți doresc binele, cu Drona în frunte. O, tu, cel de mare înțelepciune, nimeni, O, cel mai bun dintre Bharati, nu reușește doar prin propria dorință să dobândească, să păstreze sau să se bucure de un regat. Cel care nu-și controlează simțurile nu se poate bucura de suveranitate pentru mult timp. Cel care își controlează sufletul și este înzestrat cu o mare inteligență poate conduce un regat. Pofta și mânia îndepărtează omul de posesiunile și plăcerile sale. Cucerind mai întâi acești dușmani, un rege supune pământul sub stăpânirea sa. Suveranitatea asupra oamenilor este un lucru măreț. Cei cu suflete răutăcioase pot dori cu ușurință să cucerească un regat, dar nu sunt competenți să păstreze un regat (odată cucerit). Cel care dorește să obțină un imperiu extins trebuie să-și lege simțurile atât de profit, cât și de virtute, pentru că, dacă simțurile sunt restrânse, inteligența crește, ca focul care crește când este alimentat cu combustibil. Dacă nu sunt controlate, acestea pot chiar să-și ucidă posesorul, ca niște cai neîmblânziți și furioși, capabili să ucidă un călăreț nepriceput. Cel care caută să-și cucerească consilierii fără să se cucerească pe sine însuși și să-și cucerească dușmanii fără să-și cucerească consilierii, va fi în curând învins și ruinat. Cel care se învinge mai întâi pe sine

însuși, considerându-l un dușman, nu va căuta în zadar să-și învingă consilierii și dușmanii după aceea. Prosperitatea îl venerează foarte mult pe cel care și-a cucerit simțurile și consilierii, care pedepsește pe cei care încalcă legea, care acționează după deliberare și care este înzestrat cu înțelepciune. Pofta și mânia care locuiesc în trup sunt lipsite de putere de către înțelepciune, ca doi pești prinși într-o plasă cu ochiuri mici. Cele două care determină zeii să închidă porțile raiului celui care, eliberat de poftele lumești, dorește să ajungă acolo, sunt excitate de pofta trupească și mânie. Regele care știe bine cum să învingă pofta trupească, mânia, avariția, lăudăroșenia și mândria poate deține suveranitatea întregii lumi. Regele care dorește să câștige bogăție și virtute și să-și învingă dușmanii, ar trebui să se angajeze întotdeauna în controlul pasiunilor sale. Influențat de poftă sau de mânie, cel care se comportă înșelător față de propriile sale rude sau față de alții nu poate câștiga niciodată mulți aliați. Unindu-te cu acei pedepsitori ai dușmanilor — eroicii fii ai lui Pandu — care sunt cu toții înzestrați cu mare înțelepciune, tu, O, fiu, poți să te bucuri de pământ în fericire. Ceea ce ți-au spus Bhishma, fiul lui Santanu, și acel puternic războinic, Drona, este, O, fiu, cu totul adevărat — Krishna și Dhananjaya sunt invincibili. Caută, așadar, protecția celui cu brațele puternice, celui care nu este îngrijorat de efort, căci dacă Kesava va fi milostiv, ambele părți vor fi fericite. Cel care nu ascultă de dorințele prietenilor înțelepți și învățați, căutând mereu prosperitatea, nu face decât să-și bucure dușmanii. O, fiule, nu există nimic bun în luptă, nici virtute, nici profit. Cum ar putea atunci să aducă fericire? Nici măcar victoria nu este întotdeauna sigură. Nu-ți pune inima, așadar, pe luptă. O, tu, cel de mare înțelepciune, Bhishma și tatăl tău și Vahlika (în trecut) le-au dat Pandavilor partea lor (din regat) din teamă. O, pedepsitor al dușmanilor, nu te gândi niciodată la dezbinarea cu ei. Astăzi vezi rodul acelei cedări (pașnice) în suveranitatea ta asupra întregului pământ, cu toate spinii îndepărtați de acei eroi. Dă, O, pedepsitor al dușmanilor, fiului lui Pandu ceea ce i se cuvine. Dacă dorești să te bucuri, împreună cu consilierii, chiar și de jumătate (din imperiu), atunci dă-le partea care li se cuvine. Jumătate din pământ este suficientă pentru a-ți asigura mijloacele de trai ție și consilierilor tăi. Acționând în conformitate cu cuvintele celor care îți doresc binele, O, Bharata, vei câștiga o mare faimă. O ceartă cu fiii lui Pandu, care sunt cu toții înzestrați cu prosperitate, care își controlează complet sufletele, care posedă o mare inteligență și și-au învins pasiunile, nu va face decât să te lipsească de marea ta prosperitate. Alungând mânia tuturor celor care îți doresc binele, stăpânește-ți regatul așa cum se cuvine, dând, O, taur al neamului Bharata, fiilor lui Pandu partea care le revine. O, fiu, persecuția fiilor lui Pandu timp de treisprezece ani a fost suficientă. Alimentată de poftă și mânie, stinge (acel foc) acum, O, tu, cel de mare înțelepciune. Tu, care râvnești la bogăția Pandavilor, nu ești pe măsura lor, nici fiul lui Suta, care este extrem de mânios, nici fratele tău Dussasana. Într-adevăr, când Bhishma și Drona și Kripa și Karna și Bhimasena și Dhananjaya și Dhrishtadyumna se vor înfuria, populația pământului va fi exterminată. Sub influența mâniei, nu extermina, O, fiu, pe cei din Kuru. Nu lăsa ca pământul să fie distrus din cauza ta. Fiind puțin înțelegător, tu crezi că Bhishma, Drona, Kripa și toți ceilalți vor lupta (pentru tine) cu toată puterea lor. Asta nu se va întâmpla niciodată, pentru că, în ceea ce-i privește pe aceștia, care sunt înzestrați cu cunoașterea de sine, afecțiunea lor față de Pandavi și față de voi este egală. Dacă, pentru a obține hrană de la rege (Dhritarashtra), ei consimt să-și dea viața, totuși nu vor putea să arunce priviri furioase către regele Yudhishthira. Nu s-a văzut niciodată în această lume ca oamenii să dobândească bogăție prin avariție. Renunță la avariția ta, O, fiu, și încetează, O, taur al neamului Bharat.

SECȚIUNEA CXXX

Vaisampayana a spus: Ignorând aceste cuvinte grave rostite de mama sa, Duryodhana a plecat furios din acel loc, în compania unor persoane răuvoitoare. Și îndepărtându-se de curte, prințul Kuru a început să se consulte cu fiul regal al lui Suvala, Sakuni, cel mai priceput la zaruri. Iată la ce concluzie au ajuns Duryodhana, Karna și Sakuni, fiul lui Suvala, împreună cu Dussasana, al patrulea dintre ei: „Acest Janardana, rapid în acțiuni, caută, împreună cu regele Dhritarashtra și fiul lui Santanu, să ne prindă pe noi mai întâi. Noi, însă, îl vom prinde cu forța pe acest tigru printre oameni, Hrishikesa, mai întâi, așa cum Indra l-a prins cu forța pe fiul lui Virochana (Vali). Auzind

că acesta din neamul Vrishni a fost prins, Pandavii își vor pierde curajul și vor deveni incapabili de efort, ca șerpii cărora li s-au rupt colții. Acest puternic este, într-adevăr, refugiul și protecția tuturor. Dacă acest împlinitor de dorințe, acest taur al tuturor Satwataşilor, va fi închis, Pandavaşii și Somakaşii vor deveni deprimați și incapabili de orice efort. Prin urmare, ignorând strigătele lui Dhritarashtra, îl vom captura chiar aici pe acest Kesava, care este rapid în acțiune, și apoi vom lupta cu inamicul." După ce acei oameni păcătoși cu suflete rele au ajuns la această hotărâre păcătoasă, Satyaki, foarte inteligent și capabil să citească inimile după semne, a aflat curând despre aceasta. Și datorită acestei cunoștințe, el a părăsit curând curtea, însoțit de fiul lui Hridika (Kritavarman). Și Satyaki i s-a adresat lui Kritavarman, spunând: „Aliniază trupele cât mai repede. Și echipat cu armură și cu trupele tale aliniate pentru luptă, așteaptă la intrarea în curte, până când voi prezenta această chestiune lui Krishna, neobosit de efort." Spunând aceasta, eroul a reintrat în curte, ca un leu care intră într-o peșteră din munte. Și el (mai întâi) l-a informat pe înaltul Kesava, apoi pe Dhritarashtra și apoi pe Vidura despre acea conspirație. Și după ce i-a informat despre acea hotărâre, el a spus râzând: „Acești oameni răi intenționau să comită aici un act care este dezaprobat de cei buni din considerente de virtute, profit și dorință. Cu toate acestea, ei nu vor reuși niciodată să-l realizeze. Acești proști cu suflete păcătoase s-au adunat împreună, acești nenorociți copleșiți de poftă, mânie și cedând furiei și lăcomiei, sunt pe cale să comită o faptă extrem de nepotrivită. Acești nenorociți cu puțină înțelegere și dornici să pună mâna pe cei cu ochi de lotus, sunt ca niște idioți și copii care doresc să pună mâna pe un foc aprins cu ajutorul hainelor lor."Auzind aceste cuvinte ale lui Satyaki, Vidura, înzestrat cu o mare clarviziune, i-a spus următoarele cuvinte lui Dhritarashtra, cel cu brațele puternice, în mijlocul celor din Kuru: „O, rege, O, pedepsitor al dușmanilor, a sosit ceasul tuturor fiilor tăi, căci ei se străduiesc să comită un act extrem de infam, oricât de incapabili ar fi să-l ducă la îndeplinire. Din păcate, uniți împreună, ei doresc să-l învingă pe acest frate mai mic al lui Vasava și să-l captureze pe cel cu ochi de lotus. Într-adevăr, întâlnindu-l pe acest tigru printre oameni, pe acest invincibil și irezistibil, ei vor pieri cu toții ca insectele într-un foc aprins. Dacă Janardana dorește, el îi poate trimite pe toți, chiar dacă luptă împreună, în lăcașul lui Yama, ca un leu înfuriat care distruge o turmă de elefanți. El nu va face însă niciodată un astfel de act păcătos și condamnabil. Cel mai bun dintre oameni, cu glorie veșnică, nu se va abate niciodată de la virtute." După ce Vidura a rostit aceste cuvinte, Kesava, aruncând o privire către Dhritarashtra, a spus în mijlocul acelor persoane binevoitoare, care ascultă cuvintele altora: „O, rege, dacă acești (oameni) doresc să mă pedepsească folosind violența, permite-le să mă pedepsească. O, monarhule, în ceea ce privește pedepsirea lor, pentru că îndrăznesc să-i pedepsesc pe toți cei care sunt atât de înfuriați, nu voi comite însă niciun act păcătos și condamnabil. Râvnind posesiunile Pandavilor, fiii tăi își vor pierde propriile posesiuni. Dacă doresc să comită o astfel de faptă, obiectivul lui Yudhishthira va fi atunci (ușor) îndeplinit, căci, chiar astăzi, O, Bharata, capturându-i pe aceștia împreună cu toți cei care îi urmează, îi pot preda fiilor lui Pritha. Ce este acolo ce mi-ar fi greu de realizat? Cu toate acestea, O, Bharata, nu voi comite în prezența ta, O, mare monarh, niciun act reprobabil, care poate proveni doar din mânie și dintr-o înțelegere păcătoasă. Fie, O, rege, așa cum dorește acest Duryodhana. Îi dau permisiunea, O, monarh, tuturor fiilor tăi să o facă."

Auzind aceste cuvinte (ale lui Kesava), Dhritarashtra i s-a adresat lui Vidura spunând: „Adu-l repede aici pe păcătosul Duryodhana, care este atât de lacom după suveranitate, împreună cu prietenii, consilierii, frații și adepții săi. Voi vedea dacă, într-adevăr, făcând încă un efort, îl pot aduce pe calea cea dreaptă."

Astfel abordat de Dhritarashtra, Kshattri l-a determinat încă o dată pe Duryodhana, care nu dorea acest lucru, să intre în curte împreună cu frații săi, înconjurat de regii (care îl urmau). Regele Dhritarashtra s-a adresat apoi lui Duryodhana, înconjurat de Karna și Dussasana și de toți acei regi, spunând: „O, nenorocitule cu păcate acumulate, având ca aliați oameni cu fapte josnice, infamă este fapta pe care tu, unindu-te cu prieteni păcătoși, încerci să o faci. Cu puțină înțelegere, tu, infamia neamului tău, numai unul ca tine poate căuta să facă o faptă atât de infamă și dezaprobată de cei buni, oricât de imposibil ar fi să fie realizată. Unindu-te cu aliați păcătoși, dorești să pedepsești pe

acest invincibil și irezistibil, cu ochi ca frunzele de lotus? Ca un copil care dorește să aibă luna, tu, O, nebunule, încerci să faci ceea ce nu poate fi făcut nici măcar de zei, conduși de Vasava, cu toată puterea lor? Nu știi că Kesava este incapabil să fie învins în luptă de zei și oameni și Gandharvas și Asuras și Uragași? Ca vântul pe care nimeni nu-l poate prinde cu mâinile, ca luna pe care nicio mână nu o poate atinge, ca Pământul pe care nimeni nu-l poate susține pe cap, Kesava este incapabil să fie învins cu forța."

După ce Dhritarashtra a rostit aceste cuvinte, Vidura (aruncând) privirea asupra lui Duryodhana, s-a adresat acelui fiu răzbunător al lui Dhritarashtra, spunând: „O, Duryodhana, ascultă acum cuvintele mele. La porțile Saubha, cea mai importantă dintre maimuțe, cunoscută sub numele de Dwivida, l-a acoperit pe Kesava cu o ploaie puternică de pietre. Dorind să-l captureze pe Madhava, folosindu-și toată priceperea și efortul, el nu a reușit încă să-l prindă. Vrei să-l capturezi pe Kesava cu forța? Când Sauri s-a dus la Pragjyotisha, Naraka și toți Danava nu au reușit să-l captureze acolo. Cauți să-l capturezi cu forța? Ucigându-l pe Naraka în luptă, el a luat (din orașul său) o mie de fecioare și s-a căsătorit cu toate, conform legii. În orașul Nirmochana, șase mii de Asura puternici nu au reușit să-l captureze cu lațurile lor. Cauți să-l capturezi pe Kesava cu forța? Când era doar un copil, el l-a ucis pe Putana și pe doi Asura care luaseră forma unor păsări, și, O, taur al neamului Bharata, el a ridicat munții Govardhana (pe degetul mic) pentru a proteja vacile (de o ploaie continuă). El i-a ucis și pe Aristha, Dhenuka și Chanura, care aveau o mare forță, pe Aswaraja și pe Kansa, făcătorul de rău. El i-a ucis pe Jarasandha, Vakra și Sisupala, care aveau o energie puternică, pe Vana în luptă, și numeroși alți regi au fost uciși de el. Cu o putere nemăsurată, el l-a învins pe regele Varuna și pe Pavaka (Agni), iar cu ocazia aducerii (din regiunile celeste) a (florii cerești numite) Parijata, l-a învins chiar pe stăpânul Sachi. În timp ce plutea pe întinderea vastă și adâncă, el i-a ucis pe Madhu și Kaitabha, iar într-o altă viață l-a ucis pe Hayagriva (Gât de cal). El este creatorul tuturor lucrurilor, dar el însuși nu a fost creat de nimeni. El este Cauza tuturor puterilor. Orice dorește Sauri, el realizează fără niciun efort. Nu-l cunoști pe Govinda fără păcat, cu o vitejie teribilă și incapabil de deteriorare? Acesta, asemănător unui șarpe furios cu venin virulent, este sursa nesfârșită de energie. Încercând să folosești violența împotriva lui Krishna, înzestrat cu brațe puternice și neobosit de efort, tu și toți adepții tăi veți pieri ca o insectă care cade în foc."

SECȚIUNEA CXXXI

Vaisampayana a spus: După ce Vidura a spus aceasta, Kesava, ucigașul diviziunilor ostile, înzestrat cu o mare energie, s-a adresat fiului lui Dhritarashtra, Duryodhana, și a spus: „Din cauza iluziei, O, Suyodhana, tu mă consideri singur, și din această cauză, O, tu, cel cu puțină înțelegere, încerci să mă faci prizonier după ce m-ai învins cu violență. Aici, însă, se află toți Pandavașii și toți Vrishnișii și Andhakașii. Aici se află toți Aditiașii, Rudrașii și Vasușii, împreună cu toți marii Rishi." Spunând acestea, Kesava, ucigașul eroilor ostili, izbucni într-un râs zgomotos. Și în timp ce Sauri, cel cu suflet înalt, râdea, din corpul său, care semăna cu un foc aprins, au ieșit miriade de zei, fiecare cu strălucirea fulgerului și nu mai mari decât degetul mare. Pe fruntea sa a apărut Brahman, iar pe pieptul său, Rudra. Pe brațele sale au apărut regenții lumii, iar din gura sa au ieșit Agni, Adityas, Sadhyas, Vasus, Aswins, Marutas, împreună cu Indra și Viswedevas. Și miriade de Yaks, Gandharvas și Rakshasas, de aceeași mărime și formă, au ieșit de acolo. Și din cele două brațe ale sale au ieșit Sankarshana și Dhananjaya. Arjuna stătea în dreapta lui, cu arcul în mână, iar Rama stătea în stânga lui, înarmat cu plugul. În spatele lui stăteau Bhima, Yudhishthira și cei doi fii ai lui Madri, iar în fața lui se aflau toți Andhakas și Vrishnis, împreună cu Pradyumna și alte căpetenii, care purtau arme puternice ridicate. Și pe brațele sale diverse se vedeau scoica, discul, buzduganul, arcul numit *Saranga*, plugul, sulița, *Nandaka* și toate celelalte arme, toate strălucind cu splendoare și ridicate pentru a lovi. Și din ochii, nasul, urechile și fiecare parte a corpului său ieșeau scântei de foc amestecate cu fum. Și din porii corpului său ieșeau scântei de foc asemănătoare razelor soarelui. Văzând acea formă înfricoșătoare a lui Kesava, cu sufletul înalt, toți regii au închis ochii cu inimile înspăimântate, cu excepția lui Drona, Bhishma și Vidura, înzestrați cu o mare inteligență, a

binecuvântatului Sanjaya și a Rishi-lor, posedați de bogăția ascetismului, pentru că divinul Janardana le-a dăruit această viziune divină cu această ocazie. Și privind în curtea (Kuru) acea privelişte minunată, tobe cereşti au bătut (în cer) și o ploaie de flori a căzut (asupra lui). Și întregul Pământ a tremurat (în acel moment) și oceanele s-au agitat. Și, O, taur al neamului Bharata, toți locuitorii pământului au fost cuprinși de o mare uimire. Apoi, acel tigru printre oameni, acel pedepsitor al dușmanilor, și-a retras forma divină și minunată, extrem de variată și de auspicioasă. Și braț la braț cu Satyaki pe o parte și cu fiul lui Hridika (Kritavarman) pe cealaltă, și obținând permisiunea Rishi-lor, ucigașul lui Madhu a ieșit. Și în timpul tumultului care a avut loc atunci, Rishii, Narada și alții au fost învinși, pentru că s-au refugiat în locurile lor respective. Și acesta a fost un alt incident minunat care s-a întâmplat. Văzând acel tigru printre oameni părăsind curtea, Kauravas împreună cu toți regii l-au urmat, ca zeii urmând pe Indra. Sauri, însă, cu sufletul său nemăsurat, fără să acorde niciun gând celor care îl urmau, a ieșit din curte, ca un foc aprins amestecat cu fum. Și l-a văzut (la poartă pe vizitiul său) Daruka așteptând cu carul său mare și alb, prevăzut cu rânduri de clopoței zornăitori, împodobit cu ornamente de aur și dotat cu o mare viteză, al cărui zgomot al roților răsuna ca un tunet, și care era acoperit peste tot cu piei albe de tigru, și la care erau înjugați caii săi Saivya (și alții). Și a apărut și el, urcat în carul său, eroul preferat al Vrishnis, puternicul războinic Kritavarman, fiul lui Hridika. Și pedepsitorul dușmanilor, Sauri, care avea carul pregătit, era pe punctul de a pleca, când regele Dhritarashtra i s-a adresat încă o dată și i-a spus: „O, zdrobitor de dușmani, ai văzut, O, Janardana, puterea pe care o exercit asupra fiilor mei! Tu ai văzut totul cu ochii tăi. Acum nu mai este nimic necunoscut pentru tine. Văzând eforturile mele de a aduce pacea între Kuruși și Pandavi, și cunoscând starea (în care mă aflu), nu se cuvine să ai niciun fel de suspiciuni în privința mea. O, Kesava, nu am sentimente păcătoase față de Pandavi. Tu știi ce cuvinte i-am spus lui Suyodhana. Kauravas și toți regii Pământului știu, de asemenea, O, Madhava, că am făcut toate eforturile pentru a aduce pacea.”

Vaisampayana a continuat: Janardana, cel cu brațele puternice, s-a adresat apoi lui Dhritarashtra, Drona, bunicului Bhishma, Kshattri, Vahlika și Kripa și a spus: ”Voi înșivă ați fost martori la tot ce s-a întâmplat în adunarea Kurus, și anume, cum răul Duryodhana, ca un nenorocit needucat, a părăsit curtea din furie, și cum regele Dhritarashtra se descrie pe sine ca fiind neputincios. Cu permisiunea voastră, mă voi întoarce acum la Yudhishthira.” Salutându-i, acel taur printre oameni, Sauri s-a urcat apoi în carul său și a pornit la drum. Iar acei eroi dintre Bharatas, acei arcași puternici, și anume Bhishma, Drona, Kripa, Kshattri, Aswatthaman și Vikarna, precum și puternicul războinic Yuyutsu, au început să-l urmeze. Iar Kesava, pe carul său mare și alb, împodobit cu rânduri de clopoței zornăitori, s-a îndreptat apoi, sub privirile Kurus, spre lăcașul mătușii sale paterne (Kunti).

SECȚIUNEA CXXXII

Vaisampayana a spus: Intrând în locuința ei și venerându-i picioarele, Kesava i-a prezentat pe scurt tot ce se întâmplase în adunarea Kurus. Și Vasudeva a spus: „Atât eu, cât și Rishis am rostit cuvinte diverse, demne de a fi acceptate și pline de rațiune, dar Duryodhana nu le-a acceptat. În ceea ce-i privește pe Suyodhana și pe adepții săi, ora lor a sosit. Cu permisiunea ta, mă voi duce repede la Pandavi. Ce să le spun Pandavilor ca instrucțiuni din partea ta? Spune-mi, O, tu, cea înzestrată cu mare înțelepciune. Doresc să-ți aud cuvintele.”

Kunti a spus: O, Kesava, spune-i regelui Yudhishthira, cu sufletul virtuos, aceste cuvinte: Virtutea ta, O, fiule, scade foarte mult. Nu acționa în zadar. O, rege, ești ca un cititor al *Vedelor* incapabil să înțeleagă adevăratul lor sens și, prin urmare, cu adevărat neînvățat. Înțelegerea ta, influențată doar de cuvintele *Vedelor,* vede doar virtutea. Îndreaptă-ți privirea către îndatoririle propriului tău ordin, așa cum a fost rânduit de Cel care s-a creat pe Sine. Pentru toate faptele nemiloase și pentru protecția poporului, din brațele sale (ale Brahmanului) a fost creat Kshatriya, care trebuie să se bazeze pe vitejia propriilor sale brațe. Ascultă, în această privință este citat un

exemplu, pe care l-am auzit de la bătrâni. În vremurile de demult, Vaisravana, fiind mulţumit, i-a dăruit acest Pământ înţeleptului regal Muchukunda. Acesta din urmă, fără a accepta darul, a spus: „Doresc să mă bucur de suveranitatea câştigată prin vitejia armelor”. La auzul acestor cuvinte, Vaisravana a fost foarte încântat şi plin de uimire. Regele Muchukunda a guvernat apoi această lume, respectând pe deplin îndatoririle ordinului Kshatriya, după ce a cucerit-o prin priceperea sa în mânuirea armelor. Apoi, o a şasea parte a virtuţii, practicată de supuşii bine protejaţi de rege, este obţinută, O Bharata, de către rege. Virtutea pe care o practică regele însuşi îi conferă divinitate, în timp ce, dacă comite păcatul, el merge în iad. Codul penal aplicat corespunzător de către conducător face ca cele patru ordine să adere la îndatoririle lor respective şi duce la dobândirea (de către conducător însuşi) a virtuţii (profit şi mântuire). Când regele respectă în mod corespunzător codul penal, fără a lăsa nicio parte din acesta să devină literă moartă, atunci începe cea mai bună dintre perioade, numită *Krita Yuga*. Să nu ai această îndoială, şi anume dacă era este cauza regelui sau regele este cauza erei, pentru că (ştiţi cu certitudine că) regele este cauza erei. Regele este cel care creează era *Krita*, *Treta* sau *Dwapara*. Într-adevăr, regele este şi cauza celei de-a patra *Yuga* (şi anume *Kali*). Regele care provoacă instaurarea epocii *Krita* se bucură din plin de rai. Regele care provoacă instaurarea epocii *Treta* se bucură de rai, dar nu din plin. Pentru că provoacă instaurarea epocii *Dwapara*, un rege se bucură de rai în măsura cuvenită. Regele, însă, care provoacă începutul epocii *Kali*, comite un păcat extrem de grav. Drept urmare, acel rege al faptelor rele va locui în iad pentru nenumăraţi ani. Într-adevăr, păcatele regelui afectează lumea, iar păcatele lumii îl afectează pe el. Respectă-ţi îndatoririle regale care se potrivesc cu strămoşii tăi. Aceasta nu este conduita unui înţelept regal pe care doreşti să o urmezi. Într-adevăr, cel care este pătat de slăbiciunea inimii şi aderă la compasiune şi este instabil, nu obţine niciodată meritul născut din iubirea faţă de supuşii săi. Înţelegerea conform căreia acţionezi acum nu a fost niciodată dorită (de tine) de Pandu, de mine sau de bunicul tău, în timp ce noi îţi rosteam binecuvântări înainte; sacrificiu, daruri, merite şi curaj, supuşi şi copii, măreţia sufletului, puterea şi energia, acestea au fost întotdeauna rugăciunile mele pentru tine. Brahmanii binevoitori i-au venerat şi mulţumit pe zei şi pe *Pitri* pentru viaţa ta lungă, bogăţia şi copiii tăi, adăugând *Swaha* şi *Swadha*. Mama şi tatăl, la fel ca şi zeii, doresc întotdeauna pentru copiii lor generozitate, daruri, studiu, sacrificiu şi stăpânire asupra supuşilor. Fie că toate acestea sunt drepte sau nedrepte, tu trebuie să le practici, ca urmare a naşterii tale. (Iată, O, Krishna, departe de a face toate acestea), deşi născuţi într-o rasă înaltă, ei sunt totuşi lipsiţi de mijloacele de subzistenţă şi sunt afectaţi de mizerie. Oamenii flămânzi, apropiindu-se de un monarh curajos şi generos, sunt satisfăcuţi şi trăiesc alături de el. Ce virtute poate fi superioară acesteia? O persoană virtuoasă, după ce dobândeşte un regat, ar trebui să-i facă pe toţi oamenii ai săi în această lume, ataşându-i pe unii prin daruri, pe alţii prin forţă şi pe alţii prin cuvinte dulci. Un brahman ar trebui să adopte cerşetoria; un kşatriya ar trebui să-i protejeze (pe supuşi); un vaişya ar trebui să câştige bogăţie; iar un sudra ar trebui să-i servească pe ceilalţi trei. Cerşitul, prin urmare, îţi este interzis. Nici agricultura nu ţi se potriveşte. Tu eşti un Kshatriya şi, prin urmare, protectorul tuturor celor aflaţi în suferinţă. Tu trebuie să trăieşti prin vitejia braţelor tale. O, tu, cel cu braţe puternice, recuperează partea tatălui tău din regat pe care ai pierdut-o, prin conciliere, sau prin semănarea dezbinării printre duşmanii tăi, sau prin daruri de bani sau violenţă, sau prin politici bine direcţionate. Ce poate fi mai dureros decât faptul că eu, lipsită de prieteni, ar trebui să trăiesc din hrana furnizată de alţii, după ce te-am adus pe lume, tu, cel care sporeşti bucuria prietenilor? Luptă, conform obiceiurilor regilor. Nu-ţi scufunda strămoşii (în infamie). Cu meritele tale epuizate, nu ajunge, împreună cu fraţii tăi mai mici, la un sfârşit păcătos.

SECŢIUNEA CXXXIII

Kunti a spus: În această privinţă, O, pedepsitor al duşmanilor, se citează o poveste veche despre conversaţia dintre Vidula şi fiul ei. Se cuvine să-i spui lui Yudhishthira orice se poate desprinde din aceasta sau orice altceva mai benefic decât aceasta.

Era o doamnă de viţă nobilă şi cu mare clarviziune, numită Vidula. Era renumită, uşor

irascibilă, cu un caracter dificil şi devotată virtuţilor Kshatriya. Bine educată, era cunoscută de toţi regii pământului. De mare erudiţie, ascultase discursurile şi instrucţiunile celor mai diverse personalităţi. Într-o zi, prinţesa Vidula şi-a mustrat propriul fiu, care, după înfrângerea suferită în faţa regelui Sindhus, zăcea prosternat, cu inima apăsată de disperare. Ea i-a spus: „Tu nu eşti fiul meu, O, tu care sporeşti bucuria duşmanilor. Tu nu ai fost zămislit de mine şi de tatăl tău! De unde ai venit? Fără mânie, aşa cum eşti, nu poţi fi considerat un bărbat. Trăsăturile tale te trădează ca fiind un eunuc. Te scufunzi în disperare atâta timp cât trăieşti? Dacă doreşti propria ta bunăstare, poartă povara (afacerilor tale pe umeri), nu-ţi dezonora sufletul. Nu te mulţumi cu puţin. Pune-ţi inima pe bunăstarea ta şi nu te teme. Abandonează-ţi temerile. Ridică-te, laşule. Nu sta întins astfel, după înfrângerea ta, bucurându-i pe toţi duşmanii tăi şi întristându-i pe prietenii tăi, şi lipsit de orice simţ al onoarei. Pârâurile mici sunt umplute doar cu o cantitate mică de apă. Palmele unui şoarece sunt umplute doar cu o cantitate mică. Un laş se mulţumeşte repede cu achiziţii mici. Mai bine pieri smulgând colţii unui şarpe decât să mori mizerabil ca un câine. Dă dovadă de vitejie, chiar cu riscul vieţii tale. Ca un şoim care zboară fără teamă pe cer, şi tu rătăceşte fără teamă sau dă dovadă de vitejie, sau urmăreşte în tăcere duşmanii tăi, aşteptând o ocazie. De ce stai întins ca un cadavru sau ca unul lovit de fulger? Ridică-te, laşule, nu adormi după ce ai fost învins de duşman. Nu dispărea din faţa tuturor în mod atât de mizerabil. Fă-te cunoscut prin faptele tale. Nu ocupa niciodată poziţia intermediară, cea joasă sau cea mai joasă. Aprinde-te (ca un foc bine alimentat). Ca un tip de lemn *Tinduka*, aprinde-te chiar şi pentru o clipă, dar nu arde niciodată din dorinţă, ca un foc fără flacără din pleavă de orez. Este mai bine să arzi pentru o clipă decât să fumegi pentru totdeauna. Să nu se nască niciun fiu într-o rasă regală, care să fie fie extrem de feroce, fie extrem de blând. Reparând câmpul de luptă şi realizând fiecare mare faptă pe care omul o poate realiza, un om curajos este eliberat de datoria pe care o are faţă de ordinul Kshatriya. O astfel de persoană nu se dezonorează niciodată. Indiferent dacă îşi atinge scopul sau nu, cel care are bun simţ nu se lasă niciodată pradă durerii. Pe de altă parte, o astfel de persoană realizează ceea ce trebuie făcut în continuare, fără să-i pese nici măcar de propria viaţă. De aceea, O, fiu, arată-ţi vitejia sau obţine acel sfârşit care este inevitabil. De ce, într-adevăr, trăieşti, ignorând îndatoririle ordinului tău? Toate riturile tale religioase, O, eunucule, şi toate realizările tale s-au dus. Toate rădăcinile plăcerilor tale au fost tăiate. Atunci pentru ce mai trăieşti? Dacă trebuie să cazi şi să te scufunzi, ar trebui să-l apuci pe duşman de şolduri (şi astfel să cazi împreună cu el). Chiar dacă rădăcinile cuiva sunt tăiate, el nu trebuie să cedeze disperării. Caii de mare curaj îşi pun în valoare toată priceperea pentru a trage sau a căra greutăţi mari. Amintindu-ţi comportamentul lor, adună-ţi toată puterea şi simţul onoarei. Află, de asemenea, în ce constă bărbăţia ta. Depune eforturi pentru a ridica acea rasă care s-a scufundat din cauza ta. Cel care nu a realizat o mare ispravă care să fie subiectul conversaţiilor oamenilor, nu face decât să crească numărul populaţiei. El nu este nici bărbat, nici femeie. Cel a cărui faimă nu se bazează pe caritate, ascetism, adevăr, învăţătură şi dobândirea bogăţiei, nu este decât excrementul mamei sale. Pe de altă parte, cel care îi depăşeşte pe ceilalţi în învăţătură, ascetism, bogăţie, pricepere şi fapte, este (cu adevărat) un bărbat. Nu se cuvine să adopţi profesia leneşă, mizerabilă, infamă şi nefericită a cerşetoriei, care este demnă doar de un laş. Prietenii nu obţin niciodată fericire din a avea ca prieten o persoană slabă, la vederea căreia duşmanii se bucură, care este disprețuită de oameni, care nu are scaune şi haine, care se mulţumeşte cu achiziţii mici, care este săracă, care nu are curaj şi care este josnică. Vai, exilaţi din regatul nostru, alungaţi de acasă, lipsiţi de toate mijloacele de bucurie şi plăcere, săraci şi fără resurse, vom trebui să pierim din cauza lipsei mijloacelor de trai! Comportându-se necorespunzător în mijlocul celor buni şi distrugător al rasei şi familiei tale, dându-ţi naştere, O, Sanjaya, l-am adus pe Kali însuşi sub forma unui fiu. O, să nu nască nicio femeie un astfel de fiu (ca tine), care eşti fără mânie, fără efort, fără energie şi care eşti bucuria duşmanilor. Nu arde mocnit. Aprinde-te, arătând în mod eficient vitejia ta. Ucide-ţi duşmanii. Pentru o clipă, pentru un interval de timp atât de mic, aprinde-te pe capetele duşmanilor tăi. El este un om care preţuieşte mânia şi nu iartă. Cel care, pe de altă parte, iartă şi nu are mânie, nu este nici bărbat, nici femeie. Mulţumirea şi blândeţea inimii şi aceste două, şi anume lipsa efortului şi frica, distrug prosperitatea. Cel care nu depune efort nu câştigă niciodată ceea ce este mare. De aceea, O, fiu, eliberează-te, prin propriile eforturi, de aceste greşeli care duc la înfrângere

și cădere. Întărește-ți inima și caută să-ți recuperezi propria inimă. Un om este numit *Purusha* pentru că este capabil să-și tulbure dușmanul (*param*). Prin urmare, cel care trăiește ca o femeie este numit în mod greșit Purusha (bărbat). Un rege curajos, cu o forță puternică, care se mișcă ca un leu, poate urma calea tuturor creaturilor. Totuși, supușii care locuiesc în domniile sale nu devin încă nefericiți. Regele care, ignorând propria fericire și plăceri, caută prosperitatea regatului său, reușește în curând să-și întristeze consilierii și prietenii.

Auzind aceste cuvinte, fiul a spus: „Dacă nu mă vezi, la ce ți-ar folosi întreaga lume, la ce ți-ar folosi podoabele, la ce ți-ar folosi toate mijloacele de plăcere și chiar viața însăși?" Mama a spus: „Să fie cucerite de dușmanii noștri acele regiuni care aparțin celor josnici. Iar prietenii noștri să meargă în acele regiuni care pot fi cucerite de persoanele ale căror suflete sunt respectate. Nu adopta calea vieții urmată de acei oameni mizerabili, care, lipsiți de putere și fără servitori și însoțitori (care să le îndeplinească dorințele), trăiesc din hrana furnizată de alții. La fel ca creaturile pământului care depind de nori sau zeii care depind de Indra, brahmanii și prietenii tăi să depindă de tine pentru întreținerea lor. Viața lui, O, Sanjaya, nu este zadarnică, pe care toate creaturile depind pentru întreținerea lor, ca păsările care se refugiază într-un copac plin de fructe coapte. Viața acelui om curajos este, într-adevăr, demnă de laudă, prin vitejia căruia prietenii obțin fericirea, la fel cum zeii obțin fericirea prin vitejia lui Sakra. Omul care trăiește în măreție, depinzând de vitejia propriilor sale brațe, reușește să câștige faimă în această lume și starea binecuvântată în cea viitoare!"

SECȚIUNEA CXXXIV

Vidula a spus: Dacă, ajuns într-o astfel de situație dificilă, dorești să renunți la bărbăție, atunci va trebui să urmezi, în cel mai scurt timp, calea celor josnici și mizerabili. Acel Kshatriya care, din dorința de a trăi, nu-și manifestă energia conform puterii și vitejiei sale, este considerat un hoț. Din păcate, ca un medicament pentru un om pe moarte, aceste cuvinte pline de semnificație gravă, care sunt potrivite și rezonabile, nu te impresionează deloc! Este adevărat, regele Sindhus are mulți adepți. Cu toate acestea, ei sunt toți desconsiderați. Din slăbiciune și din ignoranță a mijloacelor potrivite, ei așteaptă suferința stăpânului lor (fără a fi capabili să se elibereze prin propriile eforturi). În ceea ce-i privește pe ceilalți (dușmanii săi declarați), ei vor veni la tine cu ajutoarele lor dacă te vor vedea dând dovadă de vitejie. Unește-te cu ei, caută refugiu acum în fortăreața din munți și așteaptă momentul în care calamitatea va lovi dușmanul, așa cum se va întâmpla în mod inevitabil, pentru că el nu este ferit de boală și moarte. Numele tău este Sanjaya (cel victorios). Totuși, nu văd niciun semn al acestui lucru în tine. Fii fidel numelui tău. Fii fiul meu. Oh, nu-ți face numele fals. Văzându-te când erai copil, un brahman cu mare clarviziune și înțelepciune a spus: „Acesta, căzând într-o mare suferință, va câștiga din nou măreția". Amintindu-mi cuvintele lui, sper în victoria ta. De aceea, O, fiule, îți spun asta și ți-o voi spune din nou și din nou. Omul care urmărește împlinirea obiectivelor sale în conformitate cu căile politicii și pentru succesul căruia alți oameni se străduiesc din toată inima, va avea întotdeauna succesul asigurat. Fie că ceea ce am este câștigat sau pierdut, nu voi renunța, cu o astfel de hotărâre, O, Sanjaya, O, învățatule, angajează-te în război, fără a te retrage din el. Samvara a spus: „Nu există stare mai mizerabilă decât aceea în care cineva este îngrijorat pentru hrana sa de zi cu zi". O astfel de stare a fost descrisă ca fiind mai nefericită decât moartea soțului și a fiilor. Ceea ce a fost numit sărăcie este doar o formă de moarte. În ceea ce mă privește, născută într-o rasă înaltă, am fost transplantată dintr-o casă în alta. Posedând toate lucrurile de bun augur și venerată de soțul meu, puterea mea se întindea peste toate. Rămânând în mijlocul prietenilor, prietenii noștri mă vedeau odinioară împodobită cu ghirlande și ornamente scumpe, cu corpul bine spălat, îmbrăcată în haine excelente și mereu veselă. Când vei vedea că atât eu, cât și soția ta suntem slăbiți (din cauza lipsei de hrană), atunci, O, Sanjaya, abia vei mai dori să trăiești. La ce îți va folosi viața când vei vedea că toți servitorii noștri, învățătorii noștri și preoții noștri obișnuiți și extraordinari se ocupă de noi, părăsindu-ne din cauza lipsei de hrană? Dacă, din nou, nu văd acum în tine acele realizări lăudabile

și faimoase în care erai angajat anterior, ce pace poate cunoaște inima mea? Dacă trebuie să spun „*Nu*” unui brahman, inima mea va exploda, pentru că nici eu, nici soțul meu nu am spus vreodată „*Nu*” unui brahman. Noi am fost refugiul altora, fără să ne fi refugiat noi înșine vreodată la alții. Fiind astfel, dacă trebuie să-mi susțin viața depinzând de altcineva, îmi voi lepăda cu siguranță viața. Fii tu mijlocul nostru de a traversa oceanul care este greu de traversat. În absența bărcilor, fii tu barca noastră. Creează pentru noi un loc acolo unde nu există niciunul. Învie-ne pe noi, cei morți. Tu ești capabil să înfrunți toți dușmanii dacă nu prețuiești dorința de a trăi. Dacă, însă, ești de acord să adopți acest mod de viață care se potrivește doar unui eunuc, atunci, cu sufletul tulburat și inima apăsată, ar fi mai bine pentru tine să-ți sacrifici viața. Un om curajos câștigă faimă ucigând chiar și un singur dușman. Ucigându-l pe Vritra, Indra a devenit marele Indra și a dobândit suveranitatea asupra tuturor zeilor și cupa pentru a bea *Soma*, precum și stăpânirea asupra tuturor lumilor. Proclamându-și numele în luptă, provocându-și dușmanii îmbrăcați în armură de oțel și zdrobindu-i sau ucigându-i pe cei mai de seamă războinici din rândurile inamice, atunci când un erou câștigă faimă de departe într-o luptă cinstită, dușmanii săi sunt îndureraţi și se închină în fața lui. Cei care sunt lași devin neajutorați și contribuie prin propria lor conduită la acordarea tuturor obiectelor dorite celor care sunt pricepuți și curajoși și care luptă fără să-și pese de viața lor. Fie că regatele sunt cuprinse de o ruină puternică, fie că viața însăși este în pericol, cei nobili nu renunță niciodată până nu extermină dușmanii aflați la îndemâna lor. Suveranitatea este fie poarta raiului, fie *Amrita*. Considerând-o ca fiind una dintre acestea și ținând cont că acum îți este închisă, aruncă-te ca o torță aprinsă în mijlocul dușmanilor tăi. O, rege, ucide-ți dușmanii în luptă. Respectă îndatoririle ordinului tău. Nu mă lăsa să te văd nefericit, O, tu care sporești temerile dușmanilor tăi. Nu mă lăsa să te văd în deznădejde, stând în mizerie, înconjurat de noi, cei îndureraţi, și de dușmanii noștri bucuroși. Bucură-te, O, fiu, și fă-te fericit în posesia bogăției, în compania fiicelor lui Sauviras, și nu te lăsa, din slăbiciune de inimă, să fii stăpânit de fiicele lui Saindhavas. Dacă un tânăr ca tine, care este înzestrat cu frumusețe fizică, învățătură și origine nobilă, precum și faimă mondială, se comportă într-un mod atât de nepotrivit, ca un taur rău în ceea ce privește purtarea poverii sale, atunci asta, cred eu, ar fi echivalent cu moartea însăși. Ce pace poate cunoaște inima mea dacă te văd rostind discursuri laudative în onoarea altora sau mergând (supus) în urma lor? Oh, niciodată nu s-a născut cineva din această rasă care să meargă în urma altuia. O, fiule, nu se cuvine să trăiești ca un dependent de altul. Știu care este esența eternă a virtuților Kshatriya, așa cum au spus-o cei vechi și cei mai vechi și cei care au venit mai târziu și mai târziu. Eternă și neclintită, ea a fost hotărâtă de însuși Creatorul. Cel care, în această lume, s-a născut ca Kshatriya într-o rasă înaltă și a dobândit cunoașterea îndatoririlor acelui ordin, nu se va înclina niciodată, din frică sau din motive de subzistență, în fața nimănui de pe pământ. Omul trebuie să stea drept, cu curaj, și să nu se încline, căci efortul este bărbăție. Mai degrabă ar trebui să-și rupă articulațiile decât să se supună cuiva în această lume. Un Kshatriya cu suflet înalt ar trebui să rătăcească mereu ca un elefant înfuriat. El ar trebui, O, Sanjaya, să se închine numai Brahmanilor, de dragul virtuții. El ar trebui să domnească peste toate celelalte ordine, distrugând pe toți cei răi. Având aliați sau lipsit de ei, el ar trebui să fie așa atâta timp cât trăiește.

SECȚIUNEA CXXXV

Kunti a spus: Auzind aceste cuvinte ale mamei sale, fiul a spus: ”O, mamă nemiloasă și mânioasă, O, tu care ai o părere atât de bună despre eroismul marțial, inima ta este cu siguranță făcută din oțel bătut în această formă. Rușine practicilor Kshatriya, în conformitate cu care mă îndemni să lupt, ca și cum aș fi un străin pentru tine, și pentru care îmi spui mie, singurul tău fiu, cuvinte ca și cum nu ai fi mama mea. Dacă nu mă vezi, dacă te detașezi de mine, fiul tău, la ce ți-ar folosi atunci întreaga lume, la ce ți-ar folosi toate podoabele și toate mijloacele de plăcere, într-adevăr, la ce ți-ar folosi însăși viața?”

Mama a spus: Toate faptele celor înțelepți sunt (întreprinse), O, fiule, pentru virtute și profit. Având în vedere doar acestea (virtute și profit), te îndemn, O, Sanjaya, să lupți. A sosit

momentul potrivit pentru a-ți demonstra priceperea. Dacă într-un astfel de moment nu vei recurge la acțiune, atunci, disprețuit de oameni, vei face ceea ce mi-ar fi cel mai neplăcut. Dacă, O, Sanjaya, ești pe cale să fii pătat de infamie și eu nu-ți spun nimic (din afecțiune), atunci acea afecțiune, fără valoare și nerezonabilă, ar fi ca cea a măgăriței pentru puiul ei. Nu călca pe calea care este dezaprobată de cei înțelepți și adoptată de proști. Mare este ignoranța aici. Nenumărate creaturi ale lumii s-au refugiat în ea. Dacă, însă, adopți comportamentul celor înțelepți, atunci îmi vei fi drag. Într-adevăr, dacă apelezi la virtute și profit, dacă te bazezi pe efortul uman cu Dumnezeu deasupra, dacă comportamentul tău devine ca al celor buni, atunci prin aceasta și nu prin alte mijloace vei deveni drag mie. Cel care se bucură de fii și nepoți bine educați (se bucură de o bucurie reală). Pe de altă parte, cel care se bucură de un fiu lipsit de efort, refractar și rău la minte, nu a atins scopul pentru care își dorește un fiu. Cei mai răi dintre oameni, care nu fac niciodată ceea ce este cuvenit și fac întotdeauna ceea ce este condamnabil, nu obțin fericirea nici aici, nici în viața de apoi. Un Kshatriya, O Sanjaya, a fost creat pentru luptă și victorie. Fie că învinge sau piere, el ajunge în tărâmul lui Indra. Fericirea pe care un Kshatriya o obține prin supunerea dușmanilor săi este atât de mare, încât nu există nimic asemănător în ceruri, în tărâmul sacru al lui Indra. Arzând de mânie, un Kshatriya de mare energie, dacă este învins de multe ori, ar trebui să aștepte dorind să-și învingă dușmanii. Fără a-și arunca propria viață sau a-și ucide dușmanii, cum poate obține pacea minții prin orice altă cale? Cel care este înzestrat cu înțelepciune consideră orice lucru mic ca fiind neplăcut. Pentru acea persoană căreia orice lucru mic îi devine plăcut, acel lucru mic (în cele din urmă) devine o sursă de durere. Omul care nu are ceea ce este de dorit devine repede nefericit. Într-adevăr, el simte repede fiecare dorință și se pierde ca Ganga când intră în ocean.

Fiul a spus: Nu ar trebui, mamă, să-ți exprimi astfel de opinii în fața fiului tău. Arată-i bunătate acum, rămânând lângă el, ca o ființă tăcută și mută.

Mama a spus: Marea mea satisfacție este că tu spui astfel. Eu, care pot fi îndemnată (de tine să-mi fac datoria), sunt astfel îndemnată de tine. Prin urmare, te voi îndemna și mai mult (să faci ceea ce trebuie să faci). Îți voi aduce cinste atunci când te voi vedea încununat de succes după uciderea tuturor Saindhavilor.

Fiul a spus: Fără bogăție, fără aliați, cum pot avea succes și victorie? Conștient de starea mea extrem de mizerabilă, m-am abținut de la dorința de a avea un regat, la fel cum un răufăcător se abține de la dorința de a ajunge în rai. Dacă, prin urmare, O, tu, cea cu înțelepciune matură, vezi vreun mijloc (prin care toate acestea pot fi realizate), vorbește-mi pe larg despre el, așa cum îți cer, căci voi face tot ce îmi vei porunci să fac.

Mama a spus: Nu-ți dezonora sufletul, fiule, anticipând eșecul. Obiectivele neîndeplinite au fost îndeplinite, în timp ce cele îndeplinite au fost pierdute. Îndeplinirea obiectivelor nu trebuie căutată niciodată cu mânie și nebunie. În toate acțiunile, fiule, obținerea succesului este întotdeauna incertă. Știind că succesul este incert, oamenii acționează în continuare, astfel încât uneori reușesc, iar alteori nu. Cei care se abțin de la acțiune, însă, nu obțin niciodată succesul. În absența efortului, există un singur rezultat, și anume absența succesului. Există, totuși, două rezultate în cazul efortului, și anume, obținerea succesului sau neobținerea lui. Cel, O, prințe, care a stabilit dinainte că toate acțiunile sunt incerte în ceea ce privește rezultatele lor, face ca atât succesul, cât și prosperitatea să fie de neatins pentru el însuși. Așa va fi - cu o astfel de credință ar trebui cineva, lepădând orice lene, să depună efort, să se trezească și să se dedice fiecărei acțiuni. Acest rege înțelept, care, O, fiu, se angajează în acțiuni, după ce a îndeplinit toate ritualurile de bun augur și cu zeii și brahmanii de partea sa, va obține în curând succesul. La fel cum soarele îmbrățișează estul, zeița prosperității îl îmbrățișează pe el. Văd că te-ai dovedit potrivit pentru diversele sugestii, mijloace și discursuri încurajatoare pe care le-ai primit de la mine. Arată-ți (acum) priceperea. Este de datoria ta să câștigi, prin orice efort, obiectivul pe care ți l-ai propus. Adună de partea ta pe cei care sunt furioși (pe dușmanii tăi), pe cei care sunt lacomi, pe cei care au fost slăbiți (de dușmanii

tăi), pe cei care sunt geloși (pe dușmanii tăi), pe cei care au fost umiliți (de ei), pe cei care îi provoacă mereu (din mândrie excesivă) și pe toți ceilalți din această categorie. În acest fel, vei putea să înfrângi oastea puternică (a dușmanului tău) ca o furtună impetuoasă și violentă care împrăștie norii. Dă-le (potențialilor tăi aliați) bogăție înainte de vreme, caută-le hrană, fii activ și vorbește-le cu blândețe tuturor. Atunci ei vor face bine și te vor pune în fruntea lor. Când dușmanul află că adversarul său a devenit nepăsător față de propria viață, atunci se îngrijorează pentru acesta, ca și cum ar fi un șarpe care trăiește în camera lui? Dacă, știind că cineva este puternic, dușmanul său nu se străduiește să-l subjuge, ar trebui cel puțin să-l facă prietenos prin aplicarea artelor concilierii, cadourilor și altele asemenea. Chiar și asta ar fi echivalent cu subjugarea. Obținând o pauză prin arta concilierii, averea cuiva poate crește. Și dacă averea cuiva crește, acesta este venerat și căutat ca refugiu de către prietenii săi. Dacă, din nou, cineva este lipsit de avere, este abandonat de prieteni și rude și, mai mult decât atât, este privit cu neîncredere și chiar disprețuit de aceștia. Este absolut imposibil pentru el să-și recâștige vreodată regatul, el care, unindu-se cu dușmanul său, trăiește cu încredere.

SECȚIUNEA CXXXVI

Mama a spus: Indiferent de calamitatea în care ar putea cădea un rege, el nu ar trebui să o trădeze. Văzând că regele este cuprins de teamă, întregul regat, armata, consilierii, toți cedează în fața fricii, iar toți supușii devin dezuniți. Unii se alătură inamicului, alții pur și simplu îl abandonează pe rege, iar alții, care fuseseră umiliți înainte, se străduiesc să lovească. Cei care îi sunt prieteni apropiați rămân însă lângă el și, deși îi doresc binele, din cauza incapacității de a face ceva, așteaptă neputincioși, ca o vacă al cărei vițel a fost legat. Așa cum prietenii jelesc pentru prietenii care sunt cufundați în suferință, tot așa și cei binevoitori jelesc când văd că stăpânul lor este cufundat în durere. Chiar și tu ai mulți prieteni pe care i-ai venerat înainte. Chiar și tu ai mulți prieteni după inima ta, care simt pentru împărăția ta și care doresc să ia asupra lor o parte din calamitățile tale. Nu-i speria pe acești prieteni și nu-i lăsa să te abandoneze când te văd chinuit de frică. Dorind să-ți pun la încercare puterea, bărbăția și înțelegerea, și dorind, de asemenea, să te încurajez, am spus toate acestea pentru a-ți spori energia. Dacă înțelegi ceea ce am spus și dacă tot ceea ce am spus ți se pare potrivit și suficient, atunci, O, Sanjaya, adună-ți răbdarea și pregătește-ți leii pentru victorie. Avem un număr mare de tezaure necunoscute ție. Numai eu știu de existența lor, și nimeni altcineva. Îți voi pune toate acestea la dispoziție. Ai, de asemenea, O Sanjaya, mai mult de un prieten care simpatizează cu tine în bucuriile și necazurile tale și care, O eroule, nu se retrag niciodată de pe câmpul de luptă. O zdrobitor de dușmani, aliați ca aceștia joacă întotdeauna rolul de consilieri fideli unei persoane care caută propria bunăstare și dorește să obțină ceea ce îi este plăcut.

Kunti a continuat: Auzind aceste cuvinte pline de înțelepciune și sens ale mamei sale, disperarea care îl copleșise pe Sanjaya a dispărut instantaneu, deși prințul nu era dotat cu o inteligență deosebită. Și fiul a spus: „Când te am pe tine, care ești atât de atentă la viitorul meu, ca ghid, cu siguranță voi salva regatul tatălui meu care este scufundat în apă sau voi pieri în încercarea de a face acest lucru. În timpul discursului tău, am fost un ascultător aproape tăcut. Doar din când în când am intervenit cu un cuvânt. Totuși, am făcut-o doar cu scopul de a te face să vorbești mai mult, pentru a putea auzi mai multe despre acest subiect. Nu m-am săturat de cuvintele tale, la fel cum o persoană nu se satură de a bea *amrita*. Beneficiind de sprijinul aliaților, iată că mă pregătesc să-mi înfrâng dușmanii și să obțin victoria.”

Kunti a continuat: Străpuns de săgețile verbale ale mamei sale, fiul s-a ridicat ca un armăsar mândru și a realizat tot ceea ce mama sa îi indicase. Când un rege este chinuit de dușmani și copleșit de disperare, ministrul său ar trebui să-i povestească această istorie excelentă, care sporește energia și inspiră putere. Într-adevăr, această poveste se numește ***Jaya*** și ar trebui ascultată de toți cei care doresc victoria. Într-adevăr, după ce o ascultă, cineva poate cuceri în curând întreaga lume și-și poate zdrobi dușmanii. Această poveste face ca o femeie să nască un fiu eroic, femeia

însărcinată care o ascultă în mod repetat va da naştere cu siguranţă unui erou. Femeia Kshatriya care o ascultă va da naştere unui fiu curajos, cu o vitejie irezistibilă, unul care este primul în învăţătură, în ascetism, în generozitate, devotat ascetismului, strălucind cu frumuseţea brahmanică, numărat printre cei buni, radiant de strălucire, înzestrat cu o mare putere, binecuvântat, un puternic războinic, posedând o mare inteligenţă, de neînvins (în luptă), mereu victorios, invincibil, pedepsitor al celor răi şi protector al tuturor celor care practică virtutea.

SECŢIUNEA CXXXVII

Kunti a spus: Spune-i lui Arjuna aceste cuvinte: când ai fost adus în camera de naştere şi eu stăteam în schit, înconjurată de doamne, s-a auzit o voce cerească şi încântătoare în cer, care spunea: «O, Kunti, acest fiu al tău va rivaliza cu zeul cu o mie de ochi. El îi va învinge în luptă pe toţi Kurușii adunaţi. Ajutat de Bhima, el va cuceri întregul Pământ şi faima lui va ajunge până la ceruri. Cu Vasudeva ca aliat, el îi va ucide pe Kuru în luptă şi îşi va recupera partea paternală pierdută din regat. Înzestrat cu mare prosperitate, el va îndeplini, împreună cu fraţii săi, trei mari sacrificii.» O, tu, cu gloria ta neştirbită, tu ştii cât de statornic este, în adevăr, Vibhatsu, numit şi Savyasachin, cât de irezistibil este. O, tu, din neamul lui Dasarha, fie cum a spus acea voce (celestă). Dacă, O, tu, din neamul lui Vrishni, există ceva asemănător dreptăţii, acele cuvinte vor fi adevărate, pentru că atunci, Krishna, tu însuţi vei realiza totul. Nu mă îndoiesc de ceea ce a spus acea voce. Mă închin în faţa dreptăţii, care este superioară tuturor. Dreptatea este cea care susţine toate creaturile. Tu vei spune aceste cuvinte lui Dhananjaya. Lui Vrikodara, care este întotdeauna gata pentru efort, tu îi vei spune aceste cuvinte: ”A sosit timpul pentru care doamna Kshatriya aduce pe lume un fiu!” Cei care sunt în fruntea oamenilor nu devin niciodată trişti când au de dus ostilităţi — Tu ştii care este starea sufletească a lui Bhima. Acel zdrobitor de duşmani nu se linişteşte niciodată până nu-şi extermină duşmanii. Tu, O, Madhava, îi vei spune apoi lui Krishna, cel de mare renume, nora lui Pandu, cel cu suflet înalt, care cunoaşte în detaliu toate virtuţile, aceste cuvinte: „O, tu, cel binecuvântat, O, tu, de neam nobil, O, tu, cel înzestrat cu mare renume, comportamentul cuviincios pe care îl arăţi întotdeauna faţă de fiii mei este, într-adevăr, demn de tine”. Tu trebuie să le spui şi fiilor lui Madri, care sunt mereu devotaţi virtuţilor Kshatriya, aceste cuvinte: „Poftiţi mai mult decât viaţa însăşi, acele bucurii care sunt dobândite prin vitejie. Obiectele câştigate prin vitejie întotdeauna bucură inima unei persoane care trăieşte conform practicilor Kshatriya. Angajaţi cum sunteţi în dobândirea tuturor virtuţilor, prinţesa din Panchala a fost agresată în faţa voastră cu epitetele crude şi jignitoare. Cine poate ierta această insultă? Privarea lor de regat nu m-a întristat. Înfrângerea lor la zaruri nu m-a întristat. Dar faptul că nobila şi frumoasa Draupadi, plângând în mijlocul adunării, a trebuit să asculte acele cuvinte crude şi jignitoare, este ceea ce mă întristează cel mai mult. Din păcate, frumoasa Krishna, mereu devotată virtuţilor Kshatriya, nu a găsit niciun protector în acea ocazie, deşi era căsătorită cu protectori atât de puternici. O, tu, cel cu braţe puternice, spune-i acelui tigru printre oameni, Arjuna, cel mai bun dintre toţi mânuitorii de arme, că ar trebui să urmeze întotdeauna calea indicată de Draupadi. Tu ştii foarte bine, Kesava, că Bhima şi Arjuna, acea pereche de Yama feroce şi distrugători, sunt capabili să-i facă chiar şi pe zei să urmeze calea tuturor creaturilor. Nu este o insultă pentru ei faptul că (soţia lor) Krishna a fost târâtă în adunare? O, Kesava, aminteşte-le toate cuvintele crude şi dure pe care Dussasana le-a spus lui Bhima în faţa tuturor războinicilor din neamul lui Kuru. Întreabă (în numele meu) de starea de bine a Pandavilor, a copiilor lor şi a lui Krishna. Spune-le, O, Janardana, că eu sunt bine. Mergi pe calea ta norocoasă şi protejează-mi fiii!

Vaisampayana a continuat: Salutând-o şi înconjurând-o, Krishna, cel cu braţele puternice, al cărui mers semăna cu mersul maiestuos al leului, a ieşit apoi din locuinţa lui Pritha. Apoi i-a concediat pe acele căpetenii dintre Kuru, cu Bhishma în frunte (care îl urmau), şi, luându-l pe Karna în carul său, a părăsit (oraşul Kuru), însoţit de Satyaki. Şi după ce cel din neamul Dasarha a plecat, Kuru s-au adunat şi au început să vorbească despre acel incident extrem de minunat şi uimitor legat

de el. Și au spus: „Copleșită de ignoranță, întreaga lume a fost prinsă în plasele morții!” Și au mai spus: „Din cauza nebuniei lui Duryodhana, toate acestea sunt condamnate la distrugere.”

Plecând din orașul (Kuru), cel mai important dintre oameni a continuat să meargă, deliberând îndelung cu Karna. Apoi, cel care îi încânta pe toți Yadava l-a părăsit pe Karna și și-a îndemnat caii să accelereze. Conduși de Daruka, acei cai rapizi, înzestrați cu viteza furtunii minții, au continuat să alerge ca și cum ar fi băut cerul. Și traversând rapid o distanță lungă ca niște șoimi ageri, au ajuns foarte curând la Upaplavya, purtându-l pe stăpânul lui Saranga.

SECȚIUNEA CXXXVIII

Vaisampayana a spus: Auzind cuvintele lui Kunti, puternicii războinici Bhishma și Drona i-au spus atunci lui Duryodhana, cel neascultător: „Ai auzit, O, tigrule printre oameni, cuvintele dure, grave, excelente și pline de virtute pe care Kunti le-a rostit în prezența lui Krishna? Fiii ei vor acționa în conformitate cu ele, mai ales că sunt aprobate de Vasudeva. O Kaurava, ei nu vor renunța cu siguranță, fără ca partea lor din regat să le fie dată. Tu ai provocat multă durere fiilor lui Pritha. Și Draupadi a fost, de asemenea, afectată de tine în adunare. Ei erau, totuși, legați atunci de limitele adevărului și pentru aceasta au tolerat acel tratament. Având-i acum pe Arjuna, care este priceput în toate armele, și pe Bhima, cu hotărârea sa fermă, și pe *Gandiva* și cele două tolbe (inepuizabile), și pe carul (lui Arjuna) și pe steagul (cu simbolul maimuței), și pe Nakula și Sahadeva, amândoi înzestrați cu mare putere și energie, și pe Vasudeva, ca aliați ai săi, Yudhishthira nu te va ierta (pe tine). O, tu, cel cu brațele puternice, ai văzut cu ochii tăi cum inteligentul Arjuna ne-a învins pe toți în bătălia dinainte, în orașul Virata. Într-adevăr, după aceasta, acel (războinic) cu stindardul maimuței a fost consumat în bătălie, luând armele sale feroce, acei Danava cu fapte teribile numiți *Nivatakavachas*. Cu ocazia povestirii despre vite, când au fost capturate de Gandharvas, acest Karna și toți consilierii tăi și tu însuți, îmbrăcați în armură și aflați în carul tău, ați fost eliberați din mâinile Gandharvas de către Arjuna. Aceasta este o dovadă suficientă. De aceea, O, cel mai de seamă dintre Bharatas, împreună cu toți frații tăi, fă pace cu fiii lui Pandu. Salvează întreaga lume de ghearele distrugerii. Yudhishthira este fratele tău mai mare, virtuos în comportament, afectuos față de tine, cu vorbă dulce și învățat. Abandonează-ți intențiile păcătoase și unește-te cu acel tigru printre oameni. Dacă fiul lui Pandu te va vedea lipsit de arc, fără ridurile furiei pe frunte și vesel, chiar și asta ar fi spre binele neamului nostru. Apropiindu-te cu toți consilierii tăi, îmbrățișează-l frățește. O, învingător al dușmanilor, salută-l pe rege cu respect, ca și înainte. Și lasă-l pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, fratele mai mare al lui Bhima, să te îmbrățișeze cu afecțiune, salutându-te cu brațele sale. Și lasă-l pe cel mai de seamă dintre luptători, Bhima, cu umeri de leu și coapse rotunde, și brațe lungi și puternice, să te îmbrățișeze. Și apoi, fiu al lui Kunti, Dhananjaya, numit și Partha, cu ochi ca petalele de lotus, păr cârlionțat și gât ca o scoică, să te salute cu respect. Atunci, acei tigri printre oameni, gemenii Aswini, fără egal pe pământ în ceea ce privește frumusețea, să te servească cu afecțiune și respect, ca pe învățătorul lor. Și toți regii, cu el, din neamul Dasarha, în frunte, să verse lacrimi de bucurie. Renunță la mândria ta și unește-te cu frații tăi. Condu întreaga lume, împreună cu frații tăi. Fie ca toți regii să se întoarcă cu bucurie la casele lor, după ce s-au îmbrățișat. Nu este nevoie de luptă, O, rege al regilor. Ascultă sfaturile prietenilor tăi. În bătălia care va urma, este prevăzută cu siguranță o mare distrugere a Kshatriyilor. Stelele sunt toate ostile. Animalele și păsările au toate aspecte înfricoșătoare. Diverse semne, O, eroule, sunt vizibile, toate indicând măcelul Kshatriyilor. Toate aceste semne sunt, din nou, vizibile în mod special în locuințele noastre. Meteori aprinși afectează oastea ta. Animalele noastre sunt toate triste și par, O, rege, să plângă. Vulturii zboară în jurul trupelor tale. Nici orașul, nici palatul nu mai arată ca înainte. Șacalii, scoțând urlete de rău augur, aleargă prin cele patru colțuri care sunt cuprinse de incendii. Ascultă sfaturile tatălui și mamei tale, precum și ale noastre, care îți dorim binele. Războiul și pacea, O, tu, cel cu brațe puternice, sunt sub controlul tău. Dacă, O, zdrobitor de dușmani, nu vei acționa conform cuvintelor prietenilor tăi, vei trebui să te căiești când vei vedea armata ta lovită de săgețile lui Partha. Auzind în luptă strigătele teribile ale puternicului Bhima și sunetul arcului *Gandiva*, îți

vei aminti cuvintele noastre. Într-adevăr, dacă ceea ce spunem ți se pare inacceptabil, atunci va fi așa cum spunem noi.

SECȚIUNEA CXXXIX

Vaisampayana a spus: Astfel abordat de ei, Duryodhana, strângând sprâncenele, a devenit posomorât și, cu fața aplecată, a început să arunce priviri oblice. Și nu a spus niciun cuvânt în răspuns. Văzându-l posomorât, acei tauri printre oameni, Bhishma și Drona, uitându-se unul la altul, i s-au adresat încă o dată și au spus (aceste cuvinte).

Bhishma a spus: Ce poate fi mai dureros pentru noi decât faptul că va trebui să luptăm împotriva lui Yudhishthira, care este devotat serviciului superiorilor săi, lipsit de invidie, familiarizat cu *Brahma* și sincer în vorbire.

Drona a spus: Afecțiunea mea pentru Dhananjaya este mai mare decât cea pe care o nutresc pentru fiul meu Aswatthaman. Există, de asemenea, o mai mare reverență și umilință (față de mine) în acel erou cu steagul maimuței (decât în Aswatthaman). Din păcate, în respectarea îndatoririlor Kshatriya, va trebui să lupt chiar și împotriva acelui Dhananjaya, care îmi este mai drag decât fiul meu. Rușine profesiei Kshatriya. Acel Vibhatsu, care nu are niciun alt arcaș în lume care să-i fie egal, a dobândit, prin harul meu, această superioritate asupra tuturor arcașilor. Cel care își urăște prietenii, cel care are o dispoziție rea, cel care neagă divinitatea, cel care este strâmb și înșelător, nu obține niciodată veneraţia celor drepți, ca o persoană ignorantă prezentă la un sacrificiu. Deși descurajat să păcătuiască, un om păcătos ar dori totuși să comită fapte păcătoase; în timp ce cel drept, deși ispitit de păcat, nu ar abandona totuși dreptatea. Deși te-ai comportat cu falsitate și înșelăciune față de ei, Pandavii sunt încă dornici să facă ceea ce îți este pe plac. În ceea ce te privește, O, tu, cel mai bun dintre Bharati, toate greșelile tale sunt calculate să-ți aducă dezastre. Ai fost abordat de cel mai în vârstă dintre Kuru, de mine, de Vidura și de Vasudeva. Încă nu înțelegi ce este benefic pentru tine. Am o forță mare — cu această convingere dorești să străpungi oastea Pandava, plină de eroi, precum curentul Gangei străpunge oceanul plin de rechini, aligatori și *makara*. Obținând prosperitatea lui Yudhishthira ca pe veșmintele sau ghirlandele aruncate ale altuia, o consideri ca fiind a ta. Dacă fiul lui Pritha și Pandu rămâne chiar și în pădure cu Draupadi, înconjurat de frații săi înarmați, cine ar putea, chiar și în posesia unui regat, să fie capabil să-l învingă? Chiar și în prezența lui Ailavila (Kuvera), sub comanda căruia toți Yakshas trăiesc ca servitori, Yudhishthira cel Drept strălucea de splendoare. După ce s-au dus la reședința lui Kuvera și au obținut bogății de acolo, Pandavas sunt acum dornici să atace regatul tău înfloritor și să câștige suveranitatea pentru ei înșiși. (În ceea ce ne privește pe noi doi), am făcut daruri, am turnat libații pe foc, am studiat (scripturile) și am mulțumit Brahmanii cu daruri de bogăție. Perioadele (alocate) vieții noastre s-au epuizat. Să știi că munca noastră a fost îndeplinită. (În ceea ce te privește însă), renunțând la fericire, regat, prieteni și bogăție, mare va fi nenorocirea ta dacă vei căuta războiul cu Pandavii. Cum poți să-l învingi pe fiul lui Pandu, când Draupadi, care este sinceră în vorbire și devotată jurămintelor și austerităților rigide, se roagă pentru succesul lui? Cum îl vei învinge pe fiul lui Pandu, care îl are pe Janardana ca sfătuitor și care îl are ca frate pe Dhananjaya, cel mai bun dintre mânuitorii de arme? Cum îl vei învinge pe acel fiu al lui Pandu, de austerități severe, care are ca aliați atât de mulți brahmani, înzestrați cu inteligență și stăpânire asupra simțurilor lor? În conformitate cu ceea ce ar trebui să facă un prieten care dorește prosperitatea atunci când își vede prietenii scufundându-se într-un ocean de suferință, îți spun din nou că nu este necesar războiul. Fă pace cu acei eroi, pentru prosperitatea Kurus. Nu căuta înfrângerea, împreună cu fiii tăi, consilierii și armata!

SECȚIUNEA CXL

Dhritarashtra a spus: O, Sanjaya, în mijlocul tuturor prinților și servitorilor, ucigașul lui

Madhu l-a luat pe Karna în carul său şi a plecat (din oraşul nostru). Ce i-a spus ucigaşul eroilor ostili, cel cu sufletul nemăsurat, fiului lui Radha? Ce cuvinte conciliatoare i-a adresat Govinda fiului lui Suta? Spune-mi, O, Sanjaya, care au fost acele cuvinte, blânde sau aprige, pe care Krishna, cu vocea sa profundă ca norii proaspăt ridicaţi în timpul sezonului ploios, i le-a spus lui Karna?

Sanjaya a spus: Ascultă-mă, O, Bharata, în timp ce repet în ordine cuvintele, atât intimidante, cât şi blânde, plăcute şi în concordanţă cu virtutea, adevărate şi benefice, şi plăcute inimii, pe care ucigaşul lui Madhu, cu suflet nemăsurat, le-a spus fiului lui Radha.

Vasudeva a spus: O, fiu al lui Radha, tu ai venerat mulţi brahmani care cunoşteau pe deplin *Vedele*. Cu atenţie concentrată şi minte liberă de invidie, tu ai căutat (în multe ocazii) adevărul de la ei. Tu ştii, aşadar, O, Karna, care este cuvântul etern al *Vedelor.* Tu eşti, de asemenea, bine versat în toate concluziile subtile ale scripturilor. Cei familiarizaţi cu scripturile spun că cei doi fii numiţi Kanina şi Sahoda, născuţi dintr-o fecioară, îl au ca tată pe cel care se căsătoreşte cu fecioara. Tu, O, Karna, te-ai născut în acest fel. Tu eşti, aşadar, din punct de vedere moral, fiul lui Pandu. Vino, fii rege, conform poruncii scripturilor. De partea tatălui tău, îi ai pe fiii lui Pritha, de partea mamei tale, îi ai pe Vrishnis (ca rude). O, taur printre oameni, să ştii că îi ai pe aceştia doi ca ai tăi. Plecând astăzi cu mine de aici, O, domnule, lasă-i pe Pandavi să te cunoască ca fiu al lui Kunti, născut înaintea lui Yudhishthira. Fraţii, cei cinci Pandavi, fiul lui Draupadi şi invincibilul fiu al lui Subhadra, îţi vor îmbrăţişa picioarele. Toţi regii şi prinţii, care s-au adunat pentru cauza Pandava, şi toţi Andhakas şi Vrishnis, îţi vor îmbrăţişa şi ei picioarele. Fie ca reginele şi prinţesele să aducă vase de aur, argint şi lut (pline cu apă) şi ierburi delicioase şi tot felul de seminţe şi pietre preţioase şi plante cătărătoare, pentru instalarea ta. În cea de-a şasea perioadă, Draupadi va veni şi ea la tine (ca soţie). Lasă-l pe cel mai bun dintre brahmani, Dhaumya, cu sufletul stăpânit, să toarne libaţii de unt clarificat pe focul (sacru), şi lasă-i pe acei brahmani care consideră toate cele patru *Vede* ca fiind autoritare (şi care acţionează ca preoţi pentru Pandavi) să oficieze ceremonia instalării tale. Fie ca preotul familiei Pandava, care este devotat riturilor vedice, şi acei tauri printre oameni - acei fraţi, cei cinci fii ai lui Pandu - şi cei cinci fii ai Draupadi, şi Panchalas, şi Chedis, şi eu însumi, să te instaleze ca stăpân al întregului pământ. Fie ca Yudhishthira, fiul lui Dharma, cu sufletul drept şi jurămintele rigide, să fie moştenitorul tău prezumtiv, conducând regatul sub tine. Ţinând *chamara* albă în mână (pentru a te răcori), fie ca Yudhishthira, fiul lui Kunti, să călătorească în acelaşi car în spatele tău. După ce instalarea ta se va termina, fie ca celălalt fiu al lui Kunti, puternicul Bhimasena, să ţină umbrela albă deasupra capului tău. Într-adevăr, Arjuna va conduce carul tău, împodobit cu o sută de clopoţei, cu părţile laterale acoperite cu piei de tigru şi cu cai albi înjugaţi. Apoi Nakula şi Sahadeva, cei cinci fii ai lui Draupadi şi Panchalas, împreună cu puternicul războinic Sikhandin, vor merge în spatele tău. Eu însumi, împreună cu toţi Andhakas şi Vrishnis, voi merge în spatele tău. Într-adevăr, toţi Dasarhas şi Dasarnas, O, rege, vor fi număraţi printre rudele tale. Bucură-te de suveranitatea pământului, O, tu, cel cu braţe puternice, împreună cu fraţii tăi Pandava, cu yapas şi homas şi ritualuri auspicioase de diverse feluri, săvârşite în cinstea ta. Lasă-i pe Dravida, împreună cu Kuntala, Andhra, Talachara, Shuchupa şi Venupa, să meargă înaintea ta. Lasă-i pe cântăreţi şi panegirici să te laude cu nenumărate imnuri de laudă. Fie ca Pandavii să proclame: „*Victorie lui Vasusena*”. Înconjurat de Pandavi, precum luna de stele, stăpâneşte regatul, O, fiu al lui Kunti, şi bucură-o pe Kunti însăşi. Fie ca prietenii tăi să se bucure, iar duşmanii tăi să se întristeze. Fie ca în această zi să existe o uniune frăţească între tine şi fraţii tăi, fiii lui Pandu.

SECŢIUNEA CXLI

Karna a spus: Fără îndoială, O, Kesava, ai rostit aceste cuvinte din dragoste, afecţiune şi prietenie faţă de mine, precum şi din dorinţa ta de a-mi face bine, O, tu, din neamul Vrishni. Ştiu tot ce mi-ai spus. Din punct de vedere moral, sunt fiul lui Pandu, ca urmare a poruncilor scripturilor, aşa cum crezi tu, O, Krishna. Mama mea, pe când era fecioară, m-a purtat în pântece, O, Janardana, prin legătura ei cu Surya. Şi, la porunca lui Surya însuşi, m-a abandonat imediat după ce m-am

născut. Chiar astfel, O, Krishna, am venit pe lume. Din punct de vedere moral, aşadar, sunt fiul lui Pandu. Kunti, însă, m-a abandonat fără să se gândească la binele meu. Suta, Adhiratha, de îndată ce m-a văzut, m-a dus la el acasă, iar din dragostea ei pentru mine, sânii Radhei s-au umplut de lapte chiar în acea zi, iar ea, O, Madhava, mi-a curăţat urina şi excrementele. Cum poate cineva ca noi, familiarizat cu îndatoririle şi mereu ocupat cu ascultarea scripturilor, să o priveze de Pindalul ei? La fel, Adhiratha din clasa Suta mă consideră ca pe un fiu, iar eu, din afecţiune, îl consider mereu ca pe tatăl meu. O Madhava, acel Adhiratha, O Janardana, din afecţiune paternă, a făcut ca toate ritualurile copilăriei să fie îndeplinite asupra mea, conform regulilor prescrise în scripturi. Tot acel Adhiratha a fost cel care a făcut ca brahmanii să-mi dea numele Vasusena. Când am ajuns la maturitate, m-am căsătorit cu soţii alese de el. Prin ele s-au născut fiii şi nepoţii mei, O Janardana. Inima mea, O, Krishna, şi toate legăturile de afecţiune şi iubire sunt fixate asupra lor. Din bucurie sau din teamă, O, Govinda, nu pot să îndrăznesc să distrug aceste legături nici măcar pentru binele întregii lumi sau pentru grămezi de aur. Ca urmare a legăturii mele cu Duryodhana din neamul lui Dhritarashtra, m-am bucurat, O, Krishna, de suveranitate timp de treisprezece ani, fără niciun obstacol. Am făcut multe sacrificii, întotdeauna însă în legătură cu persoanele din tribul Suta. Toate ritualurile mele familiale şi ritualurile de căsătorie au fost efectuate cu Suta. Obţinându-mă pe mine, O, Krishna, Duryodhana, O, tu din neamul lui Vrishni, a făcut aceste pregătiri pentru o confruntare armată şi a provocat ostilităţi cu fiii lui Pandu. Şi pentru aceasta, O, Achyuta, în bătălia (care va urma), eu, O, Krishna, am fost ales ca marele adversar al lui Arjuna, pentru a lupta împotriva lui într-o singură luptă. Din cauza morţii, a legăturilor de sânge, a fricii sau a ispitei, nu pot să mă aventurez, O, Janardana, să mă comport fals faţă de inteligentul fiu al lui Dhritarashtra. Dacă nu mă angajez acum într-o luptă singulară cu Arjuna, acest lucru, O, Hrishikesa, va fi dezonorant atât pentru mine, cât şi pentru Partha. Fără îndoială, O, ucigaş al lui Madhu, mi-ai spus toate acestea pentru binele meu. Şi Pandavii, ascultători cum sunt faţă de tine, vor face, fără îndoială, tot ce ai spus. Trebuie însă să ascunzi această discuţie a noastră pentru moment, O, ucigaş al lui Madhu. În asta constă beneficiul nostru, cred, O, bucurie a tuturor Yadavilor. Dacă regele Yudhishthira, cu suflet virtuos şi simţuri bine controlate, va afla că sunt primul fiu al lui Kunti, nu va accepta niciodată regatul. Dacă, din nou, O, ucigaş al lui Madhu, acest imperiu puternic şi înfloritor va deveni al meu, O, înfrângător al duşmanilor, îl voi ceda cu siguranţă numai lui Duryodhana. Fie ca Yudhishthira, cu suflet virtuos, să devină rege pentru totdeauna. Cel care îl are pe Hrishikesa ca ghid şi pe Dhananjaya şi pe puternicul războinic Bhima ca luptători, precum şi pe Nakula şi Sahadeva şi pe fiii lui Draupadi, este potrivit, O, Madhava, să domnească peste întreaga lume. Dhrishtadyumna, prinţul Panchalas, puternicul războinic Satyaki, Uttamaujas, Yudhamanyu, prinţul Somakas, devotat adevărului, conducătorul Chedis, Chekitana, invincibilul Sikhandin, fraţii Kekaya, toţi de culoarea insectelor *Indragopaka*, Unchiul lui Bhimasena, Kuntibhoja, cu suflet înalt şi înzestrat cu cai în culorile curcubeului, puternicul războinic Syenajit, Sanka, fiul lui Virata, şi tu însuţi, O, Janardana, ca un ocean — mare este această adunare, O, Krishna, de Kshatriya (care a fost făcută de Yudhishthira). Acest regat strălucitor, celebrat printre toţi regii pământului, este deja câştigat (de Yudhishthira). O, tu, din neamul Vrishni, un mare sacrificiu de arme urmează să fie sărbătorit de fiul lui Dhritarashtra. Tu, O, Janardana, vei fi *Upadrashtri* al acelui sacrificiu. Şi funcţia de Adhyaryu, O, Krishna, în acel sacrificiu, va fi a ta. Vibhatsu, purtând steagul maimuţei şi îmbrăcat în zale, va fi Hotri (arcul său), *Gandiva* va fi lingura de sacrificiu, iar vitejia războinicilor va fi untul clarificat (care va fi consumat). Armele numite *Aindra*, *Pasupata*, *Brahma* şi *Sthunakarna*, folosite de Arjuna, vor fi, O Madhava, *mantrele* (acelui sacrificiu). Asemănător tatălui său, sau poate chiar depăşindu-l în vitejie, fiul lui Subhadra (Abhimanyu) va fi principalul imn vedic care va fi cântat. Distrugătorul rândurilor de elefanţi, cel care răcneşte fioros în luptă, tigrul printre oameni, extrem de puternicul Bhima, va fi *Udgatri* şi *Prastotri* în acest sacrificiu. Regele Yudhishthira, cu sufletul virtuos, mereu angajat în *Yapa* şi *Homa*, va fi el însuşi *Brahma* acelui sacrificiu. Sunetele de scoici, tamburine şi tobe, precum şi urletul leonid care se înalţă în cer, vor fi chemările adresate celor invitaţi să mănânce. Cei doi fii ai lui Madri, Nakula şi Sahadeva, de mare faimă şi vitejie, vor fi ucigaşii animalelor sacrificiale; rânduri de care strălucitoare, prevăzute cu stindarde de culori variate, vor fi, O, Govinda, stâlpi (pentru legarea animalelor), O, Janardana, în

acest sacrificiu. Săgeţile cu vârfuri ascuţite şi Nalikas, săgeţile lungi şi săgeţile cu vârfuri ca dinţii de viţel vor juca rolul lingurilor (cu care se distribuie sucul *Soma*), în timp ce *Tomaras* vor fi vasele Soma, iar arcurile vor fi *pavitras*. Săbiile vor fi *Kapalas*, capetele (războinicilor ucişi) vor fi *Purodasas*, iar sângele războinicilor va fi untul clarificat. O Krishna, în acest sacrificiu, lăncile şi buzduganele strălucitoare (ale războinicilor) vor fi vătraie (pentru a amesteca focul sacrificial) şi ţăruşii de colţ (pentru a împiedica căderea lemnelor de foc). Discipolii lui Drona şi Kripa, fiul lui Saradwat, vor fi *Sadasyas* (preoţii asistenţi). Săgeţile trase de cel care mânuieşte *Gandiva* şi de (alţi) războinici puternici, precum şi de Drona şi fiul lui Drona, vor juca rolul de polonice pentru distribuirea *Soma*. Satyaki va îndeplini îndatoririle de asistent şef al Adhyaryu. În cadrul acestui sacrificiu, fiul lui Dhritarashtra va fi numit executant, iar această vastă armată va fi soţia lui. O, tu, cel cu braţe puternice, când vor începe ritualurile nocturne ale sacrificiului, puternicul Ghatotkacha va juca rolul ucigaşului victimelor (devotate). Puternicul Dhrishtadyumna, care a prins viaţă din focul sacrificial, având ca gură ritualurile celebrate cu *mantre*, va fi, O, Krishna, Dakshina acelui sacrificiu. Pentru acele cuvinte dure, O, Krishna, pe care le-am rostit mai înainte fiilor lui Pandu pentru a-l mulţumi pe fiul lui Dhritarashtra, pentru acea purtare rea a mea, sunt consumat de pocăinţă. Când, O, Krishna, mă vei vedea ucis de Arjuna, atunci va începe *Punachiti*-ul acestui sacrificiu. Când al doilea fiu al lui Pandu va bea sângele lui Dussasana, care urlă zgomotos, atunci consumul de *Soma* a acestui sacrificiu va fi avut loc! Când cei doi prinţi ai Panchala (Dhrishtadyumna şi Sikhandin) îi vor învinge pe Drona şi Bhishma, atunci, O Janardana, acest sacrificiu va fi suspendat pentru o perioadă. Când puternicul Bhimasena îl va ucide pe Duryodhana, atunci, O Madhava, acest sacrificiu al fiului lui Dhritarashtra se va încheia. Când soţiile fiilor şi nepoţilor lui Dhritarashtra se vor aduna, private, O, Kesava, de soţii şi fii şi fără protectori, se vor lăsa pradă lamentărilor cu Gandhari în mijlocul lor, pe câmpul de luptă bântuit de câini şi vulturi şi alte păsări carnivore, atunci, O, Janardana, va avea loc baia finală a acestui sacrificiu.

Te rog, O, taur al neamului Kshatriya, nu lăsa ca Kshatriya, bătrâni în învăţătură şi în vârstă, să piară în mod mizerabil, O, Janardana, pentru binele tău. O, lasă această mulţime numeroasă de Kshatriya să piară prin arme în cel mai sacru dintre toate locurile din cele trei lumi, şi anume *Kurukshetra*, O, Kesava. O, tu, cu ochi ca frunzele de lotus, împlineşte în acest loc ceea ce ai în minte, astfel încât, O, tu, din neamul Vrishni, întreaga ordine Kshatriya să ajungă în rai. Atâta timp cât, O, Janardana, vor dăinui dealurile şi râurile, atâta timp va dăinui şi faima acestor realizări. Brahmanii vor recita acest mare război al Bharatas. Faima, O, tu din neamul Vrishni, pe care o dobândesc în bătălii este averea pe care o deţin Kshatriyas. O Kesava, adu-l pe fiul lui Kunti (Arjuna) înaintea mea pentru luptă, păstrând pentru totdeauna secretul acestei discuţii, O, pedepsitor al duşmanilor.

SECŢIUNEA CXLII

Sanjaya a spus: Auzind aceste cuvinte ale lui Karna, Kesava, ucigaşul eroilor inamici, i-a spus zâmbind: „Nu-ţi convin mijloacele de a câştiga un imperiu, O, Karna? Nu doreşti să domneşti peste întreaga lume pe care ţi-am dat-o? Victoria Pandavilor este, aşadar, foarte sigură. Nu pare să existe nicio îndoială în privinţa aceasta. Steagul triumfal al fiului lui Pandu, cu maimuţa feroce pe el, pare să fie deja ridicat. Meşterul divin, Bhaumana, a aplicat o astfel de iluzie celestă (în construcţia sa) încât acesta se înalţă, afişat ca steagul lui Indra. Diverse creaturi celeste de formă terifiantă, indicând victoria, sunt văzute pe acel steag. Extinzându-se cu un *ayojana* în sus şi în jur, acel frumos steag al lui Arjuna, asemănător focului în strălucire, nu este niciodată, O Karna, când este ridicat, obstrucţionat de dealuri sau copaci. Când îl vei vedea pe Arjuna în luptă, pe carul său tras de cai albi şi condus de Krishna, folosind armele *Aindra*, *Agneya* şi *Maruta*, şi când vei auzi sunetul *Gandivei* străpungând cerul ca un tunet, atunci toate semnele epocilor *Krita*, *Treta* şi *Dwapara* vor dispărea (dar, în schimb, *Kali* întruchipat va fi prezent). Când îl vei vedea în luptă pe fiul lui Kunti, invincibilul Yudhishthira, devotat lui Yapa şi Homa şi strălucitor ca soarele, protejându-şi propria armată puternică şi arzând armata duşmanilor săi, atunci toate semnele

epocilor *Krita*, *Treta* şi *Dwapara* vor dispărea. Când îl vei vedea în luptă pe puternicul Bhimasena dansând, după ce a băut sângele lui Dussasana, ca un elefant feroce cu tâmplele sfâşiate după ce a ucis un adversar puternic, atunci toate semnele epocilor *Krita*, *Treta* şi *Dwapara* vor dispărea. Când vei vedea în luptă pe Arjuna înfrângându-i pe Drona şi pe fiul lui Santanu, pe Kripa şi pe regele Suyodhana, şi pe Jayadratha din neamul Sindhu, toţi năpustindu-se cu înverşunare în luptă, atunci toate semnele epocilor *Krita*, *Treta* şi *Dwapara* vor dispărea. Când vei vedea în luptă pe cei doi fii puternici ai lui Madri, acei eroici războinici în car, capabili să spargă în bucăţi toate carele inamice, agitând, din momentul în care armele vor începe să se ciocnească, armata fiilor lui Dhritarashtra ca o pereche de elefanţi înfuriaţi, atunci toate semnele epocilor *Krita*, *Treta* şi *Dwapara* vor dispărea. Întoarcându-te de aici, O, Karna, spune-le lui Drona, fiului lui Santanu şi lui Kripa că luna aceasta este una încântătoare şi că mâncarea, băutura şi combustibilul sunt abundente acum. Toate plantele şi ierburile sunt viguroase acum, toţi copacii sunt plini de fructe şi nu există muşte. Drumurile sunt libere de noroi, iar apele au un gust plăcut. Vremea nu este nici foarte caldă, nici foarte rece şi, prin urmare, este foarte plăcută. Peste şapte zile va fi ziua lunii noi. Să înceapă atunci bătălia, căci s-a spus că acea zi este prezidată de Indra. Spuneţi, de asemenea, tuturor regilor care au venit să lupte că voi îndeplini pe deplin dorinţa pe care o nutresc. Într-adevăr, toţi regii şi prinţii care sunt ascultători de ordinele lui Duryodhana, murind de arme, vor ajunge la o stare excelentă.

SECŢIUNEA CXLIII

Sanjaya a spus: Auzind aceste cuvinte benefice şi de bun augur ale lui Kesava, Karna l-a venerat pe Krishna, ucigaşul lui Madhu, şi a spus aceste cuvinte: „Ştiind (totul), de ce încă, O, tu, cel cu braţe puternice, încerci să mă amăgeşti? Distrugerea întregii lumi este iminentă din cauza lui Sakuni, a mea, a lui Dussasana şi a regelui Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra. Fără îndoială, O, Krishna, o bătălie mare şi aprigă este iminentă între Pandavi şi Kuru, care va acoperi pământul cu noroi sângeros. Toţi regii şi prinţii care îl urmează pe Duryodhana, consumaţi de focul armelor, vor ajunge în lăcaşul lui Yama. Se văd diverse viziuni înfricoşătoare, O, ucigaş al lui Madhu, şi multe semne teribile, precum şi tulburări aprige. Toate aceste semne, care fac părul (spectatorilor) să se ridice în cap, indică, O, tu din neamul Vrishni, înfrângerea fiului lui Dhritarashtra şi victoria lui Yudhishthira. Acea planetă aprigă de mare strălucire, Sanaischara (Saturn), afectează constelaţia numită Rohini, pentru a afecta în mare măsură creaturile pământului. Planeta Angaraka (Marte), rotindu-se, O, ucigaş al lui Madhu, spre constelaţia Jeshthya, se apropie de Anuradhas, indicând o mare măcelărire a prietenilor. Fără îndoială, O, Krishna, o calamitate teribilă se apropie de Kuru, mai ales, O, tu, din neamul Vrishni, când planeta Mahapat afectează constelaţia Chitra. Punctul de pe discul lunar şi-a schimbat poziţia; şi Rahu se apropie şi el de soare. Meteorii cad din cer cu zgomot puternic şi mişcări tremurătoare. Elefanţii scot strigăte înspăimântătoare, în timp ce caii, O Madhava, varsă lacrimi, fără să se bucure de mâncare şi băutură. Se spune, O, tu, cel cu braţe puternice, că odată cu apariţia acestor semne, se apropie o calamitate teribilă, care va produce un mare măcel. O, Kesava, printre cai, elefanţi şi soldaţi, în toate diviziile armatei lui Duryodhana, se vede, O, ucigaş al lui Madhu, că, deşi mâncarea pe care o consumă este puţină, excrementele pe care le evacuează sunt abundente. Înţelepţii au spus că acesta este un semn de defect. Elefanţii şi caii Pandavilor, O, Krishna, par să fie veseli, în timp ce toate animalele se învârt în jurul lor. Şi acesta este un semn al succesului lor. Aceleaşi animale, O, Kesava, trec pe partea stângă a armatei lui Duryodhana, în timp ce voci incorporale se aud constant (deasupra capetelor lor). Toate acestea sunt semne ale înfrângerii. Toate păsările de bun augur, precum păuni, lebede, cocori, Chatakas, Jivajivas şi stoluri mari de Vakas, urmează Pandavii, în timp ce vulturi, Kankas, şoimi, Rakshasas, lupi şi albine, în stoluri şi turme, urmează Kauravas. Tambururile din armata fiului lui Dhritarashtra nu scot niciun sunet, în timp ce cele ale Pandavilor scot sunete fără să fie lovite. Fântânile din mijlocul taberei lui Duryodhana scot sunete puternice, ca ale unor tauri uriaşi. Toate acestea sunt semne ale înfrângerii. Zeii revarsă carne şi sânge, O, Madhava, asupra soldaţilor lui Duryodhana. Clădiri vaporoase de mare strălucire, cu ziduri înalte, şanţuri adânci şi pridvoare frumoase, apar brusc pe cer (deasupra taberei Kuru). Un cerc negru înconjoară discul solar. Atât amurgul la răsărit,

cât şi la apus indică mari terori. Şacalii urlă înfiorător. Toate acestea sunt semne ale înfrângerii. Diverse păsări, fiecare având doar o aripă, un ochi şi un picior, scot strigăte teribile. Toate acestea, O, ucigaş al lui Madhu, indică înfrângerea. Păsări feroce cu aripi negre şi picioare roşii plutesc deasupra taberei Kuru la căderea nopţii. Toate acestea sunt un semn al înfrângerii. Soldaţii lui Duryodhana trădează mai întâi ura faţă de brahmani, apoi faţă de învăţătorii lor şi apoi faţă de toţi servitorii lor afectuoşi. Orizontul estic al (taberei lui Duryodhana) apare roşu; cel sudic are nuanţa armelor; iar cel vestic, O, ucigaş al lui Madhu, are o nuanţă pământească. Toate părţile din jurul taberei lui Duryodhana par, O, Madhava, să fie în flăcări. Prin apariţia tuturor acestor semne, este mare pericolul care se prefigurează."

Am avut o viziune, O, Achyuta, în care l-am văzut pe Yudhishthira urcând împreună cu fraţii săi într-un palat susţinut de o mie de coloane. Toţi purtau coifuri albe şi robe albe. Şi mi s-a părut că toţi stăteau aşezaţi pe scaune albe. În mijlocul aceleiaşi viziuni, te-am văzut, O, Janardana, ocupat cu acoperirea pământului pătat de sânge cu arme. În acelaşi timp, Yudhishthira, cu o energie nemăsurată, urcând pe un morman de oase, mânca cu bucurie *payasa* cu unt dintr-o cupă de aur. L-am văzut pe Yudhishthira înghiţind pământul pe care i l-ai dat. Acest lucru indică faptul că el va domni cu adevărat peste pământ. L-am văzut pe acel tigru printre oameni, Vrikodara, cu fapte feroce, stând în vârf, cu buzduganul în mână, şi parcă devorând acest pământ. Acest lucru indică în mod clar că el ne va ucide pe toţi într-o bătălie feroce. Ştiu, O, stăpâne al simţurilor, că victoria este acolo unde este dreptatea. L-am văzut şi pe Dhananjaya, cel care mânuieşte *Gandiva*, aşezat pe spatele unui elefant alb, alături de tine, O, stăpâne al simţurilor, strălucind de o mare frumuseţe. Nu am nicio îndoială, O, Krishna, că îi vei ucide în luptă pe toţi regii conduşi de Duryodhana. I-am văzut pe Nakula şi Sahadeva şi pe puternicul războinic Satyaki, împodobiţi cu brăţări albe, cuirase albe, ghirlande albe şi robe albe. Aceşti tigri printre oameni stăteau aşezaţi pe vehicule excelente purtate pe umerii oamenilor. Şi am văzut că deasupra capetelor tuturor celor trei erau ţinute umbrele. Printre soldaţii fiului lui Dhritarashtra, pe aceşti trei, O, Janardana, i-am văzut împodobiţi cu coifuri albe. Ştii, O, Kesava, că acei trei erau Aswatthaman, Kripa şi Kritavarman din neamul lui Satwata. Toţi ceilalţi regi, O, Madhava, i-am văzut purtând coifuri roşii ca sângele. Am văzut, de asemenea, O, tu, cel cu braţe puternice, că acei puternici războinici Bhishma şi Drona, urcând într-un vehicul tras de cămile, împreună cu mine şi cu fiul lui Dhritarashtra, s-au îndreptat, O, stăpâne, către cartierul, O, Janardana, condus de Agastya. Acest lucru indică faptul că în curând va trebui să ne îndreptăm către lăcaşul lui Yama. Nu am nicio îndoială că eu şi ceilalţi regi, de fapt, întreaga adunare a Kshatriyilor, va trebui să intrăm în focul *Gandiva*.

Krishna a spus: Într-adevăr, distrugerea pământului este iminentă atunci când cuvintele mele, O, Karna, nu devin acceptabile pentru inima ta. O, sire, când se apropie distrugerea tuturor creaturilor, răul care ia înfăţişarea binelui nu părăseşte inima.

Karna a spus: Dacă, O, Krishna, vom ieşi cu viaţă din această mare bătălie care va fi atât de distructivă pentru eroicii Kshatriya, atunci, O, tu, cel cu braţe puternice, să ne întâlnim din nou aici. Altfel, O, Krishna, ne vom întâlni cu siguranţă în ceruri. O, tu, cel fără păcat, mi se pare acum că numai acolo este posibil să ne întâlnim.

Sanjaya a spus: După ce a rostit aceste cuvinte, Karna l-a strâns pe Madhava la pieptul său. După ce a fost lăsat să plece de Kesava, a coborât din car. Şi, călare pe propriul său car împodobit cu aur, fiul lui Radha, foarte abătut, s-a întors cu noi!

SECŢIUNEA CXLIV

Vaisampayana a spus: După eşecul solicitărilor lui Krishna (pentru pace) şi după ce a plecat de la Kurus către Pandavas, Kshatri s-a apropiat de Pritha şi i-a spus încet, cu durere: „O, mamă a copiilor vii, ştii că înclinaţia mea este întotdeauna spre pace şi, deşi strig până rămân fără

voce, Suyodhana nu-mi acceptă cuvintele. Regele Yudhishthira, având ca aliați pe Chedi, Panchala și Kekaya, Bhima și Arjuna, Krishna, Yuyudhana și gemenii, rămâne încă la Upaplavya și, din afecțiune pentru rudele sale, privește doar spre dreptate, ca un om slab, deși este înzestrat cu o mare putere. Regele Dhritarashtra, deși bătrân, nu aduce pacea și, îmbătat de mândria copiilor săi, calcă pe o cale păcătoasă. Ca urmare a răutății lui Jayadratha, Karna, Dussasana și fiul lui Suvala, vor izbucni disensiuni interne. Cei care se comportă nedrept față de cel drept, păcatul lor va avea în curând consecințe. Cine nu va fi cuprins de tristețe la vederea persecuției dreptății de către Kuru? Când Kesava se va întoarce fără a fi reușit să aducă pacea, Pandava se vor pregăti cu siguranță pentru luptă. Atunci, păcatul Kuru va duce la distrugerea eroilor. Reflectând la toate acestea, nu pot dormi nici ziua, nici noaptea."

Auzind aceste cuvinte rostite de Vidura, care le dorea mereu fiilor săi îndeplinirea obiectivelor, Kunti începu să suspine profund, copleșită de durere, și începu să se gândească în sinea ei: „Blestemată fie bogăția, din cauza căreia este pe cale să aibă loc acest mare măcel al rudelor. Într-adevăr, în acest război, cei care sunt prieteni vor suferi înfrângerea. Ce poate fi mai dureros decât faptul că Pandava, Chedi, Panchala și Yadava, adunați împreună, vor lupta împotriva Bharata? Cu adevărat, văd dezavantaje în război. (Pe de altă parte) dacă nu luptăm, sărăcia și umilința vor fi ale noastre. În ceea ce privește persoana săracă, chiar și moartea este benefică (pentru ea). (Pe de altă parte) exterminarea rudelor nu este o victorie. Când mă gândesc la asta, inima mi se umple de tristețe. Bunicul (Bhishma), fiul lui Santanu, învățătorul (Drona), care este cel mai de seamă dintre războinici, și Karna, care s-au aliat cu Duryodhana, îmi sporesc temerile. Mi se pare că învățătorul Drona nu va lupta niciodată de bunăvoie împotriva elevilor săi. În ceea ce privește bunicul, de ce nu va arăta el ceva afecțiune pentru Pandavi? Există doar acest Karna păcătos, cu înțelegerea sa înșelătoare și care urmează mereu îndrumarea înșelătoare a răului Duryodhana, care îi urăște pe Pandavi. Urmărind cu încăpățânare ceea ce îi rănește pe Pandavi, acest Karna este, din nou, foarte puternic. Acesta este cel care mă arde în prezent. Continuând să-l satisfac, astăzi voi dezvălui adevărul și voi încerca să-i atrag inima către Pandavi. Mulţumit de mine, în timp ce locuiam în apartamentele interioare ale palatului tatălui meu, Kuntibhoja, sfântul Durvasa mi-a acordat o binecuvântare sub forma unei invocații constând din *mantre*. Reflectând îndelung, cu inima tremurândă, asupra puterii sau slăbiciunii acelor *mantre* și asupra puterii cuvintelor brahmanului, precum și asupra dispoziției mele de femeie și a naturii mele de fată necoaptă, deliberând în repetate rânduri și fiind păzită de o doică de încredere și înconjurată de servitoarele mele, gândindu-mă și la cum să nu atrag niciun reproș, cum să mențin onoarea tatălui meu și cum aș putea eu însămi să am parte de noroc fără să fiu vinovată de vreo încălcare, mi-am amintit în cele din urmă de brahman și m-am închinat în fața lui și, obținând acele *mantre* din exces de curiozitate și din nebunie, l-am chemat, în timpul fecioriei mele, pe zeul Surya. El, care a fost ținut în pântecele meu în timpul fecioriei mele, de ce nu ar asculta cuvintele mele, care sunt cu siguranță acceptabile și benefice pentru frații săi?" Și reflectând în acest sens, Kunti a luat o hotărâre excelentă. Și, după ce a luat această hotărâre, s-a dus la râul sacru numit după Bhagiratha. Ajunsă pe malurile Gangei, Pritha a auzit cântarea imnurilor vedice de către fiul ei, înzestrat cu o mare bunătate și devotat cu fermitate adevărului. Și în timp ce Karna stătea cu fața îndreptată spre est și brațele ridicate, Kunti, neputincioasă, a rămas în spatele lui, așteptând încheierea rugăciunilor. Și doamna din neamul Vrishni, soția casei Kuru, afectată de căldura soarelui, a început să arate ca o ghirlandă de lotuși ofilită. Și, în cele din urmă, s-a așezat la umbra oferită de hainele superioare ale lui Karna. Iar Karna, cu jurămintele sale regulate, și-a spus rugăciunile până când spatele i s-a încălzit de razele soarelui. Apoi, întorcându-se, a văzut-o pe Kunti și a fost cuprins de surprindere. Și salutând-o în mod corespunzător, cu palmele împreunate, cel mai virtuos dintre oameni, înzestrat cu mare energie și mândrie, și anume Vrisha, fiul lui Vikartana, s-a înclinat în fața ei și a spus (următoarele cuvinte).

SECȚIUNEA CXLV

Karna a spus: Eu sunt Karna, fiul lui Radha şi Adhiratha. Pentru ce ai venit aici, O, doamnă? Spune-mi ce pot face pentru tine?

Kunti a spus: Tu eşti fiul lui Kunti, nu al lui Radha. Nici Adhiratha nu este tatăl tău. Tu, O, Karna, nu te-ai născut în ordinul Suta. Crede ceea ce îţi spun. Tu ai fost născut de mine când eram fecioară. Te-am purtat mai întâi în pântecele meu. O, fiu, tu te-ai născut în palatul lui Kuntiraja. O, Karna, divinul Surya, care străluceşte în lumină şi face totul vizibil, O, cel mai de seamă dintre toţi mânuitorii de arme, te-a zămislit cu mine. O, tu, cel irezistibil, tu, O, fiu, ai fost născut de mine în locuinţa tatălui meu, împodobit cu cercei (naturali) şi îmbrăcat într-o armură (naturală), strălucind în frumuseţe. Faptul că tu, fără să-ţi cunoşti fraţii, ar trebui, din ignoranţă, să-l slujeşti pe fiul lui Dhritarashtra, nu este potrivit. Este nepotrivit mai ales pentru tine, O, fiu. Satisfacerea tatălui şi a mamei, care este singura care îşi arată afecţiunea (pentru copilul ei), a fost declarată, O, fiu, în ceea ce priveşte stabilirea îndatoririlor oamenilor, ca fiind cea mai înaltă dintre toate îndatoririle. Dobândită anterior de Arjuna, prosperitatea lui Yudhishthira a fost răpită, din lăcomie, de persoane răuvoitoare. Răpind-o înapoi de la fiii lui Dhritarashtra, bucură-te de acea prosperitate. Lasă-i pe Kuru să contemple astăzi unirea dintre Karna şi Arjuna. Contemplându-te pe tine şi pe fratele tău uniţi în legături de iubire frăţească, lasă acele persoane răutăcioase să se închine în faţa voastră. Lasă-i pe Karna şi Arjuna să fie numiţi în acelaşi suflu cu Rama şi Janardana. Dacă voi doi sunteţi uniţi, ce nu poate fi realizat în lume? O Karna, înconjurat de fraţii tăi, vei străluci fără îndoială ca Brahma Însuşi, înconjurat de zei pe platforma unui mare sacrificiu. Înzestrat cu toate virtuţile, eşti primul dintre toate rudele mele. Nu lăsa ca epitetul „fiul lui Suta” să ţi se ataşeze. Eşti un Partha, înzestrat cu o mare energie.

SECȚIUNEA CXLVI

Vaisampayana a spus: (după ce Kunti a spus aceasta), Karna a auzit o voce afectuoasă. Venind de la mare distanţă, acea voce a fost rostită de Surya însuşi cu afecţiune paternă. (Şi spunea) – ”Cuvintele rostite de Pritha sunt adevărate. O, Karna, acţionează conform cuvintelor mamei tale. O, tigru printre oameni, vei avea parte de mari beneficii dacă vei urma întocmai aceste cuvinte.”

Vaisampayana a continuat: Cu toate acestea, deşi i s-a adresat astfel mama sa şi chiar tatăl său, Surya, inima lui Karna nu s-a clintit, pentru că era ferm devotat adevărului. Şi el a spus: „O, doamnă Kshatriya, nu pot admite ceea ce ai spus, şi anume că ascultarea de poruncile tale constituie (în cazul meu) cea mai înaltă dintre îndatoririle mele. O, mamă, m-ai abandonat pe mine imediat după ce m-ai născut. Această mare nedreptate, care mi-a pus în pericol însăşi viaţa, mi-a distrus realizările şi faima. Dacă, într-adevăr, sunt un Kshatriya, am fost privat, pentru tine, de toate riturile unui Kshatriya. Ce duşman mi-ar fi făcut o răutate mai mare? Fără să-mi arăţi milă, când ar fi trebuit să o faci, şi ţinându-mă lipsit de toate ritualurile (care sunt obligatorii ca urmare a rangului meu de naştere), tu totuşi îmi dai astăzi porunci! Niciodată înainte nu mi-ai căutat binele, aşa cum ar fi trebuit să o facă o mamă. Totuşi, astăzi mi te adresezi, dorind să-ţi faci bine ţie însăţi. Cine nu s-ar teme de Dhananjaya având pe Krishna alături (ca vizitiu al carului său)? Dacă, prin urmare, mă duc astăzi la Parthas, cine nu m-ar considera că fac acest lucru din frică? Până acum, nimeni nu ştia că sunt fratele lor. Dacă, dezvăluind în ajunul bătăliei că sunt fratele lor, mă duc la Pandavas, ce ar spune toţi Kshatriya? Dotat cu toate obiectele dorinţei şi venerat de ei cu scopul de a mă face fericit, cum pot face ca prietenia fiilor lui Dhritarashtra să fie complet inutilă? După ce au provocat ostilităţi cu alţii, ei mă aşteaptă întotdeauna cu respect şi se înclină întotdeauna în faţa mea, aşa cum Vasus se înclină în faţa lui Vasava. Ei cred că, ajutaţi de puterea mea, sunt capabili să înfrunte duşmanul. Cum aş putea atunci să le frustrez această speranţă preţioasă? Cu mine ca barcă a lor, ei doresc să traverseze oceanul impracticabil al bătăliei. Cum aş putea atunci să-i abandonez pe cei care doresc să traverseze acel ocean care nu are altă barcă? Acesta este momentul în care toţi cei care au fost susţinuţi de fiii lui Dhritarashtra ar trebui să se străduiască pentru stăpânii lor. Eu voi

acționa cu siguranță pentru ei, fără să-mi pese de propria mea viață. Acei oameni păcătoși, cu inima nestatornică, care, bine hrăniți și bine aprovizionați (cu tot ce le este necesar) de stăpânii lor, distrug beneficiile primite de ei când vine timpul să le răsplătească, sunt hoți ai prăjiturilor stăpânilor lor și nu au nici această lume, nici cealaltă pentru ei. Nu-ți voi vorbi înșelător. De dragul fiului lui Dhritarashtra, voi lupta împotriva fiilor tăi cu toată puterea și forța mea. Nu trebuie însă să renunț la bunătate și la comportamentul cuvenit celor buni. Prin urmare, cuvintele tale, oricât de benefice ar fi, nu pot fi ascultate de mine acum. Rugămintea ta nu va fi încă fără rezultat. Cu excepția lui Arjuna, ceilalți fii ai tăi, Yudhishthira, Bhima și gemenii, deși sunt capabili să-mi reziste în luptă și pot fi uciși, nu vor fi uciși de mine. Voi lupta numai cu Arjuna, dintre toți combatanții lui Yudhishthira. Ucigându-l pe Arjuna în luptă, voi obține mari merite, sau, dacă voi fi ucis de Savyasachin, voi fi acoperit de glorie. O, renumită doamnă, numărul fiilor tăi nu va fi niciodată mai mic de cinci. Vor fi întotdeauna cinci — fie cu mine, fie cu Arjuna, iar eu voi fi ucis."

Auzind aceste cuvinte ale lui Karna, Kunti, care tremura de durere, și-a îmbrățișat fiul, care rămăsese impasibil datorită tăriei sale sufletești, și a spus: „Într-adevăr, O, Karna, chiar dacă ceea ce spui pare posibil, Kauravas vor fi cu siguranță exterminați. Destinul este totul. Cu toate acestea, O, zdrobitor de dușmani, ai promis siguranță celor patru frați ai tăi. Ține minte această promisiune în momentul în care vei trage cu armele în luptă." Și după ce a spus toate acestea, Pritha s-a adresat și lui Karna, spunând: „Fii binecuvântat și să ai parte de sănătate." Iar Karna i-a răspuns: „Așa să fie!" Apoi au părăsit locul, îndreptându-se în direcții diferite.

SECȚIUNEA CXLVII

Vaisampayana a spus: Întorcându-se la Upaplavya din Hastinapura, Kesava, pedepsitorul dușmanilor, le-a povestit Pandavilor tot ce se întâmplase și, după ce a discutat îndelung cu ei și a ținut repetate consultări, Sauri s-a dus în camerele sale să se odihnească. Și, după ce i-au concediat pe toți regii, cu Virata și alții în frunte, cei cinci frați — Pandava —, când soarele apusese, și-au spus rugăciunile de seară. Și, cu inimile mereu îndreptate spre Krishna, au început să se gândească la el. Și, în cele din urmă, aducându-l pe Krishna din neamul Dasarha în mijlocul lor, au început să delibereze din nou despre ce ar trebui să facă. Iar Yudhishthira a spus: „O, tu, cu ochii ca petalele de lotus, se cuvine să ne spui tot ce i-ai spus fiului lui Dhritarashtra în adunarea (Kurilor), după ce te-ai dus la Nagapura". Vasudeva a spus: „După ce m-am dus la Nagapura, i-am adresat fiului lui Dhritarashtra în adunare cuvinte adevărate, rezonabile și benefice. Totuși, acel om rău nu le-a acceptat".

Yudhishthira a spus: Când Duryodhana a dorit să calce pe calea greșită, ce i-a spus bătrânul strămoș Kuru, O, Hrishikesa, acelui prinț răzbunător? Ce a spus și binecuvântatul învățător, fiul lui Bharadwaja? Și ce au spus părinții lui, Dhritarashtra și Gandhari? Ce i-a spus fiului lui Dhritarashtra tatăl nostru mai mic, Kshattri, care este cel mai versat în virtute și care este mereu cuprins de tristețe din cauza noastră, pe care ne consideră fiii săi? Ce au spus și toți regii care stăteau în acea adunare? O Janardana, spune-ne totul, exact așa cum s-a întâmplat. Ne-ai spus deja toate cuvintele neplăcute pe care șefii Kuru (Bhishma și Dhritarashtra) și alții din acea adunare a Kurușilor le-au spus răului Duryodhana, care este copleșit de poftă și lăcomie și care se consideră înțelept. Acele cuvinte, însă, O, Kesava, mi-au dispărut din memorie. O, Govinda, doresc să aud din nou toate acele cuvinte, O, stăpâne. Acționează în așa fel încât ocazia să nu treacă. Tu, O, Krishna, ești refugiul nostru, tu ești stăpânul nostru, tu ești călăuza noastră!

Vasudeva a spus: Ascultă, O, rege, cuvintele care i-au fost adresate regelui Suyodhana în mijlocul adunării Kurus și, O, rege al regilor, păstrează-le în minte. După ce mi-am terminat cuvintele, fiul lui Dhritarashtra a râs cu voce tare. Foarte indignat de acest lucru, Bhishma a spus atunci: „Ascultă, O, Duryodhana, ceea ce spun pentru (păstrarea) neamului nostru și, după ce ai ascultat, O, tigru printre regi, fă ceea ce este benefic pentru casa ta. O, tată, O, rege, tatăl meu

Santanu era cunoscut în întreaga lume. La început, eu eram singurul său fiu. În inima lui a încolțit dorința de a avea un al doilea fiu, căci înțelepții spun că un singur fiu nu este un fiu — «Să nu se stingă neamul meu, să se răspândească faima mea». Aceasta era dorința lui. Știind că aceasta era dorința lui, am făcut-o pe Kali să devină mama mea, făcând eu însumi o promisiune foarte greu de respectat, de dragul tatălui meu, dar și de dragul neamului nostru. Cum, în urma acelei promisiuni, nu am putut deveni rege și mi-am pierdut sămânța vitală, îți este, desigur, bine cunoscut. (Nu mă întristez pentru asta). Respectând jurământul meu, iată că trăiesc în fericire și bucurie. Din ea, O, rege, s-a născut fratele meu mai mic, acel susținător al neamului Kuru, puternic și chipeș, și anume Vichitravirya, cu suflet virtuos. După înălțarea tatălui meu la ceruri, l-am instalat pe Vichitravirya ca stăpân al regatului, care era al meu, în timp ce eu m-am plasat sub comanda lui ca servitor al său. O, rege al regilor, i-am adus atunci soții potrivite, după ce am învins mulți monarhi adunați. Ai auzit des despre asta. Ceva mai târziu, m-am angajat într-o luptă singulară cu (marele) Rama. Din teamă de Rama, fratele meu a fugit, cu atât mai mult cu cât supușii lui l-au părăsit. În această perioadă, el s-a atașat foarte mult de soțiile sale și, în consecință, a suferit un atac de tuberculoză. La moartea lui, în regat s-a instaurat anarhia, iar zeul suprem nu a mai trimis nici o picătură de ploaie (asupra regatului). Subiecții, chinuiți de frica foametei, s-au grăbit la mine și mi-au spus: «Subiecții tăi sunt pe punctul de a fi exterminați. Fii tu regele nostru, pentru binele nostru. Alungă această secetă. Fii binecuvântat, O, perpetuator al neamului lui Santanu. Supușii tăi sunt afectați grav de boli severe și înfricoșătoare. Foarte puțini dintre ei mai sunt în viață. Se cuvine să-i salvezi, O, fiu al Gangei. Alungă aceste torturi. O, eroule, prețuiește-ți supușii cu dreptate. Cât timp ești în viață, nu lăsa regatul să se distrugă.» Auzind aceste cuvinte rostite cu voce plângătoare, inima mea a rămas neclintită. Amintindu-mi comportamentul celor buni, am dorit să-mi mențin jurământul. Atunci, O, rege, cetățenii, mama mea binecuvântată Kali însăși, servitorii noștri, preoții și învățătorii (casei noastre) și mulți brahmani de mare învățătură, cu toții cuprinși de o mare durere, m-au rugat să ocup tronul. Și au spus: «Când tu ești în viață, oare regatul, condus de Pratipa (din vechime), va ajunge în ruină? O, tu, cel cu inima mărinimoasă, fii tu rege pentru binele nostru.» Astfel abordat de ei, am împreunat mâinile și, plin de durere și foarte îndurerat, le-am prezentat jurământul pe care îl făcusem din respect filial. Le-am spus în repetate rânduri că, de dragul neamului nostru, jurasem să trăiesc cu sămânța vitală retrasă și să renunț la tron. Am făcut acest lucru în special pentru mama mea. Prin urmare, i-am rugat să nu mă pună sub jug. Am împreunat din nou mâinile și am împăcat-o pe mama mea, spunând: «O, mamă, născută din Santanu și fiind membră a neamului Kuru, nu pot să-mi încalc promisiunea». I-am repetat acest lucru de mai multe ori. Și, O, rege, am mai spus: «Este în special pentru tine, O, mamă, că am făcut acest jurământ; eu sunt cu adevărat servitorul și sclavul tău, O, mamă, tu care te distingi prin afecțiunea părintească». După ce am implorat astfel pe mama mea și pe popor, l-am rugat pe marele înțelept Vyasa să le dăruiască copii soțiilor fratelui meu. Într-adevăr, O, rege, atât eu, cât și mama mea l-am mulțumit pe acel Rishi. În cele din urmă, O, rege, Rishi ne-a îndeplinit rugăciunile în ceea ce privește copiii. Și a conceput trei fii în total, O, cel mai bun din neamul Bharata. Tatăl tău s-a născut orb și, din cauza acestui defect congenital al simțurilor, nu a putut deveni rege. Pandu, cel cu suflet înalt și celebru, a devenit rege. Și când Pandu a devenit rege, fiii lui trebuie să obțină moștenirea paternă. O, tată, nu te certa, dă-le jumătate din regat. Cât timp sunt în viață, ce alt om este competent să domnească? Nu ignora cuvintele mele. Eu doresc doar să fie pace între voi. O, tată, O, rege, eu nu fac nicio distincție între voi (ci vă iubesc pe toți în mod egal). Ceea ce ți-am spus reprezintă și opinia tatălui tău, a lui Gandhari și a lui Vidura. Cuvintele celor în vârstă trebuie ascultate întotdeauna. Nu ignora cuvintele mele. Nu distruge tot ce ai și nici pământul.”

SECȚIUNEA CXLVIII

Vasudeva a spus: După ce Bhishma a rostit aceste cuvinte, Drona, mereu competent în vorbire, s-a adresat lui Duryodhana în mijlocul monarhilor (adunați) și a rostit aceste cuvinte care îți sunt benefice. Și el a spus: „O, sire, așa cum fiul lui Pratipa, Santanu, era devotat bunăstării neamului său, și așa cum Devavrata, numit și Bhishma, era devotat bunăstării neamului său, la fel

era și regalul Pandu, acel rege al Kurus, care era ferm devotat adevărului, care își controla pasiunile, care era virtuos, cu jurăminte excelente și atent la toate îndatoririle. (Deși rege de drept), acel perpetuator al neamului Kuru a cedat suveranitatea fratelui său mai mare, Dhritarashtra, înzestrat cu mare înțelepciune, și fratelui său mai mic, Kshattri (Vidura). Și punându-l pe acest Dhritarashtra de glorie neștirbită pe tron, acel fiu regal al neamului Kuru s-a dus în pădure cu cele două soții ale sale. Iar acel tigru printre oameni, Vidura, cu mare umilință, supunându-se lui Dhritarashtra, a început să-l servească ca un sclav, ventilându-l cu o ramură de palmier fraged. Și toți supușii, O, tată, și-au prezentat supunerea față de regele Dhritarashtra, așa cum o făcuseră față de regele Pandu însuși. Și după ce a predat regatul lui Dhritarashtra și Vidura, cuceritorul orașelor ostile, Pandu a rătăcit pe tot pământul. Devotat întotdeauna adevărului, Vidura s-a ocupat apoi de finanțe, cadouri, supravegherea servitorilor (statului) și hrănirea tuturor, în timp ce cuceritorul orașelor ostile, Bhishma, cu energia sa puternică, a supravegheat războiul și pacea și necesitatea de a face sau de a refuza cadouri regilor. Când regele Dhritarashtra, cu puterea sa mare, era pe tron, Vidura, cu sufletul său înalt, era lângă el. Născut în neamul lui Dhritarashtra, cum îndrăznești să provoci dezbinarea în familie? Unindu-te cu frații tăi (Pandava), bucură-te de toate obiectele plăcerii. O, rege, nu-ți spun asta din lașitate, nici din dorința de bogăție. Eu mă bucur de bogăția pe care mi-a dat-o Bhishma, și nu tu, O, cel mai bun dintre regi. Nu doresc, O, rege, să primesc de la tine mijloacele de trai. Unde este Bhishma, acolo trebuie să fie și Drona. Fă ceea ce ți-a spus Bhishma. O, zdrobitor de dușmani, dă-le fiilor lui Pandu jumătate din regat. O, tată, am fost învățătorul lor la fel de mult ca și al tău. Într-adevăr, așa cum Aswatthaman este pentru mine, la fel este și Arjuna cu caii lui albi. La ce folosesc multe declarații? Victoria este acolo unde este dreptatea."

Vasudeva a continuat: După ce Drona, cu energia sa nemăsurată, a spus acestea, virtuosul Vidura, care este devotat adevărului, a rostit aceste cuvinte, întorcându-se spre unchiul său (Bhishma) și privindu-l în față. Și Vidura a spus: „O, Devavrata, ascultă cuvintele pe care le rostesc. Această rasă a lui Kuru, când a dispărut, a fost reînviată de tine. De aceea ești indiferent față de lamentațiile mele acum. În rasa noastră, pata este acest Duryodhana, ale cărui înclinații sunt urmate de tine, deși este sclavul avariției, este rău și nerecunoscător și lipsit de simțuri din cauza poftei. Cei din Kuru vor suporta cu siguranță consecințele faptelor acelui Duryodhana care încalcă porunca tatălui său, respectând virtutea și profitul. O, mare rege, acționează astfel încât cei din Kuru să nu piară. Ca un pictor care produce un tablou, tu, O, rege, ai fost cel care ne-ai dat viață mie și lui Dhritarashtra. Creatorul, după ce a creat creaturile, le distruge din nou. Nu acționa ca el. Văzând înaintea ta dispariția rasei tale, nu fi indiferent față de aceasta. Dacă, totuși, înțelegerea ta a dispărut ca urmare a măcelului universal care se apropie, du-te atunci în pădure, luându-mă pe mine și pe Dhritarashtra cu tine. Altfel, legându-l chiar astăzi pe răul Duryodhana, care are înșelăciunea drept înțelepciune, stăpânește acest regat cu fiii lui Pandu păzindu-l. Cedează, O, tigrule printre regi. O mare măcelărire a Pandavilor, a Kurusilor și a altor regi de o energie nemăsurată se află înaintea noastră."

Spunând acestea, Vidura se opri, cu inima plină de tristețe. Și, reflectând asupra problemei, începu să suspine repetat. Atunci, fiica regelui Suvala, alarmată de perspectiva distrugerii unei întregi rase, îi spuse, din mânie, aceste cuvinte pline de virtute și folos, crudului Duryodhana cu inima rea, în prezența monarhilor adunați: „Fie ca toți regii prezenți în această adunare regală și fie ca Rishii regenerați care formează ceilalți membri ai acestui conclav să (mă) asculte în timp ce proclam vina ta păcătoasă, susținută de toți consilierii tăi. Regatul Kurus este plăcut în ordinea succesiunii. Chiar și aceasta a fost întotdeauna obiceiul rasei noastre. Cu suflet păcătos și extrem de rău în fapte, tu cauți distrugerea regatului Kuru prin nedreptatea ta. Înțeleptul Dhritarashtra este în posesia regatului, având sub comanda sa (ca sfetnic) pe Vidura, care are o mare previziune. Trecând peste aceștia doi, de ce, O, Duryodhana, din amăgire, râvnești acum la suveranitate? Chiar și regele cu suflet înalt și Kshattri, când Bhishma este în viață, ar trebui să-i fie subordonați. Într-adevăr, acest om de seamă, acest descendent al lui Ganga, Bhishma, cu sufletul înalt, ca urmare a dreptății sale, nu dorește suveranitatea. Din acest motiv, acest regat invincibil a devenit al lui Pandu. Prin

urmare, fiii săi sunt astăzi stăpâni şi nimeni altcineva. Împărăţia vastă, pe atunci prin drept paternal, aparţine Pandavilor, fiilor şi nepoţilor lor, în ordinea cuvenită. Respectând obiceiurile neamului nostru şi regulile regatului nostru, noi toţi împlinim pe deplin ceea ce spune Devavrata, acest înţelept şi nobil conducător al Kuruşilor, care aderă cu fermitate la adevăr: «Fie ca acest rege (Dhritarashtra) şi Vidura, la porunca lui Bhishma, cel cu jurăminte măreţe, să proclame acelaşi lucru. Chiar şi aceasta este o faptă care ar trebui să fie săvârşită de cei care sunt binevoitori (faţă de această rasă). Păstrând virtutea în prim-plan, Yudhishthira, fiul lui Dharma, călăuzit de regele Dhritarashtra şi îndemnat de fiul lui Santanu, să domnească mulţi ani peste acest regat al Kuruşilor, pe care îl poate obţine în mod legal.»”

SECȚIUNEA CXLIX

Vasudeva a spus: După ce Gandhari a spus aceasta, conducătorul oamenilor, Dhritarashtra, i-a adresat următoarele cuvinte lui Duryodhana în faţa monarhilor (adunaţi): „O, Duryodhana, ascultă, fiule, ceea ce îţi spun şi fii binecuvântat; fă aceasta dacă ai respect pentru tatăl tău. Domnul creaturilor, Soma, a fost strămoşul original al neamului Kuru. Al şaselea descendent al lui Soma a fost Yayati, fiul lui Nahusha. Yayati a avut cinci fii, cei mai buni dintre înţelepţii regali. Dintre ei, domnul Yadu, cu energia sa puternică, era cel mai mare. Mai tânăr decât Yadu era Puru, care, ca strămoş al nostru, a fost născut de Sarmistha, fiica lui Vrishaparvan. Yadu, O, cel mai bun dintre Bharatas, s-a născut din Devayani şi, prin urmare, O, tată, era fiul fiicei lui Sukra, numit şi Kavya, de energie nemăsurată. Dotat cu o mare forţă şi vitejie, acel strămoş al Yadavilor, plin de mândrie şi posedat de o înţelegere răutăcioasă, i-a umilit pe toţi Kshatriyasii. Îmbătat de mândria forţei sale, el nu a ascultat poruncile tatălui său. Invincibil în luptă, el şi-a insultat tatăl şi fratele. Pe acest pământ înconjurat pe toate părţile de mare, Yadu a devenit atotputernic şi, reducând totul la supunere, s-a stabilit în acest oraş numit după elefant. Tatăl său Yayati, fiul lui Nahusha, înfuriat pe el, l-a blestemat pe fiul său şi, O, fiu al lui Gandhari, l-a chiar alungat din regat. Yayati, furios, i-a blestemat şi pe fraţii lui Yadu care erau ascultători faţă de fratele lor mai mare, care era atât de mândru de puterea sa. Şi după ce şi-a blestemat fiii, cel mai bun dintre regi l-a pus pe tron pe fiul său cel mai mic, Puru, care era docil şi ascultător faţă de el. Astfel, chiar şi fiul cel mai mare poate fi trecut cu vederea şi privat de regat, iar fiii mai mici pot, ca urmare a comportamentului lor respectuos faţă de cei în vârstă, să obţină regatul. La fel, versat în toate virtuţile, era bunicul tatălui meu, regele Pratipa, care era celebrat în cele trei lumi. Acel leu printre regi, care îşi conducea regatul cu virtute, a avut trei fii de mare renume, care semănau cu trei zei. Dintre ei, Devapi era cel mai mare, Vahlika era al doilea, iar Santanu, de mare inteligenţă, care, O, tată, era bunicul meu, era cel mai mic. Devapi, înzestrat cu o mare energie, era virtuos, sincer în vorbire şi mereu ocupat cu slujirea tatălui său. Dar acel rege, cel mai bun dintre regi, avea o boală de piele. Popular atât printre cetăţeni, cât şi printre supuşii provinciilor, respectat de cei buni şi iubit de tineri şi bătrâni, Devapi era liberal, aderând cu fermitate la adevăr, angajat în binele tuturor creaturilor şi ascultător de instrucţiunile tatălui său, precum şi ale brahmanilor. Era iubit de fratele său Vahlika, precum şi de nobilul Santanu. Mare era, într-adevăr, dragostea frăţească care domnea între el şi fraţii săi cu suflet înalt. În timp, bătrânul şi cel mai bun dintre regi, Pratipa, a dispus ca toate pregătirile să fie făcute conform scripturilor pentru instalarea lui Devapi (pe tron). Într-adevăr, lordul Pratipa a dispus toate pregătirile de bun augur. Cu toate acestea, instalarea lui Devapi a fost interzisă de brahmani şi de toate persoanele în vârstă dintre cetăţeni şi locuitorii provinciilor. Auzind că instalarea fiului său a fost interzisă, vocea bătrânului rege s-a înecat în lacrimi şi a început să plângă pentru fiul său. Astfel, deşi Devapi era liberal, virtuos, devotat adevărului şi iubit de supuşi, totuşi, din cauza bolii sale de piele, a fost exclus de la moştenire. Zeii nu aprobă un rege care are un membru defect. Gândindu-se la aceasta, acei brahmani puternici i-au interzis regelui Pratipa să-şi instaleze fiul cel mare. Devapi, care avea un membru defect, văzând că regele (tatăl său) era împiedicat (să-l instaleze pe tron) şi plin de tristeţe pentru el, s-a retras în pădure. În ceea ce-l priveşte pe Vahlika, abandonându-şi regatul (patern), el a locuit cu unchiul său matern. Abandonându-şi tatăl şi fratele, el a obţinut regatul foarte bogat al bunicului său matern. Cu permisiunea lui Vahlika, O, prinţe,

Santanu, renumit în întreaga lume, la moartea tatălui său (Pratipa), a devenit rege și a condus regatul. În acest fel, O, Bharata, deși sunt cel mai mare, dar fiind defect într-un membru, am fost exclus din regat de inteligentul Pandu, fără îndoială, după multă reflecție. Și Pandu însuși, deși mai tânăr decât mine, a obținut regatul și a devenit rege. La moartea sa, O, pedepsitor al dușmanilor, acel regat trebuie să treacă la fiii săi. Dacă eu nu am putut obține regatul, cum poți tu să-l râvnești? Tu nu ești fiul unui rege și, prin urmare, nu ai niciun drept asupra acestui regat. Tu, însă, dorești să te apropii de proprietatea altora. Yudhishthira, cu sufletul înalt, este fiul unui rege. Acest regat îi aparține de drept. Cu sufletul său mărinimos, el este conducătorul și stăpânul acestei rase a Kuru. El este devotat adevărului, are o percepție clară, este ascultător de sfaturile prietenilor, este cinstit, iubit de supuși, bun cu toți cei care îi doresc binele, stăpân pe pasiunile sale și pedepsitorul tuturor celor care nu sunt buni. Iertarea, renunțarea, stăpânirea de sine, cunoașterea scripturilor, milă față de toate creaturile, competența de a domni conform dictatelor virtuții, toate aceste atribute ale regalității există în Yudhishthira. Tu nu ești fiul unui rege și ești întotdeauna înclinat păcătos către rudele tale. O, nenorocitule, cum poți reuși să te apropii de acest regat care aparține de drept altora? Alungă această iluzie, dă jumătate din regat cu (o parte din) animale și alte posesiuni. Atunci, O, rege, poți spera să trăiești o vreme cu frații tăi mai mici.”

SECȚIUNEA CL

Vasudeva a spus: Deși astfel s-au abordat Bhishma, Drona, Vidura, Gandhari și Dhritarashtra, acel om rău nu a putut fi adus la rațiune. Pe de altă parte, răul Duryodhana, ignorându-i pe toți, s-a ridicat (și a părăsit adunarea) cu ochii roșii de furie. Și toți regii (invitați de el), pregătiți să-și dea viața, l-au urmat. Regele Duryodhana le-a poruncit apoi în repetate rânduri acelor conducători răi la inimă, spunând: „Astăzi constelația Pushya este ascendentă — mărșăluiți (chiar astăzi) spre Kurukshetra”. Împinși de soartă, acei monarhi, împreună cu soldații lor, au pornit bucuroși, numindu-l pe Bhishma *generalissimo*. Unsprezece Akshauhinis de trupe au fost adunate, O, rege, pentru Kauravas. În fruntea acelei oștiri strălucește Bhishma, cu simbolul palmierului pe steagul carului său. Având în vedere, așadar, ceea ce s-a întâmplat, fă acum, O, monarhule, ceea ce ți se pare potrivit. Ți-am spus, O, rege, tot ceea ce, O, Bharata, au spus Bhishma, Drona, Vidura, Gandhari și Dhritarashtra, în prezența mea. Artele care încep cu concilierea au fost toate, O, rege, folosite de mine din dorința de a stabili sentimente frățești (între voi și verii voștri), pentru conservarea acestei rase și pentru creșterea și prosperitatea populației (pământului). Când concilierea a eșuat, am folosit arta (producerea) disensiunilor și am menționat, voi Pandavi, toate faptele voastre obișnuite și extraordinare. Într-adevăr, când Suyodhana nu a arătat niciun respect pentru cuvintele conciliatorii (pe care le-am rostit), am adunat toți regii și m-am străduit să produc disensiuni (între ei). Semne extraordinare, îngrozitoare, teribile și supraomenești, O, Bharata, au fost atunci manifestate de mine. O, stăpâne, mustrând toți regii, făcând din Suyodhana un om de paie, îngrozindu-l pe fiul lui Radha și cenzurând în repetate rânduri pe fiul lui Suvala pentru partida de jocuri de noroc a fiilor lui Dhritarashtra, și încercând încă o dată să dezbine toți regii prin cuvinte și intrigi, am recurs din nou la conciliere. Pentru unitatea neamului Kuru și având în vedere cerințele speciale ale situației (de față), am vorbit și despre daruri. Într-adevăr, am spus: «Acei eroi, fiii lui Pandu, sacrificându-și mândria, vor trăi în dependență de Dhritarashtra, Bhishma și Vidura. Lasă regatul să-ți fie dat ție. Lasă-i să nu aibă putere. Să fie totul așa cum spun regele (Dhritarashtra), fiul lui Ganga (Bhishma) și Vidura, pentru binele tău. Lasă regatul să fie al tău. Renunță doar la cinci sate (în favoarea Pandavilor).» O, cel mai bun dintre regi, fără îndoială că merită să fie sprijiniți de tatăl tău. Deși li se adresează astfel, acel suflet rău nu-ți mai dă partea ta. Prin urmare, văd că pedeapsa, și nimic altceva, este acum mijlocul care ar trebui folosit împotriva acelor persoane păcătoase. Într-adevăr, toți acei regi au pornit deja spre Kurukshetra. Ți-am spus acum tot ce s-a întâmplat în adunarea Kuruților. Nu-ți vor da, O, fiu al lui Pandu, regatul tău fără luptă. Cu moartea așteptându-i, toți au devenit cauza unei distrugeri universale.”

SECȚIUNEA CLI

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte ale lui Janardana, regele Yudhishthira cel Drept, cu suflet virtuos, s-a adresat fraților săi în prezența lui Kesava și a spus: „Ați auzit tot ce s-a întâmplat la curtea adunării Kurus. Ați înțeles, de asemenea, cuvintele rostite de Kesava. Voi, cei mai buni dintre oameni, pregătiți-mi acum trupele în formație de luptă, în care vor lupta. Iată șapte *Akshauhinis* de trupe adunate pentru victoria noastră. Ascultați numele celor șapte războinici celebri care vor conduce cele șapte *Akshauhinis*. Ei sunt Drupada, Virata, Dhristadyumna, Sikhandin, Satyaki, Chekitana și Bhimasena, de mare energie. Acești eroi vor fi conducătorii trupelor mele. Toți sunt familiarizați cu *Vedele*. Înzestrați cu mare curaj, toți au practicat jurăminte excelente. Modești, toți sunt familiarizați cu politica și pricepuți în război. Pricepuți în arcuri și arme, toți sunt competenți în folosirea oricărui tip de armă. Spune-ne acum, O, Sahadeva, O, fiu al neamului Kuru, care dintre acești războinici, familiarizat cu toate tipurile de formații de luptă, ar putea deveni liderul acestor șapte și ar putea, de asemenea, să-i facă față în luptă lui Bhishma, care este ca un foc cu săgeți în loc de flăcări. Dă-ne părerea ta, O, tigru printre oameni, despre cine este potrivit să fie generalul nostru suprem."

Sahadeva a spus: Strâns legat de noi, simpatizând cu noi în suferința noastră, înzestrat cu o mare putere, familiarizat cu toate virtuțile, priceput în mânuirea armelor și de neînvins în luptă, puternicul rege al Matsyas, Virata, pe care ne bazăm pentru a ne recâștiga partea din regat, va fi capabil să-i înfrunte în luptă atât pe Bhishma, cât și pe toți acei puternici războinici.

Vaisampayana a continuat: După ce Sahadeva a spus aceasta, elocventul Nakula a rostit următoarele cuvinte: „Cel care, prin vârsta, cunoașterea scripturilor, perseverență, familie și naștere, este respectabil; cel care este înzestrat cu modestie, putere și prosperitate; cel care este versat în toate ramurile învățăturii; cel care a studiat știința armelor (cu înțeleptul Bharadwaja); cel care este irezistibil și ferm devotat adevărului; cel care îl provoacă mereu pe Drona și pe puternicul Bhishma; cel care aparține uneia dintre cele mai importante case regale; cel care este un lider faimos al oștirilor; cel care seamănă cu un copac cu o sută de ramuri, datorită fiilor și nepoților care îl înconjoară; acel rege care, împreună cu soția sa, a îndeplinit, mișcat de mânie, cea mai austeră dintre penitențe pentru distrugerea lui Drona; acel erou, care este o podoabă a adunărilor; acel taur printre monarhi, care ne prețuiește întotdeauna ca un tată; acel socru al nostru, Drupada, ar trebui să fie generalul nostru suprem. Opinia mea este că el va fi capabil să reziste atât lui Drona, cât și lui Bhishma care se grăbesc să intre în luptă, pentru că acel rege este prietenul descendentului lui Angira, Drona, și este familiarizat cu armele celeste."

După ce cei doi fii ai lui Madri și-au exprimat astfel opiniile individuale, fiul lui Vasava, Savyasachin, care era egal cu Vasava însuși, a rostit aceste cuvinte: „Această persoană celestă, de culoarea focului și înzestrată cu brațe puternice, care a prins viață prin puterea penitențelor ascetice și satisfacția înțelepților; care a ieșit din gaura sacrificială a focului înarmat cu arc și sabie, îmbrăcat în armură de oțel, călare pe un car tras de cai excelenți din cea mai bună rasă, al cărui zgomot al roților era la fel de profund ca vuietul norilor puternici; acest erou înzestrat cu acea energie și forță și asemănător cu un leu prin constituția fizică și vitejia sa, având umeri, brațe și piept de leu și o voce ca un răget de leu; acest erou de mare strălucire; acest războinic cu sprâncene frumoase, dinți frumoși, obraji rotunzi, brațe lungi, de constituție robustă, coapse excelente, ochi mari și expresivi, picioare excelente și constituție puternică; acest prinț care este incapabil să fie străpuns de arme de orice fel și care arată ca un elefant cu tâmple sfâșiate; acest Dhrishtadyumna, sincer în vorbire și cu pasiunile sub control, s-a născut pentru distrugerea lui Drona. Cred că acest Dhrishtadyumna va fi capabil să suporte săgețile lui Bhishma, care lovesc cu vehemența unui fulger și arată ca niște șerpi cu guri înflăcărate, care seamănă cu mesagerii lui Yama în ceea ce privește viteza și cad ca flăcări de foc (consumând tot ce ating) și care au fost purtate înainte doar de Rama în luptă. Nu văd, O, rege, pe nimeni altcineva în afară de Dhrishtadyumna care să poată rezista lui Bhishma, cel cu jurăminte mărețe. Asta este doar părerea mea. Dotat cu o mare agilitate a mâinilor și familiarizat cu

toate modurile de luptă, echipat cu o armură care nu poate fi străpunsă de arme, acest erou chipeș, asemănător cu conducătorul unei turme de elefanți, este, în opinia mea, potrivit pentru a fi generalul nostru suprem."

Bhima a spus atunci: Fiul lui Drupada, Sikhandin, care s-a născut pentru a-l distruge pe Bhishma, după cum se spune, O, rege, de către înțelepții și Siddhașii adunați împreună, a cărui înfățișare pe câmpul de luptă, în timp ce va etala arme celeste, va fi văzută de oameni ca fiind asemănătoare cu cea a ilustrului Rama însuși, nu văd, O, rege, persoana care ar fi capabilă să-l străpungă cu arme pe Sikhandin, când acesta este pregătit pentru luptă în carul său, echipat cu armură. În afară de eroicul Sikhandin, nu există niciun alt războinic capabil să-l ucidă pe Bhishma într-o luptă unu la unu. Din acest motiv, O, rege, consider că Sikhandin este potrivit să fie generalul nostru suprem.

Yudhishthira a spus: O, sire, puterea și slăbiciunea, forța și neputința tuturor lucrurilor din univers, precum și intențiile fiecărei persoane de aici, sunt bine cunoscute de virtuosul Kesava. Indiferent dacă este priceput sau nepriceput în mânuirea armelor, bătrân sau tânăr, să fie liderul forțelor mele cel care va fi indicat de Krishna din neamul Dasarha. Chiar el este rădăcina succesului sau a înfrângerii noastre. În el se află viețile noastre, regatul nostru, prosperitatea și adversitatea noastră, fericirea și nefericirea noastră. Chiar el este Cel care hotărăște și Creatorul. În el se află împlinirea dorințelor noastre. Să fie, așadar, liderul oștirii noastre cel care va fi numit de Krishna. Să vorbească cel mai înțelept dintre noi, căci se apropie noaptea. După ce ne vom alege liderul și ne vom închina armelor cu ofrande de flori și parfumuri, la răsăritul soarelui, sub comanda lui Krishna, vom mărșălui spre câmpul de luptă!

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale regelui inteligent, Yudhishthira cel Drept, Krishna cu ochii de lotus a spus, privindu-l pe Dhananjaya, cel alb: O, rege, sunt pe deplin de acord cu toți acei războinici puternici pe care i-ai numit să devină conducătorii trupelor tale. Toți sunt capabili să le facă față dușmanilor tăi. Într-adevăr, ei pot să-l înspăimânte chiar și pe Indra în marea bătălie, darămite pe fiii lacomi și răi ai lui Dhritarashtra. O, tu, cel cu brațe puternice, pentru binele tău am depus mari eforturi pentru a preveni bătălia, aducând pacea. Prin aceasta am fost eliberați de datoria pe care o aveam față de virtute. Persoanele care caută defecte nu vor putea să ne reproșeze nimic. Prostul Duryodhana, lipsit de înțelegere, se consideră priceput în arme și, deși este de fapt slab, se crede puternic. Aliniază-ți trupele repede, căci măcelul este singurul mijloc prin care îi putem face să cedeze cererilor noastre. Într-adevăr, fiii lui Dhritarashtra nu vor putea niciodată să-și păstreze poziția când îl vor vedea pe Dhananjaya cu Yuyudhana ca secund, și pe Abhimanyu, și pe cei cinci fii ai lui Draupadi, și pe Virata, și pe Drupada, și pe ceilalți regi de o vitejie feroce, toți stăpâni ai *Akshauhinis*. Armata noastră are o mare putere, este invincibilă și de neînvins. Fără îndoială, va ucide oastea lui Dhartarashtra. În ceea ce privește liderul nostru, l-aș numi pe pedepsitorul dușmanilor, Dhrishtadyumna.

SECȚIUNEA CLII

Vaisampayana a spus: Când Krishna a spus aceasta, toți monarhii de acolo s-au umplut de bucurie. Și strigătul lansat de acei regi încântați a fost extraordinar. Și trupele au început să se miște cu mare viteză, spunând: *„Aliniați-vă, aliniați-vă*". Și nechezatul cailor și urletele elefanților și zgomotul roților carelor și sunetul cochiliilor și sunetul tobelor, auzite peste tot, au produs un zgomot extraordinar. Și plină de care, soldați, cai și elefanți, acea oaste invincibilă a Pandavilor în marș, mișcându-se încoace și încolo, îmbrăcați în armuri și strigând urlete de război, arăta ca un curent impetuos al Gangei când este plină, agitată de vârtejuri și valuri puternice. În fruntea acelei oștiri mărșăluiau Bhimasena, cei doi fii ai lui Madri îmbrăcați în armurile lor, fiul lui Subhadra și cei cinci fii ai lui Draupadi și Dhrishtadyumna din neamul lui Prishata. Prabhadrakas și Panchalas mărșăluiau în spatele lui Bhimasena. Zgomotul produs de oștile mărșăluind, pline de bucurie, era ca

vuietul adâncurilor când mareea este la maxim în ziua de lună nouă. Într-adevăr, tumultul era atât de mare încât părea să ajungă până la ceruri. Capabili să spargă rândurile inamice, acei războinici îmbrăcaţi în armuri mărşăluiau astfel, plini de bucurie. Iar fiul lui Kunti, regele Yudhishthira, mărşăluia printre ei, luând cu el căruţele şi alte vehicule de transport, proviziile de hrană şi furaje, corturile, trăsurile şi vitele de tracţiune, cuferele cu bani, maşinile şi armele, chirurgii şi medicii, invalizii şi toţi soldaţii slăbiţi şi obosiţi, precum şi toţi însoţitorii şi urmaşii taberei. Iar sinceră Draupadi, prinţesa din Panchala, însoţită de doamnele casei şi înconjurată de servitori şi servitoare, a rămas la Upaplavya. Şi punând comorile şi doamnele lor să fie păzite de trupe de soldaţi, dintre care unii erau aşezaţi în linii permanente de înconjurare, iar alţii aveau ordin să se mişte la distanţă de această linie, Pandavii au pornit cu oastea lor puternică. Şi după ce au făcut cadouri de vite şi aur brahmanilor, care umblau în jurul lor şi rosteau binecuvântări, fiii lui Pandu au început marşul pe carele lor împodobite cu bijuterii. Iar prinţii din Kekaya, Dhrishtaketu, fiul regelui Kasis, Srenimat, Vasudana şi invincibilul Sikhandin, toţi sănătoşi şi voioşi, îmbrăcaţi în armuri, înarmaţi şi împodobiţi cu ornamente, mărşăluiau în spatele lui Yudhishthira, ţinându-l în mijlocul lor. Iar în spate se aflau Virata, fiul lui Yajnasena din neamul Somaka (Dhrishtadyumna), Susarman, Kuntibhoja, fiii lui Dhrishtadyumna, patruzeci de mii de care, de cinci ori mai mulţi cavaleri, infanterie de zece ori mai numeroasă (decât cea din urmă) şi şaizeci de mii de elefanţi. Şi Anadhrishti, şi Chekitana, şi Dhrishtaketu, şi Satyaki mărşăluiau, înconjurându-i pe Vasudeva şi Dhananjaya. Şi ajungând pe câmpul Kurukshetra cu forţele lor în formaţie de luptă, acei războinici, fiii lui Pandu, arătau ca nişte tauri înfuriaţi. Şi intrând pe câmp, acei pedepsitori ai duşmanilor au suflat în cochiliile lor. Şi Vasudeva şi Dhananjaya au suflat şi ei în cochilii. Şi auzind sunetul cochiliei numite *Panchajanya*, care semăna cu bubuitul tunetului, toţi războinicii (din armata Pandava) s-au umplut de bucurie. Şi urletele leonine ale acelor războinici, înzestraţi cu uşurinţa mâinii şi viteza mişcării, amestecându-se cu sunetul cochiliilor şi bătăile tobelor, au făcut ca întregul pământ, cerul şi oceanele să răsune cu ele.

SECȚIUNEA CLIII

Vaisampayana a spus: Regele Yudhishthira a poruncit trupelor sale să se instaleze într-o parte a câmpului care era plată, răcoroasă şi bogată în iarbă şi combustibil. Evitând cimitirele, templele şi complexele consacrate zeilor, azilurile înţelepţilor, altarele şi alte locuri sacre. Yudhishthira, fiul înalt de suflet al lui Kunti, şi-a instalat tabăra într-o parte încântătoare, fertilă, deschisă şi sacră a câmpiei. Şi ridicându-se din nou, după ce animalele sale s-au odihnit suficient, regele a pornit bucuros, înconjurat de sute şi mii de monarhi. Iar Kesava, însoţit de Partha, a început să se mişte, împrăştiind numeroşi soldaţi ai lui Dhritarashtra (păstraţi ca avanposturi). Iar Dhrishtadyumna din neamul lui Prishata şi acel puternic războinic cu mare energie, Yuyudhana, numit şi Satyaki, au măsurat terenul pentru tabără. Şi ajuns, O, Bharata, la sfântul Hiranwati care curge prin Kurukshetra, care era plin cu apă sacră şi al cărui pat era curăţat de pietricele ascuţite şi noroi şi care era considerat un *tirtha* excelent, Kesava a dispus să fie săpat un şanţ de apărare acolo şi, pentru protecţia acestuia, a staţionat un număr suficient de trupe cu instrucţiuni adecvate. Şi regulile care erau respectate în ceea ce priveşte corturile Pandavilor cu suflet înalt au fost urmate de Kesava în ceea ce priveşte corturile pe care le-a pus să fie ridicate pentru regi (care au venit ca aliaţi ai lor). Şi, O, monarhule, corturi scumpe, imposibil de atacat, separate unele de altele, au fost ridicate cu sutele şi miile pentru acei regi pe suprafaţa pământului, care arătau ca nişte reşedinţe palatine şi abundau în combustibili, alimente şi băuturi. Şi acolo s-au adunat sute şi sute de mecanici pricepuţi, care primeau salarii regulate, şi chirurgi şi medici, bine versaţi în propria lor ştiinţă şi dotaţi cu toate ingredientele de care ar fi putut avea nevoie. Şi regele Yudhishthira a dispus să fie aşezate în fiecare pavilion cantităţi mari, înalte ca dealurile, de corzi de arc şi arcuri şi coifuri şi arme, miere şi unt clarificat, lac pisat, apă, furaje pentru vite, pleavă şi cărbuni, maşini grele, cozi lungi, suliţe, topoare de luptă, arcuri, pieptare, săgeţi şi tolbe. Şi acolo se vedeau nenumăraţi elefanţi acoperiţi cu plăci de oţel cu ţepi, mari cât dealurile şi capabili să lupte cu sute şi mii. Aflând că Pandavaşii îşi instalaseră tabăra pe acel câmp, aliaţii lor, O, Bharata, împreună cu forţele şi

animalele lor, au început să mărşăluiască încoace. Şi mulţi regi care practicau jurămintele *Brahmacharya*, beau *Soma* (consacrat) şi făceau cadouri generoase brahmanilor la sacrificii, au venit acolo pentru succesul fiilor lui Pandu.

SECŢIUNEA CLIV

Janamejaya a spus: Auzind că Yudhishthira, împreună cu trupele sale, a pornit din dorinţa de luptă şi a înnoptat la Kurukshetra, protejat de Vasudeva şi ajutat de Virata şi Drupada împreună cu fiii lor, şi înconjurat de Kekayas, de Vrishnis şi de alte sute de regi, şi păzit de numeroşi războinici puternici, precum marele Indra însuşi de Adityas, ce măsuri a luat regele Duryodhana? O, tu, cel cu suflet înalt, doresc să aud în detaliu tot ce s-a întâmplat în Kurujangala în acea ocazie înfricoşătoare. Fiul lui Pandu, împreună cu Vasudeva, Virata, Drupada şi Dhrishtadyumna, prinţul Panchala şi puternicul războinic Sikhandin şi puternicul Yudhamanyu, pe care nici chiar zeii nu-i puteau înfrunta, ar fi putut să-i tulbure pe zei înşişi în bătălia cu Indra în frunte. De aceea, doresc să aud în detaliu, O, tu, cel care deţii bogăţia ascetismului, toate faptele Kurus şi Pandavas, aşa cum s-au întâmplat.

Vaisampayana a spus: Când cel din neamul Dasarha a plecat (de la curtea Kuru), regele Duryodhana, adresându-se lui Karna, Dussasana şi Sakuni, a rostit aceste cuvinte: „Kesava s-a dus la fiii lui Pritha, fără să-şi fi atins scopul. Plin de mânie cum este, el îi va stimula cu siguranţă pe Pandavi. Vasudeva doreşte foarte mult o bătălie între mine şi Pandava. Bhimasena şi Arjuna sunt mereu de aceeaşi părere cu el. Yudhishthira, la rândul său, se află sub influenţa lui Bhimasena. Înainte de aceasta, Yudhishthira şi toţi fraţii săi au fost persecutaţi de mine. Virata şi Drupada, cu care am purtat ostilităţi, ascultători de Vasudeva, au devenit amândoi conducătorii oştirii lui Yudhishthira. Prin urmare, bătălia care va avea loc va fi una aprigă şi teribilă. Renunţaţi la orice lene şi faceţi toate pregătirile necesare pentru confruntare. Regii (aliaţii mei) să-şi ridice corturile cu sutele şi miile pe Kurukshetra, toate fiind spaţioase, inaccesibile inamicilor, suficient de aproape de locuri bogate în apă şi combustibil, în astfel de poziţii încât comunicaţiile pentru trimiterea proviziilor să nu poată fi întrerupte în niciun moment de către inamic, pline de arme de diverse tipuri şi împodobite cu steaguri şi fanioane. Să se netezească drumul dintre oraşul nostru şi tabără pentru marşul lor. Să se proclame chiar astăzi, fără pierdere de timp, că marşul nostru va începe mâine.” (Auzind aceste cuvinte ale regelui), ei au spus: „*Aşa să fie*” — şi când a venit ziua următoare, acei oameni cu suflet înalt au făcut tot ce li s-a poruncit pentru a-i caza pe monarhi. Şi toţi acei monarhi (între timp), auzind porunca regelui, s-au ridicat de pe scaunele lor scumpe, cu mânie îndreptată împotriva duşmanului. Şi au început să-şi frece încet braţele ca nişte buzdugane, strălucind cu brăţări de aur şi împodobite cu pastă de santal şi alte substanţe parfumate. Şi au început, de asemenea, cu mâinile lor asemănătoare lotusului, să-şi pună coifurile şi veşmintele de jos şi de sus şi diverse feluri de ornamente. Şi mulţi dintre cei mai de seamă războinici au început să supravegheze echiparea carelor lor, iar persoanele versate în cunoaşterea cailor au început să înşeueze armăsarii, în timp ce cei versaţi în chestiuni legate de elefanţi au început să echipeze acele animale uriaşe. Toţi aceşti războinici au început să poarte diverse tipuri de armuri frumoase din aur şi să se înarmeze cu diverse arme. Soldaţii de infanterie au început să ia diverse tipuri de arme şi să-şi acopere trupurile cu diverse tipuri de armuri decorate cu aur. Şi, O, Bharata, oraşul lui Duryodhana, plin de milioane de oameni bucuroşi, avea aspectul strălucitor al unei ocazii festive. Şi, O, rege, capitala Kuru, în perspectiva bătăliei, arăta ca oceanul la apariţia lunii, cu mulţimile vaste de oameni reprezentând apele sale cu vârtejurile lor; carele, elefanţii şi caii reprezentând peştii săi; tumultul scoicilor şi tobelor, urletul său; cuferele cu comori, bijuteriile şi pietrele sale preţioase; diversele tipuri de ornamente şi armuri, valurile sale; armele strălucitoare, spuma sa albă; rândurile de case, munţii de pe plaja sa; iar drumurile şi magazinele, ca lacurile!

SECŢIUNEA CLV

Vaisampayana a spus: Amintindu-şi cuvintele rostite de Vasudeva, Yudhishthira s-a adresat

încă o dată descendentului neamului Vrishni, spunând: „Cum, O, Kesava, ar putea răul Duryodhana să spună asta? O, tu, cel cu glorie nemuritoare, ce ar trebui să facem în fața situației care s-a ivit? Cum ar trebui să acționăm pentru a ne îndeplini datoria? Tu, O, Vasudeva, cunoști părerile lui Duryodhana, Karna și Sakuni, fiul lui Suvala. Tu știi, de asemenea, care sunt părerile mele și ale fraților mei. Ai auzit cuvintele rostite atât de Vidura, cât și de Bhishma. O, tu, cel de mare înțelepciune, ai auzit, de asemenea, în întregime cuvintele înțelepte rostite de Kunti. Privind peste toate acestea, spune-ne, O, tu, cel cu brațe puternice, după reflecție și fără ezitare, ce este spre binele nostru."

Auzind aceste cuvinte ale regelui Yudhishthira cel Drept, pline de virtute și folos, Krishna a răspuns, cu o voce profundă ca cea a norilor sau a cinelelor, spunând: „Răspunzând în avantajul său și în concordanță atât cu virtutea, cât și cu folosul, cuvintele pe care le-am rostit în curtea Kuru nu au găsit ecou în prințul Kuru Duryodhana, în care înșelăciunea a luat locul înțelepciunii. Acest nenorocit cu înțelegere răutăcioasă nu ascultă deloc sfaturile lui Bhishma, Vidura sau ale mele. El îi calcă în picioare pe toți. Nu dorește să câștige virtute, nici nu dorește faimă. Acest om cu suflet răutăcios, bazându-se pe Karna, consideră că totul este deja câștigat. Într-adevăr, Suyodhana, cu inima rea și hotărâri păcătoase, a ordonat chiar și închisoarea mea, dar nu a obținut însă împlinirea acestei dorințe. Nici Bhishma, nici Drona nu au spus nimic în această privință. Într-adevăr, toți îl urmează pe Duryodhana, cu excepția lui Vidura, O, tu, cu gloria nepieritoare, Sakuni, fiul lui Suvala, Karna și Dussasana, toți la fel de nebuni, i-au dat nebunului și răzbunătorului Duryodhana multe sfaturi nepotrivite în legătură cu tine. Într-adevăr, ce rost are să-ți repet tot ce a spus prințul Kuru? Pe scurt, acel om cu suflet rău nu are niciun sentiment de bunăvoință față de tine. Nici măcar toți acești regi împreună, care formează armata ta, nu au măsura păcatului și a răutății care se află numai în Duryodhana. În ceea ce ne privește, nu dorim să facem pace cu Kauravas abandonându-ne proprietățile. Prin urmare, războiul este ceea ce ar trebui să aibă loc acum."

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte rostite de Vasudeva, toți regii (prezenți acolo), O, Bharata, fără să spună nimic, s-au uitat la fața lui Yudhishthira. Iar Yudhishthira, înțelegând intenția acelor monarhi, a spus, împreună cu Bhima, Arjuna și gemenii: „Aliniați trupele în formație de luptă". Și după ce ordinul a fost dat, s-a ridicat un mare zgomot în rândul armatei Pandava și toți soldații s-au umplut de bucurie. Însă regele Yudhishthira cel Drept, văzând măcelul (iminent) al celor care nu meritau să fie uciși, a început să suspine adânc și, adresându-se lui Bhimasena și Vijaya, a spus: „Ceea ce m-a determinat să accept exilul în pădure și pentru care am suferit atâta mizerie, acea mare calamitate ne lovește cu un scop precis. Ceea ce am urmărit cu atâta străduință ne părăsește, parcă din cauza străduinței noastre. Pe de altă parte, o mare suferință ne cuprinde, deși nu am făcut nimic pentru a o provoca. Cum să luptăm cu acei superiori venerabili (ai noștri) pe care nu-i putem ucide sub niciun pretext? Ce fel de victorie vom obține ucigându-i pe învățătorii noștri venerabili?"

Auzind aceste cuvinte ale regelui Yudhishthira cel Drept, Savyasachin i-a repetat fratelui său mai mare toate cuvintele pe care le spusese Vasudeva. Și adresându-se lui Yudhishthira, Arjuna a continuat: „Tu, O, rege, ai înțeles cu siguranță toate cuvintele rostite de Kunti și Vidura, care ți-au fost repetate de fiul lui Devaki. Știu cu certitudine că nici Vidura, nici Kunti nu ar spune ceva păcătos. În afară de asta, O, fiu al lui Kunti, nu ne putem retrage fără a ne angaja în luptă.

Auzind aceste cuvinte ale lui Savyasachin, Vasudeva i-a spus și lui Partha: „Așa este (așa cum ai spus). Fiii lui Pandu, O, mare rege, s-au hotărât să intre în război și au petrecut acea noapte împreună cu soldații lor în mare fericire."

SECȚIUNEA CLVI

Vaisampayana a spus: După ce acea noapte a trecut, regele Duryodhana, O Bharata, și-a

distribuit (în ordinea corespunzătoare) cele unsprezece trupe *Akshauhinis*. Și, aranjându-și oamenii, elefanții, carele și caii în trei clase, și anume superioară, medie și inferioară, regele i-a distribuit între diviziile sale (plasându-i în față, în centru și în spatele rândurilor). Și dotate cu lemne și scânduri pentru repararea daunelor pe care carele lor le-ar putea suferi în lupta înconjurătoare, cu tolbe mari purtate pe care, cu piei de tigru și alte tipuri de piele rigidă pentru a înveli lateralele carelor, cu sulițe ghimpate pentru a fi aruncate cu mâna, cu tolbe purtate pe spatele cailor și elefanților, cu sulițe de fier cu mâner lung și proiectile, cu tolbe purtate pe spatele soldaților de infanterie cu bâte grele de lemn, cu stâlpi de steaguri și steaguri, cu săgeți lungi și grele trase din arcuri, cu diverse feluri de lațuri și lasouri, cu armuri de diferite feluri, cu bâte scurte din lemn, cu ulei, melasă și nisip, cu oale de lut umplute cu șerpi veninoși, cu lac pulverizat și alte materii inflamabile, cu sulițe scurte dotate cu clopoței zornăitori, cu diverse arme de fier și mașini, pentru aruncarea cu melasă fierbinte, apă și pietre, cu bâte din lemn tare, cu ceară și ciocane grele, cu bâte din lemn cu fier țepi, cu prăjini de plug și săgeți otrăvite, cu seringi lungi pentru turnarea melasei calde și scânduri de trestie, cu topoare de luptă și lănci bifurcate cu mănuși cu țepi, cu topoare și țepi de fier ascuțiți, cu care cu părțile laterale acoperite cu piei de tigri și leoparzi, cu scânduri circulare de lemn cu muchii ascuțite, cu coarne, cu sulițe și diverse alte arme de atac, cu topoare din specia *kuthara* și lopeți, cu pânze înmuiate în ulei și cu unt clarificat, diviziunile lui Duryodhana, strălucind cu robe brodate cu aur și împodobite cu diverse tipuri de bijuterii și pietre prețioase și alcătuite din războinici înzestrați cu persoane frumoase, izbucneau ca focul. Îmbrăcați în armuri și pricepuți în mânuirea armelor, cunoscători ai călăriei, oameni curajoși și de viță nobilă erau angajați ca vizitii. Toate carele erau echipate cu diverse medicamente, cu cai care aveau rânduri de clopoței și perle pe cap, cu steaguri și catarge, cu ornamente care împodobeau turnurile și turnulețele lor, cu scuturi, săbii, sulițe, javeline și buzdugane cu țepi. Fiecare dintre aceste care erau trase de patru cai din cea mai bună rasă. Pe fiecare dintre ele se păstrau o sută de arcuri. Fiecare car avea un vizitiu care se ocupa de perechea de cai din față și doi vizitii care se ocupau de perechea de cai atașată la roțile de pe cele două părți. Cei doi vizitii menționați mai sus erau războinici pricepuți, iar războinicul însuși era priceput și în conducerea cailor. Și mii de care astfel echipate și împodobite cu aur, protejate ca niște cetăți fortificate și imposibil de cucerit de către dușmani, erau staționate pe toate părțile. Și elefanții erau, de asemenea, echipați cu rânduri de clopote și perle și împodobiți cu diverse ornamente. Și pe spatele fiecăruia dintre aceste animale erau călare șapte războinici. Și, datorită acestor echipamente, animalele arătau ca niște dealuri împodobite cu bijuterii. Și dintre cei șapte, doi erau înarmați cu cârlige, doi erau arcași excelenți, doi erau spadasini de primă mână, iar unul, O, rege, era înarmat cu o lance și un trident. Și, O, rege, armata ilustrului rege Kuru era plină de nenumărați elefanți înfuriați, care purtau pe spate încărcături de arme și tolbe pline cu săgeți. Și mai erau și mii de cai călăriți de soldați curajoși, echipați cu zale, împodobiți cu ornamente și înzestrați cu steaguri. Și numărând sute și mii, toți acești cai erau liberi de obiceiul de a zgâria pământul cu copitele din față. Și erau toți bine dresați, împodobiți cu ornamente de aur și extrem de ascultători față de călăreții lor. Și dintre soldații de infanterie, erau sute de mii de feluri, echipați cu armuri de diverse tipuri și înarmați cu arme de diverse feluri, și împodobiți cu ornamente de aur. Și fiecărui car i se alocau zece elefanți, iar fiecărui elefant zece cai, iar fiecărui cal zece soldați de infanterie, ca protectori. Din nou, un număr mare de soldați era păstrat ca rezervă pentru a întări rândurile care ar fi fost rupte. Și această rezervă era formată din care, la fiecare dintre ele fiind atașați cincizeci de elefanți; și la fiecare elefant erau atașați o sută de cai; și la fiecare cal erau atașați șapte soldați de infanterie. Cinci sute de care, tot atâția elefanți (cincisprezece sute de cai și două mii cinci sute de soldați de infanterie) constituie un *Sena*. Zece *Senas* constituie un *Pritana*; iar zece *Pritanas*, un *Vahini*. În limbajul comun, însă, cuvintele *Sena*, *Vahini*, *Pritana*, *Dhwajini*, *Chamu*, *Akshauhini* și *Vantthini* sunt folosite în același sens.

Astfel, inteligentul Kaurava și-a dispus forțele. Între cele două tabere, numărul total era de optsprezece *Akshauhinis*. Din acestea, forța Pandava era formată din șapte *Akshauhinis*, în timp ce forța Kaurava era formată din zece *Akshauhinis* și încă una. Cincizeci de oameni constituie un *Patti*. Trei *Pattis* formează un *Senamukha* sau *Gulma*. Trei *Gulmas* formează un *Gana*. În armata lui

Duryodhana, existau mii şi sute de astfel de *Ganas* formate din războinici capabili să lovească (inamicul) şi dornici de luptă. Iar puternicul rege Duryodhana, alegând dintre ei războinici curajoşi şi inteligenţi, i-a numit conducători ai trupelor sale. Şi punând câte un *Akshauhini* de trupe sub comanda fiecăruia dintre aceşti oameni de seamă, şi anume Kripa, Drona, Salya, Jayadratha, regele Sindhus, Sudakshina, conducătorul Kamvojas, Kritavarman, fiul lui Drona (Aswatthaman), Karna, Bhurisravas, Sakuni, fiul lui Suvala, şi puternicul Vahlika, regele obişnuia să-i aducă zilnic în faţa lui şi să le vorbească. Şi le oferea în mod repetat venerare în faţa ochilor lui. Şi astfel numiţi, toţi războinicii, cu toţi adepţii lor, au devenit dornici să facă ceea ce era cel mai plăcut regelui.

SECŢIUNEA CLVII

Vaisampayana a spus: Fiul lui Dhritarashtra, însoţit de toţi regii, s-a adresat apoi lui Bhishma, Santanu, şi, cu mâinile împreunate, a rostit aceste cuvinte: „Fără un comandant, chiar şi o armată puternică este înfrântă în luptă ca un roi de furnici. Inteligenţa a două persoane nu poate fi niciodată în acord. Comandanţii diferiţi, din nou, sunt geloşi unul pe altul în ceea ce priveşte vitejia lor. O, tu, cel de mare înţelepciune, am auzit (că odată) brahmanii, ridicând un steag din iarbă *Kusa*, s-au întâlnit în luptă cu kşatriii din clanul *Haihaya*, înzestraţi cu o energie nemăsurată. O, strămoşule, Vaisya şi Sudra i-au urmat pe Brahmani, astfel încât toate cele trei ordine erau de o parte, în timp ce acei tauri dintre Kshatriya erau singuri de cealaltă parte. În bătăliile care au urmat, însă, cele trei ordine s-au destrămat în repetate rânduri, în timp ce Kshatriya, deşi singuri, au învins marea armată care le stătea împotrivă. Atunci, cei mai buni dintre brahmani i-au întrebat pe kşatrii înşişi (care era cauza acestui lucru). O, strămoşule, cei virtuoşi dintre kşatrii au dat un răspuns sincer celor care îi întrebau, spunând: «În luptă, noi ascultăm ordinele unei singure persoane înzestrate cu o mare inteligenţă, în timp ce voi sunteţi dezuniţi şi acţionaţi după propria voastră înţelegere». Brahmanii au numit atunci dintre ei pe unul ca comandant, care era curajos şi priceput în arta politicii. Şi au reuşit apoi să-i învingă pe Kshatriya. Astfel, oamenii îşi învinge întotdeauna duşmanii în luptă atunci când numesc un comandant priceput, curajos şi fără păcat, care veghează asupra binelui forţelor aflate sub comanda sa. În ceea ce te priveşte, tu eşti egal cu Usanas însuşi şi cauţi întotdeauna binele meu. Incapabil să fii ucis, eşti, din nou, devotat virtuţii. Fii, aşadar, comandantul nostru. Ca soarele printre toate luminile, ca luna printre toate ierburile delicioase, ca Kuvera printre Yakshas, ca Vasava printre zei, ca Meru printre munţi, Suparna printre păsări, Kumara printre zei, Havyavaha printre Vasus, tu eşti printre noi. La fel ca zeii protejaţi de Sakra, noi, protejaţi de tine, vom deveni cu siguranţă invincibili chiar şi pentru zei. La fel ca fiul lui Agni (Kumara) în fruntea zeilor, mărşăluieşte în fruntea noastră şi lasă-ne să te urmăm ca viţeii care urmează un taur puternic.”

Bhishma a spus: O, tu, cel cu braţele puternice, este aşa cum spui tu, Bharata. Dar Pandavii îmi sunt la fel de dragi ca şi voi. De aceea, O, rege, voi căuta cu siguranţă binele lor, deşi voi lupta cu siguranţă pentru tine, având în vedere că ţi-am dat (înainte) un angajament în acest sens. Nu văd pe pământ niciun războinic care să fie egal cu mine, cu excepţia acelui tigru printre oameni, Dhananjaya, fiul lui Kunti. Înzestrat cu o mare inteligenţă, el este familiarizat cu nenumărate arme celeste. Cu toate acestea, fiul lui Pandu nu va lupta niciodată deschis cu mine. Cu puterea armelor mele, pot distruge într-o clipă acest univers format din zei, Asura, Rakshasa şi fiinţe umane. Cu toate acestea, fiii lui Pandu, O, rege, nu pot fi exterminaţi de mine. Prin urmare, voi ucide în fiecare zi zece mii de războinici. Dacă, într-adevăr, ei nu mă vor ucide mai întâi în luptă, voi continua să le măcelăresc forţele în acest fel. Există o altă înţelegere pe baza căreia aş putea deveni de bunăvoie comandantul forţelor tale. Se cuvine să asculţi asta. O, stăpân al pământului, fie Karna va lupta primul, fie eu voi lupta primul. Fiul lui Suta se laudă mereu cu priceperea sa în luptă, comparând-o cu a mea.

Karna a spus: Atâta timp cât fiul lui Ganga trăieşte, O, rege, nu voi lupta niciodată. După ce Bhishma va fi ucis, voi lupta cu cel care mânuieşte *Gandiva*.

Vaisampayana a continuat: După aceasta, fiul lui Dhritarashtra l-a numit pe Bhishma comandant al armatei sale, oferindu-i daruri generoase. După numirea sa în funcție, Bhishma a strălucit de frumusețe. La porunca regelui, muzicienii au cântat vesel la tobe și au suflat în sute și mii de cochilii. Și numeroase răcnete de leu au răsunat, iar toate animalele din tabără au scos strigăte în cor. Și deși cerul era senin, o ploaie sângeroasă a căzut și a făcut pământul noroios. Și vârtejuri de vânt puternice, cutremure și răcnetele elefanților au apăsat inimile tuturor războinicilor. Voci incorporale și fulgere de meteoriți au fost auzite și văzute pe cer. Și șacalii, urlând cu înverșunare, prevestesc o mare calamitate. Și, O, monarhule, aceste și alte sute de semne înfricoșătoare au apărut când regele l-a instalat pe fiul lui Ganga la comanda trupelor sale. Și după ce l-a numit pe Bhishma — cel care zdrobea oștile inamice — generalul său, și după ce a făcut daruri abundente de vite și aur brahmanilor pentru ca aceștia să-i pronunțe binecuvântări, și glorificat de aceste binecuvântări, și înconjurat de trupele sale, și cu fiul lui Ganga în frunte, și însoțit de frații săi, Duryodhana a mărșăluit spre Kurukshetra cu marea sa oaste. Și regele Kuru, traversând câmpia însoțit de Karna, a dispus ca tabăra sa să fie amplasată pe o porțiune plană a acelei câmpii, O, monarhule. Iar tabăra, amplasată într-un loc încântător și fertil, bogat în iarbă și combustibil, strălucea ca însăși Hastinapura.

SECȚIUNEA CLVIII

Janamejaya a spus: Când Yudhishthira a auzit că Bhishma, fiul înalt al lui Ganga, cel mai mare dintre toți mânuitorii de arme, străмoșul Bharatas, capul tuturor regilor, rivalul lui Vrihaspati în inteligență, asemănător oceanului în gravitate, munților Himavat în calm, Creatorul însuși în noblețe și soarele în energie, și capabil să ucidă oștile ostile ca marele Indra însuși, aruncând cu săgețile sale, a fost instalat, până la moartea sa, la comanda armatei Kuru în ajunul marelui sacrificiu al bătăliei, terifiant în înfățișarea sa și capabil să facă părul să se ridice în cap, ce a spus acel fiu al lui Pandu cu brațele puternice, cel mai bun dintre mânuitorii de arme? Ce au spus Bhima și Arjuna? Și ce a spus Krishna?

Vaisampayana a spus: Când s-a aflat vestea aceasta, Yudhishthira, dotat cu o mare inteligență și bine familiarizat cu ceea ce trebuia făcut în fața pericolelor și calamităților, i-a chemat pe toți frații săi și pe eternul Vasudeva (în fața sa). Și cel mai important dintre vorbitori a spus atunci cu voce blândă: „Faceți rondul printre soldați și rămâneți cu atenție, protejați de armuri. Prima noastră întâlnire va fi cu bunicul nostru. Căutați (șapte) lideri pentru cele șapte *Akshauhinis* ale trupelor mele.”

Krishna a spus: Aceste cuvinte de mare importanță, pe care, O, taur al neamului Bharata, se cuvine să le rostești într-o ocazie ca aceasta, au fost într-adevăr rostite de tine. Chiar și acest lucru, O, cel cu brațele puternice, îmi place și mie. Așadar, să se facă ceea ce trebuie făcut în continuare. Să fie aleși, într-adevăr, șapte lideri pentru armata ta.

Vaisampayana a continuat: Chemați apoi acei războinici dornici de luptă, și anume Drupada și Virata, și acel taur din neamul lui Sini, și Dhrishtadyumna, prințul din Panchala, și regele Dhrishtaketu, și prințul Shikhandi din Panchala, și Sahadeva, conducătorul Magadhas, Yudhishthira i-a numit în mod corespunzător la comanda celor șapte divizii ale sale. Și deasupra tuturor a fost pus la comanda tuturor trupelor acel Dhrishtadyumna care izvorâse din focul (sacrificial) aprins pentru distrugerea lui Drona. Iar Dhananjaya, cu părul cârlionțat, a fost numit liderul tuturor acelor conducători cu suflet înalt. Iar chipeșul Janardana, înzestrat cu o mare inteligență, fratele mai mic al lui Sankarshana, a fost ales ca ghid al lui Arjuna și conducător al cailor săi.

Și văzând că urma să aibă loc o bătălie foarte distructivă, au venit, O, rege, în tabăra Pandava, Halayudha, însoțit de Akrura, Gada și Samva, Uddhava, fiul lui Rukmini (Pradyumna), fiii

lui Ahuka, Charudeshna şi alţii. Înconjurat şi păzit de aceşti războinici de seamă din neamul Vrishni, asemănători unei turme de tigri puternici, precum Vasava în mijlocul Maruţilor, Rama, puternic şi chipeş, îmbrăcat în haine de mătase albastră şi asemănător vârfului muntelui Kailasa, dotat cu mersul jucăuş al leului şi cu ochi roşii de la băutură, a venit acolo (în acel moment). Şi văzându-l, regele Yudhishthira cel Drept, şi Kesava de mare strălucire, şi fiul lui Pritha, Vrikodara, de fapte teribile, şi (Arjuna), cel care mânuia *Gandiva*, şi toţi ceilalţi regi care erau acolo, s-au ridicat de pe scaunele lor. Şi toţi i-au adus omagiu lui Halayudha când a venit în acel loc. Şi regele Pandava a atins mâinile lui Rama cu ale sale. Iar pedepsitorul duşmanilor, Halayudha, în schimb, abordându-i pe toţi, cu Vasudeva în frunte, şi salutându-i (cu respect) atât pe Virata, cât şi pe Drupada, care erau mai în vârstă, s-a aşezat pe acelaşi scaun cu Yudhishthira. Şi după ce toţi regii au luat loc, fiul lui Rohini, aruncând o privire către Vasudeva, a început să vorbească. Şi a spus: „Acest măcel feroce şi teribil este inevitabil. Este, fără îndoială, o hotărâre a sorţii, şi cred că nu poate fi evitat. Totuşi, să sper că vă voi vedea pe toţi, împreună cu prietenii voştri, ieşind teferi din această luptă, cu trupurile întregi şi în perfectă sănătate. Fără îndoială, pentru toţi Kshatriya din lume care s-au adunat aici a sosit ceasul. Cu siguranţă va avea loc o luptă aprigă, acoperită de noroi, sânge şi carne. I-am spus lui Vasudeva în repetate rânduri, în particular: «O, ucigaş al lui Madhu, faţă de cei care au o relaţie egală cu noi, comportă-te în mod egal. Aşa cum sunt Pandava pentru noi, la fel este şi regele Duryodhana. De aceea, acordă-i şi lui acelaşi ajutor. Într-adevăr, el îl solicită în repetate rânduri. Cu toate acestea, pentru binele tău, ucigaşul lui Madhu nu a ţinut cont de cuvintele mele. Privind la Dhananjaya, el s-a dedicat din toată inima cauzei tale. Chiar şi asta este ceea ce cred cu siguranţă, şi anume că victoria Pandavilor este sigură, pentru că dorinţa lui Vasudeva, O Bharata, este aceeaşi. În ceea ce mă priveşte, nu îndrăznesc să privesc lumea fără Krishna (de partea mea). De aceea urmez tot ceea ce Krishna caută să realizeze. Ambii eroi, pricepuţi în mânuirea buzduganului, sunt discipolii mei. Aşadar, afecţiunea mea pentru Bhima este egală cu cea pentru regele Duryodhana. Din aceste motive, mă voi îndrepta acum spre *tirtha* din Saraswati pentru abluţiuni, căci nu voi putea privi cu indiferenţă distrugerea Kauravas.»”

După ce a spus acestea, Rama, cel cu braţele puternice, obţinând permisiunea Pandavilor şi făcându-l pe ucigaşul lui Madhu să renunţe (la a-l mai urma), a pornit în călătoria sa către apele sacre.

SECŢIUNEA CLIX

Vaisampayana a spus: În acea perioadă, în tabăra Pandava a venit fiul lui Bhishmaka, cel mai important dintre toţi oamenii cu hotărâri sincere şi cunoscut pe scară largă sub numele de Rukmi. Bhishmaka, cel cu sufletul înalt, numit şi rege Hiranyaroman, era prietenul lui Indra. Era cel mai ilustru dintre descendenţii lui Bhoja şi stăpânul întregii ţări din sud. Rukmi era discipolul acelui leu dintre Kimpurushas, cunoscut sub numele de Drona, care locuia în munţii Gandhamadana. De la maestrul său învăţase întreaga ştiinţă a armelor, cu cele patru diviziuni ale sale. Şi acel războinic cu braţe puternice obţinuse şi arcul numit *Vijaya*, de factură celestă, care aparţinea marelui Indra şi care era egal cu *Gandiva* în energie şi cu *Sarnga* (deţinut de Krishna). Existau trei arcuri celeste deţinute de locuitorii cerului, şi anume *Gandiva*, deţinut de Varuna, arcul numit *Vijaya*, deţinut de Indra, şi celălalt arc celest de mare energie, despre care se spune că a fost deţinut de Vishnu. Acesta din urmă (*Sarnga*), capabil să semene teamă în inimile războinicilor ostili, era deţinut de Krishna. Arcul numit *Gandiva* a fost obţinut de fiul lui Indra (Arjuna) de la Agni cu ocazia arderii Khandava, în timp ce arcul numit *Vijaya* a fost obţinut de la Drona de către Rukmi, de mare energie. Învingând laţurile lui Mura şi ucigând cu puterea sa pe Asura, şi învingându-l pe Naraka, fiul Pământului, Hrishikesa, în timp ce recupera cerceii împodobiţi cu pietre preţioase (ai lui Aditi), împreună cu şaisprezece mii de fete şi diverse feluri de bijuterii şi pietre preţioase, a obţinut acel arc excelent numit *Sarnga*. Şi Rukmi, după ce a obţinut arcul numit *Vijaya*, al cărui sunet semăna cu urletul norilor, a venit la Pandavi, parcă inspirând întregului univers teamă. În trecut, mândru de puterea propriilor sale arme, eroicul Rukmi nu putea tolera răpirea surorii sale Rukmini de către înţeleptul

Vasudeva. El a pornit în urmărire, jurând că nu se va întoarce fără să-l ucidă pe Janardana. Însoțit de o mare armată formată din patru tipuri de forțe care ocupau (în timp ce mărșăluiau) o porțiune foarte mare din pământ, echipat cu armuri frumoase și înarmat cu diverse arme, asemănându-se cu curentul umflat al Gangei, cel mai de seamă dintre toți mânuitorii de arme a pornit în urmărirea lui Vasudeva din neamul Vrishni. Și ajungând la el, din neamul Vrishni, care era stăpânul și domnul tuturor lucrurilor obținute prin austerități ascetice, Rukmi, O, rege, a fost învins și acoperit de rușine. Și pentru aceasta, el nu s-a întors în (orașul său) Kundina. Și în locul în care ucigașul eroilor inamici a fost învins de Krishna, el a construit un oraș excelent numit Bhojakata. Și, O, rege, acel oraș plin de forțe numeroase și de elefanți și cai, este cunoscut pe tot pământul sub acest nume. Înzestrat cu o mare energie, acel erou, îmbrăcat în zale și înarmat cu arcuri, săbii și tolbe, a pătruns repede în tabăra Pandava, înconjurat de o armată de *Akshauhini*. Și Rukmi a intrat în acea vastă armată, sub un steag strălucitor ca soarele, și s-a făcut cunoscut Pandavilor, din dorința de a face ceea ce era pe placul lui Vasudeva. Regele Yudhishthira, avansând câțiva pași, i-a oferit venerare. Și, venerat și lăudat cuvenit de Pandavi, Rukmi i-a salutat la rândul său și s-a odihnit o vreme împreună cu trupele sale. Și adresându-se lui Dhananjaya, fiul lui Kunti, în mijlocul eroilor adunați acolo, el a spus: „Dacă, O, fiu al lui Pandu, ți-e teamă, eu sunt aici să-ți ofer ajutorul în luptă. Ajutorul pe care ți-l voi oferi va fi insuportabil pentru dușmanii tăi. Nu există niciun om pe această lume care să se ridice la nivelul meu în ceea ce privește vitejia. Îi voi ucide pe acei dușmani ai tăi pe care tu, O, fiu al lui Pandu, mi-i vei desemna. Îi voi ucide pe eroii Drona, Kripa, Bhishma și Karna. Sau, să se retragă toți acești regi ai pământului. Ucigându-ți eu însumi dușmanii în luptă, îți voi da Pământul.” Și el a spus aceasta în prezența regelui Yudhishthira cel Drept și a lui Kesava și în auzul monarhilor (adunați) și al tuturor celorlalți (din tabără). Apoi, aruncând o privire către Vasudeva și către fiul lui Pandu, regele Yudhishthira cel Drept, Dhananjaya, fiul inteligent al lui Kunti, zâmbind, dar cu o voce prietenoasă, a rostit aceste cuvinte: „Născut în neamul Kuru, fiind în special fiul lui Pandu, numindu-l pe Drona drept învățătorul meu, având pe Vasudeva drept aliat și purtând, pe lângă arcul numit *Gandiva*, cum aș putea spune că mi-e frică? O, eroule, când, cu ocazia poveștii «despre vite», am luptat cu puternicii Gandharvas, cine a fost acolo să mă ajute? În acea confruntare teribilă cu zeii și Danavas, care s-au adunat în număr mare la Khandava, cine mi-a fost aliat când am luptat? Când, din nou, am luptat cu Nivatakavachas și cu ceilalți Danavas numiți Kalakeyas, cine mi-a fost aliat? Când, din nou, în orașul Virata, am luptat cu nenumărații Kurus, cine mi-a fost aliat în acea bătălie? După ce mi-am adus omagiile, pentru binele bătăliei, lui Rudra, Sakra, Vaisravana, Yama, Varuna, Pavaka, Kripa, Drona și Madhava, și mânuind acel arc celest puternic și plin de energie numit *Gandiva*, și echipat cu săgeți inepuizabile și înarmat cu arme celeste, cum ar putea o persoană ca mine, O, tigru printre oameni, să spună, chiar și lui Indra înarmat cu fulgerul, cuvinte precum «mi-e frică» – cuvinte care te jefuiesc de toată faima ta? O, tu, cel cu brațe puternice, nu mi-e frică și nici nu am nevoie de ajutorul tău. Pleacă, așadar, sau rămâi, după cum îți place sau ți se potrivește.” Auzind aceste cuvinte ale lui Arjuna, Rukmi, luând cu el armata sa vastă ca marea, s-a dus, O, taur al neamului Bharata, la Duryodhana. Și regele Rukmi, ducându-se acolo, i-a spus aceleași cuvinte lui Duryodhana. Dar acel rege mândru de vitejia sa l-a respins în același mod.

Astfel, O, rege, două persoane s-au retras din luptă, și anume fiul lui Rohini (Rama) din neamul Vrishni și regele Rukmi. Și după ce Rama a pornit în pelerinajul său către *tirthas*, iar Rukmi, fiul lui Bhishmaka, a plecat astfel, fiii lui Pandu s-au așezat din nou pentru a se consulta între ei. Și acea adunare prezidată de regele Yudhishthira cel Drept, plină de numeroși monarhi, strălucea ca firmamentul împânzit de lumini mai mici, cu luna în mijlocul lor.

SECȚIUNEA CLX

Janamejaya a spus: După ce soldații s-au aliniat astfel în ordine de luptă (pe câmpul de la Kurukshetra), ce au făcut atunci Kauravas, O, taur printre Brahmani, împinși de soartă însăși?

Vaisampayana a spus: După ce soldații, O, taur al neamului Bharata, s-au aliniat astfel în ordine de luptă, Dhritarashtra, O, rege, i-a spus aceste cuvinte lui Sanjaya.

Dhritarashtra a spus: Vino, O, Sanjaya, spune-mi cu cele mai multe detalii tot ce s-a întâmplat în tabăra trupelor Kuru și Pandava. Consider că destinul este superior, iar efortul inutil, pentru că, deși înțeleg consecințele negative ale războiului, care nu va duce decât la ruină, totuși nu sunt în stare să-mi stăpânesc fiul, care se bucură de jocurile de noroc și consideră înșelăciunea drept înțelepciune. Înțelegând totul, nu sunt încă în stare să-mi asigur propria bunăstare. O, Suta, înțelegerea mea este capabilă să vadă defectele (măsurilor), dar când mă apropii de Duryodhana, înțelegerea mea se îndepărtează (de calea cea dreaptă). Când este așa, O, Sanjaya, ceea ce trebuie să fie, va fi. Într-adevăr, sacrificiul corpului fizic în luptă este datoria lăudabilă a fiecărui Kshatriya.

Sanjaya a spus: Întrebarea pe care ai pus-o, O, mare rege, este într-adevăr demnă de tine. Totuși, nu se cuvine să dai vina numai pe Duryodhana. Ascultă-mă, O, rege, căci voi vorbi despre acest lucru în detaliu. Omul care ajunge la rău ca urmare a propriilor sale fapte rele nu ar trebui să dea vina nici pe timp, nici pe zei. O, mare rege, cel dintre oameni care comite orice faptă rea merită să fie ucis ca urmare a faptelor sale. Afectați de rănile suferite în urma jocului de zaruri, fiii lui Pandu, împreună cu toți consilierii lor, au îndurat în tăcere toate aceste răni, privind, O, cel mai bun dintre oameni, numai spre chipul tău. Ascultă-mă pe deplin, O, rege, despre măcelul care urmează să aibă loc în bătălie, despre cai, elefanți și regi înzestrați cu o energie nemăsurată. Ascultând cu răbdare, O, tu, cel înzestrat cu mare înțelepciune, despre distrugerea lumii în bătălia aprigă care a avut loc, ajunge la această concluzie și la niciuna alta, și anume că omul nu este niciodată agentul faptelor sale, bune sau rele. Într-adevăr, ca o mașinărie de lemn, omul nu este agentul (în tot ceea ce face). În această privință, există trei opinii; unii spun că totul este hotărât de Dumnezeu; alții spun că faptele noastre sunt rezultatul liberului arbitru; iar alții spun că faptele noastre sunt rezultatul celor din viețile noastre trecute. Ascultă, așadar, cu răbdare, despre răul care s-a abătut asupra noastră.

Uluka Dutagamana Parva

SECȚIUNEA CLXI

Sanjaya a spus: După ce Pandavii cu suflet înalt, O, rege, și-au instalat tabăra lângă Hiranwati, și Kauravas și-au instalat tabăra. Iar regele Duryodhana, după ce și-a postat trupele în poziții puternice și a adus omagiu tuturor regilor (de partea sa) și a amplasat avanposturi și trupe de soldați pentru protecția războinicilor, i-a chemat pe acei conducători ai oamenilor, și anume Karna și Dussasana și Sakuni, fiul lui Suvala, și a început, O Bharata, să se consulte cu ei. Și regele Duryodhana, O, Bharata, după ce s-a consultat (mai întâi) cu Karna și (apoi), O, monarhule, cu Karna și cu fratele său (propriu) Dussasana și cu fiul lui Suvala, i-a chemat, O, taur printre oameni, pe Uluka și, aducându-l în fața sa în particular, i-a spus, O, rege, aceste cuvinte: „O, Uluka, O, fiu al unui adept al zarurilor, du-te la Pandavi și la Somaka. Și, odată ajuns acolo, repetă aceste cuvinte ale mele (lui Yudhishthira) în auzul lui Vasudeva. Acea bătălie teribilă dintre Kuru și Pandavi, care era așteptată de mult timp, a sosit în sfârșit. Cuvintele lăudăroase pe care Sanjaya mi le-a adus, în mijlocul Kurus, și pe care tu, împreună cu Vasudeva și frații tăi mai mici, le-ați rostit cu voce puternică, — timpul, O, fiu al lui Kunti, a sosit în sfârșit pentru a le îndeplini. Realizați, așadar, tot ceea ce v-ați angajat să realizați.” Fiului cel mare al lui Kunti trebuie să-i spui, ca și cum ar fi cuvintele mele, următoarele: „Tu, care ești atât de virtuos, cum poți, împreună cu toți frații tăi, cu Somakas și Kekayas, să-ți îndrepți inima spre nedreptate? Cum poți dori distrugerea universului, când, după părerea mea, tu ar trebui să fii cel care alungă temerile tuturor creaturilor? O, taur al neamului Bharata, acest *sloka* cântat demult de Prahlada când regatul său i-a fost răpit de zei, a fost auzit de noi: «O, zei, se spune că persoana a cărei standard de dreptate este întotdeauna ridicat, dar ale cărei păcate sunt întotdeauna ascunse, adoptă comportamentul pisicii (din poveste)». Îți voi

repeta aici, O, rege, această poveste excelentă recitată de Narada tatălui meu. O pisică răutăcioasă, O, rege, şi-a stabilit odată locuinţa pe malurile Gangelui, abandonând orice muncă şi cu mâinile ridicate (după obiceiul unui devotat). Pretinzând că şi-a purificat inima, ea a spus tuturor creaturilor aceste cuvinte, pentru a le inspira încredere: «Acum practic virtutea». După mult timp, toate creaturile ovipare şi-au pus încrederea în ea şi, venind toate împreună la ea, O, monarhule, toate au aplaudat acea pisică. Şi venerată de toate creaturile înaripate, acea devoratoare de creaturi înaripate a considerat că scopul său era deja îndeplinit, la fel şi scopul austerităţilor sale. Şi după ceva timp, şoarecii s-au dus în acel loc. Şi, şi aceştia au considerat-o o persoană virtuoasă, angajată în respectarea jurămintelor şi care se străduia cu mândrie într-un act măreţ. Şi ajungând la această convingere fermă, au avut următoarea dorinţă, O, rege: «Avem mulţi duşmani. De aceea, să-l facem pe acesta unchiul nostru matern şi să-l lăsăm să protejeze întotdeauna pe toţi cei bătrâni şi tineri din rasa noastră.» Şi mergând în cele din urmă la pisică, toţi au spus: „Prin harul tău dorim să rătăcim în fericire. Tu eşti adăpostul nostru milostiv, tu eşti prietenul nostru mare. Pentru aceasta, noi toţi ne punem sub protecţia ta. Tu eşti mereu devotat virtuţii, tu eşti mereu angajată în dobândirea virtuţii. O, tu, cel de mare înţelepciune, protejează-ne, prin urmare, ca cel care mânuieşte fulgerul protejând cerurile.» Astfel abordată, O, rege, de către toţi şoarecii, pisica le-a răspuns, zicând: «Nu văd concordanţa dintre aceste două lucruri, şi anume, căutările mele ascetice şi această protecţie (pe care sunt chemată să o acord). Nu pot însă să evit să vă fac bine, conform cererii voastre. Cu toţii, în acelaşi timp, ar trebui să ascultaţi întotdeauna cuvintele mele. Rămânând aşa cum sunt, în respectarea unui jurământ sever, sunt slăbită de practicile mele ascetice. Prin urmare, nu văd cum aş putea să mă deplasez dintr-un loc în altul. Voi toţi ar trebui, aşadar, să mă duceţi în fiecare zi la malul râului». Spunând «Aşa să fie», şoarecii, O, taur al neamului Bharata, i-au încredinţat pe toţi, bătrâni şi tineri, pisicii. Apoi, acea creatură păcătoasă cu suflet rău, hrănindu-se cu şoareci, a devenit treptat grasă, cu tenul frumos şi cu membrele puternice. Şi astfel, în timp ce şoarecii au început să se reducă la număr, pisica a început să crească în vigoare şi putere. Atunci, toţi şoarecii, adunându-se, îşi zise unul altuia: «Unchiul nostru devine pe zi ce trece mai robust, în timp ce noi ne reducem pe zi ce trece (ca număr)!» Atunci, un şoarece înzestrat cu înţelepciune, numit Dindika, zise, O, rege, aceste cuvinte mulţimii mari de şoareci adunaţi acolo: «Mergeţi cu toţii împreună la malul râului. Eu vă voi urma, însoţindu-l pe unchiul nostru.» «Excelent, excelent», au spus ei şi l-au aplaudat pe cel din rândul lor. Şi toţi au făcut exact cum păreau să indice cuvintele grave rostite de Dindika. Pisica, însă, neştiind toate acestea, l-a mâncat pe Dindika în acea zi. Atunci, fără să piardă prea mult timp, toţi şoarecii au început să se sfătuiască între ei. Apoi, un şoarece foarte bătrân, numit Kilika, a rostit aceste cuvinte juste, O, rege, în prezenţa tuturor rudelor sale: «Unchiul nostru nu doreşte cu adevărat să dobândească virtute. El, ca un ipocrit, a devenit prietenul nostru, când în realitate este duşmanul nostru. Într-adevăr, excrementele unei creaturi care trăieşte numai cu fructe şi rădăcini nu conţin niciodată păr de blană. Apoi, în timp ce membrele lui cresc, numărul nostru scade. În plus, Dindika nu a mai fost văzut de opt zile.» Auzind aceste cuvinte, şoarecii au fugit în toate direcţiile. Şi pisica aceea cu suflet rău s-a întors de unde venise. O, tu, cu suflet rău, şi tu practici un astfel de comportament felin. Te comporţi faţă de rudele tale la fel cum pisica (din poveste) se comportă faţă de şoareci. Vorbele tale sunt de un fel, iar comportamentul tău este de altul. Devotamentul tău faţă de scripturi şi comportamentul tău paşnic sunt doar pentru a te da în spectacol în faţa oamenilor. Renunţă la această ipocrizie, O, rege, adoptă practicile unui Kshatriya şi fă tot ceea ce trebuie să faci ca atare. Nu eşti tu virtuos, O, taur printre oameni? Cucerind pământul prin vitejia braţelor tale, fă daruri, O, cel mai bun dintre Bharatas, brahmanilor şi strămoşilor tăi decedaţi, aşa cum se cuvine. Căutând binele mamei tale, care a fost afectată de suferinţă timp de mai mulţi ani, usucă-i lacrimile şi onorează-o învingându-ţi duşmanii în luptă. Tu ai solicitat cu mare umilinţă doar cinci sate. Chiar şi asta a fost respinsă de noi, pentru că aşa am fi putut provoca o bătălie, numai aşa am fi putut reuşi să-i înfuriem pe Pandavi, şi asta era tot ce căutam. Aminteşte-ţi că pentru tine a fost alungat (de noi) răul Vidura şi că am încercat să vă ardem pe toţi în casa de lac, fii bărbat acum; în momentul în care Krishna a plecat (din Upaplavya) spre curtea Kuru, tu ne-ai comunicat prin el acest mesaj, şi anume: «Ascultă, O, rege, sunt pregătit fie pentru război, fie pentru pace!» Să ştii, O, monarhule, că a sosit ora bătăliei. O, Yudhishthira, am făcut toate aceste pregătiri

în vederea acestui lucru. Ce consideră un Kshatriya ca fiind o dobândire mai de prețuit (de noroc) decât bătălia? Te-ai născut în ordinul Kshatriya. Ești cunoscut și în lume. După ce ai obținut din nou arme de la Drona și Kripa, de ce, O, taur al neamului Bharata, te bazezi pe Vasudeva, care aparține aceluiași ordin de viață ca și tine și care nu este superior ție în putere?”

Trebuie să-i spui lui Vasudeva, în prezența Pandavilor, următoarele cuvinte: „Pentru binele tău, dar și pentru binele Pandavilor, înfruntă-mă în luptă cu toată puterea ta! Îmbrăcând din nou forma pe care ai avut-o înainte în curtea lui Kuru, aruncă-te cu Arjuna împotriva mea (pe câmpul de luptă)! Trucurile sau iluziile unui vrăjitor pot (uneori) inspira teamă. Dar în ceea ce privește persoana care stă înarmată pentru luptă, astfel de înșelăciuni (în loc să inspire luptă) provoacă doar furie! Și noi suntem competenți, prin puterile noastre de iluzie, să urcăm la cer sau la firmament, sau să pătrundem în regiunea inferioară, sau în orașul lui Indra! Și noi putem afișa diverse forme în propriul nostru corp! Marele Ordonator supune toate creaturile printr-o simplă voință a Sa (și niciodată prin astfel de trucuri de prestidigitator)! Tu spui mereu, O, tu din neamul Vrishni, aceste cuvinte, precum, «Cauzând moartea fiilor lui Dhritarashtra în luptă, voi conferi suveranitate necontestată fiilor lui Pritha!» —Aceste cuvinte ale tale mi-au fost aduse de Sanjaya. Ai spus, de asemenea: «Să știți, voi, Kauravas, că, având pe Arjuna, cu mine ca secund, ați provocat ostilități!» Respectând cu sinceritate această promisiune, pune-ți energia în slujba Pandavilor și luptă acum în bătălie cu toată puterea ta! Arată-ne că poți fi un bărbat! Se spune că este cu adevărat viu cel care, după ce și-a identificat dușmanii, le inspiră durere recurgând la adevărată bărbăție! Fără niciun motiv, O, Krishna, faima ta s-a răspândit în lume! Cu toate acestea, în curând se va afla că există multe persoane în lume care sunt de fapt eunuci, deși au înfățișarea unor bărbați. Un sclav al lui Kansa, mai ales unul ca tine, un monarh ca mine nu ar trebui să se acopere cu zale împotriva ta!”

Spune (mai departe) în mod repetat, din partea mea, O, Uluka, acelui Bhimasena prost, ignorant și lacom, care este ca un taur fără coarne, aceste cuvinte: „O, fiu al lui Pritha, ai devenit bucătar, cunoscut sub numele de Vallabha, în orașul Virata! Toate acestea sunt dovada bărbăției tale! Nu lăsa ca jurământul pe care l-ai făcut înainte în mijlocul curții Kuru să fie falsificat! Bea sângele lui Dussasana, dacă ești în stare! O, fiu al lui Kunti, tu spui adesea: «Voi ucide repede pe fiii lui Dhritarashtra în luptă!» — A sosit timpul să îndeplinești acest lucru! O Bharata, meriți să fii răsplătit în bucătărie! Diferența, însă, este foarte mare între a pregăti mâncarea și a lupta! Luptă acum, fii bărbat! Într-adevăr, va trebui să te întinzi, lipsit de viață, pe pământ, îmbrățișând buzduganul tău, O Bharata! Lăudăroșenia cu care te-ai complăcut în mijlocul adunării tale este deșartă, O Vrikodara!”

Spune-i lui Nakula, din partea mea, aceste cuvinte: ”Luptă acum, O, Bharata, cu răbdare! Dorim, O, Bharata, să vedem bărbăția ta, respectul tău pentru Yudhishthira și ura ta față de mine! Amintește-ți toate suferințele pe care le-a îndurat Krishna!”

Apoi, trebuie să-i spui aceste cuvinte ale mele lui Sahadeva în prezența monarhilor (adunați): „Luptă acum în bătălie, cu toată puterea ta! Amintește-ți toate necazurile tale!”

Apoi, spune-le, din partea mea, atât lui Virata, cât și lui Drupada, aceste cuvinte: „De la începutul creației, sclavii, chiar și cei cu mari realizări, nu au fost niciodată capabili să-și înțeleagă pe deplin stăpânii. Nici regii bogați nu au fost întotdeauna capabili să-și înțeleagă sclavii! Acest rege nu merită laude — probabil că, având această convingere, ați venit împotriva mea! Uniți-vă, așadar, și luptați împotriva mea pentru a-mi provoca moartea și pentru a vă atinge obiectivele pe care le aveți în vedere, precum și pe cele ale Pandavilor!”

Spune-i, de asemenea, din partea mea, lui Dhrishtadyumna, prințul Panchalas, aceste cuvinte: ”A sosit ora pentru tine, și tu ai venit pentru ora ta! Apropiindu-te de Drona în luptă, vei ști

ce este mai bine pentru tine! Îndeplinește misiunea prietenului tău! Îndeplinește acea faptă dificil de realizat!”

Apoi, repetă-i din partea mea, O, Uluka, lui Sikhandin, aceste cuvinte: „Kaurava, cel cu brațul puternic, cel mai bun dintre toți arcașii, fiul lui Ganga (Bhishma), nu te va ucide, știind că ești doar o femeie! Luptă acum fără teamă! Realizează în luptă tot ce poți cu puterea ta! Dorim să-ți vedem vitejia!”

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, regele Duryodhana a râs cu voce tare. Și adresându-se din nou lui Uluka, a spus: „Spune-i încă o dată lui Dhananjaya, în numele lui Vasudeva, aceste cuvinte: «O, eroule, fie ne învingi și domnești peste această lume, fie ești învins de noi și zaci pe câmpul de luptă (lipsit de viață)! Amintește-ți suferințele cauzate de exilul tău din regat, necazurile șederii tale în pădure și suferința lui Krishna, fii bărbat, O, fiu al lui Pandu! Ceea ce o doamnă Kshatriya a adus pe lume a sosit acum! Arată, așadar, în luptă, puterea, energia, curajul, bărbăția și marea dexteritate și viteză în folosirea armelor, potolește-ți mânia! Afectat de necazuri, descurajat și exilat (de acasă) pentru o lungă perioadă de timp, alungat din regatul său, cine ar putea să nu aibă inima frântă? Cine, dintre cei de viță nobilă, curajoși și neavizi după averea altora, nu și-ar aprinde mânia când regatul său, moștenit din generație în generație, este atacat? Pune în practică cuvintele înalte pe care le-ai rostit! Cel care se laudă fără să fie capabil să facă nimic este considerat un om fără valoare de către cei buni. Recuperează-ți regatul și posesiunile care acum sunt în stăpânirea dușmanilor tăi! Acestea sunt cele două scopuri pe care le are în vedere o persoană dornică de război. Așadar, dă dovadă de bărbăție! Ai fost câștigat (ca sclav) la zaruri! Noi l-am adus pe Krishna în adunare! Cine se consideră bărbat ar trebui să-și arate cu siguranță mânia față de acest lucru! Timp de doisprezece lungi ani ai fost exilat din casa ta în pădure, iar un an întreg l-ai petrecut în slujba lui Virata! Amintindu-ți durerile exilului din regat și ale șederii tale în pădure, precum și pe cele pe care le-a suferit Krishna, fii bărbat! Arată-ți mânia față de cei care rostesc în mod repetat cuvinte dure la adresa ta și a fraților tăi! Într-adevăr, mânia (de acest fel) ar consta în bărbăție! Lasă-ți mânia, puterea și vitejia, cunoștințele și îndemânarea în folosirea armelor să se manifeste! Luptă, O, fiu al lui Pritha, și dovedește că ești bărbat! Incantațiile pentru toate armele tale au fost rostite. Câmpul de la Kurukshetra este curat de noroi. Caii tăi sunt sănătoși și puternici. Soldații tăi și-au primit plata. Deci, cu Kesava ca secund, luptă (alături de noi)! Fără să-l fi întâlnit încă pe Bhishma, de ce te lauzi atât? Ca un nebun care, fără să fi urcat pe munții Gandhamadana, se laudă (cu isprava pe care ar vrea să o facă), tu, O, fiu al lui Kunti, te lauzi în același fel. Fii bărbat! Fără să-l fi învins în luptă pe invincibilul Karna din neamul Suta, sau pe Salya, cel mai de seamă dintre oameni, sau pe Drona, primul dintre toți războinicii puternici și egal cu stăpânul Sachi în luptă, cum poți, O, Partha, să râvnești la regatul tău? Cel care este un învățător atât al cunoștințelor vedice, cât și al artei arcului, cel care a trecut prin ambele ramuri ale învățăturii, cel care este cel mai de seamă în luptă și imperturbabil (ca un turn), cel a cărui putere nu cunoaște diminuare, acel comandant al armatelor, Drona de mare strălucire, — pe el, O, Partha, dorești în zadar să-l învingi! Nu s-a auzit niciodată că vârful Sumeru a fost zdrobit de vânt. Totuși, chiar și vântul va duce Sumeru, cerul însuși va cădea pe pământ, chiar și *Yugele* își vor schimba cursul, dacă ceea ce mi-ai spus se va adeveri! Ce om, dornic de viață, fie el Partha sau oricine altcineva, care s-ar apropia de acel zdrobitor de dușmani, ar putea să se întoarcă acasă cu trupul nevătămat? Ce persoană, care pășește pe pământ cu picioarele sale, care, întâlnită de Drona și Bhishma și lovită de săgețile lor, ar scăpa cu viață din bătălie? Ca o broască care locuiește într-o fântână, de ce nu ești capabil să realizezi puterea acestei vaste armate de monarhi adunați, invincibili, arătând ca o oaste cerească și protejați de acești stăpâni ai oamenilor, așa cum oastea cerească este protejată de zei înșiși, adică protejați de regii din Est, Vest, Sud și Nord, de Kamvojas, Saka, Khasas, Salwas, Matsyas, Kurus din țara de mijloc, Mlechchhas, Pulindas, Dravidas, Andhras și Kanchis — această oaste formată din multe națiuni, gata de luptă și asemănătoare cu curentul de netrecut al Gangei. O, tu, cel cu puțină înțelegere, cum îndrăznești, O, nebunule, să te lupți cu mine când ești în mijlocul oștirii mele de elefanți? Tolba ta inepuizabilă, carul tău dăruit de Agni și steagul tău celest, O, Partha, toate acestea, O, Bharata, vor

fi puse la încercare de noi în luptă! Luptă, O, Arjuna, fără să te lauzi! De ce te laşi pradă lăudăroşeniei? Succesul în luptă rezultă din metoda în care se luptă. O bătălie nu se câştigă niciodată prin lăudăroşenie. Dacă, O, Dhananjaya, faptele din această lume ar avea succes ca urmare a lăudăroşeniei, atunci toate persoanele ar fi reuşit în scopurile lor, căci cine nu este competent să se laude? Ştiu că îl ai pe Vasudeva ca aliat. Ştiu că *Gandiva* ta are o lungime de şase coţi. Ştiu că nu există niciun războinic egal cu tine. Ştiind toate acestea, îţi păstrez totuşi regatul! Un om nu câştigă niciodată succesul ca urmare a atributelor descendenţei. Numai Cel Suprem este cel care, prin voinţa sa, face ca lucrurile (ostile) să devină prietenoase şi supuse. În aceşti treisprezece ani, m-am bucurat de suveranitate în timp ce voi plângeţi. Voi continua să domnesc în acelaşi mod, ucigându-te împreună cu rudele tale. Unde era *Gandiva* ta atunci, când ai fost făcut sclav câştigat la miză?Unde era atunci puterea lui Bhima, O, Falguni? Eliberarea voastră nu a venit nici de la Bhimasena, înarmat cu buzduganul, nici de la tine, înarmat cu *Gandiva*, ci de la Krishna, cel fără cusur. Ea, fiica casei lui Prishata, v-a eliberat pe toţi, scufundaţi în sclavie, angajaţi în ocupaţii demne doar de cei de jos şi lucrând ca servitori. V-am caracterizat pe toţi ca fiind seminţe de susan fără miez. Asta este adevărat. Căci nu a purtat Partha (câteva timp după) o împletitură când locuia în oraşul lui Virata? În bucătăria lui Virata, Bhimasena era obosit de munca de bucătar. Chiar şi asta, O, fiu al lui Pritha, este (dovada) bărbăţiei mele! Fugind de o întâlnire cu şolduri, împletituri şi brâuri, tu însuţi legându-ţi părul, te-ai angajat să înveţi fetele să danseze? Astfel Kshatriya îi pedepsesc întotdeauna pe Kshatriya! Din teamă de Vasudeva sau din teamă de tine însuţi, O, Falguni, nu voi renunţa la regat! Luptă cu Kesava ca aliat al tău! Nici înşelăciunea, nici trucurile de prestidigitator, nici jongleria nu pot înspăimânta un om înarmat pregătit pentru luptă. Dimpotrivă, acestea nu fac decât să-i provoace mânia. O mie de Vasudeva, o sută de Falguni, care se apropie de mine şi ale căror arme şi armate nu sunt niciodată inutile, vor zbura cu siguranţă în toate direcţiile. Întâlneşte-l pe Bhishma în luptă, sau loveşte dealul cu capul, sau traversează cu ajutorul celor două braţe ale tale marea vastă şi adâncă! În ceea ce priveşte armata mea, este o adevărată mare cu fiul lui Saradwat ca peşte mare, Vivingsati ca şarpe uriaş, Bhishma ca curent de putere nemăsurată, Drona ca aligator de neînvins, Karna, Salwa şi Salya ca peşti şi vârtejuri, conducătorul Kamvojas ca cap de cal care emite foc, Vrihadvala ca valuri sălbatice, fiul lui Somadatta ca balenă, Yuyutsu şi Durmarshana ca ape, Bhagadatta ca furtună, Srutayus şi fiul lui Hridika ca golfuri şi cheiuri, Dussasana ca curent, Sushena şi Chitrayuda ca elefanţi de apă (hipopotami) şi crocodili, Jayadratha ca stâncă (submarină), Purumitra ca adâncime şi Sakuni ca ţărmuri! Când te vei arunca în acest ocean învolburat, cu valurile sale nesfârşite de arme, vei fi, din cauza oboselii, lipsit de simţuri şi toate rudele şi toţi prietenii tăi vor fi ucişi, atunci pocăinţa îţi va cuprinde inima! Atunci, inima ta se va îndepărta de gândul de a stăpâni pământul, la fel cum inima unei persoane cu fapte necurate se îndepărtează de (speranţa) raiului. Într-adevăr, pentru tine, a câştiga un regat pe care să-l stăpâneşti este la fel de imposibil ca pentru cineva care nu are merite ascetice să obţină raiul!»”

SECŢIUNEA CLXII

Sanjaya a spus: Ajuns în tabăra Pandava, fiul jucătorului (Uluka) s-a prezentat în faţa Pandavaşilor şi, adresându-se lui Yudhishthira, a spus: „Tu eşti pe deplin familiarizat cu ceea ce spun trimişii! Prin urmare, nu se cuvine să te mânii pe mine dacă repet doar cuvintele pe care Duryodhana m-a însărcinat să le spun!”

Auzind aceasta, Yudhishthira a spus: Nu te teme, O, Uluka! Spune-ne, fără nici o teamă, care sunt părerile lacomului Duryodhana, cu vederea limitată! Apoi, în mijlocul şi în prezenţa iluştrilor şi înalţilor Pandava, a Srinjayaşilor şi a lui Krishna, care se bucura de o mare faimă, a lui Drupada cu fiii săi, a lui Virata şi a tuturor monarhilor, Uluka a rostit aceste cuvinte.

Uluka a spus: Chiar şi asta ţi-a spus în faţa tuturor eroilor Kuru însuşi regele Duryodhana, cel cu sufletul înalt! Ascultă aceste cuvinte, O, Yudhishthira! Ai fost învins la zaruri, iar Krishna a fost adus în adunare! În această situaţie, o persoană care se consideră bărbat ar fi îndreptăţită să

cedeze mâniei! Timp de doisprezece ani ai fost exilat din casă în pădure! Timp de un an întreg ai trăit în slujba lui Virata. Amintindu-ți motivul pentru care există mânie, exilul tău și persecuția lui Krishna, fii bărbat, O, fiu al lui Pandu! Deși slab, Bhima totuși, O, Pandava, a făcut un jurământ! Lasă-l, dacă poate, să bea sângele lui Dussasana! Armele tale au fost venerate corespunzător și zeitățile lor protectoare au fost invocate! Câmpul de la Kurukshetra este, de asemenea, fără noroi. Drumurile sunt drepte. Caii tăi sunt bine hrăniți. Angajează-te, așadar, în luptă, mâine, cu Kesava ca aliat! Fără să te fi apropiat încă de Bhishma în luptă, de ce te lauzi? Ca un nebun care se laudă cu intenția sa de a urca munții Gandhamadana, tu, O, fiu al lui Kunti, te lauzi în zadar. Fără să-l fi învins în luptă pe fiul lui Suta (Karna), care este invincibil, și pe Salya, cel mai puternic dintre cei puternici, și primul dintre toți războinicii, egal cu însuși stăpânul lui Sachi în luptă, de ce, O, fiu al lui Pritha, dorești suveranitatea? Învățător atât în *Vede*, cât și în arta arcului, el a atins culmea în ambele ramuri ale învățăturii. Îți dorești în zadar, O, fiu al lui Pritha, să-l învingi pe acel conducător de trupe, ilustrul Drona, care luptă în avangardă, este incapabil de agitație și a cărui forță nu cunoaște diminuare. Niciodată nu am auzit că munții Sumeru au fost zdrobiți de vânt! Dar vântul va duce Sumeru, cerul însuși va cădea pe pământ, chiar *Yugas* se vor inversa dacă ceea ce mi-ai spus tu se va întâmpla cu adevărat! Cine este atât de îndrăgostit de viață, luptând din spatele unui elefant, al unui cal sau dintr-o căruță, încât ar vrea să se întoarcă acasă (teafăr și nevătămat), după ce s-a confruntat cu acel măcelar al dușmanilor? Ce creatură care pășește pe pământ cu picioarele sale ar scăpa cu viață din luptă, după ce a fost atacată de Drona și Bhishma sau străpunsă de săgețile lor teribile? Ca o broască într-o fântână, de ce nu realizezi puterea acestei oștiri adunate de monarhi, care seamănă cu oastea cerească și care este protejată de acești regi ca zeii care îi protejează pe ai lor în ceruri și care, mișunând de regi din Est, Vest, Sud și Nord, cu Kamvojas, Sakas, Khasas, Salwas, Matsyas, Kurus din țara de mijloc, Mlechchhas, Pulindas, Dravidas, Andhras și Kanchis, într-adevăr, cu multe națiuni, toate pregătite pentru luptă, este de netrecut ca valul umflat al Gangelui. O, nebunule cu puțină înțelegere, cum vei lupta cu mine în timp ce eu sunt staționat în mijlocul forței mele de elefanți?

După ce i-a spus aceste cuvinte regelui Yudhishthira, fiul lui Dharma, Uluka, întorcându-și fața spre Jishnu, i-a spus aceste cuvinte: „Luptă fără să te lauzi, O, Arjuna! De ce te lauzi atât de mult? Succesul rezultă din aplicarea metodei. O bătălie nu se câștigă niciodată prin lăudăroșenie. Dacă faptele din această lume, O, Dhananjaya, ar avea succes doar ca urmare a lăudăroșeniei, atunci toți oamenii ar fi reușit în scopurile lor, căci cine nu este competent să se laude? Știu că îl ai pe Vasudeva ca aliat. Știu că *Gandiva* ta are șase coți lungime. Știu că nu există războinic egal cu tine. Știind toate acestea, îmi păstrez totuși regatul! Un om nu câștigă niciodată succesul ca urmare a atributului descendenței. Numai Cel Suprem este cel care, prin voința sa, face (lucrurile ostile) prietenoase și supuse. De treisprezece ani mă bucur de suveranitate, în timp ce voi plângeți! Voi continua să domnesc în același fel, ucigându-te împreună cu rudele tale! Unde era *Gandiva* ta atunci când ai fost făcut sclav câștigat la zaruri? Unde era atunci puterea lui Bhimasena, O, Falguni? Eliberarea voastră nu a venit nici de la Bhimasena înarmat cu buzduganul, nici de la tine înarmat cu *Gandiva*, ci de la Krishna cea fără cusur. Ea, fiica casei lui Prishata, v-a eliberat pe toți, scufundați în sclavie, angajați în ocupații demne doar de cei de jos și lucrând ca servitori! V-am caracterizat ca fiind semințe de susan fără miez. Asta este foarte adevărat, pentru că nu purta Partha o împletitură în timp ce locuia în orașul lui Virata? În bucătăria lui Virata, Bhimasena era obosit de munca de bucătar. Chiar și asta, O, fiu al lui Kunti, este (dovada) bărbăției tale! Fugind de o întâlnire cu împletituri și brâuri, tu însuți îți legai părul într-o împletitură și erai angajat să înveți fetele să danseze! Astfel, Kshatriyasi îi pedepsesc întotdeauna pe Kshatriyasi! Din teamă de Vasudeva sau din teamă de tine, O, Falguni, nu voi renunța la regat. Luptă, cu Kesava ca aliat! Nici înșelăciunea, nici trucurile de prestidigitator, nici jongleria nu pot înspăimânta un om înarmat, gata de luptă. Pe de altă parte, toate acestea nu fac decât să-i provoace mânia! O mie de Vasudeva, o sută de Falguni, care se apropie de mine și ale căror ținte și arme nu ratează niciodată, vor zbura în toate direcțiile. Înfruntă-l pe Bhishma în luptă, sau străpunge dealurile cu capul tău, sau traversează cu ajutorul celor două brațe ale tale marea vastă și adâncă! În ceea ce privește armata mea, ea este un adevărat

ocean cu fiul lui Saradwat ca peşte mare; Vivingsati, peştele său mai mic; Vrihadvala, valurile sale; fiul lui Somadatta, balena sa; Bhishma, forţa sa puternică; Drona este aligatorul său de neînvins; Karna şi Salya sunt peştii şi vârtejurile sale; Kamvoja este capul său de cal care vomită foc, Jayadratha este stânca sa (submarină), Purumitra este adâncimea sa, Durmarshana este apele sale, iar Sakuni este ţărmurile sale! Când te vei arunca în acest ocean învolburat, cu valurile sale nesfârşite de arme, vei fi copleşit de oboseală şi îţi vei pierde simţurile, iar toţi, rudele şi prietenii tăi vor fi ucişi, atunci pocăinţa îţi va cuprinde inima! Atunci inima ta se va îndepărta, O, Partha, de gândul de a stăpâni pământul, la fel cum inima unei persoane cu fapte necurate se îndepărtează de (speranţa) raiului. Într-adevăr, pentru tine, a câştiga un regat pe care să-l stăpâneşti este la fel de imposibil ca pentru cineva care nu are merite ascetice să obţină raiul!”

SECŢIUNEA CLXIII

Sanjaya a spus: O, monarhule, provocându-l şi mai mult pe Arjuna, care era ca un şarpe cu venin virulent, prin loviturile sale verbale, Uluka a repetat încă o dată cuvintele pe care le spusese odată. Pandavii fuseseră deja suficient de provocaţi înainte de această repetare, dar auzind aceste cuvinte (a doua oară) şi primind aceste critici din partea fiului jucătorului, au fost provocaţi peste măsură. Toţi s-au ridicat în picioare şi au început să-şi întindă braţele. Arătând ca nişte şerpi înfuriaţi şi veninoşi, au început să se privească unii pe alţii. Bhimasena, cu faţa în jos şi respirând greu ca un şarpe, a început să-l privească pe Kesava din colţul ochilor, îndreptând spre el colţurile roşii ca sângele ale ochilor săi. Văzând că fiul zeului Vântului era foarte afectat şi extrem de provocat de furie, cel din neamul Dasarha i s-a adresat zâmbind fiului jucătorului şi i-a spus: «Pleacă de aici fără întârziere, fiul jucătorului, şi spune-i lui Suyodhana aceste cuvinte: Cuvintele tale au fost auzite şi înţelese. „Fie ca dorinţa ta să se împlinească.”» După ce a spus aceasta, O, cel mai bun dintre monarhi, Kesava, cel cu braţele puternice, l-a privit încă o dată pe Yudhishthira, înzestrat cu mare înţelepciune. Apoi, în mijlocul şi în prezenţa tuturor Srinjayaşilor, a lui Krishna, cel cu mare renume, a lui Drupada cu fiii săi, a lui Virata şi a tuturor regilor (adunaţi acolo), Uluka i-a repetat încă o dată lui Arjuna cuvintele pe care le spusese, provocându-l şi mai mult, ca un şarpe furios şi veninos, enervat de un ţăruş. Şi le-a spus tuturor, adică lui Krishna şi celorlalţi, cuvintele pe care Duryodhana îl instruise să le spună. Auzind acele cuvinte dure şi extrem de neplăcute rostite de Uluka, Partha s-a agitat foarte tare şi şi-a şters sudoarea de pe frunte. Şi văzându-l pe Partha, O, rege, în acea stare, adunarea de monarhi nu a mai putut suporta deloc. Şi la acea insultă adusă lui Krishna şi lui Partha, războinicii Pandava au fost foarte agitaţi. Deşi înzestraţi cu o mare statornicie a minţii, acei tigri printre oameni au început să ardă de furie. Şi Dhrishtadyumna şi Sikhandin şi acel puternic războinic, Satyaki, şi cei cinci fraţi Kekaya, şi Rakshasa Ghatotkacha, fiii lui Draupadi, şi Abhimanyu, şi regele Dhrishtaketu, şi Bhimasena, înzestrat cu mare vitejie, şi acei puternici războinici în car, gemenii, au sărit de pe scaunele lor, cu ochii roşii de furie, fluturând braţele lor frumoase împodobite cu pastă de santal roşu şi ornamente de aur. Atunci Vrikodara, fiul lui Kunti, înţelegând gesturile şi gândurile lor, se ridică brusc de pe scaun. Şi scrâşnind din dinţi, lingându-şi cu limba colţurile gurii, arzând de furie, strângând mâinile şi întorcând ochii cu înfocare, i-a spus aceste cuvinte lui Uluka: „Prost ignorant, cuvintele tale au fost auzite acum, pe care Duryodhana ţi le-a spus cu scopul de a ne provoca, ca şi cum am fi o adunătură de imbecili! Ascultă acum cuvintele pe care ţi le spun şi pe care trebuie să le repeţi inaccesibilului Suyodhana în mijlocul tuturor Kshatriyilor şi în auzul fiului lui Suta şi al răutăciosului Sakuni. Noi căutăm întotdeauna să-l mulţumim pe fratele nostru mai mare! Pentru aceasta, O, tu, cel cu comportament răutăcios, am tolerat faptele tale. Nu consideri că acest lucru este un mare noroc pentru tine? Numai pentru binele neamului nostru, regele Yudhishthira cel Drept, înzestrat cu o mare inteligenţă, l-a trimis pe Hrishikesa la Kurus pentru a aduce pacea! Împins de soartă, fără îndoială, doreşti să te îndrepţi spre lăcaşul lui Yama! Vino, luptă cu noi. Totuşi, acest lucru se va întâmpla cu siguranţă mâine! Am jurat, într-adevăr, să te ucid împreună cu fraţii tăi! O, păcătosule nebun, nu te îndoi nici măcar o clipă, căci aşa cum am jurat, aşa se va întâmpla! Chiar şi oceanul, lăcaşul lui Varuna, poate să-şi depăşească brusc continentele. Chiar dacă munţii se vor despica, cuvintele mele nu vor fi

niciodată false! Chiar dacă Yama însuşi, sau Kuvera, sau Rudra, te vor ajuta, Pandavii vor îndeplini totuşi ceea ce au jurat! Cu siguranţă voi bea sângele lui Dussasana după bunul meu plac! Şi jur, de asemenea, că orice Kshatriya care se va apropia de mine cu mânie, chiar dacă va veni cu Bhishma în frunte, îl voi trimite în lăcaşul lui Yama! Ceea ce am spus în mijlocul adunării Kshatriya va fi cu siguranţă adevărat. Jur pe sufletul meu!”

Auzind aceste cuvinte ale lui Bhimasena, şi Sahadeva, plin de mânie, cu ochii roşii de furie, a rostit aceste cuvinte în faţa trupelor (adunate) — cuvinte care se potriveau cu acel erou mândru. Şi el a spus: „Ascultă, păcătosule, cuvintele pe care le rostesc şi care trebuie repetate tatălui tău! Nu ar fi apărut niciodată o diferenţă între noi şi Kuru, dacă Dhritarashtra nu ar fi avut nicio relaţie cu tine! Din cauza faptelor păcătoase şi a exterminării propriei tale rase, te-ai născut ca o întruchipare a certurilor pentru distrugerea întregii lumi, precum şi pentru distrugerea rasei lui Dhritarashtra! Încă de la naşterea noastră, O, Uluka, tatăl tău păcătos a căutat întotdeauna să ne facă rău şi să ne facă rău. Doresc să ajung pe malul opus al acestei relaţii ostile. Ucigându-te mai întâi sub ochii lui Sakuni, îl voi ucide apoi pe Sakuni însuşi sub privirile tuturor arcaşilor!”

Auzind aceste cuvinte ale lui Bhima şi Sahadeva, Falguni i se adresă zâmbind lui Bhima, spunând: „O, Bhimasena, cei care au provocat ostilităţi împotriva ta nu pot trăi! Deşi pot locui fericiţi în casele lor, aceşti nebuni vor fi totuşi prinşi în plasele morţii! O, cel mai bun dintre oameni, Uluka nu merită să fie tratat cu asprime de tine! Ce vină au trimişii, repetând doar ceea ce li se cere (să spună)?”. Şi după ce i s-a adresat astfel lui Bhima, eroul cu braţe puternice, s-a adresat apoi eroilor săi aliaţi şi binevoitori, conduşi de Dhrishtadyumna, spunând: „Aţi auzit cuvintele fiului păcătos al lui Dhritarashtra, care îl defăima pe Vasudeva şi mai ales pe mine! Şi auzindu-le, v-a cuprins mânia, pentru că ne doriţi binele! Dar, datorită puterii lui Vasudeva şi eforturilor voastre, nu iau în seamă nici măcar toţi Kshatriya de pe pământ adunaţi la un loc! Cu permisiunea voastră, îi voi comunica acum lui Uluka care este răspunsul la aceste cuvinte, ce ar trebui să-i spună lui Duryodhana! Când va veni ziua de mâine, staţionat în fruntea diviziei mele, voi da răspunsul la aceste cuvinte prin *Gandiva*! Căci cei care sunt eunuci răspund cu cuvinte.”

Auzind aceasta, toţi aceşti regi minunaţi l-au aplaudat pe Dhananjaya, mirându-se de ingeniozitatea răspunsului său. Regele Yudhishthira cel Drept, după ce le-a vorbit blând tuturor regilor, fiecăruia potrivit vârstei sale şi după cum merita, i-a spus în cele din urmă lui Uluka aceste cuvinte, pentru ca el să le transmită lui Duryodhana. Şi Yudhishthira a spus: „Niciun rege bun nu ar trebui să suporte cu răbdare o insultă. După ce am ascultat atât de mult timp ceea ce aveai de spus, îţi voi spune acum care este răspunsul meu!”

Auzind aceste cuvinte ale lui Duryodhana, Yudhishthira, acel taur al neamului Bharata, cu ochii extrem de roşii de furie şi suspinând ca un şarpe cu venin virulent, lingându-şi colţurile gurii cu limba, ca şi cum ar fi fost umflat de mânie, şi aruncând privirea asupra lui Janardana şi a propriilor fraţi, i-a spus lui Uluka aceste cuvinte pline de blândeţe şi vigoare. Şi aruncând braţele sale masive, el i-a spus fiului jucătorului: «Du-te, O Uluka, şi spune-i lui Duryodhana, acel nemulţumit, întruchiparea răutăţii şi a ostilităţii, acel nenorocit infam al neamului său, aceste cuvinte: „O, nenorocit păcătos, tu te comporţi întotdeauna cu viclenie faţă de Pandavi! O, păcătosule nebun, cel care îşi arată vitejia bazându-se pe propria putere şi îşi cheamă duşmanii (la luptă) şi îşi îndeplineşte propriile cuvinte, chiar el este un om din ordinul Kshatriya! Fii tu un Kshatriya, O, ticălos păcătos, şi cheamă-ne la luptă! O, infam al neamului tău, nu veni la luptă, punând în fruntea ta pe alţii pentru care noi profesăm respect! O, Kaurava, bazându-te pe propria ta putere şi pe cea a servitorilor tăi, cheamă-i pe fiii lui Pritha la luptă! Fii Kshatriya în toate privinţele! Cel care îşi cheamă duşmanii la luptă, bazându-se pe puterea altora şi incapabil să-i primească el însuşi, este, într-adevăr, un eunuc! Tu, însă, te consideri superior, bazându-te pe puterea altora! Fiind slab şi incapabil, de ce ne strigi (cuvinte) în felul acesta?”»

Krishna a spus: Cuvintele mele, O, fiu al jucătorului, ar trebui să fie comunicate lui Suyodhana. Lasă ca ziua în care va avea loc bătălia să vină la tine. O, tu, cu sufletul rău, fii bărbat! O, nebunule, tu crezi că Janardana nu va lupta, deoarece a fost ales de Pandavi să acţioneze doar ca vizitiu, aşa că nu eşti alarmat. Totuşi, asta nu se va întâmpla, nici măcar pentru o clipă. Dacă mânia mea este stârnită, atunci îi voi consuma pe toţi regii (adunaţi de tine) ca un foc care consumă o grămadă de paie. La porunca lui Yudhishthira, însă, voi îndeplini doar funcţiile de vizitiu al înaltului Falguni, al cărui simţuri sunt sub control complet şi care, singur (dintre noi doi), va lupta! Dacă vei zbura dincolo de limitele celor trei lumi, dacă te vei scufunda în adâncurile pământului, chiar şi în aceste locuri, mâine dimineaţă vei vedea carul lui Arjuna. Tu crezi că cuvintele lui Bhima au fost rostite în zadar! Dar să ştii că sângele lui Dussasana a fost deja băut. Să ştii, de asemenea, că, deşi ai rostit cuvinte atât de dure şi de perverse, nici Partha, nici regele Yudhishthira, nici Bhimasena, nici vreunul dintre gemeni nu te consideră de paie!

SECȚIUNEA CLXIV

Sanjaya a spus: După ce a auzit cuvintele lui Duryodhana, Gudakesha, cel de mare renume, l-a privit pe fiul jucătorului cu ochii extrem de roşii. Privindu-l şi pe Kesava şi fluturând braţele sale masive, s-a adresat fiului jucătorului, spunând: „Cel care, bazându-se pe propria sa forţă, îşi cheamă duşmanii şi luptă cu ei fără teamă, este considerat un bărbat. Cel care, însă, bazându-se pe puterea altora, îşi cheamă duşmanii, este un Kshatriya infam. Ca urmare a incapacităţii sale, un astfel de om este considerat cel mai josnic dintre oameni. Bazându-te pe puterea altora, tu (O, Duryodhana), fiind tu însuţi un laş, doreşti totuşi, O, nebunule, să-ţi mustri duşmanii. După ce l-ai instalat (pe Bhishma), cel mai bătrân dintre toţi Kshatriya, a cărui inimă este mereu îndreptată spre a face ceea ce este bine, care îşi controlează toate pasiunile şi care este înzestrat cu o mare înţelepciune, la comanda trupelor tale şi l-ai expus unei morţi sigure, te laşi pradă lăudăroşeniei! O, tu, cu înţelegere răutăcioasă, scopul tău (în a face acest lucru) ne este pe deplin cunoscut, O, nenorocitule al neamului tău! Ai făcut-o, crezând că fiii lui Pandu nu vor ucide, din bunătate, pe fiul lui Ganga. Ştii însă, O, fiu al lui Dhritarashtra, că îl voi ucide mai întâi pe Bhishma în faţa tuturor arcaşilor, bazându-te pe puterea cărora te laşi pradă unor astfel de laude! O, fiu al jucătorului, reapărând (de aici) la Bharatas şi apropiindu-te de Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra, spune-i că Arjuna a spus: — *Aşa să fie*! După ce această noapte va trece, va avea loc o luptă aprigă. Într-adevăr, Bhishma, cu puterea sa neclintită şi aderând ferm la adevăr, ţi-a spus în mijlocul Kurusilor aceste cuvinte: «Voi ucide armata Srinjayas şi Salweyas. Aceasta va fi sarcina mea. Cu excepţia lui Drona, pot ucide întreaga lume. Prin urmare, nu trebuie să te temi de Pandavi!» La auzul acestor cuvinte, tu, O, Duryodhana, consideri regatul ca fiind al tău şi crezi că Pandavii au căzut în necaz. Eşti plin de mândrie din această cauză. Nu vezi însă pericolul care se află în tine însuţi. Prin urmare, în luptă, îl voi ucide mai întâi, sub ochii tăi, pe Bhishma, cel mai în vârstă dintre Kuru! La răsăritul soarelui (mâine), în fruntea trupelor, cu steaguri şi care, protejaţi-l pe acel lider al forţelor voastre, ferm în promisiunile sale. Eu, cu săgeţile mele, îl voi doborî pe cel care este refugiul vostru din carul său, în faţa ochilor voştri! Când va veni ziua de mâine, Suyodhana va şti ce înseamnă să te laşi pradă lăudăroşeniei, văzându-l pe bunicul acoperit de săgeţile mele! Tu, O, Suyodhana, vei vedea foarte curând împlinirea a ceea ce Bhimasena, în mânia sa, a spus, în mijlocul adunării, fratelui tău, acelui om cu vedere limitată, şi anume Dussasana, căsătorit cu nedreptatea, mereu certăreţ, cu înţelegere rea şi comportament crud. În curând vei vedea efectele teribile ale vanităţii şi mândriei, ale mâniei şi aroganţei, ale lăudăroşeniei şi lipsei de inimă, ale cuvintelor şi faptelor tăioase, ale aversiunii faţă de dreptate, ale păcatului şi ale vorbelor rele despre alţii, ale încălcării sfaturilor bătrânilor, ale privirii oblice şi ale tuturor felurilor de vicii! O, gunoi al umanităţii, cum poţi tu, O, nebunule, să speri la viaţă sau la regat, dacă eu, având pe Vasudeva ca secund, cedez mâniei? După ce Bhishma şi Drona vor fi fost potoliţi şi după ce fiul lui Suta va fi fost răsturnat, vei fi fără speranţă de viaţă, de regat şi de fii! Auzind de uciderea fraţilor şi a fiilor tăi şi lovit mortal de Bhimasena, tu, O, Suyodhana, îţi vei aminti toate faptele tale rele! Spune-i, O, fiu al jucătorului, că nu jur a doua oară. Îţi spun cu sinceritate că toate acestea se vor împlini! Plecând de aici, O, Uluka, spune-i, O, sire,

aceste cuvinte ale mele lui Suyodhana! Nu se cuvine să-mi înțelegi comportamentul prin prisma propriului tău comportament! Cunoaște diferența dintre comportamentul tău și al meu, care este chiar diferența dintre adevăr și falsitate! Nu doresc răul nici măcar insectelor și furnicilor. Ce pot spune, așadar, despre dorința mea de a le face rău rudelor mele? O, sire, tocmai de aceea am solicitat doar cinci sate! De ce, O, tu, cel cu înțelegere răutăcioasă, nu vezi calamitatea cumplită care te amenință? Sufletul tău copleșit de poftă, se complace în laude din cauza înțelegerii defectuoase. Din această cauză nu accepți cuvintele benefice ale lui Vasudeva. Ce nevoie mai este acum de multe vorbe? Luptă (împotriva noastră) cu toți prietenii tăi! Spune, O, fiu al jucătorului, prințului Kuru care întotdeauna îmi face rău (și aceste cuvinte, de asemenea,) — Cuvintele tale au fost auzite; sensul lor a fost înțeles. Fie cum dorești!”

O, fiu al regelui, Bhimasena a rostit încă o dată aceste cuvinte: „O, Uluka, transmite cuvintele mele celui rău la inimă, înșelător și nedrept Suyodhana, care este întruchiparea păcatului, care este căsătorit cu viclenia și al cărui comportament este extrem de rău. Va trebui să locuiești în stomacul unui vultur sau în Hastinapura. O, gunoi al omenirii, voi îndeplini cu siguranță jurământul pe care l-am făcut în mijlocul adunării. Jur în numele Adevărului că, ucigându-l pe Dussasana în luptă, îi voi bea sângele! Ucigându-ți și pe ceilalți frați, îți voi zdrobi coapsele. Fără îndoială, O, Suyodhana, eu sunt distrugătorul tuturor fiilor lui Dhritarashtra, așa cum Abhimanyu este al tuturor prinților (mai tineri)! Vă voi mulțumi pe toți prin faptele mele! Ascultați-mă încă o dată. O Suyodhana, ucigându-te pe tine, împreună cu toți frații tăi uterini, îți voi lovi coroana capului cu piciorul meu, sub privirile regelui Yudhishthira cel Drept!”

Nakula, atunci, O, rege, a rostit aceste cuvinte: „O, Uluka, spune-i fiului lui Dhritarashtra, Suyodhana, din neamul Kuru, că toate cuvintele rostite de el au fost auzite și înțelese. O, Kauravya, voi face tot ceea ce mi-ai poruncit să fac.”

Și Sahadeva, O, monarhule, a rostit aceste cuvinte de mare importanță: „O, Suyodhana, totul va fi așa cum dorești! Va trebui să te căiești, O, mare rege, împreună cu copiii tăi, rudele și consilierii tăi, chiar dacă acum te lauzi cu bucurie în fața suferințelor noastre.”

Apoi Virata și Drupada, amândoi venerabili în vârstă, i-au spus lui Uluka: „Este chiar dorința noastră să devenim sclavi ai unei persoane virtuoase! Totuși, dacă vom fi sclavi sau stăpâni, se va ști mâine, la fel și cine deține bărbăția!”

După ei, Sikhandin i-a spus aceste cuvinte lui Uluka: „Trebuie să-i spui regelui Duryodhana, care este mereu dependent de păcat, aceste cuvinte: «Vezi, O, rege, ce faptă feroce săvârșesc eu în luptă! Îl voi ucide pe bunicul tău din carul său, pe a cărui vitejie te bazezi pentru a avea succes în luptă! Fără îndoială, am fost creat de Creatorul înalt pentru distrugerea lui Bhishma. Îl voi ucide cu siguranță pe Bhishma în fața tuturor arcașilor.»”

După aceasta, Dhrishtadyumna i-a spus și el lui Uluka, fiul jucătorului, aceste cuvinte: „Spune-i prințului Suyodhana aceste cuvinte ale mele, și anume: Îl voi ucide pe Drona împreună cu toți urmașii și prietenii lui. Și voi face o faptă pe care nimeni altcineva nu o va face vreodată”.

Regele Yudhishthira a rostit încă o dată aceste cuvinte înalte, pline de clemență: „O, monarhule, nu doresc niciodată uciderea rudelor mele. O, tu, cel cu înțelegere rea, din vina ta toate acestea se vor întâmpla cu siguranță. Desigur, va trebui să sancționez îndeplinirea marilor lor fapte de către toți cei din jurul meu. Pleacă, O, Uluka, fără întârziere, sau rămâi aici, O, sire, căci, binecuvântat să fii, și noi suntem rudele tale.”

Uluka, atunci, O, rege, gândindu-se la permisiunea lui Yudhishthira, fiul lui Dharma, s-a dus acolo unde se afla regele Suyodhana. Astfel abordat, fiul jucătorului, ținând minte cu atenție tot ce

auzise, s-a întors la locul de unde venise. Și ajungând acolo, i-a relatat în întregime răzbunătorului Duryodhana tot ce îi încredințase Arjuna. De asemenea, el i-a comunicat cu fidelitate fiului lui Dhritarashtra cuvintele lui Vasudeva, ale lui Bhima, ale regelui Yudhishthira cel Drept, ale lui Nakula, Virata și Drupada, O, Bharata, precum și cuvintele lui Sahadeva, Dhrishtadyumna și Sikhandin, și cuvintele rostite (ulterior) de Kesava și Arjuna. Și după ce a ascultat cuvintele fiului jucătorului, Duryodhana, acel taur din neamul Bharata, a ordonat lui Dussasana, Karna și Sakuni, O, Bharata, și propriilor lor trupe și trupelor aliaților, precum și tuturor regilor (adunați), să se alinieze în divizii și să fie gata de luptă înainte de răsăritul soarelui (a doua zi). Mesagerii, instruiți de Karna, s-au urcat în grabă în care, pe cămile, iepe și cai buni, înzestrați cu o mare viteză, și au traversat repede tabăra. La porunca lui Karna, ei au promulgat ordinul — *Aliniați-vă înainte de răsăritul soarelui mâine !*

SECȚIUNEA CLXV

Sanjaya a spus: După ce a ascultat cuvintele lui Uluka, Yudhishthira, fiul lui Kunti, și-a mutat armata condusă de Dhrishtadyumna și alții. Această vastă armată comandată de Dhrishtadyumna, formată din patru tipuri de forțe, și anume soldați de infanterie, elefanți, care și cavalerie, teribilă și de neclintit ca însăși pământul, și păzită de puternici războinici conduși de Bhimasena și Arjuna, putea fi comparată cu vastul ocean care zăcea în liniște. Și în fruntea acelei vaste forțe se afla acel puternic arcaș, prințul Panchalas, invincibil în luptă, și anume Dhrishtadyumna, dornic să-l aibă pe Drona ca adversar. Și Dhrishtadyumna a început să selecteze combatanți (din propria sa armată) pentru a-i înfrunta pe anumiți războinici din forța ostilă. Și a dat ordine războinicilor săi din carele de luptă, potrivite cu puterea și curajul lor. Și l-a pus pe Arjuna împotriva fiului lui Suta (Karna), pe Bhima împotriva lui Duryodhana, pe Dhrishtaketu împotriva lui Salya, pe Uttamaujas împotriva fiului lui Gautama (Kripa), pe Nakula împotriva lui Kritavarman, pe Yuyudhana împotriva conducătorului Sindhus (Jayadratha).Și l-a pus pe Sikhandin în frunte, punându-l să lupte împotriva lui Bhishma. Și l-a îndemnat pe Sahadeva să lupte împotriva lui Sakuni, pe Chekitana împotriva lui Sala, iar pe cei cinci fii ai lui Draupadi împotriva Trigartas. Și l-a îndemnat pe fiul lui Subhadra (Abhimanyu) să se lupte cu Vrishasena (fiul lui Karna) și, de asemenea, cu toți ceilalți regi, pentru că îl considera pe Abhimanyu superior chiar și lui Arjuna în luptă. Și distribuind astfel războinicii săi, individual și colectiv, acel arcaș puternic, de culoarea focului aprins, l-a păstrat pe Drona pentru el. Și acel lider al liderilor de trupe, puternicul și inteligentul arcaș Dhrishtadyumna, după ce și-a aranjat trupele în mod corespunzător, a așteptat bătălia cu inima fermă. Și după ce a aranjat combatanții, așa cum s-a indicat mai sus, ai Pandavilor, a așteptat, cu mintea concentrată, pe câmpul de luptă, pentru a asigura victoria fiilor lui Pandu.

SECȚIUNEA CLXVI

Dhritarashtra a spus: După ce Falguni a jurat să-l ucidă pe Bhishma în luptă, ce au făcut fiii mei răi, conduși de Duryodhana? Vai, deja îl văd pe tatăl meu, fiul lui Ganga, ucis în luptă de arcașul cu mâna fermă, Partha, care îl are ca aliat pe Vasudeva! Și ce a spus acel arcaș puternic, cel mai de seamă dintre războinici, Bhishma, înzestrat cu o înțelepciune nemăsurată, auzind cuvintele lui Partha? După ce a acceptat și porunca Kauravas, ce a făcut cel mai de seamă dintre războinici, fiul lui Ganga, de o inteligență și o vitejie extraordinare?

Vaisampayana a continuat: Astfel întrebat, Sanjaya i-a spus tot ce spusese Bhishma, cel mai în vârstă din familia Kuru, cel cu energie nemăsurată.

Sanjaya a spus: O, monarhule, după ce a primit comanda, Bhishma, fiul lui Santanu, i-a spus aceste cuvinte lui Duryodhana, bucurându-l nespus: „Venind în fața liderului forțelor celeste, adică Kumara, înarmat cu lancea, voi fi, fără îndoială, comandantul armatei tale astăzi! Sunt bine versat în toate treburile importante, precum și în diferite tipuri de formații militare. Știu, de

asemenea, cum să-i fac pe soldaţii obişnuiţi şi pe voluntari să-şi îndeplinească rolurile. În ceea ce priveşte marşul trupelor şi dispunerea lor în formaţie, în confruntări şi retrageri, sunt la fel de versat, O, mare rege, ca şi Vrihaspati (învăţătorul celor cereşti)! Sunt familiarizat cu toate metodele de dispunere militară răspândite printre celestiali, Gandharvas şi fiinţele umane. Cu acestea îi voi înfrânge pe Pandavi. Lasă febra (inimii) tale să se risipească. Voi lupta (împotriva duşmanului), protejând în mod corespunzător armata ta şi conform regulilor ştiinţei (militare)! O, rege, lasă febra inimii tale să se risipească!

Auzind aceste cuvinte, Duryodhana a spus: „O, fiu al lui Ganga cu braţe puternice, îţi spun sincer că nu mă tem nici măcar de toţi zeii şi Asurii uniţi împreună! Cu atât mai puţin mă tem atunci când tu, cel invincibil, ai devenit conducătorul forţelor mele şi când acel tigru printre oameni, Drona, aşteaptă de asemenea cu nerăbdare bătălia! Când voi doi, cei mai de seamă dintre oameni, vă alăturaţi luptei de partea mea, victoria, ba chiar şi suveranitatea celor cereşti nu pot fi cu siguranţă de neatins pentru mine! Doresc însă, O, Kaurava, să ştiu care dintre războinicii inamicului şi ai mei sunt consideraţi *Rathas* şi care *Atirathas*. Tu, O, strămoşule, cunoşti bine (vitejia) combatanţilor inamici, dar şi a noştri! Doresc să aud acest lucru, împreună cu toţi aceşti domni ai pământului!”

Bhishma a spus: Ascultă, O, fiu al lui Gandhari, O, rege al regilor, povestea lui *Rathas* din propria ta armată! Ascultă, O, rege, cine sunt *Rathas* şi cine sunt *Atirathas*! În armata ta sunt multe mii, multe milioane şi multe sute de milioane de *Rathas*. Ascultă-mă, însă, pe măsură ce îi numesc doar pe cei principali. În primul rând, cu fraţii tăi, inclusiv Dussasana şi alţii, tu eşti cel mai important dintre *Rathas*! Toţi sunteţi pricepuţi în lovituri, în tăierea carelor şi în străpungere. Toţi sunteţi şoferi pricepuţi de care, stând în cabina şoferului, şi mânuitori pricepuţi de elefanţi, stând pe gâtul acestor animale. Toţi sunteţi lovitori iscusiţi cu buzdugane, săgeţi cu barbă, săbii şi scuturi. Sunteţi pricepuţi în arme şi competenţi în a purta povara responsabilităţii. Voi toţi sunteţi discipoli ai lui Drona şi ai lui Kripa, fiul lui Saradwat, în arta arcului şi a altor arme. Nedreptăţiţi de fiii lui Pandu, aceşti Dhartarashtras, înzestraţi cu energie, vor ucide cu siguranţă în luptă pe Panchalas, de neînvins în luptă. Atunci, O, cel mai de seamă dintre Bharati, voi veni eu, conducătorul tuturor trupelor tale, care voi extermina duşmanii tăi, învingându-i pe Pandavi! Nu se cuvine să vorbesc despre propriile mele merite. Tu mă cunoşti. Cel mai de seamă dintre toţi mânuitorii de arme, Bhoja (şeful) Kritavarman este *Atiratha*. Fără îndoială, el îţi va îndeplini scopul în luptă. Incapabil de a fi umilit de persoane pricepute în arme, aruncând sau lansând armele sale la mare distanţă şi lovind cu putere, el va distruge rândurile duşmanului, aşa cum marele Indra i-a distrus pe Danavas. Conducătorul Madrasului, puternicul arcaş Salya, este, după părerea mea, un *Atiratha*. Acest războinic se laudă că este egalul lui Vasudeva în fiecare bătălie (în care luptă). După ce şi-a abandonat nepoţii, cel mai bun dintre regi, Salya, a devenit al tău. El se va lupta în bătălie cu Maharathas din tabăra Pandava, inundând inamicul cu săgeţile sale, asemănătoare valurilor mării. Puternicul arcaş Bhurisravas, fiul lui Somadatta, care este priceput în arme şi este unul dintre prietenii tăi binevoitori, este un lider al liderilor diviziilor de care. El va face, cu siguranţă, ravagii mari printre combatanţii duşmanilor tăi. Regele Sindhus, O, monarhule, este, în opinia mea, egal cu doi *Rathas*. Cel mai bun dintre războinicii cu carele va lupta în bătălie, dând dovadă de mare vitejie. Umilit, O, rege, de Pandava cu ocazia răpirii lui Draupadi şi ţinând minte această umilinţă, ucigaşul eroilor inamici va lupta (pentru tine). După ce a practicat, O, rege, cele mai severe austerităţi, el a obţinut o binecuvântare, foarte dificil de dobândit, pentru a-i întâlni pe Pandavi în luptă. Acel tigru printre războinicii din car, amintindu-şi astfel vechea sa ostilitate, va lupta, O, sire, cu Pandavi în luptă, fără să-i pese de propria sa viaţă, care este atât de greu de dat.

SECŢIUNEA CLXVII

Bhishma a spus: Sudhakshina, conducătorul Kamvojas, este, în opinia mea, egal cu un singur *Ratha*. Dorind succesul obiectivului tău, el va lupta cu siguranţă împotriva inamicului în

bătălie. O, cel mai bun dintre regi, Kauravas vor vedea vitejia acestui leu printre războinicii din carele de luptă, care se va lupta pentru tine, egală cu cea a lui Indra însuși în bătălie. În ceea ce privește armata de care a acestui rege, O, monarhule, acei luptători cu impetuozitate feroce, Kamvojas, vor acoperi o suprafață mare ca un roi de lăcuste! Venind din (provincia) Mahishmati, Nila, îmbrăcat în armură albastră, este unul dintre *Rathas* ai tăi. Cu armata sa de care, el va provoca un mare haos printre dușmanii tăi, O, copilule, el a avut ostilități cu Sahadeva. O, rege, el va lupta continuu pentru tine, O, tu, din neamul lui Kuru. Ispășitori în luptă, cu energie și vitejie feroce, (prinții) Vinda și Anuvinda din Avanti sunt amândoi considerați *Rathas* excelenți. Acești doi eroi printre oameni vor consuma trupele dușmanilor tăi, cu buzdugane și săgeți cu țepi, săbii și săgeți lungi și sulițe aruncate din mâinile lor. Ca doi lideri (de elefanți) care se joacă în mijlocul turmelor lor, acești doi prinți, O, monarhule, dornici de luptă, vor cutreiera câmpul de luptă, fiecare ca Yama însuși. Cei cinci frați (regali) din Trigarta sunt, în opinia mea, cei mai de seamă dintre *Rathas*. Fiii lui Pritha au provocat ostilități cu ei în orașul Virata, în acea ocazie (binecunoscută). Ca niște uriași Makara, O, rege, agitând apele Gangelui acoperite de valuri înalte, ei vor agita rândurile Partașilor în luptă. Toți cei cinci, O, rege, sunt *Ratha*, având pe Satyaratha (printre ei) ca primul. Amintindu-și nedreptățile care le-au fost făcute în trecut de fiul lui Pandu, care este fratele mai mic al lui Bhima, când acesta din urmă, O, Bharata, pe carul său tras de cai albi, era angajat, O, monarhule, în subjugarea tuturor regilor pământului, ei se vor strădui cu siguranță cu curaj în luptă. Întâlnind mulți Maharathas — șefi ai arcașilor — lideri ai Kshatriyas - de partea Parthas, ei îi vor ucide cu siguranță. Fiul tău Lakshmana și fiul lui Dussasana — acești tigri printre oameni sunt amândoi neînfricați în luptă. În floarea tinereții, cu membre delicate, înzestrați cu o mare activitate, acei doi prinți, bine versați în bătălii și capabili să conducă pe toți, acei tigri printre Kurus, acei războinici în car, sunt, cred, doi dintre cei mai buni *Rathas* ai noștri. Devotați îndatoririlor ordinului Kshatriya, acei doi eroi vor realiza mari fapte. Dandadhara, O, monarhule, este, O, taur printre oameni, egal cu un singur *Ratha*. Păzit de propriii săi soldați, el va lupta în bătălie pentru tine. Înzestrat cu un mare elan și vitejie, regele Vrihadvala, conducătorul Kosalas, este, în opinia mea, O, sire, egal cu un *Ratha*. Puternic în luptă, acest arcaș redutabil, devotat binelui Dhartarashtras, se va strădui cu putere în luptă, bucurându-și prietenii. Kripa, fiul lui Saradwat, este, O, rege, un lider al liderilor carelor de luptă. Necruțător chiar și față de viața care este atât de prețioasă, el îi va distruge pe dușmanii tăi. Născut într-o tufă de tufăriș ca fiu al marelui înțelept, adică al preceptorului Gautama, numit și Saradwat, el este invincibil ca însuși Kartikeya. Distrugând nenumărați războinici înarmați cu diverse arme și arcuri, el va cutreiera câmpul de luptă ca un foc aprins, O, tată.

SECȚIUNEA CLXVIII

Bhishma a spus: Unchiul tău matern, Sakuni, O, rege, este egal cu un singur *Ratha*. După ce a provocat (izbucnirea) ostilităților (actuale) cu fiii lui Pandu, el va lupta. Nu există nicio îndoială în privința asta. Trupele sale sunt de neoprit când se năpustesc în luptă. Înarmate cu o mulțime de arme de diferite feluri, ele sunt rapide ca vântul. Puternicul arcaș (Aswatthaman), care este fiul lui Drona, îi depășește pe toți arcașii. Cunoscător al tuturor modurilor de război și al armelor neînvins, el este un *Maharatha*. La fel ca cel care mânuiește *Gandiva*, săgețile acestui războinic, trase din arcul său, se îndreaptă într-o linie continuă, atingându-se una de alta. Dacă dorește, acest *Maharatha* este capabil să consume cele trei lumi. Angajat în austerități în schitul său, el și-a sporit astfel atât furia, cât și energia. Dotat cu o mare inteligență, el a fost favorizat de Drona cu (darul tuturor) armelor celeste. Există, totuși, O taur al neamului Bharata, un mare defect în el, în consecința căruia, O, cel mai bun dintre regi, nu îl consider nici un *Ratha*, nici un *Maharatha*. Acest om regenerat este extrem de atașat de viață, care îi este foarte dragă. Printre războinicii ambelor armate nu există nimeni care să poată fi considerat egalul său. Chiar și cu un singur car, el poate anihila întreaga armată a celor cerești. Dotat cu o constituție puternică, el poate despica chiar și munții cu loviturile arcului său, lovind gardul de piele de pe brațul său stâng. Dotat cu nenumărate calități, acest luptător de o strălucire feroce va rătăci (pe câmpul de luptă), imposibil de înfrânt, asemenea lui Yama însuși, cu buzduganul în mână. Asemănător focului de la sfârșitul *Yuga* în ceea

ce privește furia sa, având un gât de leu și dotat cu o strălucire deosebită, Aswatthaman va stinge tăciunii acestei bătălii dintre Bharata. Tatăl său (Drona) este înzestrat cu o mare energie și, deși în vârstă, este încă superior multor tineri. El va realiza mari fapte în luptă. Nu am nicio îndoială în privința asta. Rămânând nemișcat (pe câmpul de luptă), el va consuma trupele lui Yudhishthira. Armata Pandava va juca rolul ierbii uscate și al combustibilului din care va izvorî focul, în timp ce impulsul propriilor sale arme va fi vântul care îl va transforma într-o flacără (puternică). Acest taur printre oameni este un lider al bandelor de războinici cu care. Fiul lui Bharadwaja va realiza fapte de vitejie pentru binele tău! Învățătorul tuturor Kshatriyilor de neam regal, venerabilul învățător, îi va extermina pe Srinjaya. Dhananjaya, însă, îi este drag. Acest arcaș puternic, amintindu-și propriile servicii celebre și extrem de meritorii ca învățător, nu va putea niciodată să-l ucidă pe Partha, care este capabil să realizeze fapte mărețe fără niciun efort. O, eroule, Drona se laudă mereu cu numeroasele realizări ale lui Partha. Într-adevăr, Bharadwaja îl privește cu mai multă afecțiune decât pe propriul său fiu. Dotat cu o mare pricepere, el poate, într-un singur car, să învingă în luptă, cu ajutorul armelor sale celeste, pe toți zeii, Gandharvas și ființele umane unite împreună. Acest tigru printre regi, O, monarhule, este unul dintre *Maharathas* ai tăi. Capabil să spargă rândurile de care ale eroilor inamici, el este, în opinia mea, unul dintre cei mai de seamă războinici ai tăi. Afectând rândurile inamicului în fruntea propriei sale forțe numeroase, el îi va consuma pe Panchalas ca focul consumă o grămadă de iarbă uscată. Posedând o faimă adevărată, prințul Vrihadvala este egal cu un singur *Ratha*. El, O, monarhule, va rătăci printre trupele inamicului tău ca Moartea însăși. Trupele sale, O, rege al regilor, echipate cu diverse tipuri de armuri și înarmate cu diverse tipuri de arme, vor rătăci pe câmpul de luptă, ucigând toți războinicii care li se opun. Vrishasena, fiul lui Karna, este unul dintre cei mai de seamă războinici ai tăi și este un *Maharatha*. Acel om puternic va distruge trupele inamicului tău. Dotat cu o mare energie, Jalasandha, O, rege, este unul dintre cei mai de seamă dintre *Rathas*. Născut în neamul lui Madhu, acel ucigaș al eroilor inamici este pregătit să-și dea viața în luptă. Priceput în luptă, acel războinic cu brațe puternice, împrăștiind rândurile inamicului în fața lui, va lupta în bătălie călare pe car sau de pe spatele elefantului. Cel mai bun dintre regi, O, monarhule, este, în opinia mea, un *Ratha*. El va renunța, în lupta aprigă, la propria viață pentru tine, cu toate trupele sale, care posedă o mare vitejie și sunt familiarizate cu toate modurile de război, el va lupta, O, rege, fără teamă cu dușmanii tăi în bătălie. Niciodată nu se retrage din luptă, curajos și asemănător cu Yama însuși, Vahlika, O, rege, este, în opinia mea, un *Atiratha*. Năpustindu-se în luptă, el nu se mai întoarce niciodată. Într-adevăr, el va ucide războinicii inamici în luptă, asemenea zeului Vântului însuși. Acel distrugător al rândurilor de care inamice, acel războinic cu realizări minunate în luptă, comandantul forțelor tale, Satyavan este, O, rege, un *Maharatha*. El nu se lasă niciodată copleșit de tristețe la perspectiva bătăliei. Zăpăcindu-i pe războinicii care îi stau în cale, el se năpustește asupra lor. Dând mereu dovadă de vitejie împotriva dușmanului, cel mai bun dintre oameni va realiza, pentru tine, în lupta aprigă, tot ceea ce un bun Kshatriya ar trebui să realizeze. Acel șef al Rakshasas, Alambhusha, cunoscut pentru faptele sale crude, este un *Maharatha*. Amintindu-și vechile ostilități (cu Pandavas), el va comite mari execuții printre dușmani. El este cel mai bun dintre *Rathas* dintre toți războinicii Rakshasa. Posedând puteri de iluzie și ferm în dușmănie, el va rătăci cu înverșunare pe câmpul de luptă. Conducătorul Pragjyotisha, curajosul Bhagadatta, de o vitejie extraordinară, este cel mai important dintre cei care țin cârligul elefantului și este priceput și în lupta din car. O luptă a avut loc între el și cel care mânuia *Gandiva* timp de mai multe zile, O, rege, fiecare dorind să-l învingă pe celălalt. Apoi Bhagadatta, O, fiu al lui Gandhari, care îl considera pe Indra prietenul său, s-a împrietenit cu (fiul lui Indra) Pandava, cel cu sufletul înalt. Priceput în lupta de pe gâtul elefantului, acest rege va lupta în bătălie, ca Vasava printre celestiali, luptând de pe Airavata al său.

SECȚIUNEA CLXIX

Bhishma a spus: Ambii frați, Achala și Vrisha, sunt *Rathas*. Invincibili (în luptă), ei îți vor ucide dușmanii. Înzestrați cu o mare forță, acești tigri printre oameni, acești Gandharvas de seamă, sunt fermi în mânia lor. Tineri și frumoși, ei posedă o mare forță. În ceea ce privește acest prieten

drag al tău, cel care se laudă mereu cu priceperea sa în luptă, cel care te îndeamnă mereu, O, rege, să lupți cu Pandavii, acest lăudăros josnic, Karna, fiul lui Surya, cel care este sfetnicul, călăuza și prietenul tău, acest om vanitos și lipsit de rațiune, acest Karna, nu este nici *Ratha*, nici *Atiratha*. Lipsit de rațiune, acesta a fost privat de armura sa naturală. Mereu bun, el a fost privat și de cerceii săi cerești. Ca urmare a blestemului lui Rama (învățătorul său în arte marțiale), precum și a cuvintelor unui brahman (care l-a blestemat cu altă ocazie), datorită și privării sale de echipamentul de luptă, el, în opinia mea, este doar pe jumătate un *Ratha*. Apropiindu-se de Falguni (în luptă), cu siguranță nu va scăpa cu viață! Auzind aceasta, Drona, cel mai de seamă dintre toți mânuitorii de arme, a spus: „Este chiar așa cum ai spus. Nu este neadevărat! Se laudă în ajunul fiecărei bătălii, dar totuși se vede că se retrage din fiecare angajament. Bun (în afara sezonului) și greșind, din această cauză, Karna, în opinia mea, este doar pe jumătate un *Ratha*!”

Auzind aceste cuvinte, fiul lui Radha, cu ochii măriți de furie, și lovindu-l pe Bhishma cu cuvinte ascuțite ca niște cârlige, i-a spus fiului lui Ganga următoarele cuvinte: „O, strămoșule, deși sunt nevinovat, din cauza aversiunii tale față de mine, mă rănești astfel, după bunul tău plac, cu săgețile tale verbale la fiecare pas. Totuși, tolerez toate acestea de dragul lui Duryodhana. Indicându-mă ca fiind doar jumătate de *Ratha*, mă consideri fără valoare, ca și cum aș fi un laș! Ce îndoială există în acest sens? Nu spun o minciună când afirm că tu, O, fiul lui Ganga, ești un dușman al întregului univers și, în special, al tuturor Kurus! Regele, însă, nu știe acest lucru! Cine altcineva ar căuta să dezbine și să diminueze energia acestor regi care sunt toți egali și la fel de curajoși, așa cum tu, din ura ta față de merit, încerci să faci? O Kaurava, nici anii, nici ridurile, nici bogăția, nici prietenii nu ar da dreptul unui Kshatriya să fie considerat un *Maharatha*! S-a spus că un Kshatriya dobândește eminență numai prin putere, așa cum Brahmanii dobândesc eminență prin superioritatea în *mantre*, Vaisyii prin bogăție și Sudrii prin vârstă. Influențat însă de poftă și invidie și acționând din ignoranță, tu i-ai numit pe *Rathas* și *Atirathas* numai după bunul tău plac! Fii binecuvântat, O, Duryodhana cu brațele puternice, judecă corect! Lasă-l pe acest Bhishma rău, care numai ți-a făcut rău, să fie abandonat de tine! Războinicii tăi, odată dezuniți, pot fi reuniți cu dificultate. O, tigru printre oameni, armata ta principală, în astfel de circumstanțe, poate fi reunită cu dificultate; cu atât mai mare va fi dificultatea de a reuni o armată adunată din diferite provincii! Iată, O, Bharata, îndoiala (privind succesul) a apărut deja în inimile războinicilor tăi! Acest Bhishma ne slăbește energia chiar în prezența noastră! Unde este sarcina de a stabili meritele lui *Rathas* și unde este Bhishma, cel cu puțină înțelegere? Eu singur voi rezista armatei Pandavilor. Intrând în contact cu mine, ale cărui săgeți nu ratează niciodată ținta, Pandavii și Panchalii vor fugi în toate direcțiile, ca boii când intră în contact cu un tigru! Unde sunt, O, bătălia, presiunea confruntării armate, sfaturile bune și cuvintele bine exprimate, și unde este Bhishma, care este depășit și are un suflet rău, și care este împins chiar de soartă să devină victima ei? Singur, el provoacă întregul univers! Din cauza viziunii sale false, el nu consideră pe nimeni altcineva ca fiind om. Este adevărat că scripturile ne învață că trebuie să ascultăm cuvintele celor în vârstă. Totuși, acest lucru nu se referă la cei foarte bătrâni, pentru că, în opinia mea, aceștia devin din nou copii. Eu singur voi extermina armata Pandavilor! Faima unei astfel de fapte îi va reveni însă lui Bhishma, O, tigru printre regi, pentru că acest Bhishma, O, monarh, a fost numit de tine comandantul forțelor tale, iar renumele îi revine întotdeauna liderului și nu celor care luptă sub comanda lui. Prin urmare, O, rege, nu voi lupta atâta timp cât fiul lui Ganga va trăi! După ce Bhishma va fi învins, voi lupta cu toți *Maharathas* ai inamicului uniți împreună!”

Bhishma a spus: Această povară, vastă ca oceanul, în ceea ce privește bătălia lui Duryodhana (cu Pandavii), este pe cale să fie asumată de mine. M-am gândit la asta de mulți ani. Acum că a sosit ora acelei teribile confruntări, nu ar trebui să creez disensiuni între noi. Pentru asta trăiești, fiul lui Suta! Altfel, deși eu sunt bătrân și tu ești tânăr, ți-aș înăbuși dorința de luptă și ți-aș zdrobi speranța de viață! (Învățătorul tău) Rama, fiul lui Jamadagni, trăgând cu armele sale mărețe, nu mi-a putut provoca nici cea mai mică durere. Ce poți tu, așadar, să-mi faci? Cei buni nu aprobă lauda de sine. Nenorocitule infam al neamului tău, să știi că mă laud puțin pentru că sunt furios.

Învingând într-un singur car toți Kshatriya adunați din lume la Swayamvara, nunta fiicelor conducătorului din Kasi, am răpit acele fecioare. Singur, am oprit pe câmpul de luptă avântul nenumăraților regi cu soldații lor! Obținându-te pe tine ca întruchipare a conflictului, o mare calamitate este gata să se abată asupra Kurus! Străduiește-te atunci să-i ucizi pe adversarii noștri. Fii bărbat, luptă cu acel Partha, pe care îl provoci atât de des. O, tu, cel cu înțelegere răutăcioasă, doresc să te văd ieșind viu din acea întâlnire!

Regele Duryodhana i-a spus atunci lui Bhishma, cel de mare vitejie: ”Privește-mă, O, fiu al Gangei! Marea este sarcina care ne stă în față! Gândește-te cu seriozitate cum aș putea beneficia cel mai mult! Amândoi îmi veți aduce mari servicii! Doresc acum să aflu cine sunt cei mai buni războinici din rândul inamicilor, adică cei care sunt *Atirathas* printre ei și cei care sunt liderii diviziei de care. O Kaurava, doresc să aflu care sunt punctele forte și punctele slabe ale dușmanilor mei, deoarece când va apune această noapte, va avea loc marea noastră bătălie.”

SECȚIUNEA CLXX

Bhishma a spus: Acum, O, rege, ți-am arătat cine sunt *Rathas*, *Atirathas* și jumătate *Rathas*. Ascultă acum povestea lui *Rathas* și *Atirathas* dintre Pandavas. Dacă simți vreo curiozitate, ascultă atunci, O, rege, împreună cu acești monarhi, povestea lui *Rathas* din armata Pandavas. Însăși regele, fiul lui Pandu și Kunti, este un *Ratha* puternic. Fără îndoială, O, sire, el va aluneca pe câmpul de luptă ca un foc aprins; Bhimasena, O, rege, este considerat egal cu opt *Rathas*. Într-o confruntare cu buzduganul sau chiar cu săgețile, nu există nimeni egal cu el. Dotat cu puterea a zece mii de elefanți și plin de mândrie, el are o energie supraomenească. Acești doi tauri printre oameni, fiii lui Madri, sunt amândoi *Rathas*. În frumusețe, ei sunt egali cu gemenii Aswinis și sunt înzestrați cu o mare energie. Așezați în fruntea diviziilor lor, toți, amintindu-și marile lor suferințe, fără îndoială, rătăcesc pe câmp ca atâția Indras! Toți sunt înzestrați cu suflete înalte și sunt înalți de statură ca trunchiurile copacilor Sal. Mai înalți decât alți oameni cu jumătate de cot, toți fiii lui Pandu sunt curajoși ca leii și înzestrați cu o mare forță. Toți, O, tată, au practicat jurămintele *Brahmacharya* și alte austerități ascetice. Înzestrați cu modestie, acești tigri printre oameni posedă o forță feroce, asemenea tigrilor adevărați. În viteză, în lovituri și în zdrobirea (dușmanilor), toți sunt mai mult decât umani. Toți, cu ocazia campaniei de cucerire universală, au învins mari regi, O, taur al neamului Bharata! Niciun alt om nu poate mânui armele, buzduganele și săgețile lor. Într-adevăr, O, Kaurava, nu există oameni care să poată măcar să-și încordeze arcurile, să-și ridice buzduganele sau să tragă cu săgețile în luptă. În viteză, în lovirea țintei, în mâncare și în sporturile pe pământ, ei vă băteau pe toți chiar și când erau copii. Posedând o putere feroce, atunci când vor întâlni această forță, o vor extermina în luptă. Prin urmare, o ciocnire cu ei nu este de dorit. Fiecare dintre ei poate ucide singur toți regii pământului! Ceea ce s-a întâmplat, O, mare rege, cu ocazia sacrificiului *Rajasuya*, s-a petrecut chiar sub ochii tăi! Amintindu-și suferințele lui Draupadi și cuvintele dure rostite după înfrângerea lor la zaruri, ei vor rătăci în luptă ca atâția Rudra. În ceea ce-l privește pe Gudakesha, cu ochii roșii, având ca aliat pe Narayana, nu există în niciuna dintre cele două armate vreun războinic curajos care să poată fi considerat egalul lui. Lăsând la o parte oamenii, nu am auzit niciodată că, chiar și printre zei, Asura, Uraga, Rakshasa și Yakshas, s-ar fi născut vreodată sau s-ar mai naște vreodată vreun războinic ca el! O, mare rege, inteligentul Partha deține acel car care este înzestrat cu steagul purtând simbolul maimuței; vizitiul acelui car este Vasudeva! Dhananjaya însuși este războinicul care luptă din ea; al lui este, din nou, acel arc celest numit *Gandiva*; el deține, de asemenea, acei cai rapizi ca vântul; armura lui este impenetrabilă și de factură cerească; cele două tolbe mari ale sale sunt inepuizabile; armele sale au fost obținute de la marele Indra, Rudra, Kuvera, Yama și Varuna; iar pe carul său se află, de asemenea, acea măciucă cu înfățișare înfricoșătoare și diverse alte arme mari, printre care se află și fulgerul! Ce războinic pe car poate fi considerat egalul său, care, staționat pe un singur car, a ucis în luptă o mie de Danavi, care aveau reședința în Hiranyapura? Aprins de mânie, posedat de o mare putere și vitejie, incapabil să fie învins, acel războinic cu brațe puternice, în timp ce își protejează propria armată, îți va extermina cu siguranță

trupele! Eu și învățătorul meu (Drona) dintre cele două armate, și niciun al treilea războinic, O, mare rege, nu poate avansa împotriva lui Dhananjaya, cel care împrăștie ploaia de săgeți! Aruncând săgețile sale, ca norii în timpul sezonului ploios, când sunt împinși de vânturi puternice, acel fiu al lui Kunti, cu Vasudeva ca secund, pășește spre luptă! El este priceput și tânăr, în timp ce noi doi suntem bătrâni și obosiți!

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma și amintindu-și cu inima tremurândă de vitejia binecunoscută a fiilor lui Pandu și gândindu-se la ea ca și cum ar fi fost prezentă înaintea ochilor lor, brațele masive ale regilor, împodobite cu brățări și unse cu pastă de santal, păreau să atârne lipsite de putere.

SECȚIUNEA CLXXI

Bhishma a spus: Toți cei cinci fii ai lui Draupadi, O, monarhule, sunt *Maharathas*. Fiul lui Virata, Uttara, este, în opinia mea, unul dintre cei mai de seamă *Rathas*. Puternicul Abhimanyu este un lider al liderilor diviziilor de care. Într-adevăr, acest ucigaș de dușmani este egal în luptă cu Partha însuși sau cu Vasudeva. Dotat cu o mare ușurință în mânuirea armelor de tragere și familiarizat cu toate modurile de război, el posedă o mare energie și este constant în respectarea jurămintelor. Amintindu-și suferințele propriului tată, el își va demonstra vitejia. Curajosul Satyaki din neamul Madhu este un lider al liderilor diviziilor de care. Primul dintre eroii neamului Vrishni, el este înzestrat cu o mare mânie și este perfect neînfricat. Uttamaujas, de asemenea, O, rege, este un excelent războinic de car, după părerea mea. Și Yudhamanyu, de asemenea, de mare vitejie, este, în opinia mea, un excelent războinic de car. Toate aceste căpetenii dețin multe mii de care, elefanți și cai și vor lupta, fără să le pese de propriile vieți, din dorința de a face ceea ce este plăcut fiilor lui Kunti. Unindu-se cu Pandavii, ei vor mătura rândurile tale ca focul sau vântul, provocându-ți războinicii, O, mare rege. Invincibili în luptă, acești tauri printre oameni, bătrânul Virata și bătrânul Drupada, amândoi înzestrați cu mare vitejie, sunt, după părerea mea, amândoi *Maharathas*. Deși bătrâni, amândoi sunt devotați respectării virtuților Kshatriya. Urmând calea pe care au pășit eroii, amândoi vor depune toate eforturile. Ca urmare a relației lor (cu Pandavii) și datorită, de asemenea, O, rege, faptului că sunt înzestrați cu forță și vitejie, acești mari arcași devotați jurămintelor pure au dobândit amândoi o forță suplimentară din forța afecțiunii lor. În funcție de cauză, toți oamenii cu brațe puternice devin, O, taur al neamului Kuru, eroi sau lași. Motivați de un singur scop, acești doi regi, care sunt arcași puternici, își vor da viața pentru a provoca un mare masacru al trupelor tale, cu toată puterea lor, O, ucigaș al dușmanilor! Feroce în luptă, acești eroi distinși, acești arcași puternici, fără să țină seama de viețile lor, O, Bharata, vor realiza mari fapte la conducerea *Akshauhinilor* lor, justificând relația lor și încrederea care le este acordată (de către Pandavi).

SECȚIUNEA CLXXII

Bhishma a spus: Acest cuceritor al orașelor inamice, Sikhandin, fiul regelui Panchalas, este, O, rege, în opinia mea, unul dintre cei mai de seamă dintre *Rathas* ai lui Yudhishthira. Renunțând la sexul său anterior, el va lupta în bătălie și va câștiga o mare faimă, O, Bharata, printre trupele tale! El are un număr mare de trupe — Panchalas și Prabhadrakas — care îl susțin. Cu aceste oștiri de care, el va realiza mari fapte. De asemenea, Dhrishtadyumna, O, Bharata, liderul întregii armate a lui Yudhishthira, acel puternic războinic care este și discipolul lui Drona, este, O, rege, în opinia mea, un *Atiratha*. Aflând toți dușmanii în luptă, el va mătura singur câmpul de luptă, ca Pinaka, purtând pe Dumnezeu însuși în furie cu ocazia dizolvării universale. Chiar și marii războinici vor vorbi despre diviziile sale de care, atât de numeroase sunt, ca fiind asemănătoare cu oceanul sau cu cel al zeilor, în luptă! Kshattradharman, fiul lui Dhrishtadyumna, datorită vârstei sale imature, precum și ca urmare a lipsei sale de exercițiu în arme, este, în opinia mea, O, rege, doar pe jumătate un *Ratha*. Ruda Pandavilor, puternicul arcaș Dhrishtaketu, fiul eroic al lui Sisupala, regele Chediților, este un *Maharatha*. Acel curajos conducător al Chediților, O, rege, împreună cu fiul său,

va realiza isprăvi dificile chiar și pentru un *Maharatha*. Kshattradeva, acel subjugător al orașelor ostile, care este devotat virtuților Kshatriya, este, O, mare rege, în opinia mea, unul dintre cei mai buni *Ratha* dintre Pandavi. Acei războinici curajoși dintre Panchala, și anume Jayanta și Amitaujas și marele războinic cu care *Satyajit* sunt cu toții, O, rege, *Maharatha* cu suflet nobil. Toți, O, sire, vor lupta în luptă ca niște elefanți furioși. Aja și Bhoja, amândoi înzestrați cu o mare pricepere, sunt amândoi *Maharatha*. Posedând o mare putere, acești doi eroi vor lupta pentru Pandavi. Amândoi sunt înzestrați cu o mare ușurință în mânuirea armelor. Amândoi sunt familiarizați cu toate metodele de război, amândoi sunt pricepuți și posedă o măiestrie fermă. Cei cinci frați Kshatriya, O, rege, care sunt greu de învins și toți purtând steaguri roșii ca sângele, sunt cei mai importanți dintre *Ratha*. Kasika, Sukumara și Nila, și celălalt, și anume Suryadatta și Sankha, altfel numit Madiraswa, sunt toți, în opinia mea, cei mai importanți dintre *Ratha*. Posedând toate calificările care îi fac potriviți pentru luptă, sunt familiarizați cu toate armele și toți sunt înzestrați cu suflete nobile. Vardhakshemi, O, rege, este, în opinia mea, un *Maharatha*. Regele Chitrayudha este, în opinia mea, unul dintre cei mai buni *Ratha*. El este, pe lângă aceasta, un atu în bătălie și devotat coroanei (Arjuna). Acei mari luptători de care, acei tigri printre oameni, Chekitana și Satyadhriti, sunt doi dintre cei mai buni *Rathas* ai Pandavașilor după părerea mea. Vyaghradatta, O, monarh, și Chandrasena de asemenea, O, Bharata, sunt fără îndoială doi dintre cei mai buni *Rathas*, după cum cred, ai Pandavașilor. Senavindu, O, rege, altfel numit Krodhahantri, care, O, domnule, este considerat egal cu Vasudeva și cu Bhimasena, se va lupta cu mare vitejie în bătălie împotriva războinicilor tăi. Într-adevăr, cel mai bun dintre regi, lăudându-se mereu cu isprăvile sale în bătălie, ar trebui considerat de tine, la fel cum eu, Drona și Kripa sunt considerați de tine! Acel cel mai bun dintre oameni, demn de laudă, și anume Kasya, este înzestrat cu o mare agilitate în mânuirea armelor. În adevăr, acel cuceritor al cetăților ostile îmi este cunoscut ca fiind egal cu un *Ratha*. Fiul lui Drupada, Satyajit, tânăr ca vârstă și arătând o mare vitejie în luptă, ar trebui considerat egal cu opt *Ratha*. Într-adevăr, fiind egalul lui Dhrishtadyumna, el este un *Atiratha*. Dorind să răspândească faima Pandavașilor, el va realiza fapte mărețe. Devotat Pandavașilor și înzestrat cu o mare bravură, mai este un mare *Ratha* al Pandavașilor, anume regele Pandya, acel arcaș de energie măreață. Marele arcaș Dhridadhanwan este un alt *Maharatha* al Pandavașilor. O cuceritor al cetăților ostile, acel fruntaș al Kurușilor, anume Srenimat și regele Vasudeva sunt amândoi, în judecata mea, *Atiratha*.

SECȚIUNEA CLXXIII

Bhishma a zis: O mare rege, Rochamana este un alt *Maharatha* al Pandavilor. El va lupta, O Bharata, în bătălie împotriva războinicilor ostili, ca un al doilea zeu. Acel cuceritor de dușmani, Kuntibhoja cel măiestru în arcul cu forță mare, unchiul matern al lui Bhimasena, este, după părerea mea, un *Atiratha*. Acest viteaz și eroic arcaș este bine versat și foarte priceput în luptă. Înzestrat cu toate modurile de război, acest taur dintre războinicii în carete este considerat de mine ca fiind extrem de competent. Arătându-și măiestria, el va lupta, ca un al doilea Indra împotriva Danavașilor. Acei soldați vestiți pe care îi deține sunt toți iscusiți în luptă. Poziționat de partea Pandavilor și devotat celor ce le sunt pe plac și benefici, acest erou va realiza isprăvi extraordinare pentru dragul fiilor surorii sale. Acel prinț al Rakshasilor (Ghatotkacha), O rege, născut din Bhima și Hidimva, și înzestrat cu ample puteri de iluzie, este, după părerea mea, un conducător al conducătorilor de divizii de care. Pasionat de luptă și înzestrat cu puteri de iluzie, el va lupta cu sârguință în bătălie, O tată. Acei viteji Rakshasi care îi sunt sfetnici sau dependenți vor lupta și ei sub el. Aceștia și mulți alți conducători de provincii, avându-l în frunte pe Vasudeva, s-au adunat pentru fiul lui Pandu.

Aceștia, O rege, sunt în principal *Rathas*, *Atirathas* și jumătăți de *Rathas* ai Pandavului cu suflet nobil, și aceștia, O rege, vor conduce în bătălie teribila armată a lui Yudhishthira, care este protejată, din nou, de acel erou, cel încoronat (Arjuna), care este chiar ca marele Indra însuși. Cu aceștia (astfel) înzestrați cu puteri de iluzie și înfierbântați de dorința de succes voi lupta în bătălie,

aşteptând victoria sau moartea. Voi înainta împotriva acestor doi dintre cei mai buni războinici în carete, Vasudeva şi Arjuna, purtând (respectiv) *Gandiva* şi discul, şi asemănându-mă cu soarele şi luna văzuţi împreună seara. Mă voi confrunta, pe câmpul de luptă, şi cu acei alţi războinici în carete ai lui Yudhishthira (pe care i-am menţionat) în fruntea trupelor lor respective.

Rathas şi *Atirathas*, conform precedenţei lor, ţi-au fost acum declarate de mine, precum şi cei care sunt jumătate de *Ratha*, aparţinând ţie sau lor, O, cel mai important dintre Kaurava! Arjuna şi Vasudeva şi alţi stăpâni ai pământului care ar putea fi acolo, toţi cei asupra cărora îmi va cădea privirea, îi voi înfrunta, O, Bharata! Dar, tu cu braţe puternice, nu-l voi lovi sau ucide pe Sikhandin, prinţul din Panchala, chiar dacă îl voi vedea năvălind asupra mea în luptă cu arme ridicate. Lumea ştie cum, din dorinţa de a-i face pe plac tatălui meu, am renunţat la regatul care devenise al meu şi am trăit în îndeplinirea jurământului de *Brahmacharya*. Apoi l-am instalat pe Chitrangada în suveranitatea Kaurava, făcându-l în acelaşi timp pe copilul Vichitravirya Yuvaraja. După ce mi-am făcut cunoscut jurământul asemănător cu cel al zeilor în rândul tuturor regilor pământului, nu voi ucide niciodată o femeie sau pe cineva care a fost altădată o femeie. Să fie ştiut de tine, O, rege, că Sikhandin a fost odată o femeie. Născută ca fiică, ea s-a metamorfozat ulterior în sex masculin. Nu voi lupta împotriva lui, O, Bharata. Voi zdrobi cu siguranţă toţi ceilalţi regi, O, taur din rasa lui Bharata, pe care îi voi întâlni în luptă. Nu voi putea, însă, O, rege, să ucid fiii lui Kunti!

SECŢIUNEA CLXXIV

Duryodhana a spus: Pentru ce motiv, O, şef al Bharatas, nu vrei să-l ucizi pe Sikhandin, chiar dacă îl vezi apropiindu-se de tine ca un duşman cu armele ridicate? Tu, O, cel cu braţele puternice, mi-ai spus odată: „Îi voi ucide pe Panchalas cu Somakas”. O, fiu al Gangei, spune-mi, O, bunicule (motivul rezervei actuale)”.

Bhishma a spus: Ascultă, O, Duryodhana, această poveste, cu toţi aceşti domni ai pământului, despre motivul pentru care nu-l voi ucide pe Sikhandin, chiar dacă îl voi vedea în luptă! Tatăl meu, Santanu, O, rege, era celebrat în întreaga lume. O, taur al neamului Bharata, acel rege cu suflet virtuos şi-a plătit datoria faţă de natură la timp. Respectând jurământul meu, O, şef al neamului Bharata, l-am instalat pe fratele meu, Chitrangada, pe tronul vastului regat al Kurus. După moartea lui Chitrangada, ascultând sfaturile lui Satyavati, l-am instalat, conform ordonanţei, pe Vichitravirya ca rege. Deşi tânăr, fiind instalat în mod corespunzător de mine, O, monarhule, virtuosul Vichitravirya mă respecta în toate. Dorind să-l căsătoresc, mi-am pus în gând să găsesc fiice dintr-o familie potrivită. (În acel moment) am auzit, O, tu, cel cu braţe puternice, că trei fecioare, toate de o frumuseţe fără egal, fiicele conducătorului din Kasi, numite Amva, Amvika şi Amvalika, îşi vor alege soţi, şi că toţi regii pământului, O, taur al neamului Bharata, fuseseră invitaţi. Dintre aceste fecioare, Amva era cea mai mare, Amvika era a doua, iar prinţesa Amvalika, O, monarhule, era cea mai mică. Mergând singur cu o singură trăsură în oraşul conducătorului din Kasi, am văzut, O, tu, cel cu braţe puternice, cele trei fecioare împodobite cu ornamente şi, de asemenea, toţi regii pământului invitaţi acolo cu această ocazie. Atunci, O, taur al neamului Bharata, provocând la luptă pe toţi acei regi care erau pregătiţi pentru confruntare, am luat acele fecioare în carul meu şi le-am spus în repetate rânduri tuturor regilor adunaţi acolo aceste cuvinte: ”Bhishma, fiul lui Santanu, le răpeşte cu forţa pe aceste fecioare. Voi, regi, străduiţi-vă cu toată puterea voastră să le salvaţi! Cu forţa le răpesc, voi, tauri printre oameni, făcându-vă spectatori ai faptei mele!” La aceste cuvinte ale mele, acei conducători ai pământului s-au ridicat cu armele scoase din teacă. Şi au îndemnat furioşi pe vizitii carelor lor, spunând: „Pregătiţi carele, pregătiţi carele”. Şi acei monarhi s-au ridicat să vină în ajutor, cu armele scoase din teacă; războinicii din carele lor, asemănătoare cu norii, cei care luptau de pe elefanţi, de pe elefanţii lor, şi alţii de pe caii lor puternici şi graşi. Atunci toţi acei regi, O, monarhule, m-au înconjurat din toate părţile cu un număr mare de care. Cu o ploaie de săgeţi, le-am oprit înaintarea din toate părţile şi i-am învins ca şeful celeştilor care învinge hoardele de Danavi. Râzând, cu uşurinţă am tăiat steagurile pestriţe,

împodobite cu aur, ale regilor care înaintau, cu săgeți aprinse, O, taur al neamului Bharata! În acea luptă, le-am doborât caii, elefanții și vizitii, pe fiecare cu o singură săgeată. Văzând ușurința (mâinii) mele, ei au renunțat (la luptă) și s-au retras. Și după ce i-am învins pe toți acei conducători ai pământului, m-am întors la Hastinapura, apoi, O, tu, cel cu brațe puternice, am predat acele fecioare, destinându-le fraților mei, lui Satyavati, și i-am povestit tot ce făcusem.

SECȚIUNEA CLXXV

Bhishma a spus: Atunci, O, șef al Bharatas, apropiindu-mă de mama mea, fiica clanului Dasa, și salutând-o pe mama eroilor, am rostit aceste cuvinte: „După ce i-am învins pe toți regii, aceste fiice ale conducătorului Kasi, având doar frumusețea ca zestre, au fost răpite de mine pentru Vichitravirya!” Atunci, O, rege, Satyavati, cu ochii plini de lacrimi, mi-a mângâiat capul și a spus cu bucurie: „Este norocul tău, O, copilule, că ai triumfat!” Când, cu acordul lui Satyavati, nunta se apropia, fiica cea mare a conducătorului din Kasi a rostit aceste cuvinte cu mare timiditate: „O, Bhishma, tu ești familiarizat cu moralitatea și ești bine versat în toate scripturile noastre! Auzind cuvintele mele, se cuvine să faci față de mine ceea ce este în concordanță cu moralitatea. Conducătorul Salwas a fost ales anterior de mine în mintea mea ca stăpân al meu. De asemenea, fără știrea tatălui meu, el m-a solicitat în particular. Cum ai putea tu, O, Bhishma, născut în mod special în neamul lui Kuru, să încalci legile moralității și să faci ca cineva care tânjește după altcineva să trăiască în locuința ta? Știind acest lucru, O, taur al neamului Bharata, și deliberând în mintea ta, se cuvine, O, cel cu brațele puternice, să faci ceea ce este cuvenit. O, monarhule, este clar că conducătorul Salwas mă așteaptă. Se cuvine, așadar, O, cel mai bun dintre Kuru, să-mi permiți să plec. O, cel cu brațele puternice, fii milostiv cu mine, O, cel mai de seamă dintre cei drepți! Tu, O, eroule, ești devotat adevărului, lucru binecunoscut pe tot pământul!”

SECȚIUNEA CLXXVI

Bhishma a spus: Am prezentat atunci problema (mamei mele) Kali, numită și Gandhavati, precum și tuturor consilierilor noștri, și preoților noștri speciali și obișnuiți, și apoi i-am permis, O, rege, celei mai în vârstă dintre acele fecioare, Amva, să plece. Cu permisiunea mea, fecioara s-a dus în orașul conducătorului Salwas. Ea a fost escortată de un număr de brahmani bătrâni și a fost însoțită și de propria sa doică. După ce a parcurs întreaga distanță (între Hastinapura și orașul Salwa), ea s-a apropiat de regele Salwa și i-a spus aceste cuvinte: „Am venit, O, tu, cel cu brațe puternice, așteptându-te, O, tu, cel cu suflet înalt!” Însă, O, rege, stăpânul Salwas i-a răspuns râzând: „O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, nu mai doresc să te iau de soție, tu care urma să te căsătorești cu altul. De aceea, O, binecuvântată, întoarce-te înapoi, în prezența lui Bhishma. Nu te mai doresc pe tine, care ai fost răpită cu forța de Bhishma. Într-adevăr, când Bhishma, după ce i-a învins pe regi, te-a luat, tu ai plecat cu el cu bucurie. După ce i-a umilit și i-a învins pe toți regii pământului, Bhishma te-a luat, iar eu nu te mai doresc, O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, ca soție, pe tine, care trebuia să te măriți cu altul! Cum poate un rege ca mine, care cunoaște toate ramurile cunoașterii și care stabilește legi pentru îndrumarea altora, să admită (în locuința sa) o femeie care trebuia să se căsătorească cu altul? O, binecuvântată doamnă, du-te oriunde dorești, fără să-ți pierzi timpul în zadar!” Auzind aceste cuvinte ale lui, Amva, O, rege, afectată de săgețile zeului iubirii, i s-a adresat lui Salwa, spunând: „Nu spune așa, O, stăpân al pământului, căci nu este așa! O, zdrobitor de dușmani, nu eram veselă când am fost luată de Bhishma! El m-a luat cu forța, după ce i-a învins pe toți regii, iar eu am plâns tot timpul. Sunt o fată nevinovată și atașată de tine, acceptă-mă, O, stăpân al Salwașilor! Abandonarea celor care sunt atașați (de el) nu este niciodată aplaudată în scripturi. După ce l-am solicitat pe fiul lui Ganga, care nu se retrage niciodată din luptă, și după ce am obținut în cele din urmă permisiunea lui, vin la tine! Într-adevăr, Bhishma, cel cu brațele puternice, O, rege, nu mă dorește! Am auzit că acțiunea lui (în această chestiune) a fost pentru binele fratelui său. Cele două surori ale mele, Amvika și Amvalika, care au fost răpite împreună cu mine în același timp, au fost dăruite, O, rege, de fiul lui Ganga fratelui său mai mic, Vichitravirya!

O, stăpâne al Salwas, jur, O, tigru printre oameni, atingându-mi propriul cap, că nu m-am gândit niciodată la alt soţ în afară de tine! O, mare rege, nu vin la tine ca una care ar fi trebuit să se căsătorească cu altul! Îţi spun adevărul, O, Salwa, jurând cu adevărat pe sufletul meu! Ia-mă, O, tu, cel cu ochi mari, pe mine, o fecioară care a venit la tine din proprie iniţiativă, una care nu este logodită cu altul, una care doreşte harul tău!" Deşi vorbea în acest fel, Salwa, totuşi, O, şef al Bharatas, a respins-o pe fiica conducătorului din Kasi, ca un şarpe care îşi aruncă pielea veche. Într-adevăr, deşi acel rege era solicitat cu insistenţă cu diverse expresii precum acestea, stăpânul Salwas încă nu manifesta, O, taur al rasei Bharata, nicio înclinaţie de a accepta fata. Atunci, fiica cea mare a conducătorului din Kasi, plină de mânie şi cu ochii plini de lacrimi, a rostit aceste cuvinte cu vocea sufocată de lacrimi şi durere: „Respinsă de tine, O, rege, oriunde m-aş duce, cei drepţi vor fi protectorii mei, căci adevărul este indestructibil!"

Astfel, O, tu, din neamul lui Kuru, stăpânul Salwas a respins-o pe fecioara care i s-a adresat în astfel de cuvinte şi care plângea cu atâta tandreţe. *Du-te, du-te*, i-a spus Salwa în repetate rânduri. Mă tem de Bhishma, O, tu, cu şolduri frumoase, eşti captiva lui Bhishma! Astfel îndemnată de Salwa, lipsit de previziune, fecioara a părăsit oraşul său cu tristeţe şi plângând ca o vulturoaică.

SECŢIUNEA CLXXVII

Bhishma a spus: Ieşind din oraş, Amva a reflectat cu tristeţe în acest fel: «Nu există în întreaga lume o tânără femeie într-o situaţie atât de mizerabilă ca a mea! Vai, lipsită de prieteni, sunt respinsă şi de Salwa! Nu mă pot întoarce în oraşul numit după un elefant, pentru că Bhishma mi-a permis să părăsesc acel oraş, aşteptându-l pe Salwa! Pe cine să învinovăţesc? Pe mine însămi? Sau pe invincibilul Bhishma? Sau pe tatăl meu nebun, care a aranjat ca eu să-mi aleg singur soţul? Poate că este vina mea! De ce nu am sărit din carul lui Bhishma, când a avut loc acea bătălie aprigă, pentru a veni la Salwa? Faptul că sunt atât de îndurerată acum, ca şi cum aş fi lipsit de simţuri, este rodul acestei omisiuni din partea mea! Blestemat să fie Bhishma! Blestemat să fie tatăl meu mizerabil, cu înţelegere prostească, care a aranjat ca vitejia să fie zestrea mea, trimiţându-mă ca şi cum aş fi o femeie (disponibilă) pentru o contraprestaţie! Blestemată să fiu eu însumi! Blestemat să fie însuşi regele Salwa şi blestemat să fie şi creatorul meu! Blestemaţi să fie cei din cauza cărora am ajuns să sufăr o asemenea nenorocire! Oamenii suferă întotdeauna ceea ce le este destinat. Cauza suferinţei mele actuale este însă Bhishma, fiul lui Santanu; de aceea, consider că răzbunarea mea ar trebui să se abată asupra lui, fie prin austerităţi ascetice, fie prin luptă, pentru că el este cauza nenorocirii mele! Dar ce rege ar îndrăzni să-l învingă pe Bhishma în luptă?» După ce a hotărât acest lucru, ea a părăsit oraşul pentru a se refugia la un azil al asceţilor cu suflet înalt şi fapte virtuoase. A petrecut noaptea acolo, înconjurată de acei asceţi. Şi acea doamnă cu zâmbetul dulce le-a povestit asceţilor, O, Bharata, tot ce i se întâmplase, cu cele mai mici detalii, O, tu, cel cu braţele puternice, despre răpirea ei şi respingerea ei de către Salwa.

În acel azil trăia un brahman eminent, cu jurăminte rigide, pe nume Saikhavatya. Înzestrat cu merite ascetice de rang înalt, el era un învăţător al scripturilor şi al *Aranyakas*. Şi înţeleptul Saikhavatya, cu mari merite ascetice, s-a adresat acelei fecioare aflate în suferinţă, acelei fete caste care suspina greu de durere, şi i-a spus: "Dacă aşa a fost, O, binecuvântată doamnă, ce pot face asceţii cu suflet înalt care locuiesc în retragerea lor (pădurea) şi se angajează în penitenţe?" Fata aceea, însă, O, rege, i-a răspuns, zicând: „Arată-mi milă; doresc o viaţă în pădure, renunţând la lume. Voi practica cele mai severe austerităţi ascetice. Tot ceea ce sufăr acum este cu siguranţă rodul păcatelor pe care le-am comis din ignoranţă în viaţa mea anterioară. Nu îndrăznesc să mă întorc la rudele mele, voi, asceţilor, respinsă şi nefericită cum sunt, ştiind că am fost umilită de Salwa! Voi, care v-aţi spălat păcatele, fiind asemenea zeilor, doresc să mă învăţaţi penitenţa ascetică! Oh, arătaţi-mi milă!" Astfel abordat, înţeleptul a mângâiat-o pe fecioară cu exemple şi argumente împrumutate din scripturi. Şi, după ce a mângâiat-o astfel, i-a promis, împreună cu ceilalţi brahmani, că vor face ceea ce dorea ea.

SECȚIUNEA CLXXVIII

Bhishma a spus: Acei asceți virtuoși s-au apucat apoi de treburile lor obișnuite, gândindu-se tot timpul la ce ar trebui să facă pentru acea fecioară. Unii dintre ei au spus: „Să o ducem la casa tatălui ei”. Alții s-au hotărât să ne reproșeze nouă. Alții au crezut că ar trebui să mergem la conducătorul Salwas și să-l rugăm să o accepte pe fecioară. Alții au spus: „Nu, nu ar trebui să facem asta, pentru că el a respins-o”. După ce a trecut ceva timp, acei asceți cu jurăminte stricte i-au spus din nou: „Ce pot face asceții cu simțurile sub control, o, binecuvântată doamnă? Nu te dedica unei vieți în pădure, renunțând la lume! O, binecuvântată doamnă, ascultă aceste cuvinte care îți sunt benefice! Pleacă de aici, binecuvântată fie, spre reședința tatălui tău! Regele, tatăl tău, va face ceea ce trebuie făcut în continuare. O, binecuvântată, înconjurată de tot confortul, poți trăi acolo în fericire. Ești o femeie! În prezent, așadar, O, binecuvântată, nu ai alt protector în afară de tatăl tău. O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, în ceea ce privește o femeie, ea îl are pe tatăl ei ca protector sau pe soțul ei. Soțul ei este protectorul ei când se află în circumstanțe confortabile, dar când este cufundată în mizerie, ea îl are pe tatăl ei ca protector. O viață în pădure este extrem de dureroasă, mai ales pentru cineva care este delicat. Tu ești o prințesă prin naștere; în plus, ești foarte delicată, O, frumoasă doamnă! O, binecuvântată doamnă, există numeroase neplăceri și dificultăți legate de o viață într-o retragere (în pădure), dintre care niciuna, O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, nu va trebui să suporți în locuința tatălui tău!” Alți asceți, văzând acea fată neajutorată, i-au spus: „Văzându-te singură în păduri adânci și solitare, regii te-ar putea curta! De aceea, nu-ți pune inima pe un astfel de drum!”

Auzind aceste cuvinte, Amva a spus: „Nu pot să mă întorc în casa tatălui meu din orașul Kasi, pentru că, fără îndoială, voi fi ignorată de toate rudele mele. Voi, asceți, am trăit acolo, în casa tatălui meu, în timpul copilăriei mele. Cu toate acestea, acum nu pot merge acolo unde se află tatăl meu. Protejată de asceți, doresc să practic austerități ascetice, astfel încât nici în viața mea viitoare să nu mai am parte de astfel de suferințe dureroase! Voi, cei mai buni dintre asceți, doresc, așadar, să practic austerități ascetice!”

Bhishma a continuat: Când acei brahmani se gândeau astfel la ea, în pădure a sosit cel mai bun dintre asceți, înțeleptul regal Hotravahana. Atunci, acei asceți l-au cinstit pe rege cu rugăciuni, întrebări de bun venit și politețe, un scaun și apă. Și după ce s-a așezat și s-a odihnit o vreme, locuitorii pădurii au început din nou să se adreseze fetei în auzul înțeleptului regal. Auzind povestea lui Amva și a regelui din Kasi, acel înțelept regal de mare energie a devenit foarte neliniștit în sufletul său. Auzind-o vorbind în acel ton și văzând-o (îngrijorată), acel înțelept regal de austeritate rigidă, și anume, Hotravahana, cel cu sufletul înalt, a fost cuprins de milă. Atunci, O, stăpâne, bunicul ei matern s-a ridicat cu trupul tremurând și, punând-o pe fecioară să stea în poala lui, a început să o mângâie. Apoi a aflat de la ea în detaliu despre suferința ei, de la început. Iar ea i-a povestit în amănunt tot ce se întâmplase. Auzind tot ce a spus ea, înțeleptul regal a fost cuprins de milă și durere. Și acel mare înțelept s-a hotărât în mintea sa ce va face. Tremurând de emoție, s-a adresat fecioarei aflate în suferință, scufundată în durere, spunând: „Nu te întoarce la casa tatălui tău, O, binecuvântată doamnă! Eu sunt tatăl mamei tale. Îți voi alunga durerea. Ai încredere în mine, O, fiica mea! Cât de mare trebuie să fie suferința ta, dacă ești atât de slăbită! Ascultă sfatul meu și du-te la ascetul Rama, fiul lui Jamadagni. Rama îți va alunga această mare suferință și durere. El îl va ucide pe Bhishma în luptă, dacă acesta nu se va supune poruncii sale. Du-te, așadar, la cel mai de seamă dintre descendenții lui Bhrigu, care seamănă cu focul *Yuga* în energia sa! Acest mare ascet te va pune din nou pe calea cea dreaptă!” Auzind aceasta, fecioara, vărsând lacrimi tot timpul, și-a salutat bunicul matern, Hotravahana, cu o plecăciune a capului și i s-a adresat, spunând: „Voi merge la porunca ta! Dar voi reuși să-l văd pe acel venerabil părinte celebrat în întreaga lume? Cum va alunga el această durere chinuitoare a mea? Și cum voi ajunge la acel descendent al lui Bhrisu? Doresc să știu toate acestea.”

Hotravahana a spus: O, fecioară binecuvântată, îl vei vedea pe Rama, fiul lui Jamadagni, care este devotat adevărului, înzestrat cu o mare putere și angajat în penitențe austere în marea pădure. Rama locuiește întotdeauna în cel mai înalt dintre munți, numit Mahendra. Mulți Rishi, învățați în *Vede*, și mulți Gandharva și Apsara locuiesc și ei acolo. Du-te, binecuvântată fii, și spune-i aceste cuvinte ale mele, după ce l-ai salutat cu capul plecat pe acel înțelept cu jurăminte rigide și mari merite ascetice. Spune-i, de asemenea, O, fată binecuvântată, tot ceea ce cauți. Dacă îmi vei spune numele, Rama va face totul pentru tine, căci Rama, fiul eroic al lui Jamadagni, cel mai important dintre toți purtătorii de arme, este un prieten al meu foarte mulțumit de mine și îmi dorește întotdeauna binele! Și în timp ce regele Hotravahana îi spunea toate acestea fetei, a apărut Akritavrana, un prieten drag al lui Rama. La sosirea lui, sutele de Munis și bătrânul rege Srinjaya Hotravahana s-au ridicat în picioare. Locuitorii pădurii, uniți între ei, i-au oferit toate riturile ospitalității. Apoi, toți au luat loc în jurul lui. Și plini, O, monarhule, de satisfacție și bucurie, au început apoi să discute diverse subiecte încântătoare, lăudabile și fermecătoare. Și după ce discuția lor s-a încheiat, acel înțelept regal, Hotravahana, cu sufletul înalt, l-a întrebat pe Akritavrana despre Rama, cel mai de seamă dintre marii înțelepți, spunând: „O, tu, cel cu brațe puternice, unde, O, Akritavrana, poate fi văzut cel mai de seamă dintre cei familiarizați cu *Vedele*, și anume, fiul lui Jamadagni, de mare vitejie?” Akritavrana i-a răspuns: „O, stăpâne, Rama vorbește mereu despre tine, O, rege, spunând: «Înțeleptul regal al Srinjayas este prietenul meu drag. Cred că Rama va fi aici mâine dimineață. Îl vei vedea chiar aici când va veni să te vadă. În ceea ce privește această fecioară, pentru ce, O, înțelept regal, a venit ea în pădure? A cui este ea și ce înseamnă ea pentru tine? Doresc să știu toate acestea.»” Hotravahana a spus: „Ea este fiica preferată a conducătorului din Kasi, O, stăpâne, fiica fiicei mele! Fiica cea mare a regelui din Kasi, ea este cunoscută sub numele de Amva. Împreună cu cele două surori mai mici ale sale, O, tu, cel fără păcat, ea se afla în mijlocul ceremoniilor *Swayamvara*. Numele celor două surori mai mici ale sale sunt Amvika și Amvalika, O, tu, cel înzestrat cu bogăția ascetismului! Toți regii Kshatriya ai pământului erau adunați împreună în orașul Kasi. Și, O, Rishi regenerat, acolo se desfășurau mari festivități cu ocazia (alegerii proprii a) acestor fecioare. În mijlocul acestora, fiul lui Santanu, Bhishma, de mare vitejie, ignorând toți regii, a răpit fetele. Învingându-i pe toți monarhii, prințul Bhishma, de sânge pur, din neamul Bharata, a ajuns apoi la Hastinapura și, reprezentând totul în fața lui Satyavati, a ordonat ca fratele său, Vichitravirya, să se căsătorească cu fetele pe care le adusese. Văzând că pregătirile pentru nunta erau gata, această fecioară, O, taur printre brahmani, s-a adresat fiului lui Ganga în prezența miniștrilor săi și a spus: «O, eroule, în inima mea l-am ales pe stăpânul Salwas să-mi fie soț. Fiind familiarizat cu moralitatea, nu se cuvine să mă dai fratelui tău, a cărui inimă aparține altei persoane!» Auzind aceste cuvinte ale ei, Bhishma s-a sfătuit cu miniștrii săi. După ce a deliberat asupra chestiunii, el, în cele din urmă, cu consimțământul lui Satyavati, a respins-o pe această fecioară. Permisă astfel de Bhishma, fata s-a dus bucuroasă la Salwa, stăpânul din Saubha, și, apropiindu-se de el, i-a spus: «Am fost respinsă de Bhishma. Ai grijă să nu mă abat de la calea dreaptă! În inima mea, te-am ales pe tine ca stăpân al meu, O, taur printre regi.» Salwa, însă, a respins-o, suspectând puritatea conduitei ei. Chiar și ea a venit în aceste păduri, sacre pentru ascetism, fiind înclinată cu ardoare să se dedice penitențelor ascetice! Am recunoscut-o din povestea pe care mi-a spus-o despre părinții ei. În ceea ce privește durerea ei, Bhishma este considerat de ea a fi cauza acesteia!” După ce Hotravahana a terminat, Amva însăși a spus: „O, sfântule, este chiar așa cum a spus acest stăpân al pământului, acest creator al trupului mamei mele, Hotravahana din neamul Srinjaya. Nu îndrăznesc să mă întorc în orașul meu, O, tu, cel înzestrat cu bogăția ascetismului, din rușine și teamă de dezonoare, O, mare Muni! În prezent, O, sfântule, aceasta este hotărârea mea, și anume că cea mai mare datorie a mea ar fi aceea pe care sfântul Rama, O, cel mai bun dintre brahmani, mi-ar indica-o!”

SECȚIUNEA CLXXIX

Akritavrana a spus: Dintre aceste două necazuri ale tale, pentru care, O, binecuvântată doamnă, cauți un remediu? Spune-mi. Este dorința ta ca stăpânul din Saubha să fie îndemnat să se

căsătorească cu tine? Rama, cel cu sufletul înalt, îl va îndemna cu siguranţă din dorinţa de a-ţi face bine? Sau, dacă doreşti să-l vezi pe fiul lui Ganga, Bhishma, învins în luptă de inteligentul Rama Bhargava, îţi va îndeplini chiar şi această dorinţă. Auzind ce are de spus Srinjaya şi ce ai de spus şi tu, O, tu, cu zâmbetul dulce, să se hotărască chiar astăzi ce trebuie făcut pentru tine. Auzind aceste cuvinte, Amva a spus: „O, sfântule, am fost răpită de Bhishma din ignoranţă, căci, O, regeneratule, Bhishma nu ştia că inima mea îi aparţinea lui Salwa. Gândindu-te la asta, hotărăşte ceea ce este în concordanţă cu dreptatea şi ia măsuri pentru a îndeplini acea hotărâre. Fă ceea ce este potrivit să se facă faţă de tigrul dintre Kuru, adică Bhishma, singur, sau faţă de conducătorul Salwa, sau faţă de amândoi! Ţi-am spus adevărul despre rădăcina durerii mele. Se cuvine, O, sfântule, să faci ceea ce este în concordanţă cu raţiunea.”

Akritavrana a spus: O, binecuvântată doamnă, O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, ceea ce spui cu ochii aţintiţi asupra virtuţii este, într-adevăr, demn de tine. Ascultă, totuşi, ce-ţi spun! Dacă fiul lui Ganga nu te-ar fi dus niciodată în oraşul numit după elefant, atunci, O, fată timidă, Salwa te-ar fi luat pe capul lui, la porunca lui Rama! Pentru că Bhishma te-a răpit cu forţa, suspiciunile regelui Salwa s-au trezit în ceea ce te priveşte, O, tu, cea cu talia subţire! Bhishma este mândru de bărbăţia sa şi este încununat de succes. Prin urmare, ar trebui să-ţi îndrepţi răzbunarea asupra lui Bhishma (şi asupra nimănui altcuiva)! Auzind aceste cuvinte ale înţeleptului, Amva a spus: „O, regeneratule, această dorinţă a fost preţuită şi de mine în inima mea, şi anume, dacă este posibil, Bhishma ar trebui să fie ucis în luptă de mine! O, tu, cel cu braţe puternice, fie că este Bhishma sau regele Salwa, pedepseşte-l pe omul pe care îl consideri vinovat şi din cauza căruia am ajuns atât de nefericită!”

Bhishma a continuat: În timpul unei astfel de conversaţii, ziua aceea a trecut, la fel şi noaptea, O, cel mai bun dintre descendenţii lui Bharata, cu briza ei plăcută, care nu era nici rece, nici caldă. Apoi, Rama a apărut acolo, strălucind de energie. Şi acel înţelept, cu părul încâlcit şi îmbrăcat în piei de cerb, era înconjurat de discipolii săi. Dotat cu un suflet mărinimos, el avea arcul în mână. Şi purtând şi o sabie şi un topor de luptă, acel fără păcat, O, tigru printre regi, s-a apropiat de regele Srinjaya (Hotravahana) în acea pădure. Şi asceţii care locuiau acolo şi acel rege, care era înzestrat cu mari merite ascetice, văzându-l, s-au ridicat toţi în picioare şi au aşteptat, O, rege, cu mâinile împreunate. Şi acea fecioară neajutorată a făcut la fel. Şi toţi l-au venerat cu bucurie pe Bhargava, oferindu-i miere şi caş. Fiind venerat cuvenit de ei, Rama s-a aşezat cu ei în jurul lui. Apoi, O, Bharata, fiul lui Jamadagni şi Hotravahana, aşezaţi astfel împreună, au început să discute. Şi după ce discuţia lor s-a încheiat, înţeleptul Hotravahana a spus cu voce dulce aceste cuvinte de mare importanţă celui mai important din neamul lui Bhrigu, şi anume Rama, cel cu putere mare: „O, Rama, aceasta este fiica fiicei mele, O, stăpâne, fiind fiica regelui din Kasi. Ea are ceva de făcut pentru ea! Oh, ascultă cu atenţie, tu care eşti priceput în toate treburile!” Auzind aceste cuvinte ale prietenului său, Rama se adresă fecioarei spunând: „*Spune-mi ce ai de spus*.” La aceste cuvinte, Amva s-a apropiat de Rama, care semăna cu un foc aprins, şi, închinându-se cu capul plecat la picioarele lui, le-a atins cu mâinile ei, care semănau, în strălucirea lor, cu două lotuşi, şi a rămas în tăcere în faţa lui. Copleşită de durere, a plâns cu voce tare, ochii ei fiind scăldaţi în lacrimi. Apoi a căutat protecţia acelui descendent al lui Bhrigu, care era refugiul tuturor persoanelor aflate în suferinţă. Iar Rama a spus: „Spune-mi ce durere este în inima ta. Voi acţiona conform cuvintelor tale!” Încurajată astfel, Amva a spus: „O, tu, cel cu jurăminte măreţe, O, sfântule, astăzi caut protecţia ta! O, stăpâne, ridică-mă din acest ocean insondabil de durere.”

Bhishma a continuat: Văzând frumuseţea ei, trupul ei tânăr şi delicateţea ei, Rama a început să se gândească: „Ce va spune ea?” Şi acel perpetuator al liniei lui Bhrigu, gândindu-se în sinea lui la asta, a stat mult timp în tăcere, cuprins de milă. Apoi s-a adresat din nou acelei fecioare cu zâmbetul dulce, spunând: „Spune-ne ce ai de spus!” Încurajată astfel, ea i-a povestit totul cu sinceritate lui Bhargava. Iar fiul lui Jamadagni, auzind aceste cuvinte ale prinţesei şi hotărând mai întâi ce trebuie să facă, s-a adresat acelei fecioare cu tenul cel mai frumos, spunând: „O, frumoasă

doamnă, voi trimite veste lui Bhishma, cel mai de seamă dintre neamul Kuru. Auzind porunca mea, acel rege o va asculta cu siguranță. Dacă, însă, fiul lui Jahnavi nu va acționa conform cuvintelor mele, atunci îl voi distruge în luptă, O, fată binecuvântată, împreună cu toți consilierii lui! Sau, O, prințesă, dacă dorești, pot chiar să mă adresez eroicului conducător al Salwas în legătură cu problema în cauză." Auzind aceste cuvinte ale lui Rama, Amva a spus: „Am fost respinsă de Bhishma, O, fiu al neamului lui Bhrigu, de îndată ce a auzit că inima mea fusese deja dăruită de bunăvoie conducătorului Salwas. Apoi, apropiindu-mă de stăpânul din Saubha, i m-am adresat într-un limbaj nepotrivit. Îndoielnic de puritatea conduitei mele, el a refuzat să mă accepte. Reflectând la toate acestea, cu ajutorul înțelepciunii tale, se cuvine, O, fiu al neamului lui Bhrigu, să faci ceea ce trebuie făcut în aceste circumstanțe. Bhishma, însă, cel cu jurăminte mărețe, este rădăcina nenorocirii mele, căci m-a adus sub puterea sa, luându-mă cu forța (în carul său)! Ucide-l pe Bhishma, O, tu, cel cu brațe puternice, pentru care, O, tigrule din neamul lui Bhrigu, copleșit de o asemenea suferință, îndur o asemenea mizerie chinuitoare! Bhishma, O, tu, din neamul lui Bhrigu, este lacom, meschin și mândru de victoria sa. De aceea, O, tu, cel fără păcat, ar trebui să-i dai ceea ce merită. În timp ce, stăpâne, eram răpită de el, chiar aceasta era dorința pe care o nutream în inima mea, și anume, să-l fac pe acel erou al jurămintelor mărețe să fie ucis. De aceea, O, Rama fără păcat, îndeplinește-mi această dorință! O, tu, cel cu brațe puternice, ucide-l pe Bhishma, așa cum Purandara l-a ucis pe Vritra."

SECȚIUNEA CLXXX

Bhishma a spus: O, stăpâne, îndemnat în repetate rânduri de acea fecioară să-l ucidă pe Bhishma, Rama i-a răspuns fetei plângând, spunând: "O, fiică a lui Kasi, O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, nu voi lua armele acum sub niciun pretext, cu excepția celor care sunt familiarizați cu *Vedele*. Spune-mi, așadar, ce altceva pot face pentru tine? Atât Bhishma, cât și Salwa, O, prințesă, îmi sunt extrem de supuși. Nu te întrista, îți voi îndeplini dorința. Cu toate acestea, O, frumoasă doamnă, nu voi lua armele, decât la porunca brahmanilor. Aceasta a fost regula mea de conduită."

Amva a spus: Mizeria mea, O, sfântule, ar trebui să fie înlăturată de tine prin orice mijloace. Această mizerie a mea a fost cauzată de Bhishma. Ucide-l, așadar, O, stăpâne, fără prea multă întârziere.

Rama a spus: O, fiică a lui Kasi, spune doar un cuvânt și Bhishma, oricât de demn de respect ar fi din partea ta, la porunca mea, îți va lua picioarele pe cap!

Amva a spus: O, Rama, ucide în luptă pe Bhishma, care răcnește ca un Asura. Într-adevăr, chemat la luptă (de el), ucide-l, O, Rama, dacă dorești (să faci) ceea ce îmi este pe plac. În plus, se cuvine să-ți îndeplinești promisiunea.

Bhishma a continuat: În timp ce Rama și Amva vorbeau astfel între ei, Rishi (Akritavrana), un suflet extrem de virtuos, a rostit aceste cuvinte: „Nu se cuvine, O, tu, cel cu brațele puternice, să abandonezi această fată care caută protecția ta! Dacă este chemat la luptă, Bhishma vine la întâlnire și spune: «Sunt învins», sau, dacă ascultă cuvintele tale, atunci ceea ce caută această fecioară se va împlini, O, fiu al neamului lui Bhrigu, iar cuvintele rostite de tine, O, erou, vor fi, de asemenea, O, stăpâne, adevărate! Acesta a fost, O, mare Muni, jurământul pe care l-ai făcut atunci, O, Rama, jurământul pe care l-ai făcut în fața brahmanilor după ce ai învins toți kșatriyii, și anume că vei ucide în luptă pe oricine, fie el brahman, kșatriya, vaișya sau sudra, care ar fi dușmanul brahmanilor. Ai promis în continuare că, atâta timp cât vei trăi, nu îi vei abandona pe cei care vor veni la tine înspăimântați și vor căuta protecția ta și că, O, Bhargava, îl vei ucide pe acel războinic mândru care îi va învinge în luptă pe toți Kshatriya adunați pe pământ! O Rama, chiar și Bhishma, perpetuatorul neamului Kuru, a obținut un astfel de succes (asupra tuturor Kshatriya)! Apropie-te de el, O, fiu al neamului Bhrigu, și înfruntă-l acum în luptă!"

Rama a spus: O, cel mai bun dintre Rishi, îmi amintesc jurământul pe care l-am făcut mai înainte. Cu toate acestea, (în cazul de față) voi face ceea ce concilierea va indica. Sarcina pe care fiica lui Kasi o are în minte este una gravă, O, Brahmana! Luând această fecioară cu mine, mă voi duce la locul unde se află Bhishma. Dacă Bhishma, mândru de realizările sale în luptă, nu se va supune poruncii mele, atunci îl voi ucide pe acel om arogant. Aceasta este hotărârea mea fermă. Săgețile trase de mine nu se înfig în trupurile creaturilor întrupate (ci le străbat). Tu știi acest lucru din ceea ce ai văzut în întâlnirile mele cu Kshatriya! După ce a spus aceasta, Rama, împreună cu toți acei căutători ai lui Brahma, s-a hotărât să părăsească acel azil! Și marele ascet s-a ridicat atunci de pe scaunul său. Apoi, toți acei asceți care au petrecut noaptea acolo, au îndeplinit (în dimineața următoare) ritualurile lor *homa* și au recitat rugăciunile lor. Apoi, toți au pornit la drum, dornici să-mi ia viața. Și Rama, însoțit de toți acei devotați ai lui *Brahma*, a venit apoi la Kurukshetra, O, monarhule, cu acea fecioară, O, Bharata, în compania lor. Și acei asceți cu suflet înalt, cu cel mai important dintre descendenții lui Bhrigu în frunte, ajunși pe malurile râului Saraswati, s-au instalat acolo.

SECȚIUNEA CLXXXI

Bhishma a spus: După ce s-a cazat acolo, în a treia zi, O, rege, fiul lui Jamadagni, cel cu jurăminte înalte, mi-a trimis un mesaj, spunând: „Am venit aici, fă ceea ce este pe placul meu”. Auzind că Rama, cel cu mare putere, venise la granițele regatului nostru, m-am dus repede, cu inima plină de bucurie, la acel stăpân care era un ocean de energie. Și m-am dus la el, O, rege, cu o vacă așezată în fruntea alaiului meu, însoțit de mulți brahmani și preoți (obișnuiți) (ai familiei noastre) și de alții, asemănători zeilor în splendoarea lor, angajați de noi pentru ocazii speciale. Și văzându-mă sosit în prezența sa, fiul lui Jamadagni, de mare vitejie, a acceptat închinarea pe care i-am oferit-o și mi-a spus aceste cuvinte.

Rama a spus: Tu însuți, lipsit de dorințe, cu ce stare de spirit, O, Bhishma, ai răpit-o, cu acordul ei, pe fiica regelui Kasi și apoi ai respins-o? Din cauza ta, această renumită doamnă a fost desființată de virtute! Contaminată de atingerea mâinilor tale, cine o mai poate lua de soție acum? Ea a fost respinsă de Salwa, pentru că tu, O, Bharata, ai răpit-o. Ia-o, așadar, pentru tine, O, Bharata, la porunca mea. Lasă această fiică a unui rege, O, tigru printre oameni, să fie însărcinată cu îndatoririle sexului ei! O, rege, O, fără păcat, nu este potrivit ca această umilință să fie a ei!

Văzându-l cufundat în tristețe (din cauza fecioarei), i-am spus: „O, Brahmana, nu pot, sub nicio formă, să-i dăruiesc această fată fratelui meu. O, tu, din neamul lui Bhrigu, ea mi-a spus mie: «Eu sunt a lui Salwa!» Și eu i-am permis să meargă în orașul lui Salwa. În ceea ce mă privește, acesta este jurământul meu ferm că nu pot renunța la practicile Kshatriya din teamă sau milă, sau din lăcomie pentru bogăție sau poftă!” —Auzind aceste cuvinte ale mele, Rama mi s-a adresat, cu ochii plini de furie, spunând: „Dacă, O, taur printre oameni, nu vei acționa conform cuvintelor mele, te voi ucide chiar astăzi, împreună cu toți consilierii tăi!” Într-adevăr, cu ochii plini de furie, Rama, în marea lui mânie, mi-a repetat aceste cuvinte. Eu, însă, O, pedepsitor al dușmanilor, l-am implorat atunci cu cuvinte dulci. Dar, deși l-am implorat, el nu s-a calmat. Înclinându-mi capul în fața celui mai bun dintre brahmani, l-am întrebat atunci motivul pentru care dorea să se lupte cu mine. I-am spus, de asemenea: „O, tu, cel cu brațe puternice, când eram copil, tu m-ai învățat cele patru tipuri de arme.[18] Prin urmare, O, tu, din neamul lui Bhrigu, sunt discipolul tău!” Atunci Rama mi-a răspuns cu ochii roșii de furie: „Tu știi, O, Bhishma, că sunt învățătorul tău și totuși, O, Kauravya, nu o accepți, pentru a-mi face pe plac, pe această fiică a conducătorului din Kasi! O, încântătorule al Kurusilor, nu pot fi mulțumit decât dacă acționezi în acest fel! O, tu, cel cu brațele puternice, ia

18 Știința armelor (Dhanurved) clasifică armele în patru categorii, și anume *Mukta*, *Amukta*, *Muktamukta* și *Yantramukta*. O armă *Mukta* este una care se aruncă din mână, precum un disc. O armă *Amukta* nu se aruncă din mână, precum o sabie. O armă *Muktamukta* este una care uneori se aruncă și alteori nu, precum un buzdugan. O *Yantramukta* este o armă trasă dintr-un car, ca o săgeată sau o bilă. Toate armele *Mukta* sunt *Astras*, în timp ce toate armele *Amukta* sunt numite *sastras*.

această fecioară și păstrează-ți neamul! Fiind răpită de tine, ea nu va avea un soț." Lui Rama, cuceritorul orașelor ostile, i-am răspuns, zicând: „Nu se poate, O, Rishi regenerat! Toate eforturile tale sunt în zadar, O, fiu al lui Jamadagni, amintindu-mi de vechiul tău precept, mă străduiesc, O, sfântule, să te satisfac! În ceea ce privește această fecioară, ea a fost refuzată de mine înainte de a ști care sunt defectele, generatoare de mari rele, ale sexului feminin. Cine ar admite în locuința sa o femeie a cărei inimă aparține altcuiva și care (din această cauză) este chiar ca un șarpe cu venin virulent? O, tu, cel cu jurăminte înalte, nici măcar din teamă de Vasava nu aș renunța la datorie! Fii milostiv cu mine sau fă-mi fără întârziere ceea ce ai considerat potrivit. Și această *sloka*, O, tu, cel cu sufletul curat, se aude în *Purane*, O, stăpâne, cântat de Marutta, cel cu sufletul înalt, O, tu, cel cu mare inteligență! *Renunțarea este sancționată de ordonanța unui învățător plin de vanitate, lipsit de cunoașterea binelui și răului și care calcă pe o cale strâmbă*. — Tu ești învățătorul meu și pentru aceasta te-am venerat cu dragoste. Tu, însă, nu cunoști datoria unui învățător, și pentru aceasta voi lupta cu tine. Nu aș ucide niciun învățător în luptă, mai ales un brahman, și cu atât mai puțin unul înzestrat cu merite ascetice. Din această cauză te iert. Este un adevăr binecunoscut, care se poate deduce din scripturi, că nu este vinovat de uciderea unui brahman cel care ucide în luptă o persoană din acel ordin care ia armele ca un kșatriya și luptă cu furie, fără a încerca să fugă. Eu sunt un kșatriya dedicat practicării îndatoririlor unui kșatriya. Nu se comite păcat și nu se aduce niciun rău comportându-se față de o persoană exact așa cum merită acea persoană. Când o persoană familiarizată cu convenințele timpului și locului și bine versată în chestiuni care afectează atât profitul, cât și virtutea, se simte îndoielnică în privința oricărui lucru, ar trebui să se dedice, fără niciun fel de scrupule, dobândirii virtuții care i-ar conferi cel mai mare beneficiu. Și întrucât tu, O, Rama, într-o chestiune legată de profitul de o corectitudine îndoielnică, acționezi în mod nedrept, cu siguranță voi lupta cu tine într-o mare bătălie. Privește puterea brațelor mele și vitejia mea supraomenească! Având în vedere aceste circumstanțe, cu siguranță voi face, O, fiu al lui Bhrigu, ceea ce pot. Voi lupta cu tine, O, regeneratule, pe câmpul de luptă din Kurukshetra! O, Rama, de mare strălucire, înarmează-te după cum dorești pentru lupta unu la unu! Vino și așează-te pe câmpul de luptă din Kurukshetra, unde, lovit de săgețile mele în marea bătălie și sfințit de armele mele, vei putea obține acele regiuni pe care le-ai câștigat (prin austeritatea ta). O, tu, cel cu brațe puternice și bogăție de asceză, acolo te voi aborda pentru luptă, pe tine, care ești atât de pasionat de luptă! Acolo, O, Rama, unde în vremurile de demult ți-ai împăcat părinții (decedați) (cu ofrande din sângele Kshatriya), ucigându-te acolo, O, fiu al lui Bhrigu, îi voi împăca pe Kshatriya uciși de tine! Vino acolo, O, Rama, fără întârziere! Acolo, O, tu, cel greu de învins, îți voi frâna mândria ta veche despre care vorbesc brahmanii! Timp de mulți ani, O, Rama, te-ai lăudat spunând: „Eu, singur, i-am învins pe toți Kshatriya de pe Pământ!" Ascultă acum ce te-a făcut să te lauzi astfel! În acele vremuri nu se născuse încă Bhishma, nici Kshatriya asemănători lui Bhishma! Kshatriya cu adevărat înzestrați cu vitejie s-au născut mai târziu! În ceea ce te privește, tu ai consumat doar grămezi de paie! Persoana care ți-ar putea înfrânge cu ușurință mândria de luptă s-a născut între timp! El, O, tu, cel cu brațele puternice, nu este altul decât mine însumi, Bhishma, cuceritorul orașelor inamice! Fără îndoială, O, Rama, îți voi înfrânge mândria de luptă! "

Bhishma a continuat: Auzind aceste cuvinte ale mele, Rama mi s-a adresat, râzând și spunând: „Este un noroc, O, Bhishma, că dorești să lupți cu mine în bătălie! O, tu, din neamul lui Kuru, chiar acum merg cu tine la Kurukshetra! Voi face ceea ce ai spus! Vino acolo, O, pedepsitor al dușmanilor! Lasă-ți mama, Jahnavi, O, Bhishma, să te vadă mort pe câmpia aceea, străpuns de săgețile mele, și să devii hrană pentru vulturi, ciori și alte păsări carnivore! Lasă-o pe acea zeiță venerată de Siddhas și Charanas, acea fiică binecuvântată a lui Bhagiratha, sub forma unui râu, care te-a născut pe tine, cel rău, să plângă astăzi, O, rege, văzându-te ucis de mine și zăcând mizerabil pe acea câmpie, oricât de nedemnă ar fi ea să vadă o astfel de privelițte! Vino, O, Bhishma, și urmează-mă, O, ființă mândră, mereu dornică de luptă! O, tu, din neamul lui Kuru, ia cu tine, O, taur din neamul lui Bharata, carele tale și toate celelalte echipamente de luptă!" Auzind aceste cuvinte ale lui Rama, cuceritorul orașelor inamice, l-am venerat cu o plecăciune a capului și i-am răspuns, zicând: «*Așa să fie*!» După ce a spus toate acestea, Rama s-a dus la Kurukshetra din

dorința de a lupta, iar eu, intrând în orașul nostru, i-am povestit totul lui Satyavati. Apoi, după ce am organizat ceremonii propiatorii (pentru victoria mea) și am fost binecuvântat și de mama mea, iar brahmanii mi-au rostit binecuvântări, m-am urcat într-un car frumos, făcut din argint, la care, O, tu, cel de mare glorie, erau înjugați cai de culoare albă. Fiecare parte a acelui car era bine construită, era extrem de comod și acoperit pe toate părțile cu piele de tigru. Era echipat cu multe arme mari și dotat cu toate cele necesare. Era condus de un vizitiu de viță nobilă și curajos, versat în arta călăriei, prudent în luptă și bine antrenat în arta sa, care văzuse multe bătălii. Eram îmbrăcat în zale albe și aveam arcul în mână. Arcul pe care îl luasem era, de asemenea, alb. Astfel echipat, am pornit la drum, O, cel mai bun dintre descendenții lui Bharata! Deasupra capului meu era ținută o umbrelă albă. Și, O, rege, eram ventilat cu evantaie care erau, de asemenea, albe. Îmbrăcat în alb, cu o coifură albă, toate podoabele mele erau albe. Și lăudat (cu imnuri laudative) de brahmani care îmi doreau victoria. Am ieșit din orașul numit după elefant și m-am îndreptat spre Kurukshetra, care, O, taur al neamului Bharata, urma să fie câmpul de luptă! Și acei armăsari, rapizi ca mintea sau vântul, îndemnați de vizitiul meu, m-au dus repede, O, rege, la acea mare confruntare. Și ajunși pe câmpul de luptă din Kurukshetra, atât eu, cât și Rama, dornici de luptă, am dorit să ne arătăm unul altuia priceperea noastră. Și ajunși în fața marelui ascet Rama, am luat excelenta mea scoică și am suflat puternic în ea. Și mulți brahmani, O, rege, și mulți asceți care aveau locuințele în pădure, precum și zeii cu Indra în frunte, erau staționați acolo pentru a privi marea confruntare. Și multe ghirlande celeste și diverse feluri de muzică celestă și multe baldachine noroase puteau fi observate acolo. Și toți acei asceți care veniseră cu Rama, dorind să devină spectatori ai luptei, stăteau în jurul câmpului. Chiar în acest moment, O, rege, mama mea divină, devotată binelui tuturor creaturilor, mi-a apărut în fața mea în propria ei formă și mi-a spus: «Ce vrei să faci? Mă voi duce la fiul lui Jamadagni, O, fiu al neamului Kuru, îl voi ruga în repetate rânduri, spunându-i: „Nu lupta împotriva lui Bhishma, care este discipolul tău! O, fiu, fiind un Kshatriya, nu-ți pune în mod obstinat inima pe o întâlnire în luptă cu fiul lui Jamadagni, care este un Brahmana!”» Într-adevăr, astfel m-a mustrat ea. Și ea a mai spus: „O, fiu, Rama, egal în vitejie cu însuși Mahadeva, este exterminatorul ordinului Kshatriya! Nu știi că dorești o confruntare cu el.” Astfel abordat de ea, am salutat-o pe zeiță cu reverență și i-am răspuns cu mâinile împreunate, povestindu-i, O, șef al Bharatas, tot ce se întâmplase în acea alegere proprie (a fiicei lui Kasi). I-am povestit, de asemenea, totul, O, rege al regilor, despre cum l-am îndemnat pe Rama (să renunțe la luptă). I-am povestit, de asemenea, toate faptele din trecut ale fiicei (cel mai mari) a lui Kasi. Mama mea, marele Râu, s-a îndreptat apoi spre Rama și a început, pentru binele meu, să-l implore pe Rishi din neamul lui Bhrigu. Și i-a spus aceste cuvinte: „Nu lupta cu Bhishma, care este discipolul tău!” Rama, însă, i-a răspuns în timp ce ea îl implora astfel: „Du-te și convinge-l pe Bhishma să renunțe! El nu îmi îndeplinește dorința! De aceea l-am provocat!”

Vaisampayana a continuat: Astfel abordată de Rama, Ganga, din dragoste pentru fiul ei, s-a întors la Bhishma. Dar Bhishma, cu ochii plini de furie, a refuzat să-i îndeplinească dorința. Chiar în acel moment, puternicul ascet Rama, cel mai important dintre descendenții lui Bhrigu, a apărut în fața lui Bhishma. Apoi, cel mai bun dintre cei născuți de două ori l-a provocat la luptă.

SECȚIUNEA CLXXXII

Bhishma a spus: Atunci m-am adresat zâmbind lui Rama, care se pregătea pentru luptă, spunând: „Eu, aflat în carul meu, nu doresc să lupt cu tine, care ești pe pământ! Urcă-te în car, O, eroule, și acoperă-ți trupul cu zale, O, tu, cel cu brațe puternice, dacă într-adevăr, O, Rama, dorești să te lupți cu mine în bătălie!” — Atunci Rama mi-a răspuns zâmbind pe câmpul de luptă, spunând: „Pământul, O, Bhishma, este carul meu, iar *Vedele*, ca niște cai buni, sunt animalele care mă poartă! Vântul este vizitiul meu, iar armura mea este constituită din acele mame din *Vede* (și anume, Gayatri, Savitri și Saraswati). Bine acoperit de acestea în luptă, O, fiu al neamului lui Kuru, voi lupta!” După ce a spus aceasta, O, fiu al lui Gandhari, Rama, cu vitejia sa de neînvins, m-a acoperit din toate părțile cu o ploaie densă de săgeți. Atunci l-am văzut pe fiul lui Jamadagni așezat pe un car

echipat cu tot felul de arme excelente! Carul pe care îl conducea era extrem de frumos şi avea un aspect minunat. Fusese creat prin voinţa lui şi era frumos ca un oraş. Era tras de cai celeşti şi era bine protejat de apărările necesare. Era împodobit peste tot cu ornamente din aur. Era bine acoperit cu piei rezistente pe tot cuprinsul său şi purta simbolul soarelui şi al lunii. Rama era înarmat cu arc şi echipat cu un tolbă, iar degetele îi erau protejate cu mănuşi din piele! Akritavrana, prietenul drag al lui Bhargava, bine versat în *Vede*, îndeplinea îndatoririle de vizitiu pentru acel războinic. Iar el, din neamul lui Bhrigu, mă chema în repetate rânduri la luptă, spunând: „Vino, vino, bucură-mi inima". Şi eu, singur, am obţinut pentru adversarul meu acel invincibil şi puternic exterminator al neamului Kshatriya, şi anume Rama, care se ridica ca soarele în splendoarea sa, dorind (din partea sa) să lupte singur! Şi după ce a aruncat trei ploi de săgeţi asupra mea, frânându-mi caii, am coborât din carul meu şi, punând arcul deoparte, m-am îndreptat pe jos spre cel mai bun dintre Rishi. Şi ajungând în faţa lui, l-am venerat pe cel mai bun dintre Brahmani cu reverenţă. Şi după ce l-am salutat cum se cuvine, i-am spus aceste cuvinte excelente: „O, Rama, fie că eşti egal sau superior mie, voi lupta cu tine, virtuosul meu învăţător, în bătălie! O, stăpâne, binecuvântează-mă, dorindu-mi victoria!"

Rama, astfel abordat, a spus: O, cel mai de seamă dintre neamul Kuru, cel care doreşte prosperitate ar trebui să acţioneze astfel! O, tu, cel cu braţe puternice, cei care luptă cu războinici mai eminenţi decât ei înşişi au această datorie de îndeplinit. O, rege, te-aş fi blestemat dacă nu te-ai fi apropiat de mine astfel! Du-te, luptă cu grijă şi adună-ţi toată răbdarea, O, tu, din neamul Kuru! Nu pot, însă, să-ţi doresc victoria, pentru că eu însumi stau aici pentru a te învinge! Du-te, luptă cinstit! Sunt mulţumit de comportamentul tău! — Înclinându-mă în faţa lui, m-am întors repede, m-am urcat în carul meu şi am suflat încă o dată în scoica mea împodobită cu aur. Şi atunci, O, Bharata, a început lupta între el şi mine. Şi a durat multe zile, fiecare dintre noi, O, rege, dorind să-l învingă pe celălalt. Şi în acea bătălie, Rama a fost cel care m-a lovit primul cu nouă sute şaizeci de săgeţi drepte, prevăzute cu aripi de vultur. Şi cu acea ploaie de săgeţi, O, rege, cei patru cai ai mei şi vizitiul meu au fost complet acoperiţi! Cu toate acestea, am rămas calm în acea confruntare, îmbrăcat în armura mea! Înclinându-mă în faţa zeilor, şi în special în faţa brahmanilor, m-am adresat zâmbind lui Rama, pregătit pentru luptă, spunând: „Deşi mi-ai arătat puţin respect, eu ţi-am onorat pe deplin învăţăturile! Ascultă din nou, O, brahman, alte îndatoriri de bun augur care trebuie îndeplinite pentru a câştiga virtutea! *Vedele* care se află în trupul tău, statutul înalt de brahman care se află, de asemenea, în tine şi meritul ascetic pe care l-ai câştigat prin cele mai severe austerităţi, nu le atac! Însă atac statutul de kşatriya pe care tu, O, Rama, l-ai adoptat! Când un Brahmana ia armele, el devine un Kshatriya. Priveşte acum puterea arcului meu şi energia braţelor mele! Voi tăia repede arcul tău cu o săgeată ascuţită!" — Spunând aceasta, am tras spre el, O, taur al neamului Bharata, o săgeată ascuţită cu vârful lat, şi i-am tăiat unul dintre coarnele arcului. L-am făcut să cadă pe pământ. Apoi am tras spre carul lui Jamadagni o sută de săgeţi drepte, cu pene de vultur. Străpungând corpul lui Rama şi purtate de vânt, acele săgeţi care zburau prin spaţiu păreau să vomite sânge (din guri) şi semănau cu adevăraţi şerpi. Acoperit peste tot cu sânge şi cu sânge curgând din corpul său, Rama, O, rege, strălucea în luptă, ca muntele Sumeru cu râuri de metal lichid curgând pe pieptul său, sau ca arborele Asoka la venirea primăverii, când era acoperit cu ciorchini roşii de flori, sau, O, rege, ca arborele Kinsuka când era îmbrăcat în haina sa înflorită! Luând apoi un alt arc, Rama, plin de mânie, a aruncat asupra mea numeroase săgeţi extrem de ascuţite, prevăzute cu aripi aurii. Şi acele săgeţi feroce, cu un impuls extraordinar, asemănătoare cu şerpii, foc sau otravă, venind spre mine din toate părţile, mi-au străpuns organele vitale şi m-au făcut să tremur. Adunându-mi toată calmul, m-am pregătit pentru luptă şi, plin de furie, l-am străpuns pe Rama cu o sută de săgeţi. Şi lovit de acele sute de săgeţi înflăcărate, asemănătoare fie cu focul, fie cu soarele, fie cu şerpi otrăvitori, Rama părea să-şi fi pierdut minţile! Copleşit, O, Bharata, de milă (la vederea acestei scene), m-am oprit din proprie iniţiativă şi am spus: „O, ruşine bătăliei! Ruşine practicilor Kshatriya! Şi copleşit, O, rege, de durere, am spus în repetate rânduri: «Vai, mare este păcatul pe care l-am comis prin respectarea practicilor Kshatriya, deoarece l-am lovit cu săgeţi pe învăţătorul meu, care este un Brahmana înzestrat cu un suflet virtuos!»" După aceea, O, Bharata,

am încetat să-l mai lovesc pe fiul lui Jamadagni. În acel moment, lumina cu o mie de raze, după ce a încălzit pământul cu razele sale, s-a îndreptat la sfârșitul zilei spre camerele sale din vest, iar bătălia dintre noi a încetat.

SECȚIUNEA CLXXXIII

Bhishma a spus: După ce bătălia s-a încheiat, vizitiul meu, priceput în astfel de operațiuni, a scos din propriul corp, din corpurile cailor mei și din corpul meu săgețile care ne-au lovit. A doua zi dimineață, când a răsărit soarele, bătălia a început din nou, caii mei fiind (cu puțin timp înainte) spălați și lăsați să se rostogolească pe pământ, fiindu-le potolită setea și revigorându-se astfel. Și văzându-mă venind repede la luptă, îmbrăcat într-o armură și așezat pe carul meu, puternicul Rama și-a echipat carul cu mare grijă. Și eu însumi, văzându-l pe Rama venind spre mine din dorința de luptă, am pus deoparte arcul meu și am coborât repede din carul meu. Salutându-l pe Rama, m-am urcat din nou în car, O, Bharata, și, dorind să dau bătălia, am stat fără teamă în fața acelui fiu al lui Jamadagni. Apoi l-am copleșit cu o ploaie densă de săgeți, iar el, la rândul său, m-a acoperit cu o ploaie de săgeți. Și plin de mânie, fiul lui Jamadagni a tras din nou asupra mea o serie de săgeți feroce, de mare forță și cu vârfuri aprinse, care arătau ca niște șerpi adevărați! Și eu, O, rege, trăgând sute și mii de săgeți ascuțite, am tăiat în repetate rânduri săgețile lui Rama în aer, înainte ca acestea să ajungă la mine. Atunci, puternicul fiu al lui Jamadagni a început să arunce asupra mea arme cerești, pe care le-am respins pe toate, dorind să realizez fapte și mai măreațe, O, tu, cel cu brațe puternice, cu armele mele. Și zgomotul care s-a ridicat atunci în cer a fost puternic. În acel moment, am aruncat asupra lui Rama arma numită *Vayavya*, pe care Rama a neutralizat-o, O, Bharata, cu arma numită *Guhyaka*. Apoi am folosit, cu *mantrele* potrivite, arma numită *Agneya*, dar domnul Rama a neutralizat arma mea cu una (a lui) numită *Varuna*. Și astfel am neutralizat armele celeste ale lui Rama, iar acel pedepsitor al dușmanilor, Rama, înzestrat cu o mare energie și familiarizat cu armele celeste, a neutralizat armele aruncate de mine. Apoi, O, monarhule, cel mai bun dintre brahmani, puternicul fiu al lui Jamadagni, plin de mânie, s-a întors brusc spre dreapta mea și m-a străpuns în piept. La aceasta, O, cel mai bun dintre Bharati, am leșinat pe cel mai bun dintre carele mele. Și văzându-mă, lipsit de cunoștință, vizitiul meu m-a dus repede departe de câmpul de luptă. Și văzându-mă chinuit și străpuns de armele lui Rama și dus în stare de leșin, toți adepții lui Rama, inclusiv Akritavrana și alții și prințesa din Kasi, plini de bucurie, O, Bharata, au început să strige cu voce tare! Revenindu-mi apoi în fire, m-am adresat vizitiului meu, spunând: „Du-te acolo unde se află Rama!” Durerea mi-a dispărut și sunt gata de luptă! — Astfel instruit, vizitiul meu m-a dus repede la Rama, cu ajutorul cailor mei extrem de frumoși, care păreau să danseze în timp ce alergau (prin câmpie) și care erau înzestrați cu viteza vântului. Și apropiindu-mă de Rama, O, tu, din neamul lui Kuru, și plin de mânie, din dorința de a-l învinge pe cel furios, l-am copleșit cu o ploaie de săgeți! Dar Rama, trăgând trei pentru fiecare dintre ale mele, a tăiat în bucăți fiecare dintre săgețile mele drepte în aer, înainte ca vreuna dintre ele să-l poată atinge! Și văzând acele săgeți bine făurite ale mele, cu sutele și miile, fiecare tăiată în două de săgețile lui Rama, toți adepții lui Rama s-au umplut de bucurie. Împins atunci de dorința de a-l ucide, am tras în Rama, fiul lui Jamadagni, o săgeată frumoasă, strălucitoare, cu Moartea însăși așezată în vârful ei. Lovit cu putere și cedând în fața impetuozității ei, Rama a leșinat și a căzut la pământ. Și când Rama a căzut astfel la pământ, exclamații de „*Oh*” și „*Vai*” s-au auzit din toate părțile, iar întregul univers, O, Bharata, a fost cuprins de confuzie și alarmă, așa cum s-ar putea vedea dacă soarele însuși ar cădea vreodată din firmament! Apoi, toți acei asceți, împreună cu prințesa din Kasi, s-au îndreptat în liniște, O, fiu al neamului lui Kuru, cu mare îngrijorare spre Rama. Și îmbrățișându-l, O, Kaurava, au început să-l mângâie ușor cu mâinile lor, răcite de contactul cu apa, și cu asigurări de victorie. Astfel mângâiat, Rama s-a ridicat și, fixând o săgeată în arcul său, mi s-a adresat cu voce agitată, spunând: „Stai, O, Bhishma! Ești deja ucis!” Și eliberată de el, acea săgeată mi-a străpuns rapid partea stângă în acea luptă aprigă. Și lovit astfel, am început să tremur ca un copac zguduit de furtună. Ucigându-mi apoi caii într-o luptă teribilă, Rama, luptând cu mare calm, m-a acoperit cu roiuri de săgeți înaripate, trase cu o ușurință remarcabilă a mâinii. La aceasta, O, tu, cel cu brațele

puternice, am început și eu să trag săgeți cu mare ușurință, pentru a bloca ploaia de săgeți a lui Rama. Atunci, săgețile trase de mine și de Rama, acoperind cerul din jur, au rămas chiar acolo (fără să cadă). Și, în urma acestui fapt, învăluit de norii de săgeți, chiar și soarele nu putea să-și răspândească razele prin ele. Și chiar și vântul, obstrucționat de acei nori, părea să fie incapabil să treacă prin ele. Apoi, ca urmare a mișcării obstrucționate a vântului, a razelor soarelui și a ciocnirii săgeților între ele, s-a produs o conflagrație în cer. Și atunci acele săgeți au luat foc ca urmare a focului generat de ele însele și au căzut pe pământ, consumate în cenușă! Atunci Rama, O, Kaurava, plin de furie, m-a acoperit cu sute și mii și sute de mii și sute de milioane de săgeți! Și eu, O, rege, cu săgețile mele asemănătoare cu șerpi cu venin virulent, am tăiat în bucăți toate săgețile lui Rama și le-am făcut să cadă pe pământ ca șerpi tăiați în bucăți. Și astfel, O, cel mai bun dintre Bharatas, a avut loc lupta. Când, însă, s-a apropiat seara, învățătorul meu s-a retras din luptă.

SECȚIUNEA CLXXXIV

Bhishma a spus: A doua zi, O, taur al neamului Bharata, din nou a fost înfricoșătoare lupta care a avut loc între mine și Rama, când l-am întâlnit din nou. Acel erou cu suflet virtuos, familiarizat cu armele cerești, domnul Rama, a început să folosească zi de zi diverse tipuri de arme cerești. Fără să țină seama de viața însăși, care este atât de greu de sacrificat, în acea luptă aprigă, O, Bharata, am respins toate acele arme cu ale mele, care erau capabile să le respingă. Și, O, Bharata, când diverse arme au fost astfel neutralizate și respinse cu ajutorul contra-armelor, Rama, cu energia sa puternică, a început să lupte împotriva mea în acea bătălie, fără să țină seama de propria sa viață. Văzând că toate armele sale erau respinse, fiul înalt de suflet al lui Jamadagni a aruncat atunci spre mine o lance feroce, strălucind ca un meteor, cu gura în flăcări, umplând întreaga lume, parcă, cu strălucirea sa și asemănându-se cu săgeata aruncată de însuși Moartea! Eu, însă, cu săgețile mele, am tăiat în trei fragmente acea săgeată aprinsă care se năpustea asupra mea și care semăna în strălucirea sa cu soarele care răsare la sfârșitul *Yuga*! La aceasta, brize încărcate cu mirosuri parfumate au început să sufle (în jurul meu). Văzând că săgeata lui a fost tăiată, Rama, arzând de furie, a aruncat o duzină de alte săgeți feroce. Formele lor, O Bharata, sunt incapabil să le descriu din cauza strălucirii și vitezei lor extraordinare. Cum aș putea, într-adevăr, să le descriu formele? Văzând acele săgeți cu aspect divers apropiindu-se de mine din toate părțile, ca niște limbi lungi de foc și strălucind cu o energie feroce ca zeci de sori care răsar în momentul distrugerii universului, am fost cuprins de frică. Văzând o plasă de săgeți avansând împotriva mea, am respins-o cu o ploaie de săgeți ale mele, apoi am trimis o duzină de săgeți cu care am distrus acele săgeți înfricoșătoare ale lui Rama. Apoi, O, rege, fiul înalt de suflet al lui Jamadagni a aruncat asupra mea numeroase săgeți înfricoșătoare, prevăzute cu mânere pestrițe împodobite cu aur, având aripi aurii și asemănându-se cu meteoriți în flăcări! Respingând acele săgeți feroce cu ajutorul scutului și al sabiei mele și făcându-le să cadă pe pământ în acea luptă, am acoperit apoi, cu nori de săgeți excelente, caii excelenți ai lui Rama și vizitiul său. Atunci, acel înalt suflet ucigaș al domnului Haihayas,[19] văzând săgețile mele echipate cu mânere împodobite cu aur și asemănătoare cu șerpi ieșind din găurile lor, și plin de mânie la această privelițe, a recurs încă o dată la arme celeste! Atunci, roiuri de săgeți feroce, asemănătoare cu stoluri de lăcuste, au căzut asupra mea și m-au copleșit pe mine, pe caii mei, pe vizitiul meu și pe carul meu! Într-adevăr, O, rege, carul meu, caii mei și vizitiul meu au fost acoperiți peste tot cu acele săgeți! Și jugul, axul, roțile și spițele roților urechii mele, copleșite de acea ploaie de săgeți, s-au rupt imediat. După ce acea ploaie de săgeți s-a terminat, însă, l-am acoperit și eu pe învățătorul meu cu o ploaie densă de săgeți. Atunci, acea masă de merite brahmanice, sfâșiată de acea ploaie de săgeți, a început să sângereze abundent și continuu. Într-adevăr, la fel ca Rama, lovit de norii mei de săgeți, și eu am fost străpuns dens de săgețile sale. Când, în sfârșit, seara, soarele a apus în spatele dealurilor vestice, lupta noastră a luat sfârșit.

19 Arjuna cu o mie de mâini, numit și Kartaviryarjuna, învingătorul lui Ravana, șeful clanului Haihaya al Kshatriyas, cu capitala la Mahishmati, pe malurile Narmada (Nerbuda), a fost ucis de Rama.

SECȚIUNEA CLXXXV

Bhishma a spus: A doua zi dimineață, O, rege, când soarele a răsărit strălucitor, lupta dintre mine și cel din neamul lui Bhrigu a început din nou. Atunci Rama, cel mai priceput dintre luptători, așezat pe carul său rapid, a aruncat asupra mea o ploaie densă de săgeți, ca norii de pe vârful muntelui. Iubitul meu vizitiu, lovit de acea ploaie de săgeți, s-a abătut de la locul său din car, umplându-mă de durere pentru el. Apoi a căzut într-o stare de inconștiență totală. Și astfel, rănit de acea ploaie de săgeți, a căzut pe pământ în leșin. Și, lovit de săgețile lui Rama, și-a dat curând duhul. Atunci, O, mare rege, frica mi-a cuprins inima. Și când, la moartea vizitiului meu, încă îl plângeam cu inima zdrobită de durere, Rama a început să tragă spre mine multe săgeți mortale. Într-adevăr, chiar și când eram în pericol la moartea vizitiului meu, eu îl plângeam, iar el, din neamul lui Bhrigu, trăgând cu putere cu arcul, m-a străpuns adânc cu o săgeată! O, rege, acea săgeată însângerată, căzând pe pieptul meu, m-a străpuns și a căzut simultan cu mine pe pământ! Atunci, O, taur al neamului Bharata, crezându-mă mort, Rama a răcnit repetat ca norii și s-a bucurat nespus! Într-adevăr, O, rege, când am căzut astfel pe pământ, Rama, plin de bucurie, a strigat tare împreună cu urmașii săi, în timp ce toți Kauravas care stăteau lângă mine și toți cei care veniseră acolo să asiste la luptă au fost cuprinși de o mare durere când m-au văzut căzând. În timp ce zăceam întins, O, leu printre regi, am văzut opt brahmani înzestrați cu strălucirea soarelui sau a focului. Ei stăteau în jurul meu pe câmpul de luptă și mă susțineau în brațe. Într-adevăr, susținut de acei brahmani, nu trebuia să ating pământul. Ca niște prieteni, ei mă susțineau în aer, în timp ce eu respiram greu. Și mă stropeau cu picături de apă. Și, ținându-mă în brațe, ei mi-au spus în repetate rânduri, O, rege: „Nu te teme! Fie ca prosperitatea să fie a ta!” Mângâiat de cuvintele lor, m-am ridicat repede. Apoi am văzut-o pe mama mea Ganga, cea mai importantă dintre râuri, stând pe carul meu. Într-adevăr, O, rege al Kurus, acea mare zeiță a râului era cea care îmi controlase caii în luptă (după căderea vizitiului meu)! Venind închinându-mă picioarelor mamei mele și spiritelor strămoșilor mei, m-am urcat în carul meu. Mama mea mi-a protejat apoi carul, caii și toate uneltele de luptă. Cu mâinile împreunate, am rugat-o să plece. După ce am alungat-o, am ținut eu însumi în frâu acei cai înzestrați cu viteza vântului și am luptat cu fiul lui Jamadagni, O, Bharata, până la sfârșitul zilei! Apoi, O, șef al Bharatas, în timpul acelei lupte, am tras în Rama o săgeată puternică și sfâșietoare, înzestrată cu o mare viteză. Lovit de acea săgeată, Rama, cu arcul scăpat din mâini, a căzut pe pământ în genunchi, lipsit de cunoștință! Și când Rama, cel care dăruia mii (de monede de aur), a căzut, norii au acoperit firmamentul, revărsând o ploaie abundentă de sânge! Și sute de meteoriți au căzut, iar tunetele s-au auzit, făcând totul să tremure! Și brusc, Rahu a învăluit soarele aprins, iar vânturile puternice au început să sufle! Și pământul însuși a început să tremure. Și vulturii, corbii și cocorii au început să se așeze în bucurie! Și punctele orizontului păreau să fie în flăcări, iar șacalii au început să urle în repetate rânduri cu înverșunare! Și tobe, nelovite (de mâini omenești), au început să scoată sunete aspre! Într-adevăr, când Rama, cel cu suflet înalt, a îmbrățișat pământul, lipsit de conștiință, toate aceste semne înfricoșătoare și alarmante ale răului au fost văzute! Apoi, ridicându-se brusc, Rama s-a apropiat din nou de mine, O Kaurava, pentru luptă, uitând totul și lipsit de simțuri de furie. Și cel cu brațele puternice a luat arcul său înzestrat cu mare putere și, de asemenea, o săgeată mortală. Eu, însă, i-am rezistat cu succes. Marii Rishi (care stăteau acolo) au fost cuprinși de milă la această privelițte, în timp ce el, din neamul lui Bhrigu, era cuprins de o mare mânie. Am luat atunci o săgeată, asemănătoare cu focul aprins care apare la sfârșitul *Yuga*, dar Rama, cu sufletul său nemăsurat, a respins arma mea. Apoi, acoperit de nori de praf, splendoarea discului solar s-a estompat, iar soarele s-a îndreptat spre muntele vestic. Și noaptea a venit cu briza ei delicioasă și răcoroasă, iar apoi amândoi am renunțat la luptă. În acest fel, O, rege, când a venit seara, bătălia aprigă a încetat, iar (a doua zi), odată cu reapariția soarelui, a început din nou. Și a durat douăzeci și trei de zile în total.

SECȚIUNEA CLXXXVI

Bhishma a spus: Atunci, O, mare rege, în timpul nopții, după ce m-am închinat brahmanilor, rishi-lor, zeilor și tuturor creaturilor care rătăcesc în întuneric, precum și tuturor regilor

pământului, m-am culcat în patul meu și, în singurătatea camerei mele, am început să reflectez în felul următor. —De multe zile durează această luptă aprigă cu consecințe teribile între mine și Jamadagni. Cu toate acestea, nu sunt în stare să-l învinge pe câmpul de luptă pe Rama, cel cu energie puternică. Dacă într-adevăr sunt capabil să-l învinge în luptă pe acel brahman cu forță puternică, și anume pe fiul lui Jamadagni, cel cu mare vitejie, atunci să-mi arate zeii bunătatea lor în această noapte! — Rănit de săgeți în timp ce dormeam, O, mare rege, în acea noapte, pe partea dreaptă, spre dimineață, acei brahmani de seamă care m-au ridicat când am căzut din carul meu și m-au ținut în brațe și mi-au spus: „Nu te teme” și care m-au mângâiat, mi s-au arătat, O, rege, într-un vis! Și au stat în jurul meu și au rostit aceste cuvinte. Ascultă-le, pe măsură ce ți le repet, O, perpetuator al neamului Kuru! ”Ridică-te, O, fiu al Gangei, nu trebuie să te temi! Te vom proteja, căci ești trupul nostru! Rama, fiul lui Jamadagni, nu te va putea învinge niciodată în luptă! Tu, O, taur al neamului Bharata, vei fi cel care îl va învinge pe Rama în luptă! Această armă iubită, O, Bharata, numită *Praswapa*, aparținând stăpânului tuturor creaturilor și forjată de meșterul divin, va ajunge la cunoștința ta, căci ți-a fost cunoscută în viața ta anterioară! Nici Rama, nici vreo altă persoană de pe pământ nu o cunoaște. Amintește-ți-o, așadar, O, tu, cel cu brațe puternice, și folosește-o cu putere! O, rege al regilor, O, tu cel fără păcat, ea va veni la tine de la sine! Cu ea, O, Kaurava, vei putea să-i înfrânezi pe toți cei înzestrați cu energie puternică! O, rege, Rama nu va fi ucis pe loc de ea, prin urmare, O, tu, dătător de onoruri, nu vei comite niciun păcat folosind-o! Afectat de forța acestei arme a tale, fiul lui Jamadagni va adormi! Învingându-l astfel, îl vei trezi din nou în luptă, O, Bhishma, cu acea armă dragă numită *Samvodhana* !. Fă ceea ce ți-am spus, O, Kauravya, dimineața, așezat pe carul tău. Adormit sau mort, considerăm că este același lucru, O, rege, Rama nu va muri cu siguranță! Aplică, așadar, această armă *Praswapa* atât de fericit concepută!” — După ce au spus aceasta, O, rege, acei brahmani de seamă, în număr de opt și asemănători între ei ca înfățișare, cu trupuri strălucitoare, au dispărut cu toții din fața ochilor mei!

SECȚIUNEA CLXXXVII

Bhishma a spus: După ce noaptea a trecut, m-am trezit, O, Bharata, și gândindu-mă la visul meu, am fost cuprins de o mare bucurie. Apoi, O, Bharata, a început lupta între el și mine – o luptă aprigă și fără egal, care a făcut ca părul tuturor creaturilor să se ridice în cap. Și Bhargava a aruncat asupra mea o ploaie de săgeți, pe care eu am respins-o cu o ploaie de săgeți ale mele. Apoi, cuprins de mânie pentru ceea ce văzuse cu o zi înainte și pentru ceea ce vedea în acea zi, Rama a aruncat spre mine o săgeată, tare ca fulgerul lui Indra și strălucitoare, asemănătoare cu buzduganul lui Yama! A venit spre mine ca o flacără aprinsă și a cuprins, parcă, toate colțurile câmpului de luptă! Apoi, O, tigrule dintre Kuru, a căzut, O, perpetuator al neamului Kuru, pe umărul meu, ca flacăra fulgerului care străbate cerul. Rănit astfel de Rama, O, tu, cel cu ochii roșii, sângele meu, O, tu, cel cu brațele puternice, a început să curgă abundent ca râurile de pământ roșu dintr-un munte (după o ploaie)! Plin de mânie, am tras atunci spre fiul lui Jamadagni o săgeată mortală, letală ca veninul unui șarpe. Acel erou și cel mai bun dintre brahmani, lovit în frunte, O, monarhule, părea atunci frumos ca un deal încreștit! Extrem de furios, acel erou, schimbându-și poziția și trăgând cu mare forță coarda arcului, a țintit spre mine o săgeată teribilă, asemănătoare cu însăși Moartea distrugătoare, capabilă să zdrobească toți dușmanii! Acea săgeată feroce a căzut pe pieptul meu, șuierând (prin aer) ca un șarpe. Acoperit de sânge, am căzut la pământ, O, rege, lovit astfel. Recăpătându-mi cunoștința, am aruncat către fiul lui Jamadagni o săgeată înfricoșătoare, strălucitoare ca un fulger. Acea săgeată a căzut pe pieptul celui mai de seamă dintre brahmani. Lipsit de simțuri, Rama a început să tremure din cap până în picioare. Atunci, marele ascet, adică prietenul său, regeneratul Akritavrana, l-a îmbrățișat și l-a liniștit cu diverse cuvinte de mângâiere. Liniștit astfel, Rama, cel cu jurăminte înalte, s-a umplut de mânie și răzbunare. El a invocat marea armă *Brahma*. Pentru a o contracara, am folosit și eu aceeași armă excelentă. Ciocnindu-se una de alta, cele două arme au început să strălucească puternic, arătând ce se întâmplă la sfârșitul *Yuga*! Fără a putea ajunge nici la mine, nici la Rama, cele două arme, O, cel mai bun dintre Bharatas, s-au întâlnit în aer. Atunci întregul cer părea să fie în flăcări, iar toate creaturile, O, monarhule, au

devenit extrem de neliniștite. Afectați de energia acelor arme, Rishii, Gandharvii și zeii erau cu toții foarte îndureraţi. Apoi pământul, cu munții, mările și copacii săi, a început să tremure, iar toate creaturile, încălzite de energia armelor, erau foarte afectate. Firmamentul, O, rege, a luat foc, iar cele zece puncte ale orizontului s-au umplut de fum. Prin urmare, creaturile care cutreierau cerul nu au mai putut rămâne în elementul lor. Când, în urma tuturor acestor evenimente, întreaga lume, cu zeii, Asura și Rakshasa, a început să scoată exclamații de durere. - Acesta este momentul, m-am gândit eu și am dorit, O, Bharata, să trag rapid arma *Praswapa* la comanda celor care îl invocau pe Brahma (care mi se arătaseră în vis)! *Mantrele* pentru invocarea armei excelente mi-au venit brusc în minte!

SECȚIUNEA CLXXXVIII

Bhishma a spus: Când am luat această hotărâre, O, rege, un vacarm de voci tumultoase s-a ridicat în cer. Și se auzea: „O, fiu al neamului Kuru, nu lansa arma *Praswapa*!” Cu toate acestea, am îndreptat arma spre descendentul lui Bhrigu. Când am țintit, Narada mi s-a adresat, spunând: „O, Kauravya, oprește zeii din cer! Chiar și ei îți interzic astăzi! Nu îndrepta arma *Praswapa*! Rama este un ascet care posedă meritul lui Brahma și, în plus, este învățătorul tău! Niciodată, Kauravya, nu-l umili.” În timp ce Narada îmi spunea acestea, i-am văzut pe cei opt purtători ai lui Brahma staționați în cer. Zâmbind, O, rege, mi-au spus încet: „O, șef al Bharatas, fă ceea ce spune Narada. Chiar și asta, O, cel mai bun din neamul Bharata, este foarte benefic pentru lume!” Atunci am retras acea mare armă numită *Praswapa* și am invocat, conform ordonanței, arma numită *Brahma* în luptă. Văzând arma *Praswapa* retrasă, O, leu printre regi, Rama era foarte supărat și a exclamat brusc: „Nenorocitul de mine, sunt învins, O, Bhishma!” Atunci, fiul lui Jamadagni a văzut în fața lui pe venerabilul său tată și pe strămoșii tatălui său. Ei stăteau în jurul lui și i se adresau cu aceste cuvinte de consolare: „O, domnule, nu mai da dovadă niciodată de o astfel de imprudență, și anume imprudența de a te angaja în luptă cu Bhishma, sau mai ales cu orice Kshatriya, O, descendent al neamului lui Bhrigu, pentru că a lupta este datoria unui Kshatriya! Studiul (*Vedelor*) și practicarea jurămintelor sunt cea mai mare bogăție a brahmanilor! Din anumite motive, înainte de aceasta, noi ți-am poruncit să iei armele. Atunci ai săvârșit acea faptă teribilă și nepotrivită. Fie ca această luptă cu Bhishma să fie ultima ta luptă, pentru că ai avut deja parte de destule. O, tu, cel cu brațe puternice, părăsește lupta. Fii binecuvântat, fie ca aceasta să fie ultima dată când iei arcul în mână! O, invincibile, aruncă arcul și practică austerități ascetice, O, tu, din neamul lui Bhrigu! Iată, Bhishma, fiul lui Santanu, este interzis de toți zeii! Ei se străduiesc să-l liniștească, repetând: «Renunță la această bătălie! Nu te lupta cu Rama, care este învățătorul tău. Nu este potrivit pentru tine, O, perpetuator al neamului Kuru, să-l învingi pe Rama în luptă! O, fiu al Gangei, arată-i acestui Brahmana toată onoarea pe câmpul de luptă! În ceea ce te privește, noi suntem superiorii tăi și, prin urmare, îți interzicem! Bhishma este unul dintre cei mai de seamă dintre Vasu! O, fiu, ești norocos că ești încă în viață!» Fiul lui Santanu și al Gangei, un Vasu celebru, cum ar putea fi învins de tine? Renunță, așadar, O, Bhargava! Cel mai important dintre Pandavi, Arjuna, puternicul fiu al lui Indra, a fost ales de Cel care s-a creat pe sine însuși să fie ucigașul lui Bhishma!

Bhishma a continuat: Astfel abordat de propriii săi strămoși, Rama le-a răspuns, spunând: „Nu pot renunța la luptă. Chiar și acesta este jurământul solemn pe care l-am făcut. Înainte de aceasta, nu am părăsit niciodată câmpul de luptă, renunțând la luptă! Strămoșilor, vă rog, convingeți-l pe fiul lui Ganga să renunțe la luptă! În ceea ce mă privește, nu pot renunța la luptă sub niciun pretext!” Auzind aceste cuvinte ale sale, O, rege, acei asceți, cu Richika în frunte, venind la mine însoțiți de Narada, mi-au spus: „O, sire, renunță la luptă! Onorează-l pe cel mai important dintre brahmani!” De dragul moralității Kshatriya, le-am răspuns, spunând: „Chiar și acesta este jurământul pe care l-am făcut în această lume, și anume că nu voi renunța niciodată la luptă întorcând spatele sau că nu voi permite ca spatele meu să fie rănit de săgeți! Nu pot, din ispită sau suferință, sau frică, sau de dragul bogăției, să renunț la datoria mea eternă! Chiar aceasta este hotărârea mea fermă!” Atunci toți acei asceți, cu Narada în frunte, O, rege, și mama mea Bhagirathi,

au ocupat câmpul de luptă (în fața mea). Eu, însă, am rămas liniștit cu săgețile și arcul, ca și înainte, hotărât să lupt. Apoi s-au întors din nou spre Rama și i s-au adresat, spunând: „Inimile brahmanilor sunt făcute din unt. Fii liniștit, așadar, O, fiu al neamului lui Bhrigu! O, Rama, O, Rama, renunță la această bătălie, O, cel mai bun dintre brahmani! Bhishma nu poate fi ucis de tine, așa cum nici tu, O, Bhargava, nu poți fi ucis de el!” Spunând aceste cuvinte în timp ce stăteau în mijlocul câmpului de luptă, Pitrișii l-au determinat pe descendentul neamului lui Bhrigu să-și pună deoparte armele. Chiar în acel moment, i-am văzut din nou pe cei opt purtători ai lui Brahma, strălucind cu splendoare și asemănându-se cu stele luminoase răsărit pe firmament. Așezați pentru luptă, așa cum eram și eu, mi-au spus aceste cuvinte cu mare afecțiune: „O, tu, cel cu brațe puternice, du-te la Rama, care este învățătorul tău! Fă ceea ce este benefic pentru toate lumile.” Văzând că Rama renunțase datorită cuvintelor celor care îi doreau binele, și eu, pentru binele lumilor, am acceptat cuvintele celor care îmi doreau binele. Deși eram extrem de rănit, m-am apropiat totuși de Rama și l-am venerat. Marele ascet Rama mi-a spus atunci, zâmbind și cu mare afecțiune: „Nu există niciun Kshatriya egal cu tine pe pământ! Du-te acum, O, Bhishma, căci în această luptă m-ai mulțumit nespus!” Chemând apoi în prezența mea pe acea fecioară (fiica lui Kasi), Bhargava i-a spus cu tristețe aceste cuvinte în mijlocul tuturor acelor persoane înalte de suflet.

SECȚIUNEA CLXXXIX

Rama a spus: ”O, domnișoară, în fața tuturor acestor persoane, am luptat cu toată puterea mea și mi-am demonstrat priceperea! Chiar și folosind cele mai bune arme, nu am reușit să obțin niciun avantaj asupra lui Bhishma, cel mai priceput dintre toți mânuitorii de arme! Am depus toate eforturile și toată puterea mea. O, frumoasă domnișoară, du-te oriunde dorești! Ce altă treabă a ta mai pot îndeplini? Caută protecția lui Bhishma însuși! Acum nu mai ai altă scăpare! Trăgând cu arme puternice, Bhishma m-a învins!” După ce a spus aceasta, Rama, cu sufletul înalt, a suspinat și a rămas tăcut. Fecioara i s-a adresat atunci, spunând: „O, sfântule, este chiar așa cum ai spus tu însuți! Acest Bhishma, de o mare inteligență, este incapabil să fie învins în luptă chiar și de zei! Mi-ai îndeplinit dorința cu toată puterea și efortul tău. Ai dat dovadă în această luptă de o energie de neînvins și ai folosit arme de diferite feluri. Cu toate acestea, nu ai reușit să obții niciun avantaj asupra lui Bhishma în luptă. În ceea ce mă privește, nu mă voi duce a doua oară la Bhishma. Cu toate acestea, O, perpetuator al neamului lui Bhrigu, voi merge acolo, O, tu, înzestrat cu bogăția ascetismului, unde voi putea (obține mijloacele) să-l ucid eu însumi pe Bhishma în luptă!” După ce a rostit aceste cuvinte, fecioara a plecat, cu ochii agitați de mânie, și gândindu-se să-mi provoace moartea, s-a hotărât ferm să se dedice ascetismului. Apoi, cel mai de seamă dintre descendenții lui Bhrigu, însoțit de acei asceți, mi-a spus rămas bun și a plecat, O, Bharata, spre munții de unde venise. Și eu, urcând în carul meu și lăudat de brahmani, am intrat în orașul nostru și i-am povestit mamei mele Satyavati tot ce se întâmplase, iar ea, O, mare rege, mi-a rostit binecuvântări. Apoi am numit persoane înzestrate cu inteligență pentru a afla ce făcea acea fecioară. Devotați binelui meu, al binefăcătorului lor, acei spioni ai mei, cu mare sârguință, mi-au adus zi de zi relatări despre comportamentul ei, cuvintele și faptele ei. Când acea fecioară s-a dus în pădure, hotărâtă să practice austerități ascetice, chiar și atunci am devenit melancolic și, chinuit de durere, mi-am pierdut pofta de viață. Cu excepția celui care îl cunoaște pe Brahma și respectă jurămintele, care sunt demne de laudă datorită austerității pe care o implică, niciun Kshatriya nu m-a învins vreodată în luptă prin vitejia sa! Atunci, O, rege, i-am povestit cu umilință lui Narada și lui Vyasa tot ceea ce a făcut fecioara. Amândoi mi-au spus: „O, Bhishma, nu te lăsa pradă tristeții din cauza fiicei lui Kasi. Cine ar îndrăzni să înfrunte destinul prin eforturi individuale?” Între timp, O, mare rege, fecioara aceea, intrând într-un grup de retragere, a practicat austerități care depășeau puterile umane (de rezistență). Fără hrană, slăbită, uscată, cu părul încâlcit și murdară de mizerie, timp de șase luni a trăit doar cu aer și a stat nemișcată ca un stâlp de stradă. Și acea doamnă, posedând bogăția ascetismului, renunțând la orice hrană ca urmare a postului pe care îl ținea, a petrecut un an întreg după aceasta, stând în apele Yamuna. Îmbălsămată de o mare mânie, ea a petrecut următorul an întreg stând pe vârfurile degetelor de la picioare și mâncând doar o frunză căzută (dintr-un copac). Și astfel, timp

de doisprezece ani, ea a înfierbântat cerurile prin austeritățile sale. Și, deși rudele ei au încercat să o descurajeze, ea nu a putut fi deturnată (de la acel curs de acțiune). Apoi s-a dus la Vatsabhumi, refugiul Siddhaşilor şi Charanilor, care era şi locul de retragere al asceților cu suflet înalt şi fapte pioase. Scăldându-se frecvent în apele sacre ale acelui refugiu, prințesa din Kasi a rătăcit după bunul ei plac. Mergând mai departe (una după alta) la azilul lui Narada, O, rege, şi la azilul auspicios al lui Uluka şi la cel al lui Chyavana, şi la locul sacru pentru Brahmana, şi la Prayaga, platforma sacrificială a zeilor, şi la pădurea sacră pentru zei, şi la Bhogawati, şi, O, monarh, la azilul fiului lui Kusika (Viswamitra), şi la azilul lui Mandavya, şi, de asemenea, la azilul lui Dwilipa, şi la Ramhrada, şi, O, Kaurava, la azilul lui Garga, prințesa din Kasi, O, rege, a făcut abluțiuni în apele sacre ale tuturor acestora, respectând tot timpul cele mai dificile jurăminte. Într-o zi, mama mea din ape i-a întrebat, O, Kauravya, spunând: „O, binecuvântată doamnă, de ce te chinui atât? Spune-mi adevărul!” Astfel întrebată, O, monarhule, acea fecioară fără cusur i-a răspuns cu mâinile împreunate, spunând: „O, tu, cu ochi frumoşi, Rama a fost învins în luptă de Bhishma. Ce alt rege (Kshatriya) ar îndrăzni să-l învingă pe acesta din urmă când este pregătit cu armele sale? În ceea ce mă privește, practic cele mai severe penitențe pentru distrugerea lui Bhishma. Rătăcesc pe pământ, O, zeiță, pentru a-l ucide pe acel rege! În tot ceea ce fac, O, zeiță, chiar şi acesta este marele scop al jurămintelor mele!” Auzind aceste cuvinte ale ei, Oceanul (râul Ganga) i-a răspuns, zicând: „O, doamnă, tu acționezi în mod necinstit! O, fată slabă, nu vei putea să-ți îndeplinești această dorință, O, tu, cea fără de vină! Dacă, O, prințesă a Kasi, vei respecta aceste jurăminte pentru distrugerea lui Bhishma şi dacă îți vei părăsi trupul în timp ce le respecți, vei deveni (în următoarea ta naștere) un râu, necinstit în cursul său şi cu apă doar în timpul ploilor! Toate locurile de scăldat de-a lungul cursului tău vor fi greu accesibile şi umplute doar în timpul ploilor, vei fi uscat timp de opt luni (pe parcursul anului)! Plin de aligatori teribili şi creaturi înfricoșătoare, vei inspira teamă tuturor creaturilor!” Adresându-i-se astfel, O, rege, mama mea, acea doamnă foarte binecuvântată, zâmbind aparent, a alungat-o pe prințesa din Kasi. Această domnişoară foarte frumoasă a început apoi să practice din nou jurămintele, renunțând la orice hrană, da, chiar şi la apă, uneori timp de opt luni, alteori timp de zece luni! Iar fiica regelui Kasi, rătăcind încoace şi încolo din dorința ei pasională de *tirthas*, s-a întors din nou, O, Kauravya, la Vatsabhumi. Şi acolo, O, Bharata, se ştie că ea a devenit un râu, umplut doar în timpul sezonului ploios, plin de crocodili, cu un curs sinuos şi greu accesibil. Şi, O, rege, ca urmare a meritelor sale ascetice, doar jumătate din corpul ei a devenit un astfel de râu în Vatsabhumi, în timp ce cealaltă jumătate a rămas o fecioară, ca şi înainte!

SECȚIUNEA CXC

Bhishma a spus: Atunci, toți acei asceți (care locuiau în Vatsabhumi), văzând că prințesa din Kasi era hotărâtă să urmeze o viață de austeritate ascetică, au încercat să o descurajeze şi au întrebat-o: „Ce ai de gând să faci?” Astfel abordată, fecioara le-a răspuns acelor asceți, bătrâni în penitențe ascetice, spunând: „Am fost alungată de Bhishma, împiedicată de el să dobândesc virtutea care ar fi fost a mea trăind cu un soț! Respectarea acestui jurământ este pentru distrugerea lui şi nu pentru a ajunge în tărâmurile fericirii, voi, cei înzestrați cu bogăția ascetismului! După ce voi fi provocat moartea lui Bhishma, pacea va fi a mea. Aceasta este hotărârea mea. Cel pentru care am trăit această stare de durere continuă, cel pentru care am fost privată de regiunea care ar fi fost a mea dacă aş fi putut avea un soț, cel pentru care nu am devenit nici femeie, nici bărbat, fără să-l ucid în luptă pe fiul lui Ganga, nu voi renunța, voi, cei înzestrați cu bogăția ascetismului. Chiar şi ceea ce am spus este scopul care se află în inima mea. Ca femeie, nu mai am nicio dorință. Sunt însă hotărâtă să obțin statutul de bărbat, pentru că voi răzbuna moartea lui Bhishma. Aşadar, nu ar trebui să mă descurajați.” Ea le-a repetat aceste cuvinte de mai multe ori. Curând, zeul Uma, purtând tridentul, s-a arătat în forma sa adevărată acelei ascete, în mijlocul marilor Rishi. Fiind rugată să ceară binecuvântarea pe care şi-o dorea, ea a implorat zeitatea să mă învingă. „*Tu îl vei ucide*”, au fost cuvintele pe care zeul le-a spus acelei doamne cu o mare forță a minții. Asigurată astfel, fecioara i-a spus încă o dată lui Rudra: „Cum se poate, O, zeule, ca fiind femeie să pot obține victoria în luptă? O, stăpâne al lui Uma, ca femeie, inima mea este destul de liniştită. Totuşi, mi-ai

promis, O, stăpâne al creaturilor, înfrângerea lui Bhishma. O, stăpâne, având taurul ca mijloc de transport, acționează în așa fel încât promisiunea ta să se împlinească, ca, întâlnindu-l pe Bhishma, fiul lui Santanu, în luptă, să pot să-l ucid". Zeul zeilor, având taurul ca simbol, i-a spus atunci fecioarei: „Cuvintele pe care le-am rostit nu pot fi false. O, binecuvântată doamnă, ele vor fi adevărate. Tu îl vei ucide pe Bhishma și vei dobândi chiar și bărbăția. De asemenea, îți vei aminti toate întâmplările (din această viață) chiar și atunci când vei dobândi un nou trup. Născut în neamul lui Drupada, vei deveni un *Maharatha*. Iute în mânuirea armelor și războinic feroce, vei fi priceput în luptă. O, binecuvântată doamnă, tot ce am spus va fi adevărat. Vei deveni bărbat la expirarea unui anumit timp (de la nașterea ta)!" După ce a spus acestea, zeul zeilor, numit și Kapardin, având taurul ca simbol, a dispărut atunci și acolo, sub privirile acelor brahmani. După aceasta, fecioara fără cusur, cu tenul cel mai frumos, fiica cea mare a regelui Kasi, a adunat lemne din pădurea aceea, sub privirile acelor mari Rishi, a făcut un rug funerar mare pe malurile Yamuna și, după ce i-a dat foc ea însăși, a intrat în focul aprins, O, mare rege, cu inima arzând de mânie și rostind, O, rege, cuvintele: "(Fac asta) pentru distrugerea lui Bhishma!"

SECȚIUNEA CXCI

Duryodhana spuse: Spune-mi, O, străMoșule, cum Sikhandin, O, fiu al Gangei, după ce s-a născut mai întâi ca fiică, a devenit apoi bărbat, O, cel mai de seamă dintre războinici.

Bhishma a spus: O, mare rege, regina cea mai în vârstă și iubită a regelui Drupada era, O, monarhule, fără copii (la început). În acei ani, regele Drupada, O, monarhule, și-a adus adorarea zeului Sankara pentru a avea urmași, hotărând în mintea sa să mă distrugă și practicând cele mai aspre penitențe. Și l-a implorat pe Mahadeva, spunând: „Lasă-mi să se nască un fiu, nu o fiică. Îmi doresc, O, zeu, un fiu pentru a mă răzbuna pe Bhishma." Atunci, zeul zeilor i-a spus: „Vei avea un copil care va fi și femeie și bărbat. Renunță, O, rege, nu va fi altfel." Revenind apoi în capitala sa, el s-a adresat soției sale, spunând: „O, mare zeiță, mare a fost efortul depus de mine. Supunându-mă austerităților ascetice, mi-am adus adorarea lui Shiva, și Sambhu mi-a spus că copilul meu, devenind (mai întâi) o fiică, va deveni ulterior un bărbat. Și deși l-am rugat în repetate rânduri, Shiva a spus: «Acesta este decretul Destinului. Nu va fi altfel. Ceea ce este destinat trebuie să se întâmple!»" Apoi, acea doamnă de mare energie, regina regelui Drupada, când i-a venit vremea, respectând toate regulile (privind puritatea), s-a apropiat de Drupada. Și, la timpul potrivit, soția lui Prishata a rămas însărcinată, conform decretului Destinului, după cum mi-a spus Narada, O, rege. Și acea doamnă, cu ochi ca petalele de lotus, a continuat să poarte embrionul în pântece. Și, O, fiu al neamului Kuru, puternicul rege Drupada, din dragoste părintească, a avut grijă de tot confortul scumpei sale soții. Și, O, Kaurava, soția acelui stăpân al pământului, regele Drupada, care era fără copii, a avut toate dorințele împlinite. Și la timpul potrivit, O, monarhule, acea zeiță, regina lui Drupada, a dat naștere unei fiice de o mare frumusețe. Atunci, soția hotărâtă a acelui rege, Drupada, care nu avea copii, a declarat, O, monarhule, că copilul pe care îl născuse era un fiu. Și atunci regele Drupada, O, conducător al oamenilor, a dispus ca toate ritualurile prescrise pentru un copil de sex masculin să fie îndeplinite în ceea ce privește acea fiică prezentată în mod eronat, ca și cum ar fi fost într-adevăr un fiu. Și spunând că copilul era un fiu, regina lui Drupada și-a păstrat secretul cu mare atenție. Și niciun alt bărbat din oraș, în afară de Prishata, nu știa sexul acelui copil. Crezând cuvintele acelei zeități cu energie neștirbită, și el a ascuns sexul real al copilului său, spunând: „Ea este un fiu". Și, O, rege, Drupada a dispus ca toate ritualurile din copilărie, prescrise pentru un fiu, să fie îndeplinite în ceea ce privește acel copil, și i-a dat numele de Sikhandin. Numai eu, prin spionii mei și din cuvintele lui Narada, am aflat adevărul, fiind informat anterior despre cuvintele zeului și despre austeritățile ascetice ale lui Amva!

SECȚIUNEA CXCII

Bhishma a spus: Drupada, O, pedepsitor al dușmanilor, a acordat o mare atenție tuturor lucrurilor legate de fiica sa, învățând-o să scrie, să picteze și toate artele. În ceea ce privește săgețile și armele, copilul a devenit discipolul lui Drona. Mama copilului, de ten superior, l-a îndemnat pe rege (soțul ei) să-i găsească o soție, O, monarhule, ca și cum ar fi fost un fiu. Atunci Prishata, văzând că fiica sa ajunsese la maturitate și fiind sigur de sexul ei, a început să se consulte cu regina sa. Și Drupada a spus: „Fiica mea, care îmi sporește durerea, a ajuns la maturitate. Totuși, ea a fost ascunsă până acum de mine, la porunca zeului cu tridentul!” Regina a răspuns: „O, mare rege, asta nu poate fi neadevărat! De ce ar spune Domnul celor trei lumi că nu se va întâmpla? Dacă îți place, O, rege, voi vorbi, ascultă cuvintele mele și, O, fiu al neamului lui Prishata, după ce m-ai ascultat, urmează-ți propria înclinație! Nunta acestui copil cu o soție să fie organizată cu grijă. Cuvintele acelui zeu vor fi adevărate. Aceasta este convingerea mea fermă!” Apoi, cuplul regal, după ce a luat o hotărâre în această privință, a ales-o pe fiica regelui Dasarnakas ca soție pentru fiul lor. După aceasta, regele Drupada, acel leu printre regi, după ce s-a interesat de puritatea descendenței tuturor conducătorilor pământului, a ales-o pe fiica regelui Dasarnakas ca soție pentru Sikhandin. Cel care era numit regele Dasarnakas se numea Hiranyavarman și i-a dat fiica lui Sikhandin. Hiranyavarman, regele Dasarnakas, era un monarh puternic, imposibil de învins cu ușurință. Imposibil de înfrânt, acel monarh cu suflet înalt poseda o armată numeroasă. Uneori, după nuntă, fiica lui Hiranyavarman, O, cel mai bun dintre monarhi, a ajuns la maturitate, în timp ce fiica lui Drupada a ajuns și ea la maturitate. Și Sikhandin, după căsătorie, s-a întors la Kampilya. Și prima a aflat curând că cea de-a doua era o femeie ca ea. Iar fiica lui Hiranyavarman, după ce s-a asigurat că Sikhandin era într-adevăr o femeie, le-a povestit timid bonelor și tovarășelor sale totul despre așa-zisul fiu al regelui Panchalas. Atunci, O, tigrule printre regi, bonele din țara Dasarnakas au fost cuprinse de o mare durere și au trimis emisari la regele lor. Iar acești emisari i-au povestit regelui Dasarnakas totul despre înșelăciunea care avusese loc. Și, atunci, regele Dasarnakas a fost cuprins de mânie. Într-adevăr, O, taur al neamului Bharata, Hiranyavarman, auzind vestea după câteva zile, a fost cuprins de o mare mânie. Atunci, conducătorul Dasarnakas, cuprins de o mânie aprigă, a trimis un mesager la reședința lui Drupada. Și mesagerul regelui Hiranyavarman, apropiindu-se singur de Drupada, l-a luat deoparte și i-a spus în particular: „Regele Dasarnakas, O, monarhule, înșelat de tine și înfuriat, O, tu, cel fără păcat, de insulta pe care i-ai adus-o, ți-a spus aceste cuvinte: «M-ai umilit! Fără îndoială, nu ai procedat înțelept! Din nebunie, ai cerut-o pe fiica mea pentru fiica ta! O, tu, cel rău, culege acum consecințele acelui act de înșelăciune! Acum te voi ucide împreună cu toate rudele și sfetnicii tăi! Așteaptă puțin!”

SECȚIUNEA CXCIII

Bhishma a spus: Astfel abordat, O, rege, de către acel mesager, regele Drupada, ca un hoț prins (în flagrant), nu a putut vorbi. El s-a străduit foarte mult, trimițând emisari cu vorbă dulce, cu instrucțiuni proprii pentru ei, spunând: „Nu este așa”, pentru a-și liniști fratele. Însă regele Hiranyavarman, constatând încă o dată că copilul regelui Panchalas era de fapt o fiică, a părăsit orașul fără să piardă timp. Apoi a trimis mesaje tuturor prietenilor săi puternici despre înșelăciunea practică asupra fiicei sale, despre care aflase de la doicile ei. Apoi, cel mai bun dintre regi, după ce a adunat o armată numeroasă, a hotărât, O, Bharata, să pornească împotriva lui Drupada. Apoi, O, monarhule, regele Hiranyavarman a ținut o consultare cu miniștrii săi despre conducătorul Panchalas. Și s-a hotărât între acei regi înalți la suflet că, dacă, O, monarhule, Sikhandin era într-adevăr o fiică, ar trebui să-l lege pe conducătorul Panchalas și să-l scoată din orașul său, și instalând un alt rege peste Panchalas, ar trebui să-l ucidă pe Drupada împreună cu Sikhandin. Considerând că aceasta era hotărârea definitivă (a tuturor celor pe care îi convocase), regele Hiranyavarman a trimis încă o dată un emisar la descendentul lui Prishata, spunându-i: „Te voi ucide, fii calm”.

Bhishma a continuat: Regele Drupada nu era curajos din fire. Drept urmare, din cauza ofensei sale, a fost cuprins de teamă. Trimițând din nou soli la conducătorul Dasarnakas, regele

Drupada, copleşit de durere, s-a apropiat de soţia sa şi s-a sfătuit cu ea. Copleşit de o mare teamă şi cu inima copleşită de durere, regele Panchalas i-a spus soţiei sale preferate, mama lui Sikhandin, următoarele cuvinte: „Puternicul meu frate, regele Hiranyavarman, după ce a adunat o mare armată, vine spre mine plin de mânie. Proşti cum suntem amândoi, ce să facem acum în privinţa fiicei noastre? Fiul tău, Sikhandin, este bănuit că ar fi o fiică. Sub această bănuială, Hiranyavarman, împreună cu aliaţii săi şi urmat de armata sa, doreşte să mă ucidă, crezând că a fost primit de mine! O, tu, cu şolduri frumoase, spune-ne acum ce este adevărat şi ce este fals în toate acestea, O, frumoasă doamnă! O, binecuvântată doamnă, după ce voi auzi mai întâi de la tine, voi decide cum să acţionez. Sunt în mare pericol, la fel şi acest copil, Sikhandin. Într-adevăr, O, regină, O, doamnă cu tenul cel mai frumos, şi tu eşti ameninţată de pericol! Pentru alinare tuturor, spune-mi mie, care te întreb, care este adevărul! O, tu, cu şolduri frumoase şi zâmbete dulci, ascultând ce ai de spus, voi acţiona în mod corespunzător. Deşi am fost înşelat de tine în ceea ce priveşte îndatoririle pe care le am faţă de un fiu, totuşi, O, frumoasă doamnă, din bunătate, voi acţiona faţă de voi amândoi într-un mod corespunzător. De aceea, nu te teme şi nu lăsa nici fiica ta să se teamă de nimic. Într-adevăr, l-am înşelat pe regele Dasarnakas. Spune-mi, O, doamnă binecuvântată, cum să mă comport faţă de el, ca totul să se termine cu bine!” Într-adevăr, deşi regele ştia totul, el i s-a adresat soţiei sale în faţa celorlalţi în acest fel, pentru a-şi proclama propria nevinovăţie în faţa celorlalţi. Regina lui i-a răspuns atunci cu următoarele cuvinte.

SECŢIUNEA CXCIV

Bhishma a spus: Atunci, O, rege cu braţe puternice, mama lui Sikhandin i-a spus stăpânului ei adevărul despre fiica ei, Sikhandin. Şi ea a spus: „O, mare rege, fiind fără copii, din teamă faţă de celelalte soţii ale mele, când s-a născut Sikhandini, fiica mea, ţi-am spus că era un fiu! Din dragostea ta pentru mine, ai confirmat acest lucru şi, O, taur printre regi, ai îndeplinit toate ritualurile prescrise pentru un fiu în ceea ce priveşte fiica mea! Apoi, O, rege, ai căsătorit-o cu fiica regelui Dasarnakas. Şi eu am aprobat acest act, amintindu-mi cuvintele (marelui) zeu! Într-adevăr, nu am împiedicat acest lucru, amintindu-mi cuvintele lui Shiva: „Născută fiică, ea va deveni fiu!” Auzind toate acestea, Drupada, numit şi Yajnasena, i-a informat pe toţi consilierii săi despre aceste fapte. Şi, O, monarhule, regele s-a sfătuit apoi cu miniştrii pentru a-şi proteja în mod corespunzător supuşii (de potenţialul invadator). Deşi el însuşi îl înşelase pe regele Dasarnakas, pretinzând că alianţa pe care o încheiase era corectă, a început să-şi pună planurile la punct cu toată atenţia. Oraşul regelui Drupada era, O, Bharata, bine protejat în mod natural. Cu toate acestea, la apariţia pericolului, O, monarhule, au început să o protejeze şi mai atent şi să o fortifice (cu lucrări defensive). Cu toate acestea, regele, împreună cu regina sa, era foarte îndurerat, gândindu-se la faptul că s-ar putea să nu aibă loc un război cu fratele său. Reflectând la acest lucru, a început să se închine zeilor. Soţia sa respectată, văzându-l cum se încredea în zei şi le aducea omagii, i s-a adresat, O, rege, şi i-a spus: „Omagiul adus zeilor aduce beneficii! De aceea, este aprobat de cei drepţi. Ce pot spune, din nou, despre cei care sunt scufundaţi într-un ocean de suferinţă? Prin urmare, aduceţi omagiu celor care sunt superiori vouă şi lăsaţi ca toţi zeii să fie veneraţi, făcând în acelaşi timp daruri generoase (brahmanilor)! Să se toarne ofrande pe foc pentru a-l pacifica pe conducătorul Dasarnakas. O, stăpâne, gândeşte-te la mijloacele prin care, fără război, ai putea să-ţi pacifici fratele! Prin harul zeilor, toate acestea se vor întâmpla. Pentru păstrarea acestui oraş, O, tu, cel cu ochi mari, te-ai sfătuit cu miniştrii tăi. Fă tot ce îţi indică aceste sfaturi, O, rege, căci încrederea în zei, când este susţinută de efortul uman, duce întotdeauna, O, rege, la succes. Dacă aceste două lucruri nu merg mână în mână, succesul devine de neatins. De aceea, împreună cu toţi sfetnicii tăi, fă aranjamentele necesare în oraşul tău şi adu omagiu zeilor, O, monarhule, după cum doreşti.” În timp ce soţul şi soţia conversau astfel, amândoi plini de durere, fiica lor neajutorată, Sikhandini, era cuprinsă de ruşine. Ea a reflectat atunci, spunând: „Din cauza mea, aceştia doi sunt cuprinşi de durere!” Gândind astfel, ea s-a hotărât să-şi pună capăt zilelor. După ce a luat această hotărâre, a părăsit casa, copleşită de o durere profundă, şi s-a dus într-o pădure densă şi pustie, care era, O, rege, locul de vânătoare al unui Yaksha foarte temut, numit Sthunakarna. Din teamă de acel

Yaksha, oamenii nu se aventurau niciodată în acea pădure. În interiorul ei se afla un conac cu ziduri înalte şi o poartă, tencuit cu pământ pudrat şi plin de fumul cu mirosul orezului prăjit. Intrând în acea reşedinţă, Sikhandini, fiica lui Drupada, O, rege, a început să slăbească, renunţând la orice hrană timp de multe zile. Atunci, Yaksha numit Sthuna, care era înzestrat cu bunătate, i s-a arătat. Şi el a întrebat-o, spunând: „Pentru ce scop faci acest efort? O voi îndeplini, spune-mi fără întârziere!” Întrebată astfel, fecioara i-a răspuns, repetând: „Tu nu poţi să o îndeplineşti!” Guhyaka, însă, a replicat fără întârziere: „O voi îndeplini! Eu sunt un adept al Domnului comorilor, eu pot, O, prinţesă, să acord binecuvântări! Îţi voi acorda chiar şi ceea ce nu poate fi dat! Spune-mi ce ai de spus!” Astfel asigurată, Sikhandini i-a povestit în detaliu tot ce se întâmplase şefului Yaksha, numit Sthunakarna. Şi ea a spus: „Tatăl meu, O, Yaksha, va fi în curând distrus. Conducătorul Dasarnakas mărşăluieşte împotriva lui cu furie. Acel rege îmbrăcat în armură de aur este înzestrat cu mare putere şi mare curaj. De aceea, O, Yaksha, salvează-mă pe mine, pe mama şi pe tatăl meu! Într-adevăr, tu te-ai angajat deja să-mi alini suferinţa! Prin harul tău, O, Yaksha, aş deveni un om desăvârşit! Atâta timp cât acel rege nu va părăsi oraşul meu, atâta timp, O, mare Yaksha, arată-mi harul tău, O, Guhyaka!”

SECȚIUNEA CXCV

Bhishma a spus: Auzind, O, taur al neamului Bharata, aceste cuvinte ale lui Sikhandini, afectat de destin, acel Yaksha, după ce s-a gândit, a spus aceste cuvinte: «Într-adevăr, aşa a fost hotărât să fie, şi, O, Kaurava, aşa a fost hotărât pentru durerea mea!». Yaksha a spus: „O, binecuvântată doamnă, voi face cu siguranţă ceea ce doreşti! Ascultă, însă, condiţia pe care o pun. Pentru o anumită perioadă, îţi voi da bărbăţia mea. Tu trebuie, însă, să te întorci la mine la timpul potrivit. Promite-mi că vei face asta! Posedând o putere imensă, sunt un pădurar al cerurilor, rătăcind după bunul meu plac şi capabil să realizez orice îmi propun. Prin harul meu, salvează oraşul şi pe rudele tale în întregime! Îţi voi purta feminitatea, O, prinţesă! Promite-mi că vei fi sinceră, şi eu voi face ceea ce îţi este pe plac!” Astfel abordată, Sikhandini i-a spus: „O, sfântule cu jurăminte excelente, îţi voi da înapoi bărbăţia ta! O, rătăcitor al nopţii, poartă feminitatea mea pentru o scurtă perioadă de timp! După ce conducătorul Dasarnakas, îmbrăcat în armură de aur, va pleca (din oraşul meu), voi deveni din nou fecioară, iar tu vei deveni bărbat!”

Bhishma a continuat: După ce şi-au spus aceste lucruri, amândoi, O, rege, au făcut un legământ şi şi-au schimbat sexul. Yaksha Sthuna, O, Bharata, a devenit femeie, iar Sikhandini a căpătat forma strălucitoare a lui Yaksha. Apoi, O, rege, Sikhandini din neamul Panchala, dobândind bărbăţia, a intrat în oraşul său cu mare bucurie şi s-a apropiat de tatăl său. Şi i-a povestit lui Drupada tot ce se întâmplase. Iar Drupada, auzind toate acestea, s-a bucurat nespus. Împreună cu soţia sa, regele şi-a amintit cuvintele lui Maheswara. Şi a trimis îndată, O, rege, un mesager la conducătorul Dasarnakas, spunând: „Acesta, copilul meu, este băiat. Crede-mă pe cuvânt!” Între timp, regele Dasarnakas, cuprins de tristeţe şi durere, s-a apropiat brusc de Drupada, conducătorul Panchalas. Ajuns la Kampilya, regele Dasarnaka, după ce i-a acordat onorurile cuvenite, a trimis un emisar care era unul dintre cei mai cunoscuţi în Vedas. Şi i s-a adresat trimisului, spunând: „La porunca mea, O, mesager, spune-i celui mai rău dintre regi, conducătorul Panchalas, aceste cuvinte: «O, tu, cel cu înţelegere rea, după ce ai ales-o pe fiica mea ca soţie pentru unul dintre fiii tăi, astăzi, fără îndoială, vei vedea rodul acelei fapte înşelătoare.»” Astfel abordat şi trimis de el, O, cel mai bun dintre regi, brahmanul a pornit spre oraşul lui Drupada ca trimis al lui Dasarnaka. Şi ajungând în oraş, preotul s-a prezentat în faţa lui Drupada. Regele Panchalas, împreună cu Sikhandin, i-a oferit trimisului, O, rege, o vacă şi miere. Brahmanul, însă, fără a accepta această închinare, i-a spus aceste cuvinte care îi fuseseră comunicate prin el de către curajosul conducător al Dasarnakilor, care era îmbrăcat într-o armură de aur. Şi el a spus: „O, tu, cel cu comportament josnic, am fost înşelat de tine prin intermediul fiicei tale (ca mijloc)! Te voi extermina împreună cu consilierii, fiii şi rudele tale!” După ce, în mijlocul consilierilor săi, a fost făcut de acel preot să audă acele cuvinte pline de cenzură şi rostite de conducătorul Dasarnakas, regele Drupada, O, şef al neamului Bharata,

asumând un comportament blând din motive de prietenie, a spus: ”Răspunsul la aceste cuvinte ale fratelui meu pe care mi le-ai spus, O, Brahmana, va fi dus acelui monarh de către trimisul meu!” Și regele Drupada a trimis atunci către înaltul Hiranyavarman un brahman învățat în *Vede* ca trimis al său. Și acel trimis, mergând la regele Hiranyavarman, conducătorul Dasarnakas, i-a spus: „O, monarhule, cuvântul pe care Drupada i l-a încredințat”. Și el a spus: „Copilul meu este de fapt un băiat. Să se clarifice acest lucru prin intermediul martorilor! Cineva ți-a spus minciuni. Nu trebuie să crezi asta!” Atunci, regele Dasarnakas, după ce a auzit cuvintele lui Drupada, s-a umplut de tristețe și a trimis mai multe tinere de o frumusețe deosebită pentru a verifica dacă Sikhandin era băiat sau fată. Trimise de el, acele domnișoare, după ce au verificat (adevărul), i-au spus cu bucurie regelui Dasarnakas totul, și anume că Sikhandin, O, șef al Kurus, era o persoană puternică de sex masculin. Auzind această mărturie, conducătorul Dasarnakas a fost cuprins de o mare bucurie și, îndreptându-se apoi spre fratele său Drupada, a petrecut câteva zile cu el în bucurie. Și regele, bucuros cum era, i-a dat lui Sikhandin multe bogății, mulți elefanți, cai și vite. Și venerat de Drupada (cât timp a rămas), regele Dasarnaka a plecat apoi, după ce și-a mustrat fiica. Și după ce regele Hiranyavarman, conducătorul Dasarnaka, a plecat bucuros și cu mânia potolită, Sikhandin a început să se bucure nespus. Între timp, la ceva timp după (schimbul de sexe), Kuvera, care era mereu purtat pe umerii oamenilor, în timpul unei călătorii (prin pământ), a ajuns la reședința lui Sthuna. Rămânând (în cer) deasupra acelei reședințe, protectorul tuturor comorilor a văzut că excelenta reședință a lui Yaksha Sthuna era bine împodobită cu ghirlande frumoase de flori și parfumată cu rădăcini aromate de iarbă și multe mirosuri dulci. Era împodobită cu baldachine și tămâie parfumată. Era, de asemenea, frumoasă, cu steaguri și stindarde. Era plină cu tot felul de mâncăruri și băuturi. Văzând acea frumoasă reședință a lui Yaksha împodobită peste tot, plină cu ghirlande de bijuterii și pietre prețioase, parfumată cu mirosul diverselor tipuri de flori, bine udată și bine măturată, stăpânul Yakshas s-a adresat Yakshas care îl urmau, spunând: „Voi, cei înzestrați cu o vitejie nemăsurată, această reședință a lui Sthuna este bine împodobită! De ce, însă, acel om cu înțelegere rea nu vine la mine? Și întrucât acel om cu suflet rău, știind că sunt aici, nu se apropie de mine, ar trebui să i se aplice o pedeapsă severă! Aceasta este intenția mea! Auzind aceste cuvinte, Yakshas au spus: „O, rege, regele Drupada a avut o fiică, pe nume Sikhandini! Din anumite motive, Sthuna i-a dat propria sa bărbăție, iar el, luând asupra sa feminitatea ei, rămâne în locuința sa, devenind femeie! Având o formă feminină, el nu se apropie de tine din rușine! Din acest motiv, O, rege, Sthuna nu vine la tine! Auzind toate acestea, fă ceea ce este cuvenit! Opriți carul aici! Aduceți-l pe Sthuna la mine, au fost cuvintele pe care le-a rostit stăpânul Yakshas și le-a repetat: „Îl voi pedepsi!” Chemat atunci de stăpânul Yakshas, Sthuna, având o formă feminină, a venit acolo, O, rege, și a stat în fața lui, rușinat. Atunci, O, tu din neamul lui Kuru, dătătorul de bogății l-a blestemat în furie, spunând: „Voi, Guhyakas, lăsați feminitatea nenorocitului să rămână așa cum este!” Și înaltul stăpân al Yakshas a mai spus: „Deoarece ai umilit toți Yakshas, tu, O, tu, cel cu fapte păcătoase, ți-ai dat propriul sex lui Sikhandini și i-ai luat, O, tu, cel cu înțelegere rea, feminitatea ei, deoarece, O, ticălos rău, ai făcut ceea ce nimeni nu a făcut vreodată, de aceea, de astăzi, tu vei rămâne femeie, iar ea va rămâne bărbat!” La aceste cuvinte ale sale, toți Yakshas au început să-l înduplece pe Vaisravana în numele lui Sthunakarna, repetând: „Pune o limită blestemului tău!” Domnul Yakshas, cu sufletul înalt, le-a spus atunci tuturor Yakshas care îl urmau, din dorința de a pune o limită blestemului său, aceste cuvinte: „După moartea lui Sikhandin, voi, Yakshas, acesta își va recăpăta forma proprie! De aceea, eliberați-l pe acest Yaksha Sthuna cu suflet înalt de anxietatea sa!” După ce a spus aceasta, ilustrul și divinul rege al Yakshas, primind venerarea cuvenită, a plecat împreună cu toți adepții săi, care erau capabili să parcurgă o distanță mare în cel mai scurt timp. Iar Sthuna, cu blestemul pronunțat asupra lui, a continuat să trăiască acolo. Și când a sosit momentul, Sikhandin, fără să piardă niciun moment, a venit la acel rătăcitor al nopții. Și apropiindu-se de el, i-a spus: „Am venit la tine, O, sfântule!” Sthuna i-a spus atunci în repetate rânduri: „Sunt mulțumit de tine!” Într-adevăr, văzând că prințul se întoarce la el fără viclenie, Sthuna i-a povestit lui Sikhandin tot ce se întâmplase. Într-adevăr, Yaksha a spus: „O, fiu al unui rege, pentru tine am fost blestemat de Vaisravana. Du-te acum și trăiește fericit printre oameni, după

cum dorești. Venirea ta aici și sosirea fiului lui Pulastya au fost, cred, amândouă hotărâte dinainte. Toate acestea nu puteau fi împiedicate!”

Bhishma a continuat: Astfel abordat de Kaksha, Sthuna, Sikhandin, O Bharata, a venit în orașul său, plin de mare bucurie. Și a venerat cu diverse parfumuri și ghirlande de flori și cadouri scumpe persoanele din clasa regenerată, zeitățile, copacii mari și răscruci. Iar Drupada, conducătorul Panchalas, împreună cu fiul său Sikhandin, ale cărui dorințe fuseseră încununate de succes, și cu rudele sale, s-au bucurat nespus. Apoi, O, taur al neamului Kuru, regele i-a dat pe fiul său, Sikhandin, care fusese femeie, ca elev, O, monarhule, lui Drona. Prințul Sikhandin a dobândit, împreună cu voi, întreaga știință a armelor cu cele patru diviziuni ale sale. Și (fratele său) Dhrishtadyumna din neamul Prishata a dobândit același lucru. Într-adevăr, toate acestea mi-au fost relatate, O, tată, de către spionii deghizați în idioți și în persoane fără simțurile văzului și auzului, pe care i-am trimis la Drupada. Așa se face, O, rege, că cel mai bun dintre *Rathas*, Sikhandin, fiul lui Drupada, născut inițial femeie, a devenit ulterior o persoană de sex opus. Și era fiica cea mare a conducătorului din Kasi, celebră sub numele de Amva, care s-a născut, O, taur al neamului Bharata, în linia lui Drupada ca Sikhandin. Dacă se apropie de mine cu arcul în mână și dornic de luptă, nu-l voi privi nici măcar o clipă și nu-l voi lovi, O, tu, cel cu glorie nemuritoare! Chiar și așa — acesta este jurământul meu, cunoscut în întreaga lume, și anume, că nu voi trage cu arme asupra unei femei, sau a uneia care a fost femeie înainte sau a uneia care poartă un nume feminin, sau a uneia a cărei formă seamănă cu cea a unei femei, O, fiu al neamului Kuru. Din acest motiv, nu-l voi ucide pe Sikhandin. Chiar și aceasta, O, sire, este povestea pe care am aflat-o despre nașterea lui Sikhandin. Prin urmare, nu-l voi ucide în luptă, chiar dacă se apropie de mine cu arma în mână. Dacă Bhishma ucide o femeie, cei drepți vor vorbi de rău despre el. Prin urmare, nu-l voi ucide, chiar dacă îl văd așteptând lupta!

Sanjaya a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma, regele Duryodhana din neamul Kuru, reflectând pentru o clipă, a considerat că acel comportament era potrivit pentru Bhishma.

SECȚIUNEA CXCVI

Sanjaya a spus: Când noaptea a trecut și a venit dimineața, fiii tăi, din nou, în mijlocul tuturor trupelor, l-au întrebat pe bunicul lor, spunând: «O, fiu al Gangei, această armată care este gata de luptă, a fiului lui Pandu, care abundă în oameni, elefanți și cai, care este aglomerată de Maharathas, care este protejată de acești arcași puternici înzestrați cu o mare forță, și anume, Bhima și Arjuna și alții conduși de Dhrishtadyumna și toți asemănători cu regii lumii, care este invincibilă și imposibil de înfrânt, care seamănă cu marea nemărginită, această mare de războinici imposibil de agitat chiar și de zei în luptă, în câte zile, O, fiu al Gangei, O, tu, cel de mare strălucire, o poți anihila, și în cât timp poate acel arcaș puternic, învățătorul nostru (Drona), în cât timp poate și puternicul Kripa, în cât timp Karna, care se bucură de luptă, și în cât timp cel mai bun dintre Brahmani, și anume, fiul lui Drona, o pot anihila fiecare? Voi, cei din armata mea, sunteți cu toții familiarizați cu armele celeste! Doresc să știu acest lucru, pentru că curiozitatea pe care o simt în inima mea este mare! O, tu, cel cu brațe puternice, se cuvine să-mi spui acest lucru!»

Bhishma a spus: O, cel mai distins dintre Kuru, O, stăpân al pământului, tu întrebi despre puterea și slăbiciunea inamicului. Acest lucru este într-adevăr demn de tine. Ascultă, O, rege, căci îți voi spune limita maximă a puterii mele în luptă, energia armelor mele sau puterea brațelor mele, O, tu cu brațele puternice! În ceea ce privește luptătorii obișnuiți, trebuie să lupți împotriva lor fără viclenie. Cât despre cei care posedă puteri de înșelăciune, trebuie să lupți împotriva lor cu ajutorul mijloacelor de înșelăciune. Chiar și acest lucru a fost stabilit în ceea ce privește îndatoririle războinicilor. Pot anihila armata Pandava, O, monarh binecuvântat, luând cu mine zece mii de războinici (obișnuiți) și o mie de războinici în fiecare dimineață, ca parte a rutinei mele zilnice. Îmbrăcat în armură și depunând mereu eforturi active, pot, O, Bharata, să anihilez această mare

forță, conform acestei înțelegeri, atât în ceea ce privește numărul, cât și timpul. Dacă, însă, rămân nemișcat în luptă și trag cu armele mele puternice care ucid sute și mii deodată, atunci pot, O, Bharata, să termin măcelul într-o lună.

Sanjaya a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma, regele Duryodhana l-a întrebat pe Drona, O, monarhule, cel mai de seamă dintre descendenții lui Angira, spunând: „O, învățătorule, în cât timp poți anihila trupele fiului lui Pandu?" Adresându-i-se astfel, Drona a răspuns zâmbind: „Sunt bătrân, O, tu, cel cu brațele puternice! Energia și activitatea mea au slăbit. Cu focul armelor mele pot distruge armata Pandavilor, la fel ca Bhishma, fiul lui Santanu, cred, într-o lună. Aceasta este limita puterii mele, aceasta este limita forței mele." Atunci Kripa, fiul lui Saradwat, a spus că poate anihila inamicul în două luni. Fiul lui Drona (Aswatthaman) s-a angajat să anihileze armata Pandava în zece nopți, însă Karna, familiarizat cu armele de mare eficacitate, s-a angajat să realizeze această ispravă în cinci zile. Auzind cuvintele fiului lui Suta, fiul oceanului (Ganga) a râs cu voce tare și a spus: „Atâta timp, O, fiu al lui Radha, cât nu te vei întâlni în luptă cu Partha, cu săgețile, cochilia și arcurile sale, care se grăbește spre luptă în carul său, însoțit de Vasudeva, atâta timp poți să crezi asta! De ce, tu ești capabil să spui orice, chiar și ceea ce îți place!"

SECȚIUNEA CXCVII

Vaisampayana a spus: Auzind aceste cuvinte (ale conducătorilor armatei Kuru), Yudhishthira, fiul lui Kunti, i-a chemat pe toți frații săi și le-a spus în particular următoarele cuvinte.

Yudhishthira a spus: Spionii pe care i-am plasat în armata fiului lui Dhritarashtra mi-au adus această veste dimineața. Duryodhana l-a întrebat pe fiul lui Ganga, cel cu mari jurăminte, spunând: „O, stăpâne, în cât timp poți anihila trupele fiilor lui Pandu?" Într-adevăr, răul Duryodhana a primit următorul răspuns: „Într-o lună!" Drona a declarat, de asemenea, că ar putea realiza aceeași ispravă în aproximativ același timp. Gautama (Kripa) a indicat o perioadă de două ori mai lungă, după cum am auzit noi. Fiul lui Drona, familiarizat cu armele de mare eficacitate, a declarat că perioada (în cazul său) ar fi de zece nopți. Karna, de asemenea, familiarizat cu arme de mare eficacitate, întrebat în mijlocul Kurus, a declarat că ar putea finaliza măcelul în cinci zile. De aceea, și eu, O, Arjuna, doresc să aud cuvintele tale: „În cât timp poți, O, Falguni, să extermini inamicul?" Astfel întrebat de rege, Dhananjaya cu părul cârlionțat, aruncând o privire asupra lui Vasudeva, a rostit aceste cuvinte: „Toți aceștia (Bhishma și ceilalți) sunt războinici cu suflet înalt, pricepuți în arme și familiarizați cu toate modurile de război. Fără îndoială, O, rege, ei pot extermina (forțele noastre) chiar și astfel! Însă nu-ți lăsa inima să fie cuprinsă de neliniște. Îți spun cu sinceritate că, având ca aliat pe Vasudeva, pot, într-un singur car, să extermin cele trei lumi, chiar și pe nemuritori, într-adevăr, toate creaturile mobile care au fost, sunt și vor fi, într-o clipită. Asta este ceea ce cred eu. Această armă teribilă și puternică pe care Domnul tuturor creaturilor (Mahadeva) mi-a dat-o cu ocazia întâlnirii mele corp la corp cu el (sub înfățișarea) unui vânător, încă mai există la mine. Într-adevăr, O, tigru printre oameni, acea armă pe care Domnul tuturor creaturilor o folosește la sfârșitul *Yuga* pentru a distruge lucrurile create, există cu mine. Fiul lui Ganga nu cunoaște acea armă; nici Drona, nici Gautama (Kripa); nici fiul lui Drona, O, rege! Cum ar putea, așadar, fiul lui Suta să o cunoască? Nu este însă potrivit să ucizi oameni obișnuiți în luptă cu ajutorul armelor celeste. Noi vom învinge (pe de altă parte) dușmanii noștri într-o luptă corectă. Atunci, acești tigri printre oameni, O, rege, sunt aliații tăi! Toți sunt experți în arme celeste și toți sunt dornici de luptă. Toți, după inițierea lor în *Vede*, au trecut prin baia finală a sacrificiilor. Toți sunt invincibili. Ei sunt capabili, O, fiu al lui Pandu, să ucidă în luptă chiar și armata celor cerești. Tu îi ai ca aliați pe Sikhandin, Yuyudhana și Dhristadyumna din neamul lui Prishata; pe Bhimasena, pe gemenii aceștia, pe Yudhamanyu, pe Uttamaujas, pe Virata și pe Drupada, care sunt egali în luptă cu Bhishma și Drona; pe Sankha, cel cu brațele puternice, și pe fiul lui Hidimva, cel cu mare putere; și fiul acestuia, Anjanparvan, înzestrat cu mare putere și vitejie; și descendentul lui Sini, cu brațe

puternice și priceput în luptă, și puternicul Abhimanyu și cei cinci fii ai lui Draupadi! Tu însuți ești capabil să extermini cele trei lumi! O, tu, care ești înzestrat cu o strălucire egală cu cea a lui Sakra însuși, știu asta, O, Kaurava, pentru că este evident că omul asupra căruia îți îndrepți privirea cu mânie va fi cu siguranță nimicit!”

SECȚIUNEA CXCVIII

Vaisampayana a spus: A doua zi dimineață, sub un cer fără nori, toți regii, îndemnați de fiul lui Dhritarashtra, Duryodhana, au pornit împotriva Pandavilor. Toți se purificaseră prin baie, erau împodobiți cu ghirlande și îmbrăcați în robe albe. După ce au turnat libații pe foc și au pus brahmanii să rostească binecuvântări asupra lor, și-au luat armele și și-au ridicat steagurile (respective). Toți erau familiarizați cu *Vedele*, erau înzestrați cu mare curaj și practicau jurăminte excelente. Toți îndeplineau dorințele (altora) și erau pricepuți în luptă. Dotați cu o mare forță, au pornit la drum, având încredere unul în celălalt și cu un singur scop, acela de a câștiga în luptă cele mai înalte regiuni. Și mai întâi Vinda și Anuvinda, amândoi din Avanti, și Kekayas și Vahlikas, au pornit cu toții cu fiul lui Bharadwaja în frunte. Apoi au venit Aswatthaman și fiul lui Santanu (Bhishma), Jayadratha din țara Sindhu, regii țărilor din sud și vest și din regiunile muntoase, Sakuni, conducătorul Gandharas, toți șefii regiunilor din est și nord, Sakas, Kiratas și Yavanas, Sivis și Vasatis, cu Maharathas în fruntea diviziilor lor respective. Toți acești mari războinici au mărșăluit în a doua divizie. Apoi a venit Kritavarman în fruntea trupelor sale, și acel puternic războinic, și anume, conducătorul Trigartas, și regele Duryodhana înconjurat de frații săi, și Sala, și Bhurisravas, și Salya, și Vrihadratha, conducătorul Kosalas. Toți aceștia mărșăluiau în spate, cu fiii lui Dhritarashtra în frunte. Și toți acești Dhartarashtras înzestrați cu o mare putere, uniți în ordine corespunzătoare și îmbrăcați în zale, și-au ocupat poziția la celălalt capăt al Kurukshetra, iar Duryodhana, O, Bharata, a făcut ca tabăra sa să fie împodobită astfel încât să arate ca un al doilea Hastinapura. Într-adevăr, O, rege, chiar și cei mai isteți dintre cetățenii Hastinapura nu puteau distinge orașul lor de tabără. Și regele Kuru a dispus să fie ridicate sute și mii de pavilioane inaccesibile, similare cu al său, pentru (ceilalți) regi (din armata sa). Și acele corturi, O, rege, destinate cazării trupelor, erau bine amplasate pe o suprafață de cinci *yojana* din câmpul de luptă. Și în acele corturi, pline cu provizii, au intrat mii de conducători ai pământului, fiecare după curajul său și după puterea pe care o avea. Și regele Duryodhana a ordonat să se furnizeze provizii excelente pentru toți acei regi cu suflet înalt, împreună cu trupele lor formate din infanterie, elefanți și cai, și cu toți adepții lor. Iar în ceea ce privește pe toți cei care trăiau din arte mecanice și pe toți barzii, cântăreții și panegiricii devotați cauzei sale, precum și vânzătorii și comercianții, prostituatele, spionii și persoanele care veniseră să asiste la bătălie, regele Kuru a făcut provizii corespunzătoare pentru toți.

SECȚIUNEA CXCIX

Vaisampayana a spus: La fel ca Duryodhana, și regele Yudhishthira, fiul lui Kunti și Dharma, a trimis, O, Bharata, eroicii săi războinici conduși de Dhrishtadyumna. Într-adevăr, el a trimis acel ucigaș de dușmani și comandant al forțelor, acel lider, neclintit în vitejie, al Chedis, Kasis și Karushas, și anume, Dhrishtaketu, precum și pe Virata, Drupada, Yuyudhana, Sikhandin și pe cei doi arcași puternici, cei doi prinți ai Panchala, și anume, Yudhamanyu și Uttamaujas, să pornească la drum. Acei războinici curajoși, îmbrăcați în armuri frumoase și împodobiți cu cercei de aur, străluceau ca focurile de pe altarul sacrificial când erau alimentate cu unt clarificat. Într-adevăr, acei arcași puternici arătau strălucitori ca planetele de pe firmament. Apoi, acel taur printre oameni, regele Yudhishthira, după ce i-a onorat pe toți combatanții săi, le-a ordonat să mărșăluiască. Și regele Yudhishthira a ordonat provizii excelente de hrană pentru acei regi cu suflet înalt, cu trupele lor formate din infanterie, elefanți și cai, și cu toți adepții lor, precum și pentru toți cei care trăiau din arte mecanice. Și fiul lui Pandu a ordonat mai întâi lui Abhimanyu, Vrihanta și celor cinci fii ai lui Draupadi să mărșăluiască cu Dhrishtadyumna în frunte. Apoi i-a trimis pe Bhima și pe

Dhananjaya, fiul lui Pandu, în a doua divizie a forțelor sale. Zgomotul făcut de oamenii care se mișcau și alergau pentru a-și înșeua caii și elefanții și pentru a încărca carele cu unelte de luptă, precum și strigătele combatanților veseli păreau să atingă cerurile. Și, în cele din urmă, regele a mărșăluit el însuși, însoțit de Virata și Drupada și de ceilalți monarhi (de partea sa). Iar acea armată de arcași feroce comandată de Dhrishtadyumna, staționată până atunci într-un singur loc, dar acum întinsă în coloane pentru marș, arăta ca un curent (impetuos) al Gangei. Atunci, inteligentul Yudhishthira, bazându-se pe înțelepciunea sa, și-a dispus diviziile într-o ordine diferită, confundându-i pe fiii lui Dhritarashtra. Iar fiul lui Pandu a ordonat ca acei arcași puternici, cei (cinci) fii ai lui Draupadi și Abhimanyu, Nakula, Sahadeva, toți Prabhadrakas, zece mii de cai, două mii de elefanți, zece mii de soldați de infanterie și cinci sute de care, care constituiau prima divizie de neînvins a armatei sale, să fie plasați sub comanda lui Bhimasena. Și el a plasat în divizia de mijloc a armatei sale pe Virata și Jayatsena, și pe cei doi puternici războinici de car, adică Yudhamanyu și Uttamauja, cei doi prinți înalți la suflet din Panchala, amândoi înzestrați cu mare vitejie și amândoi înarmați cu buzdugan și arc. Și în această divizie de mijloc au mărșăluit Vasudeva și Dhananjaya. Erau (plasați) combatanți foarte pricepuți în arme și aprinși de furie. Printre ei se aflau cai călăriți de războinici curajoși, cinci mii de elefanți și mulțimi de care în jur. Și mii de soldați de infanterie, toți curajoși și înarmați cu arcuri, săbii și buzdugane, mărșăluiau în spatele lor, la fel cum mii mărșăluiau în fața lor. Și în acea parte a mării de trupe, unde se afla Yudhishthira însuși, erau staționați numeroși domni ai pământului. Și acolo erau, de asemenea, mii de elefanți, zeci de mii de cai, care și mii de soldați de infanterie. Și acolo mărșăluiau, O, taur printre regi, Chekitana cu propria sa mare forță și regele Dhrishtaketu, conducătorul Chedis. Și acolo era și acel puternic arcaș, Satyaki, cel mai de seamă războinic cu carul din Vrishnis, acel puternic luptător, înconjurat de sute și mii de care și conducându-le (în luptă)! Și acei tauri printre oameni, Kshatrahan și Kshatradeva, urcați pe carele lor, mărșăluiau în spate, protejând retragerea. Și acolo (în spate) se aflau căruțele, grajdurile, uniformele, vehiculele și animalele de tracțiune. Se aflau, de asemenea, mii de elefanți și zeci de mii de cai. Și luând toți invalizii și femeile, și toți cei slăbiți și slabi, și toate animalele care transportau comorile sale, și toate grânarele sale, cu ajutorul diviziilor sale de elefanți, Yudhishthira a mărșăluit încet. Și a fost urmat de Sauchitti, care a aderat cu tărie la adevăr și era de neînvins în luptă, și Srenimat, și Vasudeva și Vibhu, fiul conducătorului din Kasi, cu douăzeci de mii de care, și o sută de milioane de mânji de rasă înaltă, fiecare purtând zeci de clopoței pe membrele sale, și douăzeci de mii de elefanți lovitori cu colți lungi cât plugurile, toți de rasă bună și cu tâmple despărțite și toți asemănători unor mase de nori în mișcare. Într-adevăr, aceștia mergeau de obicei în spatele acelor monarhi. Pe lângă aceștia, O, Bharata, elefanții pe care Yudhishthira îi avea în cele șapte *Akshauhini* ale sale, în număr de șaptezeci de mii, cu lichid scurgându-le pe trompe și din gură, și asemănându-se (din acest motiv) cu nori care plouă, au urmat de asemenea regele, ca niște dealuri în mișcare.

Astfel a fost înșiruită acea teribilă forță a fiului înțelept al lui Kunti. Și bazându-se pe acea forță, el s-a luptat cu Suyodhana, fiul lui Dhritarashtra. Pe lângă cei deja numiți, alți bărbați cu sutele și miile și zecile de mii, în divizii numărate cu miile, au urmat (armata Pandava), urlând tare. Și războinicii cu miile și zecile de mii, plini de bucurie, și-au bătut tobele cu miile și au suflat în scoici cu zecile de mii!

SFÂRȘITUL UDYOGA PARVA

TRADUCERE REALIZATĂ CU: